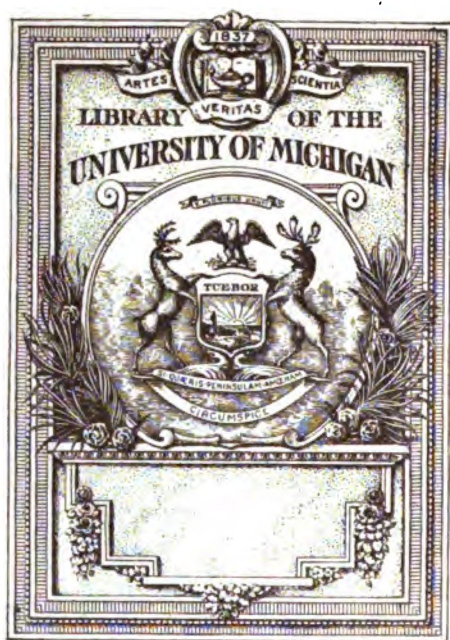

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

NIEUWE NEDERLANDSCHE JAARBOEKEN,

van het Koningrijk der Nederlanden

OF VERVOLG DER

MERKWAARDIGSTE GESCHIEDENISSEN,

DIE VOORGEVALLEN ZYN IN DE

VEREENIGDE PROVINCIEN,

DE

GENERALITEITS LANDEN,

EN DE

VOLKPLANTINGEN VAN DEN STAAT.

DRIE-EN-TWINTIGSTE DEEL.

MDCCLXXXVIII.

Te LEIDEN,

By P. VAN DER EYK en D. VYGH.

Te AMSTELDAM,

By J. VAN DER BURGH en ZOON.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

NIEUWE NEDERLANDSCHE JAARBOEKEN.

JANUARY.

MDCCLXXXVIII.

Lyst der Gebórenen of Gedoopten, Getrouwde Paaren en Overledenen, in 't afgelopen Jaar 1787, in eenige Steden en Plaatsen der Vereenigde Nederlanden.

ZUTPHEN. Te Winterswyk, een Dorp in dit Graaffchap gelegen, overleedt den 24 February des voorleden jaars zeker Huisman, *Jan Harbers* genaamd, die zynen leeftyd tot ruim 105 jaaren gebragt heeft, zynde hy in January 1682 geboren. Hy was nooit van belang ziek geweest, en is, tot zyn laatst oogenblik toe, volkomen by zyn verftand, gehoor en gezigt gebleeven.

DORDRECHT. Gedurende het jaar 1787 zyn alhier geboren 435 Zoonen en 401 Dochters, te famen 836, waar onder 2 paaren Tweelingen; en overleden 266 volwasfche menfchen en 188 Kinderen, te famen

454, zynde dus 382 meer geboren als overleden.

HAARLEM. Het getal der geboren Kinderen in deze Stad in het voorleden jaar 1787 is geweest, als volgt:

	Zoonen.	Dochters.
In January,	39	34
February,	36	35
Maart,	34	49
April,	34	29
May,	37	27
Juny,	30	27
July,	27	32
Augustus,	31	21
September,	26	26
October,	27	36
November,	27	25
December,	35	18

Uitmaakende 383 Zoonen en 369 Dochters, te samen 752 Kinderen, zynde 21 minder dan in 1786. Onder dit getal zyn geweest 12 paaren Tweelingen; 22 Zoonen en 13 Dochters zyn dood ter waereld gekomen.

Hier van zyn in de Groote Kerk gedoopt 194 Zoonen en 183 Dochters, daar onder gerekend 4 paaren Tweelingen en 3 Bejaarden.

In het zelfde jaar zyn in deze Stad begraven:

Man-

	Mannen.	*Vrouwen.*	*Kinderen.*	*famen.*
January,	13	16	28	57
February,	18	17	24	59
Maart,	14	18	26	58
April,	12	10	22	44
May,	17	22	25	64
Juny,	12	21	23	56
July,	13	18	21	52
Augustus,	10	2	23	35
September,	13	10	18	41
October,	13	20	26	59
November,	15	19	32	66
December,	15	17	28	60
	165	190	296	651

Zynde dus 155 minder dan in 1786.

In het zelfde jaar zyn in de Nederduitsche Gereformeerde Kerk getrouwd 108, in de Walsche Kerk 3, en op het Stadhuis 66, zynde te zamen 177 paaren, en dus 41 paaren minder dan in 1786.

DELFT. De Getrouwden, Overledenen en Gedoopten in deze Stad, in 't Jaar 1787 zyn ons aldus opgegeeven:

Getrouwde in de Kerken	95
——— op 't Raadhuys	45
	140 paaren.
Overledenen . . .	406
In 't Gasthuis . . .	27
	433

Gedoopten.	*Jongens.*	*Meysjens.*
Oude Kerk	42	45
Nieuwe Kerk	89	89
	131	134

Gedoopten.	*Jongens.*	*Meysjens.*
Transp.	131	Tr. 134
Gasthuys Kerk	0	1
Walsche Kerk	3	8
Luterfche Kerk	15	18
Remonftrantfche Kerk	0	1
1 Roomfche Kerk op 't Bagynhof	0	0
2 dito	1	0
Roomfche Kerk agter de Markt	88	80
	238	232
	232	

te famen 470 Kinderen.

'S GRAVENHAGE. Geduurende het afgelopen jaar 1787 zyn hier 1285 menfchen overleden.

LEYDEN. In 't voorleden jaar 1787 zyn binnen deze Stad begraven 582 bejaarde Perfoonen en 472 Kinderen; buiten de Stad 95 Bejaarden en 2 Kinderen; dus in het geheel 1151 dooden, zynde 136 meerder dan in 1786, wanneer het getal was 1015. Voorts zyn by de gezamenlyke ProteftantfcheGemeentens gedoopt, even als in het voorig jaar, 806 Kinderen, als 414 Zoons en 392 Dochters; in de Roomsh Catholyke Kerken 97 Zoons en 97 Dochters, en by de Jooden zyn 4 Zoons en 8 Dochters geboren, dus in 't geheel 1007 Kinderen, het welk 24 Kinderen minder is dan in 1786, wanneer het getal was 1031: het getal der Tweelingen is 4 paaren minder, zynde in 1787 geweest 8 en in 1786 12 paaren. Op het Raadhuis zyn getrouwd 49 paaren,

ten, en in de Gereformeerde Kerken 171 paaren, dus in 't geheel 220 paaren, zynde 28 minder als in 1786.

AMSTELDAM. Het getal der Overleedenen is in het afgelopen jaar 1787 geweest

7668 welker ouderdom opgegeeven is.

181 Dood ter Waereld gekomen.
31 Ingevoerde.
19 Onbekende.
59 Op het Pest-Kerkhof begraaven.

Dus 7958 Christenen.
574 Hoogduitsche Jooden.
80 Portugeesche Jooden.

Samen 8612

Volgens Opgaave was de Ouderdom der Christenen aldus:

Maanden	Jan	Feb	Mt.	Ap.	Mei	Juny	July	Aug.	Sep.	Oct.	Nov.	Dec.	Perf.
Onder 't Jaar.	186	155	157	135	164	158	133	152	139	182	220	209	1986
- - de 2 -	37	35	25	48	35	31	30	29	28	65	61	77	504
- - - 10 -	81	47	65	67	64	78	95	84	101	133	174	172	1161
- - - 20 -	31	23	18	20	22	25	16	27	27	35	24	36	305
- - - 30 -	55	41	36	40	22	39	16	19	33	40	29	52	422
- - - 40 -	73	53	48	5[illegible]	45	53	31	33	39	48	34	62	569
- - - 50 -	80	55	53	52	60	41	39	50	60	51	55	79	674
- - - 60 -	54	55	42	61	52	48	43	43	46	51	46	52	593
- - - 70 -	59	49	61	52	46	46	44	45	36	40	56	78	612
- - - 80 -	52	68	41	42	39	49	41	48	32	38	63	59	563
- - - 90 -	30	26	21	14	31	14	18	15	13	16	28	24	250
- - -100 -	5	1	4	2	3	4	1	—	2	3	2	2	29
Dood ter wereld gekomene	42	23	44	9	12	8	15	9	19	15	19	16	181
Ingevoerde	2	3	2	4	4	—	3	1	3	2	3	4	31
Onbekende	1	2	3	—	—	5	1	4	—	—	2	4	19
Op 't Pest-Kerkh. begraavene	3	8	8	6	6	7	—	—	12	3	—	6	59
	761	644	611	602	605	598	525	556	586	722	816	932	7958
Hoogd. Jooden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	574
Portug. Jooden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80

Maakt zamen het getal van 8612

Gednurende 't Jaar 1787 zyn alhier van de Puye van het Stadhuis afgekondigd de huwelyksgeboden van 958 paaren en 638 paaren aldaar getrouwd, en in de Gereformeerde Kerken dezer Stad zyn de geboden van 1447 paaren afgekondigd, en in dezelve gedoopt 1811 Jongens en 1826 Meisjens, waar onder begrepen zyn 44 paaren Tweelingen. In de Luterſche Kerken zyn getrouwd 232 paaren en gedoopt 788 Jongens en 86 Meisjens, waar onder 16 paaren Tweelingen, zynde te ſamen 1650 Kinderen. Dus beloopt het getal der Gedoopten in alles 5287.

ROTTERDAM. Van den 1 January tot den 31 December 1787 is het getal der Overledenen in deze Stad aldus:

	Mans.	*Vrouwen.*	*Kinderen.*	te ſamen.
January,	41	44	79	164
February,	27	38	55	120
Maart,	39	44	75	158
April,	33	41	69	143
Mey,	38	48	81	167
Juny,	28	41	71	140
July,	27	38	50	115
Augustus,	26	27	54	107
September,	28	26	49	103
October,	28	41	56	125
November,	31	34	78	143
December,	48	46	51	145
	394	468	768	1630

Ou-

Ouderdom der Gestorvenen.

Beneden het Jaar		425
Van 1 tot	5	244
. . 5 . .	10	56
. . 10 . .	15	19
. . 15 . .	20	18
. . 20 . .	25	31
. . 25 . .	30	30
. . 30 . .	35	56
. . 35 . .	40	54
. . 40 . .	45	48
. . 45 . .	50	55
. . 50 . .	55	59
. . 55 . .	60	44
. . 60 . .	65	80
. . 65 . .	70	60
. . 70 . .	75	77
. . 75 . .	80	74
. . 80 . .	85	50
. . 85 . .	90	35
. . 90 . .	95	8
. . 95 . .	100	6
Persoonen van welke de jaaren niet zyn opgegeeven		101
		1630

In het afgeloopen jaar zyn in de Nederduitsche, Fransche, Engelsche en Schotsche Gereformeerde, als mede in de Lutersche, Remonstrantsche en Roomsche Gemeentens dezer Stad gedoopt 1032 Zoons.
974 Dochters.

te samen 2006 Kinderen.

Onder deze Gedoopten zyn 10 maal Tweelingen en 2 maal Drielingen.

Wyders zyn binnen deze Stad in Ondertrouw opgenomen 540 paaren.

Het getal der Gestorvenen is geweest:

In 1780	1730	1784	1748
1781	2062	1785	1816
1782	1594	1786	1812
1783	1797	1787	1630

SCHIEDAM. Alhier zyn in den jaare 1787 gedoopt by de Hervormde Gemeente 243 kinderen, te weeten 120 Jongens en 128 Meisjens, onder welken 4 paaren Tweelingen. In de Walsche Kerk is gedoopt een Jongen. In de Lutersche Kerk zyn gedoopt 13 kinderen, namenlyk 5 Zoonen en 8 Dochters. Terwyl in de Roomsche Kerken 94 kinderen zyn gedoopt geworden, als 49 Zoonen en 45 Dochters.

In de Nederduitsche Gemeente zyn getrouwd 36 paaren, op het Raadhuis dezer Stad 19 paaren, in 't geheel 55. De gestorvenen van dit jaar zyn geweest 229 Persoonen, waar onder 3 van buiten en 1 verongelukt.

BRIELLE. In het afgeloopen jaar 1787 zyn alhier geboren 124 kinderen, te weeten 73 Zoonen en 51 Dochters, waar onder een paar Tweelingen, en 6 dood geboren kinderen zyn geweest. Daar en tegen zyn gestorven 88 Persoonen, waar onder 4 Vreemde-

delingen, en wel 66 uit den Burgerstand en 12 Militairen, derzelver Vrouwen en Kinderen 'er onder begreepen, en dus 7 dooden minder dan in 't voorleden jaar.

In de publieke Kerken zyn 32, en op het Stadhuis 7 paaren getrouwd.

De Ziektens waren dit jaar zo gering en zagtaartig, dat 'er naauwelyks voorbeeld van is. Onder de gestorvenen waren 40 kinderen onder de 5 jaaren.

OOSTZAANDAM. De Gestorvenen, Geboorenen, Gedoopten, en welker Huwelyksgeboden zyn afgekondigd, in OOSTZAANDAM en omleggende Plaatsen, zyn ons aldus opgegeeven. Te OOSTZAANDAM gebooren 86 Zoonen en 119 Dochters; hier onder 10 doodgeborenen. In de Gereformeerde Kerk gedoopt 65 Zoonen en 55 Dochters. In de bovengem. Kerk ten huwelyk afgekondigd 40 paaren, waar van 37 in dezelve zyn getrouwd. De overledenen zyn 80 Bejaarden en 81 Kinderen.

WESTZAANDAM. Gebooren 85 Zoonen en 91 Dogters; waar onder 12 doodgeborenen. In de Gereformeerde Kerk gedoopt 57 Zoonen en 46 Dochters. In de bovengem. Kerk ten huwelyk afgekondigd 38 paaren, waar van 22 in dezelve zyn getrouwd. De overledenen zyn 91 Bejaarden en 65 Kinderen.

WORMERVEER. Geboren 41 Zoonen en 27 Dochters; waar onder 3 doodgeborenen.

In

In de Gereformeerde Kerk gedoopt 18 Zoonen en 25 Dochters. In de bovengem. Kerk ten huwelyk afgekondigd 14 paaren, waar van 11 in dezelve zyn getrouwd. De overledenen zyn 40 Bejaarden en 27 Kinderen.

ZAANDYK. In de Gereformeerde Kerk gedoopt 17 Zoonen en 17 Dochters. In de bovengem. Kerk ten huwelyk afgekondigd 8 paaren, waar van 5 in dezelve zyn getrouwd. De overledenen zyn 12 Bejaarden en 16 Kinderen.

KOOG. De Geborenen 32 Zoonen en 32 Dochters, waar onder twee doodgeborenen. In de Gereformeerde Kerk gedoopt 18 Zoonen en 17 Dochters. In de bovengem. Kerk ten huwelyk afgekondigd 5 paaren; waarvan 5 in dezelve zyn getrouwd. De overledenen zyn 50 in 't geheel.

OOSTZAAN. De Geborenen 28 Zoonen en 21 Dochters; waar onder 4 doodgeboorenen. In de Gereformeerde Kerk gedoopt 23 Zoonen en 16 Dochters. In de bovengem. Kerk ten huwelyk afgekondigd 9 paaren, waar van 9 in dezelve zyn getrouwd. De overledenen zyn 13 Bejaarden en 17 Kinderen. In 't geheel 30 gestorvenen.

UTRECHT. In navolging van het geen van andere Steden en ook voormaals van deze Stad jaarlyks gemeld is, hadden wy eene lyst verwagt van het getal der Overledenen, Getrouwden en Geborenen alhier in het laatste jaar 1787. Dan de tydsomstandighe-

heden schynen hier even min als in eenige andere plaatsen toegelaten te hebben, om naauwkeurig aanteekening te houden. Echter zyn ons de Overledenen opgegeeven alhier te bedraagen 884, onder welken 556 bejaarde Persoonen en 328 Kinderen. Op het Stadhuis zyn getrouwd 98 paaren.

LEEUWARDEN. In 't Jaar 1787, zyn alhier in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken Gedoopt.

	Zoonen.	*Dochters.*
In January	10	12
February	13	15
Maart	14	12
April	16	16
Mey	8	13
Juny	12	13
July	14	10
Augustus	9	12
September	13	13
October	17	14
November	14	13
December	18	18
	158	161

Te zamen 319 Kinderen. Nog zes Bejaarden, als één Mans- en vyf Vrouws-Persoonen.

Ook zyn Kerkelyk afgekondigd 191 paaren, waar van alhier in de Kerken getrouwd zyn 152 paaren, buiten de Stad 36 paaren, en voor den Gerechte dezer Stad 3 paaren.

HARLINGEN. Van den 1 January tot den laatsten December 1787 zyn alhier geboren 392 Kinderen, namenlyk 222 Zoons en 170 Doch-

Dochters. Daarentegen zyn gestorven 204 menschen, derhalven is het getal der geborenen 168 meer dan dat der overledenen.

GRONINGEN. In 't afgelopen jaar 1787 zyn hier overleden 683 persoonen, zynde 252 minder, dan in 't 1786. In de Nederduitsche hervormde Kerken zyn 616 kinderen gedoopt; onder welken 9 paren tweelingen. De huwelyks geboden van 292 paaren zyn hier afgekondigd.

GELDERLAND.

ARNHEM.

Het Hof van Justitie dezer Provincie heeft citatie in persoon toegestaan, tegens Jonkheer *Capellen tot den Marsch*, en zulks wegens Hoog verraad, Majesteits-schennis en Seditie; hebbende de Momboirs wegens genoemde misdaaden in hunne Conclusie de straffe des doods tegens gemelden Jonkheer geëischt.

Ook is by gemeld Hof vonnis geveld, tegen de Persoonen, die ter verdeediging van de Stad Utrecht uitgetrokken zyn geweest, aan welken voor drie jaaren en zes weken het grondgebied van deze Provincie ontzegd is.

HOLLAND.

DORDRECHT.

Wy hebben in ons voorgaand stuk voor de maand December 1787 bl. 5880 en volg.

volg. van twee Requesten gesproken, houdende de verzoek dat de twee gesneuvelde Oud-beyerlanders, welken men met de beenen aan de galg hadt opgehangen, mogten werden afgenomen, en aan den naastbestaanden te rug gegeven om met eene betamelyke begravenis ter aarde te worden besteld. Dit verzoek toegestaan zynde, zyn gemelde lyken den 21 dezer Maand des morgens vroeg omtrend 7 uuren afgenomen, in een schuit naar Oud-beyerland overgebragt, in het huis van eene der weduwen gedragen en in Eikenhouten Kisten gelegd. DORDRECHT.

Vervolgens begon des middags ten één uure de rouwstaatsie op de volgende wyze. De beiden Lyken agter den anderen gedraagen door twaalf persoonen; hierop de naaste bloedverwanten; de gantschen Kerkenraad; de Leden uit de oprechte Vaderlandsche Societeit allen met hangende Oranje-Linten, en allen die den overledenen de laatste eer bewezen hadden, verscheiden met Oranje-Esjarpen; en eindelyk een aantal van ruim duizend Persoonen; neemende deze trein haaren weg, van den Oosterschendyk de Westvoorstraat langs voorby het Regthuis, (alwaar zich de Magistraat vertoonde,) naar de Kerk, waar na dezelve by het Armhuis uitging over de Polderheul de Oostvoorstraat langs, weder naar het voorn. Rouw-Huis, alwaar de dragers bedankt wierden enz.

Haarlem.

Haarlem.

Nopens de Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid ter veranderinge der Regeeringen in de Steden van Holland, (van welken wy al eens nu en dan gesproken hebben), is den 2 dezer maand January deze Notificatie afgeleezen.

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Haarlem, notificeeren hier mede aan de goede Burgers en Ingezetenen van deze Stad; dat Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prince van Orange en Nassau, Erfstadhouder van deze Provincie &c. &c. &c., ingevolge de Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog., de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, van den 31 October laatstleden, heeft goedgevonden, van zynent wegen, na deze Stad te committeeren Heeren Commissarissen, die op aanstaande Maandag, den 14 dezer, staan te arriveeren, en welke opgemelde Heeren Commissarissen, toekomende Dingsdag en Woensdag, zullende zyn den 15 en 16 dezer Maand January, 's morgens ten elf uuren, zullen vaceeren op den Doelen binnen deze Stad, omme aldaar te hooren alle de zodanige uit de Burgerye en Gemeente, als zig aan dezelve, over eenig bezwaar zullen willen adresseeren: Recommandeerende Hun Ed. Gr. Achtb. echter aan alle en een iegelyk, die daar toe genegen zouden zyn, het zelve te doen met alle vereischte Discretie en Bezadigdheid, tot vermydinge van alle Confusien en ter bewaaring der Rust en goede Order, die tot nog toe, binnen deze Stad, zoo gelukkig, heeft gesubsisteerd.

Actum ter Kamere den 12 January 1788.

(Onder stond)

In kennisse van my,

(Was geteekend)

O. VAN SCHUYLENBURCH.

Ge-

Gemelde Heeren Commissarissen, zynde Jonkheer *Willem Gustaaf Fredrick van Bentinck*, Heer van Rhoon en Pendrecht, beschreeven in de orde van Ridderschap en Edelen van Holland, en Mr. *Dirk Merens* Raadsheer in den Hove van Holland, zyn den 14 January alhier aangekomen en hebben hun intrek genomen in den Doelen. Aan deze Heeren is den 16 January een *Declaratoir* overgegeven door 721 Burgers en Inwooners geteekend en van dezen inhoud; HAARLEM.

Aan de Ed. Mog. Heeren COMMISSARISSEN *van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prinse van* ORANJE EN NASSAU, *Erfstadhouder, Kapitein Generaal en Admiraal &c. &c. &c. ter Verandering der Regeering, volgens Authorisatie van Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

De ondergeteekende alle Burgers en Inwoonders der Stad Haarlem en derzelve Jurisdictie, hebben de Eere by deze aan U Ed. Mog. te declareeren.

Dat zy ondergeteekende meenen zouden aan hunne onvermydelyke verpligting te kort te doen, indien zy by de verschyning van U Ed. Mog. binnen deze Stad eenigzins nalaatig waren de opregte gevoelens van hun hart nopens de Achtbaare en allen eerbied waardige Regenten deezer Stad, zoo eerbiedig en onbewimpeld, als naar waarheid, voor U Ed. Mog. open te leggen.

HAARLEM. *Declaratoir van 721 Burgers en Inwoonders nopens de Regeeringsverandering.*

Dien volgens neemen de ondergetekende de vrymoedigheid aan U Ed. Mog. openhartig te verklaaren, dat zy de gezamentlyke Leden der Regeering hunner Stad erkennen te zyn, braave, eerlyke, aan hunnen duuren pligt getrouwe en in de daad Achtbaare Regenten, die in alles de belangen van Stad en Burgery der wyze betrachten en behartigen, dat zy alle mogelyke hoogachting, eerbied en genegentheid van 't geheel der Burgery overwaardig zyn, en van verre de meeste en aanzienlykste Leden derzelve ook ten vollen genieten.

De ondergetekende zouden deze hunne betuiging door menigvuldige Burgerlievende handelingen van haar Ed. Achtbare als met de dugtigste bewyzen konnen staaven; indien niet de volmaakste harmonie en het volkomenst onderling vertrouwen, die bestendig in deze Stad tusschen den Achtb. Raad en de Burgery blyven stand grypen, daar op het zegel drukten, en de onwederspreeklykste bewyzen daarvan opleeverden.

De Ondergetekende beschouwen deeze gelukkige gesteldheid van zaaken tusschen Regenten en Burgers; als eene der dierbaarste onder de tydelyke zegeningen, waar voor zy de aanbiddelyke Voorzienigheid hartgrondig danken, en waarvan zy de bestendige voortduuring vuuriglyk afsmeeken. Zy verklaaren derhalven aan U Ed. Mog. dat niets aangenaamer aan hun en hunne Stadgenooten zoude zyn, dan (wel verre van zulk een uitmuntend voordeel ontzet te worden) in tegendeel by deszelfs duurzaam genot geconserveerd, en bevestigd te blyven.

En het is op deeze gronden, Ed. Mog. Heeren! dat de ondergetekende U Ed. Mog. en door dezelve Zyne Doorl. Hoogheid, den Heere Prinse van Orange en Nassau, Erfstadhouder en Kapitein-Generaal en Admiraal &c. &c. &c. der Vereenigde Nederlanden, reverentelyk declareeren, hun vuurig verlangen te zyn, dat alle de thans fungeerende Leden der Regeering der Stad, in hunne posten mogen

bly-

blyven continueeren; en dat die Heeren, welke onlangs van hunne plaatsen als Raaden vrywillig afstand hebben gedaan, wederom in deeze belangryke posten mogen worden aangesteld; voor zo verre dezelve te overreeden zyn die wederom te aanvaarden. HAARLEM.

De Ed. Mog. Heeren Commissarissen zyn daar op den 19 January naar den Haag vertrokken, waarschynlyk om onder andere zaaken ook nadere last wegens gemeld Declaratoir te vragen. Dog het zelve is van geen gewenscht gevolg voor de verzoekers geweest.

De Heer Mr. *Jan Diederik Paauw*, geboren *Hoeufft*, Heer van Buttingen en Zandvoort, Heemstede, Rietwyk en Rietwyker-Oort; heeft zyn ontslag verzogt als Raad in de Vroedschap en regeerend Burgemeester dezer Stad.

Het tweede Genootschap, door wylen den Heere *Pieter Teyler van der Hulst* in deze Stad gesticht, heeft voor het Jaar 1788 dit *Programma* uitgegeven.

Verplicht, te deezer tyd, eene vraag in de Penning-kunde uitteschryven, hebben de Leden van *Teylers* tweede Genootschap besloten, met goedvinden der Heeren Directeuren, den goudden Eerpenning van vier honderd guldens innerlyke waarde te belooven aan den Schryver van de beste en nauwkeurigste verhandeling over de Munten deezer Landen, die, sedert d'oprechting van 't Gemeenebest, en het aangaan van 't Verbond van Unie t'Utrecht in den jaare 1579, zyn geslagen; opgemaakt uit de munt-plakaaten en ordonnantien deezer Landen: Als mede over 't geen hier in, door de byzon-

HAARLEM. zondere Provincien, 't zy overeenkomstig, 't zy tegen het twaalfde artikel van 't voorsz. Verbond van Unie, gedaan en ondernomen is.

Alzoo dit onderwerp alleen deeze Nederlanden raakt, wordt 'er verzocht de verhandelingen, voor deze reize, alleen in de Nederduitsche taal op te stellen, en op de gewoone genoegzaam bekende wyze, leesbaar geschreeven, franco port, toe te zenden aan *Teylers* Fondatiehuis te Haarlem, voor, of uiterlyk op den eersten April 1789.

DELFT.

De verandering der Regeering alhier kan afgenomen worden uit deze Publicatie.

Wy WILLEM by de Gratie Gods Prince van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Ysselstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erfheerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-stadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Capitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Capitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c,

Allen den geenen die dezen zullen zien of hooren lezen, salut: Doen te weten, dat Wy in deze be-

kom-

kommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat de respective Steden dezer Provincie, onder ons Stadhouderschap sorterende, mogen worden gebragt in zoodanige Orde en Regeeringe, waar door derzelver rust en voorspoed worden gestabileerd; en Ons, zoo door de publyke notoriteit, als door den voordragt van Gedeputeerden der Stad Delft, kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad tusschen de Regenten en Ingezetenen onderling zoodanige diffidentie was ontstaan, waar door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maken van de Authorisatie by Resolutie van de Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Holland en West-Friesland van dato 31 October 1787 op Ons verleend, en voorts uit het Rapport van onze Commissarissen Jonkheer *Willem Gustaaf Frederick*, Grave van Bentinck, Heer van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de Orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailliuw en Schout van 's Gravenhage, Hoog-Heemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Merens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welke Wy (om pressante Affaires Ons personelyk in de voorschreven Stad niet kunnende laten vinden) derwaarts hadden gezonden, van al het vorenstaande nader geïnformeerd zynde, hebben goedgevonden alle zoodanige Regenten of Veertig Raden der voorschrevene Stad, dewelke niet vermeld staan in de hier naar geïnsereerde Lyst, te ontslaan, gelyk Wy dezelve ontslaan by dezen van hunne voorschrevene Functien, zoodanig nogthans, dat de alzoo ontslagen Regenten daar door niet worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naam en Faam, veel min dat dezelve daar uit zullen mogen worden gesuspicieerd, zich in de Regering van Land of Stad niet naar behooren gedragen te hebben: Interdicerende wel striktelyk eenen iegelyke wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by dezen door Ons ontslagen Regenten daar over te betigten, veel min hunne

DELFT.

Public. nopens de Regeeringsverandering.

DELFT. *Public. nopens de Regeerings-verandering.*

Perſonen of Goederen eenigſints te moleſteren, beſchadigen, of incommodéren, dezelve gewezene Regenten, mitsgaders hunne Famillien en Goederen, ten dien einde nemende in Onze ſpeciale Protectie en Sauvegarde; Alles ingevolge de bovengemelde Reſolutie van Hun Ed. Groot Mogende.

Gelyk Wy wyders ook hebben goedgevonden, de Perſonen, op gemelde hier aanſtonds volgende Lyſte geſteld, welke tot nu toe geene Veertig-Raden der voorſchreven Stad zyn geweeſt, daar toe aan te ſtellen, gelyk Wy dezelve aanſtellen by dezen:

VEERTIG RAADEN.

Mr. *Jacob van der Lely*, Mr. *Bruno Röver*, Mr. *Jan Bouwens*, Vryheer van Horsſen, Mr. *Nicolaas Kraeyvanger*, *Jean Carel van Alderwerelt*, Mr. *Adriaan van der Goes*, Mr. *Gerard van Hoogeveer*, Mr. *Thomas van Lidt de Jeude*, *David Graswinckel*, Dr. *Willem Verbrugge*, Mr. *Gaspar de Roo*, Heere van Roſenburgh, Dr. *François Boogert*, Mr. *Frans van Beeſtingh*, Mr. *Gerardus Stephanus Dedel Cocq*, Mr. *Abraham van Schuylenburch*, Mr. *Aert van der Goes*, Mr. *Hermanus Johannes van Reyen*, Mr. *Dirck Backer*, Heer van Nootdorp, Mr. *Alexander Willem van Hoecke*, Mr. *Canzius Onderdewyngaart*, Dr. *Blinke Lambrechts*, Mr. *Engelbert Pauw*, Mr. *Pieter de l'Eſpaul*, Mr. *Oudenrik Leendert van Blommeſtein*, Mr. *Dirk Fyck*, *Cornelis van Staveren*, *Hendrik de Roock*, Mr. *Gerlach Jan Herbert van der Heim*, *Willem Anthony van Heemskerck*, Mr. *Rykloff Johan Tiquet*, Mr. *Simeon Pieter van Swinden*, *Hugo Brouwer*, *Anthony van der Kemp*, Dr. *Adrianus Sanderus van der Boon Mesch*, Mr. *Gysbert Jan van Voorst*, Mr. *Campegius Cornelis van der Straaten*, Mr. *Cornelis van der Goes*, *Alexander van Dyk*, Mr. *Cornelis van der Ley*, Mr. *Cornelis Overgaauw Pennis*.

En vermits de gewone Jaarlykſche Magiſtraatsbe-

bestelling, by Resolutie van Hun Edele Groot Mogende van dato 13 December 1787 is gesurcheert, tot dat door Ons voorziening daar omtrent zoude kunnen gedaan worden: zoo hebben Wy goedgevonden, in plaatze der afgaande Magistraats-Personen, voor het loopende jaar 1788 aan te stellen, gelyk Wy aanstellen by dezen:

DELFT. *Publicatie van Regeeringsverandering.*

Tot BURGEMEESTERS.

Mr. *Adriaan van der Goes*, Mr. *Gerard van Hoogeveen*, Dr. *Willem Verbrugge*, Mr. *Abraham van Schuylenburch*.

Tot SCHEEPENEN.

Mr. *Alexander Willem van Bleiswyk*, Dr. *Bincke Lambrechts*, Mr. *Pieter de l'Espine*, Mr. *Diederik Leenderts van Bleiswyk*, Mr. *Dirk Hyck*, *Cornelis van Staveren*, *Hendrik de Roock*.

De drie oudste, Scheepenen Commissarissen, als mede tot het bekleeden der Commissie van Gecommitteerde Raad in te gaan met Mey 1788.

Mr. *Gaspar de Roo*, Heer van Rosenburgh.

Voorbehoudende aan Ons, om, ingevalle dat een of meer der voorschrevene Veertig Raden, Burgemeesteren of Scheepenen, voor de aanstelling mogt bedanken, de plaatsen, welke daar door zouden vaceren, te vervullen.

Voorts gelasten Wy Onze voornoemde Commissarissen om in Onzen naam de voorschrevene nieuw aangestelde Veertig Raden, Burgemeesteren en Scheepenen, in derzelver respective qualiteiten de gewone Eeden af te nemen, als mede alle voorschrevene Veertig Raden en derzelver Ministers af te nemen den Eed, by Resolutie van Hun Edele Groot Mogende van dato 23 November 1787 gearresteerd, waar by zy zullen zweren: „ dat zy beloven de „ Souvereiniteit van de Staten, en hunne tegen-

DELFT. „ woordige Regeeringsform, en zulks mede in 't
„ particulier Hunner Edele Groot Mogende Reso-
Public. „ lutie van den 16 November 1747, op het Erf-
nopens de „ stadhouder, Kaptein en Admiraalschap Generaal
Regee- „ genomen, in alle hare deelen te helpen conserve-
ringsver- „ ren en maintineren, en ingevalle tot hunne ken-
ande- „ nisse mogte komen, dat eenige Ligues of Sa-
ring. „ menspanningen, strekkende tot ondermyning of
„ omwerping daar van, mogten worden geformeert,
„ zy daar van aan, Hun Edele Groot Mogende,
„ aan den Heere Erfstadhouder in der tyd, of de
„ Vrouwe Gouvernante in der tyd, ten eersten
„ kennis zullen geven."

En eindelyk nog om die genen der Veertig Raden, welke reeds in de Regering waren, en daar in volgens de voorschreven Lyste zyn gebleven, benevens de Ministers, te doen presteren den Eed, insgelyks by laatstgemelde Hunner Edele Groot Mog. Resolutie geordonneert, houdende: „ dat zy ver-
„ klaren, dat zy aan de Acte van Verbindtenis,
„ welke op den 8 Augustus 1786, tusschen ver-
„ scheidene zich noemende Vaderlandlievende Re-
„ genten, te Amsterdam aangegaan, en door dezel-
„ ve, en naderhand mede door vele anderen getee-
„ kend is, of geenerlei deel hebben gehad direct of
„ indirect, of by zoo verre zy daar aan eenig deel
„ direct of indirect gehad mogten hebben, daar van
„ te resiliëren, en zich ontslagen te houden van
„ alle uit dien hoofde gecontracteerde verplig-
„ ting."

Wyders verklaren Wy Onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten (ook van de zoodanige onder hen, aan welker ouderdom of Poorterschaps Jaren ietwes ontbreekt) in maniere als voren gedaan, in dit extraordinair geval, alleen is geschied, tot meerder rust en dienst der voorschreven Stad Delft, en tot wegneming van diffidentie en onlusten aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het

toe-

toekomende ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden, de voorschreven Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve, competerende; die Wy verstaan dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

Delft. Public. nopens de Regeeringsverandering.

En dewyl Wy een byzonder belang stellen in alles wat in Ons is te helpen toebrengen, om de Rust, Eendragt, het Vertrouwen, en de daar uit spruitende bloey van dit gezegend Gewest en van de voorschreven Stad Delft te doen herleven, reserveren Wy aan Ons, om (zoo spoedig mooglyk) op de respective Adressen, welke daar toe zouden mogen strekken, inzonderheid mede concernerende de directie der Schutterye, aan Onze voornoemde Commissarissen gedaan, te disponeren, zoo als Wy ten meesten nutte zullen oordeelen te behooren.

Eindelyk vermanen Wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorschreven Stad Delft, dat zy alle tot hier toe gesubsisteerd hebbende Partyschappen en Animositeiten laten varen, het gepasseerde wederzydsch vergeven, en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamt, voortaan in vrede en goede harmonie samen leven; terwyl Wy het betragten of nalaten van dezen pligt, van de zyde der genen, die professie maken van Aanklevers te zyn van de belangen van Ons Huis, zullen aanmerken als den toetssteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende Wy voorts, en des noods bevelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betragten al het gunt de pligt van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op pœne dat de genen, welke bevonden zullen worden tegen deze Onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regering, of ongehoorzaamheid aan de bevelen van dezelve, schuldig te maken, als Verstoorders van de gemeene

DELFT. rust en Verachters van Onze heilzame oogmerken en bevelen, naar exigentie van zaken en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel zullen worden gestraft.

Aldus gedaan in 's GRAVENHAGE den 11 January 1788.

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid.

T. J. DE LARREY.

Voor de vyftien, het laatst geplaatste of nieuw aangekomen Raden, is plaats gemaakt door de navolgende Oud-Raden, die ontslagen zyn.

Pieter Kock, Hendriksz., die uit eige beweging heeft afstand gedaan of bedankt, Dr. *Willem den Appel*, Mr. *Franc van der Burgh*, Willemsz., die mede bedankt heeft, Mr. *Willem van Staveren*, in 't voorleden jaar reeds overleden, Mr. *Jan Anthony van Heemskerk*, die mede bedankt heeft, Mr. *Christiaan van Beresteyn*, Dr. *Jacob van Breda*, Mr. *Willem Hendrik Teding van Berkhout*, Mr. *Jan Jacob Goeverneur*, Mr. *Maximiliaan 's Gravesande*, die mede bedankt heeft, *Aelbrecht van der Burgh*, Dr. *Bartholomeus van den Bogaart*, Mr. *Iman Meynard Cau*, Mr. *Jacob van Vredenburch*, Mr. *Martinus Gerard Del Court*, Heer van Krimpen aan de Lecq.

's GRA-

's GRAVENHAGE.

Ter gelegenheid van het Nieuw jaar zyn den eersten January by den Heer *Wicbers*, voorzittende ter Vergadering van Hun Hoog Mog., door de Heeren buitenlandsche Gezanten de gebruiklyke bezoeken van gelukwensching afgelegd, gelyk mede tèn Stadhouderlyken Hove door een aantal Staats- en Stands-Personen van onderscheiden rang. 's GRAVENHAGE.

De nieuw benoemde Gezant van den Keizer by dezen Staat, de Graaf *Van Merode*, is alhier aangekomen, heeft met den Voorzitter van de Heeren Algemeene Staaten, en eenige Heeren van de Regeering gesprek gehouden, en aan Hun Hoog Mog. zyne geloofsbrieven overhandigd.

Ook is de Heer *Van Alvensleben*, nieuwbenoemde Gezant van den Koning van Pruissen by den Staat, alhier aangekomen.

Aan Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Prinse Erfstadhouder, is ook de herstelling van de Cent-Suisses (zo wierden zy genoemd) aangeboden. Dog Zyne Hoogheid, het gering nut van dezelven overwegende, heeft daar voor bedankt.

De Husfaaren, Scherpschutters en Jagers van het Corps van den Rhyngraaf *Van Salm*, worden in dienst van de Republiek gehouden.

By den Raad van Staate is de navolgende Resolutie op den 9 dezer maand genomen.

EX-

'S GRAVENHAGE.

EXTRACT *uit de Resolutien van de Edele Mogende Heeren* RAADEN *van* STAATEN *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Woensdag den 9 January 1788.

Resolutie nopens belasting van Obligatien enz.

Is gelezen de volgende Resolutie van Haar Hoog Mogende van den 4 dezer.

Ontfangen een Missive van den Raad van Staate, geschreven alhier in den Hage den 2 dezer, houdende, dat met het afgeloopen jaar geëxpireert was het Consent, by Haar Hoog Mog. Resolutie van den 7 January 1785, laatstelyk voor den tyd van drie jaaren gedragen, tot belasting van de Obligatien en Rentebrieven, ten laste van het Comptoir Generaal van de Unie en subalterne Comptoiren van het District van de Generaliteit loopende, met een honderdste Penning jaarlyks, te heffen, ieder half jaar een halve honderdste Penning: verzoekende gemelde Raad van Staate vervolgens, dat Haar Hoog Mog. wederom voor den tyd van drie jaaren, ingegaan met den 1 dezer loopende maand, en eindigende met den laatsten December 1790, in de voorsz. belasting gelieven te consenteeren.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan, mits dezen wederom voor den tyd van drie jaaren, ingegaan met den 1 dezer loopende maand, en eindigende met den 31 December 1790, te consenteeren in de belasting van de Obligatien en Rentebrieven, ten laste van het Comptoir Generaal van de Unie, en van de Subalterne Comptoiren in het District van de Generaliteit, loopende met een honderdste Penning jaarlyks, te heffen ieder half jaar, een halve honderdste Penning.

En zal Extract van deze Haar Hoog Mogende Re-

Resolutie gezonden worden aan den Raad van Staate, om te strekken tot derzelver narigtinge.

's GRAVENHAGE.

Resolutie nopens belasting van Obligatien enz.

(*Was geparapheert*)

J. P. WICHERS, vt.

(*Onderstond*)

Accordeert met het voorsz. Register.

(*Was geteekend*)

H. FAGEL.

Waarop gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan, dat Copie van de voorsz. Haar Hoog Mog. Resolutie zal worden gezonden aan den Ontfanger Generaal *Van Stryen*, om zig daar na te reguleeren in het betaalen der Renten en Interessen, ingegaan primo January dezes jaars 1788, en dat aangeschreeven zal worden aan den Raad en Rentmeester Generaal der Domeinen van Braband in het Kwartier van 's Hertogenbosch, mitsgaders aan de Raaden en Ontfangers Generaal van de Beeden, dat zy by continuatie voor den tyd van drie jaaren, ingaande met den eersten January dezes jaars, heffen voor ieder jaar een honderdsten Penning van alle de Capitaalen, staande ten lasten van hunne Comptoiren; en dat voorts zal dienen tot narigt van den Ontfanger Generaal *Van Stryen*, dat hy in het executeeren van voorschreeve Haar Hoog Mog. Resolutie moet verdagt zyn, zich te reguleeren na Haar Edele Mog. Resolutien van den 24 April en 8 Mey 1716, uitgezondert in opzigt van Obligatien en Rentebrieven, toebehoorende aan Kerke en Kerkelyke Comptoiren en aan publieke Godshuizen, waar van hy zo wel als de voornoemde Raad en Rentmeester der Domeinen, en Ontfanger der Beeden, ingevol-

'S GRAVENHAGE.

Resolutie nopens belasting van Obligatien enz.

ge Haar Edele Mogende Resolutie van den 19 February 1717, zullen heffen den honderdsten Penning, gelyk van alle Obligatien en Rentebrieven, zoo lang als by Haar Hoog Mog. niet anders zal zyn verstaan, eindelyk dat zy meede zullen verdagt zyn den voorsz. honderdsten Penning jaarlyks te heffen in twee termynen, namentlyk, ieder half jaar de helft van dien.

(Was geparapheerd)

C. J. VAN LICHTENBERGH.

(Onderstond)

Accordeert met het voorsz. Register.

(Was geteekend)

J. H. MOLLERUS.

Omtrend de Schuttery van deze plaats is van wege de Schutters aan Schout, Burgemeesteren en Scheepenen dit Request ingeleeverd. (*)

Aan de Edele Achtbaare Heeren
SCHOUT, BURGEMEESTEREN *en* SCHEEPENEN *van* 's GRAVENHAGE.

Geven eerbiedigIyk te kennen de Ondergeteekenden voor hun zelven, en als Geconstitueerdens van eene groote menigte, allen Schutters van 's Gravenhage.

Dat de Supplianten zig onlangs by Requeste geaddresseert hebben aan U Ed. Achtb., en daar by ver-

(*) Zie ook NIEUWE NED. JAARB. 1787. bl. 5685.

verzogt, dat het U Ed. Achtb. goedgunſtiglyk behagen mogte, na voorgaande examinatie en overweging van zeker Plan van Redres, by de Supplianten ontworpen, en aan dat Requeſt geannexeert, en van de pointen daar in voorkomende, alle het zelve te approbeeren, en daar van te verleenen Reſolutie in forma, of wel anderzints het zelve Plan, op zodanige andere wyze, en voor zo veel des noods met zodanige ampliatien, verſchikkingen, veranderingen en verbeteringen, als aan U Ed. Achtb. zouden mogen voorkomen daar in nodig en dienſtig te zyn, tot ſtand en in trein te brengen, als U Ed. Achtb ten algemeene nutte en welzyn der voorſchreven Schutterye zouden vermeenen en oordeelen te behooren.

's GRAVENHAGE.

Requeſt aangaande de Schuttery.

„Dat offchoon de Supplianten op goede gronden gemeend hadden zig te mogen flatteeren, dat het voorſchreven Addres bereids het ſerieus object der deliberatien van U Ed. Achtb. geweeſt zou zyn, en dat door de medewerking van U Ed. Achtb. het gewenſte plan van redres reeds zoude zyn tot ſtand gebragt, het nogthans aan de Supplianten tot dus verre niet heeft mogen gebeuren, dit verlangen van hun en hunnen Committenten door de uitkomst agtervolgt te zien.

„Dat gelyk ondertusſchen deze zaak is van dien aart en natuur, dat dezelve op eene ſpoedige wyze behoord getermineerd te worden, de Supplianten mitsdien hebben gemeend zig niet te kunnen diſpenſeeren, om tot dat einde zig nader aan U Ed. Achtb. te addresſeeren.

„Dat het egter niet alleen is dit verlangen van een ſpoedige afdoening der zaaken, het welke de Supplianten permoveerd tot het maken van dit nader Adres; maar dat ook in 't byzonder de Supplianten zig verpligt vinden, om daar 't uit zeker abouchement, het welk zy de eer gehad hebben met den Heer Collonel der Schutterye te houden, aan hun is voorgekomen, dat ſpecialyk reflexie is gevallen,

op

's GRAVENHAGE.

Request aangaande de Schuttery.

op den inhoud van het eerste articul van het bovengemelde Plan van redres, tot justificatie van dien aan U Ed. Achtb. eerbiedig voor te dragen; dat hoe zeer volgens het gemelde articul door ieder van die geene, welke uit hoofde hunner betoonde gevoelens van vyandschap tegen het Doorlugtig Huis van Oranje, en tegen de wettige Regeering en Constitutie dezer Provincie, uit de Schuttery geweerd werden, een jaarlyksche contributie van tien Gulden zouden moeten worden betaald, nogthans daar in geene de minste hardheid ten opzigte van dusdanige persoonen zoude leggen opgeslooten, maar dat zulks integendeel met alle gronden van billykheid ten uiterften zouden zyn overeenkomstig.

Dat de Supplianten eerbiedig vertrouwen, dat U Ed. Achtb. van deze billykheid zullen zyn geconvinceert, wanneer dezelven gelieven te considereeren, dat niet alleen de bepaaling van voorschrevene jaarlyksche contributie van tien Guldens zeer redelyk en modicq gesteld is, in aanmerking dat anderzints door de geene, die uitkoop van de Schuttery doen, jaarlyks moet worden betaald dertig Gulden, en dus driemaal zo veel, als van deze uit de Schutterye geweerde persoonen zou worden gevordert, maar dat ook het niet injungeeren van deeze contributie, voor de Supplianten en hunne Principaalen, van de allergrievendste hardheid en onbillykheid wezen zouden, vermits zulks dan ten gevolge zouden hebben, dat deeze kwalykgezinde Persoonen van den last der Schutterye, waar toe alle Burgers even zeer geobligeert zyn, zonder het minste nadeel zig zouden ontheven zien, en dat die last alleen zoude worden gedragen door de welgeïntentioneerde Schutterye, om welke inæqualiteit voor te komen, en om niet te occasioneeren, dat iemand door zyn wangedrag zyn staat zouden verbeteren (het geen tegen de eerste gronden van regt en billykheid zoo zeer aandruischt) de Supplianten gemeend hebben

al-

allerbillykst te zyn, deeze ongelykheid door een mo- 's GRA-
dicq pecunieel equivalent te vereffenen. VENHA-

En gemerkt dus de Supplianten zig eerbiedig la- GE.
ten voorstaan, dat zoo wel het voorschreevene eer-
ste, als de verdere articulen van het voorschreeven *Request*
Plan van Redres, niets contineeren, dan het geen *aan-*
met de strikste regels van billykheid en goede order *gaande*
overeenkomstig is, en dat ook gevolgelyk door ge- *de Schut-*
melde Supplianten met reden mag worden geïnsteerd, *tery.*
om het voorschreevene Plan ten spoedigsten tot con-
sistentie te doen komen.

Zoo keeren de Supplianten zig andermaal tot U Ed. Achtb., ootmoediglyk verzoekende, dat U Ed. Achtb. als nog ten spoedigsten op der Supplianten voorschreven eerst gepresenteerde Request, gelieven te verleenen U Edele Achtb. favorable Resolutie in forma.

De Edele Mogende Heeren Gecommitteerde Raaden hebben wegens de voorige Commisie ter defensie van deze Provincie en de Stad Utrecht en derzelver verantwoording, aan de Staaten den 11 January dezen Brief geschreven:

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN!

Het heeft U Ed. Groot Mogende behaagd, by Resolutie van den 3 October laatstleden, in Onze handen te stellen eene Misive door *H. Costerus*, uit naam van de geweezene Commisie ter Defensie dezer Provincie en der Stad Utrecht, aan den doenmaligen Heer Raad-Pensionaris, den 29 bevorens, uit Amsterdam geschreven, hebbende tot Bylagen, zo de Balans der Ontfang en Uitgaaf van de evengemelde Commisie, als de Copyen van vier

's GRAVENHAGE.

Brief van Gecommitteerde Raaden nopens de Commissie te Woerden.

Capitulatien daar by gemeld, houdende voorsz. Missive eenige Elucidatien daar omtrent, en voorts verzoek om betaaling op eenige nog onvoldaane Ordonnantien, omtrent welk alles U Ed. Groot Mog. ten spoedigsten Onze Consideratien en Advys hebben gelieven te requireeren.

Wy hebben ook niet nagelaten, Ed. Groot Mog. Heeren! aanstonds de voorsz. stukken met de vereischte attentie te examineeren, ten einde Ons in staat te stellen, om, zonder verwyl aan de voorsz. U Ed. Groot Mog. requisitie te kunnen voldoen, en bevonden zynde dat in den ontfang der gemelde balans, behoorlyk waren verantwoord alle de Ordonnantien, welke Wy, ingevolge de speciaale authorisatie, en last van U Ed. Groot Mog., ten behoeven van de meergemelde Commissie van tyd tot tyd hebben doen depecheeren, hebben Wy van den Heer *Canter Kamerling*, een der Leden van de voorsz. Commissie gerequireert, en tegen een behoorlyk acquit bekomen, de Quitantien en Notitien, dienende tot justificatie der posten in den uitgaaf van dezelve balans gebragt, door behulp van welke Wy Ons verbeeld hadden in staat te kunnen geraken, om eenigzints te voldoen aan het oogmerk van U Ed. Groot Mog. in deze, welkers bereiking Ons reeds in den eersten opslag, zeer moeilyk was voorgekomen.

Doch moeten Wy U Groot Mog. rondborstig declareeren, dat het Ons, zelve met dit behulp, niet mogelyk is geweest in Ons voornemen ten dien opzigte te slagen, maar dat Wy in tegendeel, na een bedaarde overweeging van al het geen in consideratie konde komen, volstrekt zyn overtuigd geworden dat alle Onze pogingen om den moeielyken taak, Ons door U Ed. Groot Mog. opgelegt, te volbrengen, niets anders als vrugteloos zouden kunnen wezen; nadien de verantwoording en deugdelykheid van de speculatiefste posten in den uitgaaf van de

meer-

meergemelde balans gevonden wordende, als zyn onder anderen:

1. De gedaane Geldleeningen aan de Stad Utrecht, ter somma van . . .	39000 : — : —	
2. De Betaalingen van gewapende Burger-Corpsen	27000 : — : —	
3. En de Betaalingen gedaan aan het Defensie-Wezen der Stad Amsterdam	207791 : 13 : 6	
Totaal	*f* 273791 : 13 : 6	

's Gravenhage. Brief van Gecommitteerde Raaden nopens de Commissie te Woerden.

niet kunnen worden nagegaan, zonder een volledige kennis te hebben van de einden, waar toe de voorsz. Penningen zyn verstrekt geworden, welke kennis niet anders kan worden verkregen, als uit het Rapport of verhaal der Krygsoperatien door gemelde Heeren, U Ed. Groot Mog. geweezen Commissarissen gedirigeerd geweest, opgehelderd door verscheide particuliere informatien, welke best mondeling door dezelve Heeren zouden kunnen worden gegeeven.

En Wy twyffelen niet, dat U Ed. Groot Mog. zulks wel zullen gelieven te erkennen, wanneer U Ed. Groot Mog. zich te binnen zullen brengen, dat het geheel bestier van zaken aan gemelde Heeren Commissarissen gedemandeert geweest, buiten Onze Communicatie heeft plaats gehad, en dat alle derzelver operatien, of door hun alleen zyn uitgebragt en gedirigeert, of wel door hun geconcerteert en overgelegd geworden, met de vyf Heeren, welke by Resolutie van den 6 September 1786 zyn benoemd geworden, om de provisioneele dekking dezer Provincie door Militaire magt te effectueeren, welke Heeren altoos zonder Onze concurrentie met voorsz. Heeren Commissarissen hebben gecorrespondeert, en van welken mede omtrent de voorsz. operatien zeer veel licht zoude kunnen worden bekomen.

'S GRAVENHAGE.

Brief van Gecommitteerde Raaden nopens de Commissie te Woerden.

Wy vleyen Ons dat U Ed. Groot Mog. uit hoofde van deze omstandigheden overtuigd zullen weezen, dat Wy Ons dus voor het tegenwoordige geheel in de onmogelykheid bevinden, om U Edele Groot Mog. Onze Consideratien nopens de voorsz. balans te kunnen suppediteeren, en dat Ons Advys nopens dezelve, geen ander kan zyn, als dat U Ed. Groot Mog. van de geweezen Heeren Commissarissen tot de Defensie dezer Provincie een gedetailleerd Rapport en Administratie, zouden behooren te requireeren, met byvoeging van zodanige verdere mondelinge elucidatien, zo van de voorsz. vyf gemelde Heeren, welke by Resolutie van den 6 September 1786, tot de provisioneele dekking dezer Provincie zyn gecommitteerd geweest, als nodig zullen worden bevonden: Na bekoming van alle welke informatien Wy ons zullen bevlytigen, om ten allerspoedigsten aan U Ed. Groot Mog. voorsz. requisitie te voldoen. Waar mede,

Edele Groot Mogende Heeren! zullen Wy God Almagtig bidden U Ed. Groot Mog. te willen houden in Zyne Heilige protectie.

Geschreven in den HAGE den 11 January 1788.

(*Onder stond*)

U Edele Groot Mogende Dienstwillige,

De Gecommitteerde RADEN van de STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-FRIESLAND.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*Was geteekent*)

A. J. ROYER.

Op

Op dit advys, 't welk de Stad Haarlem den 11 January overnam, maar in 't welk de overige Leden instemden, hebben de Staten den 16 January 1788 eenpariglyk besloten, om van gemelde Commissie ter Defensie van Holland en der Stad Utrecht, welke tot den 15 September 1787 te Woerden haar verblyf hadt, door Gecommitteerde Raaden verantwoording te doen vorderen, nopens derzelver verrigtingen, uitgaven enz. 's GRAVENHAGE.

De Hooge Raad in Holland heeft aan de Staaten dezer Provincie by eenen brief verzogt te mogen weten, hoedanig te handelen omtrend de uitgeweekene Raadsheeren Mr. *P. van Spaan* en Mr. *Pottey Turck*, welken nog afweezig blyven. Dit is vervolgens in handen van de Heeren Gedeputeerden in het groot Besoigne gesteld, en op deszelfs advys besloten, dat de Commissien van gemelde Raadslieden zouden worden ingetrokken.

Eenige Ingezetenen dezer plaatse, welke byzonderlyk in de laatste onlusten zyn ingemengd geweest, zyn voor het Hof in persoon gedagvaard, als de Heeren *Q. van Perzyn*, *Harteveldt*, *Van der Meulen*, *Hagen* en *Noordbeek*. Dog zy niet verschynende, is door den Procureur Generaal, verzogt default, en voor profyt van dien een tweede Mandament, met de clausule van apprehensie, en des noods van Edicte *ad valvas curiæ*.

By hunne Hoog Mogende zyn zeven Generaals benoemd, om kennis te nemen van 't gebeurde by den opstand en plundering van 't Krygsvolk in 's Hertogenbosch, en tot on-

'S GRAVENHAGE. onderzoek, of de Bevelhebbers en verdere Officieren zich by die gelegenheid van hunnen plicht hebben gekweeten.

De Baron *Van Nagel*, Heer van Rynenburg, is benoemd tot Extraordinaris Envoyé en Minister Plenipotentiaris van dezen Staat, aan het Hof van Engeland.

Na dat de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden goedgevonden hadden, hunnen Extraordinaris Envoyé aan het Hof van Pruisfen, Jonkheer *Van Rheede*, met den post van buitengewoonen Ambasfadeur te bekleeden en hem op te dragen, om zyne Majefteit den Koning, in eene openbaare Audientie, Hunne dankzegging te betuigen voor de in Holland bewezene hulp, zo is hem dat gehoor den 2 January 1788 op eene plechtige wyze vergund: waar omtrend ons dit bericht is ter hand gekomen.

De eerfte Koninglyke Generaal-Adjudant en Overfte, de Heer *Van Geufau*, begaf zig te Berlyn in een der Koninglyke Paradekoetzen, gevolgt door nog drie andere dergelyke Koetzen, naar het Hôtel van den Gezant op de Werder, om Hem tot deze audientie te geleiden. Des morgens, ten elf uuren, begon de optogt, door de Jagerftraat, over de plaats van de Gens d'Armes, door de Friedrichsftraat, en onder de Linden, voorby het Arfenaal, naar het Koninglyk Slot, en zulks in de volgende orde:

I. Twee Koninglyke Veldjagers te paard. II. De Koninglyke Hof-Fourier. III. De bedienden van den Adjudant-Generaal en Overfte *Van Geufau*. IV.

IV. Zyne Koets bespannen met twee paarden. V. Zes Koninglyke Heidukken. VI. De Koninglyke Stalmeester *Plön* te paard. VII. De eerste Koninglyke Paradekoets, bespannen met zes paarden, waar in gezeten was de Heer Ambassadeur, en tegen over hem de Generaal en Overste *Van Geusau*. Voor op de Koets stonden twee Koninglyke Pages, nevens dezelve vier Koninglyke Livrei-Bedienden, en van agter zes Koninglyke Hofjagers. VIII. De Koninglyke Stalmeester *Moser* te paard. IX. De tweede Koninglyke Staatsiekoets, mede met zes paarden bespannen, in welken zaten de Heeren van 't Gevolg tot het Nederlandsch Gezantschap, benevens den Graaf *Van Callenberg* en de Heer van *Sandersen*. *Rollin*, beiden Oversten in dienst der Republyk; naast de Koets gingen twee Koninglyke Pages, en vier Hof-Lakeyen. X. Een Koninglyke Stalmeester te paard. XI. De Paradekoets van Haare Majesteit de Regeerende Koningin, verzeld van twee Pages en vier Livrei-Bedienden; in welke wederom gezeten waren twee Heeren van 't Gezantschap, benevens de Zoon van den Heer Ambassadeur en den Heer *Van Pallisier*, beiden Lieutenants ter Zee, in dienst van den Staat. XII. De Staatsiekoets der Koninginne Weduwe, omringt van twee Pages, vier Lakeyen en twee Heidukken; hier in zaten de Heeren Kapitein en Legations-Raad *Van Bonhomme*, en de Kapitein en Legations-Secretaris *Van Breytenbach*, beiden in den dienst der Republyk. XIII. De eerste Paradekoets van Zyne Excellentie met zes paarden bespannen, doch ledig; voor dezelve gingen twee Lopers, en op zyde twee Jagers en vier Livrei-Bedienden van den Gezant. XIV. De tweede Paradekoets van den Gezant, mede met zes paarden bespannen, en insgelyks ledig, doch omringt door Bedienden, behoorende tot de Suite van den Ambassadeur.

In 't passeeren van deze Staatsie, voorby de Wachten van de Jagerbrug en 't Arsenaal, als me-

's GRAVENHAGE.

Openlyk gehoor van den Nederl. Gezant by den Koning van Pruissen.

'S GRAVENHAGE.

Openlyk gehoor van den Nederl. Gezant by den Koning van Pruissen.

de op de binnen Slotplaats werd voor Zyne Excellentie het geweer gepresenteerd, marsch geslagen, en Hy door de Officieren met de Sponton gesalueerd. By het uittreden van de Koets, onder het agterste Portaal, aan de lange brug, werd Hy gerecipieerd door den Koninglyken Hof-Maarschalk 'Heer *Van der Marwitz*, en door den Koninglyken Kamerheer de Graaf *Van Podewils*; verder aan de deur van de groote Zaal, door den Koninglyken Staats-Minister en Grootmeester van de Garderobe, Graaf *Van Goertz*. In het midden der Zaal bevonden zich de Koninglyke Opper-Kamerheer de Vorst *ten Sacken*, en de Koninglyke Geheime Staats- en Kabinets-Ministers de Graven *Van Finkenstein* en *Van Hertzberg*, welke vervolgens den Heer Gezant naar Zyne Majesteits Audientie-Kamer geleidden, alwaar de Prinsen van het Koninglyk Huis, benevens de Generaals en Staats-Ministers, zig bevonden. De Koning ontving den Heer Ambassadeur met ongedekte hoofde: de Vryheer *Van Rheede* den Monarch naderende overreikte Hoogstdenzelven, onder het doen eener gepaste Aanspraak, zyne Geloofsbrieven, welke de Koning aannam en aan den Graaf van *Finkenstein* ter hand stelde, en toen des Gezants Redenvoering beantwoordde. Hier op nam de Ambassadeur zyn afscheid, en werd op dezelfde wyze, als hy ontvangen was, naar zyn Koets terug geleid. Vervolgens had hy, vergezeld van den Graaf *Van Podewils*, gehoor by Haare Majesteit en by de Koningin Weduwe, en 's middags had hy de eer van aan 's Konings Tafel te spyzigen; waarna hy de Visiten van de Binnen- en Buitenlandsche Ministers en andere hooge Standspersoonen ontving, en kort daarop de tegenbezoeken aflag.

By bovengemelde gelegenheid, deedt de Gezant van den Staat, Jonkheer *Van Rheede*, in

In het Fransch eene Aanspraak aan den Koning, van welke wy deze vertaaling mededeelen.

'S GRAVENHAGE.

Aanspr. van den Gezant Van Rheede *aan den Koning van Pruissen.*

Hunne Hoog Mogende, de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, vinden zich verpligt Uwe Koninglyke Majesteit in deze omstandigheden de gevoelens open te leggen, welke Zy voor Uwer Koninglyke Majesteits hooge Persoon gevoelen.

Daar deze gevoelens zo oprecht zyn, hebben ook Hun Hoog Mog. dezelven met des te groter plegtigheid willen openleggen, en my, ten einden ik my van dien, van my zo vleyenden last zoude kunnen kwyten, met het karakter van buitengewoon Ambassadeur bekleed, en dienvolgens heb ik de eer Uwe Koninglyke Majesteit myne Geloofsbrieven te overhandigen.

Uit hoofde van den eerbied en zuivere hoogachting, welke de deugden en voortreflyke hoedanigheden van Haare Koninglyke Hoogheid, Mevrouwe de Prinsesse van Oranje, Hun Hoog Mogende hebben ingeboezemd, hebben Zy de levendigste smert en afkeer gevoelt, toen een klein getal van Staatsleden, na het Land in de grootste verwarringen gebragt te hebben, zich aan eene ongeoorloofde beleediging omtrent Haare Koninglyke Hoogheid heeft schuldig gemaakt: Hunne Hoog Mogende hopen, dat Uwe Majesteit overtuigd zal zyn, hoe zeer Zy gewenscht hadden Haare Koninglyke Hoogheid eene openbaare voldoening te geven, waren Zy niet door de verderflyke intrigues dier zelfde Cabaal daar in verhindert geworden. Zy hebben derhalven met het oprechtste genoegen gezien, dat de Troupen Uwer Majesteit, onder de bevelen van den regeerenden Hertog van Brunswyk, Haare Koninglyke Hoogheid eene billyke Satisfactie hebben bezorgt, en ik ben gelast Uwe Koninglyke Majesteit daar van te verzekeren, te gelyk betuigende het deel, dat Hun Hoog Mogende in deze gebeurdtenis nemen.

 Heeft

's GRAVENHAGE.

Aanspr. van den Gezant Van Rheede aan den Koning van Pruissen.

Heeft het geluk Uwer Koninglyke Majesteits Wapenen over Hoogstdeszelfs Regeering eenen nieuwen glans verspreid en de lauwren vermeerdert, welke de Held, die aan het hoofd Uwer Troupen stond, en deze Troupen zelf gewoon zyn te behalen, zo heeft het ook eene nieuwe orde van zaken in de Republyk te wege gebragt; thans zyn in dezelve de banden, zo wel tusschen de verschillende Provincien, als de byzondere Leden dier vryen Staat, vaster gelegt, de Constitutie, welker geheiligde inrigting onveranderlyk zyn moet, rust wederom op vaste grondzuilen, en Zyne Doorluchtigheid de Prins Erfstadhouder is, volgens den wensch van het grootste en aanzienlykste gedeelte der Natie, tot het ware heil des Staats, in de uitoeffening zyner Erflyke Waardigheden hersteld.

Eene zo gelukkige omwenteling, tot welke Uwer Majesteits bemiddeling aanleiding gegeeven heeft, of door welke zy daadlyk bewerkt is, is eene dienst, die de erkentenis Hunner Hoog Mogende vordert, en daar ik uitdrukkelyk gelast ben, die aan Uwe Majesteit te betuigen, zo heb ik de eer zulks by dezen te doen, met verzekering, dat Hunne Hoog Mogende vurig wenschen, Uwe Majesteit altoos bewyzen, zo wel van hunne dankbaarheid als ware hoogachting te geven.

Hunne Hoog Mogende zullen altyd zorgvuldig de volkomenste eensgezindheid en goede verstandhouding, zo noodzaaklyk tusschen nabuurige Staaten, trachten te onderhouden, wenschende Hun Hoog Mogende zelf, dewyl Hun niets aangenamer zyn zal, deze eensgezindheid door een naauwere verbindtenis te bevestigen.

Dit zyn de betuigingen, die ik Uwe Majesteit doen moest, en ik heb mynen last volbragt, indien ik Uwe Koninglyke Majesteit overtuigd heb, dat die gevoelens even zo duurzaam, als zy opregt zyn, wezen zullen.

Uwe Majesteit vergunne my daar by te voegen, de

de verzekering van mynen diepsten eerbied en van myne onophoudelyke pogingen, om Hoogstdeszelfs toegenegenheid te verdienen. 's GRAVENHAGE.

Het antwoord van den Koning was het volgende:

Het is my een byzonder genoegen, dat ik, de eer van myn Huis wrekende, de Stadhouderlyke Waardigheid hersteld en het Huis van Oranje, in welker behoudenis en voorspoed ik altyd een rechtmatig deel nemen zal, in deszelfs Voorreechten bevestigd heb. Niet minder aangenaam is het my de vrede en rust bezorgt te hebben aan een Staat, welkers welzyn my altyd, uit hoofde der vriendschap, die ik de Republyk toedrage, en waar van ik dezelve, zo veel in my is, onophoudelyk blyken meen te geven, ter harte gaan zal. *Antw. van den Koning.*

Verzeker Hun Hoog Mogende van de gevoelens, die ik voor hun voedde, en vernieuw tevens aan den Prinse van Oranje en aan myne Zuster de verzekering myner oprechte toegenegenheid; voorts zie ik met genoegen, dat Hun Hoog Mogende U door deze opgedragen last, een nieuw blyk hunner vertrouwen geven, en ontfang by deze gelegenheid de verzekering myner byzondere achting, welke de goede hoedanigheden, die ik altyd in U ondervonden heb, volkomen verdienen.

De Heer *Van Rheede* deedt aan de regeerende Koningin deze aanspraak:

MEVROUW!

Hunne Hoog Mogende hebben my met het caracter van Extraordinaris Ambassadeur bekleed, om aan Zyne Majesteit den Koning op het plegtigste de dankbetuigingen toetebrengen, waar toe zy

zig

'sGRAVENHAGE. *Aanspr. aan de regeerende Koningin.*

zig opgewekt vinden door de gelukkige omwending, in de Republiek te wege gebragt, door Zyne Majesteits krachtdaadige tusschenkomst, welke met de herstelling, van de orde en eendragt in dezelve, haar geluk verzeekert en om tevens den Koning al het belang te kennen te geven, het geen Hun Hoog Mog. gesteld hebben in gebeurtenissen, die op zich zelven genoegzaam waren, om de Regeering van Zyne Majesteit een onsterflyken roem by te zetten.

My gelastende, om Uwe Majesteit het doel myner zending bekend te maaken, hebben myne Heeren en Meesters my bevolen, Mevrouw, om deze gelukkige gelegenheid te baat te nemen, ten einde de eer te hebben van Uwe Majesteit, met hunne bestendige wenschen voor Hoogstderzelver levens voorspoed, de verzekeringen aantebieden van hunne toewying en van de hoogagting, welke zy, uit hoofde der uitmuntende hoedanigheden van Uwe Majesteit, voor Hoogstdezelve gevoelende zyn, en van hun verlangen, dat Uwe Majesteit de Republiek; altoos met Hoogstderzelver genegenheid en vriendschap zal blyven vereëren.

Ten hoogsten gevoelig aan de eer die ik tans geniet, Mevrouw! zal dezelve volkomen zyn, indien Uwe Majesteit zich verwaardigt, de eerbiedige hulde, die ik aan Hoogstderzelver voeten nederleg, in gunst aanteneemen.

De regeerende Koningin antwoordde hier op in dezer voege:

Ik verneem, Myn Heer, met zeer veel genoegen, de verzekering die gy my geeft van de gevoelens van Hun Hoog Mogende te mywaart: ik verzoek U hen mynentwege te danken en te betuigen, hoe ik met vermaak de rust en hoop ten welvaaren hersteld zie in eene Republiek, die my zoo wel na ligt,

we-

wegens myner vriendschap voor Hun Hoog Mogende als uit hoofde myner aankleeving tot den Prins en de Princes van Orange. Ik herhaal U, Myn Heer, myne gelukwensching, wegens het Caracter waarmede Hun Hoog Mogende U bekleed hebben. Hunne keuze kon my aangaande niet aangenaamer geschied zyn.

'S GRAVENHAGE.

Antw. van de regeerende Koningin.

Nog sprak de Heer *Van Rheede* de Koningin Weduwe by deze gelegenheid aldus aan:

MEVROUW!

Hun Hoog Mogende, yverig wenschende om by alle gelegenheden voor Uwe Majesteit de hooge agting en toewyying open te leggen, welke zy voor Hoogstdezelve gevoelen, hebben my gelast deze tegenwoordige gelegenheid waartenemen, waarin ik bekleed zynde met het Caracter van Extraordinaris Ambassadeur, ten einde den Koning de erkentenis toetebrengen van myn Heeren en Meesters, wegens den wezenlyken dienst, dien Zyne Majesteit hen wel heeft gelieven te bewyzen, voor Uwe Majesteit op de plechtigste wyze vernieuwde betuigingen zoude mogen uiten van de gevoelens Hunner Hoog Mogende voor derzelver Hooge Persoon. Ik heb de eer daaraan te voldoen, Mevrouw, en Uwe Majesteit te verzekeren, van den prys, die Hun Hoog Mogende steeds op de toegenegenheid en vriendschap van Uwe Majesteit stellen.

De eer, die ik tans geniet, Mevrouw! laat my niets over te verlangen, by aldien Uwe Majesteit slechts behagen gelieve te nemen in de verzekeringen van den diepen eerbied, dien ik de eer heb Uwe Majesteit te bewyzen.

De Koningin Weduwe beantwoordde deze begroeting aldus:

Hun

'S GRAVENHAGE.

Antw. van de Koningin Weduwe.

Hun Hoog Mogende kennen myne gevoelens, Dezelve zyn zich altoos gelyk. Ik ontvang met vermaak de blyk van hunne oplettendheid ten mynen opzichte; en ik verzoek U hen deswege mynen dank toetebrengen. Het is my ten hoogsten aangenaam, dat de vrede hersteld is, en ik wensch Hun Hoog Mogende zoo wel als het Huis van Orange allen mogelyken voorspoed toe. Ik heb het vermaak U met deze Uwe ontmoeting geluk te wenschen, en verzoek U overtuigd te zyn van al myn genoegen deswegen.

De Heer Baron *Van Thulemeyer*, Extraordinair Envoyé van Zyne Majesteit den Koning van Pruissen, en de Heer Baron *Van Albensleben*, als opvolger van eerstgemelden Heer, zyn, ieder afzonderlyk, met den Heer Voorzitter ter Vergadering van Hun Hoog Mog. in gesprek geweest: de eerste om kennis van zyn vertrek, en tevens eene Afscheids-Memorie over te geeven, en de tweede om zyne Geloofsbrieve te overhandigen.

De Memorie van den Heer *Van Thulemyer*, was van dezen inhoud:

HOOG MOGENDE HEEREN!

De Koning het Gezantschap eindigende, het welk my by Uw Hoog Mogenden, geduurende eene lange reeks van Jaaren is aanbetrouwd geweest, gelast my, aan Uwe Hoog Mogenden de verzekeringen van zyne standvastige Vriendschap te vernieuwen. Zyne Majesteit overtuigd zynde, dat de Stadhouderlyke waardigheid de vastste en sterkste Grondzuil van de Constitutie des Gemeenebest is,

zal

zal 'er een vermaak in scheppen, om in alle gelegenheden blyken te geeven van het belang, welk Zyne Majesteit ten voordeele van het Doorlugtig Orange-Huis bezielt, een belang gesterkt en bekragtigd door de gevoelens, welken deze Monarch aan eene tederbeminde Zuster verbinden, welke zulks zoo waardig is. Overladen met blyken van welwillendheid en gunst van Uwe Hoog Mogenden, zal ik my dezelven, gedurende myn gantsche leven, met eene eerbiedige erkentenis aan myne gedagtenis brengen, en my gelukkig agten, belast te zyn geweest, om aan de Doorlugtige Vergadering van het Bondgenoodschap der Vereenigde Provincien het besluit van den Koning te kennen te geeven, in een tydperk, waarin de tusschenkomst van Zyne Majesteit, en de roemwaardige standvastigheid van Uwe Hoog Mogenden hebben samen gewerkt tot herstelling van den ouden Regeeringsform, zoo wel, als tot die van het Eminent Hoofd van het Gemeenebest in het bezit der Voorregten en Waardigheden, waarin de Staatsgesteldheid Hoogstdenzelven heeft gesteld.

'S GRAVENHAGE. *Afscheid van den Pruissischen Gezant* van Thulemeyer.

(*Was geteekend*) VAN THULEMEYER.

's GRAVENHAGE den 16 January 1788.

De Brief, door Zyne Majesteit den Koning van Pruissen aan Hunne Hoog Mogenden by deze gelegenheid beschreven, luidde aldus:

HOOG MOGENDE HEEREN, BYZONDERE GOEDE VRIENDEN EN NABUREN!

Dewyl Wy onzen Envoyé Extraordinaris en Geheimen Legations-Raad van Thulemeyer uit 's Hage hebben gerappelleerd, hebben Wy niet wil-

'S GRAVENHAGE.

Brief van den Koning van Pruissen.

willen uitstellen aanstonds, in zyne Plaatse, Onzen Kamerheer *Van Albensleben* aan U Hoog Mogenden af te zenden, om in hoedanigheid van Onzen Envoyé Extraordinaris, zich by dezelven op te houden en Onze Zaken by U Hoog Mogenden waar te nemen.

En, vermits dat gene, het geen aan hem zal opgedragen worden, voornaamlyk daar henen gerigt is, om het goed Nabuurlyk vertrouwen en de goede verstandhouding tusschen ons en de Hoogaanzienlyke Republyk der Vereenigde Nederlanden, welke tusschen de beide Staten van de oudste tyden af heeft bestaan, op alle mooglyke en dienstige wyze te onderhouden en de banden der reeds subsisteerende Vriendschap hoe langer hoe meerder te bevorderen en te bevestigen; verzoeken Wy U Hoog Mog. den voornoemden *Van Albensleben* eene toegenegen gehoor te verleenen en in al het geen hy zal voordragen volkomen geloof te geven, voornaamlyk wanneer hy de bondigste verzekering van Onzentwegen zal vernieuwen, dat Wy met eene ware en uitstekende achting en toegenegenheid zyn en altoos zullen zyn, Uwer Hoog Mogenden

Goedwillige Vriend en Nabuur,

FREDERIK WILHELM.

De Algemeene Staten beantwoordden dezen brief op volgende wyze:

DOORLUCHTIGE MONARCH!

Wy hebben ons op heden vereerd gevonden met Uwe Koninglyken Majesteits Missive van den 1 December laatstleden, waar by het Uwe Majesteit gelieft heeft, om kennis te geeven van deszelfs goedvinden, om deszelfs geheime Raad den Heer *Van Thulemeyer*, welke zedert veel Jaren, Uwe Ma-

Majesteits zaken by onze Republicq; in qualiteit van deszelfs Extraordinaris Envoyé heeft waargenomen; van hier te rappelleeren; om hem op een andere wyze te employeeren: Wy kunnen gem. Heer *Van Thulemeyer*, van hier niet laten vertrekken; zonder hem het getuigenis te geeven; dat zyn Persoon en gedrag ons aangenaam is geweest; en dat wy in alle zyne handelingen niet anders bespeurd hebben als yver en genegenheid, om de ordres aan hem gegeeven, met exactitude na te komen; waarom wy deszelfs verder employ; als dat van veel bekwaamheid; tot den dienst van Uw Kon. Maj. altyd met genoegen zullen vernemen; in de vaste verwagting; dat gem. Heer by zyne terugkomst ons ook de Justitie zal doen; van onze waare gevoelens aan Uwe Kon. Maj. open te leggen; en Uwe Kon. Maj. te overtuigen van den eerbied; en hoogagting, die wy hebben voor Uwe Majesteits Persoon en van ons hartelyk verlangen; om hoogstdeszelfs vriendschap, en goedgunstigheid meer en meer te acquireeren, waartoe wy alles, wat in ons vermogen is, zullen tragten toe te brengen enz.

's GRAVENHAGE: *Antw: van de Staten Generaal aan den Koning:*

DOORLUCHTIGSTE MONARCH, ENZ.

'sHAGE, den 16 January 1788.

Den 17 dezer maand is ter Vergadering van Hun Hoog Mog. door Hun Ed. Mog. de Heeren Staaten van Zeeland voorgesteld, het beraamen van eenen algemeenen Dank- Vast- en Bededag.

Den 18 dezer maand wierdt ter vergaderinge der Staten van Holland en West-Friesland dit verzoekschrift ingeleverd.

'S GRAVENHAGE.

Request van W. H. Schas *aan de Staten van Holland.*

Geeft met verschuldigden eerbied te kennen *Willem Hendrik Schas*, wonende te Zutphen.

Dat hy Suppliant, na het overnemen van het Corps ligte Troupes van den Kolonel Rhyngrave *Van Salm* in den Eed en dienst van Holland en West-Friesland, hoe zeer sedert den tyd (als wanneer hy als Cornet in dienst van dezen Staat, zyne demissie genomen had) buiten eenig Militair of ander employ geleefd hebbende en nimmer aan de principes der zoogenaamde Patriottische Cabale geattacheerd zynde geweest, des niettegenstaande, aangelokt door het flatteus eclat en diverse agrementen, welke aan het gemelde Corps geaccrocheert wierden, mitsgaders de belofte van den Rhyngraaf *Van Salm* vervolgens in den dienst van de Unie te zullen overgaan, en niet apprehenderende het verderflyk oogmerk, waar toe dezelve Troupes naderhand dienstbaar geraakt zyn, zich in hetzelve Corps geëngageerd heeft gehad als Ritmeester over eene Compagnie Cuirasfiers, en daar van Uwer Ed. Groot Mog. Commissie, onder het groot Zegel der Provincie, in dato den 6 December 1786 bekomen, waar op ook den 19 daar aan, van wegens en in ziele van hem Suppliant den Eed van getrouwheid is afgelegd, en hy Suppliant in werklyken dienst en functie getreden.

Dat hy Suppliant in dezelve qualiteit en dienst, op bevel van Uw Edele Groot Mog. onder het Commando van zyn voorgenoemden Chef binnen de Stad Utrecht, hebbende moeten trekken, hy Suppliant op den 24 Juny daar aan, (op daar toe des nagts ten een uure bekomen onverwagte order van wegens denzelven Rhyngraaf) zich des morgens ten 9 uuren, met zyne Compagnie gewapend, edoch te voet, op de Neude binnen Utrecht voornoemt begeven hebbende, alwaar op gelyke wyze de andere Compagnien byeen kwamen, en nevens dezelven van daar naar de Staten Kamer gemarcheerd zynde, ter dier plaatse aan hun allen door twee

Per-

Perſonen, zich noemende Gecommitteerden van de Staten van Utrecht, is voorgeſteld en afgevergd de als toen te Utrecht vergaderde (prætenſe) Staten voor wettig te erkennen, en een Eed van getrouwheid en gehoorzaamheid aan denzelven af te leggen, ten fine van op dezelve ordres op alle Territoiren te marcheren.

's GRAVENHAGE.

Request van W. H.Schas *aan de Staten van Holland.*

Dat hy Suppliant geenſins van zich kunnende verkrygen, om eene zoodanige erkentenis en Eed te præſteren, als welke niet alleen zyn gemoed revolteerde en tegen zyn innerlyke convictie ſtrydende was, maar welke hy tevens begreep (al had hy daar in gemoede mede kunnen inſtemmen, des neen) niet te kunnen of mogen doen, als ſtaande hy in den dienst van U Ed. Gr. Mog, en dus buiten Hoogstderzelver gemanifesteerde wil en bevel zich aan niemand anders door eenigen Eed van getrouwheid en gehoorzaamheid kunnende verbinden, zonder de trouw aan Uw Ed. Gr. Mog. gezworen, te krenken, en aan den anderen kant zeer wel gevoelende, dat men hem Suppliant, (wiens contrarie denkwyze den Rhyngrave en den zynen genoeg bekend en ook nooit door hem ontveinst was, maar alreeds andere trouwlooze menées ter zyner verſchalking en bederving had doen ſmeden en by de hand vatten, door deze onverhoedſe verging een ſtrik had geſpannen, om hem in gevalle van directe weigering van het doen van dien Eed en erkentenis, aan het hoofd van zyn Compagnie en in het aanzien van het ganſche Legioen, als een Opruyer van de Militie te doen voorkomen, en welligt deswegens ten rigoureuſte te vervolgen, hy Suppliant in deze inquietante asſiete te rade geworden is, om zonder zich op de gedane verging te expliceren, in dat zelfde oogenblik te verklaren, dat hy zich genoodzaakt zag zyne demisſie te vragen.

Dat nogtans dit derwyze aan de zyde van den Rhyngrave is opgenomen, dat den Suppliant op ſtaande voet zyn Sabel werd afgeëischt, en hy Sup-

 pliant

'S GRAVENHAGE.

Request van W. H. Schas *aan de Staten van Holland.*

pliant naar de Hoofdwagt gezonden, welke dienstyd door Burger-Officieren gehouden wierd, alwaar hy niet zonder gevaar van zyn leven, onder allerlei smaadheden, prostitutien en beledigingen, gedurende verscheiden dagen en nagten op een blooten grond heeft moeten leggen, en zonder eenig acces van raad of goede Vrienden, geruimen tyd lang, als een Kapitaal straffschuldige, gevangen gehouden is, met dadelyke afpersing van des Supplians Sleutels, mitsgaders feitelyke weghaling van Suppliants koffers uit zyn Logement naar elders; alwaar dezelve doorzogt, en niets tot des Suppliants laste gevonden zynde, hy egter de Sleutels vervolgens wederom bekomen heeft, tot dat hy Suppliant vervolgens op zyne iterative instantien by den Rhyngrave *Van Salm* van daar naar het Logement van den Kastelein *Mos* is overgebragt, en aldaar arrest heeft moeten houden.

Dat hy Suppliant niettegenstaande de diverse aanzoeken, inductien en beloften van den meergemelden Rhyngrave, den prætensen Gouverneur *Eyk* en andere Lieden van gelyke poids, ten einde hem tot het doen van boven verhaalde erkentenis en Eed over te halen, het zelve volstandig blyvende weigeren, men hem Suppliant, onder toezegging van zyne demissie, heeft getragt te induceren tot het teekenen van eene schriftlyke erkentenis, van (quasi) niets op den Ryngrave of deszelfs Legioen te prætenderen te hebben: waar na men (de Suppliant zich daar aan op gronden van eene wezendlyke en wettige prætensie, welke 'er subsisteerde, onttrekkende) hem door de verstgaande hardheden, onaangenaamheden, en zelfs zonder eenigen prætexablen grond gedaan wordende Arresten op gelden van den Suppliant allergeweldadigst gevexeerd heeft, tot dat men eindlyk hem afvergde te teekenen de quitantie van het dedommagement door zich noemende Gecommitteerden Uwer Ed. Groot Mog. ter defensie van deze Provincie en de Stad Utrecht, by dezelver-

ver Resolutie van den 20 Juny 1787 geaccordeerd, waar toe de Suppliant om de daar in geïnsereerde Periode van Verbindtenis niet kunnende overgaan, (hoe zeer hy, als in den privativen dienst en Eed dezer Provincie staande, daar in minder zwarigheid behoefde te maken dan anderen, welke door de Generaliteits Eed en dienst verbonden waren) terwyl men hem nogtans daar toe forceren wilde, met geen ander oogmerk (gelyk sedert gebleken is) dan om de daar op te ontfangen gelden in handen van den Rhyngrave te doen vallen, hy Suppliant in ongeduld en verontwaardiging dezelve quitantie heeft aan stukken gescheurd, met bedreiging van zyn adres over alle wederrechtelykheden en dwangmiddelen aan Uw Ed. Groot Mog. te zullen maken.

'S GRAVENHAGE. *Request van W. H. Schas aan de Staten van Holland.*

Dat meergenoemde Rhyngrave een zoodanig adres, naar het schynt, hebbende willen voorkomen, dezelve hem Suppliant, mits hy Suppliant intusschen geen Requeste præsenteerde, beloofd heeft, hem zyne demissie binnen 6 weken tyds te zullen bezorgen, en ook werklyk, na dat men hem Suppliant op den 29 July 1787 een Declaratoir heeft doen teekenen, waar by hy verklaarde genoodzaakt te zyn geworden wegens eenen zekeren Eed, om zyne demissie te nemen, en daar by als nog te blyven persisteren, eerst des Suppliants arrest heeft opgeheven, onder verband nogtans van niet uit de Stad te gaan, en voorts na verloop van eenigen tyd hem eene Acte van ontslag doen ter hand stellen, welke in dato den 14 Augustus by Uw Ed. Groot Mogende verleend is, op Request (zoo het blykt) dat ten name van den Suppliant, edog zonder eenige zyner voorkennis of medeweten, en zonder dat de Suppliant als nog weet, door wien, of op wat gronden of redenen, aan Uw Ed. Groot Mog. gepræsenteerd is geworden, en by het welke men het vertrouwen van Uw Ed. Groot Mog. zigtbaar gesub- en geobripieerd heeft.

Dat hy Suppliant op de voorverhaalde wyze ter goeder trouwe en met de beste inzigten, in het voor-

'S GRAVENHAGE.

Requést van W. H. Schas *aan de Staten van Holland.*

fchreve Legioen (in de voorfchreven qualiteit) getreden zynde, zyne Compagnie Cuirasfiers ten zynen kosten heeft gecompleteerd en van de benoodigde Paarden, Montering, Geweren en Toerusting voorzien, mitsgaders in de gedurig aanhoudende defertie tot zyne Suppliants overgroote fchade, continuelyk moeten fuppleren, zonder dat hy Suppliant, het zy by het quiteren van dezelve zyne Compagnie, het zy, bevorens of naderhand deswegens ooit eenige voldoening, vergoeding of fchadeloosftelling genooten heeft, dan alleen dat de Collonel *Van der Burg* op den 30 Mey 1787 hem ter hand gefteld heeft zekere Wisfel, ten lasten van *N* en *J. Staphorst* te Amfterdam, en zulks ter voldoening van de voorfchreve door den Suppliant gedane completering, ter fom van zes hondert en negentien Guldens, dan welke de voorfchreve *N.* en *J. Staphorst* weigerig zyn te betalen, gelyk hy Suppliant ook geenzints van het dedommagement van de zich qualificerende Gecommitteerden tot het Defenfie - Wezen, in eenige maniere nogte eenige gratificatie van dien aart ook, hoe genaamd, geprofiteerd heeft gehad, door het welke dan ook voor den Suppliant geëffectueerd zyn geworden zeer enorme fchaden; welke de Suppliant niet fchroomd te begrooten op eene fomme van meer dan vyf duizend Guldens door hem in contante Penningen, of de waarde van dien, daar by ingefchoten, en welke niet te attribuëren zyn dan aan het vertrouwen, het welk de Suppliant pligtmatiglyk gefteld heeft in de Souvereine Refolutien Uwer Edel Groot Mogenden, by en op welke het voorfchreven Corps van den Collonel Rhyngrave *Van Salm* in de privativen dienst en eed dezer Provincie is overgenomen of aangehouden, en de Officieren (en onder dezelven ook den Supliant) aangefteld zyn geworden en in de even zeer pligtmatige getrouwheid van den Suppliant zoo aan den eed aan U Ed. Groot Mog. gedaan, als aan 's Lands Conftitutie, tegen welke hy niet mede heeft willen attenteren.

En

En nadien de Suppliant dezelve zyne schade niet anders weet te recouvreren en het gedrag van den Suppliant alzins (zoo ten minsten by hem eerbiedig vertrouwd word) Uwer Ed. Groot Mog. approbatie meriteerd, en het ook met de æquiteit niet wel te compasseren is, dat iemand, ter zake van het attachement aan zyn pligt, aan zoodanige enorme schadens zoude geassujetteerd worden, welke in meer dan een opzigt ruïneus voor den Suppliant zouden zyn, of dat hy, Suppliant, ter zake van zyne getrouwigheid aan den eed, welken hy waarlyk aan U Ed. Groot Mog. gepræsteerd heeft, en heeft mogen præsteeren, en van zyne pligtmatige weigering om daar van af te gaan of onwettige ordres te executeren, tot zoo verre van eene veel slegter conditie zoude zyn, dan die eenen, welke met de verfoeilykste leviteit contradictoire eeden doende en, met verachting van 's Lands Constitutie, zich tot blinde werktuigen gemaakt hebbende van de genen, die op naam Uwer Ed. Groot Mog. met eene profuse liberaliteit uitlokkende belooningen, gratificatien en dedommagementen gespargeerd hebben, van die dedommagementen en largessen hun deel hebben gehad en daar door hun fortuin gemaakt.

's GRAVENHAGE.

Request van W. H. Schas *aan de Staten van Holland.*

Zoo keerd zich de Suppliant tot U Ed. Groot Mog., ootmoediglyk verzoekende, dat het U Ed. Groot Mog. gunstig behage moge, in aanmerking van enorme schaden by den Suppliant, in en ter zake van deszelfs dienst als Ritmeester van eene Compagnie Cuirassiers onder het gesubsisteerd hebbende Legioen van den gewezen Collonel Rhyngrave *Van Salm*, geleden, aan den Suppliant te accorderen zoodanige gratificatie of ander dedommagement, als U Ed. Groot Mogende, naar Hoogstderzelver wysheid, zullen oordeelen te behooren, als mede den Suppliant, in gevalle van het pensioen by de Capitulatie toegezegd, nevens de andere Officieren van het Corps daar van te laten jouisseren.

 Ver-

'sGRAVENHAGE. Verscheidene Militaire Officieren hebben zich tot de Staten van Holland by requesten vervoegd, en de aan hun toegezegde bescherming verzogt. Men voelt ligtelyk, daar het thans dezelfde Staaten zyn, als ten tyde van de toezegging der bescherming, dat deze zaak niet buiten bedenking is. De Generaal Major *Van Rysfel*, die eerst op bevel van de Staten van Holland over het Cordon het gebied heeft gevoerd, en vervolgens tot Gouverneur van Naarden was aangesteld, deedt ook aan de Staten van Holland het navolgend opmerkelyke request indienen.

Geeft met verschuldigden eerbied te kennen *Albert van Rysfel*, Generaal Major van de Infantery, Lieutenant-Collonel effectief en Kaptein effectief van eene Compagnie Grenadiers onder het Regiment van den Lieutenant-Generaal *Van Hardenbroek* en Gouverneur van Naarden.

Dat de Suppliant de eer gehad hebbende, om, op den 21 November laatstleden, aan U Ed. Groot Mog. te presenteren een Request, waarby aan Hoogstdezelven (gelyk hy vertrouwt) op gronden van recht en billykheid zyne belangen ten opzigte van zyne obedientie aan de respective orders van U Ed. Groot Mog. en de ongelegenheid, waar in hy zich deswegens thans bevind, met allen mooglyken ernst en aandrang heeft voorgedragen, en op dat fundament van U Ed. Groot Mogende geimploreert, dat Hoogstdezelven den Suppliant gelieven te doen genieten het volkomen effect van derzelver beloofde Protectie, zoo wegens de suspensie of ontzetting van de posten door hem respectivelyk bekleed, als Generaal-Major van de Infantery, Lieutenant-Collonel effectief en Kaptein van eene Compagnie Grenadiers in het Regiment van den Lieutenant-

Ge-

Generaal *Van Hardenbroek* en Gouverneur van Naarden, als wegens de Procedures, welke, ter zake zyner verrigtingen in die qualiteiten of ook als Commandant en Chef van het Cordon, tegen hem reeds mogten zyn, of verder zouden mogen worden ondernomen, en eindlyk wegens het arresteren van deszelfs Meubilaire Goederen op het Fort *St. Andries*, door by Hunne Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, mitsgaders by den Raad van Staten, als mede by de Heeren Staten van Gelderland, door Hoogstderzelver veel vermogende intercessie te effectuëren, dat zoodanige suspensie, ontzetting, procedures en arresten, voor zoo ver dezelven reeds mogen plaats hebben, worden opgeheven en te niet gedaan, en, voor zoo ver de Suppliant daar mede mogt worden bedreigd, voor het vervolg geheel mogten cesseren, mitsgaders den Suppliant op eene redelyke wyze te dedommageren voor alle de schadens, die hy, ter zake van de obedientie aan U Ed. Groot Mog. bevelen, bereids gehad heeft en verder zoude mogen hebben.

'S GRAVENHAGE.

Request van den Heer Van Rysselaan *de Staten van Holland.*

Dat de Suppliant zich gevleid had, dat de onwederlegbare zekerheid der bovengemelde gronden, zelf zonder dat de Suppliant die aan U Ed. Mog. had behoeven voor te dragen, Hoogstderzelver doorzigt zoo ver zouden hebben gepenetreerd en de onvermydelyke verpligtingen van elken Souverain (het zy met eerbied gezegd) om deszelfs uitdrukkelyke gegegeven bevelen, en de daar aan op het naauwst verbonden toezegging van Protectie, Guarrantie en schadeloosstelling, te maintineren en daar te stellen, Hoogstderzelver zugt voor het goed recht en het welzyn hunner Ingezetenen en getrouwe Officieren, als mede derzelver aandoeningen over den rampzaligen toestand van zeer vele der ongelukkigen, zoo zeer zouden hebben opgewekt, dat U Ed. Gr. Mog. door den importanten invloed, welke het vermogen van derzelver Provincie heeft

's Gravenhage. ven gedestitueert van alle beloofde protectie, guarantie en schadeloosstelling.

Request van den Heer Van Rysel aan de Staten van Holland. Dat de Suppliant niet treden zal in eenige ontwikkeling en aandrang der redenen, welke by het voorschreven Rapport zelve, met zo veel klaar- en eenvoudigheid, worden opgeteld, ter verdediging van het gedrag des Suppliants en zyner Officieren, daar het zelve (onder reverentie) aan de zyde van den Suppliant geene verdediging behoeft, ten zy de uitkomst voor de onschuld der daden moest verantwoorden; dan dat het bezwaar, door het agterblyven van Uwer Ed. Groot Mog. Resolutie en interpositie, aan den Suppliant en verdere Officieren veroorzaakt, nog vermeerderd word door de totaale onzekerheid, waar in de Suppliant met alle andere bovengemelde Officieren gehouden en gelaten word, omtrend de intentie van U Ed. Groot Mog., zo nopens den tyd als wyze, waar op Hoogstdezelven aan derzelver plegtig engagement zullen gelieven te voldoen, terwyl de Suppliant met zyne Mede-Officieren zich niet verbeelden kan, dat by eenige mooglykheid die zo heilig gedane belofte, door U Ed. Groot Mog. Souvereine Vergadering zonder effect blyven zoude, en dat het *voor erroneus verklaren* van Hoogstderzelver vorig begrip, omtrent den Generaliteits Eed, wel aan den eenen kant zoude tot gevolg hebben eene Clementie voor sommigen, wel eer disobediente Officieren, over welker gedrag U Ed. Groot Mog. ter dier zake hunne hoogste indignatie hadden gemanifesteerd, doch ook aan den anderen kant Hoogstderzelver ongenoegen thans zoude doen gevoelen aan zulke Officieren, die derzelver orders punctueel hebben nagekomen, en daar door alleen verregaande onaangenaamheden, privatie van Ampten en Inkomsten en vervolgingen moeten ondergaan; dat de Suppliant zich laat voorstaan, dat de beloften en toezeggingen, door U Ed. Groot Mog., aan den Suppliant en andere Officieren al te stellig en te herhaald,

dat

dat de aanspraak, die dezelven uit dien hoofde daar op hebben, al te rechtmatig en liquide, en dat de eer en waardigheid van U Ed. Groot Mog. Vergadering al te zeer daar in gecompromitteerd zyn, dan dat U Ed. Groot Mog. zouden kunnen hesiteren, om den Suppliant met alle andere Officieren ten spoedigsten en volledigsten het volkomen effect der gemelde beloften en toezeggingen al of niet te præsteren en te doen genieten, en dat een langduriger uitstel daar van even zo veel zoude uitwerken als eene volstrekte weigering; terwyl dit een en ander zulke gedugte gevolgen voor den dienst van U Ed. Groot Mog., waar in zich van tyd tot tyd vreemde Officieren engageeren, en teffens zulk een vreeslyk opzigt voor het oog van geheel Europa zoude opleveren, als waar van men twyffelen mag, of eenig gelykzoortig voorbeeld in deze beschaafde Eeuw en onder een volk, waar van de goede trouw wel eer het hoofdkarakter uitmaakte, zoude gevonden worden, en de rampspoeden en wederwaardigheden, waar in niet alleen zulk een groot aantal van Officieren, als hier in zyn geconcerneert, maar zelf een menigte onnozele Vrouwen en Kinderen, geheel onschuldig nedergestort zouden worden, den hoop der ongelukkige slachtoffers van Burger-Verschillen, waar in de Militairen staat niet meer dan het werktuig geweest is, geweldig vermeerderen, en tot in het late nageslacht voortplanten zullen het gevoel der deerniswaardige lotgevallen van dit Gemeenebest.

's GRAVENHAGE.

Request van den Heer Van Rysſel *aan de Staten van Holland.*

Dat alle deze omstandigheden den Suppliant ten sterksten dringen, om deze zaken andermaal aan de attentie en serieuse overweging van U Ed. Groot Mog. aan te beveelen, in dat billyk en vast vertrouwen, dat Hoogstdezelven eenmaal en eerlang door een favorabel besluit, de onzekerheden van den Suppliant, en andere Officieren zullen gelieven te termineeren en den zelve niet kennelyk te duiden, dat den Suppliant, aan wien eene misdaad geïmputeerd word, dan de obedientie van den wil en het

be-

'S GRAVENHAGE.

Requeft van den Heer Van Rysfel *aan de Staten van Holland.*

bevel zyner Souvereine Betaalsheeren, het effect van Hoogstderzelver toezeggingen ten nadruklykfte en presfantfte reclameert.

Weshalven de Suppliant zich andermaal keert tot U Ed. Groot Mog., eerbiedigiyk en met die vrymoedigheid die een gehoorzaam Ingezeten betaamd, verzoekende dat het U Ed. Groot Mog. behagen moge den Suppliant, wegens de demisfie van deszelfs posten, als Generaal-Major van de Infantery en Lieutenant-Collonel effectief en Kapitein van eene Compagnie Grenadiers, onder het Regiment van den Lieutenant-Generaal *Van Hardenbroek*, volledig te dedommageeren, voorts denzelven te guarandeeren voor alle gerechtelyke vervolgingen en procedures, die wegens de obedientie van U Ed. Groot Mog. beveelen, zo in de opgemelde kwaliteiten, als byzonder in die van Commandant en Chef van het Cordon, tegen den Suppliant mogten ondernomen worden, als mede te doen opheffen het arrest van deszelfs Meubilaire Goederen op het Fort St. Andries, en den Suppliant daar van zo fpoedig als het belang en goed recht van den Suppliant zulks vordert, van Hoogstderzelver gunftig befluit te doen verzekeren.

Ook heeft de Huisvrouw van den als nog gevangen zittende Coll nel *Suljard de Leefdaal* zich tot de Staaten van Holland vervoegd, en de toegezegde befcherming ingeroepen.

Van wege den Domeinraad is tegen onrustige bewegingen den 21 January 1788 deze Publicatie gedaan.

De Raaden der Domeinen van Zyne Hoogheid den Heere Prinfe van Orange en Nasfau, &c. &c. &c. Heer van de Stede 's Gravefande en hooge Heerlykheden Monfter, Naaldwyk, Honsholredyk,

dyk, Zand-Ambagt, 't Hoenderland en de Orange-Polder, &c. &c. &c. Alle die deze zullen zien ofte hooren lezen, salut: doen hier mede te weten, alzo ter Onzer kennisse is gekomen, dat zedert een geruime tyd, nu en dan eenige Commotien en Bewegingen tot stooringe van de publieke rust en veiligheid binnen de voorsz. Stede en Heerlykheden, tot Ons leedwezen ontstaan, en zelfs een en andermaal tot dadelykheden overgeslagen zyn.

'S GRAVENHAGE. *Publicatie van den Domeinraad tot rust enz.*

Zo is 't, dat Wy by dezen alle In- en Opgezetenen van bovengemelde Stede en Heerlykheden, van welke conditie dezelve ook zyn, vermanen en ten sterkften exhorteeren, om zig, overeenkomstig de te meermalen en by alle voorkomende gelegendheden opentlyk gedeclareerde intentie van Zyne Hoogheid, zorgvuldig te onthouden van alle Commotien, Combustien en rustverstoorende Bewegingen, zonder elkander op eenigerhande wyze door woorden, veel min door dadelykheden te beledigen, maar in tegendeel zich in alle opzigten te gedragen als goede, getrouwe, vreedzame en rustminnende In- en Opgezetenen, aan wien het welzyn van het dierbaar Vaderland in de tegenwoordig gelukkig herstelde waare Constitutie van regeeringe ter harte gaat, en om teffens met de daad blyken te geven van hunne opregte genegendheid en hoogachtinge voor de hooge Persoon, en getrouw aankleven aan de belangens van meer Hooggemelde Zyne Hoogheid den Heere Prinse van Orange en Nassau, Erfstadhouder, &c. dezer Vereenigde Nederlanden, en Heer der voornoemde Stede en Heerlykheden. Niettemin aan een ieder vry en onverlet laatende, om voor zo verre dezelve mogten oordeelen eenige gefundeerde redenen van beklag en bezwaar, 't zy tegen deze en geene der Officianten, 't zy tegens anderen wie het ook zouden mogen wezen, te hebben, dezelve hoe eerder zo beter aan Ons over te geven, ten einde die ter kennisse van Zyne Hoogheid te brengen. Recommandeerende Wy tef-

'S GRAVENHAGE. *Publ: van den Domeinraad tot rust enz.*

teffens aan dezelve om met alle bedaardheid, zo als aan goede en welmeenende Ingezetenen betaamd, de dispofitien van Hooggemelde Zyne Hoogheid, thans met menigvuldige en zwaarwigtige 's Lands Zaken geoccupeert en geobrueert, daar omtrend af te wagten, en zig intusfchen als ftille en vreedzame In- en Opgezetenen te gedragen. Gelyk Wy alle dezelve by dezen ook uitdruklyk waarfchouwen, dat wanneer iemand tegens de voorfz. gedeclareerde intentie van Zyne Hoogheid en deze Onze welmeenende vermaaning mogten onderftaan, eenige Commotien, Combuftien en rustverftoorende Bewegingen te veroorzaken, of zig aan feitelykheden fchuldig te maken, deswegens op het rigoureufte, conform 's Lands Placaaten, zal worden geprocedeert.

Aldus gedaan en gearrefteert in den Raade van Zyne Hoogheid den Heere Prinfe van Orange en Nasfau, &c. &c. &c.

In 's GRAVENHAGE den 21 January 1788.

(*Was geparapheert*)

C. DE VERDUN, vt.

(*Onder ftond*)

Ter Ordonnantie van dezelve

(*Was gecontrafigneerd*)

A. ARDESCH.

Men heeft ook in Nasfau - Siegen de herftelling van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Prinfe Erfftadhouder, op den 1 January 1788 plegtiglyk gevierd.

Van

Van wege het Hof van Holland, Zeeland en Friesland, is den 25 dezer maand deze Waarschouwing, nopens den Predikant van Hazerswoude, geschied. 's GRAVENHAGE.

De Præsident en Raaden over Holland, Zeeland en Friesland, ingevolge de Resolutie van Haar Ed. Groot Mog. de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, van dato 18 October 1787, waarby het Hof was geauthoriseert de nodige voorziening te doen tot herstelling van de rust binnen Hazerswoude, allen den genen, die deze zullen zien of horen lezen, salut, doen te weten: dat, eenigen tyd geleden, door den Predikant van de Gereformeerde Gemeente te Hazerswoude, van den Hove is verzogt de nodige voorzieninge, ten einde dezelve in zyne bedieninge als Predikant in de voorsz. Gemeente mogte worden gemaintineert, en daar in niet langer door ongeoorloofde bedreigingen verhinderd worden: ende alzo geduurende den tyd, dat de voorsz. Predikant den Predikdienst niet heeft waargenomen, aan den Hove geene bewyzen tot deszelfs bezwaar strekkende zyn voorgekomen, en dezelve ten overstaan en ten genoegen van den Hove heeft gedaan en onderteekend een Declaratoir, waar by dezelve onder andere heeft gedeclareert, „ by aanhoudendheid aan Zyne Doorluchtige Hoogheid en het Vorstelyk Huis van Oranje en Nassau dien eerbied toe te zullen dragen, welke ieder goed en getrouw Ingezeten des Lands, aan een Vorst, wien door Hun Ed. Groot Mogende de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, (den eenigen Souverain dezer Provincie) de hooge Waardigheid, welke Hoogstdezelve in deze Provincie bekleed, erffelyk zyn opgedragen, en aan deszelfs Huis verschuldigd is."

Waarschouw. wegens den Predikant van Hazerswoude.

Zo is 't, dat het Hof, vermeenende niet langer

'*s* GRA-VENHAGE.

Waarschouw. wegens den Predikant van Hazerswoude.

ger te mogen nog te moeten uitstellen, omme aan de ernstige begeerten van gemelde Predikant te voldoen, by deze alle en een iegelyk op het allerernstigste vermaand en waarschouwd, zig te wagten van den gemelden Predikant in het waarnemen van zyn Predik- of ander Dienstwerk op eenigerhande wyze direct of indirect te verhinderen, of eenige belemmeringen, hoe ook genaamd, of onder wat pretext zulks ook zoude mogen zyn, toe te brengen, op pœne, dat die geene, welke zulks niet tegenstaande deze Onze ernstige waarschouwinge op eenigerlei wyze, het zy met woorden, het zy met daden, zoude mogen onderstaan te doen, als Verstoorders der publieke rust, en Overtreders van de Placaaten en Ordonnantien van Haar Edele Groot Mog. de Heeren Staaten dezer Provincie succesfivelyk geëmaneert, en in het byzonder ook van de succesfive Declaratoiren en Waarschouwingen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, mitsgaders van de laatst geëmaneerde Publicatie van Hun Edele Groot Mog. van den 12 December laatstleden, aan den Lyve, ja zelfs naar exigentie van zaaken met den dood zullen worden gestraft.

Zynde en blyvende het aan alle en een iegelyk Lidmaat der Gereformeerde Gemeente te Hazerswoude, ten allen tyde vry en onverlet, om, zoo wanneer dezelve mogten vermeenen eenige bezwaaren ten laste van den gemelden Predikant te hebben of te kunnen inbrengen, zig deswegens met onthouding van alle eigendunkelyke onbehoorlyke feitelykheden, op eene wettige wyze, ter behoorlyker plaatze te addresfeeren, zullende het Hof altyd bereid bevonden worden, zodanige voorzieninge te doen, als dezelve naar gelang der zaake, zal oordeelen te behooren.

Ende nademaal ter kennisse van den Hove mede is gekomen, dat, offchoon de Regeering te Hazerswoude voornoemd nu naar het genoegen der Inge-

ze-

zetenen was veranderd, egter als nog eenige weinige kwaadwilligen de rust, welke aldaar nu was begonnen hersteld te worden, weder hadden getragt te stooren, en specialyk dat de Gerechtsboden *Jacob Breeton*, mitsgaders *Hendrik Demper*, Dienaar van den Bailliuw, waren gemolesteert en verhinderd in het behoorlyk waarnemen van derzelver respective Posten en Bedieningen.

'S GRAVENHAGE. *Waarschouw, wegens den Predikant van Hazerswoude.*

Zo is 't, dat het Hof, ten einde te voldoen aan de ordres, by welgemelde Resolutie van Haar Edele Groot Mog. aan den Hove gegeeven, by dezen, op gelyke pœne tegen de Overtreders als boven, alle en een iegelyk ten allerernstigste waarschouwd, zig te wagten van alles wat eenigzints tot verstooring der publicke rust kan strekken, ofte daar toe aanleiding geeven, en specialyk van met woorden of daden den voorsz. Gerechtsboden en Dienaar van den Bailliuw binnen Hazerswoude voornoemd, te molesteeren, en in het waarnemen hunner respective Bedieningen eenige hinder ofte empechement te veroorzaaken.

Gelastende den voorsz. Bailliuw, om tegen de Overtreders dezer Onzer Waarschouwing ten prompsten voor het Recht van de Hooge Overheid te vigileeren.

En op dat niemand van deze eenige ignorantie pretendeere, gelasten Wy den eersten Deurwaarder van den Hove, deze binnen Hazerswoude voornoemd te publiceeren, en doen affigeeren, daar zulks te geschieden gebruikelyk is.

Gedaan in den Raade den 25 January 1788.

(Onder stond)

My present.

(Was geteekend)

ADRIAAN BODT.

'S GRAVENHAGE.

... gezag der Graaflykheid aan te bieden, niet anders bestaat dan in een ydel gerucht, diergelyk 'er zedert eenigen tyd in deze Residentieplaats meermaalen is uitgestrooid; iets het geen men zeker niet aan eenig goed oogmerk kan toeschryven.

Nog las men nader in die zelfde Utrechtsche Courant van den 30 January 1788, aan het hoofd dier Courant:

Ter voldoening voor zo veel in ons is, aan de rechtmatige gevoeligheid van Burgemeesteren, en Regeerders der Stad Schoonhoven, wegens het geen in 't algemeen verspreid is geworden, rakende een voorgewende Propositie ter Staatsvergadering van Holland door de gemelde Stad, gelyk van dit algemeen verspreide gerucht is melding gemaakt in de Utrechtsche Courant No. 11, in een artikel uit 's Hage, hebben wy het genoegen thans *op authoriteit* te mogen mededeelen, dat welgemelde Heeren Burgemeesteren en Regeerders zelven, in eene Missive aan de Edele Groot Achtb. Magistraat dezer Stad, betuigen *het gemelde artikel uit 's Hage met de uiterste verontwaardiging te hebben gelezen, en dat het Hun Ed. Groot Achtb in 't algemeen is voorgekomen, dat dit artikel behoort onder de verfoeilyke listen van de verdervende hand, om kwaad zaad te strooyen, en vooral om de rust, die zich daar ter Stede langzamerhand herstelt, op nieuw te stooren.* Het is ons een zeer aangenaame last, tevens hier mede aan de geëerde inzichten van Burgemeesteren en Regeerders der Stad Schoonhoven te mogen voldoen, ten opzichte van de zekere onderrichting van het Publick, indien mogelyk onze eenige revocatie (in No. 12) te flaauw of gebrekkig mogt zyn voorgekomen.

LEYDEN.

LEY-DEN.

By Woubrugge is een doorbraak voorgevallen, omtrend welke dit bericht is opgegeeven.

Bericht van een Doorbraak.

Den 9 January 1788, des morgens omtrend 4 uuren, is de Ringdyk der vier Ambachts Polders, onder Esselickerwoude, Langer-Aar, Oudshoorn en Rhynsaterwoude, onder Woubrugge, by de Meer doorgebroken, makende in den Dyk een gat van ruim 24 roeden lang en omtrend 54 voeten diep, waar door het Meerwater met zo een schrikkelyke woede instortte, dat veele Landlieden byna geen tyd hadden hun lyf en vee te bergen; egter is 'er niemand by omgekomen, zynde veele 's avonds en den volgenden dag nog met schuitjes van de zolders afgehaald en gered. De voorheen bloeyende Polder is nu eene onstuimige Zee. Alles staat onder water ter hoogte van 13 à 14 voeten. Geen Woning, geen Huis kan blyven staan; alles stort in, en spoelt weg, de arme Landman is alles kwyt, het schoone Winterkoorn is verwoest; Hooy, Stroo, Koorn, Huisraad, gedeeltens van Woningen, ja verdronken Vee, alles komt tegen de Dyken aanspoelen. De overige Ringdyken worden door gedurige stormbuyen zo vreeslyk geteisterd, vooral onder Langer-Aar, dat het te vrezen is, dat die mede zullen moeten bezwyken, en dan loopt verder alles onder, als zo het Jaagpad, tusschen Amsterdam en Gouda, niet bestand is tegen zo een Watervloed. Nagt en dag wordt aan de Dyken gewerkt, of 'er nog houden aan mogt zyn, waar toe nog hoop is, zo de Stormwinden mogten bedaren; doch de schade is groot, en het is te duchten, dat veele, anders gegoede Lieden genoodzaakt zullen zyn hunne Landen te verlaten, uit hoofde van onmagt, om de kosten tot droogmaken te kunnen dragen, veel meer om nieuwe woningen daar op te bouwen.

AM-STEL-DAM. Achtbaare Heeren Scheepenen ingedaagd Mr. *Jan Christiaan Hespe* en *Dominicus Geniets*, Notaris, om in Persoon ten Schouten Rolle te verschynen, tegen den 22 January 1788, over en ter zaake, „dat hy eerste Ge„daagde zig niet zou ontzien hebben, om op „den 21 April 1787, by het scheiden van den „Achtbaaren Raad, den Heer Mr. *Nicolaas* „*Kalkoen*, Raad in de Vroedschap dezer „Stad, by het afgaan van het Stadhuis fei„telyk aan te tasten en tegen te houden, „denzelven dwingende, weder naar de Raad„kamer te keeren." En hy tweede Gedaagde van zig zou hebben kunnen verkrygen, „om „op den 27 April 1787, aan 9 Leden van „den Achtbaaren Raad dezer Stad, uit naam „van diverse Leden van den Krygsraad, en „eenige persoonen, zig noemende Gequa„lificeerden van 15000 Burgers en Ingeze„tenen, te exploiteeren zekere Insinuatien; „zynde getuigen *Jan Christiaan Hespe* en „*Jacobus Kock*." (*)

Den 15 January is aan den Waterschout *Nobbe*, na dat hy van zyn ampt was vervallen verklaard, van wege Burgermeesteren aangezegd, om binnen tweemaal 24 uuren deze Stad te verlaaten. Hy hadt zich in de voorleedene onlusten ook vry yverig ingemengd.

De Heer Mr. *O. W. Berg*, zynde een der Geconstitueerden, heeft de Acte van Qualificatie voor de Geconstitueerdens te berde

(*) Zie NIEUWE NED. JAARB. 1787. bl. 756. en volgg.

de gebragt, en aan den Hoofd-Officier overgegeeven. (*) AMSTELDAM.

Den 29 January is voor het eerst, na de herstelling van zaaken, grooten Krygsraad gehouden, in welken de Collonellen kennis gaven, dat het Zyne Doorl. Hoogh., by Hoogstdeszelfs Missive van den 22 January laatstleden, behaagd had, tot verdere vervulling van den Krygsraad, te verkiezen, als tot LIEUTENANTS, Wyk 1. *Hendrik Ruttens.* Wyk 10. *Herman Albrecht Insinger.* Wyk 31. *Johannes Warningh.* Wyk 37. *Hendrik Pumper.* Wyk 40. *Cornelis Jan Bosch.* Wyk 44. *Leonardus Huisinga.* Tot VAANDRIGS Wyk 2. *Jan Hendrik Freers.* Wyk 3. *Martin Gerardus Engelman.* Wyk 23. *Reinhard Hendrik Heidfieck.* Wyk 35. *Carel Willem Duisenberg.* Wyk 37. *Gerardus Jacobus Weening.* Wyk 49. *Jan Hendrik Poggenbeek.* Welke Heeren dan ook den 30 January by Heeren Burgemeesteren beëedigd zyn geworden.

Ter zelfder Vergadering was, met eenpaarige stemmen van alle de Leden, goedgevonden, aan Zyne Doorluchtige Hoogheid en aan Haare Koninglyke Hoogheid, eene Commissie uit den Krygsraad te zenden, om Hoogstdenzelven, wegens de herstelling van den Krygsraad, een gepaste dankzegging te doen; tot welke Commissie zyn benoemd geworden de Heer Collonel *Jan Danser Nyman*; de Heeren Kapiteinen *A. van der Waayen Warin* en *Hieronimus van*

(*) Zie NIEUWE NED. JAARB. 1787. bl. 703 en 1005.

AMSTELDAM. *van Slingelandt*; de Heeren Lieutenants *Hendrik Slebes* en *Jan Daniel Topander*, en de Heeren Vaandrigs *Cornelis Twisk* Junior en *Dirk van Waalwyk*, met den Heer Secretaris Mr. *J. W. Thierens*.

Het zal niet te onpas zyn, eenen naauwkeurigen staat van onze Zeemacht, hoedanig dezelve zich met den aanvang van dit Jaar bevindt, hier op te geven.

STAAT DER ZEEMACHT
Met 1 January 1788.

Naamen.	Charter.	Resfort.	Jaren.	Legplaats.	Staat.
Willem de Eerste	70	Maaze	1785		Nieuw
De Staaten Generaal	70	Maaze	1786	Rotterd.	dito
De Admiraal Generaal	70	Amsterdam	1764	in 't Oude Veer	
onbruikbaar, kan niet meer na Zee.					
De Vryheid	70	Amsterdam	1782	O. Veer	van 1 reis
Jupiter	70	Amsterdam	1782	O. Veer	dito
Neptunus	70	Amsterdam	1783	Amst.	Nieuw
Prins Maurits	70	Amsterdam	1783	Amst.	Nieuw
De 7 Provincien	70	N. Quartier	1783	Amst.	Nieuw
Vriesland	70	Vriesland	1783	Harling.	Nieuw
Stad en Lande	70	Vriesland	1783	Harling.	Nieuw
Prins Frederik	68	Maaze	1777	Helvoet	goede Staat
Cortenaar	68	dito	1780	dito	dito
Hercules	68	dito	1781	dito	dito
Prins Willem	68	dito	1781	dito	dito
Wassenaar	68	dito	1782	dito	dito
Rotterdam	68	dito	1782	dito	Nieuw
Dordrecht	68	Maaze	1783	Midd. Zee	
Amsterdam	68	Amsterdam	1764	O. Veer	Voor Wagtschip

Naamen.	Charter.	Resſort.	Jaren.	Legplaats.	Staat.
De Admiraal de Ruyter	68	dito	1779	Amſt.	goede Staat
Gelderland	68	dito	1781	dito	word gerep.
Utrecht	68	dito	1781	dito	dito
Overysſel	68	dito	1781	dito	dito
Cerberus	68	dito	1784	dito	Nieuw
Haarlem	68	dito	1785	dito	dito
Leyden	68	dito	1786	dito	dito
Gouda	68	dito	1787	op ſtapel	
Zuid-Beveland	68	Zeelandt	1747	Vlisſingen	Wachtſchip.
Zeelandia	68	dito	1782	dito	Nieuw
West-Friesland	68	N. Quartier	1783	Medemb.	dito
Noord-Holland	68	dito	1783	O. Veer Hoorn	goede Staat
De Hoop	68	dito	1783	O. Veer	Nieuw
De Verwagting	68	dito	1783	dito	dito
De Herſtelder	68	dito	1783	Hoorn	dito
Pluto	68	dito	1783	Medemb.	dito
	68	dito		Enckh.	op ſtap.
De Admiraal de Vries	68	Vriesland	1783	O. Veer	van 1 reis
Oostergo	68	dito	1784	Harling.	Nieuw
Westergo	68	dito	1784	dito	dito
Zeevenwolden	68	dito	1784	dito	dito
Schiedam	50	Maaze	1745	Helvoet	Kan niet in Zee.
De Admiraal Tromp	56	dito	1777	dito	goede ſtaat
Delft	56	dito	1782	in dienst	dito
Brakel	56	dito	1782	dito	dito
Glinthort	56	Amſterdam	1754	Oude Veer.	Onbruikbaar.
De Princes Louiſa	56	dito	1768	Oost-Ind.	
De Admiraal Piet Hein	56	dito	1774	N. Diep	
De Batavier	56	dito	1779	Amſt.	werd gerep.

Goes

Naamen.	Charter.	Resfort.	Jaren.	Legplaats.	Staat.
Goes	56	Zeeland	1781	Vlissing.	goede ftaat
Alkmaar	56	N. Quartier	1781	Hoorn	dito
De Beschermer	56	dito	1781	Oost-Ind.	
Castor een Laag	40	Maaze	1781		goede ftaat
Pollux dito	40	dito	1781		dito
Centaurus dito	40	dito	1781		dito
Zuyleveld twee Lagen	44	Amfterdam	1753	N. diep	Hosp. Schip
Medea een Laag	40	dito	1782	Amft.	goede ftaat
De Hector twee Lagen	40	Amfterdam	1784	Amft.	goede ftaat
Tholen	40	Zeeland	1782	Vlisfing.	Nieuw
Monnikkendam	40	N. Quartier	1782	Enkh.	goede ftaat
De Pallas	40	Vriesland	1781	Harl.	
Harlingen	40	dito	1782	dito	
Ceres	36	Maaze	1766	Oost-Ind.	
Jafon	36	dito	1770		
Briel	36	dito	1786	Helvoet	Nieuw
't Hof Zouburg.	36	Amfterdam	1767	M. Zee	
De Amphitrite	36	dito	1768	Oost-Ind.	
De Amazone	36	dito	1768	N. diep	goede ftaat
De Zephier	36	dito	1786	Amft.	Nieuw
Op ftapel	36	dito	1788	dito	
Brunswyk	36	Zeeland	1761	Vlisfing.	
Wilhelmina	26	dito	1788	dito	op ftap.
Medemblik	36	N. Quartier	1779	in dienst	
De Jager	36	dito	1786	Hoorn	Nieuw
De Eensgezindheid	36	Vriesland	1779	Harling.	
De Orange Zaal	20	Maaze	1751	Oost-Ind.	
De Arend	20	Maaze gekogt	1768		
De Scipio	20	dito	1781	Oost-Ind.	

Ve-

Naamen.	Charter.	Resſort.	Jaren.	Legplaats.	Staat.
Venus	24	Amſterdam	1768	Amſt.	goede ſtaat
De Waakzaamheid	24	dito	1769	N. diep	dito
De Valk	24	dito	1770	Oost-Ind.	
Alarm	24	dito	1774	Amſt.	goede ſtaat
De Dolphyn	24	dito	1774	M. Zee	
't Zeepaart	24	dito	1780	dito	
Thetis	24	dito	1785	West-Ind.	
Walcheren	24	Zeeland	1787	Vlisſing.	dito
Minerva	24	dito	1788	Veere	op ſtap.
Hoorn	24	N. Quartier	1779	Oost-Ind.	
Enkhuyzen	24	dito	1779		
Op ſtapel	24	dito	1687	Enkh.	op ſtap.
Sirene	24	Vriesland	1787 gekogt	Harling.	Nieuw
De Brak Cotter	18	Maaze	1781		
De Sperwer	20	dito	1782		
Weesp	20	dito	1784		
De Phanter	20	dito	1784		
De Beſchutter Bargetyn	20	Maaze	1784		
De Leeuw dito	20	dito	1784		
De Beſchermer dito	14	dito	1784		
De Kemphaan dito	12	dito	1784		
De Raaf Hoeker	12	dito	1784		
De Maatnimph dito	12	dito	1784		
De Zeehond dito	12	dito	1784		
De Looper dito	12	dito	1784		
De Vigilantie dito	12	dito	1784		
De Posteljon Advys-Jagt		dito	1782		
		dito	1787		
Bomſchuit de Schiltpat		dito	1783		
Zwaluw Snauw	12	Amſterdam	1772	Amſt.	goede ſtaat
Havik Fregat	18	dito	1783	dito	dito
Lynx dito	12	dito	1783	Oost-Ind.	
De Mercuur Cotter	16	dito	1781	Amſt.	dito

Naamen.	Charter.	Resfort.	Jaren.	Legplaats.	Staat.
De Pyl Brik	16	dito	1785	Oost-Ind.	
De Rheebok	20	dito	1783 gekogt	Amſt.	onbruikb.
De Vliegende Vis Brik	20	dito	1783 gekogt	dito	dito
De Post Bark	20	Amerdam	1783 gekogt	in dienst	
De Salmander Cotter	18	dito	1783 gekogt	Amſt. dito	goede ſtaat
De twee Scheepjes		dito	1788	dito	
Twee Cannonneer Booten		dito	1785 gekogt	dito	goede ſtaat
Twee Loggers		dito			
De Meermin Brik	16	Zeeland	1784 gekogt	Vliſſing. dito	
De Dolphyn Schooner	10	dito	1781	dito	
De Zee Meuw Cotter	8	dito	1781		
De Galathé	16	dito			
Flora	10	dito			
Diana	10	dito			
De Expeditie	20	N. Holland	1781 gekogt		
Advys Jagt					
De Snelheid Cotter	12	Vriesland		Harling.	

Wy hebben ook nog dit berig ontvangen.

De Maatſchappy van den Landbouw alhier, in 't zekere onderricht, dat 'er tegenwoordig, zo geen geheel nieuwe, ten minſten eene gantsch *ongewoone Ziekte onder de Schapen*, plaats zouden hebben, die tusſchen de klaauw van 't Dier zich plaatzende, niet alleen doodelyk voor het Dier zelve, maar ook aanſteekende voor de gantſche koppel is, en deswegens gaarne eenig nader en tevens zeker bericht, zo van de oorzaak, begin, voortgang en afloop van gemelde Ziekte, begeerende te weeten, nodigd alle des kundigen uit, om hunne ondervinding

ding dien aangaande, uiterlyk voor den 15 Maart 1788, mede te deelen; zullende de Maatschappy daar van het best mogelyke gebruik maaken, en ten opzigt van die geenen, die haar de beste Berichten toegezonden zullen hebben, zodanige beloogingen toewyzen als by dezelve zal bevonden worden te behooren. De berichten moeten franco gezonden worden aan den Heere Mr. *H Calkoen*, op de Keizersgragt, by de Beerestraat te Amsterdam.

AM-
STEL-
DAM.

Den 28 January heeft men alhier op onze Stads Teken-Academie begonnen met de Prent-Beschouwing, volgens eene Verhandeling, bestaande in eene proeve op de vereischten, welke behooren tot een oordeelkundige beschouwing, zo van Teken- en Schilderkundige Werken in 't algemeen, als die der Prentkunst in 't byzonder: welke Verhandeling door den kundigen Heer *Cornelis Ploos van Amstel* Jacob Cornelisz., als oudste Mede Directeur, by 't uitdeelen der Pryzen op den 26 November 1787, in dezelve Academie gedaan is. Ook is een aanvang gemaakt met de beschouwing van eenige der oudste Prenten op Houtsnee Plaaten, kort by de vinding der Drukkunst gedrukt, opgehelderdert door een kort en gepast vertoog over derzelver beginzels in ons Vaderland en elders. Men zal daar mede van tyd tot tyd voortgaan, en daar toe beurtelings de Heeren Honoraire en Teken Leden, volgens den ouderdom van haar Lidschap, en het getal der persoonen, die men bekwaamlyk in deze Academie plaatzen kan, ieder reize door gedrukte Briefjes in tyds uitnodigen.

AMSTELDAM.

Veel is gesproken over zekere Latynsche Versen, omtrend welken wy dit berigt hebben bekomen.

Berigt wegens zekere Latynsche Versen.

Onlangs verspreidde men hier en elders, dat 'er voor eenige dagen, in een der beschilderde Glazen van de Nieuwe Kerk dezer Stad, by geval zouden ontdekt, doch (dit word 'er voorzichtig bygevoegd) nu uitgenomen zyn zekere Latynsche Vaarzen, van eenen *Johan Catean Mansina Lieu*, in 't Jaar 1500 gemaakt, waarin het 1788 Jaar, als een allerongelukkigst jaar word voorspeld. Het moest eenen ieder zeer bedenkelyk voorkomen, dat deze Vaarzen, door niemand tot hier toe waren gevonden, en dat zy juist wierden gevonden, met het begin van dat jaar, waarop zy doelden. Thans zyn wy nader aangaande dezelve onderricht, en wy vinden ons verpligt onze Lezers, ook in dit opzicht gerust te stellen.

Deze Vaarzen waren reeds vroeger bekend, en zyn gevonden te *Lizka* in *Hongaryën*. Zommige meenen dat derzelver maker een zekere *Canassa* zy, doch waarschynlyker was het *Johan Muller*, bygenaamd *Regiomontanus*, dewyl hy in het jaar 1436, (niet te Koningsberg naar zommige Poolsche Schryvers; maar) te Koningshofen in Gravenfeld in Frankenland wierd geboren. In de Wysbegeerte studeerde hy te Leipzig, en reisde na Weenen, om door *George Purbach* in de Sterrekunde onderwezen te worden. Hy reisde na Italien, wierd te Venetien, Rome en Padua bewonderd. Te Rome zynde, ontdekte hy aanmerkelyke misslagen in de door *Georg de Trebisonde*, in het Latyn vertaalde Werken, en dit berokkende hem den haat van dezen Vertaler. Na Duitschland terug keererde, woonde hy te Neuremberg, en ontfing het Aartsbisdom van Regensburg. Paus Sixtus IV. nodigde hem weder na Rome uit, om aan de verbetering van

den

den Almanach te arbeiden. Hy voldeed aan deze uitnodiging, doch wierd kort na zyne komst in 't jaar 1476 door de Zoonen van voorn. de *Trebisonde*, op dat zyn licht, dat van hunnen Vader niet mogt verduisteren, omgebragt. (Anderen willen, dat hy 40 jaaren oud zynde, aan de Pest stierf.) Hier zyn de Vaarzen, die wy ten gevalle van zulken die geen Latyn verstaan, ook vertaald hebben.

AMSTELDAM.

Berigt wegens zekere Latynsche Versen.

Post mille expletos a partu virginis annos,
Et septingentos, rursus ab inde datos,
Octuagesimus octavus, mirabilis annus
Ingruet, & secum tristia fata feret.
Si non hoc anno totus morbo occidit orbis
Si non in nihilum terra fretumque ruet:
Cuncta tamen mundi sursum ibuntque deorsum
Imperia, ac luctus undique grandis erit.

Dat is: *Wanneer* 1000 *jaaren na Jesus Geboorte, en noch* 700 *zullen verloopen zyn, zal het* 88 *als een Wonderbaarlyk Jaar verschynen, en met veele treurige gebeurtenissen verzeld gaan. Zullen dan niet de Aardbewooners, door Krankheden worden weggerukt; Zal dan niet Land en Water in niets terug keeren; Dan zullen nochtans alle Ryken der Waereld op en ondergaan, en de jammer zal overal groot zyn.*

Christenen weeten, hoe hoog zy diergelyke voorspellingen moeten schatten; doch, gesteld ook eens, de Maker dezer Vaarzen was een Propheet, konde hy dan met dezelve niet den Turkschen Oorlog bedoelen? en, waarom moeten deze Vaarzen juist nu in ons Land zyn gevonden? Waarom verspreid men diergelyke geruchten?

DIEMEN.

DIE-MEN.

Den 5 January 1788 is vastgesteld en vervolgens afgekondigd deze Notificatie.

Notificatie nopens schadeloosstelling.

Schout en Scheepenen van de Ambachtsheerlykheid Diemen, hebben met communicatie en speciaale toestemming van de Wel Edele Groot Achtbaare Heere Mr. *Joachim Rendorp*, Heere van Marquette, Burgemeester der Stad Amsterdam, representeerende Haar Edele Groot Achtb. de Heeren Burgemeesteren en Regeerders derzelve Stad, als Ambachts-Heeren van Diemen, goedgevonden en verstaan alle en een ieder te adverteeren, gelyk Haar Ed. Achtb. adverteeren by dezen, dat alle de geene, die ter gelegentheid van de invasie der onderscheide Militaire Troupen en derzelver verblyf binnen deeze Ambachte, eenige schaden of nadeelen geleden hebben aan hunne Bezittingen, het zy aan vaste of losse Goederen, daar van kunnen opgaaf doen ten Comptoire van den Schout en Secretaris dezer Ambachte te Amsterdam, en zulks voor 't einde der maand February 1788, ten einde de voornoemde opgaaven gedaan zynde, Schout en Gerechte ten nutte der alzo geleden hebbende, daarvan gebruik kunnen maken ter plaatze daar zulks behoort.

Aldus gearresteerd den 5 January 1788, presentibus Mr. *J. Beeldsnyder*, Schout, en alle de Heeren Scheepenen, dempto *Jan Groen*, en gepubliceert den 12 January 1788, presentibus *Willem Nagel* en *Jan Berkhout*, Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

J. BEELDSNYDER.

GOU-

GOUDA.

* Een aantal Burgers en Ingezetenen dezer Stad onderstondt aan de Algemeene Staten een Request in te leveren, waarby zy te kennen gaven: „ dat het Collegie ter Admi„ raliteit op de Maaze had kunnen goedvin„ den, om de verantwoording van de pen„ ningen, op het Comptoir van de Convoyen „ en Licenten binnen gemelde Stad te ont„ fangen, voor rekening van Mr. *Martinus* „ *van Toulon*, Ontfanger ten zelven Comp„ toire te stellen, en den Contrarolleur van „ dit Comptoir Mr. *F. van der Hoeven* te „ gelasten, om aan het gemelde Collegie te „ bezorgen alle de Papieren, bescheiden en „ Penningen tot gemelde Comptoir behoo„ rende, en welken onder gemelde Contra„ rolleur, van wegens voornoemde Collegie „ waren gesteld, by gelegenheid van de ab„ sentie van bovengemelden Ontfanger, en „ dat deszelfs huis naast het Comptoir, ten „ tyde der omwenteling was geplunderd „ geweest. GOUDA.

„ Verders hunne vrees te kennen geeven„ de, dat door de Administratie van gezei„ de Comptoir aan meergemelden Ontfan„ ger over te geven, en het bewind daar„ van aan hem te stellen, nieuwe onlusten bin„ nen die Stad zouden ontstaan, en de rust, „ die 'er thans herleeft, zou gestoord worden, „ wyl de Ingezetenen dier Stad tegen meer„ gemelden Ontfanger ten hoogsten verbit„ terd waren, en hem onwaardig verklaar-

 „ den,

GOUDA. „ den, om ooit zyn post als Ontfanger te „ aanvaarden, als zynde een der Gecommit„ teerdens geweest in de verfoeilyken en „ landverdervelyke Commisſie ter defenſie „ van deze Provincie en der Stad Utrecht, „ als mede een Autheur en Uitwerker van „ het geweldig Attentaat tegen Haare Ko„ ninglyke Hoogheid gepleegd.

„ Verzoekende derhalven, dat Hun Hoog „ Mog. de Reſolutie, die by het Collegie „ ter Admiraliteit op de Maaze mogt zyn „ genomen, om den Ontfanger Mr. *Marti„ nus van Toulon*, weer in het bewind van „ het Comptoir der Convoyen en Licenten „ te plaatzen, ten ſpoedigſten gelieven bui„ ten effect te ſtellen, en hem zo ras doen„ lyk, om zyn verfoeilyke gevoelens en da„ den van zyn post als Ontfanger te ontzet„ ten, of zodanige andere maatregelen te „ nemen, als Hun Hoog Mog. tot bewaring „ van de heilzame rust binnen de Stad Gou„ da zouden meenen te behooren."

ROTTERDAM.

Nu en dan vallen hier nog eenige onaangenaamheden voor, welken de blyken dragen, hoe moeilyk het is, dat eens verdeelde Burgers zich wederom met elkanderen verzoenen, en niet aan deze of geene zyde de oude wrok uitbarſte.

De Geconſtitueerden der Leden van de Oprechte Vaderlandſche Societeit in deze Stad hebben den 24 der afgelopene maand

aan

aan de Commisſarisſen van Zyne Doorlüchtige Hoogheid den Prinſe Erfſtadhouder, ter veranderinge der Regeering in de Hollandſche Steden benoemd, zekere bezwaaren overgegeeven, van welken deze hoofdzakelyke pointen ons zyn opgegeeven. ROTTERDAM.

ZAAKELYKEN INHOUD *der* POINCTEN *van* BEZWAAR, *overgegeven aan de Gecommitteerdens van Zyne Doorluchtige Hoogheid, door de Geconſtitueerden der Leden van de Oprechte* VADERLANDSCHE SOCIETEIT *te Rotterdam*, *den* 24 *December* 1787.

I. Dat Commisſarisſen van Zyne Doorl. Hoogh. het daar heen gelieven te dirigeeren; dat het Staats-Rapport, van Hun Ed. Gr. Mog. Commisſarisſen, in der tyd binnen deeze Stad geweest zynde, mag worden geſteld in handen van het Hof van Juſtitie in 's Hage, om hetzelve te onderzoeken en om de Conſideratien van denzelven Hove daar op te verſtaan; op dat de fletrisſure, die de Burgery daar in aangedaan is, door een Staats-Reſolutie wederom worde gerepareert.

II. Dat alle Regenten, die in de verkortingen van de Præëminentien van Zyn Doorl. Hoogheid hebben ingeſtemd, als mede die hebben geconcureerd tot de Staats-Commisſien in de Steden, en tot de Nieuwe Stads-Schuttery, als ook die mede gewerkt hebben tot de Remotie der Wettige Raaden, en ook die daar aan geholpen hebben, van hunne Ampten mogen worden ontzet, onvermindert den loop der Juſtitie.

III. Dat alle die geene, welke de plaatſen der Wettige Regenten hebben ingenomen, voor altoos van alle Ampten en Bedieningen mogen worden en blyven ontzet.

ROT-TER-DAM.

Korte inhoud van bezwaaren enz.

IV. Dat alle Amptenaaren en Gebeneficeerdens (voor zoo veel derzelver Actens en Clausulen tot wederopzeggens toe inhouden), die van hun Societeits-huis op de Wynhaven zich en Corps naar het Raadhuis hebben begeeven, en aldaar op den 23 April 1787 zeven Wettige Raden hebben geremoveerd; als mede, die zig daar by gevoegd hebben, dadelyk van hunne Ampten en Bedieningen worden ontzet en dat dezelve worden gegeeven aan die geenen, die de Oude Constitutie zyn toegedaan. Als mede, dat alle de Predikanten, die aan de voorschreven Remotie hebben deel gehad, het Territoir van deeze Stad worde ontzegd, en niemand wederom in eenig Ampt en Bediening gesteld worde, alles onverminderd den loop der Justitie.

V. Dat alle de Generaliteits Amptenaaren, die zich aan de voorschreve Remotie schuldig gemaakt hebben; van hunne Ampten worden ontzet.

VI. Dat naauwkeurig onderzoek gedaan worde naar het adres van *J. Hildebrand*, en de opstellers van eene Insinuatie, in dato 7 Juny 1787, onderteekend door *P. Caarten*, *A. van Rykevorsel*, *N. Montauban van Zwyndrecht*, *J. Beeldemaker*, *J. Penning Abr. Zoon*, *H. Leempu:*, *J. P. van Heel*, en *A. Radys*, en aan zeven wettige, doch geremoveerde Raden, benevens den Secretaris *Nieveld*, en de elf Oud-Schepenen C. S. thuis gezonden; dat de bovengemelde Onderteekenaar deze Stad en derzelver Jurisdictie worden ontzegd.

VII. Dat onderzoek worde gedaan naar het oogmerk, om zommige Regenten, Directeurs enz. als aankleevers van de Oude Constitutie, naar het Pesthuis te vervoeren; en dat de Agresseurs hier van, naar exigentie van zaaken worden gestraft.

VIII. Dat alle de Oud-Scheepenen, die by de Remotie geadsisteerd hebben, van alles mogen vervallen blyven, en uit de Banken in de Kerken, als mede hunne vrouwen uit de Mevrouwe Banken worden geweerd.

IX.

X. Dat onderzoek worde gedaan, naar het ge- ROTTERDAM.
g van den Majoor *Van den Byllaart*, en daar
r worden geoordeelt.

C. Dat de zoodanige, die de Regeeringen en
e Doorluchtige Hoogheid gehoond hebben, voor *Korte inhoud van bezwaaren enz.*
os van hunne Ampten mogen worden ontzet.

CI. Dat de zodanige, die in de Burgerlegertjes en
Auxiliairen, (gelyk als de Onder-Equipagiemeester
yners, *S. Lans*, en anderen) naar elders zyn
getrokken met Detachementen, van hunne Amp
en Bedieningen worden ontzet, en anderen ten
rbeelde gestraft.

CII. Dat de Boekverkopers *J. Bronkhorst*, *J.*
Leeuw en *J. Krap*, over het uitgeeven van het
kje, *aan het Volk van Nederland*, worden on-
zegt en naar bevind van zaaken gestraft.

CIII. Dat een onderzoek geschiede naar den
ryver of Drukker van het *Saturdagje Kroeg-*
atie.

CIV. Dat onderzoek gedaan worden naar *J.*
bert C. S., *A. Kreet*, *P. de Koker* en *J. van*
Bosch, speciaal omtrent hun gehouden gedrag
het removeeren der Wettige Regenten, en zy,
r bevind van zaaken, gestraft worden.

CV. Dat onderzoek gedaaan worde, omtrent *L. van*
yndrecht en *L. Nolst*, welke zonder noodzaake,
de Burgery hebben laaten schieten.

CVI. Burgemeesteren te verzoeken, om onder-
k te doen naar het gedrag van de Bodens, Kamer-
vaarders en verdere Bediendens van 't Stadhuis.

CVII. Dat alle de Leveranciers, die de qualifi-
ie op de Geconstitueerden van de Societeit op de
ynhave geteekend hebben, mogten worden gere-
veerd.

KVIII. Dat de Requesten en Memorien van
J. Elsevier mogen gesteld worden in handen
1 het Hof van Holland door Hun Ed. Gr.
g.

KIX. Dat voorzien wordt, dat nooit de ondermel-
ning

ROT-TER-DAM.

Korte inhoud van bezwaaren enz.

ning van 't Erfstadhouderschap wederom moge pl
hebben, en dat ten dien einde een ieder onder
gebragt worde.

XX. Dat de Regeering zorge drage, dat de
danige, die over hun gehouden wangedrag, van
ders hier komen vluchten, om zich hier neê
zetten, de Stad en territitoir worde ontzegd

XXI. Dat alle Amptenaaren, die de Oranje p
ty zyn toegedaan, en daarom door de Patriot
van hunne Ampten zyn ontzet, daar in weder
mogen worden hersteld.

XXII. Dat alle ampten en bedieningen, die op
vallen, mogen worden gegeven aan geboren Burge
van de prædomineerende Godsdienst, en die de O
Constitutie zyn toegedaan, en ten minsten vyf j
ren Stads lasten hebben gedraagen.

Ook zyn door den druk gemeen gemaa
zekere Adresfen en Stukken, van een gro
aantal Ledematen der Lutherfche Gemee
in deze Stad, welken wederom uit de ve
deeldheid en Burgerlyke gefchillen hun oo
fprong ontleenen. Hier toe behoort voo
eerst de navolgende *Memorie, door Geco*
tueerdens van een aanzienlyk aantal Ledem
ten der Lutherfche Gemeente te Rotterda
den 25 December 1787.

Aan de Edel Mogende Heeren G
COMMITTEERDENS *van*
ne DOORLUCHTIGE HOO
HEID, *N.erlands Geliefden E*
stadhouder, enz. enz. enz.

Geven met verschuldigde eerbied te kennen,
Ondergeteekenden, alle Ledemaaten der H
vormde Gemeente, toegedaan der Onveranderl

Au

ugsburgſche Geloofsbelydenis, of behorende tot de- **ROTTERDAM.**
elve, mitsgaders Burgers en Ingezetenen dezer Stad.
Dat het hun geduurende de laatst ontſtane onlusten,
e onzen Staat geſchokt, en, als een natuurlyk ge-
olg daar van, deze Stad meede hebben verdeeld, *Memorie van Lutersche Ledematen aan Commissarissen.*
n hoogſten ſmertelyk en grievende heeft gevallen,
et alleen: maar zelfs van een ruïneus gevolg voor
: Armen hunner Gemeente is geweest; dat zich
n hunner Predikanten, met Naame Do. *Scheffers*,
et heeft ontzien tot groote oneer en disreputatie,
ch te buiten te gaan in zulke ſtappen, welke niet
ders dan allen eerbied en achting, uit harten der
edemaaten en anderen tot de Gemeente behooren-
: Perſoonen, moesten verbannen en hen met af-
er voor het bywoonen van den Openbaaren Gods-
enst en de Bediening der Heilige Bond-Zeegelen,
or zynen mond en hand bediend, bezielen;
Dat hy, alle deze gevolgen, ten anderen, tot
nne bittere ſmarte zich niet heeft ontzien te
erſterken, door niet alleen zich te vervoe-
en by zulke Exercitie-Genootſchappen, wier
atelyke oogmerken, de Ondergeteekenden hier
oodeloos achten op te haalen; maar zich op
erſchillende plaatſen en onderſcheidene geleegenhe-
en, ſtappen te veroorlooven, onbetaamelyk en
olſtrektelyk ſtrydig met het Eerwaardig Ampt, zoo
nwaardiglyk door hem bekleed, als daar is, onder
nderen, zich als Lid te hebben begeeven in de
ekende (zoogenoemde) Vaderlandſche Societeit,
n het geene het ſterkſte van allen ſpreekt, te heb-
en durven adſiſteeren ter Remotie der weldenkende
leeren Vroedſchappen deezer Stad, 's Lands wet-
ge Conſtitutie toegedaan.
En gevolgelyk, dat het voor hun Ondergeteeken-
en eene Zeedelyk onmoogelyke zaak zy, onder den
ienst van zulk eenen Leeraar, die zich dergelyke
tappen, even muitzuchtend, ontſtichtend, als on-
oorloofd, heeft veroorloofd, tot de bediening van
Voord of Sacramenten, op te koomen, als zich
ieder

ROTTERDAM.

Memorie van Lutersche Ledematen aan Commissarissen

ieder oogenblik, de bovengemelde bedryven, by het bloote gezicht zyns Persoons, moetende herinneren; Verkiezende de Ondergeteekenden niet eens, onder den aandagt van U Ed. Mog. te brengen die menigvuldige haatelyke, lasterende en oproerige Uitdrukkingen, van dewelken hy zich, zoo in zyne Leerreedenen, als openbaare Gebeeden, zoo teegens 's Lands gevestigde Constitutie, het hooge Erfstadhouderlyk Bewind, en den Doorluchtigen Stadhouder, als teegens die Regenten en Inwooneren, die Voorstanderen en Beminnaaren dier dierbaare Voorwerpen waren, heeft bediend: schoon hun niet minder ergelyk weezende; als het bovenstaande op zich zelven voldoenende keurende en niet twyffelende, of 's Mans gedrukte Schriften zullen Uwer Edel Mog. zeer wel bekend weezen.

Weshalven zy Ondergeteekenden, zoo tot voorkooming van alle ergernis, als tot handhaaving der bynaast geruïneerde Armen hunner Gemeente en verdere gevaarlyke en schandelyke gevolgen, die 'er zouden kunnen ontstaan, niet kunnen nalaaten, zich ootmoediglyk tot U Edel Mog. te keeren, wier loffelyke en roemwaarde denkwyze in deezen, uit het betrouwen, door Zyne Doorl. Hoogh. in U Edel Mog. gesteld, hun bekend is, en hunne harten met de streelendste hoope, en het gegrondste betrouwen vervuld, ootmoediglyk verzoekende, dat het U Edel Mog. mooge gelieven een gunstig oog op de neederige Beede der Ondergeteekende te slaan en volgends derzelver beproefde wysheid, die middelen beraamen, waar door de Onderteekenaaren deezes het genoegen moogen hebben, om zulk een voorwerp, als den opgenoemden Do. *Scheffers*, om het geene door Hem is verricht geworden, van deszelfs Leeraar-Ampt, ontzet te zien.

Ten einde de Ondergeteekende, tot stichting en nut hunner Zielen, ongeërgerd tot de bediening van Woord en Sacramenten moogen opkoomen, gelyk in vroeger daagen, en de geleedene schaaden der

zuch-

zuchtende Armen hersteld en alle verdere gevaarlyke gevolgen, moogen worden geweerd. ROTTERDAM.

(*Was geteekent door Geconstitueerdens, en overgegeven door*)

CORNELIS VERMYNE A. Z.

uit Naam en in 't byzyn van de Geconstitueerdens.

ROTTERDAM, den 25 December 1787.

Ook nog eene *Nota, behoorende tot het Document, geproduceerd door Geconstitueerdens van een aanzienlyk aantal Ledematen der Luthersche Gemeente te Rotterdam, door* KORNELIS VERMYNE *A. Z.*, cum suis.

Aan de Edel Mogende Heeren GECOMMITTEERDENS *van Zyne* DOORLUCHTIGE HOOGHEID *enz. enz. enz.*

Nemen de Ondergetekenden eerbiedig de vryheid, plichtschuldig te kennen te geven, dat, dewyl 'er in hun geschrift, alleen melding is gemaakt geworden van Do. *Scheffers*, zulks niet wegneemt, dat Do. *Boon*, deszelfs Amptgenoot, zich niet mede op eene allerlakenswaardigste wyze, zo omtrend de gevestigde Staatsgesteldheid van ons Nederland, als omtrend het Stadhouderlyk Bewind en Huis, heeft gedragen, en dat de geheele tegenswoordige Kerkenraad, is te zamen gesteld uit Persoonen, welkers denkwyze, met die der bovengemelde Predikanten is overeenstemmende, en waarvan eenigen zich, zelfs zeer inconstitutioneele stappen, hebben veroorloofd: vermeenende dit byvoegzel aan derzelver geschrift te moeten toevoegen, zo als het moe-

ROT-TER-DAM.

mondeling hunnentwegen, Uwer Edele Mogende is voorgedragen geworden.

KORNELIS VERMYNE *A. Z.* C. S.

(*Voor Geconstitueerdens.*)

Nog eene *Aanspraak*, *mondeling gedaan aan Hunne Edel Mogende, myne Heeren de Gecommitteerdens van wegens Zyne Doorluchtige Hoogheid &c. &c. &c. uit naam en in de tegenswoordigheid van de Geconstitueerdens van een aanzienlyk aantal Ledematen der Luthersche Gemeente te Rotterdam, by de Overgifte van derzelver Memorie, aan Hunne Edel Mogende*, door KORNELIS VERMYNE *A. Z.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

Dewyl de Lutherſche Gemeente in den jaare 1747, Zyne Doorluchtige Hoogheid WILLEM IV. Glor. Ged. by Hoogstdeszelfs komſte alhier, heeft geluk gewenscht, en daar zy in den Jaare 1766, Neêrlands geliefden tegenswoordigen Stadhouder, heeft welkom geheten; ja, de onlangs door Hun Hoog Mog. afgevaardigde Commisſie, binnen deze Stad, heeft verwelkomt, en van dezelve met dankbetuiging afſcheid genomen, doch zulks, by de plechtige gelegenheid van U Edel Mogende komſte te dezer plaatſe, thans heeft verzuimd, kunnen de weldenkende Ledematen dier Gemeente, niet nalaten U Edel Mogende door derzelver Geconſtitueerdens te doen begroeten, en wenſchen, dat God de Almachtigen, de raadſlagen van U Edel Mogende derwyze gelieve te zegenen, dat Uwer Edel Mogende pogingen, volgens den last van Zyne Doorluchtige Hoogheid, mogen dienen tot herſtelling der bur-

burgerlyke rust, U Edel Mogende eerbiedig derzelver belangens schriftelyk overgeevende, schoon niet alleen éénen Predikant, maar met hem Do. *Boon* en byna de geheele Kerkenraad, met zulke hatelyke gevoelens zyn bezield geweest, dat 'er oogenschynlyk geen recht voor hun te bekomen was, en zy zich gedrongen zien, hunne belangens aan het appui van U Edel Mogende, aan te beveelen.

ROTTERDAM. *Aanspr. uit naam van Luthersche Ledematen.*

Verders is eene *Tweede Memorie, door Geconstitueerdens van een aanzienlyk aantal Ledematen der Luthersche Gemeente te Rotterdam*, den 30 January 1788. overgegeeven.

Aan de Edel Mogende Heeren GECOMMITTEERDENS *van Zyne* DOORLUCHTIGE HOOGHEID, *Neêrlands Geliefden Erfstadhouder*, *enz. enz. enz.*

Geven met plichtschuldigen eerbied te kennen, de Ondergetekenden, alle Ledematen der Hervormde Gemeente, toegedaan de Onveranderlyke Augsburgsche Geloofsbelydenis, of behoorende tot dezelve, mitsgaders Burgers en Ingezetenen dezer Stad.

Dat zy na het inleveren van derzelver bezwaren in schrift, op den 25 December laatstleden, van ter zyde vernoomen hebbende, dat de door hun aangeklaagde Persoonen, niets nalaten, wat in derzelver vermogen is, om, zo de oogmerken als de beschuldigingen van hun Ondergetekenden te vervalschen en te ontzenuwen.

Niet kunnen nalaten, zich, tot meerderen aandrang, tot U Edel Mogende te keeren, met de sterkste betuiging, dat het eenig doelwit waar mede zy hunne Onderteekening hebben ondernomen, alleenlyk is, ongeërgerd tot de bediening van Woord

G-- en

ROT-TER-DAM. en Sacramenten te kunnen opkomen, en langs en door dien weg, het zuchtend belang van de Armen dezer Gemeente, te herstellen.

Tweede Memorie van Luthersche Ledematen aan Commissarissen. In de hoope en het vooruitzicht, dat U Edel Mogende doof voor de Vleitaal en de Vertoogen van derzelver party, alles wat in U Edel Mogende vermogen is, zult aanwenden, om der Gemeente te ontdoen van Voorwerpen, aan wien het de Ondergetekenden ondoenlyk is, eenigen eerbied te bewyzen, of onder derzelver dienst, tot de bediening van Woord en Bondzegelen op te komen, als zich telkens te binnen moetende brengen:

Ten 1. Dat de beide Predikanten, *Boon* en *Scheffer*, en meer anderen, Leden der zogenaamde groote Vaderlandsche Societeit, op de Wynhaven zyn geweest.

2. Als zodanige Leden de *Acte van Qualificatie*, op hun, die zelfs het hoog gezag der Regeering, met voeten hebben getrapt, hebben onderteekend, en gevolgelyk moeten worden gehouden, als hebbende alle de stappen, die door hun zyn gedaan, in Persoon ondernomen.

3. Dat zelfs verscheide van den Kerkenraad, van zich hebben kunnen verkrygen, Geschriften, zo verzoeken als anders te tekenen, en daar door de party der Tegen-Constitutiegezinden, kracht en klem by te zetten; ja

4. Zelfs de voornaamste bedieningen, in de nu geremoveerde Schuttery, ten dien einde te aanvaarden.

Om nu niet eens nog in aanmerking te nemen, die menigvuldige uitdrukkingen, welke wellicht by nader onderzoek zo door de opgenoemde Predikanten, op den Kansel en in de Huisbezoekingen, als door geen gering gedeelte van den Kerkenraad in den burgerlyken omgang, by verschillende gelegenheden, zullen bevonden worden, gebezigd te zyn.

Het

ROTTERDAM.

Tweede Memorie van Lutherſche Ledematen aan Commiſſariſſen.

Het welk alles hen tot voorwerpen maakt, die de billyke verontwaardiging van ieder weldenkenden verdienen, en onder wiens dienst de door hun gedrag geërgerde Ledematen, by geene mogelykheid, tot nut en ſtichting hunner zielen, tot de bediening van Woord en Sacramenten kunnen opkomen, en die hun, indien zy in derzelver waardigheden blyven, volſtrektelyk zouden aandringen, tot het nemen van maatregelen, tot gantsch geen gering nadeel der Gemeente, en in tegendeel tot een volſlagen ruïneus gevolg van dezelve, over te gaan.

Betrouwende de Ondergetekenden van de wyze zorgvuldigheid van U Edel Mogende, dat U Edel Mog. alles zullen aanwenden wat in derzelver vermogen is, om hunne Gemeente te brengen onder het beſtuur van Lieden, die by een Godvruchtig, geregeld en minzaam gedrag, zich hebben betoond getrouwe Voorſtanderen en Aankleveren van 's Lands gevestigde Staatsgeſteldheid en het Stadhouderlyk Bewind en Huis te zyn.

't Welk doende, enz.

(Was geteekend door Geconſtitueerdens, en overgegeeven door)

KORNELIS VERMYNE *A.* Z.

Uit naam en in 't byzyn van de Geconſtitueerdens.

Hier toe behoort ook nog eene *Aanſpraak, mondeling gedaan aan Hunne Edel Mog. myne Heeren de Gecommitteerdens, van wegens Zyne Doorluchtige Hoogheid &c. &c. &c., uit naam en in de tegenwoordigheid van de Geconſtitueerdens van een aanzienlyk aantal Ledematen der Lutherſche Gemeente te Rotterdam,*

ROTTERDAM. *dam, by de overgifte van derzelver tweede Memorie, aan Hunne Edel Mogende, door* KORNELIS VERMYNE *A. Z.*

EDELE MOGENDE HEEREN!

Tweede aanspr. aan Commissarissen. Hebben de Geconstitueerdens van de weldenkende Ledematen der Luthersche Gemeente, by de eerste komste van U Edel Mogende te dezer plaatze, door den nood gedrongen, de vryheid gebruikt, zich ootmoedig tot U Edel Mogende te keeren, en derzelver belangens schriftelyk over te geven, daar by twee hunner Predikanten, met namen Do. *Boon* en Do. *Scheffer*, en het meerder gedeelte der Kerkenraad beschuldigende, en hebben zy zinds vernomen, dat 'er van de kant der door hun genoemde voorwerpen, stappen ter tegenkanting, zo ter bezoedeling van de oogmerken als ontzenuwing der beschuldigingen, zyn ondernomen geworden; kunnen zy Geconstitueerdens niet nalaten, andermaal voor U Edel Mogende te verschynen, en aan dezelve een gedetailleerd doch kort verslag van derzelver oogmerken en beschuldigingen in schrift, en, zo ter nadere inlichting van U Edel Mogende, als ter billyking van derzelver oogmerk en aanklacht over te geeven.

De Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, die den 29 in deze Stad aangekomen waren, wierden den 30 dezer maand omtrend den middag, door den Heer Secretaris *Van Zuylen van Nyevelt*, van derzelver Logement in de Stads Doelen afgehaald en naar het Stadhuis geleid, wordende derwaarts verzeld door een gedeelte der alhier in Krygsbezetting liggende Dragonders, terwyl een gedeelte Zwitsers aan het Stadhuis geplaatst was,

was, om Hunne Ed. Mog. by derzelver aankomst de krygseer te bewyzen. ROTTERDAM.

Na dat Hunne Edele Mog. in de Raadkamer geleid waren en eenigen tyd in dezelve vertoefd hadden, wierdt de klok van het Raadhuis geluid, en vervolgens in tegenwoordigheid van Hunne Ed. Mog., door den Secretaris der Commissie, afgelezen de volgende Publicatie:

Wy WILLEM by de Gratie Gods Prince van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Ysselstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erfheerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-stadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Capitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Capitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c.

Allen den genen, die dezen zullen zien of horen lezen, salut, doen te weten: dat Wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harte nemende, dan dat de respective Steden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderschap sorteerende, mogen worden gebragt in zodanige orde en Regeering, waar door derzelver rust en voorspoed worde gestabileerd,

 en

ROTTERDAM.

Publicatie ter verandering van de Regeering.

en Ons zo door de publieke notoriteit, als door den voordragt van Gedeputeerden der Stad Rotterdam kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad tusschen de Regenten en Ingezetenen onderling zodanige diffidentie was ontstaan, waar door Ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maken van de Authorisatie by Resolutie van de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787, op Ons verleend, en voorts in het Rapport van Onze Commissarissen, Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik* Grave *van Bentinck*, Heer van Rhoon en Pendregt, beschreven in de Orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Baillluw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Merens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welke Wy om pressante affaires Ons personelyk in de voorschreven Stad niet kunnende laten vinden, derwaarts hadden gezonden, van al het vorenstaande nader geinformeert zynde, *hebben goedgevonden alle zodanige Regenten of Vroedschappen der voorschreve Stad, dewelke niet vermeld staan in de hier na geinsereerde Lyst, te ontslaan, gelyk Wy dezelve ontslaan by dezen van hunne voorschreve Functien*, zodanig nogtans, dat de alzo ontslagen Regenten daar door niet zullen worden gekwetst, of benadeeld in hunnen goeden naam en faam, veel min, dat dezelve daar uit zullen mogen worden gesuspicieert, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behoren gedragen te hebben: interdiceerende wel striktelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by deze door Ons ontslagen Regenten daarover te betigten, veel min hunne Persoonen of Goederen eenigzints te molesteeren, beschadigen of incommodeeren; dezelve gewezen Regenten, mitsgaders hunne Familien en Goederen, ten dien einde nemende in Onze speciaale protectie en sauve-

gar-

garde, alles ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hun Edel Groot Mogende.

ROTTERDAM.

Publicatie ter verandering van de Regeering.

Gelyk Wy wyders ook hebben goedgevonden de Persoonen op gemelde hier aanstonds volgende Lyst gesteld, welke tot nu toe geene Vroedschappen der voorschreve Stad zyn geweest, daar toe aan te stellen, gelyk Wy dezelven aanstellen by dezen.

VROEDSCHAPPEN.

Mr. *Jean Bichon*, Heer van Oost- en West-Yselmonde; Mr. *Jacob van der Heim*, *Hendrik van Beeftingh*, Mr. *Johan Adriaan van der Hoeven*, Mr. *Claudius van der Staal*, Mr. *Cornelis Groeninx van Zoelen*, Heer van Ridderkerk; Jr. *Johan Marten* Baron *Collot d'Escury*, Mr. *Isaac van Teylingen*, Mr. *Jacob Mossel*, *Johan François van Hogendorp*, Mr. *Joan Gerbrand van Mieiop*, Mr. *Reinier Frederik van Stareren*, Heer van Herkingen en Roxenisse; Mr. *Anthony Wilhelmus Senn van Basel*, *Pieter van Ysendoorn*, Mr. *Jan Corneis de Groot*, Mr. *Dirk Lodewyk van Cattenburch*, Dr. *Henrik Vink*, *Willem Suermondt*, Mr. *Marinus Hoog*, Mr. *Cornelis van Heusden*, *Johan Philip de Monté*, *Johan van den Honert*, Mr. *Isaac van Schinne*, en *Gregorius van Oordt*.

En vermits de eerste Pensionaris Mr. *Herman Nederburg*, en de Secretarissen Mr. *Willem Wendelius van Berckel* en *Adriaan Willem Beelaarts*, hunne Demissien van die respective Posten van Ons hadden verzogt en bekomen, hebben Wy goedgevonden benevens den Pensionaris Mr. *Gysbert Carel van Hogendorp*, en den Secretaris Mr. *Jacob van Zuylen van Nyevelt*, aan te stellen tot

SECRETARISSEN.

Mr. *Dirk Cornelis Gevers* en Mr. *Otto Paulus Groeninx*.

ROTTERDAM.

Publicatie ter verandering van de Regeering.

GECOMMITTEERDE RAAD.

Mr. *Cornelis Groeninx van Zoelen*, Heer van Ridderkerk.

GECOMMITTEERDE IN DE PROVINCIAALE REKENKAMER.

Mr. *Jan Cornets de Groot.*

GECOMMITTEERDE IN DE ADMIRALITEIT OP DE MAZE.

Hendrik van Beeftingh.

Voorbehoudende aan Ons, om ingeval dat een of meer der voorschreve Vroedschappen of Secretarissen voor de aanstelling mogt of mogten bedanken, de plaatsen, welke daar door zouden vaceeren, te vervullen.

Blyvende den Hoofd Officier, Burgemeesteren, Schepenen en Scheepenen, Commissarissen gecontinuëerd.

Voorts gelasten Wy onze voornoemde Commissarissen, om in Onzen Naam, de voorschreve nieuw aangestelde Vroedschappen en Secretarissen, in derzelver respective qualiteiten de gewoone Eeden af neemen; als meede alle de voorschreven Vroedschappen en derzelver Ministers, af te nemen den Eed, by Resolutie van Hunne Edele Groot Mog. van dato 23 November 1787 gearresteert, waarby zy zullen zweeren: „Dat zy beloven de Souverainiteit van de Staten en hunne tegenswoordige „Regeeringsform, en zulks mede in het particulier Hunner Ed. Groot Mog. Resolutie van den „16 November 1747 op het Erfstadhouder-, Kapitein en Admiraalschap Generaal genomen, in „alle haare deelen te helpen conserveeren en maintineeren, en ingevalle tot hunne kennisse mogte „komen, dat eenige Ligues of Samenspanningen, „strekkende tot ondermyning of omverwerping „daar

„ daar van, mogten worden geformeert, zy daar „ van aan Hun Ed. Groot Mog., aan den Heere Erf- „ stadhouder in der tyd, of de Vrouwe Gouver- „ nante in der tyd ten eersten kennisse zullen geven." ROTTERDAM.

En eindelyk nog om die genen der Vroedschappen en Ministers, welke op den voorschreven 23 November 1787, reeds in de Regeering waren, en daarin volgens de voorschreve Lyste zyn gebleven, te doen presteeren den Eed, insgelyks by laatstgemelde Hunner Edel Groot Mogende Resolutie geordonneert, houdende: „ Dat zy verklaren, dat zy aan „ de Acte van Verbintenis, welke op den 8 Augus- „ tus 1786 tusschen verscheiden zich noemende Va- „ derlandlievende Regenten te Amsterdam aange- „ gaan, en door dezelven en naderhand mede door „ veele anderen getekend is, of geenerlei deel heb- „ ben gehad direct of indirect, of, by zo verre zy „ daar aan eenig deel gehad mogten hebben, daar van „ te resilieeren en zich ontslagen te houden van alle „ uit dien hoofde gecontracteerde verpligting." *Publicatie ter verandering van de Regeering.*

Wyders verklaren Wy Onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten in maniere als voren gedaan, in dit extraordinair geval alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorschreven Stad Rotterdam, en tot wegneming van diffidentie en onlusten, aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden, de voorschreve Stad en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die Wy verstaan dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

En dewyl Wy een byzonder belang stellen in alles wat in Ons is te helpen toebrengen, om de rust, eendragt, het vertrouwen en den daar uit spruitenden bloei van dit gezegend Gewest, en van de voorschreve Stad Rotterdam te doen herleven, *reserveren Wy aan Ons, om (zo spoedig mooglyk) op de respective Adressen, welke daar toe zouden mogen strek-*

 ken,

ROTTERDAM. *Publicatie ter verandering van de Regeering.*

ken, inzonderheid mede concerneerende de Directie der Schuttery, aan Onze voornoemde Commissarissen gedaan, te disponeeren, en zodanige verdere orders te stellen, als Wy tot bereiking van dat heilzaam oogmerk, en ten meesten nutte zullen oordeelen te behooren.

Eindelyk vermanen Wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorschreve Stad Rotterdam, dat zy alle tot hier toe gesubsisteerd hebbende Partyschappen en Animositeiten laten varen, het gepasseerde wederzyds vergeven en vergeten, en gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vrede en goede harmonie zamen leven, terwyl Wy het betragten of nalaten van dezen pligt, van de zyde der geene, die professie maken van Aankleevers te zyn van de belangens van Ons Huis, zullen aanmerken als den toetssteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende Wy voorts en des noods beveelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betragten, al het gunt de pligt van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op poene, dat de genen, welke bevonden zullen worden tegen deze Onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid, aan de beveelen van dezelve schuldig te maken, als Verstoorders van de gemeene rust en Verachters van Onze heilzame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaken en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige connivantie, anderen ten exempel zullen worden gestraft.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 30 January 1788.

(*Was geteekent*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

T. I. DE LARREY.

Dus

Dus zyn uit de Regeering ontslagen de Heeren Mr. *Paulus Boogaart*, Heer van Alblasserdam; *Isaac van Alphen*, Mr. *P. J. van Berckel*, thans nog Gezant van dezen Staat in Amerika; Mr. *J. P. Bogaart*, *P. J. van der Goes*, Mr. *J. H. Vingerboedt*, Vryheer van Esselickerwoude en Heer Jacobswoude; Mr. *Paulus Gevers*, *J. J. Elzevier*, Mr. *Jacob Roepmaker*, Heer van Strevelshoek en *Samuel van Hoogstraaten*, Heer van Heykoop en Boeykoop. ROTTERDAM.

Nergens in ons Vaderland heeft men zulke yverige pogingen omtrend de volmaaking van 't Vuur- of Stoom-Werktuig, in het werk gesteld, als in deze Stad. Daaromtrent ziet men de volgende verklaaring.

Wy Ondergeteekende Ambachtsbewaarders en Mr. Molenmaker van de Ambachten van Kool, Schoonderloo en Beukelsdyk verklaren, ter liefde van de waarheid en ten nutte van alle die 'er eenig belang in stellen, dat, wanneer op den 18 November laatstleden, het Stoom-Werktuig (nu onlangs in de Polder van Blydorp gestigt) het Water in die Polder tot 2½ duimen beneden het Zomerpeil hadde weggepompt, en toen de Schuif der Koker van Communicatie tusschen de Ambachten van Kool, Schoonderloo en Beukelsdyk, en de Blyderdorpsche Polder het eerst opengezet zynde, de eerstgemelde Polders of Ambachten van Kool, Schoonderloo en Beukelsdyk, die ter hoogte van zestien Rhynlandsche duimen boven het Zomerpeil met Water bezwaard, en het grootste gedeelte derzelve overstroomt waren, sedert dien tyd door het pompen van het gemelde Stoom-Werktuig by geschikte gelegenheden, en niettegenstaande het in die tusschentyd verscheidenmalen zeer sterk heeft geregend, en de Polder

ROTTERDAM.

Declar. wegens de Stoom-Werktuig.

der van Blydorp behoorlyk is droog gehouden; van haar overtollig Water zoodanig zyn ontlast geworden, dat op Woensdag den 2 January daaraanvolgende, het Water in dezelve tot twee en een halve duimen beneden het Zomerpeil is gebragt geweest.

Actum ROTTERDAM den 11 January 1788.

(*Was geteekent*)

CORNELIS 'T HOOFT,
SIMON BUNNIKS.
JAN VAN DER BURGH.
PHILIPPUS PEL.
ROKUS VERBOOM.
CORNELIS VAN SCHIL.
MAERTEN NEDERDYK,
Timmerman en Molenmaker.

De kundige Heer *L. Bicker*, Secretaris van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelyke Wysbegeerte, voegde daar by dit navolgende:

Offchoon het niet altoos mooglyk is, nieuwigheden, hoe nuttig ook voor het algemeen wel zyn, in ons Land in te voeren, uit hoofde van de vooroordeelen en weinige aanmoedigingen, die zy gewoonlyk ontmoeten, ziet men evenwel meermaalen, dat zy eindelyk ingang vinden en gretig aangenomen worden, wanneer zy behoorlyk worden voortgezet, en zoodanig, dat men door onwraakbaare proeven en ondervindingen van derzelver nut en voordeelen overtuigd word; en dat 'er dan ook Lieden gevonden worden edelmoedig genoeg, om met verzaking van hun eigen belang der waarheid getuigenis te geven. Het volgende Declaratoir betreklyk de Stoom Machine kan daar van tot een spreekend be-

bewys strekken; en daar is alle reden om te denken, dat de verdere Proeven, die met dezelve zullen genomen worden, onze Natie volkomen zullen overtuigen van de groote menigvuldige voordeelen, die ons Land in het droogmaken van Polders, en verscheiden andere gevallen, uit de invoeringen van dit alzins verwonderlyk Werktuig zal kunnen trekken. ROTTERDAM. *Getuigschrift van den Secretaris L. Bicker.*

L. BICKER, *Secretaris.*

Omtrend dit zelfde Stoom-Werktuig, is ook nog bekend gemaakt het navolgend berigt.

De Directeurs van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelyk Wysbegeerte, kunnen niet nalaaten te berigten, dat de Proefnemingen tot hier toe met de Stoom-Machine genomen, in weerwil van de ongunstige voorzeggingen en gerugten, die men 'er van verspreid heeft, in alle opzigten zeer voldoen aan den nutte bedoelingen, tot welke men dit Werktuig opgerigt heeft, om naamlyk te doen zien de groote voordeelen, welke ons Land uit het gebruik der Stoom-Machines in plaatse van Water-Molens genieten zou; en dat zy voornemens zyn zulks door vergelykende Proefnemingen nader te beproeven en verder te bevestigen, doch dat zy intusschen goedgedagt hebben het volgende publyk te maken: „ Op „ Vrydag den 28 December van het afgeloopen „ Jaar, wanneer het Polderpeil in de Koolsche Pol- „ der nog 8, en dat in de Blydorpsche Polder 6½ „ duimen onder het Water stond, en geene der „ Water-Molens, wegens stilte, eenigen omgang „ maken konden, is het Stoom-Werktuig in den na- „ middag aan den gang gebragt, en heeft van dien „ tyd af, dag en nagt door, zonder tusschenpoo- „ zen gewerkt tot Woensdag morgen den 2 Janua- „ ry, wanneer, door deszelfs aanhoudend oppom-

„ pen,

ROTTERDAM.

Berigt des wege van het Bat. Genootschap.

„ pen, het Water in beide die Polders tot beneden
„ het Zomerpeil gebragt is: te weten in de Polder
„ van Kool tot 2½ duimen, en in die van Blydorp tot
„ 4 duimen beneden hunne Zomerpeilen. Gedurende
„ de dien tyd heeft de Molen van Blydorp, wegens
„ de aanhoudende stilte, weinig of geen Water
„ opgebragt, maar wel getragt van de minste
„ gelegenheid die zich opdeet gebruik te maken;
„ hebbende in die bykans 5 etmalen, volgens gehouden
„ aanteekening, niet meer dan 8 uuren
„ gemalen met eenen omgang van tusschen de 50
„ à 60 enden per minuut. Daar nu beide die Polders
„ door het Stoom-Werktuig, in dit Saizoen
„ en in zulk een nat Najaar in eens onder hun Zomerpeil
„ gebragt zyn, het welk by provisie voor
„ eene vry voldoende proef kan dienen, van het
„ geene men met dergelyke Werktuigen in het droogmaken
„ en drooghouden van Polders zou kunnen
„ verrigten, zoo heeft men goedgedagt het zelven
„ vóór eerst niet weer te doen werken.

L. BICKER, *Secretaris*.

HELLEVOETSLUIS.

Op den 25 November van den Jaare 1786, zeilde voor de Kamer Zeeland van Rammekes uit, het Oost-Indisch Compagnie-Schip *Barbenstein*, onder bevel van Kaptein C. *van Vlaanderen*, het welk naar China bestemd was, en aan boord hadt honderd en vyftig Luxemburgers, om de Garnisoenen in Indiën te versterken. Dan naauwlyks een paar dagen in zee zynde, maakten die manschap eenen geweldigen opstand, vermeesterden de Geweer-Kisten, dreigden de Officieren te vermoorden, en braken vier kisten met Contanten open, met

wel-

welken buit zy, zo dra zy op de kusten van Engeland land ontdekten, meenden te ontvlugten. Doch een Engelsche Konings Sloep, die ter rheede lag, aan de omstandigheden iets kwaads vermoedende, zondt aanstonds eenige gewapende vaartuigen, zo dat 'er over de 70 gevangen raakten, welke vervolgens door Hunne Hoog Mog. opgeëischt en door Engeland overgegeven zynde, op het einde van 't Jaar 1786 herwaards zyn gebragt. Deze Booswichten in Zeeland gevoerd zynde, is vervolgens, door tusschenkomende omstandigheden, het gerechtelyk onderzoek opgedragen aan het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maze, en door dit Collegie ter onderzoek een Krygsraad benoemd, bestaande uit de Kapiteinen *J. 't Hooft*, *C. J. Bloys Van Treslong*, *P. Masschop*, *S. Story*, *N. A. Cambier*, *J. Zeewold*, en *O W. Gobius*, met eenen Secretaris, en het Officie-Fiscaal by den Krygsraad waargenomen door Mr. *M. Hoog*, Klerck ter Secretarye van den Raad ter Admiraliteit op de Maze. Deze Krygsraad heeft, na afloop van 't gereechtelyk onderzoek deszelfs Sententien, met de vereischte stukken, aan den Zeeraad op de Maze overgebragt, waar na Zyne Doorl. Hoogheid en de Raad dezelven hebben bekragtigd, raakende 68 Persoonen.

HELLEVOETSLUIS.

Hieromtrent is ons dit Berigt toegezonden.

Den 12 January 1788, kwam te Hellevoetsluis aan, de Commissie van Hun Ed. Mog. de Heeren Ge-

HELLE-VOET-SLUIS.

Bericht vanstraf-offening aan 68 Scheeps-Muite-lingen.

Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit op de Maze, bekleed wordende door de Heeren Raaden *Sebastiaan van Nooten* en *Augustinus van der Crap*, wegens de Steden Gorinchem en Brielle Sessie hebbende, benevens den Raad en Advocaat-Fiscaal Mr. *Pieter Paulus* en Secretaris Mr. *Paulus van der Heim*, ten einde aldaar, in bywezen van de Leden gecompareert hebbende den geordonneerden Krygsraad over de Muitelingen van het Oost-Ind. Compagnie Schip *Barbestein*, de Crimineele Sententien by het opgemeld Collegie definitief gewezen, ter Executie te doen leggen.

En is dien zelfden avond de doodaanzegging op 's Lands Wagt-Schip *Schiedam*, daar toe expresselyk van de Rheede op de Haven gehaald zynde, by monde van den Heer Advocaat-Fiscaal *Paulus*, in gepaste termen en ten aanhooren van een iegelyk, die zulks begeerde, aan vier der delinquanten, tot de dood verwezen, geschied, en hun vervolgens toegestaan gebruik te maken van den dienst van twee Fransche Predikanten, naamlyk de Heeren *Schwaln*, uit den Briel, en *Spengler*. Predikant onder het Regiment van den Collonel *Stuler*, te Hellevoetsluis voornoemt voor een gedeelte Guarnisoen houdende, dewelke zich daar toe ten verzoek van Hun Edel Mogende wel hadden gelieven te leenen.

En is de dag van Donderdag, des voor en namiddags, en Vrydags, des voormiddags, besteed tot het pronuntiëren der Sententien van alle d delinquanten, het welk wederom op 's Lands Wagtschip is geschied; zynde de Commissie van Hun Edel Mog., mitsgaders de Leden van den Krygsraad aan een ronde Tafel gezeten en de toegang tot het Schip voor een ieder opengezet.

Op Saturdag de dag der Executie zelve, wierd des morgens ten tien uuren van 's Lands Magazyn de roode Vlag gehesen, het welk te gelyk diende voor Signaal, dat een aanvang gemaak moest worden.

Het Schavot ter zyde het Wagtschip, waar op de

de gevangenen waren, op het Oosters Hoofd geplaatst zynde, verscheen eerst op het zelve de Geweldige Provoost-Generaal van de Admiraliteit op de Maze met een der Chirurgyns van het zelve Wagtschip, de twee Heeren Fransche Predikanten en de nieuw beroepen Predikant van Hellevoetsluis *Molenaar*, welke laatste zich al mede had gelieven te belasten om het publyk gebed voor de ter dood veroordeelden op het Schavot te doen, alle gevolgt door eenige des Raads Hellebardiers, die met hunne Hellebaarden rondom op het Schavot wierden geposteert.

HELLEVOETSLUIS.

Berigt van straf-oeffening aan 68 Scheeps-Muitelingen.

De vier Delinquanten door des Heeren Dienaars op het Schavot geleid zynde, deet de Predikant *Molenaar* een allertreffendst gebed, welk door Hun Edel Mog. en de Leden van den Krygsraad, die zich op de Wal geplaatst hadden, wierd aangehoord.

Waar na de Fransche Predikanten, na met de Patienten weinige woorden gesproken te hebben, met den Predikant *Molenaar* van het Schavot aftraden en de executie aan de Delinquanten wierd verrigt, en alle vier met de koorden wierden gestraft en opgehangen.

Vervolgens zyn nog zes anderen met de strop om den hals en nog zeven zonder dezelve, strenglyk met roeden gegeesseld, gebrandmerkt en voor onderscheiden tyd van vyftig en mindere Jaren geconfineert en na expiratie van dien voor altoos gebannen; daar na zeven alleen gegeesseld en voor een bepaalden tyd geconfineert en na expiratie van dien gebannen, de vier eerste voor altoos en de drie laatste voor 25 Jaren. Wyders nog tweeëntwintig gestraft met geesseling en bannissement voor 25 jaar.

Vyf anderen hunne detensie geïmputeert voor straffe en gecondemneerd om aan boord van een van 's Lands Scheepen met een bepaald getal van slagen gelaarst te worden; de executie der overige Delinquanten van eene convenabele plaats aan te zien en den tyd van hun engagement uit te dienen.

HELLEVOETSLUIS.

Bérigt van strafoefening aan 68 Scheeps-Muitelingen.

Zeven volgende om alleenlyk de executie aan te zien en hun tyd uit te dienen, en eindlyk is een hunner van Sergeant tot Soldaat gedegradeert en gecondemneert om in die qualiteit zyn tyd van engagement uit te dienen.

Zynde de zestien overige van alle Crimineele Procedures geabsolveert en op vrye voeten gesteld, onder gehoudenheid nogthans van hun tyd, invoege als voren, mede uit te dienen; terwyl een getal van vier gevangenen, gedurende den loop der procedures, is komen te overlyden, en een zyne boeyen verbroken hebbende over boord gesprongen en verdronken.

Op dusdanige wyze is in de beste ordre en zonder eenige de minste ongeregeldheden afgelopen de Crimineele Executie der Sententien van zulk een aanmerklyk aantal Personen, als ter zake van de gepleegde muitery op het Schip *Barbelhein* zyn gevangen genomen, trouwens hier toe heeft niet weinig gecontribueert de goede voorzorgen en præcautie, die er ter bewaring van de rust en veiligheid genomen waren, zoo door het onder de Wapenen houden van het Guarnizoen, als door de adsistentie van eenige manschap Kavallery, die ten dien einde op order van Zyne Hoogheid derwaart waren gedetacheerd geworden.

Met opzigt tot de gehouden Rechtspleging kan nog gemeld worden, dat de Gevangenen op het einde van den Jare 1786 uit Engeland gereclameert, en op aanschryving van Hun Hoog Mogende van daar met 's Lands Fregat *Enckhuizen* en de Kotter *de Mercuur* en *Salamander* afgehaald zynde, om by de Admiraliteit in Zeeland te recht gesteld, en onder derzelver judicature genomen te worden, de Heeren Staten dier Provincie eerst hebben gesustineert, dat de voorschreve Muitelingen voor den Water-Bailluw van Zeeland behoorden te recht gesteld te worden, met dat gevolg, dat Hun Hoog Mogende, zonder de gronden daar voor geallegueert

te

te advoueeren, aan Hooggemelde Heeren Staten daar in genoegen hebben gegeven; maar dat als toen die zelfde Heeren Staten wederom aan Hun Hoog Mogende hebben verzogt van order te willen stellen, dat de Schepen met de Gevangenen hoe eer zoo beter van hunne Stroomen zouden verzeilen, ten einde dezelve over te leveren en te recht te doen stellen buiten het Territoir van die Provincie; waar door dan eindlyk deze zaak by delatie van Hun Hoog Mogende aan het Collegie ter Admiraliteit op de Maze is gedemandeert geworden.

HELLEVOETSLUIS.

Berigt van straffeoffening aan 68 Scheeps-Muitelingen.

Welgemelde Collegie heeft vervolgens tot dat onderzoek een Krygsraad benoemd, bestaande uit de Kapteinen *Philippus Jeremias 't Hooft*, *Cornelis Johannes Bloys van Treslong*, *Petrus Masschop*, *Samuel Story*, *Nicolaas Abraham Cambier*, *Jacob Zeewoldt* en *Otto Willem Gobius*, geadsisteert als Secretaris, het Officie-Fiscaal te gelyk by den Krygsraad waargenomen hebbende, door Mr. *Martinus Hoog*, Ordinaris Klerk ter Secretary van den Raad ter Admiraliteit op de Maze. Welke Krygsraad dan ook na den afloop der Procedures zyne Sententien met de Stukken en Papieren daar toe behoorende aan Hun Edel Mogende overgebragt hebbende, Zyne Hoogheid en den Raad daar in ter definitief Sententie hebben geslagen.

Wanneer men nu in aanmerking neemt de langdurige detentie van de voorschreve Gevangenen, die meer dan een Jaar heeft geduurt, en met veele ongemakken, aan alle Scheepsdetentien eigen, is verzeld geweest, en dit met de by de Executie ondergane straffe combineert, zal gemaklyk worden opgemaakt, dat deze Muitelingen hunne welverdiende straffe geensints zyn ontweken, maar integendeel geëvenredigt naar hunne misdryven hebben geboet, zoo dat dit voorbeeld zoo gelykvormig aan de Muitery voor etlyke jaren op het Oost-Ind. Comp. Schip *Nyenburg* gepleegt, den Zeevarenden wederom kan leeren, dat zulke straf-

HELLE-VOET-SLUIS. bare ondernemingen, zoo ooit, zeldsaam gelukken, en hier te Lande na rigueur der Wetten worden gestraft, zonder het welk trouwens de Commercie en Navigatie ten eenemaal hare veiligheid, en met haar het Land te gelyk de voornaamste Zenuwen van haren welvaart zoude verliezen, en het is over zulks te wenschen, dat ons Zeevolk door deze en diergelyke gevallen meer en meer zal worden afgeschrikt, om immer of ooit een muitzieken geest tegen hunne Bevelhebberen te voeden, veel min eenige seditie of opstand aan boord hunner Schepen daadlyk te helpen ondernemen.

Berigt van straf-oeffening aan 68 Scheeps-Muitelingen.

MEDEMBLIK.

Eenige Burgers hebben op het laatst van het afgelopen jaar dit Request aan de Staten van Holland en West-Friesland ingeleverd.

Geven met schuldige onderdanigheid te kennen *Claas Spanjaart*, Houtkooper en Oud-Schepen, *Jacob van den Woud*, Verwer en Glazemaker, mitsgaders Ouderling van de Gereformeerde Gemeente, *Hendrik Roemer*, Koekebakker, *Jan Hum*, Koopman, *Gerrit Keyser*, Winkelier, en *Federik* Willemz. mede Koekebakker, alle te Medemblik en Burgers aldaar.

Dat zy Supplianten zich nooit hebben bemoeit met het teekenen van eenige Addresfen, of zich begeven in eenige Burger-Societeiten, Genootschappen of andere Corporatien of Byeenkomsten, welke deel gehad hebben in de zoogenaamde Volksvergaderingen van Leiden en Amsterdam, of eenige gewapende Burger-Corpsen der Militaire zaken of eenige Burger-Legertjes gehad hebben, maar integendeel, zoo als zy zich daar omtrent op de cognitie van hunne geheele Regeering durven beroepen, zich als stil-

stille en aan de Wetten ondergeschikte Burgers gedragen hebben, gedurende alle de Troubles, welke ons Vaderland sedert eenige jaren zoo deerlyk hebben geschokt en ook altyd in een begrip gestaan, dat die Troubles alleenlyk waren ingerigt, om de oude en wettige Constitutie van onze Landsregering den bodem in te slaan, en Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins van Oranje en Nassau, als Erfstadhouder, Kaptein- en Admiraal Generaal dezer Landen, te ontzetten van die Waardigheden, welke aan hem wel en wettig en tot der Supplianten volkomen genoegen waren opgedragen; dan dat zy Supplianten hebben ondervonden, dat Lieden buiten de Stad Medemblik hen Supplianten en vele andere Burgers aldaar voorhielden, dat het 'er zoo verre van daan was, dat door de voorschreven bewegingen zouden worden getragt eenige inbreuk op de wettige Constitutie of de Rechten van Zyne Doorluchtige Hoogheid toe te brengen, dat men integendeel den Heer Stadhouder, absolut behouden en slegts eenige in de Regeering ingeslopen abuizen verbeterd hebben wilde, en dat deze vertogen onder andere door aanzienlyke Personen in den Lande met eene, zoo het de Supplianten toen toescheen, klem van redenen zynde aangedrongen, waar by vooral niet vergeten wierd, dat Hun Edel Groot Mogenden zelve de sentimenten van hun, die deze raisonnementen voerden, alsints begunstigden, in zoo verre dat vele Exercitie-Genootschappen in des Souvereins Protectie waren genomen, door en onder het oog van den Souverein, Defensie-Wezens en Vliegende Burger-Legertjes, onder welker adsistentie veranderingen in Regeringen gemaakt wierden, waren opgerigt, terwyl laatstelyk alle Requesten, ter wederbekoming van de oude Constitutie gepresenteerd, wierden van de hand gewezen en de scherpste Plakaten des Souvereins wil, als strydende met der Supplianten altoos gevoerde sentimenten, deed manifesteren.

MEDEMBLIK. *Request van Burgers aan de Staten van Holland.*

Dat door dit alles zy Supplianten en zeer vele an-

MEDEMBLIK.

Requeſt van Burgers aan de Staten van Holland.

andere fatſoenlyke Lieden, binnen de Stad Medemblik, aan het aarſelen, betreklyk hunne ſentimenten, geraakt zynde, eindlyk zich hebben laten bewegen tot eene Vergadering binnen Medemblik, alwaar, na dat alles nader was overwogen, de gezamentlyke Leden zyn geresolveerd de ſentimenten van Hun Edel Groot Mogenden te amplecteren, in zoo verre ten minſten, dat 'er wel eenige verandering in de Vroedſchaps-Leden zoude worden bewerkt, maar geenzints eene zoodanige verandering in de Regering, die eenige leſie aan den Heere Stadhouder of Zyn Huis konde toebrengen: het geen dan ook ten gevolge heeft gehad, dat, na dat zy Suppliantten, op den 10 September 1787, waren geconſtitueert en vervolgens een zoogenaamd Vliegend Burger-Leger, op den 13 September 1787, voor Medemblik was getrokken met Geſchut en Krygsbehoeften gewapend, zy Supplianten aan de Vroedſchap der Stad Medemblik, op denzelven 13 September 1787, hebben gedaan eene Remonſtrantie, waar van den inhoud aan hen door Perſonen, mede in het gemelde Legertje het beſtier hebbende, als in die forme noodig, is opgegeven ten einde Dr. *H. G. de Lange*, *Cornelis Elias*, Mr. *Iſaac van Hominingh*, *Frans Pont* en *Willem Moerenvliet* Iſaacz., zich van hunne Vroedſchapsplaatſen zouden abſtineren en in derzelver plaatſen zouden komen *Auke Tolk*, *Jacob op het Landt* en *Paulus Kaif*, en dat zy Supplianten, daar in naar hun toenmalig genoegen geſlaagt zynde en al verder in hunne misleide ſentimenten voortgaande, hebben onderſtaan zich in te dringen in de Regeringszaken, de ſuppletie van het Penſionariaat en de verandering in de Krygsraad in hare voorſchreven Stad.

Dat dit alles geſchied en het Burger-Leger vertrokken zynde, zy Supplianten, die eerst naderhand kennis kregen, dat door Uw Edel Groot Mogende de wettige Conſtitutie was herſteld; direct zelven overtuigd wierden, dat hunne vorige ſentimenten goed

en

en wettig en zy door kwalyk denkende Lieden verleid waren, waarom zy Supplianten dan ook, zonder dan nog van die Uw Edel Groot Mogenden Resolutie te weten en dus uit hun zelve, immediaatlyk bedagt zyn geweest op middelen tot redres van hunne verkeerde handelingen en eindlyk ontworpen en op den 22 September 1787 geteekend en aan de Edele Groot Achtbare Heeren Burgemeesteren hunner Stad overgeleverd hebben een Acte, waar by zy Supplianten en als Geconstitueerdens voor hunne Constituanten en ieder voor zich zelfs hebben verklaart ingezien te hebben, ja overtuigd te zyn, dat de verleiding en blinde iever hen zoo verre zich zelven hadden doen vergeten, om over te gaan tot eene alsints wederrechtelyke en onwettige demarche, door zich zoo verre te emanciperen, om, in het Regiment van hunne zoo rustige Stad, veranderingen in het bewind en bestier der zaken te maken, met verder Declaratoir van de Supplianten, dat zy by voorgemelde betuiging zouden volharden, als afkomende uit een waar berouw over deze hunne handelingen, en tot bevestiging van dien de Acte van Qualificatie op hun invoegen als boven geteekend, hielden voor nul en van geener waarde, en op de overtuigendste wyze, na welbedagten rade, revoceerden en herriepen het Declaratoir tot Remotie van de vyf Leden uit de Vroedschap en de vermindering van dien Raad tot het getal van veertien, met afgryzen van de gronden en stellingen daar in vervat; de daar op door hun Supplianten geëxibeerde Naamlyst tot aanstelling van drie nieuwe Leden in den Raad, en alles wat door hun Supplianten in qualiteit voorschreven, en personeel de Regeringszaken, byzonder de suppletie van het Pensionariaat en de verandering in den Krygsraad, ja met alle aankleven van dien, is verrigt, met verdere verklaring, dat zy Supplianten de voorgedragen Vroedschappen *Auke Tolk*, *Jacob op het Land* en *Paulus Kalf*, van toen af aan hielden als onwettig aangesteld te zyn en verdere belofte

MEDEMBLIK.

Request van Burgers aan de Staten van Holland.

MERKWAARDIG. — *Request van Burgers aan de Staten van Holland.*

nog van de Supplianten van door hun gedrag doorslaande blyken van die hunne erkentenis te zullen geven en hun voortaan als stille en aan de Wetten ondergeschikte Burgers te zullen gedragen, zoo als zy dan ter bevestiging die Acte eigenhandig hebben onderteekent.

Dat dit der Supplianten Declaratoir en hunne opgevolgde gedragingen ook wel aan hunne Regering, zoo zy eerbiedig vertrouwen, genoegen heeft gegeven, doch dat zy naderhand ten uitersten zyn ontrust door de Staats-Resolutie op den 3 November 1787, rakende de Declaratoiren, genomen, en waar by onder anderen is goedgevonden en verstaan: *dat zoude worden geïnquireert op de Gecommitteerden of Geconstitueerden van de by die Resolutie gemelde Societeiten, als van andere Corporatien, onder welke benaming die ook mogten zyn voorgekomen, welke mede in de Addresfen, in de Missive van den Hove gemeld, het zy direct of indirect deel gehad hebben, of dezelve zich in die Posten ingedrongen en hoe zich verder gedragen hebben, met verklaring dat alle die Gecommitteerden en Geconstitueerden hadden gedefungeert.*

Dat zy Supplianten uit de hoogst voorschreve Resolutie wel daadlyk meenden te mogen besluiten, dat, daar zy door de voorschreven geteekenden en aan Heeren Burgemeesteren, voor de voorschreven Resolutie bekend geworden was, overgeleverde Acte, hunne Post daadlyk hadden ter neder gelegd en daar uit en uit hun verdrag consteerde, dat zy alle oogmerken, om verder in die Posten te fungeren, compleet uit het oog verloren hadden en daarom ten hunnen opzigte geen verder onderzoek of eenige Proceduren te vreezen waren, maar dat in het slot der voorschreven Resolutie, volgens het welke de Proceduren uit kragte dier Resolutie tegen de Ingezetenen voor hunnen competenten Rechter moesten worden gevoert en ook Extract dier Resolutie in handen van den Heer Hoofd-Officier hunner Stad wierde gesteld, en eindlyk de gerugten, dat zy Supplianten

plianten ter zake voorschreve nog gerechtlyke persecutien te vreezen hebben, dat alles hen Suppl̄ianten nog doet blyven in bedugtheid voor Procedures, die voor hun, hunne Huishoudingen, Familien en Affaires zouden kunnen zyn van de allerpernicieuste gevolgen. MEDEMBLIK. *Request van Burgers aan de Staten van Holland.*

Dat zy Supplianten in deze hunne vergelegenheid zich hebben gemeent te mocten werpen in de Vaderlyke Armen van Uw Edel Groot Mogenden en repeteerende hun voorschreven, by de aan hunne Burgemeesteren overgeleverde Acte, gedane Declaratoiren en aannemingen, als waren die by dezen mede aan Uw Edel Groot Mogenden gedaan, en vertrouwende op de liefde van Uw Edel Groot Mogenden jegens hunne Ingezetenen en de zorg vóor derzelver belangens, vooral de zulken, die zich nimmer tegen den Heer Erfstadhouder of Zyn Doorluchtig Huis hebben misgrepen, te mogen verzoeken, gelyk zy met allen ootmoet doen by dezen, dat zy mogen wordon verklaart door hunne voorschreven aan Heeren Burgemeesteren der Stad Medemblik, voor het aan hun bekend worden der voorschreven Resolutie van herstel der Constitutie, overgeleverde Acte en hun daar op gevolgd gedrag, mitsgaders hun nog gedaan wordende Declaratoir van zich als stille en aan de Wetten ondergeschikte Ingezetenen te zullen gedragen, mogen worden gelibereerd van de gerechtelyke persecutien, die anderzints mooglyk, uit kragte van hoogstgemelde Resolutie, tegen hen zoude mogen worden ondernomen, en dat Uw Edel Groot Mogenden aan de Supplianten gelieven te verleenen, zoodanige gratieuse dispositien op dit Request als Uw Edel Groot Mogenden na derzelver hooge wysheid zullen oordeelen te behoren.

Het welk doende (*Was geteekend*)

CLAAS SPANJAART. D. VAN DEN WOUD.
HENDRIK ROMER. JAN HAM.
GERRIT KEYSER. FREDRIK WILLEMS.

ZEELAND.

MIDDELBURG.

MIDDELBURG. De Staten van Zeeland hebben het gewigtig besluit genomen, van de waardigheid van *Eerste Edele van Zeeland*, erfelyk te verklaaren in het Doorluchtig Huis van Oranje en Nassau.

VLISSINGEN.

Van wegens het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Vlissingen ziet men de navolgende Bekendmaking:

Het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Vlissingen, heeft wegens de tegenswoordige tydsomstandigheden, het houden der algemeene jaarlyksche Vergadering besloten uittestellen, en dus ook de beoordeeling der ingekomene Prysverhandelingen, ter beantwoording der Vraag: rakende *de Wis-, Natuur- en Tekenkunde, hoe deeze Wetenschappen algemener in trein te brengen, en derzelver aanleering voor minvermogenden gemakkelyker te maken?* En daar geene antwoorden zyn ingekomen op de Vraag, betrekkelyk *den staat der Zeden onzer Natie, zedert de oprichting van ons Gemeenebest*, breder in het Programma des Genootschaps gemeld, zo word deeze Vraag by vernieuwing voorgesteld, om beantwoord te worden, voor den eersten van Louwmaand des jaars 1789; gelyk ook de Vragen: *hoe eerlyke Kooplieden, &c. (die geene effecten hebben, geschikt om tot pand der minne over te geven, maar wel vaste panden en andere goederen) in de Provincie van Zeeland, best gelegenheid kunnen be-*

ko-

komen, om gelden à deposito, of op wissel, machtig worden? En die *over de Ziekten en Kwalen der Negers in de West Indiën:* beide in het Programma ook uitvoeriger voorgedragen. Doch ingeval op deeze Vragen in dit Jaar antwoorden mogten inkomen, zal het Genootschap daar van in de Nieuwspapieren kennis geven. Onder deeze zelfde voorwaarde word nogmaals de Vraag voorgesteld, aangaande *de schikkingen, welke door de Geleerde Maatschappyen kunnen gemaakt worden, om zaam te werken, tot bevordering der Kunsten en Wetenschappen.* Terwyl de Voorstellen, betreffende een beknopt zamenstel *van het Staatsrecht der Zeven Vereenigde Gewesten*, een tydrekenkundig bericht der Schryveren, over de Nederlandsche Geschiedenissen en Oudheden, en de verbetering der Hooge Schoolen, (welkers inhoud breder te vinden is in het Programma van het jaar 1785, en in het Historisch Voorbericht, voor het XI Deel der Verhandelingen dezes Genootschaps) wederom worden opgegeven, doch zonder bepaling van tyd, met belofte van den gewoonen Gouden Eerpenning, aan den geenen die een of ander derzelve voldoende beantwoord.

Vlissingen.

Progr. van 't Zeeuwsche Genootschap.

De Antwoorden op alle de gemelde Vragen en Voorstellen moeten leesbaar geschreven, in de Nederduitsche, Latynsche of Fransche Taal opgesteld, met een dubbel of afschrift voorzien, voor den bepaalden tyd, en vragtvry, toegezonden worden aan den Heere *A. Dryfhout*, Predikant te Middelburg, en Secretaris van 't Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Vlissingen; terwyl een ieder die iets aan het Zeeuwsche Genootschap te berichten of over te zenden heeft, ook verzogt wordt, zulks aan zyn Ed. te addresseeren, ter tyd toe, dat daar omtrend nadere bekendmaking zal geschieden.

UTRECHT.

UTRECHT.

UTRECHT.

U-TRECHT. Omtrend het uitdeelen van de Gouden Eerpenningen aan twee Staf-Officieren van het eerste Battaillon van het Regiment van Hessen-Darmstad, wegens de dappere verdediging te Soesdyk, (*), is ons dit verslag toegezonden.

Den 2 January de bepaalde dag zynde, dat van wegens Hun Ed. Mog. de Heeren Staten dezer Provincie, aan de Heeren *Kerpel* en *Seyfardt*, respective Collonel-Commandant en Major van het eerste Battaillon van het Regiment van Hessen-Darmstad, zouden overhandigd worden de Goude Medailles, die aan Hun Ed. Gestr. wegens derzelver goede directie en betoonde bravoure in de bewuste verdediging van het Kasteel en Lusthof Soesdyk, in den nagt tusschen den 26 en 27 July des voorleden Jaars, by Resolutie van Hun Ed. Mog. in dato 31 Augustus 1787, was toegelegd: zo was het geheele Guarnisoen alhier op de Neude tegens elf uuren onder de Wapenen in volgende order. 1) De Utrechtsche Staten Hussaaren. 2) De Esquadrons van *Tuyl* op de regtervleugel. 3) Het eerste Battaillon van Hessen-Darmstad. 4) Het Regiment van den Erfprins. 5) De Compagnie Artillerie en 6) het Esquadron van Stocken, hebbende de linker vleugel. Om elf uuren begaf zig de Commissie van Hun Ed. Mog., bestaande wegens het eerste Lid uit den Heer *Peuters*, wegens het tweede Lid of Ridderschap uit den Heer Grave *Van Athlone*, en wegens het derde Lid uit den Heer

(*) Zie Nieuwe Ned. Jaarb. 1787. bl. 2114. en volg.

Heer Burgemeester *Van Bronkhorst*, benevens den Secretaris van Staat den Heer *Laan*, in drie koetsen, vooraf gegaan door de Deurwaarders en Kamerbewaarders en verzeld van de Bodens van Hun Ed. Mog.; van der Heeren Staten Kameren, door de Minnebroerstraat, de Ganzemarkt over, door de Schoutesteeg na de Neude, alwaar gemelde Commissie uit de koetzen gestapt zynde, ontvangen wierdt door den Generaal *Van der Hoop*, Gouverneur binnen deeze Stad en Provincie; dewelke gemelde Commissie langs het front geleidde, wordende aan dezelve de Militaire honneurs bewezen: aan den linkervleugel gekomen zynde, keerde de Commissie terug tot voor het front van het Battaillon van Hessen-Darmstad, wanneer de Heer *Pesters*, na eene gepaste Aanspraak, den voornoemden Collonel Commandant en Major, in naam der Staten, ieder eene Gouden Medaille overhandigde.

UTRECHT. *Uitdeeling van Gouden Eerpenning.*

Deeze Medaille vertoont aan de eene zyde:

De OVERWINNING, houdende in de regterhand eenen Palmtak, en in de slinker een Vaandel, waarop het Wapen van Hessen-Darmstad zig vertoond. Zy staat op een verslagen Krygsman, liggende op een voetstuk, waarop men leest, *'t Geweld beteugeld*, en 't welk omringt is, van gebroken Krygstuig, als pieken, trommen en gescheurde Vaandels, kennelyk aan de wapens van de Stad Utrecht en de Provincie Holland. In 't verschiet ziet men het Kasteel en Lusthof *Soesdyk*. Om den rand leest men:

SOESDYK *manhaftig verdedigd door een* DETACHEMENT *van 't* REGIMENT *van* HESSEN-DARMSTAD.

De rugzyde vertoond het Utrechtsche Provinciale Wapen, omringt met een Krans van Oranje en Lau-

LEEUWARDEN. van dit Ons lieve Vaderland, billyk de bewondering en verbazing van de Posteriteit na zig trekken, en weg dragen.

Uitschr. van den Frieschen Land. dag. En zyn hier door de deliberatien van de Hooge Regeeringe in het zelve en ook in deze Provincie, niet alleen vermenigvuldigt, assidue, en byna onafgebroken geweest; maar continueeren dezelve ook nog steeds en dagelyks.

Wy vinden ons niet te min amptshalven verpligt, volgens de loffelyke Constitutie; om hier toe wederom den ordinairen tyd te bepalen, met den Ordinaris Landsdag voor dezen Jaare 1788, uit te schryven tegens Maandag den vierden February in de Stad, en 's anderendaags in de Vergaderinge op 't Landschaps Huis.

Verzoekende en ordonneerende U Ed. amptshalven hier af, in tyds kennisse te laten toekomen aan de respective Volmagten van uwen bedryve, ten einde zig alhier in de Stad, en ter Vergaderinge mogen sisteeren, om na aanhoringe der Propositie op de voor te stellene zaken, met en benevens de andere 's Lands Volmagten, dat geene te beramen en uit te voeren, het welk ten meesten nutte en dienste van Land en Kerk, conservatie der dierbaare Panden van Vrede, Vryheid en Godsdienst, en herstellinge der inwendige rust en tranquiliteit, zal worden vereischt.

Wy verzoeken en ordonneeren U Ed. meede, om uit U Stad te laten kiezen, by die geene die daar toe geregtigd zyn, twee goede en bekwame Volmagten, een uit den Achtb. Raad, en een uit de Gezworen Gemeente of Vroedschap.

De Volmagten met authenticque, copieele, of uit boeken geëxtraheerde procuratien komende, zullen niet worden geadmitteert, maar die geene zullen toegelaten worden, dewelke compareeren met origineele naar behoren onderteekende procuratien, zo als Wy U een formulier hier nevens overzenden.

Precieselyk zal worden geobserveert de Resolutie van den jaare 1618 hier annex.

Dat

Dat niemand van Paapsche Ouders geboren, in 't toekomende op den Landsdag zal worden verkoren, ten ware alvorens Ledemaat van de Gereformeerde Religie is geworden, uitgezondert de zodanige, die voor dezen daar toe geadmitteert zyn geweest.

LEEUWARDEN. Uitschr. van den Friesschen Landdag.

Wezende de voorsz. Volmagten, die op den Landsdag verschynen zullen, goede Patriotten, liefhebbers van de Waare Gereformeerde Religie, zo als dezelve in 't begin van de Reformatie aangenomen en geleerd is, als meede van de Vryheid des Vaderlands, genegen tot Eendragt, en die als nog zodanige te wezen met 'er daad bevonden worden,

Gantschelyk vry en onverdagt van alle suspicien, en eenige gunst tot den Vyand van dezen Staat te dragen, of ooit gedragen te hebben, ende ook niet lasterlyk nog ergerlyk, dan eerlyk en vroom van leven.

Zonder ook anderen toe te laten, als die bevonden worden by de meeste stemmen der Ingezetenen, in conformité van deeze uitschryving verkoren te wezen.

Invoegen dat het den Magistraten en Secretarissen meede niet geoorloft zal wezen, eenige procuratien te schryven en te bevestigen, dan op zodanige Persoonen als voren verhaald, by pœne van voor goedgunsters en toegedanen van den Vyand geagt, en naar eisch van zaken over zulks gestraft te worden.

Om op den 4 February als voren, precies en zonder eenig vertrek, 's avonds binnen Leeuwarden, en 's anderendaags ten tien uuren voor noen, op 't Landschaps-Huis te compareeren.

En aldaar te ontvangen, 't geene de Heeren Staten als dan, en daar na, by geschrift ter hand gesteld zal worden: En daar op, mitsgaders alle voorvallende zaken, strekkende tot bevordering van de gemeene zaken, te beraadslagen, raamen en sluiten, 't geen by gemeene, of meeste stemmen bevon-

LEEUWARDEN. „ leverden, hoe zeer 's Lands Hooge Overheid het gedrag dezer Schutteryen van dat van anderen wist en begeerde te onderscheiden; dat dit geschenk een bestendig gedenkteken zoude zyn der loffelyke handelingen dezer Schutteryen, en voor het vervolg tot een prikkel konde dienen, om steeds 's Lands Hooge Overheid te blyven lieven en eerbiedigen: Eindigende met een verzoek, dat door de Collonels ieder in den zynen, deze Trommels aan het Corps der Schuttery, op eene behoorlyke wyze wierden overhandigd, en het hoog genoegen van Hun Ed. Mog. uit naam van Heeren Gedeputeerden aan het zelve te kennen gegeeven."

Deze plechtige aanspraak wierdt door de genoemde Collonels der Schutteryen, onder dankbetuigingen voor het ontvangen geschenk, in gepaste uitdrukkingen beantwoord.

Ook hebben nog de Heeren Staten van Friesland besloten, den Heer *P. Ardesch*, Lieutenant-Collonel in het Regiment van den Heer Collonel *de Schepper*, en gebiedende over het tweede Battaillon van dat Regiment, in Krygsbezetting te Harlingen, te vereeren met eenen fraai gewerkten *Gouden Degen*, als een blyk van Hun Ed. Mog. byzonder genoegen over deszelfs gedrag, beleid en oplettenden yver tot verdeediging en behoud van de Stede Harlingen in de laatste onlusten.

Dat de mildaadigheid omtrend de behoef-

ti-

rigen nog niet ontbreekt, blykt uit deze bekendmaaking: LEEUWARDEN.

De Voogden van de Stads Armen-Kamer alhier, van eenen weldadigen Gever ontfangen hebbende tien halve Gouden Ryders, vinden zich verpligt om denzelven, ten roem der betoonde edelmoedige weldadigheid, opentlyk te danken. Zullende de Voogden met blydschap, in de uitdeelinge van het zelve, aan de bedoelingen van den Gever beantwoorden, onder de toewensching van de voortreffelykste Zegeningen aan de daden van menschenlievende en barmhartigen toegezegd!

STAD EN LANDEN.

GRONINGEN.

De geruchten wierden omtrend dezen tyd wederom meer levendig, dat de Koning van Frankryk eerlang kragtdaadige middelen zoude in 't werk stellen, om die party, welke Hy niet duister hadt aangekweekt, en naderhand te leur gesteld, nu kragtdadig te ondersteunen en te doen zegepraalen. Veele zyn de zwakheden van het menschdom, waar onder niet de geringste is de lichtgelovigheid, van welke zo men ooit, nu althans moest genezen zyn. Deze geruchten namen toe, en bragten de even wat bedaarende gemoederen wederom in beweging. Dus wierden eenige aanmerkingen aan het Publiek medegedeeld, welken wy verzogt zyn in ons Maandwerk te plaatsen, en welker plaatsing

GRONINGEN. wy dan om verscheidene redenen niet hebben willen weigeren.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz.

Wien heugen de dagen niet, waarin wy, niet lange geleden, met Frankryk Alliantie maakten, en toen op het Lelyryk al ons vertrouwen stelden. De Koning van Frankryk wierd de Ooglyn van Nederland, zyn welvaaren wierd by iedere gelegentheid gewenscht, terwyl men met volle teugen (welk een onchristelyk gedrag) op de verdoemenis van den Prins van Orange dronk. Wy kunnen dit met geloofwaardige getuigen bewyzen. Frankryks Lely wierd aangebeden, terwyl men de Orange-Couleur onder den voet vertrad, men zag de Beeltenissen des Konings van Frankryk en des Graafs de Vergennes, in de Saletten van veele gegoede Lieden en die der Vorstelyke Familie van Orange, waren uit dezelve gebannen, of gemishandeld, of op de schandelykste wyze ten toón gesteld.

Wat dunkt u wel, Lezers! welk een tydstip zoude de Koning van Frankryk wel als het gunstigste hebben kunnen verkiezen, om in ons Land te komen, en aan de begeerte van zommige te voldoen, immers geen, dan het tydstip, toen men hem vergoodde, toén men schatten voor hem bereid had, toen de gewapende Genootschappen bloeiden, en alle omstandigheden zich vereenigden, om hem te ontfangen, te helpen, en des noods het bewind van het geheele Land op te dragen. Ware hy toen gekomen, dan had gy gelegentheid gehad alle uwe Regenten, die niet naar uwen smaak waren, af te zetten, het Erfstadhouderschap te vernietigen, of aan eenen Lieveling van uwen Lieveling op te dragen, en eene Koninglyke Vorstinne, met haare beminnelyke Kinderen uit het Land te verbannen; dan had gy gelegenheid gehad Burgemeesters, en uwe Zoons Raadsheeren te worden, dan had gy uwen Kinds-Kinderen en Neeven de aanzienelyste en voordeeligste Ampten kunnen aanbieden. Waarom

kwam

kwam hy toen niet opdagen? niet, om dat hy gezogt had door de Alliantie, zyn Land voordeelen te bezorgen en u te verftrikken; ook niet om dat Hy u zogt te misleiden, maar om dat Hy te verftandig was, Hy konde niet, Hy mogt niet, Hy moest niet komen.

GRONINGEN.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz.

Men verhaalde ons dat de Koning van Frankryk weigerde de Provincie Holland te adfifteeren, om dat Hy met alle Provincien, doch niet met eene had Alliantie gemaakt, en te hulp zoude komen, wanneer Hy daar toe door alle Provincien (wanneer zal dat gefchieden?) word verzogt. Niet tegenftaande deze hulpweigering, niet tegenftaande herhaalde te leur ftellingen, bleef de Koning van Frankryk het geliefkoosd voorwerp der Nederlandfche Patriotten: alles wat Hy ook tegen den wensch van hun hart ondernam, wierd ten gunftigften uitgelegd, en de mond fprak fterk tot zyn voordeel; doch hoe het hart dacht, weet God.

Dus liet Frankryks Monarch, de gunftigfte gelegenheid voorby gaan: voor al het roepen over geweld en overheerfching, fcheen Hy doof te blyven, en de vuurigfte bede: Kom tot ons! of help ons, wy vergaan! wierd niet verhoord. Waarlyk een bewys van Lodewyks Verftand en Staatkunde.

Zedert namen de zaken in ons Land, tegen eene byna algemeene verwachting eenen keer. De onderdrukte party zegepraalde, en die tot hier toe juichte, floeg de oogen ter aarde. Gaarne willen wy bekennen, dat dit alles niet zo voorfpoedig zoude gegaan zyn, wanneer niet de Legermagt van den Pruisfifchen Koning, (dien het droevig lot van het Vorftelyk Orange-Huis, en de fmaadheden het zelve aangedaan, waar in deszelfs eige Koninglyke Zuster ten hoogften deelde, onmogelyk konde onverfchillig zyn) ons was te hulpe gekomen. Nu fchreeuwd men over geweld; doch, waarom zullen zich alleen de Nederlandfche Patriotten mogen doen gelden, en niet ook de Voorftanders van het Door-

GRONINGEN. *Aanmerkingen omtrend getuchten van Fransche hulp enz.*

luchtig Orange-Huis, en der gevestigde Constitutie? Waarom mogen de eerste alleen, by den Koning van Frankryk hulpe zoeken, en de laatste niet by den Koning van Pruissen? Staat het Land alleen voor een Fransch Leger, en niet ook voor een Pruissisch open? Wanneer de Koning van Frankryk met zyne manschappen was gekomen, om de Patriotten over den Prins en Prinsgezinden te doen zegepralen, zoude dat geen Geweld geweest zyn? En heeft de Koning van Pruissen niet de engste betrekking tot onzen Erfstadhouder, deszelfs Koninglyke Gemalinne en Vorstelyke Kinderen? Konde men niet natuurlyk voorzien, dat Frankryk hen niet zoude noch konde helpen, en dat de Monarch van Pruissen in ons Land moest komen? Heeft ooit Frankryk dien stap van Pruissen afgekeurd? Heeft Frankryk zich tegen denzelven aangekant? Of heeft Frankryk dit misschien niet geweeten? Marcheerden de Pruissen niet langzaam? Wist men niet altoos waar zy waren?

Met één woord, het was de zaak van Frankryk niet met een Leger in ons Land te komen, en God zy dank, het is ook niet nodig. Het ging ons, over het geheel genomen wel by de *Oude Constitutie*, waarom dan na verandering gehaakt? iedere verandering is geene verbetering. De zucht tot hervormen, in gevallen, waar in de hervorming niet hoog noodzaaklyk was, is veelal het kenmerk van eenen heerschzugtigen Geest, en de ongelukkige bronader der treurigste gevolgen geweest. Wy zien den Prins hersteld, en Zyne Hoogheid over vuigen laster zegepralen. Zy, die voor het grootste gedeelte hunne eige grootheid bedoelden, en gaarne onder zich den Buit, Neêrlands rechtmatigen Erfstadhouder afgejaagd, zouden willen deelen, ondergingen in zommig opzicht het Lot van eenen *Haman*, gelyk ook hunne daaden met de zyne zeer veel overeenkomst hadden. Onze rust word hersteld, en ieder kan, zonder zich met het Staatswezen te be-

moeien,

moeien, een Voorstander van zyn Huis worden, en zyne gewoone bezigheden, als een nut Lid der Burgerlyke Maatschappy yverig voortzetten. Hy immers is een echte Patriot, die aan de plichten, van hem naar zyne byzondere betrekkingen gevorderd, getrouw en eerlyk zoekt te voldoen.

GRONINGEN.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz.

Nu hebben wy niet meer nodig, dat eene vreemde Mogendheid ons helpe, en nochtans schynen zommige, waarachtig zinneloos in den hoogsten trap, te wenschen, dat Frankryks Leger mogt komen, en zich met de ongegronde tyding van deszelfs aanmarsch, onderling te vertroosten en op te beuren. Reeds zo dikwerf bewees de uitkomst, dat diergelyke Berichten leugens waren, en nochtans geven aan dezelve zo veele misleide menschen, by aanhoudendheid gehoor, en een streelend vooruitzicht op betere, (wy meenen de allerrampzaligste) tyden, voor ons Land in het gemeen, en elken Nederlander in het byzonder, houdt hen terug, dien Vorst op het nieuw hulde te doen, dien zy nooit kunnen onderdrukken. Wat moet men van dusdanigen in ons Gemeenebest denken? en, verdienen zy wel den naam van Patriotten, waar mede zy zich zelven bestempelden, en waar door zy zich van anders denkende, zogten te onderscheiden?

En, hebben zy wel eenigen grond voor hunne Hoop, dat Frankryk noch tot hunne Hulpe zal koomen; hebben andere, die maar een greintje gezond Menschen Verstand bezitten, wel eenige reden, berichten van die Natuur te gelooven?

Frankryk zal gewis en zeker, alle uiterlyke Vyandelykheden zorgvuldig vermyden, zo lange de innerlyke geen einde hebben genomen. Behalven, dat het met de Rust en Eensgezindheid in Frankryk zelf niet breed gesteld is, kan deze Koning zyne oogmerken by ons onmogelyk bereiken, zo lange niet alle onze Regenten met hem gelyk denken, en de Burgers het onderling eens zyn. Op wien kan

Hy

GRO-NINGEN. Hy anders vertrouwen? wie zal Hem in de Hand werken? En, het is 'er noch verre van daan dat deze binnenlandsche Eensgezindheid zoude hersteld zyn. Boven dat zoude Frankryk daar door merklyk de oogmerken des Keizers tegen gaan, gelyk in het vervolg nader zal blyken.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz.

Te velde te trekken vorderd groote kosten; maar hoedanig is het met de Finantien van Frankryk gesteld? Het eene Ryk komt voor het andere wel eens in Geldverlegenheid, (dit zy met Eerbied, en zonder aanleiding tot kleinachting van eenen Monarch te geeven, gezegd.) en is dit niet het geval, waarin zich Frankryk voor het tegenwoordig bevindt? arbeidt men daar niet met eene pryswaardige Wysheid aan de bezuiniging? zoekt men niet alle onnoodige kosten te vermyden? benaarstigd men zich niet, ter Verbetering van den Geld-staat, den Militair-staat te verminderen? is men niet op Nieuwe Negotiaten bedacht? Veeligt zegd men: de Generaal van *Wimpfen* heeft immers een Plan voor Frankryk ontworpen, naar het welk de Koning 100000 man meer kan in dienst houden, en nogthans Jaarlyks 12 Millioenen bespaaren; maar is dit Plan reeds naauwkeurig onderzogt; is het reeds ten uitvoer gebragt; en zal den een Wyze Koning, die bespaarde Millioenen, die zyn eigen Land zo hoog noodig heeft, ten gevalle eener vreemde Natie verspillen? Of, misschien zegd men: alle deze Onkosten moeten wy den Koning van Frankryk weder betaalen? doch, wie beloofd ons, dat Hy in ons Land zal zegepraalen, zyne oogmerken bereiken, en dus in het geval koomen, van ons de Wetten te kunnen voorschryven, en van ons deze kosten te vorderen. En, het zy eens zo, als dan ongelukkig en reeds genoeg uitgeput Nederland! is 'er geen geld genoeg zoek gemaakt, in de laatste Jaaren van verdeeldheid? moet dan de Koopman, de Handwerker, de Boer volstrekt aan den Bedelstok gebragt worden?

Noch meer: Het is zeker, dat 'er in de daad

eene

eene oprechte Alliantie op het tapyt is, tusſchen Nederland, Pruisſen en Engeland. Hoe ſterk is Pruisſen in Deszelfs Landmagt, en Engeland ter Zee? Geſteld dus eens, onze Republicq wierd door Frankryk aangetast, zouden Pruisſchen en Engeland hierby ſtil zitten?

GRONINGEN.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Franſche hulp enz.

Misſchien zyt gy ongenegen, Engeland te vertrouwen, en vreesd dus van dien kant niets; doch, zyt gy daarom reeds tegen alles gedekt? geſteld Engeland bleef te rug, en ondernam niets tegen Frankryk (hoewel het tegendeel reeds gebleeken is, en Engeland door deszelfs laatſte overeenkomst met Frankryk, der Republicq gewis geenen geringen dienst heeft gedaan, en onze Gerustheid merkelyk bevorderd); de Koning van Pruisſen nogthans, heeft met de daad reeds getoond, dat 't belang van ons Land, en het Doorluchtig Orange-Huis, Zyne Majeſteit niet onverſchillig, en Dezelve zeer genegen is, van Zyne Magt, tegen de zulke, die zich als Vyanden van Desſelfs Doorluchtigen Swager en Koninglyke Zuster kenmerken en ten toon ſtellen, gebruik te maaken. Dus Pruisſen en Frankryk tegen elkander. God! welk een Bloed toneel zal 'er dan in ons Land geopend worden, de eene Burger zal den anderen Doodſlaan, onzen Koophandel, (en zonder dezen kan ons Land in het geheel niet beſtaan,) voor eeuwig bedorven zyn, en ons Gemeenebest, dus vernederd, deszelfs laatſte ſtuipen met den geheelen ondergang zien eindigen. Bidt met ons, Christenen! dat God den wensch van zodanige Patriotten nooit vervulle, en Frankryk hen nooit te hulpe kome.

Wy gaan verder: hoe zouden toch wel deze Franſche Troupen tot ons overkoomen? te Water of te Land? te Water, welke magtige en kostbaare toebereidzels worden daartoe vereischt, hoe veele Scheepen voor 50000 man; (want minder kunnen wy wel niet verwachten). Vorderen deze ook niet toereikende Esquadrons, om dezelve te dekken, en, kan Engeland eene diergelyke toeruſting ter

Zee

GRONINGEN.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz.

Zee met onverschillige oogen aanzien? voornamentlyk in het tegenswoordig Tydsgewricht, daar Engeland en Frankryk, zyn overeengekoomen, geene buitengewoone Wapening ter Zee te onderneemen, en zelfs sommige Scheepen te ontwapenen. Zouden zy te Land koomen? dit kon niet wel geschieden, zonder dat zy het Keizerlyke Grondgebied betreeden, en hoe de Keizer hier over denkt kan men zich ligtelyk voorstellen. Wat gebeurde onlangs in de Oostenrykssche Nederlanden? stemden wy niet den toon aan voor die Keizerlyke Onderdaanen? begreep Zyne Majesteit niet, dat Zyne Nederlanders door ons wierden aangestoken? zag Zyne Majesteit niet gaarne ons Nederlandsch Patriotismus onderdrukt worden en te gronde gaan? heeft Dezelve van Zyne Magt gebruik gemaakt, toen de Koning van Pruissen, de rust in ons Land door den gewapenden Arm, doch ten kosten van het Patriottismus, herstelde? heeft zyne Majesteit niet den Koning van Pruissen met den gelukkigen uitslag van deszelfs derneemingen geluk doen wenschen? bewyst dit alles niet, dat Zyne Keizerlyke Majesteit, geen Voorstander van onze Patriotten is, en dezelve noch minder zal ondersteunen? Is de Keizer niet voor het tegenswoordige met de Turken bezig, en zoude Hy, vooral in deeze omstandigheden wel kunnen gedoogen, dat vreemde Trouppen, schoon ook Trouppen van Zynen Zwager, in Zyn Land kwamen?

Dan, veelligt verbeeld men zich, dat de Keizer nooit de oogmerken van Frankryk zal dwarsboomen, noch tegen den Franschen Monarch, met welken Hy, door de enge Banden van Bloedvriendschap vereenigd is, kunnen zyn. Hierop moeten wy in de eerste Plaats antwoorden: dat het ellendig in de Waereld zoude uitzien, wanneer de Familie betrekkingen, by de Potentaten der Aarde, vooral van Europa, die elkander alle meer of min bestaan, zo veel zouden gelden. En, dat in de daad niet veel daar op gezien word, blykt duidelyk genoeg, uit de Familie onaangenaamheden, in Koning-

GRONINGEN.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz.

ſinglyke Huizen voorgevallen, om welke nochtans, de Nabeſtaanden der onderliggende of ten toon geſtelde Party, zich niet aan de andere Party zogten te wreeken, De Hertog *Victor Amadeus* II van Savoyen, Kleinzoon der Zuster van Koning *Lodewyk* XIII, ging 1703 in den Spaanſchen Succesſie Oorlog tot de Party van Oostenryk over, hoe wel hy de Schoonvader was, van den Hertog van Bourgondien en van *Philips* V. Koning van Spanjen. Men verwonderde zich zeer, dat Hy zich tegen zyne beide Schoonzoons verklaarde. Keizer *Leopold* beloofde hem, het geen geene hem hadden geweigerd, namentlyk *Monsferat*, *Mantua*, *Alexandrien*, *Valentz*, het Land tusſchen de *Po* en *Tanaro*, en meer Geld. Overtrad hy de wetten der Natuur en Bloedvriendſchap? dit vraage de Zedekunde; genoeg, hoe weinig gelden deze by Souverains, wanneer het Staatsbelang in aanmerking komt. En de Uitkomst bewees, dat hy naar de wetten der Staatkunde had gehandeld, want hy wierd 1713 Koning van Sicilien, 1720 Koning van Sardinien. In het jaar 1717 vier Jaaren na den Utrechtſchen Vrede, maakte Frankryk eene Quadrupel Allientie, met Oostenryk, Engeland, en onze 7 Provincien. *Lodewyk* XV. oorloogde tegen zynen Oom *Philips* V. Koning van Spanjen, dien zyn Grootvader *Lodewyk* XIV. op den Spaanſchen Troon, na eenen bloedigen Oorlog had gebragt. Geheel Europa ſtond verbaasd, toen Keizer *Carel* VI. en *Philips* V. die zo langen tyd om de Spaanſche Monarchie hebben geſtreeden, die geſlagen vyanden waren, in 't Jaar 1725 een Verbond maakten, door tusſchenkomst van den bekenden Baron van *Ripperda*, waar tegen het Hanoverſche Verbond, tusſchen Frankryk, Engeland, en Pruisſen, een half Jaar later, wierd opgericht. Zoo ſchielyk kunnen Vorſten van gedachten veranderen, en ſchoon ook eens de ſterkſte Vyanden, de beste Vrienden worden. Was niet Denemarken met Engeland vereenigd? wat is 'er in die Familie voorgevallen? heeft Engeland dit kwalyk genomen, of

had

GRO-NINGEN.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz.

had dit voor Denemarken onaangenaame gevolgen? Was niet de thans regeerende Koning van Pruisfen, met het Huis van Brunswyk, met den tegenswoordig regeerenden Hertog ten engsten vereenigd? wat is 'er voorgevallen? en nochtans zyn deze beide Regeerders één Hart en ééne Ziel. Is niet onze geweeze Veldmarschalk, de Heer Hertog van Wolfenbuttel, een Oud Oom, van den thans regeerende Keizer, en heeft Zyne Majesteit wel ooit van ons satisfactie gevraagd voor de smaadheden Zynen Oud-Oom aangedaan? Is niet de Regeerende Hertog van Brunswyk, een Broeders Zoon, van den, in ons Land zo gemishandelden Hertog, en heeft Zyne Doorl. Hoogheid, in ons Land zynde, wel een woord daarvan gerept? Is niet die zelfde oude Heer Hertog Louis, ook een Oud-Oom der thans Regeerende Koninginne van Frankryk? en nochtans schynt Haar Gemaal, de Koning van Frankryk de party der Nederlandsche Patriotten niet ongunstig te zyn. Wy zullen niet meer voorbeelden aanhaalen, deze zyn uit deze loopende Eeuw. (*)

Doch in de Tweede Plaats is het de vraag niet, of de Keizer tegen Frankryk zal kunnen zyn; maar, of Hy zich, als voor Frankryk zal kunnen gedragen in ons geval, zonder tegen Pruisschen en Engeland te zyn; en zo neen, of wy dan te verwachten hebben, dat de Kiezer, voor Frankryk en tegen Pruissen en Engeland; dan voor Pruisschen en Engeland, en tegen Frankryk zich zal betoonen: Het laatste is zo waarschynlyk, dat wy het wel gewis en zeker zouden durven noemen. Naderd niet de tyd, dat 'er een Roomsche Koning zal verkozen worden, en wien zyn de oogmerken en de wenschen van den Roomschen Keizer onbekend? Wie moet den Roomschen Koning verkiezen? zyn het niet de zogenoemde

(*) Wy verwerpen deze redenen niet; maar golden die dan ook niet tegen de waarschynlykheid van hulp van den Koning van Pruissen aan Hoogstdeszelfs Zuster? Zie boven bl. 135. reg. 19. Geen partyzucht, maar volkomene onzydigheid is oorzaak van deze aanmerking.

de Keurvorsten? Of deze genegen zyn, wederom eenen Koning uit 't Huis van Oostenryk te hebben, zullen wy niet onderzoeken, maar zeker is het, dat de Keizer het gaarne zag, en wel bepaaldelyk dat men hier toe den Aartshertog *Frans* verkoos. Zal de Keizer dit oogmerk bereiken, dan heeft Hy Pruissen en Engeland, en een gedeelte der Medeleden van de *Vorsten-Ligue* nodig. Zyn nu niet de Koningen van Pruissen en Engeland, beide ook Keurvorsten, de eerste van Brandenburg, en de laatste van Hanover? en heeft niet Pruissen behalven dat, eenen sterken arm, en veel invloed op de andere Keurvorsten? daar in tegendeel Frankryk niets by de Verkiezing van eenen Roomschen Koning kan doen. Nu vragen wy elk eenen onzydigen, wat zal de Keizer doen, wanneer Frankryk ons zoms mogt willen aantasten? zal Hy op de zyde van Pruissen en Engeland, dan op de zyde van Frankryk zyn?

GRONINGEN. *Aanmerkingen omtrent de geruchten van Fransche hulp enz.*

Na dat wy dus getoond hebben, dat de Keizer, Pruissen en Engeland niet kunnen gedogen, dat Frankryk in ons Land kome en ons aanvalle, ingeval die Monarch zoms mogt goedvinden, de parthy der Patriotten by te springen, het geen nochtans van dien Koning niet te denken noch te verwachten is, (hoewel zulks door kwalykgezinde, als zeker word uitgestrooid, om daar door het vuur van tweedragt in gestadigen brand te houden, en op allerley wyze de weder vereeniging der Gemoederen, tot eene gewenschte en heilzaame Eensgezindheid te verhinderen;) ja dat ook Frankryk dit niet wel kan, mag en moet doen, eindigen wy met noch maar aan te merken, dat Rusland naar alle waarschynlykheid, altoos veeleer, de belangen en oogmerken van Engeland, dan die van Frankryk zal ondersteunen, en wy behalven dat, van Rusland niets te vrezen hebben. Onze gronden hier voor zullen wy, voor 't tegenswoordige niet mededeelen, maar dit uitstel-

 len,

GRONINGEN. len, tot wy oordeelen eene meer geschikte gelegentheid te hebben.

Aanmerkingen omtrend geruchten van Fransche hulp enz. Dit alles word tegenswoordig met ons van veelen ingezien, die zich voor dezen door den Naam van Patriotten van andere onderscheiden, en gewis niet blind zyn voor 't geen te duidelyk zichtbaar is. Wy hebben te veel eerbied voor verstandige, dan dat wy zouden hebben willen tegen dezelve schryven. Wy hadden het alleen met de domme, en by dit alles doldriftige te doen, en wenschen van harten, dat zy mogen tot inkeer komen, niet langer eenvoudige met hunne ongereimde berichten misleiden, maar voortaan zich als stille Ingezetenen gedragen.

Voor het overige verzoeken wy alle *Stillen in het Land*, niet de *Pesten* maar de *Besten* in het zelve, zich niet te laten beangstigen, door de zulke die Frankryk in den mond en in het hart hebben, en dus den mond daar van laten overlopen. Gy hebt geen nood. Doet wel en ziet niet om.

D R E N T H E.

A S S E N.

De Staten dezer Landschap hebben in deze maand het navolgend Placaat van AMNESTIE of algemeene vergiffenis doen afkondigen.

RIDDERSCHAP EN EIGENERFDENS STATEN DER LANDSCHAP DRENTHE.

Doen te weeten: Dat overweegende de veruitziende onderneemingen en bedenkelyke inzichten om 's Lands goede, doch min ergdenkende Ingezetenen, zo door het verspreiden van de vuilste Las-

Lasterschriften, (de tastbaarste ongerymdheden bevattende) als andere ongeoorloofde middelen in gedurige zorge en onrust te houden, waar aan sommige Landschaps-Ingezetenen en inzonderheid de hoofden der Exercitie-Genootschappen en zogenoemde Burger- of Vaderlandsche Societeiten, (by onze respective Resolutien van den 29 September en 20 December des afgelopen jaars voor altoos vernietigd) zich hebben schuldig gemaakt, en nu van agteren eerst regt het gevaar penetreerende, waar aan deze Landschap zoude zyn blootgesteld geweest, zo niet de Goddelyke Voorzienigheid hunne verderfelyke raadslagen op het onverwagtst en als in een ogenblik, verydeld hadde.

ASSEN. Placaat van Amnestie.

Zouden Wy, met de rechtvaardigheid alleen raadplegende en het oog alleen vestigende op de slegte grondbeginzelen dezer woelzieke menschen, om door laster, leugen, en inboezeming van mistrouwen, het bestuur der Regenten verdagt, en alle banden van ondergeschiktheid, zo nodig ter bewaring van de rust en veiligheid in den Burgerstaat, los te maken, de wreeking van ons geschonden gezach aan de gestrengheid der wetten moeten overlaten.

Dan considereerende, dat verre het grootste aantal der persoonen in de thans gedempte onlusten betrokken geweest, zonder opzettelyke kwaadaartige bedoelingen, zich door inductie en opstoking van eenige weinige rusteloozé tweedragtzaayers tot onwettige bedryven hebben laten vervoeren, en onkundig zyn geweest van de heillooze oogmerken der hoofden en aandryvers, om onder den uiterlyken schyn van Vaderlandsliefde en herstelling der verduisterde voorrechten, de eenparig vastgestelde Constitutie, (by welkers observantie der Ingezetenen welvaart zo merkelyk is toegenomen) om te keeren, en 's Landschaps Oppermacht aan het goeddunken van naburige Provincien of onwetende en ongequalificeerde Genootschaps en Societeits-Leden te onderwerpen.

ASSEN. *Placaat van Amnestie.*

Zo is het dat Wy, schoon ten hoogsten verontwaardigd, over de aanslagen van een muitzuchtige hoop, op 's Lands Hoogheid vermetel ondernomen; echter op 't voorstel van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder, by monde van den Heere Drossaard dezer Landschap, ter Vergadering gecommuniceert, en na ingenomen advis van de Heeren Drost en Gedeputeerden meer genegen zyn, de onvoorzigtige en door onbedagtzaamheid misleide Ingezetenen, met blyken van goedertierenheid tot het besef hunner plicht terug te leiden, als dezelve aan den onbelemmerden loop van de strafoeffenende geregtigheid over te laten.

Na rype deliberatie hebben goedgevonden te ordonneeren en statueeren, zo als Wy uit onze Souvereine macht en hoogste gezag ordonneeren en statueeren by dezen, dat ten spoedigsten binnen deze Landschap zal worden afgekondigd een generaale Amnestie, abolitie en vergiffenisse, van al het geene geduurende de alhier plaats gehad hebbende troubels, ter zake van dien onbehoorlyk en wederregtelyk gedaan en bedreven is, en dat alle misdaden uit hoofde der ontstaane oneenigheden en onlusten geperpetreert, van nu af aan vergeten en vergeven zullen zyn en blyven.

Willende en begeerende, dat daaromtrend nimmer eenig verder onderzoek zal mogen geschieden of gedaan worden

Alles in een vast vertrouwen, dat elk en een ieder der Ingezetenen in het toekomstige het bestuur en de Regeering dezer Landschap aan Ons, of die geenen welke zulks onzent wegen is aanbevolen, zullen overlaten en teffens begrypen, dat zo ze met versmading van deze onze zonderlinge gratie in hunne ongehoorzaamheid voortgaan, en zig op nieuw aan wederstreving onzer bevelen schuldig maken, zy als dan geene de minste toegeventheid van Ons te wagten hebben, maar dat Wy integendeel naar rigeur

geur van rechten tegens hun zullen doen proce- *Assen.*
deeren.

En op dat de Hoofdbeleiders der tweedragt, door *Placaat* straffoosheid aangemoedigd, hunne vorige ontwer- *van Am-* pen niet mogen hervatten, en de Zoekers van nieu- *nestie.* wigheden en onrust in het vervolg mogen afgeschrikt worden van eenvoudige lieden tot het deelgenootschap hunner misdaden te verleiden.

Hebben Wy al wyders ter bewaring van orde en rust in den Lande nodig en dienstig gevonden van deze onze Amnestie en vergiffenis uit te sluiten:

I. De Persoonen, in onze Resolutie van den 20 December 1787 by namen genoemd, en als de voornaamste Aanvoerders en eigenlyke oorzaaken der desorders, Sessie in onze Vergadering ontzegd en onbekwaam verklaard eenige Ampten of publieke Posten in deze Landschap te kunnen bekleeden.

II. De Persoonen, welke als Secretarissen van de vernietigde Genootschappen en Societeiten gefungeerd hebben, voor zo verre bevonden zullen worden of reeds mogten bevonden zyn tegens hunnen geoffereerden of gepresteerden Eed, Zaken of Papieren dien aangaande, ter kwader trouw te hebben verzwegen of weerloos gemaakt.

III. Zodanige Scholtessen en verdere gerichtelyke Persoonen als reeds bevonden zyn of nog mogten bevonden worden de hand te hebben geleend, en 't zy door daden, 't zy door gesprekken, de Ingezetenen van hun aankleven van de gevestigde Constitutie en billyken eerbied voor het Huis van Orange en de Regeering af te trekken.

IV. Den persoon, welke hoogstwaarschynlyk by de oproerige bewegingen den 11 November 1785 te Meppel een doodslag begaan heeft.

V. Zodanige Predikanten en verdere Kerkelyke Persoonen, als reeds bevonden zyn of nog mogten bevonden worden, het zaad van tweedragt in hunne Gemeentens te hebben gezaaid, en de verder-

ASSEN. felykfte nieuwigheden door fchandelyke middelen aangeprezen.

Placaat van Amnestie. VI. De Schryver, Drukker en Verfpreiders van het fchandelyk Lasterfchrift, geïntituleert: *De tegenwoordige Staat van Drenthe ontmaskert.*

Tegens welke alle Wy den Drosfaard, als Hoofd-Officier dezer Landfchap, verzoeken, en fpeciaal authorifeeren zonder de minfte disfimulatie, conniventie of gratie, het recht van de Hooge Overigheid waar te nemen; want Wy zulks ten dienfte van den Lande en tot rust en veiligheid der goede Ingezetenen aldus bevonden hebben te behooren.

Verders is op den Landdag, in deze maand gehouden, de Predikanten *Albrink* van *Odoren* en *Schacht* van *Borger*, in *Submiffie* ontvangen zynde, aan den eerften opgelegd, om Zondag den 9 Maart in zyne Gemeente, ten overftaaan van den Scholtus Mr. *L. Willinge* en twee *Vifitatores Synodi*, te moeten doen een Boet Predicatie uit Spreuken 24. vs. 21. 22. en voorts tegenswoordig zyn by een dergelyke Preek, door Do. *Schagt* op den eerstkomftigen Landsdag over Ezra 9. vs. 13. 14. tot Asfen te houden, waar na beide deze Predikanten van Hunne Sufpenfien zullen ontheeven, en wederom herfteld zyn.

De Predikant *Hemmes* van Emmen is ontflagen, en aan hem het Predikamt in deze Landfchap verboden.

De Scholtus *Verfchuir* en Schoolmeefter *Camps* van Sleen zyn *gefuspendeert*, en den Heere Drost verzogt, tegens beiden op den eerstkomftigen Landsdag naar de wet gerechtsgeding te voeren.

De

De Requeſten van Perſoonen by Reſolutie van den 20 December 1787. uit de Collegien van Regeeringe en Politie gezet, zyn gewezen van de hand, met verklaring van der Staaten ongenoegen over derzelver inhoud, en den Raad en Landſchryver der Landſchap geauthoriſeert, in het vervolg geene verzoeken van die natuur aantenemen of ter Vergadering in raadpleeging te brengen. ASSEN.

Alle Leden van vernietigde Exercitie-Genoodſchappen of Societeiten, boven de 16 Jaaren oud zynde, zullen op den Landsdag van Maart eerstkomende het bewuſte Declaratoir moeten teekenen, of anders van hunne Ambten en Posten, zitting in de Kerkenraden daar onder mede begrepen, terſtond ontſlagen, en in het vervolg tot gene bediening verkiesbaar zyn.

Op den zelfden Landsdag zullen de Heeren Staten, de ondergeſchikte Collegien en verdere Amtenaaren moeten zweeren:

„ *De Souverainiteit van de Landſchap in* „ *de tegenswoordige Regeeringsvorm onder het* „ *Stadhouderlyke beſtuur, zo als het zelve,* „ *ingevolgen de poincten van redres en verdere plegtige opdragt aan Zyne Hoogheid* „ *Willem den* IV*de in 't jaar* 1749, *eenparig* „ *gedaan, en nader in* 1766 *op Prins Willem* „ *de* V*de, op dien zelfden voet is gedefereert,* „ *in alle haare delen te willen helpen Conſerveren en Maintineren, zonder zich bevoegt* „ *te houden, immer elkanderen by meerderderheid van dezen Eed te kunnen ontſlaan* „ *en*

ASSEN. „ *en wanneer Hun iets mogte voorkomen dat* „ *daar tegens opzettelyk zoude worden on-* „ *dernomen.*"

Welke Ampliatie vervolgens in den Gewonnen Eed zal worden ingevoegt.

Voorts is nog beslooten, dat de invoering van bovengem. Eed, met alle mooglyke plegtigheid zal wezen vergezeld waar van de schikkigen aan Drost en Gedeputeerden zyn opgedragen.

Eindelyk is het Collegie nog gemachtigd: om door de meest gepaste middelen voorzieninge te doen, en nauwkeurig toezigt te houden, dat geen Predikanten nog Proponenten, welke zig elders binnen deze Republicq, in de voorledene onlusten wezenlyk mogten hebben gemengt, binnen de Landschap tot den Predikdienst of deelen van het Predik-Amt worden toegelaten.

MEPPEL.

Op Vrydag en Saturdag den 4 en 5 dezer maand January vergaderden alhier de Commissie, door de Heeren Staaten dezer Landschap benoemd, ten einde ook alhier in de Kerke en andere Collegien de noodige hervorming te doen. Door Hun Ed. Mog. zyn twee Burgemeesters, twee Ouderlingen vier Diakenen, twee Arm- en een Kerkvoogd ontslagen. Het Collegie van Gezwoornen blyft nog een Jaar aan.

GE.

GENERALITEITS LANDEN.

'sHertogenbosch.

Het eerste Bataillon van het Regiment Hollandsche Gardes te voet, onlangs, ter herstelling der rust uit den Haag herwaards getrokken, en vervolgens naar den Haag terug gekeerd, heeft van den Ed. Achtbaren Magistraat dezer Stad, een Gedenkteeken of Medaille ten geschenk gekregen, die aan de Manschap daar van ter hand gesteld is; te weten aan de beide Heeren Collonels *Reynst* en *Schmid* in Goud, aan de verdere Heeren Officieren, ter dubbele waarde, in Zilver, en aan de Onder-Officieren en Gemeenen, ter enkele waarde daar van, mede in Zilver. 's HERTOGENBOSCH.

Aan het eerste Bataillon van het tweede Regiment Orange Nassau is gelyk geschenk gedaan, naamlyk aan den Collonel Commandant Grave *van Wartensleben* eene dubbele Gouden Medaille, aan den Lieutenant Colonel Baron *van Eichdorf* en den Major *Alexander de la Marche* een enkele Gouden, aan de overige Heeren Officieren een Zilveren en eindlyk aan de Onder-Officieren en Gemeene mede een Zilveren van minder waarde.

Bovengem. Medaille is juist niet nieuw geslagen, maar was reeds in den jaare 1776 ge-

'S HERTOGENBOSCH.

gestempeld, ter gelegenheid, dat deze Stad toen in 100 of meer jaaren niet belegerd geweest was, (zie *Halma's* Toneel der Nederlanden, de Druk van Anno 1625, I. Deel, bl. 417); als mede dat Zyne Hoogh. de Heer Veldmarschalk, Hertog *L. van Brunswyk* 25 Jaaren alhier Gouverneur geweest was. Zy vertoont op de eene zyde de Beeltenis van gem. Hertog met die der Bossche Maagd, en dit omschrift,

LAETITIA SILVA-DUCENSIUM.
En daar onder,
GUBERNAT. ILLUSTR. DUCIS BRUNSV.
M. D. CC. LXXVI.
T. V. B.

En op den anderen kant de Stad *'s Bosch*, met haren *Genius* of *Bescherm-Engel* boven dezelve, of wel eene vliegende *Faam*, en het wapenschild van Brunswyk, zynde een *Paard*, in handen, met dit omschrift,

DECUS ET SECURITAS.
En daar onder,
GUBERNET DIU.
Lager.
S. C.

De Heer Mr. *Antonius Martini*, die 31 jaaren Pensionaris dezer Stad is geweest, heeft by Request nu zyn ontslag verzogt en bekomen. In zyn plaats is aangesteld de Heer Mr. *Marten Bowier*, tweede voorzittend Scheepen en Raad dezer Stad.

MAAS-

MAASTRICHT.

Den 29 January is op de groote Markt alhier, volgens Sententie van den Krygsraad der Krygsbezetting, de strafoeffening werkstellig gemaakt aan vyf misdadigers van het Regiment van den Generaal-Majoor *Van Mönster*, welke schuldig zyn aan het oproer, Roof en Plunderingen, op den 8 en 9 November des voorleeden Jaars binnen 's Hertogenbosch voorgevallen. Van dezen zyn drie met den koorde gestraft, één met de strop om den hals strenglyk gegeezeld en gebrandmerkt, en één strengelyk gegeezeld, en voorts dezen beiden gebannen. MAASTRICHT.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

BOMMEL. Door Hunne Hoog Mogende is alhier aangesteld tot Ontvanger van de Convooyen en Licenten te Bommel, in plaatse van den Heere Mr. *Ewoud Karel Bisdom*, de Heer ADAM RAUWS, Burgemeester der Stad Heusden.

DELFT. Den 3 January is op verkiezinge van Zyne Doorluchtige Hoogheid aangesteld tot Hoog-Heemraad van Delfland, den Heer AART VAN DER GOES, in plaats van den Heer *Franc van der Burch*, die daar van vrywillig afstand heeft gedaan.

Ingevolge de Authorisatie door Hunne Edele Groot Mogende den 31 October laatstleden op

Zy-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Zyne Doorluchtige Hoogheid verleend, zyn den 12 January 1788 by Publicatie tot Veertig Raden dezer Stad aangesteld: Mr. *Jacob van der Lely*, Mr. *Bruno Röver*, Mr. *Jan Bouwens*, Vryheer van Horssen; Mr. *Nicolaas Kraeyvanger*, Mr. *Jean Carel van Alderwerelt*, Mr. *Adriaan van der Goes*, Mr. *Gerard van Hoogeveen*, Mr. *Thomas van Lidth de Jeude*, *David Graswinckel*, Dr. *Willem Verbrugge*, Mr. *Gaspar de Roo*, Heere van Rosenburgh; Dr. *François Boogert*, Mr. *Frans van Beeftingh*, Mr. *Gerardus Stephanus Dedel Cocq*, Mr. *Abram van Schuylenburch*, Mr. *Aert van der Goes*, Mr. *Hermanus Johannes van Royen*, Mr. *Dirk Backer*, Heer van Nootdorp; Mr. *Alexander Willem van Hoecke*, Mr. *Canzius Onderdewyngaart*, Dr. *Binke Lambrechts*, Mr. *Engelbert Pauw*, Mr. *Pieter de l' Espanl*; Mr. *Diderik Leendert van Blommestein*, Mr. *Dirk Fyck*, *Cornelis van Staveren*, *Hendrik de Roock*, Mr. *Gerlach Jan Herbert van der Heim*, *Willem Anthony van Heemskerck*, Mr. *Ryklof Johan Tiquet*, Mr. *Simeon Pieter van Swinden*, *Hugo Brouwer*, *Anthony van der Kemp*, Dr. *Adrianus Sanderus van der Boon Mesch*, Mr. *Gysbert Jan van Voorst*, Mr. *Campegius Cornelis van der Stremmen*, Mr. *Cornelis van der Goes*, *Alexander van Dyk*, Mr. *Cornelis van der Ley* en Mr. *Cornelis Overgaauw Pennis*.

En vermits de gewoone Jaarlyksche Magistraats bestelling by Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. van dato 13 December was opgeschort, tot dat daaromtrend nadere voorziening zoude kunnen gedaan worden, zyn door Zyne Doorluchtige Hoogheid voor het loopende Jaar 1788 aangesteld tot Burgemeesteren Mr. ADRIAAN VAN DER GOES, Mr. GERARD VAN HOOGEVEEN, Dr. WILLEM VERBRUGGE, Mr. ABRAHAM VAN SCHUYLENBURCH; tot Scheepenen Mr. *Alexander Willem van Hoecke*, Dr. *Binke Lambrechts*, Mr. *Pieter de L' Espanl*,

Mr.

Mr. *Diderik Lieendert van Blommestein*, Mr. *Dirk Fyck*, *Cornelis van Staveren* en *Hendrik de Roock*; de drie oudste tot Scheepenen - Commissarissen: Als mede tot het bekleeden der Commissie van Gecommitteerde Raad, in te gaan met Mey 1788, Mr. GASPAR DE ROO, Heer van Roosenberg.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

's GRAVENHAGE. Door Hun Hoog Mog. is Jonkheer WILLEM ANNE CAREL VAN NAGEL, Heer van Reynenburgh, benoemd tot Extraordinaris Envoyé en Minister Plenipotentiaris van den Staat, aan het Hof van Zyne Majesteit den Koning van Groot-Brittanje.

De Heer Mr. WILLEM CAREL VOSMAAR, Advocaat voor den Hove van Justitie in Holland, by de Staten van Holland aangesteld zynde tot tweede Advocaat-Fiscaal en Procureur-Generaal over Holland, Zeeland en Friesland, zonder dat dezelve aanstelling aan Mr. *Tsbrand 't Hoen*, Advocaat-Fiscaal en Procureur-Generaal over Holland, Zeeland en Friesland, tot eenige verkortinge van deszelfs Amt of Jaarwedde zal verstrekken, heeft voorsz. post ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mogende met den gewoonen Eed aanvaard.

Hun Edele Groot Mog. hebben den Heer Mr. DIRK RUDOLPH WYCKERHELD BISDOM, voorheen Thesaurier-Generaal der Unie, aangesteld tot Raadsheer in den Hooge Raade over Holland, Zeeland en West-Friesland, in plaatze van wylen den Heere *Pompejus Hoeufft*, in welke hoedanigheid denzelven den Eed in Hun Ed. Groot Mog. Vergadering heeft afgelegd.

Zyne Doorluchtige Hoogheid heeft uit eene overgeleverde Nominatie verkozen, tot Burgemeester van 's Gravenhage Mr. PAULUS BEELAARTS VAN BLOKLAND, tot Scheepen Mr. *Adr. Bachman*, bei-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

beiden in plaats van wylen Mr. *Johan Patyn*; en tot Vroedschap *Adrianus van Wyck*, in plaats van wylen *Adam Goedman*.

AMSTELDAM. Den 28 January is door den Ed. Achtb. Raad, tot Raad in de Vroedschap dezer Stad verkoren, den Heer *Jan Petrus Scholten*, in plaatse van wylen den Heer *Nicolaas Geelvinck*.

Verder is door den Ed. Achtb. Raad eene Nominatie van Veertienen gemaakt, om daar uit door Zyne Doorluchtige Hoogheid de Verkiezing van Scheepenen te doen, als de Heeren *Gillis du Quesne*, Mr. *Jan Casper Hartzink* Cornelisz., Mr. *Jacob van Collen*, Mr. *Joannes Cyprianus van Ewyck*, *Jan Karsseboom*, Mr. *Pieter de Smeth*, *Paulus van Eys*, *Albertus Cornelis Schuyt*, Mr. *Gillis Alewyn*, *Nicolaas Abeleven*, Mr. *Gerard Munter*, *Sebastiaan van Nooten* Jansz., *Anthonie Bruyning* en *Jan Jacob van Herzeele*.

De verkiezing uit deze Nominatie van veertienen, zullen wy in ons volgend stukje mededeelen.

Zyne Doorl. Hoogheid de Heer Prins Erfstadhouder heeft uit een overgeleverde Nominatie van Heeren Bewindhebberen der Nederlandsche Oost Indische Compagnie ter Vergadering van Zeventienen verkoren, tot Independent Fiscaal aan de Kaap de Goede Hoop, Jonkheer JOHAN NICOLAAS STEVEN VAN LYNDEN VAN BLITTERSWYK, thans voorzittende Raad in het Hof van Venlo.

ROTTERDAM. Door de Ed. Groot Achtb. Vroedschap is tot tweede Pensionaris dezer Stad aangesteld de Heer M. GYSBERT KAREL VAN HOGENDORP.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

SCHIEDAM. Den 12 dezer maand is alhier in den Ouderdom van ruim 76 Jaren overleden den Heer *Jan Burgwal*, Oud-Scheepen dezer Stad.

Den 22 January wierdt by de Edele Groot Achtb. Vroedschap dezer Stad, in plaatse van den Heer Mr. *Willem Jager*, thans Raad en Pensionaris der Stad Haarlem, tot Pensionaris dezer Stad aangesteld den Heere Mr. BENJAMIN PETRUS VAN WEZELE SCHOLTEN, en ten zelfden dage in die bediening ingehuldigd.

Den 30 January, overleedt alhier in den ouderdom van 43 Jaren, den Heer Mr. *Daniël François Pichot*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester dezer Stad, en wegens dezelve tegen Mey aanstaande benoemd tot Afgezondene in de Provinciale Rekenkamer.

BRIELLE. Door de Heeren Burgemeesteren en Raad dezer Stad is tot Pensionaris aangesteld, de Heer Mr. JACOB CAMPER, in plaats van den Heer Mr. *Gerard Nicolaas van Heisdingen*, die tot Secretaris der Generaliteits Rekenkamer bevorderd is.

HEUSDEN. De Prinse Erfstadhouder heeft verkoren om te dienen tot Drie Koningen Dag 1789. Tot Burgemeesteren JOHANNES AUGUSTUS GERLACH, ADAM RAUWS en JAN ESDRÉ, Phil. Dr. Tot Scheepenen *Jan Lodewyk Nolet*, *Abram van Baak*, *Arnoldus de Hoogh*, *Cornelis Romer*, *Jan van Eck*, *Adriaan van Meerten*, *Abraham Ackersdyk*: Tot Scheepenen Commissarissen *Jan Lodewyk Nolet*, *Abram van Baak*, *Adriaan van Meerten*.

HOORN.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

HOORN. De Heer Mr. *Bernardus Blok*, zyn ontslag bekomen hebbende als Secretaris van de Magistraaten en Gedeputeerden van de Steden, mitsgaders van de Gecommitteerde Raaden van West-Friesland en het Noorderkwartier, en als Commis van de Finantie (onverminderd nogthans zyne nadere te doene verantwoording aan Hun Ed. Gr. Mog.); zyn deze Posten met kennis van Zyne Doorl. Hoogheid, den Heer Prins Erfstadhouder, eenparig opgedragen aan den Heer Mr. HENDRIK VAN STRALEN JANSZ., en door denzelven den 9 January aanvaard, na dat gemelde Heer *Van Stralen*, alvoorens zyn ontslag verzogt en verkreegen hadt van de Posten by hem bekleed, van Raad in de Vroedschap der Stad Enkhuyzen, Adjunct Raad en Advocaat Fiscaal van de Admiraliteit in West-Friesland en het Noorderkwartier, en van Commisfaris der Landswerf aldaar, hebbende den Heer *Van Stralen* bereids zyn inwooning binnen deze Stad genomen: De Regeering heeft van zynen post als Secretaris ontslagen Mr. *Henrick Carbasius*, en in deszelfs plaats tot Secretaris aangesteld, Mr. *Jan Schagen*, welke in die hoedanigheid behoorlyk is beëedigd.

ENKHUIZEN. Door de by lotinge daar toe bevoegde Burgemeesteren, zyn den 1 dezer maand January tot Burgemeesteren dezer Stad verkooren, de Heeren Mr. HENDRIK VAN STRAALEN, HILBRAND WILLEM VAN VOSSEN en PIETER BUYSKES; en is den 2 January door dezelven aangesteld tot Voorzittend Burgemeester de Heer HENDRIK RAARDA. Verders zyn uit eene overgeleverde Nominatie door Zyne Doorluchtige Hoogheid, tot Scheepenen voor dezen Jaare verkooren, de Heeren Mr. *Thade Pan*, *François Adriaan Duyensz*, Mr. *Andries Jacob Kluppel*, Dr. *Pieter van Genderen*, *Laurens Schuyt*, *Petrus Nicolaas Roldanus* en *Diederik Arnold de Vries*, en uit dzelven tot Scheepenen-Commisfarisfen des Gemeenelands-Mid-
de

-delen, de Heeren *Duyvensz*, *Kluppel* en *Van Genderen*. Wyders zyn nog op aanpryzing van Hooggemelde Zyne Doorl. Hoogheid benoemd en door de Staten aangesteld tot Raad in het Collegie van de Admiraliteit in West-Friesland en den Noorder-Kwartiere, den Heer Mr. *Anthony Blok*, Raad en Burgemeester dezer Stad. VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

MIDDELBURG. De Heer Mr. *T. M. van Schorrer* heeft ter Vergadering van Hun Hoog Mog. den Eed afgelegd als Raadsheer in den Raad van Vlaanderen, in deze Stad gevestigd.

De Heeren Staten dezer Provincie, hebben de waardigheid van Eerste Edele van Zeeland, Erffelyk verklaard in het Doorluchtig Huis van Orange en Nassau.

VEERE. Door Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder en Markgraaf van deze Stad, zyn voor den Jaare 1788 aangesteld tot Burgemeesteren: De Heer Dr. J. J. ANDRIESSEN. Mr. D. P. DE MAURECNAULT: Tot Scheepenen, Mr. *M. S. van der Loeff*, *G. A. Reynouts*, *M. Bastiaanse*, *J. F. Hesselberg*, (welke voor de inhuldiging overleden is) *G. Haak Steenhart*, *J. Boddart*, *Ad. Haringman*, Mr. *M. J. van Vlissliet*, *Anth. de Paauw*.

Deze Regeeringsleden zyn op den 1 January 1788, volgens gewoone orde, door den Heer Mr. *G. C. van der Boon Mesch*, Bailluw dezer Stad, by afwezigheid van Jonkheer *van Lynden van Blitterswyk*, vertoonende Zyne Doorl. Hoogheid als Eerste Edele van Zeeland, beëedigd.

GOES. Den 26 January is uit den overgeleverde Nominatie door Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, tot Raad dezer Stad ver-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

kozen, den Heer *M. Slubber*, regeerend Scheepen in plaats van den Hoog Ed. Gestr. Heer Mr. *L. P. van de Spiegel*, Raad-Pensionaris van Holland en West-Friesland.

UTRECHT. Door de Ed. Mogende Heeren Staaten dezer Provincie is tot Ontvanger van Hun Ed. Mog. Domainen Tol, aan de Vaart, aangesteld, de Heer TOBIAS NAHUIS, Kaptein ter Zee, in plaatse van den Heer Mr. *J. B. van der Dussen*, die tot Ontvanger van het Zegel aangesteld is.

Jonkheer J. A. TAETS VAN AMERONGEN is aangesteld tot Marschalk van het Neder-Kwartier, in plaats van Jonkheer *G. L. M. Taets van Amerongen tot Natewisch*, die daar van vrywillig afstand gedaan heeft.

Tot Raad in het adelyk Jacht-Gericht der Provincie van Utrecht, is door Zyne Doorl. Hoogh. benoemd Jonkheer BAREND HENDRIK VAN RHEEDE van Sandersburg.

AMERSPOORT. Uit eene overgeleverde Naamlyst zyn, door Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, voor deezen Jaare 1788 verkoren tot Burgemeesteren, de Heeren Mr. WILLEM METHORST en Mr. NICOLAAS CHRISTIAAN KOLFF: En tot Scheepenen, de Heeren *Herman Kluppel*, *Anthony Methorst*, *Hendrik van Goudoever*, *Wilhelmus Gualtherus van Veersen*, Dr. *Matthias Sas*, *Isaac Scheltus* Heere van Leusden, *Gysbert Jan Methorst*, D. *Jacobus Both Hendrikszen*, *Franciscus van Bemmel*, *Hendrik ter Horst*, *Nicolaas van Coeverden* en *Dirk Vroom*.

Wyders heeft Zyne Doorluchtige Hoogheid, vermits den vrywilligen afstand van den Heer

D

Dr. *Gerardus Trouillart*, in deszelfs plaatse tot Raad deezer Stad aangesteld, den Heer WOUTERUS POL CORNELISZ.;

Verders is de Heer Oud-Burgemeester GYSBERTUS HARDERWYK, (in plaatse van den Heer Mr. *N. C. Kolff*, wiens dienst geëindigd was) benoemd, om geduurende dezen jaare wegens deze Stad zitting te neemen in het Collegie der Heeren Gedeputeerden van de Heeren Staten 's Lands van Utrecht.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

FRIESLAND. Door de Stemgerechtigde Ingezetenen zyn voor den Jaare 1788 tot Volmagten ten Landdage verkoren, wegens

OOSTERGO.

Uit den Adelyken State.	Uit den Eigen-Erfden State.
LEEUWARDERADEEL.	
Jr. *Ulbo van Burmania*.	Mr. *Eelco van Haersma*.
	Mr. *Johan van Kuffeler*.
FERWERDERADEEL.	
Jr. *Maurits Pico Diderik van Sytzama*.	*Imilius Josinus de Schepper*.
	Johannes Petrus van Hylkama.
WEST-DONGERADEEL.	
Jr. *Eduard Marius van Burmania*	*Edward Marius van Beyma*.
OOST-DONGERADEEL.	
Jr. *Jan Poppe Andrea van Canter*.	Mr. *Johannes Casparus Bergsma*.
	Sybrand van Haersma.

 Uit

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN-

Uit den Adelyken Staate.	Uit den Eigen-Erfden State.
COLLUMERLAND.	
Mr. *Martinus van Scheltinga.*	*Jetse van Sminia* Aulus Zoon.
Jr. *Alexander Leonard van Plettenberg.*	Mr. *Hector van Sminia.*
ACHT-KARSPELEN.	
Daniel de Blocq van Haersma.	Mr. *Jan Lodewyk Doys van Haersma.*
Jr. *Jan Lodewyk Doys van Burmania.*	Mr. *Hans Hendrik van Haersma.*
DANTUMADEEL.	
Mr. *Petrus Adrianus Bergsma.*	Mr. *Tjepke Haitsma.*
Jr. *Willem Anna Sirtema thoe Grovestins.*	
TIETJERKSTERADEEL.	
Hobbe Baard van Sminia.	*Jetze van Sminia* Hobbe Zoon.
Jr. *Age Tjepke Ruurd van Sixma.*	
SMALLINGERLAND.	
Hector Livius van Haersma.	Mr. *Fokke Sydses Reiding.*
Jr. *Douwe Jan Andries van Sytzama.*	
IDAARDERADEEL.	
Cornelis van Scheltinga.	Mr. *Willem Augustinus Posthumus van Sloterdyk.*
Jr. *Pieter Ulbo Rengers.*	Mr. *Daniel Sigismundus Mebius.*

Uit

Uit den Adelyken Staate.	Uit den Eigen-Erfden State.	VERANDERING GEDURENDE DIT HOOGTYDEL AMPTENAARS, ENZ.

RAUWERDERHEM.

Jr. *Frans Julius Idserd Johan Heringa van Eysinga.*	*Johannes van Doem.*

WESTERGO.

MENALDUMADEEL.

Jr. *Georg Wolfgang Carel Duco* Baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.*	Mr. *Johannes Mebius.*

FRANEKERADEEL.

Jr. *Menno* Baron *van Coehoorn.*	Mr *Sipco Basseleur.* *Johannes Wilhelmus van Hanswyk.*

BARRADEEL.

Jr. *Jan Baron van Echten.*	*Sible Bruinsma.*

BAARDERADEEL.

Jr. *Wilco Holdinga Tjalling Camstra* Baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.*	Mr. *Arent Johan van Glinstra.* L' *Amoraal Albertus Æmilius van Stuiterman.*

HENNAARDERADEEL.

Jr. *Binnert Philip Æbinga van Humalda.*	Mr. *Jacobus van der Kolk.*

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN-

Uit den Adelyken State.	Uit den Eigen-Erfden State.
COLLUMERLAND.	
Mr. *Martinus van Scheltinga.*	*Jetse van Sminia* Aulus Zoon.
Jr. *Alexander Leonard van Plettenberg.*	Mr. *Hector van Sminia.*
ACHT-KARSPELEN.	
Daniel de Blocq van Haersma.	Mr. *Jan Lodewyk Doys van Haersma.*
Jr. *Jan Lodewyk Doys van Burmania.*	Mr. *Hans Hendrik van Haersma.*
DANTUMADEEL.	
Mr. *Petrus Adrianus Bergsma.*	Mr. *Tjepke Haitsma.*
Jr. *Willem Anna Sirtema thoe Grovestins.*	
TIETJERKSTERADEEL.	
Hobbe Baard van Sminia.	*Jetze van Sminia* Hobbe Zoon.
Jr. *Age Tjepke Ruurd van Sixma.*	
SMALLINGERLAND.	
Hector Livius van Haersma.	Mr. *Fokke Sydses Reiding.*
Jr. *Douwe Jan Andries van Sytzama.*	
IDAARDERADEEL.	
Cornelis van Scheltinga.	Mr. *Willem Augustinus Posthumus van Sloterdyk.*
Jr. *Pieter Ulbo Rengers.*	Mr. *Daniel Sigismundus Mebius.*

Uit

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Uit den Adelyken State.	Uit den Eigen-Erfden State.
RAUWERDERHEM.	
Jr. *Frans Julius Idserd Johan Heringa van Eysinga.*	*Johannes van Doem.*
WESTERGO.	
MENALDUMADEEL.	
Jr. *Georg Wolfgang Carel Duco* Baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.*	Mr. *Johannes Mebius.*
FRANEKERADEEL.	
Jr. *Menno* Baron *van Coehoorn.*	Mr *Sipco Basseleur.* *Johannes Wilhelmus van Hanswyk.*
BARRADEEL.	
Jr. *Jan Baron van Echten.*	*Sible Bruinsma.*
BAARDERADEEL.	
Jr. *Wilco Holdinga Tjalling Camstra* Baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.*	Mr. *Arent Johan van Glinstra.* *L'Amoraal Albertus Æmilius van Sminia.*
HENNAARDERADEEL.	
Jr. *Binnert Philip Æbinga van Humalda.*	Mr. *Jacobus van der Kolk.*

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Uit den Adelyken State.	Uit den Eigen-Erfden State.
WENSERADEEL.	
Jr. *Wilco* Baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*.	Mr. *Gysbertus Fontein Verschuir*.
Jr. *Rienk van Burmania*.	
WYMBRITSERADEEL.	
Jr. *Egbert Sjuck Gerrold Juckema van Burmania Rengers*.	Mr. *Wybrand van Loon*.
HEMELUMER-OLDEPHAART.	
Jr. *Fredrik Theodoor Ernst* Grave *van Limburg Styrum*.	*H. Eckringa*.
'T BILDT.	
Jr. *Hans Willem* Baron *van Aylva*.	Mr. *Willem Albarda*.

ZEVENWOUDEN.

UTINGERADEEL.	
Augustinus Lyklama à Nyeholt.	Mr. *Symon Cocq*.
Jr. *Julius van Burmania*.	*Tinco Martinus Lyklama à Nyeholt*.
ÆNGWIRDEN.	
Mr. *Ede Alma van Idema*.	*Marten Zylstra*.
Jr. *Daniel Anthony van Plettenberg*.	

Uit

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMENAARS, ENZ.

Uit den Adelyken State.	Uit den Eigen-Erfden State.

DONIAWERSTAL.

Jr. *Frans Julius Johan van Eysinga.*	*Thomas François Martin.*

HASKERLAND.

Jr. *Schelte Hessel Roorda van Eysinga.*	*Jacobus Moerman Bouwmeester.*

SCHOTERLAND.

Martinus van Scheltinga.	Mr. *Eiso de Wendt.*
Jr. *Egbert Jan van Aysma.*	

LEMSTERLAND.

Regnerus Livius Andringa de Kempenaar.	Mr. *Mattheus Harmanus Winterswyk.*
Jr. *Fredrik Hessel van Burmania.*	

GAASTERLAND.

Jr. *L'Amoraal Albertus Æmilius Rengers.*	*Jacob Marinus de Beaufort.*

OPSTERLAND.

Jr. *Reinhard* Baron *van Linden.*	*Marcus van Hiloma.*

STELLINGWERFF-OOSTEINDE.

Mr. *Nicolaus Arnoldi Knock.*	Mr. *Jan Albert Willinge.*
Jr. *Jan van Grovestins.*	Mr. *Cornelis Schultz.*

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAAGE AMTENAARS ENZ.

Uit den Adelyken State.	Uit den Eigen-Erfden State.

STELLINGWERFF-WESTEINDE.

Jr. *Willem Anne van Haren.*	*Cornelis Harmanus Scheerhagen.*

DE STEDEN.

LEEUWARDEN.

Mr. *Alelus Siccama.*	*Jan Otto Faber.*
Johannes de Vries.	Jr. *Willem Hendrik* Baron *van Hambroick.*

BOLSWARD.

Pieter Coopmans.	Jr. *Schelte van Hiemstra.*

FRANEKER.

Broer Adama.	Jr. *l'Amoraal Joachim Johan Rengers.*

SNEEK.

Syds Oldendorp.	Mr. *Eco de Wendt.*

DOCKUM.

Andreas Muller.	Mr. *Bavius Nauta.*

HARLINGEN.

Syds Schauff.	*Fedde Acronius.*
Harmanus de Waard.	*Fokke Olinjus.*

STAVOREN.

Jr. *Charles Bigot.*	*Folkert Cuperus.*

Uit

VERANDERING ONDER DE HOOGEN EN LAAGE AMPTENAARS, ENZ.

Uit den Adelyken State.	Uit den Eigen-Erfden State.

SLOOTEN.

Dirk Jans van der Wyk.	*Jan Pieters Dykstra.*
Jan Feitses Bakker.	

WORKUM.

Mr. *Daniel Bonifacius van der Haer*, Heer van Campens Nieuland.	Mr. *Petrus Camper.*

YLST.

Jr. *Lodewyk Rengers.*	*Auke Sjoerds de Boer.*
Piebe Jans de Lang.	

HINDELOPEN.

Aldert Taikes.	Mr. *Adrianus van Loon.*

LEEUWARDEN. Door Zyne Doorluchtige Hoogheid zyn uit de overgezondene Nominatien verkoren tot Magistraatspersoonen, ingaande met 1 January 1788 te

LEEUWARDEN.

Tot Burgemeester de Heer JOUKE GRAVIUS; tot Scheepen de Heer *William Semler*, en tot Bouwmeester de Heer *Tjeerd Nicolaas Suringar.*

BOLSWARD.

Tot Burgemeester de Heer GERARD VAN VELSEN, en tot Raadsman de Heer *Albius Alberda.*

L 5 FRA-

VERANDERING ONDER DE HOOGEN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

FRANEKER.

Tot Burgemeesters de Heeren BROER ADAMA en NICOLAAS MULDER.

SNEEK.

Tot Burgemeester de Heer ELING CARSTEN, en tot Scheepen de Heer *Sids Oldendorp*.

DOCKUM.

Tot Burgemeesters de Heeren JOHANNES SNIP en JOHANNES FERBLANS.

HARLINGEN.

Tot Burgemeesters de Heeren JANE VAN SLOTEN en SIEDS SCHAAF, en tot Raadslieden de Heeren *D. W. Vettevogel* en *Syken Pieters Molenaar*.

STAVOREN.

Tot Burgemeester de Heer JAN ELZES ELZINGA.

SLOTEN.

Tot Burgemeester de Heer HARMANUS GROEN.

WORKUM.

Tot Burgemeester de Heer ROELOFF ACKRINGA.

YLST.

Tot Burgemeester de Heer LAMMERT VAN SWINJEM.

HINDELOPEN.

Tot Burgemeester de Heer JEYE WIGGERTS.

LEEU-

LEEUWARDEN. Den Heer *Jan Lodewyk* VERANDERING OMTRENT DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.
Dojs van Haersma, zedert 1755 Raad Ordinaris in den Hove van Friesland, heeft zig op den Extraordinaris Landdag van den 26 December 1787 by requeste aan de Heeren Staaten van Friesland vervoegd, met verzoek, om van wegens deszelvs klimmende jaaren, uit zynen dienst als Raad Ordinaris in den Hove van Friesland ontslagen te worden. Welk verzoek aan den Heere *Haersma* by resolutie van den 18 January 1788 toegestaan zynde, hebben de Heeren Volmagten van 't Kwartier van Westergo, ter vervullinge van dit Raadsheer-Ampt, den 19 January wederom in Nominatie gebragt de navolgende Heeren, Jr. *Rienk van Burmania*, Volmagt van Wonseradeel; Mr. *Jetze van Sminia*, Volmagt van Tietjerksteradeel; Mr. *Arent Aulus van Haersma*, Volmagt van Acht-Carspelen.

Deeze Nominatie aan Zyne Doorluchtige Hoogheid gezonden zynde, heeft Hoogstdezelve by eenen brief van den 23 January daat uit tot Raad Ordinaris in den Hove van Friesland verkoren den Heer Mr. ARENT AULUS VAN HAERSMA, welke den 9 February ter Vergadering der Ed. Mogende Heeren Gedeputeerde Staten den Eed heeft afgelegd: waarop dezelve terstond door twee Heeren Commissarissen uit dat Collegie Jr. *Egbert Sjuck Gerrold Juckema van Burmania Rengers* en Jr. *Reinhard* Baron *van Lynden*, als Raad in de Vergadering der Heeren van den Hove is ingeleid.

De Heeren Staten dezer Provincie aan Zyne Doorl. Hoogheid den Prins Erfstadhouder den Prins *Van Waldeck* hebbende voorgesteld, als Bevelhebber over het Krygsvolk in Friesland, en Zyne Hoogheid den gemelden Prins daar toe hebbende aangesteld, heeft de Prins *Van Waldeck* in die hoedanigheid voor de Ed.

Mog.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Mog. Heeren van het Mindergetal den daar toe staanden Eed afgelegd.

GRONINGEN. Door de Edele Mogende Heeren van de Ommelanden tusschen de Eems en de Lauwers, zyn tot de Ommelander en Provinciale, zoo binnen als buitenlandsche Commisfien voor de Jaaren 1788 en 1789 benoemd, en door Zyne Doorl. Hoogheid, den Heer Erfstadhouder goedgekeurd de navolgende Heeren.

UIT HUNSINGO.

Tot Staten Generaal.

De Heer *H. J. Lewe* van Middelstum.

Admiraliteit te Harlingen.

De Heer *J. Stegnerus*.

Gedeputeerde Staten.

De Heeren *G. Alberda* Heer van Dyksterhuis en *J. D. Mighon*.

Provinciale Rekenkamer.

De Heer *Derk Uillersma*.

Ordinaris Gecommitteerde Raden.

De Heeren *F. O. Sytzama* Heer van Bellingeweer, *Claus Jans*, *Roelf Berends*.

Extra Ordinaris Gecommitteerde Raden.

De Heeren *Gerardus van der Tuuk*, *Garbrand Wierfema* van Usquert, *Garbrand Wiersema* van de Meeden: En in plaatze van wylen *Willem Pieters* tot Extraordinaris Gecommitteerde Raad tot St. Petri 1788, *Cornelis Broeils*.

UIT

UIT FIVELINGO.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Tot Staat Generaal.

De Heer *J. E. Lewe.*

Generaliteits Rekenkamer.

De Heer *G. Aldringa*, Heer van Wirdum.

Admiraliteit te Amfteldam.

De Heer *O. R. Alberda*, Heer van Eikenftein.

Gedeputeerde Staaten.

De Heer *D. Alberda.*

Provinciale Rekenkamer.

De Heer *J. H. L. Picart*, Heer van de Harkftede.

Ordinaris Gecommitteerde Raaden.

De Heeren *J. A. J. Cruys*, *Frederik Hemmes*, en *Hendrik Eppes.*

Extra Ordinaris Gecommitteerde Raden.

De Heeren *Jan Claasfen*, *Hendrik Hommes*, *Ehe Ockes*, in plaatze van wylen, *Brond Hayes Brondfema*; tot Ordinaris Gecommitteerde Raad tot aan St. Petri 1788 *J. Smit.*

UIT HET WESTER-KWARTIER.

Tot Staten Generaal.

De Heer *S. L. Alberda*, Heer van Byma.

Raad

VERANDERING ONDER HOOGEN EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Raad van State.

De Heer *E. J. Lewe*, Heer van Aduard.

Gedeputeerde State.

De Heer *E. U. de Hertoghe van Feringa.*

Provinciale Rekenkamer.

De Heer *P. R. van Iddekinge.*

Ordinaris Gecommitteerde Raaden.

De Heer *H. Lewe*, *G. Gassignet* en *Jan Jacobs Tempel.*

Extra Gecommitteerde Raden.

De Heer *Timen Jans*, *Dirk Cornelis* en *Arent Foppes Staal.*

Voorts heeft Zyn Doorl. Hoogheid aangesteld mede voor de Jaren 1788 en 1789 tot Monsterheeren.

De Heeren *D. Alberda*, *R. J. Lewe Van Middelstum*, *E. J. Lewe* Heer van Eduard, *J. G. Geertsema* Heer van Sjallema, *T. H. Gerlacius* Heer van Stedum, *Tamme Derks*, *Menke Jans*, *Cornelis Wirtsema* en *Timen Jans.*

Tot Arbiters.

De Heer *Alberda*, *G. Aldringa* Heer van Wirdum, *R. J. Lewe van Midelstum*, *S. L. Alberda* Heer van Byma, *G. Lewe*, *E. J. Lewe* Heer van Aduard, *Timen Jans*, *J. Stegnerus* en *J. De Mignon.*

JANUARY 1788.

Vermits besloten water, geen Lyst der Producten ingekomen.

NIEUWE NEDERLANDSCHE JAARBOEKEN,

FEBRUARY.

MDCCLXXXVIII.

GELDERLAND.

CUILEMBURG.

De Raden en Reekenmeesters der Domeinen van den Prinse Erfstadhouder hebben by eene Publicatie van den 20 dezer maand, in de Heerlykheden Buuren, Leerdam en Cuilemburg, mitsgaders in de Baronnie van Ysselsteyn en Acquoy enz. aan den eenen kant de verlichting der huizen en andere openbare Vreugdebedryven, op den aanstaande Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den 8 Maart, wel toegestaan, maar aan den anderen kant tegen wanorde en ongelukken aldus gezorgd. CUILEMBURG.

De Raaden en Rekenmeesters der Domeinen van Zyne Hoogheid den Heere Prinse van Orange en Nassau, &c. &c. &c. Grave van Buuren, Leerdam en Cuilemburg, mitsgaders Baron van Yssel-

CULEMBURG.

Public. nopens de Illuminatien, enz.

felstein en Acquoy, &c. &c. &c. Alle die deeze zullen zien ofte hooren lezen, salut; doen hier mede te weten: Dat by Ons in overweeginge genomen zynde, dat de goede Burgeren, In- en Opgezetenen van de voorsz. Graafschappen en Baronnien, tot hier aan toe gewoon zyn geweest om op de heugchelyke Geboorte-Verjaardagen van Hooggemelde Zyne Hoogheid, allerhande demonstratien van vreugde te doen, en reeds van ter zyde vernomen hebbende, dat veele derzelve voornemens zyn, om zulks wederom te doen op den 8 Maart aanstaande, Wy aan de eene kant, niet voornemens zyn dezelve daar van, wanneer en voor zo verre zulks op eene decente en gepaste wyze geschied, te detourneeren of te wederhouden, maar aan de andere kant, Ons verpligt rekenen, om, zo veel in Ons vermogen is, te vigileeren, tegens alle ongelukken en onheilen, welke ter dier occasie somtyds zouden kunnen voorvallen, en dat Wy dierhalven hebben goedgevonden aan alle Burgeren, In- en Opgezetenen van de Steden en Graafschappen Buren, Leerdam en Culemborg, gelyk mede van de Stad en Baronnie Yselstein, en eindelyk aan de In- en Opgezetenen van de Baronnie Acquoy, te interdiceeren en verbieden, gelyk Wy aan dezelve interdiceeren en verbiden by dezen, om, zo op Saturdag den 8 Maart aanstaande, ter gelegenheid van de als dan invallende heugchelyke Geboorte-Verjaardag van Hooggemelde Zyne Hoogheid, als vervolgens by voorkomende publieke Vreugdebedryven, by welke occasie het ook zoude mogen wezen, met geladene Geweeren op te trekken, veel min met Snaphaanen, Pistolen of diergelyke Instrumenten, zelfs niet met los Busktruid geladen, te schieten, gelyk mede om zoo genaamde Voetzoekers of Swermers te werpen, en om geene Vuurwerken, Vuurpylen of Moordslagen af te steeken, nog Piktonnen te branden, dan op opene plaatzen, na voorgaande verzogte permissie en op aanwyzinge van de respective Magistraaten of Gerichten, en om

in

in 't generaal geene zoortgelyke zaken te onderne- men en uit te voeren; waar door een ander be- fchadigd, of Brand veroorzaakt zoude kunnen wer den, alles by verbeurte van 12 Carolf Guldens, en na omftandigheden mede by pœne van arbitraire Correctie: maar daar en tegen aan alle dezelve Bur- geren, In- en Opgezetenen en aan ieder van Hun, voor zo verre zy het zelve zullen verkiezen, vry en onverlet te laten, om, zo wel op den 8 Maart aanftaande, ter zake voorfz., als vervolgens by openbaare en algemeene Vreugdebedryven, ter wel- ke gelegendheid het ook zoude mogen wezen, alle zodaane gepermitteerde demonftratien van vreugde te doen, als een ieder na zyne gezintheid en om- ftandigheden zal verkiezen en oordeelen, met de eer en agtinge voor hunnen Heer, of met de natuur van de zaak, best en meest overeen te komen, niet te min, voor zo verre die mede in het illumineeren van Huizen, Kamers of andere vertrekken zouden mo- gen beftaan, aan een ieder ferieus recommandeeren- de, om daar omtrent alle omzigtigheid, tot voor- kominge van Brand, te gebruiken, gelyk Wy ook aan alle dezelve, mede by pœne van arbitraire Correctie, wel expresfelyk interdiceeren en gelas- ten by dezen, om geene van hunne Medeburgeren, In- en Opgezetenen, op eenigerhande wyze door woorden of daaden te dwingen of te noodzaken tot het doen van Vreugdens-Demonftratien, terwyl het zelve aan een ieders verkiezinge en welbehagen volkomen werd overgelaten, gelyk mede om zich in en omtrent al het geene voorfz., met alle be- fcheidenheid tegens elkander en in 't generaal, als goede, getrouwe en vredelievende Burgeren, In- en Opgezetenen te gedragen, en zich van alle on- geoorloofde baldadig- en moedwilligheden zorgvul- dig te onthouden, zonder aan iemand, wie het ook zoude mogen wezen, eenige reden tot gegronde klagten te geven.

CUI- LEM- BURG. *Public- nopens de Illu- minatien enz.*

En zal deeze, ten einde niemand eenige ignorantie

CUI-LEM-BURG. *Public. nopens de Illuminatien enz.*

hier van zal kunnen voorwenden, alomme binnen de Steden en ten platten Lande van de Graafschappen Buuren, Leerdam en Culemborg; gelyk mede van de Baronnien Ysfelstein en Acquoy worden gepubliceert en geaffigeert, ter plaatze alwaar men gewoon is zodane Publicatien en affixien te doen.

Aldus gedaan en gearresteert in den Raade van Zyne Hoogheid den Heere Prinse van Orange en Nassau, &c. &c. &c.

(*Was geparapheert*) C. DE VERDUN.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van dezelve

(*Was gecontrasigneerd*) A. ARDESCH.

's GRAVENHAGE den 20 February 1788.

ARNHEM.

De Voorzittende Burgemeester *J. H. Rauwenhoff*, welke in de voorvallen in de Stad Elburg ten sterkste betrokken en dus uitgeweeken was, heeft aan de Staten dezer Provincie een Request ingeleverd, en daarby vergiffenis verzogt.

Aan de Edele Mogende Heeren STAATEN *des Furstendoms* GELRE *en Graafschap* ZUTPHEN.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen *J. H. Rauwenhoff*, dat hy Suppliant in 't gepasseerde

jaar

jaar zig met een menigte Burgers en Ingezetenen der Stad Elburg geretireerd hebbende, zedert van tyd tot tyd by publieke gerugten heeft vernomen, dat des Suppliants gedrag en conduites eenigen tyd te voren te Elburg gehouden, by U Edel Mog. niet alleen wierd beschouwd als onbehoorlyk en misdadig, maar ook dat 't Hof provisioneel was geauthoriseerd geworden, om crimineel, zo tegens hem Suppliant als tegens andere Ingezetenen der Stad Elburg te procedeeren. ARNHEM. *Request van Burgemeester* Rauwenhoff.

Dat schoon hem Suppliant, als zedert al dien tyd 't Territoir der Provincie hebbende moeten verlaten, niet precies bekend zyn de pointen van beschuldiging, welke door de Momboirs dezer Provincie tegens hem worden gealleguëerd, hy Suppliant egter gaarne wil bekennen, ten tyde van de dissentie der Stad Elburg, en 't niet obtemporeeren van dezelve aan de gemanifesteerde wil van U Ed. Mog. in zyn toenmalige qualiteit als President Burgemeester geverseerd te hebben in zodanige erroneuse en verkeerde begrippen, welke van agteren beschouwd zynde, met de daar uit voortgevloeide daden en gevolgen de indignatie van U Ed. Mog. en de regtmatige persecutie van den Hove zouden kunnen na zig slepen.

Dat hy Suppliant van dit alles meer en meer overtuigd wordende, te raden is geworden, zig eerbiedig te keeren tot U Ed. Mog., of 't U Ed. Mog. goedgunstig moge behagen, al 't geene door den Suppliant mogte zyn verrigt, strydig met eenige Wetten, Publicatien of Ordonnantien van U Ed. Mog., of wel direct of indirect aanlopende tegens den verschuldigden eerbied en 't Souverein gezag van U Edel Mog. te willen vergeven, te stellen in vergetelheid, en daar van en over aan den Suppliant te verlenen Amnestie, en dien volgens te doen cesseeren en annulleeren alle zodanige Procedures als door den Ho-

ARNHEM. ve Provinciaal uit dien hoofde tegens hem reeds mogten zyn geëntameerd.

't Welk doende,

(*Was geteekent*)

J. H. RAUWENHOFF.
pro Stilo
HENDR. ENGELEN.

Tegen de zogenaamde Geldersche Bregadiers, welken, tegen bevel der Staten, in Utrecht in 't Jaar 1787 tegen de Staten dier Provincie gediend hebben, is, wegens niet verschyning, door het Hof deze Sententie op den 23 dezer maand uitgesproken:

Gezien by den Hove des Furstendoms Gelre en Graafschap Zutphen, de klagte crimineel by Intendith de Magistraat der Stad Doesburg overgegeeven door Mr. *P. Rasch*, in qualiteit als Advocaat-Fiscaal derzelve Stad, Klager ter eenre, op ende tegens den Advocaat *Hendrik Jacob Haasman*, *Anthony Evers*, den Præceptor *Frederik Louis de Monin*, *Gerrit Jan Beauvais*, *Jan Selderaat*, *Gradus Bronckhorst*, *Derk de Visser*, Zoon van den gewezen Timmerman *Harmen de Visser*, *Gerrit Weber*, *Thomas Coenraads*, *Lucas Evers*, Zoon van *Anthony Evers*, *Johannes Vorster*, *Derk de Visser*, Zoon van den Kleermaker *de Visser*, *Willem Caljé*, *Jan Andries Pfyffer*, *Jan Offrion Soeter*, en deszelfs Zoon *Jan Soeter*, *Arnoldus van Rees*, *Jan Soeter*, Zoon van *Bartholomeus Soeter* en *Hendrik Dorper*, Beklaagdens, Gedaagdens in Persoon, en Defaillanten ter andere zyde, ter zake dezelve Gedaagdens, Burgers en Ingezetenen der Stad Doesburg

burg zynde, zig hebben durven verstouten, om voor eenigen tyd eigener auctoriteit uit die Stad, en verder uit deze Provincie te trekken, zig binnen de Stad Utrecht onder de zogenaamde Geldersche Brigade te begeven, en aldaar onder voorwendzel om die Stad te helpen defenderen, zig tegens de Heeren Staten dier Provincie in dienst of als Auxiliairen te laten gebruiken, direct strydig zynde tegens 's Landschaps Placaten, en onder anderen tegens 's Hoves Publicatie den 6 July daar tegens geëmaneert. ARNHEM. *Sententie tegen Geldersche Brigadiers.*

Mede gezien de Citatien, relatien, sampt Acten van default, met het bygevoegde bewys, schyn en bescheid.

Voorts alles geëxamineert en overwogen, 't geen in dezen te examineeren en te overwegen stonde.

Het voorsz. Hof doende regt, verklaard de Gedaagdens contumaces, en over zulks verstoken van alle exceptien, declinatoir, dilatoir en peremptoir, mitsgaders van alle wheeren en defensien van regten.

En ten principalen, bant ter zaake voorsz. de Gedaagdens en Beklaagdens, als namentlyk

Den Advocaat Mr. *Hendrik Jacob Haarman*, voor den tyd van agt jaaren, *Anthony Evers*, voor den tyd van drie jaaren, en den Præceptor *Frederik Louis de Monin*, voor den tyd van zes jaaren.

Voorts *Gerrit Jan Beauvais*, *Jan Selderaat*, *Gradus Bronckhorst*, *Derk de Visser*, Zoon van den gewezen Timmerman *Harmen de Visser*, *Gerrit Weber*, *Thomas Coenraads*, *Johannes Vorster*, *Willem Caljé*, *Jan Andries Pfyffer*, *Jan Ofrion Soeter* en deszelfs Zoon *Jan Soeter* en *Hendrik Dorper*, voor den tyd van twee jaaren uit deze geheele Furstendom en Graafschap by pœne van zwaardere straffen, zoo binnen de voorsz. tyd respective daar binnen weder gevonden mogten worden.

En ten aanzien der overige Gedaagdens en Beklaagdens, met name *Lucas Evers*, Zoon van *Antho-*

ARNHEM.

Sententie tegen Gelder-sche Brigadiers.

thony Evers, *Derk de Visser*, Zoon van den Klompmaker *de Visser*, *Arnoldus van Rees*, en *Jan Soeter*, Zoon van *Bartholomeus Soeter*, gelet op derzelver jonge jaaren, ontzegt dezelve Gedaagdens en Beklaagdens voor den tyd van een jaar deeze geheele Provincie, by poene van nadere dispositie, zo binnen die tyd daarin weder mogten komen.

Condemneerende wyders alle de respective Gedaagdens en Beklaagdens mede sampt en zonders zo in de kosten en misen van Justitie, als van deze Procedures tot taxatie en moderatie van den Hove.

Gedaan en gearresteert in den Raade van Gelderland te Arnhem den 23 February 1788.

(*Was geteekend*)

F. W. VAN DEN STEEN.

Wegens de Illuminatien op den aanstaanden 8 Maart, waar toe in Holland veele toebereidzelen gemaakt worden, en hier ook wierden aangevangen, heeft de Regeering met overleg van de Steden Nymegen en Zutphen, deze Publicatie doen afkondigen:

Burgemeesteren, Scheepenen en Raad der Stad Arnhem in consideratie genomen hebbende, de aan Hun Wel Ed. Groot Achtb. van ter zyde voorgekomene gelegenheid en het voornemen van verscheiden dezer Stads Burgeren en Ingezetenen, om ter betooning van Vaderlandsche liefde, en van hun genoegen en deelneeming in den herstel en bevestiging van 's Lands wettige Constitutie, door openbare tekenen, by wege van Illuminatien, Decoratien of andersints, blyken te geven, en wel om zulks te doen op den 8 Maart eerstkomstig, de heugelyke Geboorte-Verjaardag van Zyne Hoogheid den Heere

re Prinse van Oranje en Nassau, Erfstadhouder &c. &c. &c. ARNHEM.

Ook met genoegen bespeurd en vernomen hebbende, dat andere van de goede Burgery dezer Stad, mitsgaders derzelver Ingezetenen, uit hoofde van die gelukkige omwenteling van zaken binnen deze Republyk, niet zouden blyven in gebreken, even als de voorschreven, zulks uitterlyk te demonstreren, wanneer ten dien einde eene algemeene bepaling wierde gemaakt. *Public. van niet te Illumineeren enz.*

Nogtans, op dat niet uit diergelyke openbare demonstratien van Vreugde, tegens de ware intentie, by deze en gene losbandigen, aanleidinge zoude kunnen genomen worden tot onbetamelyke conduiten en het plegen van buitenspoorigheden, waar door Burgeren en Ingezetenen als dan veel ligt zouden worden geïnquieteerd, derzelver tranquiliteit verminderd en eene storing in de publyke rust veroorzaakt, waar van thans eene behoorlyke gerustheid voor hun Personen en Goederen, door de genomene maatregelen en toezigt der Justitie, mogen genieten, gelykerwys ook Hun Wel Edel Groot Achtb. in de onvermydelyke noodzakelykheid zouden gebragt kunnen worden tot nieuwe strafoeffening, ter handhaving van dezelve;

Hebben, ter contemplatie van dit alles, en teffens van de bezwarende omstandigheden, elders zich als nog voordoende, by gemeen overleg met de Magistraten der mede Steden Nymegen en Zutphen, tot voorkominge van alle inconvenientien, goedgevonden, het doen van Illuminatien by provisie uit te stellen, en dat dien ten gevolge ter occasie van den voorgemelden aanstaanden 8 Maart, de heugelyke Verjaardag van Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, geen Illuminatien zullen plaats hebben, werdende, gelyk altoos zonder onderscheid van tyd of gelegenheid, geïnterdiceerd of verboden het afsteeken van Vuurwerken, en werpen van Zwermers, Voetzoekers enz. mitsgaders het schieten met Snaphaanen en Pistolen.

Van

ARNHEM. Van Groningen wordt ons het zelfde gemeld, „ dat Burgemeesteren en Raad dier „ Stad den 27 February hebben, geresol„ veerd, dat 'er op dien dag niet zal geillu„ mineerd worden, begrypende dat dierge„ lyke eerbewyzing alleen tepas komt, wan„ neer de Stad met de Hooge tegenwoor„ digheid van den Doorluchtigen Vorst, en „ deszelfs Hoog-Vorstelyke Huis word ver„ eerd." Voor het overige is aldaar het afsteeken van *Zwermers*, en andere onschadelyk vuurwerk; doch alleen op de groote ruimte van de groote Markt, en zonder daarmede Huizen of Perzoonen te bedoelen, vergund.

ELBURG.

De President Burgemeester *J. H. Rauwenhoff*, welke in de omstandigheden van deze Stad ten hoogsten is betrokken geweest, heeft een Request tot submissie aan den Staten ingeleverd, welken wy reeds onder ARNHEM hebben medegedeeld.

HOLLAND.

DORDRECHT.

Wegens de Illuminatie en vreugdebedryven op den 8 Maart aanstaande, is den 26 February 1788 deze Publicatie gedaan.

Myn

Myn Edele Heeren van den Gerechte der Stad Dordrecht, mitgaders Bailluw en Mannen van de Merwede, kennisse bekomen hebbende van de genegenheid veler Burgeren en Ingezetenen dezer Stad, tot het geven, van een openbare blyk van hun genoegen wegens de Herstelling van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, in alle deszelfs hooge Charges en Waardigheden, hebben vermeent, ter voldoening van deze genegenheid, geen geschikter dag te kunnen bepalen dan den 8 Maart aanstaande, als zynde de Geboortedag van gemelden Heere Prinse Erfstadhouder, tot het doen van eene generale Illuminatie binnen deze Stad en Jurisdictie van dien, mitsgaders die van de Merwede, te beginnen des avonds ten 8 en te eindigen des middernagts ten 12 uren; welke bepaling van tyd Hun Ed. Gr. Achtb. en Ed. Achtb. vertrouwen een yder zich zal laten welgevallen.

DORDRECHT. *Public. wegens Illuminatien enz.*

En ten einde deze Vreugde, die teffens behoord te zyn een blyk dat de onderlinge verdeeldheden en partyschappen, zoo schadelyk voor eene Maatschappy, werden afgelegd, (waar toe elk en een iegelyk by dezen word verzogt en aangemaant) door gene ongeregeldheden gestoord of verhinderd worde;

Zoo is 't, dat Myn Ed. Heeren van den Gerechte, en Bailluw en Mannen van de Merwede voornoemt, alle en een iegelyk willen hebben verboden, het afvragen van eenig Geld, het zy aan de Huizen, het zy op 's Heeren Straten, zoo voor, als op of na dien dag: gelyk ook het plegen van eenige ongeregeldheden en wanbedryven, ofte iemant hoe genaamt, over de wyze, op welke hy zal hebben goedgevonden zyne Illuminatien in te rigten, te molesteren, ten einde niet te incurreren de straffen by de Publicatien van Hun Ed. Gr. Mog., in dato den 9 October en 12 December 1787 geëmaneerd.

En ten einde de te houdene Illuminatien ongestoord zouden kunnen worden verrigt; zoo word op den daar toe bepaalden tyd van 9 tot 12 uren

by

DORD-RECHT. *Public. wegens Illuminatien enz.*

by dezen verboden, het affchieten van eenige Fusée of andere Vuurwerken, mede op pœne by vorige Publicatien daar by gesteld; buiten welken tyd het op dien dag en avond aan een yder zal vrystaan van het affchieten van allerlei soorten van Vuurwerken gebruik te mogen maken. Dan vermits onder den naam van Vuurwerken geenzints moet worden begrepen het affchieten van eenige Kanonnetjes, Snaphanen, Pistolen of ander Schietgeweer, waar mede onlangs door het schieten op Deuren en Glazen van Huizen een allergevaarlykst en tegens de veiligheid van alle Burgers en Ingezetenen aanloopend, misbruik is gemaakt; zoo word by dezen wel expresselyk verboden het schieten met eenig zoodanige Schietgeweer, gelyk ten allen tyde, zoo ook op meergemelden 8 Maart aanstaande, op pœne van daar over naar bevind van zaken ten rigoureuste, en des noods, aan den Lyve te zullen worden gestraft; Wordende de Heer Hoofd-Officier dezer Stad, en de Heer Bailluw van de Merwede, verzogt en gequalificeert, mitsgaders de respective Stadhouders, zoo van den Heer Hoofd-Officier als van den Heer Bailluw en 's Heeren Dienaars gelast, altoos en en vooral den 8 Maart aanstaande, ten naauwste te letten, dat daar aan zonder de minste oogluiking voldaan worde.

HAARLEM.

Den 11 dezer maand zyn de Heeren Commissarissen van den Prinse Erfstadhouder, van welken wy in ons voorgaand stukje voor January gesproken hebben, uit den Haag in deze Stad terug gekomen; by welken de Officieren van de Krygsbezetting op den 15 February, zynde de verjaardag van den Prinse *Willem George Frederik van Oranje*, een

een bezoek hebben afgelegd, terwyl de Krygsbezetting buitengewoon is opgetrokken. Welgem. Heeren Commissarissen hebben uit naam van den Erfstadhouder, daartoe door de Staten by Resolutie van den 31 October 1787 gemachtigd, de Regeering alhier veranderd, zo als blykt uit de navolgende Publicatie van den 18 February 1788. HAARLEM.

Wy WILLEM by de Gratie Gods, Prince van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Ysselstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld; onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erfheerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en lage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-stadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Capitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Capitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c.

Allen de geenen, die dezen zullen zien of hooren leezen salut, doen te weeten: Dat Wy, in deze kommerlyke tyden, niets meer ter harten neemende, dan dat de respective Steden dezer Provincie onder ons Stadhouderschap resorteerende, mogen worden gebragt in zodanige Ordre en Regeeringe, waardoor derzelver rust en voorspoed worden gestabileert; en tot onze kennisse zynde gekomen, dat in de Stad Haarlem, de onlangs in dit Land geheerscht heb-

HAAR-LEM.

Public. ter verandering van de Regeering.

hebbende factie, welke ingericht was, en gepoogd heeft om de vastgestelde Constitutie om te keeren, wel verre van door de omwenteling, welke het God behaagd heeft op het onverwagtst te doen gebeuren, haare kragten te hebben verlooren, integendeel het hoofd noch opstak en gesouteneerd wierd door die zelve Lieden, welke onder den verleidenden Naam van 's Volks invloed voor te staan, niet anders bedoeld hebbende, dan hunne onbepaalde Heerschzugt te voldoen, en hunne overheersching op de Puinhopen van 't wettig gezag te stigten, door allerley machinatien en inductien, in den afgeloopen Jaare hadden bewerkt, dat (zonder intewagten den uitslag der Deliberatien van eene kort te vooren by Hun Ed. Groot Mog., en wel op eene Propositie door Gedeputeerde der Stad Haarlem gedaan, gedecerneerde Commissie, om over 's Volks invloed op de Regering van den Lande speciaal te besoigneren) een Nieuw zogenaamd Regeerings-Reglement, strydig met de Constitutie en de waare belangens van de voorsz. Stad, en direct aanlopende tegens de door den Souverain wettiglyk aan ons opgedragen, en door de Vroedschap dezer Stad zelve voorheen erkende en nooit betwiste Erflyke Rechten en Præëminentien, was geconcipieert, en na 't zelve door den invloed der toen alles dwingende Cabaal by de Ed. Groot Mog. Heeren Staten dezer Provincie te hebben gedaan aggreëeren, gearresteerd, en op eene plegtige, en voor de Stads Finantien bezwarende wyze, door agt-en-twintig toenmalige Leden, van de voorsz. Vroedschap, met eene voorens mede onwettig ingerigte Schuttery, wederzyds beëedigd geworden.

Dat wel het voorsz. Reglement by Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. van den 17 October 1787 was geannulleert en vernietigd; doch dat niettemin de Magistraat, welke ingevolge het voorsz. onwettig Reglement door de Vroedschap is verkoo-

ren,

ren, overzulks by ons niet voor wettig kan worden HAARLEM.
gehouden, even als of noch in functie was.

Dat al het voorſz. van dat gevolg was, dat, onder den uiterlyken ſchyn van eene ongeſtoorde rust *Public.* te genieten, de zo menigvuldig misleide Burgers door *ter ver-* de waare bewerkers van alle die ſchadelyke nieuwig- *andering* heden, welke aldaar hadden plaats gehad, in hunne *van de* verkeerde begrippen en handelingen noch geſtyfd, *Regee-* en derzelver weldenkende en aan de Conſtitutie ge- *ring.* trouw geblevene Medeburgers byna eveneens als vóór déze gelukkige omwenteling aangezien en behandeld wierden. Ja dat zelfs de zodanigen van die factie, welke andere Provincien of Steden hadden moeten verlaaten, om dat zy de rust verſtoord hadden, in de voorſz. Stad eene veilige ſchuilplaats kwamen zoeken, en aldaar met opene armen ontvangen wierden.

En voorts uit het Rapport van onze Commiſſariſſen Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik* Grave van Bentinck, Heer van Rhoon en Pendrecht, beſchreven in de orde van de Ridderſchap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailliuw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Meerens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland, dewelke wy (om preſſante affaires ons perſoonlyk in de voorſz. Stad niet kunnende laaten vinden) derwaards hadden gezonden, nader geïnformeert zynde van de aldaar plaats hebbende geſteldheid van zaaken, inzonderheid mede blykende uit een, aan onze welgemelde Commiſſariſſen onder een verzegeld Couvert toegezonden Declaratoir, ondertekend met de naamen van ruim zeven honderd zich noemende Burgers en Inwoonders der voorſz. Stad en Jurisdictie van dien, beſtaande (behalven eenige weinigen naderhand ingekomene, waaronder één der geweezen Commandanten in het Noord-Hollandsch zogenaamd Burgerlegertje) byna alle mede ondertekenaars van de

N op

HAARLEM.

Public. ter verandering van de Regeering.

op den 20 October 1786, en op den 30 Mai 1787 respective ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mogende, tot hoon en læsie van onze Persoon ingerigte addresfen; by welk Declaratoir dezelve op gronden daarby vermeld, aan voorn. onze Commissarissen en door dezelve aan ons, (zo zy zeggen) reverentelyk hebben gedeclareert: „ hun verlangen „ te zyn, dat alle de thans fungeerende Leden der „ voorsz. Stad in hunne posten mogten blyven con„ tinueeren, en dat de zulken, welken onlangs „ van hunne plaatzen als Raaden vrywillig afstand „ hadden gedaan, wederom in deeze belangryke „ posten worden aangesteld, voor zo verre dezel„ ven te overreeden zyn, die wederom aan te nee„ men." Welk Declaratoir vervolgens door den Haarlemschen Courantier in deszelfs Courant van 19 January 1788 aan het Publick is medegedeeld.

En eindelyk nog, dat Mr. *Jan Diderik Pauw*, geboren *Hœufft*, Heere van Buttingen en Zandvoort, Heemstede, Rietwyk en Rietwykeroord, alsmede Mr. *Gysbert Adriaan Patyn*, hunne *Vroedschaps-Ampten in handen van welgemelde onze Commissarissen hadden nedergelegd*; hebben goedgevonden *Alle de jegenswoordige Regenten der voorsz. Stad, den Pensionaris en de Secretarissen daar onder begreepen te ontslaan, gelyk wy dezelve ontslaan by dezen van hunne respective Functien, en (voor zoo veel des noods) van de Eeden daarop gedaan*, zoo nochthans, dat alle dezelve daardoor geenzins zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naam en Faam, veel min, dat dezelve daaruit zullen mogen worden gesuspicieerd, zich in de Regeering van de Stad of 't Land, niet naar behooren gedragen te hebben; interdiceren ’e wel striktelyk eene iegelyk, wie hy zoude mogen zyn, de meergemelde by dezen door ons ontslagen Regenten daarover te betigten, veel min hunne Persoonen of Goederen eenigzins te molesteeren, beschadigen of incommodeeren, dezel-

zelve mitsgaders hunne Persoonen en Goederen, ten dien einde neemende in onze speciaale Protectie en Sauvegarde, alles ingevolge de authorisatie, by Resolutie van de Edele Groot Mogende Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787, op ons verleend, en wyders aan stellen, gelyk wy aanstellen by deezen:

HAARLEM.

Publicter verandering van de Regeering.

TOT VROEDSCHAPPEN.

Mr. *Christoffel Jan van Dam*, Mr. *Antonis Slicher*, Mr. *Joost Huyghens*, *Jan Theodorus Kloek*, (bedankt), Mr. *Pieter Vermeulen*, Mr. *Herman Gerling*, (bedankt), *Joan Harmen Graswinckel*, *Jean Gysberto Decker*, Mr. *Ysebrandus Johannes Faber van Riemsdyk*, Mr. *Jacob Helmolt* (bedankt), *Abraham Catharinus Vangele Twent*, *Jean la Clé*, Mr. *Gerrit Willem van Oosten de Bruyn*, *Adriaan Boesses*, Heere van Leeuwen en Puyffelik, *Josias Eckhardt*, Mr. *Willem Cornelis Boey*, (absent), Mr. *Leonard Hœufft*, *Daniel Lodewyk Hogguer*, *Jan van de Poll*, Jansz., *Meindert Wiardi*, *Hendrik Pieter de Pauw*, *Dionysius Marchant*, Dr. *Martinus van Marum*, (bedankt), Mr. *Emanuel Sandoz*, *Carel Reinhardt*, *Georgius Alexander Lentfrink*, Mr. *Jan Reinier van der Gronden*. (absent), *Cornelis Boen*, Mr. *Gerardus Cornelis Tilenius Kruythoff*. Mr. *Jan Balthasar van den Upwich*, *Caspar van Alderwereld* en Mr. *Pieter Tiemans*.

TOT HOOFD-OFFICIER.

Josias Eckhardt.

TOT BURGEMEESTEREN.

Mr. *Jan Theodorus Koek*, (bedankt), Mr. *Pieter*

HAARLEM. *Vermeulen*, *Johan Harmen Graswinckel*, *Jean Gysberto Decker*.

Public. ter verandering van de Regeering.

TOT SCHEEPENEN.

Mr. *Gerrit Willem van Oosten de Bruyn*, *Adriaan van Boessen*, Heere van Leeuwen en Puyffelik, *Daniel Lodewyk Hoggue*, *Jan van de Poll* Jansz., *Hendrik Pieter de Pauw*, Dr. *Martinus van Marum*, (bedánkt), en Mr. *Emanuel Sandoz*.

En tot Scheepenen-Commissarissen de vyf jongsten.

TOT GECOMMITTEERDE RAAD.

Abraham Catharina Vangelé Twent.

TOT GECOMMITTEERDE RAAD TER ADMIRALITEIT TE AMSTERDAM.

Mr. *Christoffel Jan van Dam*.

TOT BEWINDHEBBER VAN DE OOST-IND. COMPAGNIE TE AMSTERDAM.

Jean Gysberto Decker, welke Commissie wy verklaaren, dat hy zal behouden, niettegenstaande het Burgemeesterschap.

TOT COMMISSARISSEN ORDINARIS OP DEN DAGVAART.

Mr. *Isebrandus Johannes Faber van Riemsdyk* en Mr. *Leonard Haufft*.

TOT THESAURIEREN.

Mr. *Jacob Helmolt*, (bedankt), en *Meindert Wiardi*.

TOT

TOT RAAD EN PENSIONARIS.

HAARLEM.

Mr. *Willem Jager*.

Public. ter verandering van de Regeering.

TOT SECRETARISSEN.

Mr. *Wigbold van Sypesteyn*, Mr. *Gerardus van Aalst Schouten*, Heere van Zoetermeer, van Burgemeesteren; Mr. *Jan Hendrik van Wickevoort Crommelin*, Mr. *Willem van Hogendorp*.

Voorbehoudende aan ons, om de, in cas van niet accepteeren van één of meer der voornoemde Regenten, openblyvende Plaatsen te vervullen, zoo als wy ten meesten nutte der voorsz. Stad zullen oordeelen te behooren.

Voorts gelasten wy onze voorn. Commissarissen om in onzen naam de voorsz. aangestelde Regenten en Ministers in derzelver respective functien de behoorlyken Eeden afteneemen, en vermits in de tot hier toe gewoone Vroedschaps-Eed periodes gevonden wierden niet overeenkomstig met de gevestigde Constitutie, hebben wy goedgevonden dezelve te altereeren, en arresteeren, als volgt:

,, Ik beloove en zweeré, de Staten van Holland en ,, West-Friesland, gehouw en getrouw te zyn, dat ,, ik my van nu voortaan myn leven lang gedurende, ,, of zoo lang ik binnen de Stad Haarlem zal blyven ,, woonen, of daarvan niet op eene wettige wyze ,, ontzet worde, my zal houden en gedragen als ,, Raad en Vroedschap derzelver Stad, dat ik het ,, verkiezen van de Vroedschappen op de vacante ,, plaatsen, mitsgaders van Burgemeesteren en Scheepenen, zoo menigmaal zulks nodig zal zyn, my ,, punctuelyk zal reguleeren na de ordre en Reglement op de bestelling der Magistratuure en Regeeringe der Stad Haarlem, by de Vroedschap ,, dezer Stad gearresteerd den 23 Juny 1752, voor ,, zoo verre denzelven by den Heere Prince Erf-

 ,, stad-

HAARLEM.

Public. ter verandering van de Regeering.

„ ſtadhouder op den 18 February 1788, is geapprobeert, en verder niet, zonder daar buiten of „ tegen te zullen gaan in eenigen manieren; dat ik „ 't allen tyde, des by de Klokke of Bode geïnſinueert „ zynde, zal komen by Burgemeeſteren, Scheepenen, „ en aldaar zal geeven raaden en helpen reſolveeren, zulks ik in goede conſcientie ten meeſten „ eere, nut, profyt ende welvaaren van de Lande van Holland en West-Friesland, mitsgaders „ der Stad Haarlem zal bevinden te behooren; dat „ ik gene zaken, die in de Vroedſchap verhandelt „ en gereſolveert zullen worden ſecreet te houden, „ zal revelceren, of aan iemand van deezen Eed „ niet zynde zal openbaaren, ende voorts my in „ alles zal dragen als een goed oprecht en getrouw „ Raad in Vroedſchap der Stad Haarlem behoort „ en ſchuldig is te doen."

Mitsgaders alle de voorn. Raaden en Vroedſchappen, benevens derzelver voorſz. Miniſters af te neemen den Eed, by Reſolutie van Hun Ed. Groot Mogende, van den 15 February 1788 gearreſteerd; luidende als volgt: „ Wy beloven en zweeren „ gehouw en getrouw te zullen zyn aan de Conſtitutie en Regeeringsform van den Lande van Holland en West-Friesland, beſtaande in de Hoogſte „ en Souveraine Overheid van Hun Ed. Groot „ Mog. de Staaten van den zelven Lande, „ met het Erfſtadhouder, Gouverneur, Kapitein „ en Admiraalſchap Generaal, Erflyk in het Doorluchtig Huis van Orange, zodanig als hetzelve „ in hunner Ed. Groot Mog. Reſolutien van den „ Jaare 1747 is opgedragen, en by den tegenwoordigen Heer Erfſtadhouder in den Jaare 1766 „ aanvaard "

En eindelyk noch alle Raaden en Vroedſchappen, mitsgaders Miniſters, welke die Ampten op den 23 November 1787 bekleed hebbende by dezen wederom zyn aangeſteld, te doen afleggen den Eed by Hun-

Hunner Ed. Groot Mog. Resolutie van den 23 November 1787 geordonneert, houdende, „ dat zy „ verklaaren, dat zy aan de Acte van Verbintenis, „ welke op den 8 Augustus 1786, tusschen ver- „ scheide zich noemende Vaderlandlievende Re- „ genten te Amsterdam aangegaan; en door de- „ zelve, en naderhand mede door veele anderen „ getekend is, of geenerlei deel hebben gehad, di- „ rect of indirect, of by zo verre zy daar aan eenig „ deel direct of indirect gehad mogten hebben; „ daarvan te resisteeren, en zich ontslagen te hou- „ den, van alle uit dien hoofde gecontracteerde „ verplichting." HAARLEM. *Public. ter verandering van de Regeering.*

Wyders verklaaren wy onze intentie te weezen, dat het aanstellen van voorn. Regenten en Ministers (ook van de zodanigen onder hen, aan welker Ouderdom, Poorterschap of Poorterschaps Jaaren, ietwes ontbreekt) in maniere als vooren gedaan in dit extraordinair geval alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorsz. Stad Haarlem, en tot wegneeming van diffidentie en onlusten aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of Consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden de voorsz. Stad en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die wy verstaan dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

En dewyl wy een byzonder belang stellen in alles wat in ons is, te helpen toebrengen, om de Rust, goede Orde, Eendragt, het Vertrouwen, en daar uit spruitenden bloei en welstand van dit Gemeenebest en van de Stad Haarlem te doen herleeven, vermaanen wy Burgemeesteren en Regeerders der voorsz. Stad, om ten spoedigsten ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. van 15 February 1788 te effectueeren, dat allerlei Amptenaaren binnen de voorsz. Stad, zo Politique als Burgerlyke, en Kerkelyke

 van

HAAR-LEM.

Public. ter verandering van de Regeering.

van onderscheiden Gezindheden, mitsgaders Dekenen en Leden der Gilden, afleggen den Eed by hunner Ed. Groot Mogende voorsz. Resolutie van 15 February voorsz. vastgesteld, en hier vooren geïnsereert; wyders hebben wy, ter bereiking van het voorsz. heilzaam oogmerk, goedgevonden: *den Hoofd-Officier, mitsgaders Burgemeesteren en Regeerders der voorsz. Stad, ieder voor zo veel hun aangaat te bevelen (by provisie) een wakend oog te houden op de gedragingen van de eerste aanleggers en bewerkers der onwettige en buitensporige ondernemingen en nieuwigheden, welke aldaar hebben plaats gehad, mitsgaders van zodanige suspecte persoonen, welke hunne onrustige en gevaarlyke sentimenten in andere Provincien of in Steden dezer Provincie getoond hebbende, zich binnen de voorsz. Stad hebben ten nedergezet, zo wel als op het aldaar komen woonen van meer diergelyken, en inzonderheid mede te letten, dat de by het vierde lid der Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. van 3 November 1787, alsmede by den aanvang van het tweede Lid van voorsz. Resolutie gemanifesteerde heilzaame intentie van den Souverain niet worde geëludeert.*

Wyders behouden wy aan ons om op de Respective addressen en verzoeken aan onze Commissarisen gedaan, (zo spoedig mogelyk) *te disponeeren, en verders zodanige andere ordres te stellen, als wy tot meeste rust en dienst van den Lande in 't gemeen, en van de voorsz. Stad in 't byzonder zullen oordeelen te behooren.*

Eindlyk vermaanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorsz. Stad Haarlem, dat zy alle tot hier toe gesubsisteerd hebbende partyschappen en animositeiten laaten vaaren, het gepasseerde wederzyds vergeeven en vergeeten, en gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamt, voordaan in vrede en goede harmonie zamen leven, terwyl wy het betragten of nalaten van dezen plicht van de

zy-

zyde der geenen die professie maken van aanklee- HAARLEM.
vers te zyn van de belangen van ons Huis, zullen aanmerken als den toetsteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen. *Public.*

Verwagtende wy voorts, en des noods bevelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun voordaan in 't generaal zullen betragten al het gunt de pligt van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op pœne, dat de geenen, welke bevonden zullen worden tegen deeze onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zig aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering, of ongehoorzaamheid aan de bevelen van dezelve schuldig te maaken, als verstoorders van de gemeene rust, en veragters van onze heilzaame oogmerken en bevelen, naar exigentie van zaaken, en volgens de wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel zullen worden gestraft. *ter verandering van de Regeering.*

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 18 February 1788.

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

W. VAN CITTERS.

Hebbende ter zyde een opgedrukte Zegel van Zyne Hoogheid in roode ouwele, overdekt met eene witte Couverte.

HAAR-LEM. Dus blykt het, dat de niet aangeblevene Heeren zyn *Adolf Jan Hesbuysen*, Mr *Adolf Hesbuysen*, Mr. *Caspar Clotterboke* Junior, *Willem Anne Lestevenon*, Vryheer van Hazaarswoude; *Cornelis Pieter Elout*, Dr. *Nicolaas van Wyk de Vos*; Mr. *Jan Teding van Berkhout*, Mr. *Jan van Styrum*; Mr. *Cornelis Ascenius van Sypesteyn*, Heer van Moermont en Renesse en in Noordwelle; Mr. *Johan Herman de Lange*, *Jan Willem Druyvesteyn*, *Jacob Jan Cambier* en *Hendrik André Parvé*. By de Satisfactie van Haare Koninglyke Hoogheid was ontslagen, Mr. *Daniel Jacobus Canter Camerling*. Hun ontslag hadden verzogt *Antoni Kuits*, Mr. *Jan Diderik Pauw* geb. *Hoeufft*, Heer van Buttingen en Zantvoort, Heemstede, Rietwyk en Rietwykeroort; Mr. *Gysbert Adriaan Patyn*, *Cornelis Pieter* Baron *van Leyden*, Vryheer van Warmont; Mr. *Librecht Jacob Hooreman* en Mr. *Johan Arnout Gallas*.

Ook waren de twee Pensionarissen *Van Zeebergh* en *Van de Kasteele* reeds in de Satisfactie van de Prinses begrepen. Dog de Secretarissen *Cornelis Antony Testart*, *Ocker van Schuylenburch* en *Jan Antony Graswinkel*, zyn nu eerst door de Commisarissen van Zyne Hoogheid, van hunne Amten als Secretarissen ontslagen.

Wyders is door Zyne Doorluchtige Hoogheid by voorraad een Reglement voor de Schuttery dezer Stad beraamd; in 18 Artike-

kelen bestaande, waar omtrend den zelfden 18 February deeze Publicatie is gedaan: **HAARLEM.**

Wy WILLEM, by de Gratie Gods, Prinse van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Ysselstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erf-Heerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-stadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Kapitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Kapitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c. *Public. nopens den Krygsraad.*

Allen den geenen, die deeze zullen zien of horen lezen, salut; doen te weten, alzo Ons door Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Grave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de Orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailliuw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, &c.; en Mr. *Dirk Meerens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welke Wy ingevolge de authorisatie door de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787, aan Ons verleend, hebben gecommitteerd om in de Stad Haarlem de goede orde te herstellen, is gerapporteerd, dat zy Commissarissen bevonden hadden, dat wel na de gelukkige Omwenteling van zaken bin-

HAARLEM.

Public. nopens den Krygsraad.

binnen deeze Republick, door de Regeering dezer Stad was vernietigd, gedisfolveerd en ontwapend, de toen fungeerende Schuttery, zo als die was gereguleerd door de Vroedfchap, op den 26 Maart 1787. Dan dat echter de omftandigheden der voorfz. Stad noch niet hadden toegelaten, dat 'er behoorlyke en duurzaame fchikkingen konden worden beraamd en vastgefteld, of zodanige Opperhoofden benoemd, als by de ondervinding gebleeken was allezins noodzakelyk en voldoende te zyn.

Dat zy Commisfarisfen wyders bevonden hadden, dat het Reglement voor de Schutterye, zo als het zelve met voorafgaande communicatie, overleg en goedkeuring van onze Vrouwe Moeder, glorieufer gedagtenis, by de Regeering der voorfz. Stad, op den 29 Maart 1752 is vastgefteld, voor een zeer aanmerkelyk gedeelte konde blyven fubfifteeren, alzo daar by voor de voorfz. Stad de heilzaamfte maatregelen zyn bepaald, zo voor de Ordinaris Wagten als voor of ingevalle van brand, confufie of alarm, gelyk mede naderhand zyn vastgefteld behoorlyke Jaargelden voor de zulken, die tot de Burgerwagt niet kunnen toegelaten worden.

Dan dat echter de verfcheide omftandigheden, die 'er zedert plaats gehad hebben, en de veranderinge die in de gefteldheid der Stad zelve, geduurende zo veele Jaaren hebben moeten voorvallen, wel eenige alteratie of ampliatie zouden vereisfchen, en ook confidereerende dat deeze generaale verbetering hoogstnoodzakelyk zynde tot herftelling der rust en van het vertrouwen aldaar, door haare uitgeftrektheid wel nog eenigen tyd zoude kunnen aanloopen, en dat de veiligheid dezer Stad niet langer toelaat, zonder Burgerwagt te zyn, zo is 't, dat wy goedgevonden hebben deze generaale Articulen provifioneel vast te ftellen.

Art I. Dat nimmer eenig ander gewapend Burger-Corps, onder wat benaming het ook zoude mogen

gen zyn, binnen deze Stad zal mogen worden opgericht, buiten de alleen wettige Stads Schuttery of Burgerwagt, op pœne dat de verzoekers en veel meer de Instellers of Deelgenooten van of tot eenig ander gewapend Corps, als verstoorders der publieke rust zullen worden aangemerkt, en als zodanige naar exigentie van zaken gestraft. HAARLEM. *Public. nopens den Krygsraad.*

II. De Schuttery zal als van ouds bestaan uit agt Vaandels, volgens de agt wyken, in welke de Stad zal verdeeld worden, zullende vier der Vaandels behooren tot St. Joris, en vier tot de Cloveniers Doelen, welke Doelens om de drie jaaren in rang zullen verwisselen.

III. Elk Vaandel zal bestaan in vier divisien, ieder uit 2 Sergeants, 2 Corporaals en 20 Schutters, of meer, met een Opper- en een Onder-Tamboer tot dit Vaandel behoorende.

IV. De benoeming der agt Vaandels zullen blyven als van ouds, te weeten by ieder Doelen een Oranje, een Wit, een Blaauw en een Gecouleurd Vaandel.

V. De Nachtwagt zal betrokken worden onder Commando van een Opper-Officier, een Sergeant, een Corporaal en een geheel divisie Schutters.

VI. Geen Schutters zullen zich behoeven te laaten aannemen, dan tusschen de 18 en 60 jaaren oud, en geen gealimenteerde of die uit armen Kassen eenige onderstand genieten.

VII. De eerste divisie zal de wagt hebben onder Commando van den Kapitein, de tweede onder den Lieutenant, de derde onder den Vaandrig en de vierde divisie zal beurtelings door de drie voornoemde Officieren worden waargenomen, wel verstaande dat alle deeze vier divisien, zo wel als derzelver Officieren, zullen staan onder Opper-Commando van den Kapitein, en by deszelfs absentie aan den Officier in rang volgende.

VIII. Alle Onder-Officieren en Schutters, zullen

HAARLEM.

Public. nopens den Krygsraad.

len by hun aanstelling in handen van den Krygsraad, behalven den gewoonen Schutters Eed, den Eed moeten afleggen hierna geïnsereerd, volgens het Formulier by Hun Ed. Groot Mog. Resolutie van den 15 February 1788 gearresteerd:

„ Wy beloven en zweeren gehouw en getrouw „ te zullen zyn, aan de Constitutie en Regeerings„ form van den Lande van Holland en West„ Friesland, bestaande in de hoogste en Souveraine „ Overheid van Hun Edele Groot Mogende, de „ Staaten van denzelven Lande, met het Erfstad„ houder-, Gouverneur-, Kapitein- en Admiraal„ schap Generaal, Erflyk in het Doorlugtig Huis „ van Orange, zodanig als het zelve in Hun Edele „ Groot Mog. Resolutien van den jaare 1747, is „ opgedragen, en by den tegenwoordigen Heer „ Erfstadhouder in den jaare 1766 aanvaard."

IX. De Krygsraad zal bestaan als van ouds uit twee Collonellen, een van St. Joris eñ een van de Cloveniers Doelen, een Fiscaal, agt Kapiteinen en agt Lieutenants, en zal provisioneel voor zes jaaren aangesteld, en na expiratie zal door de Vroedschap met concurrentie en approbatie van Ons nader over de continuatie, of discontinuatie worden gedelibereerd.

X. By vacature zal de Krygsraad eene Nominatie van een dubbel getal Persoonen aan Heeren Burgemeesteren ter Electie præsenteeren.

XI. De Collonellen, Fiscaal, Kapiteinen en Lieutenants, zullen alvorens tot het bedienen van hunne Charges te treeden, gehouden zyn af te leggen, behalven den gewoonen Eed, den Eed in handen van Burgemeesteren volgens formulier Art. 8. geïnsereerd.

XII. De Krygsraad zal van ouds de laatste Donderdag in iedere maand vergaderen, om te aanhooren en te disponeeren op alle verzoeken, de Schutterye concerneerende.

XIII.

XIII. Een vacature van een Vaandrig, zal op propositie van den Kapitein van dat Vaandel, door den Krygsraad vervuld worden, en zal den gewoonen Eed in handen van den zelven moeten afleggen, als mede den Eed supra Art. 8 geïnsereerd. HAARLEM. *Publicatie van den Krygsraad.*

XIV. De vacatures van Sergeanten zullen door den Krygsraad vervuld worden, dewelke in het aanstellen van dezelve voor het eerste en vierde Divisie reguard zal nemen op de propositie van den Kapitein, en voor de tweede op die van den Lieutenant; gelyk ook de Vaandrig een propositie van twee Persoonen tot het bekleeden der voornoemde Charge voor de derde Divisie zal mogen doen aan den Kapitein, op welke wanneer door denzelven favorabel wordt geadviseerd en geen redenen ter contrarie zyn, insgelyks reguard zal worden genomen.

XV. De Persoonen waarneemende de Charges van Adjudant en Drilmeester, zullen gehouden zyn zich te reguleeren naar eene instructie hun nader te geeven, en zal de eerste de rang hebben van jongste Vaandrig, en de tweede als Sergeant; zullende gehouden zyn den gewoonen Eed in handen van den Krygsraad af te leggen, als mede de Ampliatie supra Art. 8. vermeld.

XVI. Zal de generaale Ordonnantie en Reglement op de Schutterye dezer Stad, van den Jaare 1752, met de Ampliatien en Alteratien tot den Jaare 1786, door de nieuw aangestelde Krygsraad worden nagezien, gealtereerd en geamplieerd, zo als ten meesten nutte en dienst der Schutterye, met overleg van de Vroedschap zal nodig geoordeeld worden, en ter approbatie aan ons worden gepræsenteerd.

XVII. Tot Leden van den Krygsraad worden aangesteld de Persoonen hier onder bestemd.

TOT COLLONELLEN.

Mr. *Pieter Vermeulen* en *Jean Gysberto Decker.*

TOT

HAARLEM.

Public. nopens den Krygsraad.

TOT FISCAAL.

Dionysius Marchant.

TOT KAPITEINEN.

Adriaan Boesses, Heer van Leeuwen en Puyffelik, *Daniel Lodewyk Hogguer*, *Meyndert Wiardi*, *Carel Reinhart*, *Cornelis Boen*, *Johannes Ruys*, *George Alexander Lentfrink* en *Laurens van Varelen*.

TOT LIEUTENANTS.

Jacobus Luberti Augustini, *H. A. van Jeckel*, *J. van der Rumpte*, *George Fredrik Mets*, Mr. *Diderik Schoock van Bree*, *Jan van de Waereld*, *Coenraad Christiaan Koch* en Dr. *Cornelis Eyzerman*.

TOT VAANDRIGS.

Gysbertus Vermeulen, *A. Meinders*, *Daniel Matthys Kakebeen*, *P. de Boer*, *Hendr. Herm. van Reeh*, *Jacobus Dykhuizen Trep*, *Elias Tilenius Kruythoff*, en *Kier van der Rumpte*.

ADJUDANT.

Isaac van Klaveren.

DRILMEESTER.

Coenraad Gerritzen.

XVIII. De verdeeling der Schutterye, zo ten aanzien van de Compagnien als tot de Persoonen, die als Sergeanten, Corporaals, en Schutters zullen dienen, word gereguleerd, zo als dezelve is bepaald in de hier nevens geïnsereerde Lyste: enz. enz.

Gelastende onze voornoemde Commissarissen, om de

de voorzeide Collonellen, Fiscaal, Kapiteinen en verdere Opper- en Onder-Officieren en Schutters in onzen naam den behoorlyken Eed, by het voorsz. Reglement van 1752 vastgesteld, *mutatis mutandis*, met de Ampliatie van dien, zo als dezelve by het bovengemelde 8ste Art. is vermeld, af te nemen, en hen in de posseslie van derzelver respective Charges en Functien te stellen. HAARLEM. *Publie. nopens den Krygsraad.*

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 18 February 1788.

(*Was geteekent*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

W. VAN CITTERS.

Ingevolge deeze Publicatie, zyn de hier bovengemelde Heeren Opper-Officieren, mitsgaders de Onder-Officieren en Schutters, den zelfden 18 February in eed en dienst genomen, en hebben hunne wapenen ontvangen.

Den 22 February des namiddags zyn de Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid van hier naar 's Hage terug gekeerd.

Den 25 February is wegens het verlichten der huizen op den aanstaanden 8 Maart de-

O zes

HAARLEM. zes jaars, de navolgende Publicatie gedaan; en daar by teffens tot het dragen van Oranje aangemaand.

Public. wegens Illuminatie enz.

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Haarlem, vernomen hebbende, dat in de meeste, zo niet in alle de Steden dezer Provincie, door de Burgers en Ingezetenen eene inclinatie is te kennen gegeeven, om tot herinnering der gelukkige omwenteling van zaaken, en van het herstel Zyner Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse van Orange en Nassau, in zyne Erffelyke Waardigheden, Hoogstdeszelfs Verjaardag, invallende op den 8 Maart aanstaande, plegtig te vieren, en hunne vreugd en genoegen over dat alles, door eene generaale Illuminatie aan den dag te leggen; en in acht genomen hebbende, dat die zelfde inclinatie onder een zeer groot aantal van dezer Stads Ingezetenen, zich zichtbaar manifesteert: Zo is 't, dat Myne Heeren voornoemd, na deliberatie, hebben goedgevonden en verstaan, allen de Burgers en Ingezetenen dezer Stad, en binnen haare Jurisdictie woonachtig, by deeze op te wekken, om met eene vereenigde geneigdheid, in zodanig algemeen vreugdebedryf te participeeren, en om mitsdien hunne Huizen op den 8 Maart eerstkomende, des avonds van acht tot twaalf uuren te Illumineeren.

En vermits Hun Ed. Achtb. niets meer ter harte neemen dan het behoud der publieke rust, en het tegengaan van alle ongebondenheden, zo interdiceeren Hun Ed. Achtb. allen en een iegelyk wel expresselyk, om iemand zyner Mede-Ingezetenen de wyze, op welke men de voorschreeve Illuminatie zal gelieven in te richten, voor te schryven, of dezelve op te dringen, mitsgaders tot dat einde, het zy op, voor, of na den dag der Illuminatie, eenige bedelaryen of afpersingen van geld aan te vangen, onder wat pretext zulks ook zoude mogen zyn; ge-

las-

lastende Hun Edele Achtb. een ieder daar en boven, om zich te onthouden van alle rustverstoorende bewegingen, zo in 't beledigen van Persoonen, of molesteeren van Huizen en Goederen, als anderzints; op poene van rigoureuslyk, en na exigentie van zaken, als verstoorders der publieke rust, volgens de Placaaten van den Lande, te zullen worden gestraft. HAARLEM. *Public. wegens Illuminatie enz.*

Wyders verbieden Hun Ed. Achtb. een ieder, van wat staat, of conditie dezelve zal zyn, om voor, op, of na den gemelden 8 Maart, op 's Heeren Straaten met eenige Bussen, Snaphaanen, Pistoolen of ander Schietgeweer te verschynen, veel min dezelve af te vuuren, mitsgaders eenige vuuren te branden, of Vuurwerken af te steeken, het zy met het werpen van Voetzoekers, Swermers, of andere brandende Machines van gelyken aart, op een boete van 6 Guldens, telken reize te verbeuren by die geenen, welke des contrarie zal hebben gedaan; zullende de Ouders deswegens voor hunne Kinderen zyn responsabel; en zullen die geenen, welke buiten het vermogen zyn, om de gemelde boete te betalen, arbitralyk worden gecorrigeert.

En dewyl Hun Edele Achtbaaren het dragen van een Oranjeteken of vercierfel beschouwen als het kenmerk van eene bereidwillige aankleving aan 's Lands herstelde Constitutie, en als het middel, om alle vermoedens van partyschap af te snyden, mitsgaders om de rust en goede orde te conserveeren, hebben Hun Ed. Achtb. teffens vermeend, hun verlangen by deze openlyk aan den dag te moeten leggen, dat een iegelyk bereidvaardig werde of blyve, om zich van zodanig kenmerk, uiterlyk te voorzien, op dat Hun Ed. Achtb. daar aan zullen kunnen toetsen den oprechten ernst van een ieder, om, tot behoud der rust en eensgezindheid te willen medewerken, zo als de pligt van elk braaf en vredelievend Burger en Ingezetenen, zonder tegenspraak komt te vorderen, enz.

D E L F T.

DELFT. Den 4 dezer maand, wierden door den Drost en een Deurwaarder van het Hof van Justitie, uit deze Stad gevangelyk naar den Haag gebragt *A. N van Haaften*, Apothecar en gewezen Majoor van het Gewapend Genootschap, 't welk alhier heeft plaats gehad, en *Cornelis Ruigrok van der Werven*, Drogist, mede gewezen Lid van dat Genootschap, terwyl drie anderen, op welken ook *apprehensie* verleend was, gevlugt zyn, te weten *J. Heys*, *J. van Ee* en *Boer*. Dog bovengemelden *Cornelis Ruigrok van der Werven*, is den 15 February wederom ontslagen en hier terug gekomen.

Den 6 February zyn door eenen Deurwaarder van den Hove gedagvaard *W. van Kempen*, *T. Keuzenkamp* en *J. Vermaas*, Leden van het vernietigd Genootschap, om op den 25 dezer in persoon te verschynen voor den Hove van Holland in 's Hage.

Ook is nog eenen *N. Snep*, Kaarsemaker alhier, en gewezen Geconstitueerden binnen deze Stad, die voor eenigen tyd was uitgeweken, ten huize van deszelfs Broeder den Predikant te Wilsveen, door den Drost, Deurwaarder en Dienaars van den Hove, vergezeld van een Bode dezer Stad, aldaar gevat en naar de Voorpoorte in 's Gravenhage overgebragt.

Gelyk in de andere Steden, zo is ook hier eene Publicatie gedaan, wegens de algemee-

ne

ne Illuminatie op den aanstaande Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid, met de benodigde voorzorgen tot voorkoming van ongelukken. Dit heeft in alle de Steden van Holland plaats gehad, waar van het overbodig is, herhaalde melding te maaken. DELFT.

's GRAVENHAGE.

De Algemeene Staten dezer Republiek, hebben, den 24 January dezes jaars, eenen Brief geschreven aan de Bondgenooten, ter geleide van eenen anderen Brief van den Raad van Staate aan Hunne Hoog Mogende, en van het Plan ter verbetering van het Krygswezen van den Staat, welk Plan Zyne Doorluchtige Hoogheid, ter Vergaderinge van den Raad van Staate, heeft voorgeslagen.

De Brief van Hunne Hoog Mogende aan de Bondgenoten luidt aldus:

EDELE MOGENDE HEEREN!

Het is eene onbetwistbaare waarheid, dat deze Staat niet bestaan nog in veiligheid kan zyn, zonder een goed aantal van gedisciplineerde Militie ten allen tyden op de been te houden, en dat, hoe voordeelige Alliantien dezelve met magtige Mogendheden mag aangaan, om zig staande te houden, dezelve altoos verpligt is, voornamentlyk voor haar eige defensie en zekerheid; tegen alle onverhoopte toevallen of invasien zorg te dragen, en het is aan de geheele waereld bekend, in wat toestand de Mi-

's GRAVENHAGE.

Brief van Hun Hoog Mog. aan de Provincien.

litie van den Staat, zedert de laatste jaaren, door de heillooze verdeeld- en oneenigheid gebragt is geworden; weshalven Zyn Hoogheid en de Raad van Staate hunne gedagten hebben laten gaan, over de middelen, om niet alleen de Militie op een vast getal te brengen, maar ook om dezelve op eene solide voet te doen bestaan, waar uit geprofluëerd is eene Missive van den Raad van Staate, op heden aan ons toegekomen, waarby, uit naam van Zyne Hoogheid en den Raad, aan ons voorstellen een plan ter voorkoming der inconvenienten en gebreken, welke zig van tyd tot tyd hebben geopenbaard, in de tegenwoordige inrichting van de Armée van den Staat, en welke voornamentlyk te zoeken zyn in de zwakheid der Compagnien, en het groot aantal Officieren in proportie der gemeene Manschappen, als mede in de sobere betaaling van de Dragonders en Infanterye, welke voor dezelve geen behoorlyk bestaan opleverende, dat gedeelte der Armée in zware schulden heeft ingewikkeld; en houdende een ampel verslag van de wyze op welke een verandering en verbetering in den tegenwoordigen voet der Armée, best zoude kunnen worden daar gesteld.

En heeft Zyne Hoogheid by deeze gelegenheid ter Vergadering present zynde, aan ons, daarby voorgedragen, dat niet konde afzyn, om ons te verzoeken, om de voorschreve Missive van den Raad van Staate, met het daarby gesuppediteerde plan van verbetering der Armée van den Staat, aan de Hooge Bondgenooten, per Missive te willen toezenden, en by Hoogstdezelve te insteeren, dat zy zo spoedig doenlyk het zelve gelieven te examineeren, en daarop te resolveeren, zo als Hoogstdezelve ten meeste dienste van den Lande zullen oordeelen te behooren, ten einde dat Zyne Hoogheid, de thans extendeerende vacatures in veele Regimenten, waar van een groot aantal Officieren door ons uit derzelver dienst zyn gedemitteerd, konde vervullen, op dat die Regimenten wederom in staat worden gebragt,

bragt, om de vereischte dienst te doen, zynde Zyne Hoogheid van oordeel, dat Hy, hangende de deliberatie der Bondgenooten over voorsz. plan, niet alle de vacatures, zo in die Regimenten, als in anderen moest vervullen, maar eenige derzelver openlaten, tot tyd en wylen, dat de Provincien derzelver Resolutien zullen hebben ingebragt, op dat het Land niet door een te groot aantal pensioenen werde bezwaard, ingevalle het bovengemelde plan wierde geampleceerd.

's GRAVENHAGE.

Brief van Hun Hoog Mog. aan de Provincien.

Waarop by ons gedelibereerd en Zyne Hoogheid bedankt zynde, voor deszelfs aangewende iever en zorg, voor de defensie en het behoud van den Staat, en voor het welzyn van de daar toe vereischte Militie, hebben Wy goedgevonden, copye van de voorsz. Missive, met het bygevoegde plan, te zenden aan U Edel Mogende, gelyk mede aan de Heeren Staten van de andere Provincien, met vriendelyk en ernstig verzoek, het voorsz. plan ten spoedigste in deliberatie te leggen, en derzelver Resolutien daarop, hoe eerder zo beter, te laten toekomen. De aangelegenheid en hooge importantie dezer zaak, is zo doorsteekende, dat Wy niet nodig hebben hier meer by te voegen. Waarom wy dezen eindigen, &c.

De Brief van den Raad van Staate aan de Algemeene Staten was van dezen inhoud:

HOOG MOGENDE HEEREN!

De inconvenienten en gebreken, welken zig van tyd tot tyd hebben geopenbaard in de tegenwoordige inrigting van de Armée van den Staat, en welke voornamentlyk te zoeken zyn in de zwakheid der Compagnien, en het groot aantal Officieren in proportie der gemeene Manschappen; als mede in de sobere betaling van de Dragonders en

'S GRAVENHAGE.

Brief van den Raad van Staate aan de Bondgenooten.

Infanterye, welke voor dezelve geen behoorlyk bestaan opleverende, dat gedeelte der Armée in zware schulden heeft ingewikkeld, die inconvenienten en gebreken zeggen wy, hebben Zyne Hoogheid, naar deszelfs iever en zorg voor het welzyn van den dienst en het algemeene nut, aangezet, om Hoogstdeszelfs gedagten te laten gaan over de wyze, op welke eene verandering en verbetering in den tegenwoordigen voet der Armée best zoude konnen worden daargesteld; terwyl Zyne Hoogheid een motif te meer, om zulks met alle spoed en op dat moment te proponeeren, heeft gevonden, in de actueel plaats hebbende omstandigheden, naardien, door het demitteeren van verscheide Officieren, ingevolge U Hoog Mog. Resolutie van den 21 November 1787, het getal van die geenen, welke by zodanige gelegenheid zouden mogen uitvallen en gepensioneert worden, merkelyk zoude worden verkleind, en ook de conduites door zommige Battaillons onlangs gehouden, thans eene meer gevoeglyke aanleiding zouden geven, om dezelve te kunnen reduceeren of casseeren.

Het is dan met dat heilzaam oogmerk, dat Zyne Hoogheid aan ons heeft gecommuniceerd het hier nevensgaande Plan, het welk wy by dezen niet alleen ter deliberatie van U Hoog Mogende en van de Hooge Bondgenooten brengen, maar het welk wy ook niet mogen nalaten, allezins aan te pryzen, als waar door niet alleen aan de zo evengemelde defecten van de zwakheid der Armée en der respective Compagnien in Onder-Officieren en gemeene Manschappen, na proportie van het getal Officieren; mitsgaders de ongenoegzame betaaling der Dragonders en Infanterye zoude worden geremedieert; maar volgens het welk ook teffens de Armée van den Staat, over het geheel zoude worden gebragt op eene meer solide en met het nut van den dienst overeenkomende voet, en eene versterking zo van de

Ca-

Cavallerie als Infanterye plaats hebben; alle objec- ten, welke ons voorkomen te zyn van de uiterste aangelegenheid, nadien het voor de defensie van het Land, niet minder essentieel is, dat die Armée welke op de been gehouden word, op eene meest geschikte voet, ingerigt zy, en behoorlyk betaald worde, dan dat dezelve worde gebragt, tot zodanige sterkte, welke tegens onvoorziene toevallen genoegzame securiteit geeft, om welke reden dan ook wy, zo wel als Zyne Hoogheid, niet hebben nagelaten, te meermalen, en van tyd tot tyd ook dit laatste point, aan de serieuse overweeging der Bondgenooten aan te beveelen.

'S GRAVENHAGE. *Brief van den Raad van Staate aan de Bondgenooten.*

Wel is waar (en wy voorzien dat ook wederom dit tegens het voorstel, dat thans gedaan word, zal worden ingebragt), dat een dusdanig Plan en eene meerdere of mindere versterking van de Armée, niet zonder bezwaar voor de Finantien kan worden geïntroduceerd; wy moeten zelfs toestemmen, dat nevensgaande, zullende komen te bestaan op een som van *f* 7237085 : 6 : 4. vier zevende dan door eene meerdere uitgaaf zoude komen van *f* 1522695 : 15 : 8. een zevende boven het geen de Cavallerie, Dragonders, en 69 Battaillons Infanterye, benevens het Esquadron Guardes du Corps, en de Regimenten Guardes te paard en te voet, thans kosten, na aftrek namentlyk van den 4 man per Compagnie, welke door de Provincien ingehouden, en dus niet betaald worden; dan hoe important ook de voorschreve som in den eersten opslag moge voorkomen, vertrouwen Wy, dat U Hoog Mogende, by nader inzien van het Plan zullen bevinden, voor eerst, dat wanneer in computatie word gebragt dat geen; het welk niet alleen in alle gevalle, en al had 'er generhande verandering plaats, zoude moeten uitgegeeven worden, maar het welk ook reeds dadelyk by de Provincien uitgegeeven word, zulks een zeer aanzienlyk rabat op die somme

'S GRAVENHAGE.

Brief van den Raad van Staate aan de Bondgenooten.

me uitmaakt; en ten tweede, dat, wat de dan nog resterende meerdere uitgaave betreft, die door de wezentlyke voordeelen van het zelve plan rykelyk zouden worden gecompenseerd en vergoed; want wat het eerste betreft, zo gelieven U Hoog Mogende te reflecteeren, dat het eene zekere zaak is, waar in alle, die eenige kennis hebben van de situatie, waar in zig de Dragonders en Infanterye van den Staat bevinden, volkomen convenieeren, dat, hoedanig ook de Armée moge zyn of worden ingerigt, de Soldyen dier Corpsen niet konnen blyven op den tegenwoordigen voet, maar eene verhooging vereisschen, zullen dezelve eenmaal uit hunne gedelabreerde staat geraaken, en ook reeds zodanige verhooging van Soldy by de Provincien (by zommigen zelfs tot 12 stuivers per hoofd 'sweekelyks) dadelyk betaalt word, terwyl uit de ongelyke voet, waarop dit behandeld word zodanig nadeel voor de Armée ontstaat, dat Zyne Hoogheid en den Raad niet ernstig genoeg konnen insteeren, dat, tot wegneeming van alle redenen van klagten en misnoegen, en voorkoming der schromelyke gevolgen, welke daaruit zouden konnen ontstaan, de geheele Armée, ten dien opzigte, egaal moge werden behandeld, en dit poinct op eene vaste en eenpaarige voet gereguleerd.

Aan dit oogmerk nu is volkomen voldaan by het nevensgaande plan, als waarby de Dragonders in het stuk van betaling zyn gebragt op die van de Cavallerie, de Husaaren op de middelbaare, tusschen de tegenwoordige betaling der Cavallerie en Dragonders, de Soldyen van de Corporaals, Tambours en Gemeenen van de Infanterye, vermeerdert met zes Stuivers 's weeks, en ook het Inkomen der Officieren van de Infanterye verbetert, het geen mede als een noodzaakelyk poinct moet worden geconsidereerd, en vooral ten aanzien van een Kapitein van eene Compagnie, na maate dat de Compagnie in-

ge-

gemeene manschappen zoude versterkt worden, om dezelve daardoor, in de hoe langer hoe hoger loopende kosten der Recruteering te gemoet te komen, het geen dan ook de rede is, dat, voor zoo veel den Kapitein betreft, de verbetering van deszelfs inkomen is gevonden, niet door eene vermeerdering van zyn Tractement, maar door, voor ieder man toeteleggen elf Stuivers ter 42 dagen, ten profyte van den Capitein, op dat alzoo by eene eventueele versterking der Compagnie, hy niet zoude komen klaagen over de meerdere kosten op de Recruteering vallende, maar de vergoeding daar van vinden, in de gemelde geproportioneerde toeleg van elf stuivers per man.

'S GRAVENHAGE.

Brief van den Raad van State aan de Bondgenooten.

Deze meerdere betaling van Soldyen zoude over de Militie, zo als dezelve volgens het bygaande plan zoude zyn ingerigt, bedragen een Object van *f* 652128-2-4, en dus met die som verminderd worden de hier boven gemelde meerdere onkosten van *f* 1522695-15-8 een zevende, zo als dit alles kan gezien worden uit de berekening daar van, zo met opzigt tot de Cavallery als Infanterie gemaakt, en agter het nevensgaande plan gevoegd.

En wat betreft het tweede, namentlyk de essentieele voordeelen, die uit de meerdere depensen (welke als dan nog importeren) een som van *f* 870567-12-3 vier zevende zoude resulteeren, zoo zullen U Hoog Mogende uit het plan ontwaar worden, dat door de geproponeerde inrigting, zoude worden geremedieerd aan het gebrek, waar aan de Compagnien laboreren, namentlyk de zwakheid in Onder-Officieren en gemeenen Manschappen, als zullende die worden gebragt tot een bekwaam getal na proportie der Officieren, en wel in dier voegen, dat ingevalle van Oorlog, de Armée door een versterking der Compagnien alleen met Gevryters en gemeenen, tot eene veel grooter sterkte zoude kunnen gebragt worden.

Dat

'S GRAVENHAGE.

Brief van den Raad van Staten aan de Bondgenooten.

Dat wyders de Staat in dienst zoude hebben een Regiment Husfaaren en eenige ligte troupen Infantery, van hoedanige Troupes de nuttigheid vry algemeen erkend word; en welke egter in tyd van Vrede dienen aangehouden te worden, om in die van Oorlog, daar van de nodige dienst te kunnen hebben.

En dat eindelyk op die wyze de Armée zoude worden geaugmenteerd met 5409 effective dienstdoende hoofden en 2014 Paarden, eene augmentatie, welke inderdaad niet te groot fchynt, maar veel eer evenredig aan het geen noodwendig vereischt wordt, om de Republiek in ftaat van defenfie te houden, en flegts tegen een eerfte aanval beftand te doen zyn, en welke het U Hoog Mogende dus niet kan verwonderen, dat de Raad van Staten zoo wel als Zyn Hoogheid blyvende in haare te meermaale gemanifesteerde principe, dat altoos zoo veel Militie op de been moet gehouden worden, als nodig is, om in een onvoorzien voorval het hoofd te kunnen bieden, geen zwarigheid maakt, om in deze omftandigheden by gelegenheid van eene verfchikking by de Armée, en in aanmerking van de fom, waarvoor uit hoofde dier verfchikking, zulk een aanzienlyk getal Manfchappen en Paarden zoude bekomen worden, voorteftellen en als aannemelyk te recommandeeren.

Zien U Hoog Mogende, zien de Hooge Bondgenooten, de zaak mede in diervoegen in, dan meenen wy, dat dezelve door de in het oog lopende voordeelen en verbetering, welke voor den dienst van de Armée in het door Zyne Hoogheid geconcipieerde plan gelegen zyn, zoude kunnen worden gepermoveerd, om zig in het amplecteeren van het zelve, niet te laten wederhouden door de finantieele confideratien, welke anders gemaakt kunnen worden tegen de meerdere depenfes daar door te veroorzaaken; het aanritsgeld, het welk voor de ge-

geaugmenteerde Manſchappen, immers gedeeltelyk zal moeten gegeven worden en de penſioenen, welke aan de uitvallende Officieren, waar van egter het getal, uit hoofde der hier bovengemelde demisſie, waarſchynlyk zeer gering zal zyn, zouden dienen toegelegd te worden.

'S GRAVENHAGE. *Brief van den Raad van Staten aan de Bondgenooten.*

Dog levert het bezwaar voor de finantie in deze een overwigt op, dan gelieven Hoogstdezelve in overweging te nemen, of het nodige ſoulaas zoude kunnen gevonden worden in het verminderen der Compagnien Cavallerie, Dragonders en Husſaaren, met vier of des noods met agt man, en uiterlyk nog, in het minder aanhouden, van een Regiment Infanterie, het geen zoude kunnen geſchieden, al bleef het plan voor het overige in zyn geheel, en het geen zelfs door Zyn Hoogh. en door ons zoude zyn voorgeſteld, wierdt Hoogstdezelve, zoo wel als wy, niet weêrhouden, niet alleen door de perſuaſie, dat de Armée van den Staat, volgens het nevensgaande project niet te ſterk zal worden, maar ook door deze conſideratie, dat door het verminderen van een getal der Regimenten of Battaillons, moeyelyk zoude kunnen worden voldaan aan de bezetting van zoo veele Frontieren en Plaatſen, als de ſituatie van deze Republiek vordert, vooral op een tyd, waarin meest alle de Provintien met zo veel empresſement en meer dan na gewoonte Guarnizoen verlangen: en dat daarenboven een promotie, volgens welke een zo veel grooter aantal Officieren zoude uitvallen, en voor het vervolg minder geëmploijeerd worden, behalven het bezwaar, het geen uit het penſioeneeren derzelven zoude kunnen ontſtaan, mogelyk ook niet met genoegen en goedkeuring zoude worden ontvangen.

In allen gevalle moeten wy met Zyne Hoogheid verzoeken en inſteren, dat, hoedanig ook de Bondgenooten, op het overgegeven Project zullen goedvinden te reſolveren, de deliberatien daarover ten ſpoe-

'S GRAVENHAGE.

ſpoedigſten mogen worden gehouden, en getermineerd, op dat geweeten worde, waaraan men zig, met opzigt tot den voet, op welke de Armée van den Staat zal blyven, zal moeten houden.

Hoog Mogende Heeren, Wy bevelen U Hoog Mogende in Godes heilige protectie.

In den HAAGE den 23 January 1788.

(Was geparapheerd)

PETRUS CAMPER. Vt.

(Onder ſtond)

Ter Ordonnantie van den Raad van State der Vereenigde Nederlanden.

(Was geteekend)

J. H. MOLLERUS.

Het Plan van Zyne Hoogheid ter verbeeteringe van het Krygswezen is aldus ingerigt:

De Cavallerie van den Staat, beſtaat tegenwoordig uit:

Een Esq. Gardes du Corps ſterk		142	Hoofden.
Gardes te Paard	——	340	——
Zes Regimenten Cavallerie	——	2040	——
Een Regiment Gardes en twee ordinaris Dragonders.	——	1020	——
dus in het geheel	——	3542	——

Vol-

Volgens het nieuwe plan zou dezelve zyn: — *'s Gravenhage.*

Een Esq. Gardes du Corps sterk		139	Hoofden.
Een Regim. Gardes te Paard	—	493	—
Een Regiment Dragonders	—	493	—
Vier Regim. ord. Cavalerie / Twee Regim. zware Drag.	—	2886	—
Twee dito ligte Dragonders	—	962	—
Een Regiment Husaaren.	—	480	—
dus in het geheel	—	5453	—

Plan van verbetering van 't Krygsvolk.

De Infantery bestaat tegenwoordig uit:

Een Regiment Gardes sterk		984	Hoofden.
33 Regim. à twe Batail., ieder sterk 757 Hoofden dus	—	24981	—
Een Regim. à drie Bataillons	—	1135	—
dus in het geheel	—	27100	—

En zoude volgens het nieuwe plan bestaan uit:

Het Regiment Garde te voet sterk		1305	Hoofden.
Een Regiment ligte Troupes	—	835	—
7 Duitsche, 2 Mariniers, 1 Waalen en 23 Nationalen, te zamen 33 Regimenten, ieder à 837 Hoofden	—	27621	—
Tweede Regiment Waalen	—	837	—
dus in het geheel	—	30598	—

By gevolg zoude de Armée van den Staat, volgens het nieuwe plan sterk zyn 36051 Hoofden.

Wanneer dit Plan den 24 January ter vergaderinge van de Bondgenoten wierdt voorgesteld, was Zyne Doorluchtige Hoogheid de Prins Erfstadhouder daar tegenwoordig en droeg mondeling voor: „ dat Hy niet konde „ afzyn, om Hunne Hoog Mog. te verzoe„ ken, om dat Plan van verbetering der Ar„ mée

'S GRAVENHAGE.

„ mée van den Staat aan de hooge Bondge„ nooten by Misſive te willen toezenden,
„ en by Hoogstdezelven te inſteren, dat zy
„ zoo ſpoedig doenlyk hetzelve geliefde te
„ examineren en daar op te reſolveren, zo als
„ Hoogstdezelven ten meeſte dienſte van den
„ Lande zouden oordeelen te behooren; ten
„ einde dat by de thans exercerende vaca„ tures in vele Regimenten, waar van een
„ groot aantal Officieren, door Hunne Hoog
„ Mogende, uit derzelver dienst zyn gedi„ mitteerd, konde vervullen, op dat die Re„ gimenten wederom in ſtaat werden ge„ bragt, om den vereischten dienst te doen:
„ zynde Zyne Hoogheid van oordeel, dat
„ Hy, hangende de deliberatien der Bond„ genoten over het voorſchreven Plan, niet
„ alle de Vacatures, zoo in die Regimenten
„ als in andere, moest vervullen, maar eeni„ ge derzelven openlaaten tot tyd en wylen,
„ dat de Provincien derzelver Reſolutien
„ zullen hebben ingebragt, op dat het Land
„ niet door een te groot aantal Penſioenen
„ werde bezwaard, indien het bovengenoem„ de Plan wierde geampleƈteerd."

Waarop Hunne Hoog Mog. Zyne Hoogheid hebben bedankt voor deszelfs aangewende yver en zorg voor de verdediging en het behoud van den Staat en van het daar toe vereischt Krygsvolk, en voorts goedgevonden, dat voorſchreven Plan aan de Heeren Staten van de reſpeƈtive Provincien zal worden gezonden, met vriendlyk en ernſtig verzoek, het voorſchreve Plan ten ſpoedigſte in de-

beratie te leggen, en derzelver Resolutien 's GRA-
t'op hoe eerder zoo beter aan Hunne Hoog VENHA-
gende te laten toekomen. GE.

Vegens den Heere *Marron* Kapellaan in
Kapel van den Staat te Parys, verneemen wy
het navolgende (zie te voren bl 67):

o. *Marron* Kapellaan van Hunner Hoog Mogen-
de Ambassade te Parys, een brief geschre-
hebbende aan de Aucteurs van het Maand-
k *l'Esprit des Journeaux*, het welk aldaar
ukt word, en welke brief in het XII
van dat werk, voor de maand December
7, geplaatst is, hebben Hunne Hoog Mogen-
na dat alvoorens gemelde Do. *Marron* erkend
den Schryver van dien brief te wezen. geoor-
l: dat die brief *injurieus* was voor Hunne Hoog
ende, en voor de Heeren Staten der respective
incien, en derhalven gemeent zulks niet onge-
t te kunnen laten passeeren; maar besloten
23 laatstleden, den Heer *Lestevenon van Ber-
ue*, Hunner Hoog Mog. Ambassadeur aan het
van Frankryk, aan te schryven: „ om aan
nelden Do. *Marron* het ongenoegen van Hunne
og Mogende, over deszelfs onbezonnen ge-
g te kennen te geven, en denzelven van
dienst te suspendeeren, tot dat het gemelde
ykel ten genoegen van Hunne Hoog Mog. zou
geretracteerd."

Het bedoelde Artykel is van dezen inhoud:
„ Men schryft my, dat de verrukkende boorden
„ der Vecht, die tusschen Amsterdam en Utrecht
„ loopt, onlangs op de onmenschlykste wyze door
„ de Pruisfische Troupen afgeloopen zyn; en dat
„ 'er van de prachtige Buitenplaatsen, die dezelve
„ versierden, thans niets meer overig is, als de
„ voetstappen van stroopery en verwoesting."

's GRAVENHAGE.

Impius hæc tam culta novalia miles habebit,
Barbarus has segetes? en quo discordia cives
Perduxit miseros! en queis consevimus agros!

Berigt rakende den Heer Marron.

Het welk VONDEL dus vertaald:

Een godeloos Soldaet en Kryghsman zal die flout
Bezitten 't nieuwe Lant, zoo schoón en wel gebouwt?
Een snoode Vreemd'ling zal die aan onze Oogsten maaijen?
Bezie, ay zie, waer brengt de tweedraght, quaat te paeien,
De schaemle Burgers toe! Bezie, ay zie ô schant,
Voor wien bezaeiden wy ons vruchtbaer Ackerlant?

Deze plaats uit VIRGILIUS herinnerd ons zeer natuurlyk deze andere.

Exoriare aliquis tantis e cladibus ultor.

(*Mogt er eens een wreeker van zoo vele onheilen gevonden worden!*)

De zin dezer twee plaatsen uit VIRGILIUS zoude ik ten zagtste dus uitdrukken, door de vier volgende regels:

Un barbare guerrier désole ses rivages!
Sa licence effrénée a foulé ces guerets!
O fatale discorde! ô funestes ravages!
O Justice de cieux, venge un jour nos regrets!

„ Zyt verzekerd, Myne Heeren, dat de ware
„ Vrienden des Vaderlands, onder myne Landgenooten, met dit tweederlei gevoel bezield zyn.
„ ik durf 'er de borg voor blyven, met dezelfde
„ oprechtheid, waar mede ik de Eer heb te zyn.

„ MARRON."

De

De gelastigde met de zaaken van Frankryk by dezen Staat, heeft aan de Algemeene Staten den 4 February de navolgende stukken overgegeven; als voor eerst eenen brief van den Koning van Frankryk van dezen inhoud: 's GRAVENHAGE.

ZEER GELIEFDE, GROOTE VRIENDEN, GEALLIEERDEN EN GECONFEDEREERDEN.

De Marquis *De Verac*, onze Ambassadeur by U, ons rappel verzogt hebbende, hebben wy gaarne aan Zyne begeerte willen voldoen. Wy hebben hem dienvolgens gelast van U afscheid te nemen by geschrift, dewyl zyn verblyf te Parys het hem onmooglyk maakt zich daar van in persoon te kwyten. De aanhoudende blyken, welke hy ons gegeven heeft van zyn yver vooral het geen, waar by onzen dienst belang heeft, doen ons verzekerd zyn, dat hy deze laatste verrigting van zyne Ambassade op gelyke wyze zal volbrengen. Hy kan zich niet beter naar onze oogmerken gedragen, als door U op de uitdruklykste wyze verzekeringen te geven van onze vriendschap voor U en van het groot belang, dat wy altyd nemen in den welvaart en voorspoed van Uwe Republiek. Wy twyffelen niet, of de Marquis *De Verac* zal ter dezer gelegenheid op nieuws billyken het vertrouwen, het welk wy in hem gesteld hebben. Waar mede wy God bidden, dat Hy U, zeer geliefde groote Vrienden, Geallieerden en Geconfedereerden in zyne heilige en hooge bescherming neme. *Brief van den Koning van Frankr.*

Geschreven te VERSAILLES den 30 December 1787.

Uwe goede Vriend, Geallieerde en Geconfedereerde,

(*Was getekent*) LOUIS.

(*Onder stond*) L. C. DE MONTMORIN.

'S GRAVENHAGE.

Ten anderen eenen brief van affcheid van den Franfchen gezant, welke in 't begin van September 1787 in ftilte naar Frankryk was vertrokken.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Brief van den Gezant De Verac.

Na gedurende den tyd van vier Jaren de verrigting van Ambasfadeur van den Koning myn Meester by U Hoog Mog. waargenomen te hebben, heeft Zyne Majefteit de goedheid gehad acht te flaan op myn verzoek, het welk aan Hem tot myn Rappel gedaan heb, en my heden gelast om van U Hoog Mogende affcheid te nemen en nog eenmaal de Tolk te zyn van zyne gevoelens jegens dezelven, en verzekering te geven van zyne ftandvastige Vriendfchap en van het groot belang, het welk Hy ten allen tyde nemen zal in de voordeelen, den roem en den welvaart van de Republiek. Ik vind my des te gelukkiger in het ter uitvoer brengen van dit bevel van Zyne Majefteit, om dat dezelve volmaakt overeenftemt met die, welk Hy my gegeven heeft, gedurende den loop van myn gezantfchap, en van welke ik my altoos met zo veel yver als genoegen gekweten heb.

Het zy my dan Hoog Mogende Heeren geoorloofd, van deze gelegenheid gebruik te maken, om aan U Hoog Mogende te kennen te geven de wenfchen, die ik voor my zelf in perfoon voor hunnen welftand doe. Zy zyn my ingeboezemd door de levendige erkentenis, die ik altoos behouden zal wegens de blyken van vertrouwen en goedwilligheid, waar mede Uwe Hoog Mogende my vereerd hebben, gedurende al den tyd, dat ik het geluk gehad heb, by Hen te refideren.

(*Was getekend*)

LE MARQUIS DE VERAC.

PARYS den 3 January 1788.

Wy

Wy hebben in ons voorgaand stukje bl. 66. melding gemaakt van de aanschryving van de Algemeene Staten aan den President en drie Leden van den Raad van Brabant, om zich van zekere raadplegingen van dat Gerichtshof te onthouden. Wy hebben deswege nog dit nader verslag ontvangen: 's GRAVENHAGE.

Hunner Hoog Mog. Ged. tot de zaaken van de Meyerye van 's Bosch, hebben op den 28 January 1788 verslag gedaan: dat op den 13 December laatstleden in het Secreet Besoigne is voorgedragen, dat verscheiden berigten en informatien aanleiding hadden gegeven, om in het zekere te mogen vastftellen, dat eenige Personen, sessie hebbende in den Raad en Leenhove van Braband en Lande van Overmaze, zouden zyn geweest Honoraire Leden van het zogenaamde Patriottische Vry-Corps in 's Hage, gedurende de laatste Troubles en Cabales, opgerigt, het welk grootendeels tot een allerverderflykst voorbeeld voor de Ingezetenen van de Stad en Meyerye van 's Bosch en andere Plaatsen van de Generaliteit heeft moeten verstrekken, en zulks des te meerder, dewyl aldaar de onzinnigste yver voor het evengemelde Patriotismus reeds sterk was aangezet geworden, niettegenstaande dergelyke nieuwigheden, zoo wel uit hoofde van het locaal, als om andere redenen, voor ten uitterste gevaarlyk moeten aangemerkt worden. Dat de Ingezetenen zich dan ook daar door schenen te hebben bevoegd gerekend, om de buitenspoorige oogmerken en ondernemingen der Voorstanders van zoodanig Patriottismus op allerlei wys te seconderen en daar in meer en meer zyn voortgegaan. Dat het in een tyd, in welk de handhaving van de Rechten der Ingezetenen aan den eenen kant en de conservatie der

'S GRAVENHAGE.

Berigt nopens President en vier Raden van Braband.

flechts even herftelde Conftitutie en Regeering aan de andere zyde, voornaamlyk zullen moeten berusten op de uitoeffening van eene onzydige, belanglooze en aan 's Lands Grondwetten heilig verbonden Juftitie, zeer bedenklyk moet voorkomen, of de adminiftratie van dezelve Juftitie wel veilig zal kunnen en mogen gelaten worden in handen van zoodanige Leden, welke door hunne accesfie tot en deelneming in evengemelde gewapende Genootfchappen, als mede door hun verder gedrag, hebben getoond, dat zy niet alleen waren, van de voorfchreven min of meer geweldadige ondernemingen tegen 's Lands Conftitutie door hun voorbeeld, aan te moedigen, en hunne byzondere denkenswyze, ook zelf in de behandeling van zaken hun Ampt concernerende, ten koste der onzydigheid, welke hunne hoofdpligt als Rechters moest uitmaken, te manifefteren, en welke zig even daar door hebben gebragt in de omftandigheden, van over vele zaken en perfoonen, waar in of waar mede zy zelven van ter zyde zouden kunnen zyn betrokken, of waar omtrent zy, uit hoofde van hunne eigen aan den dag gelegde gevoelens, niet kunnen geoordeeld worden de vereischte onpartydigheid te hebben behouden, veel min als Rechters te kunnen fungeren.

Dat op de gronden, in het bovengemeld voorftel gelegd, was goedgevonden, den Advocaat-Fiscaal van Braband aan te fchryven en te gelasten van zich, in het gemeen op het gedrag van alle zoodanige Leden van den voorfchreven Raad en Leenhove van Braband gehouden, te informeren en fpecialyk te onderzoeken, of eenige van de voorfchreven Raden zig geïnmifceert hadden in de zogenaamde Patriottifche Vry-Corpfen in de laatfte Troubles opgerigt, en of dezelven die onzydigheid hadden geobferveerd, die aan een Rechter, in het uitöeffenen van zyn Ampt, competeerd, ten einde, de informatien ingekomen zynde, deze zaak, in een expresfelyk Befoigne met Heeren Gecommit-

teer-

teerde uit den Raad van Staten, nader te kunnen worden onderzogt, om vervolgens daar omtrend zoodanig te worden gedisponeerd, als bevonden zal worden te behooren.

'S GRAVENHAGE.

Dat de Advocaat Fiscaal van Braband daar op eene zeer ampele Memorie, met verscheiden Bylagen, aan de Heeren Hunner Hoog Mog. Gedeputeerden had overgegeven, welke in het Secreet Besoigne was gelezen en door hen daar nevens geëxhibeerd.

Berigt nopens Presid. en vier Raden van Braband.

Dat zy Heeren Gedeputeerden, de voorschreven Memorie en Bylagen geëxamineerd hebbende, hadden geconsidereerd, dat de generale last, by Resolutie van 31 December laatstleden aan den Fiscaal van den Raad en Leenhove van Braband toegezonden, behelsde eene authorisatie op gemelde Fiscaal, om

1. Zich in genere op het gedrag van zoodanige Leden, als in de præmissen dier Resolutie waren aangewezen, ten naauwkeurigste te informeren, en

2. Om in het byzonder te vernemen, of gemelde Leden zich hadden geïnmisceert in de zoogenaamde Patriottische Vry-Corpsen, en of dezelven die onzydigheid hadden geobserveert, die aan een Rechter, in het uitoeffenen van zyn Ampt compe-teert.

Dat het eerste Poinct daar gelaten zynde, de vraag eenvoudig daar op neder kwam: of 'er by de Memorie, door den Fiscaal overgegeven, blyken waren, dat gemelde Leden niet met die onpartydigheid waren te werk gegaan, welke Rechters ten allen tyden tot hunne eerste pligt beschouwen moeten, en vervolgens door wat middel in deze konde en behoorde te worden voorzien. Dat deze partydige handelwys nu door meer dan eene omstandigheid bewezen zynde, 'er dus ook geen twyffel overbleef, dat 'er eene voorziening plaats moest hebben, en wel eene zodanige, die genoegzaam was, om het oogmerk van Hunne Hoog Mog. te doen

'S GRAVENHAGE.

Berigt nopens President en vier Raden van Braband.

bereiken en te bevorderen; dat, voor zoo veel zulks van Hunne Hoog Mog. af hangt, de Rechtsoeffening en handhaving der Justitie geplaatst moet worden in handen van Lieden, die in allen opzigten met de noodige onpartydigheid in de behandeling van zaken te werk gingen en hunne posten bekleedden.

Dat op die gronden zy Heeren Gedeputeerden van advise waren, dat, ingevolge Hunner Hoog Mog. Resolutie van den 31 December, dezer gantsche zaak, ten fine van nader en finaal onderzoek, met den Raad van Staten behoorde te worden gemaakt commissoriaal, en dat dien onverminderd aan den eersten Præsiderenden en Mede-Raden in den Raad en Leenhove van Braband, Mr. *Willem van Laar*, Mr. *Nicolaas Willem Hartman*, Mr. *Daniel Jan Stein Parvé* en Mr. *Lambert Engelbert van Eck*, yder afzonderlyk behoorde te worden aangeschreven, van zich te onthouden van alle deliberatien en besoignes, welke, in gemelde Rade en Leenhove van Braband, zullen kunnen gehouden of gedecerneert worden, ten opzigte van eenige zaken, welke tot de zoogenaamde Patriottische Genootschappen, Vaderlandsche Societeiten en Exercitie-Genootschappen betrekking hebben, of relatie hebben met de Troubles, die in de laatste tyden hebben plaats gehad.

Dat hier van wyders aan den Raad van Braband en aan den Fiscaal zoude behoren Extract te worden toegezonden, om tot hun narigt te strekken, en eindelyk dat aan meergemelden Raad en Leenhove zoude behooren te worden gelast van de Notulen van den Raad, betreffende het verzoek van den Fiscaal by deszelfs Memorie gementioneerd, in handen van den Griffier van Hunne Hoog Mog. te doen overbrengen, ten einde daar uit zoude kunnen consteeren, wat 'er ten dien opzigte had plaats gehad en gebeurd was.

Hunne Hoog Mogende op dit Rapport geraadpleegd

pleegd hebbende, hebben ten zelven dage goedgevonden en verstaan, dat het zelve, benevens alle de daar toe behoorende stukken, zouden gesteld worden in handen van de Heeren *Tork van Rosendaal* en de andere Hunner Hoog Mog. Gedeputeerden tot de zaken der Meyerye van 's Hertogenbosch, om dezelven met eenige Heeren Gecommitteerden uit den Raad van Staten te visiteeren, te examineeren, en van alles ter Hoogstderzelver Vergadering rapport te doen, en dat dien onverminderd aan bovengemelden President en Raden worde aangeschreven, zich te onthouden van alle Deliberatien en Besoignes, welken in gemelde Rade en Leenhove zouden gehouden of gedecerneerd worden, ten opzigt van eenige zaken, welke tot de zogenaamde Patriottische Genootschappen, Vaderlandsche Societeiten en Exercitie-Genootschappen betrekking hebben, of relatie hebben, met de troubles, die in de laatste tyden hebben plaats gehad.

'S GRAVENHAGE.

Berigt nopens President en vier Raden van Braband.

Hier op hebben gemelde President en drie Leden in den Raad en 't Leenhof van Braband, aan de Algemeene Staten den 5 February geschreven dezen brief:

HOOG MOGENDE HEEREN!

De Ondergetekenden eerst presideerende en verdere Mede-Raden in den Rade en Leenhove van Braband en Lande van Overmaze, ieder in hun privé ontfangen hebbende U Hoog Mog. gerespecteerde Resolutie op den 28 January laatstleden, genomen op het gerapporteerde, door de Heeren U Hoog Mogende Gedeputeerden tot de zaken van de Stad en Meyerye van 's Bosch, waar by hun hebben gelieven aan te schryven, van zich te onthouden van alle Deliberatien en Besoignes, welke in gemelden Rade en Leenhove zouden kunnen gehou-

's GRAVENHAGE.

Brief van vier Leden in den Raad van Braband.

den of gedecerneerd worden, ten opzigte van eenige zaken, welke tot de zogenaamde Patriottische Genootschappen, Vaderlandsche Societeiten en Exercitie-Genootschappen behooren of relatie hebben met de troubles, welke in de laatste tyden hebben plaats gehad; hebben het van hunnen onvermydelyken pligt geoordeeld aan U Hoog Mog. voor te dragen en te declareeren, dat zy gaarne berusten willen in het voorschreven verlangen van U Hoog Mog., by de gemelde Resolutie gemanifesteerd, en zulks uit hoofde van dien pligtmatigen eerbied voor Hoogstderzelver Souvereine beveelen, waar aan zy nimmer gemankeerd hebben. Dan zy menen egter tevens aan de eer van hun Ampt en aan hunne eigen onbevlekte reputatie schuldig te zyn, om voor U Hoog Mog niet te moeten ontveinzen, dat zy gevoelig getroffen zyn door de voordragt van zaken, welke by de middelen van het rapport, in de Præmisfen van de voorschreven Resolutie voorkomende, zo ten opzigte van hun gedrag en denkenswyze in het gemeen, als voornamelyk ten opzigte van de dadelyke waarneming hunner Posten gevonden word; en zulks te meer, daar het naar het oordeel van welgemelde Heeren Gedeputeerden, door meer dan eene omstandigheid, by eene Memorie van den Advokaat-Fiscaal van Braband voorgedragen, bewezen zoude zyn, dat zy in de behandeling van zaken, hun Ampt concerneerende, die onzydigheid, welke hun hoofdpligt als Rechters moest uitmaken, zouden gevioleerd hebben.

Eene voordragt, Hoog Mog. Heeren, waar omtrend het nader onderzoek, by U Hoog Mog., ingevolge het advis van welgemelde Heeren Gedeputeerden zelve, vastgesteld, de Ondergetekenden wel schynt te mogen doen vertrouwen, dat U Hoog Mogende dezelve nog geenzints voor bewezen hebben aangenomen: maar eene voordragt nogtans, waar door de Ondergetekenden zich in hunne tederste betrekking vinden aangetast, en waar van

zy

zy dierhalven niet mogen nalaten, met al dien ernst, welke de verdediging hunner eer van hun afvordert, de grievende hardigheid respectueuslyk aan U Hoog Mog. te representeeren, met eerbiedig verzoek, dat, daar zy zich geene daden nog omstandigheden ter Waereld kunnen herinneren, waar door zy zich aan zulke verregaande misdryven schuldig zouden moeten rekenen, daar ook nimmer eenig vermoeden dienaangaande door iemand hunner Mede-Leden, of door het Officie-Fiscaal, aan hun is te kennen gegeven, en daar de æquiteit van U Hoog Mog. niet kan toelaten, dat zy onverhoord verdagt gehouden, veel min veroordeeld zouden worden, aan hun dienvolgends de visie van de voorschreven Memorie en Bylagen, waar op de gemelde insinulatien schynen te berusten, zal mogen worden geaccordeerd, ten einde zy gelegenheid hebben mogen, om aan U Hoog Mogende zodanige elucidatien te doen toekomen, welke zy vertrouwen, dat meer dan toereikende zullen zyn, om hun van alle blaam in het bekleeden van hunne Post volledig te zuiveren.

'S GRAVENHAGE. *Brief van vier Leden in den Raad van Braband.*

Het is in dit rechtmatig vertrouwen, dat zy God Almachtig biddende, U Hoog Mog. te willen conserveeren, in eene langdurige en voorspoedige Regeering, de eere hebben zich met diep respect te noemen.

U Hoog Mog. Onderdanige en Gehoorzame Dienaren,

(*Was geteekend*)

W. VAN LAER.
N. W. HARTMAN.
D. J. STEYN PARVE.
L. E. VAN ECK.

'S HAGE den 5 February 1788.

De

'S GRAVENHAGE.

De Fiscaal van Braband heeft daar op aan de algemeene Staten aldus berigt:

Berigt van den Fiscaal van Braband.

Ondertusschen heeft de Advocaat-Fiscaal van Braband, welke door Hunne Hoog Mogenden is aangeschreven, om onderzoek te doen naar het gedrag van eenige Leden van welgemelden Raad, uitwyzens deszelfs ingeleverde Memorie, gemeent, ter voldoening aan Hoogstderzelver Resolutie, deze twee zaken te moeten onderzoeken:

In de eerste plaats: of sommige Leden van den Raad van Braband zich mogten hebben geïmmisceert in zogenaamde Patriottische Vrycorps, welke geduurende de laatste troubles waren opgerigt; en in de tweede plaats, of dezelven die onzydigheid hadden geobserveert, die aan een Rechter in het uitoeffenen van zyn Ampt betaamd.

Omtrent het eerste point wordt door den Advocaat-Fiscaal ter kennis van Hunne Hoog Mogenden gebragt: dat hem in dat onderzoek voorgekomen was, dat Mr. *Willem van Laar*, eerste præsideerende, Mr. *Nicolaas Willem Hartman*, Mr. *Daniel Jan Steyn Parvé* en Mr. *Lambert Engelbert van Ek*, Extraordinaris Raaden in den gemelden Rade en Leenhove, zouden zyn geweest Honoraire Leden van het Vrycorps, het welk in 's Hage is opgerigt geweest, onder de Zinspreuk; *Voor het Vaderland*

Dat, boven en behalven dat zulks is geweest van eene publicke Notoriteit, en hetzelve by openlyk gedrukte Lysten, van drie dier Raaden federt langen tyd is bekend geweest, het aan Hunne Hoog Mogenden nog nader zoude blyken uit twee Lysten aan deszelfs Memorie gehegt, zynde de eerste een Copy van een Copy Authentiek, van zekere Naamlyst van de Exerceerende en Honoraire Leden van het voorschreve Genootschap, volgens zeker Boekje in Quarto, het welk in 's Hage in de Schoolstraat zoude gevonden zyn, en het welk door den gewezen Knegt

van

van het zelve Genootschap zoude zyn verloren, en thans *in originali* is berustende onder den Procureur-Generaal van Holland, Zeeland en Friesland; en de andere eene Copy van eene Copy Authentiek, van zekere Lyst, welke in de laatste opgerigte zogenaamde Vaderlandsche Societeit in de Houtstraat in 's Hage heeft voorgelegen, en van daar geraakt is in handen van een persoon, welke aan hem Advocaat-Fiscaal gedeclareerd had, het zelve uit dat Societeitshuis bekomen te hebben, en op welke laatstgemelde Lyst de namen van den Præsideerende en Extraordinaris Raaden Mr. *Willem van Laar* en *Lambertus Engelbert van Eck* niet gevonden worden, even gelyk op de eerstgemelde Lyst de naam van Mr. *Daniel Jan Steyn Parvé* mede niet voorkomt.

'S GRAVENHAGE

Berigt van den Fiscaal van Braband.

Dat hy Advocaat-Fiscaal aan de beoordeeling van Hunne Hoog Mog. eerbiedig overliet, in hoe verre gemelde Lysten als genoegzame bewyzen van het Lidmaatschap der vier Leden, onder het genoemde Vrycorps konden en behoorden aangemerkt te worden; gelyk ook in hoe verre daar tegen in bedenking zoude kunnen komen, dat de egtheid der Lysten erkend zynde, het egter mogelyk zoude kunnen wezen, dat een derde de namen dier Leden daar op zoude kunnen gesteld hebben, zonder dat zy die zelve hadden geschreven en opgegeven, doch dat zy niettemin, nimmer na het in 't licht komen der Lysten, dat Lidmaatschap by openbaare bekendmaking in de Nieuwspapieren hadden tegengesproken.

Dat Hunne Hoog Mogende in Hoogstderzelver Resolutie, de oogmerken en ondernemingen der Voorstanders van het Patriottismus hebbende gelieven te beschouwen als buitensporig, en het voorbeeld daar van, in Raaden van den voorschreven Raade en Leenhove van Braband, als allerverderflykst voor de Ingezetenen van de Stad en Meyerye van 's Hertogenbosch, hy Advocaat-Fiscaal niet konde voorby gaan,

'S GRAVENHAGE.

Berigt van den Fiscaal van Braband.

gaan, aan Hunne Hoog Mog. onder het oog te brengen een Affchrift van het Voorftel, door Gecommitteerden van het Haagfche Genootfchap of Vrycorps op den 17 July des vorigen Jaars, ter Provinciaale Vergadering der gewapende Corps binnen de Stad Leyden gedaan; dan dat hy egter daar uit niet wilde infereeren, dat dit Voorftel by de gezamentlyke Leden van het Vrycorps zoude zyn goedgekeurd, en meer byzonder, dat de voorgemelde Raden daartoe zouden hebben geconcurreerd of kennis van gedragen, maar mede aan de beoordeeling van Hun Hoog Mogende overliet, in hoe verre het Lidmaatfchap van zulk een Genootfchap, uit wiens naam zodanige Voorftellen gedaan worden, een iegelyk dier Leden, hoofd voor hoofd, voor de gevolgen daar van aanfprekelyk maken kan.

Dat hem Advocaat-Fiscaal, met betrekking tot den Perfoon van Mr. *Nicolaas Willem Hartman*, was voorgekomen, dat dezelve was geweest *Contribuant in het zogenaamde Vaderlandfche Fonds*, van welke Contribuanten, by deze Memorie, een Lyst wierdt overgelegd, zynde gevolgd naar een langwerpig Boekje in Folio, het welk men, zo hem Advocaat-Fiscaal ftellig verzekerd was, gevonden had ten huize van den gewezen 's Lands Drukker *C. Plaat* in 's Hage, en welke Lyst alle kenmerken van egtheid had.

Met opzigt tot het tweede point van onderzoek, of naamlyk dezelve Leden hadden geobferveert die onzydigheid, die aan een Rechter, in het uitoeffenen van zyn Ampt, betaamd, betuigd de Advocaat-Fiscaal zich meer verlegen gevonden te hebben, gemerkt hy zelve de Befoignes van den Raad van Braband niet bywonende of eenige toegang tot de Notulen hebbende, niet konde beoordeelen, in hoe verre de zaken aldaar met de gepaste onzydigheid zyn behandeld en gejugeert; dat hy Advocaat-Fiscaal van Braband, egter had moeten ondervinden, dat door hem, als Procureur-Generaal van Braband, een Request zynde geprefenteerd, om Manda-

damment Crimineel en van Apprehensie, dat Mandament, na dat het zelve reeds was verleend, weder ingetrokken en in een Mandament van Dagvaarding in persoon veranderd was, hoe zeer ook tegen twee minder schuldige Complices gelyke Dagvaardingen in persoon waren verleend, en daar door het hoofd en de eerste aanlegger der oproerige bewegingen en gepleegde geweldadigheden, welke den Persoon van Zyne Hoogheid van Landverraad had beschuldigd, met minder schuldigen was gelyk gesteld geworden; dan dat hy Advocaat-Fiscaal geen toegang hebbende tot de Besoignes en de Notulen van den Raad, met geen zekerheid konde bepalen of de intrekking van dat Mandament aan de medewerking van dezelve vier Raaden behoord te worden toegeschreven; doch dat het egter opmerking verdiende, dat de nieuw aangestelde Raad Extraordinair *Braams*, schoon destyds reeds de deliberatien van den Raad over eene Civile zaak hebbende bygewoond, egter tot de verdere deliberatien over deze Requesten door den Præsident niet was verzogt geworden.

'S GRAVENHAGE.

Berigt van den Fiscaal van Braband.

Dat Hunne Hoog Mogende, twee Missives den 14 September en 13 December 1785, door Scheepenen, Gezworens en Raaden der Stad 's Hertogenbosch, aan Hoogstdezelven geschreven, aan gemelden Raad gezonden hebbende, om deszelfs Consideratien en Advys, de vier gemelde Raaden een byzonder berigt aan Hunne Hoog Mogende hadden ingediend, en zulks wel na dat door den Raad aan Hunne Hoog Mog. waren toegezonden die Considératien en Berigt, welke Hoogstdezelven op die beide Missives van den vollen Raad hadden gerequireerd, en welke Considératien en Berigt zekerlyk in stelling en begrip, merkelyk zullen verschild hebben van de Considératien, door dezelve vier Raaden naderhand afzonderlyk ingediend.

Dat het zeer bedenkelyk moet voorkomen, of eenige Leden van een Collegie van Justitie, van hun-

'S GRAVENHAGE.

Berigt van den Fiscaal van Braband.

hunne Medeleden in gevoelen verschillende, het vermogen hebben die verschillende begrippen, welke door de meerderheid van dat Collegie zyn verworpen, en door welke meerderheid, op den naam van het volle Collegie, eene wettige conclusie ter contrarie is uitgebragt, niet alleen openbaar te maken, maar ook dezelve ongevergt onder het oog van den Souverein te brengen.

Dat althans eene openbaaring van verschillende gevoelens schynt aan te duiden, eene hooggaande vooringenomenheid voor zyne byzondere begrippen en een overmatigen iever om dezelve begrippen niet te min præferabel aan het geresolveerde van dien Raad, ook zelf by Hunne Hoog Mogende, te doen doorgaan.

Dat de inconsequentien, welke uit een diergelyken stap doorgaans voortspruiten, zich ook in dit geval maar al te zeer hebben gemanifesteerd, dewyl daar door een zeer notabel getal Burgers en Ingezetenen van 's Hertogenbosch (die zich tot appui van dat geen, het welk by de voorgemelde Missives van Scheepenen, Gezworens en Raaden van 's Hertogenbosch, wierd gesustineerd, naderhand aan Hunne Hoog Mog. by Request hadden geaddresseert, dan welke Requesten Hunne Hoog Mog. goedvonden te seponeeren) zyn gebragt in een begrip, als of de overige Leden van den Raad van Braband, welke egter de groote meerderheid van dien uitmaakten, niet zo zeer geporteerd zouden zyn geweest, om de vermeende Voorrechten en Privilegien der Ingezetenen van 's Hertogenbosch voor te staan, en welk begrip Scheepenen, Gezworens en Raaden van 's Hertogenbosch mede schynen geadopteerd te hebben, dewyl by dezelven in serieuse deliberatie is genomen, om aan ieder der vier Raaden een gouden Penning tot eene gedagtenis te vereeren, doch het welk alleen by eene kleine meerderheid is gedeclineert.

Dat

Dat hy Advocaat-Fiscaal ook voor Hunne Hoog Mog. niet mogte verbergen, hoe hem in 't algemeen was voorgekomen, dat veele Ingezetenen van 's Hertogenbosch, in hun verkeerd denkbeeld, als of Hunne Hoog Mog. zelve op hunne wettig verkregene Voorrechten en Privilegien zouden willen empiëteeren, door deze afzonderlyke Consideratien en Berigt der gemelde Leden gesterkt, zich meer en meer hebben toegegeeven aan dien onzinnigen ieyer voor dat zogenaamde Patriottismus, en uit welkers onmatige drift, vervolgens gedeeltelyk zyn voortgesproten die treffende onheilen, welke veele Ingezetenen dier Stad onlangs zyn overgekomen.

's GRAVENHAGE.

Berigt van den Fiscaal van Braband.

Dat het niet minder bedenkelyk aan hem Advocaat-Fiscaal heeft moeten voorkomen, of de wyze op welke die afzonderlyke Consideratien publiek zyn gemaakt, wel is over een te brengen met die onzydigheid en gepaste onderhorigheid, welke Leden van een Generaliteits Collegie, het welk voor een der Leden van het Hooge Bondgenootschap geene meerdere deference kan en mag betonen dan voor de overige Leden, van dien, in het algemeen aan Hunne Hoog Mog. is verschuldigd: dat gemelde vier Raaden, na dat zy te vergeefs getragt hadden dezelve hunne afzonderlyke Consideratien in Hunne Hoog Mog. Vergadering te doen aannemen, en dezelven aldaar een object van Hoogstderzelver deliberatien te maken, niettemin op de instantien van den toenmaligen Heer Raad-Pensionaris van Holland (als daar toe by Resolutie van Hunne Ed. Groot Mog. geauthoriseert) een afschrift van dat afzonderlyk berigt aan welgemelden Heer Raad-Pensionaris hebben overhandigd, met dat gevolg, dat het zelve door Hunne Ed. Groot Mog. by circulaire Missive aan de overige Leden van het Hooge Bondgenootschap is toegezonden, en daar door publiek geworden.

Dat, zo het hem Advocaat-Fiscaal toescheen, gemelde vier Raaden, indien zy in alles hadden geobserveert eene exacte Neutraliteit, aan hun Ampt

'sGRA-VENHAGE.

Berigt van den Fiscaal van Braband.

en het radicale hunner Commissie voegende, zich van de mededeeling van het zelve stuk aan welgemelden Heer Raad-Pensionaris beleefdelyk hadden behooren te excuseeren, te meer, daar Hunne Hoog Mogende hadden verstaan, dat de Missive van de Minderheid behoorde te worden uitgegeeven, als niet gerequireerd hebbende het advis der byzondere Leden, maar van den Raad van Braband.

Dat Hunne Hoog Mogende, by meergemelde Resolutie, hadden gelieven aan te merken, dat het, in een tyd, in welke de handhaving van de Rechten der Ingezetenen aan den eenen kant en de Conservatie der slegts even herstelde Constitutie der Regeering aan de andere zyde, voornamelyk moest betragten op de uitoeffening van eene onzydige, belanglooze en aan 's Lands Grondwetten heilig verbonden Justitie, het zeer bedenkelyk moet voorkomen, of de administratie van dezelve Justitie wel veilig zoude kunnen en mogen gelaten worden in handen van zodanige Leden, welke door hunne accessie tot en deelneeming in evengemelde Genootschappen, als mede door hun verder gedrag, getoond hebben, dat zy niet alleen waren van de meer of min geweldadige ondernemingen tegen 's Lands Constitutie door hun voorbeeld aan te moedigen, en hunne byzondere denkwys, ook zelf in de behandeling van zaken hun Ampt betreffende, ten kosten der onzydigheid, welke hunne hoofdpligt als Rechters moet uitmaken, te manifesteeren, en welken zich, even daar door, hebben gebragt in de omstandigheden van over vele zaken en persoonen, waar in of waar mede zy zelven van ter zyden zouden kunnen zyn betrokken, of waar omtrend zy, uit hoofde van hunne eigene aan den dag gelegde gevoelens, niet kunnen geoordeeld worden de vereischte onpartydigheid te hebben behouden, veel min als Rechters te kunnen fungeeren.

Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staten

van

van Holland en West-Friesland, hebben aan 's Graden Heer Mr *Hendrik van Straalen* Jansz. Secretaris van Heeren Gecommitteerde Raden in West Friesland en het Noorder-Kwartier, toegestaan, „de Vergadering en „Besoignes van Hun Ed. Groot Mog. te mo„gen aanhooren en bywoonen; mitsgaders „denzelven te voorzien van een *Credentiaal*, „om wegens deze Provincie ter Generaliteit „te compareeren, en de Deliberatien van den „Gemeenen Staat aan te horen, en zulks uit „hoofde van de personeele Commissien, wel„ke gemelde Heer *Van Straalen* de eer „heeft van wegens deze Provincie te be„kleden." Van deze gunst heeft de Heer *Van Straalen* dadelyk gebruik gemaakt, zynde in die betrekking verschenen ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mog., gelyk mede in die van Hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal, en in de laatste ingeleid door den Heer Staat-Generaal *Mosfel*.

'S GRAVENHAGE.

Den 6 dezer maand is ter Vergadering der Algemeene Staten besloten „den Heer Mr. „*Mattheus van der Pot*, waarneemende het „Officie van den Advocaat-Fiscaal van de „Generaliteit, te authoriseeren, ter zake van „zekere zeer bedenkelyk voorkomende Mis„sive, door den Heer Mr. *Pieter Paulus*, „Advocaat-Fiscaal ter Admiraliteit op de „Maze, geschreven aan den Heer *Costerus*, „Burgemeester der Stad Woerden, tegen „voornoemden Advocaat-Fiscaal, en alle „andere Amptenaaren van de Generaliteit,

'sGRAVENHAGE. „ welke zig een in het oog lopend gedrag „ tegen zommige Provincien hebben vervoorloofd, te inquireeren, en daar van aan Hunne Hoog Mogende rapport te doen."

Tot de *Verbintenisse* of *Alliantie* tusschen het Hof van Berlyn en deze Republiek is reeds by alle de Provincien besloten, en de Garantie of Vrywaring van de gevestigde Constitutie en van 't Stadhouderschap, maakt een der hoofdpunten van dezelve uit.

Hun Ed. Groot Mog. hebben den 7 dezer by Publicatie verboden, „ op eene boete voor „ de eerste keer v n 500 en de tweede keer „ van 1000 guldens, mitsgaders voor de „ derde reis, van arbitraire Correctie, het „ vervoeren buiten de Provincie van alle zo„ danige Gereedschappen als tot de Pypma„ kery behooren, het inkopen maken of „ doen maken of repareeren derzelve, voor „ rekening van Uitlanders, of om dezelve „ buiten 's Lands te brengen, of ook Persoo„ nen te debaucheeren, om zig in dienst van „ buitenlandsche Pyp-Fabrieken te laten em„ ployeeren."

De Heer *Van Dedem van de Gelder*, Gezant van Hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, een Memorie aan de Turksche Hooge Regeering te Constantinopel overgegeven hebbende, inhoudende klagten der Hollandsche Natie te Smirna, dat zedert een

reeks

reeks van jaaren de wezenlyke artikels der 'sGRAVENHAGE.
Capitulatie of het Verdrag met de Porte, tot het grootst nadeel van den Koophandel en merkelyke vernedering en minachting voor de Consuls van Hun Hoog Mogende, niet nagekomen, maar in tegendeel ten eenemaal in den wind geslagen, en als niet langer in wezen zynde, aangemerkt wierden; heeft een allervoldoenendst antwoord van den Turkschen Keizer bekomen, behelzende de volkomene verzekering nopens de ernstigste beveelen, om voortaan alle die abuisen zorgvuldig te vermyden, en de pointen in de Capitulatie vervat, stipt te agtervolgen.

Ook heeft de Heer Mr. *Gerard Brandsen*, die eenigen tyd aan het Fransche Hof als buitengewoon Gezant van dezen Staat gediend, en nu terug geroepen en gekeerd is, ter Vergaderinge van de Algemeene Staten verslag van zyne verrigtingen en waarneeming van zyn Gezantschap gedaan.

Men verwagtte met rede, dat de gewoone Voorjaars-Uitschryving van den Algemeene Dank- en Bede-Dag, in deze tydsomstandigheden, na de omwenteling van den voorleden Jaare 1787, aanmerkelyk zoude zyn. Zy was aldus ingerigt:

EDELE MOGENDE HEEREN!

De toestand van dit Gemeenebest, in het eerste tydperk van deszelfs nog ongevestigde Vryheid, is meermalen in Onze Jaarboeken verbeeld geworden onder het zinnebeeld van een Schip, het welk

'S GRAVENHAGE.

Uitschr. van den Algem. Dank- en Bededag.

welk in een onstuimige Zee met de golven worstelde, maar evenwel door dezelve niet wierd verslonden; nooit was deze vergelyking toepasselyker op de situatie van de Republiek, dan in het tegenwoordig tydstip, wanneer de merkwaardige tusschenkomst van eene aanbiddelyke Voorzienigheid, dezelve heeft gered uit een aaneenschakeling van de schrikkelykste rampen, en allergrootste gevaaren.

Deze zyn de gevolgen geweest van het vuur van burgerlyke tweedragt, in het midden van Ons ontstoken, door de hand van Onze eige ontaarde of verleide Landslieden, en heimelyk aangezet door menschen, die, of onkundig waren van de wezentlyke belangen van hun Vaderland, of het waare welzyn van het zelve niet ter harte namen.

Wy zyn in der daad, geduurende deze laatste jaaren, door meest alle de onheilen van nationaale tegenspoed bezogt geweest: de banden van de vermaarde *Unie van Utrecht*, waar op Ons geheel bestaan en onafhankelykheid berusten, zyn verbroken en met de voet getreeden; de Zetels van de Souverainiteit in Onze Provincien en Steden zyn beledigt en onteerd; de Wetten hebben moeten zwygen, en hun gezag heeft moeten wyken voor een partydige en willekeurige uitoeffening van Justitie; de ongebondenheid van de Drukpers, is, zonder de minste tegenkanting of beteugeling ontmoet te hebben, tot zulk een trap van onbeschaamtheid, onbetamelykheid en dolle drift gesteegen, dat de geschiedenissen van geen beschaafd Volk eenig voorbeeld daar van kunnen opleveren. De twee uitersten van *Anarchie* of regeeringloosheid, en *Despotisme*, of willekeurige overheersching, zyn op de zonderbaarste wyze vereenigd, en hebben beide een steun gevonden in de medewerking van eene verblinde en gewapende menigte, die niet geschroomt heeft, zig zelve, door geweld, de begeeving van Regeerings Posten aan te matigen, en 's Lands vreedzame en weerlooze Ingezetenen met hunnen

on-

ondergang te bedreigen. Het ogenblik scheen geboren te zyn, dat de oorspronkelyke en aloude Constitutie van den Staat, zo dikwyls in de kommerlykste tyden beschermd door Mannen, welke de Voorzienigheid tot haar behoud scheen te hebben opgewekt, niet alleen op haare grondslagen wankelde, maar in het dringendst gevaar was, van ten eenemaal om ver geworpen te worden; met één woord, Wy behoefden maar eene schreede verder te gaan, om geen Volk meer te wezen. 's GRAVENHAGE. *Uitschr. van den Algem. Dank- en Bededag.*

In dit akelig tydstip van ellende en duisternis, heeft het den Allerhoogsten, dewelke het lot der Volkeren in Zyne Handen heeft, behaagt; Zynen Almachtigen Arm uit te strekken tot Onze behoudenis. Hy bragt hulpmiddelen voor Ons te weeg in de vereenigde Raadsbesluiten en vriendnabuurlyke maatregulen, genomen door twee magtige Mogendheden, welke reeds in vroegere tyden, meer dan eens tot Onze bescherming toegeschooten waren. De plotzelyke en onverwagte omwenteling van zaken, welke hier op in de Republiek volgde, was ogenschynlyk het werk van den Heere, en vereischt van Onzentweege de vuurigste uitstortingen van lof en dank aan den Rotssteen Onzes heils. Des niettegenstaande is het heilzaam werk van Onze herstelling, of schoon gelukkig begonnen, nog niet voltooid: Wy zugten nog onder bezwarende omstandigheden, die een gevolg zyn van de rampzalige verdeeltheden, die Ons tot den oever van Ons bederf hebben gebragt. Deze verdeeltheden hebben in de belemmering van Onzen Koophandel, in den toestand van Onze Finantien en van Onze Krygsmagt, en in verscheide andere voorwerpen van algemeen belang, menigvuldige beklagelyke gebreken veroorzaakt, welker verbetering den aandagt der Overigheid naar zich trekt; zy hebben ook aanleiding gegeeven (het geen misschien het allerdroevigste is) tot een geest van verblindheid en verwarring, die nog

's GRAVENHAGE.

aan het gisten is, en op verfcheide plaatzen in het geheim word aangezet.

Uitschr. van den Algem. Dank- en Bededag.

En, het geen de bekommernis, welke uit zodanige befchouwingen natuurlyk moet ontftaan, nog vermeerdert, is het droevig aanzien, het welk het toenemend bederf der Zeden en Grondbeginzelen onder Ons oplevert.

Menigmaal hebben Wy, by het wederkeeren van Onze plegtige Bede-Dagen, de Zonden van het Volk, het overhand toenemen van godloosheid, ongeloof, onverfchilligheid in den Godsdienst, en weelde, betreurd, waar uit eene menigte van Ondeugden ontftaan zyn, die voor elk in het byzonder heilloos, en voor de Maatfchappy in het gemeen, verderffelyk moeten zyn. Dan het is een van de rampfpoedige gevolgen Onzer laatfte Onlusten geweest, dat dezelve nieuwe Overtreedingen gevoegd hebben by deze vernederende lyst van Onze nationaale Zonden. Dezelve hebben, onder allerlei uitvlugten en fpitsvindigheden, de Eeden, die de Waarborg der Trouwe onder de Menfchen zyn, losgemaakt; op verfcheide Plaatfen hebben zy de heilige verrigtingen van de Dienaars van het Euangelie, tot de fnoodfte oogmerken van Geweld en Oproer doen ftrekken; de verdervelyke invloed van Onze Burgertwisten heeft in een menigte van Beleiders van den Christelyken Godsdienst, alle gevoelens van Liefde en Opregtheid, van Eerlykheid en goede Trouw, byna ten eenemaal uitgeblust, terwyl Partyfchap, Haat, Kwaadfprekenheid en Wraakzugt, het genoegen van het huislyk Leven verbittert, ja zelfs by veelen alle gevoelens van Menschlievendheid hebben doen verdwynen.

De ernftige overweging van alle deze Omftandigheden, in een tyd, wanneer het denkbeeld van misbruikte goedheid meer dan ooit gefchikt is, om vrees en ongerustheid in te boezemen, heeft de Heeren Staten Generaal met Onze bewilliging bewogen, om

om een Algemeenen Dank-, Vast- en Bede-Dag's uit te schryven over alle de Geünieerde Provincien, Geässocieerde Landschappen, Steden en Leden van dien, tegen Woensdag, die weezen zal den 19 Maart eerstkomende, om ten zelven dage in alle de Kerken dezer Landen byeen te komen; ten einde Wy in de tegenwoordigheid van God Almachtig mogen verschynen, om met de innigste gevoelens van Lof en Dankzegging, Zyne onverdiende Goedertierenheid voor dit Gemeenebest te vieren en te looven, in het byzonder met opzigt tot deze laatste tusschenkomst van Zyne Voorzienigheid, tot behoud van Land en Kerk; en om Ons ter neder te werpen voor den Throon Zyner Genade, onder een opregte en ootmoedige belydenis Onzer Zonden en Overtreedingen, derzelver vergeeving ootmoedig afsmeekende, om de verdiensten van Onzen Heiland en Zaligmaaker Jezus Christus.

Het is te gelyker tyd een van de allerwezentlykste oogmerken van deze Nationaale Godsdienstoeffening, om de dierbaare belangen van het lieve Vaderland aan de byzondere bescherming van den Allerhoogsten op te dragen, en Hem te bidden, dat het Hem behaagen moge het zoo heerlyk begonnen Werk van Zyne Goedertierenheid en tedere Ontfermingen te voltooyen; de Wolken, welke nog hangen over Ons tydelyk welvaaren, te verdryven: de verrigtingen van de Overheid en de maatregulen, die genomen worden, om Ons welzyn te bevorderen en voort te zetten, met Zyne Zegeningen te willen bekroonen; een einde te maaken van de Verdeeldheid en Verwarring, die zoo lang in Onze Raadzalen geheerscht heeft, en van die droevige Partyschappen en Twisten, die Onze rust verstoort en Onze kragt vernield hebben; Onze Vrede, Vryheid en oude Constitutie op vaste Gronden te vestigen, Zyne Zeegeningen uit te storten over Onzen Koophandel, Zeevaart, Land- en Akkerbouw, Handwerken, Visscheryen, Handels, Maatschappyen en de ove-

's GRAVENHAGE.

Uitschr. van den Algem. Dank- en Bededag.

overige Bronaders van Onzen Nationaale voorspoed, en dus de Republiek te herstellen, in het genot van dien Bloei en Welvaart, die Haar wel eer aanzienlyk maakte onder alle Natien.

Doch het zoude vermetelheid wezen, deze Zegeningen van den Hemel te verwagten, by aldien het diep gevoel van Onze menigvuldige Zonden en Overtreedingen niet gevolgt wierd door eene Waaragtige en algemeene Bekeering en Verbetering.

Een ieder dus in zyn stand en kring, werde op nieuw door de dringendste en aandoenlykste beweegredenen aangezet, om afstand te doen van die Zonden, die een Volk tot een schandvlek strekken, en om die Christelyke, Zeedelyke en waarlyk *Patriottische* Deugden te oeffenen, die eene Natie verhoogen: op deze wys, en op deze wys alleen, kan Ons bestaan en Ons Welzyn, op vaste en duurzaame gronden worden gevestigt.

En daar de Welvaart van een Volk in het byzonder afhangt (onder den Goddelyken Zeegen) van de Wyze en heilzaame maatregulen van die geene, die in bewind over het zelve gesteld zyn, zo is het de Plicht van de Ingezetenen van dit Gemeenebest, den Opperften Rechter der Volkeren te smeeken, dat Hy de Dierbaarste Zeegeningen Zyner Voorzienigheid en Genade wil uitstorten, op de Perzoonen en het bestier van de Hooge Overheid dezer Landen; dat Hy dezelve in deze moeyelyke tyden wil schenken, een verdubbelde maat van Wysheid, Trouw, Kloekmoedigheid en Onbaatzuchtigen yver voor het algemeene Welzyn, op dat Zy, door Hunne onvermoeide Werkzaamheid in het bevorderen van den Welvaart dezer Republiek van binnen, en in het vermeerderen van haar Aanzien en Roem van buiten, verkrygen mogen de duurzame Hoogagting en het welverdiende vertrouwen van een vry, een gelukkig en een dankbaar Volk.

Wy zyn insgelyks by deze plegtige gelegenheid, verplicht, Onze vuurigste Gebeden ten Hemel op

te

te zenden, voor Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prince van Orange en Nassau; dat, gelyk Hy onlangs vereerd is geworden met zonderlinge blyken van de Goddelyke Hoede en Voorzorg in de dagen Zyner beproeving, Hy en Zyn Huis steeds mogen blyven de voorwerpen van de byzondere Bescherming der Voorzienigheid. Dat Hy door de Wysheid van Zyn Bestier, en Zynen Edelmoedigen yver voor de waare belangen en voorspoed van Zyn Vaderland, de waarneeming Zyner hooge, gewichtige en onontbeerlyke Bedieningen, mooge doen strekken tot eene algemeene Zegening voor Kerk en Staat; dat de Liefde en het geluk van de Natie, de Kroon en Belooning moge zyn van Zynen Arbeid en pogingen, en dat het Zyn Doorluchtig geslacht nooit mooge ontbreeken aan Wyze en Dappere Beschermers van Onze Rechten en Vryheden, Burgerlyke en Godsdienstige, tot de laatste Nakomelingschap.

's GRAVENHAGE. *Uitschr van den Algem. Dank- en Bededag.*

By deze Gebeden moeten Wy ook de ernstigste smeekingen voegen voor Haare Koninglyke Hoogheid, Mevrouwe de Princesse van Orange, een Vorstin door de groote Hoedanigheden, welke zy in haare laatste ongelukken heeft aan den dag gelegd, en door de vrugten, die daar op zyn gevolgt, by de Natie zo geliefd: Dat zy met de beste Zegeningen van den Hemel begunstigt moge worden, en nog lang de Liefde en Hoogachting van het Volk dezer Landen moge blyven genieten; dat Haar genoegen en dat van Haaren Doorluchtigen Gemaal volmaakt moge worden door de toenemende vorderingen hunner Vorstelyke Telgen in die uitmuntende hoedanigheden en deugden, welke gepaart met Edelmoedige Vaderlandliefde, Hen te zyner tyd Aanzienlyke Werktuigen mogen doen zyn, tot bevordering van deszelfs voorspoed.

Eindelyk behooren Wy te Bidden voor den Bloei en Welvaart van alle Protestantsche Kerken, en in het byzonder van die, welke in deze Gewesten

zyn

's GRAVENHAGE. ring gelieven te doen: Dat zy het Erfstadhouderschap, Gouverneur, Kapitein en Admiraalschap-Generaal, zodanig als het in den haaren respectivelyk is opgedraagen, en door den tegenwoordigen Heere Erfstadhouder aanvaard, houden voor een essentieel deel van haare Constitutie en Regeeringsform, mitsgaders dat de Bondgenooten het zelve als een grondwet van Staat, onderling aan malkander garanderen, en aanneemen, niet te zullen gedoogen, dat in een der Provincien van het Bondgenootschap van deze heilzame, voor de rust en veiligheid van den Staat onontbeerlyke Grondwet ooit of ooit worden afgeweken.

Voorstel van Enkhuizen nopens bevestiging der Constitutie.

Waar op gedelibereerd, en Copie van het voorsz. gerapporteerde verzogt zynde door de Heeren Gedeputeerden der Stad Dordrecht en de volgende Leeden, om daar op te verstaan de intentie van de Heeren hunne Principaalen, is de finaale Resolutie uitgesteld tot nadere Deliberatie.

Het Formulier van den Eed door gemelde Stad voorgeslagen, om door de Burgers, Schutters enz. te doen, was van dezen inhoud:

„ Wy belooven en zweeren gehouw en getrouw te „ zullen zyn aan de tegenwoordige Constitutie van „ den Lande van Holland en West-Friesland, bestaan- „ de in de vrye en Souveraine Regeeringe van Hun „ Ed. Gr. Mog. de Heeren Staten van denzelve Lan- „ de, gelyk dezelve, zedert de oprigting van deze Re- „ publiek, heeft plaats gehad, met het Erfstadhouder, „ Gouverneur, Kapitein en Admiraalschap-Generaal, „ erfelyk in het Doorl. Huis van Orange, zodanig als „ hetzelve in Hun Ed. Groot Mog. Resolutie van den „ 16 November 1747 is opgedragen, en by den te- „ genwoordigen Heer Erfstadhouder in het Jaar 1766 „ aanvaard."

Hier op is den 15 dezer maand Febr. 1788 by de Staten van Holl. en West-Friesl. verklaard, de waardigheid van Erfstadhouder, Erf-Gouver-

verneur en Erf-Kapitein en Admiraal-Generaal, in het Doorluchtig Huis van Orange, zo als dezelve door de Staten van Holland in 1747 in den Persoon van Prins *Willem den Vierden*, aan dat Huis opgedragen, en door den tegenwoordigen Prins Erfstadhouder in 1766 aanvaard is, te houden voor een wezenlyk deel der Constitutie en Regeeringsvorm dezer Provincie; en teffens besloten, van deze Resolutie aan de overige Bondgenooten kennis te geven, ten einde dezelve onder elkander te vrywaaren, en tot handhaving derzelver elkander by te staan, enz. Zie hier die aanmerkelyke Resolutie zelve : 's GRAVENHAGE.

EXTRACT *uit de Resolutien van de Heeren* STAATEN *van* HOLLAND *en* WEST-FRIESLAND *in Hun Ed. Groot Mog. Vergadering genomen op*

Vrydag den 15 *February* 1788.

By resumtie gedelibereerd zynde op het rapport, door den Raadpensionaris ter Vergadering gedaan den 25 January laatstleden; uit naam van de Heeren van de Ridderschap en verdere Hun Ed. Groot Mogende Gecommitteerden tot het groot Besoigne, hebbende, ingevolge en tot voldoening aan Hun Ed. Gr. Mog. Resolutie Commissoriaal van den 12 December laatstleden geëxamineerd de Propositie, door de Heeren Gedeputeerden der Stad Enkhuysen den 25 October te voren op expresse last

'S GRAVENHAGE. *Resolut. nopens de Constitutie en Eed enz.*

van de Heeren hunne Principalen ter Vergadering gedaan, betrekkelyk tot den Eed voor alle de Schutteryen in de Steden en ten platten Lande, mitsgaders alle Amptenaaren op de Constitutie, de Hooge Regeering en het Erfstadhouderschap met het geen daar toe relatief is.

Hebben de Heeren van de Ridderschap en Edelen, mitsgaders de Gedeputeerden van de respective Steden, uit naam en van wegen Burgemeesteren en Vroedschappen van dezelven Steden, eenparig goedgevonden en verstaan, tot ampliatie van Hun Ed. Gr. Mog. Resolutie van 23 November laatstleden, genomen op het doen van den Eed door de Leden van de Ridderschap en alle de geenen, die Sessie hebben in de Vroedschappen der Steden, Ministers, en verdere Persoonen aldaar genoemd, te verklaaren: dat van nu af en voor het vervolg alle de Leden en Ministers der Hooge Regering en Collegien dezer Provincie, zo in Policie als Justitie, gehouden zullen zyn, den Eed afteleggen volgens het Formulier hier na volgende: Dat ook allerlei Amptenaaren zo Politieke als Burgerlyke en Kerkelyke van onderscheiden Gezindheden, mitsgaders Dekenen en Leden der Gilden, nu zynde of namaals zullende worden, als mede de Schutteryen, daar dezelve met publieke authoriteit zyn opgerigt, nu ter tyd en voorts by iedere eerste reis, dat dezelve functien nieuwlyks worden aanvaard, derzelven Eed zullen moeten praesteeren in handen van de geenen, van wien zy hunne verkiezing, aanstelling of admissie hebben; en ten aanzien van den genen, die Sessie hebben in eenige Collegien, in handen van den genen, die het Praesidie of directie in het zelve Collegie heeft of waarneemd: dat ook de Eeden van de genen, die naamaals tot Burgers in de Steden zullen worden geadmitteerd, met het zelve Formulier zullen worden geamplieerd op den navolgenden voet:

„ Wy

„ Wy beloven en zweeren, getrouw en getrouw 's ORA-
„ te zullen zyn aan de Constitutie en Regeerings- VAN HA-
„ form van den Lande, van Holland en West- GE.
„ Friesland, bestaande in de hoogste en Sou-
„ vereine Overheid van Hun Ed. Groot Mog. *Resolut.*
„ de Staten van den zelven Lande, met den *wopens de*
„ Erfstadhouder, Gouverneur, Kapitein en Ad- *Constitu-*
„ miraalschap Generaal, Erflyk in het Door- *tie en*
„ luchtig Huis van Orange, zodanig als hetzelve *Eed enz.*
„ in hunner Ed. Groot Mog. Resolutien van den
„ Jaare 1747 is opgedragen, en by den tegenwoor-
„ digen Heer Erfstadhouder in den Jaare 1766
„ aanvaard."

Dat nogthans, voor zo verre eenige Leden of Ministers der respective Regeeringen den Eed reeds hebben afgelegd op den voet der Resolutie van 32 November laatstleden, als zaaklyk niet verschillende met het tegenwoordig Formulier, dezelven zullen gehouden worden daar mede te kunnen volstaan.

Dat wyders in aanmerking zynde genomen, dat, schoon by herhaalde reisen, door Hun Ed. Gr. Mog. is verklaard, dat de Republiek onmoogfyk kan bestaan en behouden blyven, zonder voorzien te zyn van een Eminent Hoofd, egter de ondervinding in de laatste beroerten wederom geleerd heeft, dat sommige woelzieke en verandering zoekende Persoonen zig niet ontzien hebben, deze grondwaarheid in twyffel te trekken, en (zo God het niet verhoed had) directelyk tegengestelde maximes in te voeren.

Dat deze verderflyke toeleg, in de eene of andere Provincie van het Bondgenootschap beginnende, het gevolg daar van is, dat, vermits niemand der andere Bondgenooten regt heeft, zig met het inwendig bestier van een mede Bondgenoot te bemoeyen, het kwaad meer en meer wortelen schiet, voortkruipt, en eindelyk ook de andere Provincien aansteekt;

'sGRAVENHAGE.

Resolut. nopens de Constitutie en Eed enz.

Hun Edele Gr. Mog. hebben geoordeeld, met 's Lands dienst overeenkomstig te zyn, dat in de tegenwoordige omstandigheden, zoo veel naar den Mensch geschieden kan, maatregelen worden beraamd, waar door diergelyke ongelukkige gesteldheid, als onlangs heeft plaats gehad, kan worden voorgekomen: en mitsdien eenparig hebben goedgevonden, ten overvloede, en by herhaaling van voorige verklaringen, op nieuw te declareeren: dat Hun Edele Groot Mogende het Erfstadhouder- Gouverneur- Capitein en Admiraalschap Generaal, Erflyk in het Doorluchtig Huis van Orange, zodanig als het zelve in Hun Edele Gr. Mog. Resolutien van den jaare 1747 is opgedragen, en door den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder in het jaar 1766 aanvaard, houden voor een essentieel deel der Constitutie en Regeeringsform dezer Provincie, en vastelyk gezind zyn, het zelve niet minder dan de overige Grondwetten, waar op de Staat en Regeering dezes Lands gevestigt is, te conserveeren en te maintineeren: dat van deze verklaaring ter Generaliteit opening zal gedaan worden, en de Bondgenooten daar by te kennen gegeeven, dat hoe zeer Hun Ed. Gr. Mog. zig niet begeeren te mengen in de inwendige beschikking der zaaken in de respective Provincien, hoogst dezelve egter gepersuadeert zyn, dat by geen van de Provincien deze gedeclareerde grondwaarheid, dat het Erfstadhouderschap met deszelfs Rechten en Prærogativen is een essentieel deel der Constitutie en Regeeringsvorm, zal of kan worden in twyffel getrokken: dat derhalven de noodzaakelykheid van deszelfs handhaaving, als het middelpunt van vereeniging der Unie, even zeer boven alle bedenking zynde, gelyk zulks door genoegzaam alle de Provincien by de herstelling dezer hoge waardigheden in 1747 is erkend; Hun Edele Groot Mog. aan de respective Bondgenooten van hunne op nieuw ge-

gemanifesteerde gevoelens kennis geven, met verzoek, dat alle de Provincien tot onderlinge gerustheid omtrent een point van zoo veel aanbelang, dat de Republiek daar mede staat of valt, een soortgelyke verklaaring gelieven te doen: Dat zy het Erfstadhouder- Gouverneur- Capitein en Admiraalschap Generaal, zodanig als het in den haaren respectivelyk is opgedragen, en door den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder aanvaard, houden voor een essentieel deel van hare Constitutie en Regeeringsform; mitsgaders dat de Bondgenooten het zelve, als een Grondwet van Staat, onderling aan malkander garanderen, en aanneemen niet te zullen gedoogen, dat in een der Provincien van het Bondgenootschap van deze heilzame, voor de rust en veiligheid van den Staat onontbeerlyke Grondwet, ooit of ooit worde afgeweeken.

'S GRAVENHAGE.

Resolut. nopens de Constitutie en Eed enz.

Dat wyders ter Generaliteit ook opening zal worden gegeven van den Eed, door Hun Edele Groot Mogende tot vastftelling der Constitutie en Regeeringsform in hunne Provincie gearresteert, en dat de zaak daar heenen zal worden gedirigeert, dat eendiergelyk Formulier, onder de nodige veranderingen, worde vastgesteld voor alle hooge en lage Amptenaaren van de Generaliteit en in de Generaliteits Landen, mitsgaders voor de Bestierders en Leden der Schutteryen, Gilden en Broederschappen, nu zynde, of die namaals zullen worden aangesteld, en voor de Persoonen, die tot Burgers in eenige Stad of Plaats van de Generaliteit zullen worden geadmitteerd.

Accordeert met de voorsz. Resolutien.

Dus is dan by de Staten van Holland besloten, om door alle de Burgers, Schutteryen, Gilden, Broederschappen enz. voortaan den Eed

'S GRAVENHAGE. te doen afleggen tot bewaaring en handhaving van de gevestigde Constitutie en het Stadhouderschap, met al de hooge waardigheden daar aan verknogt, erflyk in het Doorlugtig Huis van Orange en Nassau.

Wat hieromtrend verders ter Vergadering der Algemeene Staten is voorgevallen, blykt uit dit

EXTRACT *uit het Registèr der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren* STAATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN, *genomen op*

Woensdag den 18 *February* 1788.

De Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Holland en West-Friesland, hebben uit naam en last van de Heeren Staten hunne Principaalen ter Vergadering van Hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal, op den 18 February 1788, voorgedragen, dat Hooggemelde Heeren Staten gereflecteerd hebbende op de oorzaken van de inwendige verdeeldheden, waar door de geheele Republiek en hunne Provincie in het byzonder onlangs zo geweldig is beroerd geworden, dezelve gevonden hebben grootendeels te ontstaan uit de verkeerde en hoogstgevaarlyke denkbeelden by sommige menschen, het zy wezenlyk of in schyn opgevat, en aan andere minkundige Ingezetenen ingeboezemd, aangaande de Constitutie en den Regeeringsform dezer Landen, en speciaal aangaande het gewigt en de noodzaaklykheid der hooge en erflyke waardigheden van

van Stadhouder, Gouverneur, Kapitein en Admiraal-Generaal.

'S GRAVENHAGE.

Dat Hooggemelde Heeren Staten wel aan de eene zyde een blyk hebben willen geven van de zagtheid en gematigdheid hunner regeering, door het arresteeren van eene algemeene Amnestie en vergiffenis voor alle Ingezetenen, welken eenigzins konden beschouwd worden, als zonder een kwaad opzet, door onkunde of verleiding van anderen, in deze beroertens te zyn ingewikkeld, maar ook aan de andere zyde, zig verpligt gerekend hebben, maatregelen te nemen, waar door de goede Ingezetenen, in het vervolg van dergelyke dwalingen kunnen terug gehouden, en al zulke voorwendzels van verschooning weg genomen worden.

Resolut. der Generaliteit nopens den Eed en Constitutie.

Dat Hooggemelde Heeren Staten ten dien einde hebben goedgevonden te arresteeren een Formulier van Eed, welke gepresteerd zal moeten worden door alle de Leden en Ministers der hooge Regeering en Collegien der Provincie van Holland en West-Friesland, zo in Politie, als Justitie, en door allerlei Amptenaaren, zo Politieke, Burgerlyke als Kerkelyke, van onderscheiden godsdienstige Gezindheden, mitsgaders door Dekenen en Leden der Gilden en der Schutteryen nu zynde, of die namaals zullen worden aangesteld, en door de Persoonen, die in het vervolg tot Burgers zullen worden geadmitteerd.

Dat wyders, om eens voor altoos vast te stellen de waare en met 's Lands welzyn overeenkomstige denkbeelden omtrend het gewigt en de noodzaaklykheid der hooge waardigheden van Erfstadhouder, Gouverneur, Kapitein- en Admiraal-Generaal, zo als dezelve in het gemelde Formulier van Eed zyn uitgedrukt, Hooggemelde Heeren Staten goedgevonden hebben, Staatswyze op nieuw te verklaren: dat zy het Erfstadhouder, Gouverneur, Kapitein- en Admiraalschap-Generaal erflyk in het Doorluchtig

 Huis

'S GRAVENHAGE.

Resolut. der Generaliteit nopens den Eed en Constitutie.

Huis van Orange, zodanig als het zelve in Hun Ed. Groot Mog. Resolutie van den Jaare 1747 is opgedragen, en door den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder in 1766 is aanvaard, houden voor een essentieel deel der Constitutie en Regeeringsform der Provincie van Holland en West-Friesland, en vastlyk gezind zyn, het zelve niet minder dan de overige Grondwetten, waar op de staat en regeering dezes Lands gevestigd is, te conserveeren en mainti-neeren.

Dat door deze Resolutie en duidelyke verklaring, alle twyfeling omtrent de Constitutie en den Regeeringsform, voor zo veel de Provincie van Holland en West-Friesland aangaat, volkomen is weggeruimd; doch dat Hooggemelde Heeren Staten boven dien geconsidereerd hebben, dat by de gelukkige herstelling van het Stadhouderschap en de erflyke bevestiging van het zelve in den Jaare 1747, de Bondgenooten het tot een groot voorregt voor den Staat hebben gerekend, deze hooge waardigheden, met betrekking tot alle de Provincien en de Generaliteit, op één en denzelven Prins vereenigd te zien, en zig daar van eene nieuwe kragt en vastigheid van den band der Unie hebben beloofd; dat mitsdien dezelve waardigheden, van toen af, een nauwer en onmidlyker betrekking ontfangen hebbende tot het geheele Bondgenootschap, Hooggemelde Heeren Staten oordeelen regt te hebben, om dezelve niet alleen te beschouwen als een essentieel deel van de Constitutie en den Regeeringsform hunner Provincie, maar van den geheelen Staat en van ieder der Provincien en Landschappen, waar uit deze Republiek is zaamgesteld en zodanig verbonden met de Unie zelve, dat het een zonder het ander onmogelyk in bloei en welvaart kan staande blyven.

Dat derhalven, gelyk de Bondgenooten verpligt zyn, elkander met goed en bloed by te staan, tot

conservatie van den band der Unie, hier uit noodwendig ook volgt de verpligting, om elkander gerust te stellen omtrent de eerste en voornaamste middelen, door welke de Unie moet behouden blyven, en om met vereenigde kragten te waken tegen alle indragt op dezelve; te meer, daar de ondervinding in de laatste beroerte geleerd heeft, hoe uit de geringste beginzelen, die in het eerst maar kleine veranderingen schenen te bedoelen, nogthans eene algemeene verwarring is ontstaan, welke het Bondgenootschap op het punt van eene totaale sloping heeft gebragt.

'S GRAVENHAGE. *Resolut. der Generaliteit nopens den Eed en Constitutie.*

Dat op deze gronden de Heeren Staten van Holland en West-Friesland gemeend hebben, van hun genomen Resolutie aan de Vergadering van Hun Hoog Mogende, en door dezelven, aan de respective Bondgenooten opening te moeten geven, met ernstige instantien, dat de Heeren Staten der andere Provincien deze gewigtige zaak in eene spoedige en vrugtbare deliberatie gelieven te nemen, en met de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, op de wyze, in Hoogstderzelver Resolutie vervat, mede te werken, tot eenparige vastftelling van een point van zo veel aanbelang, dat het staan of vallen van de Republiek daar van afhangt, gelyk zulks breder is voorgesteld in derzelver Resolutie van den 15 dezer. (Zie de hier bovenstaande bl. 245.)

Hun Hoog Mog. hebben hier op goed gevonden en verstaan, dat van het voorsz. aan de Heeren Staten der zes andere Provincien en aan het Landschap Drenthe kennis zal worden gegeven, met ernstig verzoek en instantie, om deze gewigtige zaak in eene spoedige en vrugtbare deliberatie te willen leggen, en met de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, op de wyze, in Hoogstderzelver Resolutie vervat, mede te werken tot eenpaarige vastftelling van een point van zo veel aanbelang, dat het staan of vallen van de Republiek daar van afhangt, en

'S GRAVENHAGE.

Resolut. der Generaliteit nopens den Eed en Conftitutie.

dat wyders Copy van het voorschreve geproponeerde, met eenige Exemplaren van de voorschreve Resolutie, gesteld zal worden in handen van de Heeren *Van Welderen*, en anderen Hunner Hoog Mog. Gedeputeerden tot de zaken van de Placaten en Reglementen, om, met en nevens eenige Heeren Gecommitteerden uit den Raad van Staten, te examineeren en te overleggen, of niet een diergelyk Formulier, als in de voorschreve Resolutie is vervat, onder de nodige veranderingen, behoord te worden vastgesteld voor alle de hooge en laage Amptenaren van de Generaliteits Landen, mitsgaders voor de Bestierders en Leden der Schutteryen, Gilden en Broederschappen, nu zynde of die namaals zullen worden aangesteld, en voor de Persoonen, die tot Burgers in eenige Stad of Plaats van de Generaliteit zullen worden geadmitteert, en daar van ter Vergadering rapport te doen.

De Heeren Staten van Holland en West-Friesland hebben op den 15 dezer maand vastgesteld een Placaat van Algemeene vergiffenis of *Amnestie*, hoofdzaaklyk overeenkomende met het voorstel van Zyn Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder. Dog de Staten hebben van deze *Amnestie* uitgesloten, „ de Leden en Ministers der Regeering, welke als Hoofden of Aanvoerders der vorige bewegingen aan te merken zyn, en daartoe andere hebben aangespoord; zig in onderhandelingen met vreemde Mogendheden ingelaten; het Land met schrik en vreze vervuld, voor eenen gewaanden vyandelyken aanval uit andere Provincien: of zy, die de Opstellers zyn geweest van de Acte van verbintenis enz.; voorts zodanige Persoonen, die

die de Auteurs en medewerkers zyn geweest van de Remotien der wettige Regenten; die de Burger-Legertjes hebben doen verzamelen, en daar over het bevel gevoerd hebben; die de zogenaamde geremoveerde Regenten of hunne Medeburgeren op eene feitelyke wyze hebben gearresteerd en mishandeld; de Geestelyken, welke in de laatste beroertens de Wapenen geoeffend, en daar mede opgetrokken zyn; en eindelyk de Schryvers van alle oproerige Nieuwspapieren, alle dewelke zich echter ook binnen den tyd van drie maanden aan Hun Ed. Groot Mog. zouden kunnen vervoegen, indien verlangen mogten, mede deze te verleenen gratie te genieten." Zie hier dat Placaat van dezen woordelyken inhoud: 's GRAVENHAGE.

De Staten van Holland en West-Friesland, allen den genen die deze zullen zien of hooren lezen, doen te weeten; alzo Zyne Hoogheid, op den 21 November laatstleden, ter Onzer Vergadering verschenen zynde, aan Ons hoeft gedaan een Propositie, tenderende tot het emaneren van een Placaat van Amnestie omtrent de genen, welke zig gemengt hebben in de rampspoedige verdeeltheden, waar door deze Provincie onlangs zo aanmerkelyk is beroerd, en zulks onder zodanige uitzonderingen als de rust en veiligheid des Lands en de uitoeffening eener ongekreukte Justitie vereisschen; waarin Zyne Hoogheid thans alleen het oog gehad hoeft op de beledigingen aan Ons, aan de Respective Regenten der Steden, en aan de Justitie aangedaan, met voorby gaan van die gene, welke Zyne

Hoog-

's GRAVENHAGE.

gedaan, met voorby gaan van die gene, welke Zyne Hoogheid zelve en Hoogstdeszelfs Koninglyk Gemalin zo zwaarlyk geïnjurieert en beledigt hebben.

Placaat van Amnestie.

Zo is 't, dat Wy daar op ingenomen hebbende de Consideratien van Onzen Hove, Ons conformerende met den hoofdzakelyken Inhoud van welgemelde Propositie, in aanmerking genomen hebben, dat verre de meeste ven Onze Ingezetenen, welken zig in de bovengemelde beroerten hebben gemengt, zyn aangespoord, verleid, bedrogen of gedwongen door Personen, die uit hoofde van haar aanzien of vooronderstelde kundigheden, van meerder invloed op de Gemeente zyn, en welke den schoonen naam van Vryheid en verbetering misbruikende, eene verandering in de Constitutie en Regeeringsform van den Lande hebben getragt te bewerken, om alzo deze Provincie onder hun, met een genoegzaam willekeurig gezag te beheerschen.

Weshalven Wy alle zodanige Ingezetenen, welke zig zonder een verkeerd opzet, in de voorsz. Beroerten hebben ingelaten, willende beschouwen als voorwerpen van clementie, aan alle dezelve, en een ieder van hun, verleenen een volkomen Amnestie en Vergiffenis van het gunt ter zaake voorsz. door hen is gedaan en gecommitteerd; uitgenomen alleenlyk die geene, welke als de voornaamste oorzaken, bewerkers of aanstokers van dezelve Beroerten moeten worden aangemerkt; voor hoedanige Wy houden, en voor als nog, van Onze Gratie en Vergiffenis uitsluiten (ten dien effecte dat de Justitie ten hunnen opzigte in haare volle werking en uitoeffening word gelaten) de navolgende, te weeten:

Alle zodanige Regenten, Leden of Ministers der Regeering of hooge Collegien des Lands, zo in Politie als Justitie, welke 1. door verleiding van andere minkundige Ingezetenen, met geld, beloften of bedreigingen, hebben getragt een omkeering

in

in 's Lands Constitutie en Regeeringsform te bewerken. 's GRAVENHAGE.

2. Welke door ongeoorloofde Correspondentien met vreemden, geconspireerd en geïntrigueerd hebben, om tot zulk een verfoeilyk einde, vreemd Krygsvolk in het Land te brengen; of welke den naam en de authoriteit van den Souverain misbruikt hebben in onderhandelingen met vreemde Mogendheden. *Placaat van Amnestie.*

3. Welke door het uitvinden of bedriegelyk verspreiden van onwaaragtige gerugten van vyandelyke desseinen tegen deze Provincie, het Land met schrik hebben vervuld, en gebragt tot een staat van defensie, welke geheel nodeloos was, en waar door 's Lands Penningen op een onverantwoordelyke wyze zyn verspild.

4. Welke de Opstellers zyn geweest van de Acte van Verbintenis in de maand Augustus 1786 te Amsterdam begonnen te tekenen, of welke de hand gehad hebben in het doen van Propositien in zogenaamde Volks-Vergaderingen tot omkeering van de Constitutie, en speciaal de Propositie, gedaan in zodanige Vergadering den 17 July 1787.

Gelyk Wy mede van deze Onze Amnestie en Vergiffenis, voor als nog, uitzonderen alle zodanige Persoonen, het zy dezelve zyn Regenten, Leden of Ministers der Collegien van Regeering en Justitie, het zy particuliere Persoonen, welke de Autheurs en Aanvoerders zyn geweest van de afzetting der wettige Regenten, of der genen die tot de Nominatie van Regenten in sommige Steden en Plaatzen waren geregtigd: wyders die last gegeven hebben tot het verzamelen en optrekken van Burger-Legertjes, mitsgaders die derzelver Operatien hebben bestierd, het Opper-Commando over dezelve gevoerd, of als zogenaamde Secretarissen daar by gefungeert hebben; als mede de Autheurs en Aanvoerders der genen, die de Regenten, welke op een

'S GRAVENHAGE.

Placaat van Amnestie.

beschikking zouden worden gemaakt, mitsgaders tegen die geenen, welke tot voorschreeve eindens onder welke benaming of prætexten dezelve ook mogten voorkomen, weder opgerigt zouden mogen zyn.

Interdiceeren nogmaals, op het nadrukkelykst allen Predikanten en Geestelyken van allerlei Gezindheid, voortaan eenige zaken van Staat of Regeering op den Predikstoel, of in hunne Kerkelyke Byeenkomsten, Huisbezoekingen en Catechisatien te verhandelen; of hunnen invloed op de Gemeente ten dien einde te misbruiken; gelyk Wy mede ernstiglyk verbieden, het maken, drukken, debiteeren en disseminceren van Pasquillen en Spotprinten, mitsgaders het insereeren van spotagtige, hekelende of tergende periodens, het zy by forme van Brieven, als anders in Couranten of periodique Geschriften; als zaken, alle nergens anders toe strekkende, dan om de anomisiteit en onderlinge verbittering in de gemoederen te blyven aankweeken.

Verbieden mede wel expresselyk allen en een iegelyk om de Lieden, welke by deze Onze gratie hebben geobtineert, of iemand, wie het ook zy, op eenigerhande wyze smadelyk te bejegenen, of in Persoon of Goederen te beledigen, terwyl Wy teffens verwagten, dat dezelve aan hunne zyde zig mede zorgvuldig zullen onthouden van al dat geene, het welk billyk aanstoot of nieuwe oorzaak tot verbittering zoude kunnen geven: Zullende dezelve, ingevalle zig op nieuw aan eenig misdryf van gelyken aart, als waar van zy by dezen vergiffenis bekomen, mogten schuldig maken, als dan niet alleen ter oorzaak van dit hun nieuw, maar ook om de vorige wanbedryven, naar exigentie van zaken gestraft worden: gelyk mede Onze hoogste indignatie zullen incurreeren, en naar rigeur van Recht en Wetten dezer Lande zullen worden gestraft de zodanige, welke dit Ons Placaat in eenige der hier be-

vorens geëxpresseerde pointen zullen komen te over- treden of tegen te gaan.

Gelasten en beveelen derhalven Onzen Procureur-Generaal en Officieren, zo in de Steden als ten platten Lande, en generalyk alle Regenten, Magistraten, Gerechten en Onderzaten, tegenwoordige en toekomende, zig naar den inhoud dezer te reguleeren, en een iegelyk (buiten de voorsz. uitgezonderden) het effect en gevolg van deze Onze Amnestie rustelyk en vredelyk te laten genieten; hun verbiedende tegen iemand, ter oorzaak, of over iet dat daar toe betrekkelyk is, eenige de minste recherche, veel meer eenige beschuldiging of actie aan te stellen of bereids begonnen zynde verder te vervolgen, nademaal Wy verstaan, dat alle dezelve, uit kragt van deze Onze Amnestie kwyt gescholden en ontoegereekend blyven; mitsgaders in eeuwige vergetenheid zullen worden gesteld, behoudens nogtans zodanige civile actien aan die Onzer beschadigde Onderzaten, als tot herstelling van de toegebragte schadens hun in Rechten zullen competeeren.

's GRAVENHAGE.

Placaat van Amnestie.

Des zal een iegelyk, die uit vreze voor de vervolging van de Justitie uit het Land geweeken was, en nu van deze Onze Gratie zal willen profiteeren, gehouden zyn, binnen den tyd van drie maanden na het publiceeren dezes, tot zyne vorige Woonplaats terug te keeren, op poene van het effect derzelver Gratie te verliezen; ten ware hy naderhand wettige redenen konde allegeeren, waarom de wederkomst binnen den gemelden tyd niet mogelyk is geweest, waar over de Magistraat van zyne Woonplaats zal oordeelen.

Vermaanende voor het overige allen en iegelyk Onzer Onderzaten, tot verzaking niet alleen van de pernitieuse drift ter onderneming of bewerking van nieuwigheden, maar ook van alle losbandigheid, aanstootelyke gedragingen, gedissipeerde en ongeregelde levenswyze, en generalyk van allen

'S GRAVENHAGE.

Placaat van Amnestie.

redenloozen handel en wandel, waar toe de meergedagte troubles eene meer dan gemeene aanleiding hebben gegeeven: en dat een iegelyk zig bevlytige om de daar door grootelyks veroorzaakte verwaarloozing van Godsdienstige en Burgerlyke Pligten, met een tegen overgesteld gedrag en wandel te boeten en beteren, op dat alzo een iegelyk deelgenoot zyn moge van den als dan over Land en Volk billyk te verwagten Zegen des Allerhoogsten; voorts, om by alle gelegenheden en in allen opzigte elkanderen heusschelyk te bejegenen en in goede verstandhouding te leven, zonder zig door verschillende benoemingen of afgezonderde byeenkomsten, van den anderen te willen onderscheiden; en alzo een ieder, zo veel in hem is, het zyne tot herstel van de onderlinge harmonie en eensgezintheid te helpen toebrengen, en zig jegens Ons, als Hooge Overheid, omtrend Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Erfstadhouder, hunne respective Regenten, Magistraten en allen anderen, die in hoogheid over hun gesteld zyn, met betamelyk ontzag, eerbied, gehoorzaamheid en onderwerping te gedragen, en generalyk in en omtrend alles te leven en handelen, zo als vredelievende, getrouwe en gehoorzame Onderzaten en Burgers betaamd.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie praetendeere; zo lasten en begeeren Wy, dat deze alomme zal worden gepubliceert en geaffigeert, daar zulks behoord en te geschieden gebruikelyk is.

Gedaan in den Hage onder het klein Zegel van den Lande den 15 February 1788.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van de Staten,

(*Was geteekend*)

C. CLOTTERBOOKE.

Men

Men ziet ook nog het navolgend:

's GRAVENHAGE.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van Hun Ed. Mog. Heeren* GECOMMITTEERDE RAADEN *van de* STAATEN *van* HOLLAND *en* WEST-FRIESLAND, *genomen op*

Den 15 *February* 1788.

Resolutie omtrend Salutschooten enz.

Is ontfangen en gelezen eene Misſive van *J. A. Thierens*, Commis van 's Lands Magazyn te Naarden, geſchreven den 14 dezer, waar by hy, op verzoek van den Generaal Majoor *Van Spanbroek*, Commandeur der Stede Naarden voornoemd, Hun Ed. Mog. orde verzoekt, hoe zig te gedragen omtrend het uitgeven van Pulver, tot het doen van Salutſchooten op den aanſtaande Geboortedag van Zyne Hoogheid.

Waar op gedelibereert en in achting genomen zynde, dat wel op den 27 Augustus 1749 orde is geſteld tot het doen van Salutſchooten, op den Geboortendag van den Heere Prinſe Erfſtadhouder, gelyk mede by aanſchryving van 24 Mey 1758 tot het doen van Salutſchooten by de pasſagie van Zyne Hoogheid, en haare Koninglyke Hoogheid, de Vrouwe Gouvernante, te dier tyd, door de reſpective Frontierplaatzen; dog dat de voorſchreeve orde, uit hoofde van Hun Ed. Mog. nadere aanſchryving van den 5 Maart 1785, zoude kunnen worden geconſidereert als nog te zyn ingetrokken, te meer, dewyl in Hun Edele Mogende Misſive, van den 12 July deszelven jaars, geene melding wordt gemaakt van het doen van Salutſchooten, op den Geboortendag van den Heere Prinſe Erfſtadhouder; is, tot nadere verklaring van Hun Edele Mogende intentie daar omtrend goedgevonden en verſtaan, alle de Commiſen van de reſpective Ma-

's Gravenhage. Resolutie om trend Saluitschooten enz.

gazynen in de beide Departementen van de groote en kleine Fortificatien, by dezen te authoriseeren en gelasten, voor zo verre de Steden en Forten nu, en in vervolg van tyd, met Guarnizoen van den Staat zyn bezet; of eenig Kanon op zyne Affuiten op de Wallen word gevonden, op requisitie van den Commandeerenden Officier, het nodige Pulver uit te geven, ten einde het gewoone Salut van drie Salvoos, ieder van elf schooten, of, daar het getal der Stukken die quantiteit niet toelaat, zo veel minder als gevoeglykst zal kunnen geschieden, werde gegeeven op den aanstaanden Geboortendag van Zyne Hoogheid, den Heere Prinse Erfstadhouder, invallende den 8 Maart, en vervolgens jaarlyks, als mede by het passeeren of repasseeren van Zyne Hoogheid, of Haare Koninglyke Hoogheid, Hoogstdeszelfs Gemalinne, en de jonge Prinsen en Prinsesse, mitsgaders by de komste of passagie van de Heeren Hun Ed. Groot Mog. Gecommitteerden, als mede der Heeren Commissarissen uit Hun Ed. Mog. Collegie; met verdere last om van deze Hun Ed. Mog. orde, kennis te geven aan den Gouverneur, Commandeur of Commandeerende Officier in hunne Plaatze, en Hun Edele Mog. telkens kennis te geven van de quantiteit Pulver, die tot de voorsz. eindens door hun uitgegeeven zal zyn.

En zal Extract dezer gegeeven worden aan de Provinciaale Rekenkamer en de Commisen van de Finantie, tot naricht, als mede aan de respective Commisen van de Magazynen in de beide Departementen der Fortificatien, om zig daar naar præcifelyk te reguleeren.

Accordeert met het voorsz. Register.

Den 16 dezer maand Febr. wierdt alhier het Lyk begraven van *Jan de Meyer*, Oud Schutter onder de Compagnie van 't Groene Vaandel,

del, gehoorende onder 't Roth thans geleid wordende door den Lieutenant *Kle-Jenaar*. Die *Jan de Meyer*, was de eerste Tekenaar voor de Oude Constitutie in de Societeit van 't tweede Departement in de Hofstraat alhier; is begraven geworden in de Kloosterkerk en gedragen door 16 Schutters, allen met de Stokjes, zoo als by de Schuttery gebruikelyk is, doch de Stokjes waren thans vercierd met Oranje Linten enz. 's GRAVENHAGE.

Den 18 February zyn hier vyf Personen gevangen gebragt, welke in de voorledene onlusten zyn betrokken geweest. Vier anderen, op welken ook *apprehensie* verleend was, zyn het ontkomen.

Op den 27 September 1787 was eene Publicatie van de Staten geschied, tot vergeving en uitwissching van alles, 't geen uit hoofde van aankleeving aan, en yver voor de belangens van het Huis van Orange, mogte zyn misdreeven. Zie NIEUWE NED. JAARB. 1787 bl. 4623 en volgg. Deze gunst gaf aan zommigen gelegenheid, om, in plaatse van zich als stille en vreedzaame Burgers te gedragen, de onrust en wanorde steeds te blyven voeden, door andere hunner Medeburgeren, welke van hun in denkwyze over de *Constitutie* of Regeeringswyze van het Vaderland verschillen, of ook verschild hebben, in hunne persoonen en goederen kwalyk te bejegenen en te mishandelen, en hunne verkleefdheid aan het Doorluchtig Huis van Orange tot een voorwendzel van allerlye da-

'sGRAVENHAGE. den van geweld te misbruiken. Hier tegen is dan by de Staten by Placaat van den 21 February 1788 aldus voorzien:

Placaat tegen 't misbruiken van vergiffenis, en straffe voor 't toekomende.

De Staten van Holland en West-Friesland, allen den genen, die deze zullen zien of horen lezen, salut; Doen te weten: Dat Wy met de uiterste aandoeninge van tyd tot tyd hebben vernomen, dat vele Onzer Ingezetenen, zo in de Steden als ten platten Lande, aan welken Wy by Onze Publicatie van den 27 September 1787, uit zonderlinge gratie wel hebben willen verleenen volkomen vergeeving en uitwissing van alles, het welk door hen, uit hoofde van aankleving aan, en yver voor de belangen van het Vorstelyk Huis van Orange, mogte zyn misdreven, in plaatse van zig als stille en vreedzame Ingezetenen te gedragen, en alzo de vrugten van de gelukkige omwenteling van zaken te genieten, de Onrust en Wanorde steeds blyven voeden, door andere hunne Medeburgeren, welke van hun in denkwyze over de gezegende Constitutie verschillen, of verschild hebben, in hunne Persoonen en Goederen kwalyk te bejegenen en te mishandelen, en hunne verkleefdheid aan het Doorluhtig Huis van Oranje, tot een voorwendsel van allerleye daden van geweld te misbruiken.

Dat dezelve Onze Ingezetenen Onze aan hun betoonde clementie aldus zeer ondankbaar beantwoordende, zig zelven bloot stellen aan de regtmatige vervolgingen der Criminele Justitie, en aan de gestrengheid der Straffen, door Ons by verscheiden Wetten, tegens zodanige buitenspoorigheden gestatueerd, welke Straffen door Ons aanmerkelyk zouden moeten worden verzwaard, en met de uiterste strengheid ten uitvoer gebragt, indien ongelukkiglyk een steeds voortdurende moedwil en wreevel onder Onze Ingezetenen voortging, waar door langs den kortsten en zekersten weg de ondergang van dit gezegend Land zoude worden bewerkt.

Dan,

Dan, daar Wy, alvorens over te gaan tot die gestrengheid, welke zulk eene handelwyze zoude vorderen, de gemoederen van alle Onze Ingezetenen, ware het mogelyk, tot bedaardheid en mede werking tot herstelling van de Rust, door den weg van za;theid, en gepaste clementie wenschten te brengen, en Wy daar van op nieuws hebben goedgevonden, een doorstralend bewys te geven, door het verlenen van Amnestie en vergiffenis aan zodanigen van Onze Ingezetenen, welke zig door onkunde of misleiding hebben gemengd in de beroertens, welke tot omkering van 's Lands Constitutie zyn ondernomen. 's GRAVENHAGE. *Placaat tegen 't misbruiken van vergiffenis en straffe voor 't toekomende.*

Zo is 't, dat Wy, voor de laatste reize een proef willende nemen, of Onze Ingezetenen, welke hunne aankleving aan de Oude Constitutie, en aan de belangens van Zyne Doorluchtige Hoogheid, Onzen geliefden Erfstadhouder, zo schandelyk hebben bezoedeld, door op nieuws Onze Souveraine gunst en goedertierenheid te ondervinden, gebragt zullen kunnen worden tot die bedaardheid en rust, zonder welke alle maatregulen, tot behoud des lieven Vaderlands genomen, van gene vrugt kunnen zyn; hebben goedgevonden en verstaan, na daar op ingenomen hebbende de Consideratien en het Advis van Onzen Hove, uit zonderlinge gratie, zodanige van Onze Ingezetenen, welke zig ter zake der sedert een geruimen tyd plaats gehad hebbende Partyschappen mogten hebben schuldig gemaakt aan het plegen van insolentien aan de Personen, of Goederen van hunne Medeburgeren, en uit hoofde van dit misdryf, het welk Wy met de uiterste indignatie en verfoeijing beschouwen, in Criminele Procedures zyn of zouden kunnen worden ingewikkeld, voor ditmaal willende aanmerken als voorwerpen van clementie, aan dezelve en een iegelyk van hun, te verleenen, gelyk Wy verlenen by dezen eene volkomen Amnestie, en vergiffenis van het gene ter zake voorsz. door hun is gecommitteerd,

met

's GRAVENHAGE.

Placaat tegen 't misbruiken van vergiffenis, en straffe voor 't toekomende.

met uitwissing van alles wat zy daar door tegen Ons zouden mogen hebben misdreven, verklarende alle Procedures uit dien hoofde, tegens dezelve aangevangen, het zy dezelve nog hangende, ofte reeds getermineerd zouden mogen zyn, voor vervallen.

Bevelen en gelasten de respective Officieren en Gerechten, alle uit dien hoofde aangevangen Procedures te staken, en interdiceren wel expresselyk Onzen Procureur Generaal en alle andere Officieren, iemand, wie hy zy, ter zaake van zodanig misdryf, waar van by dezen vergiffenis heeft bekomen, in eenige maniere te bemoeijelyken, maar den zelven het effect en gevolg van deze Onze Amnestie rustelyk en vredelyk te laten genieten; welverstaande, dat onder deze Amnestie niet zullen zyn begrepen de genen, welke zig aan geweldadig vervoeren van hunne Mede-Ingezetenen, ofte aan moord, roof, ofte diefstal, mogten hebben schuldig gemaakt.

En ten einde niemand van Onze Ingezetenen, wie hy zy, en welke denkwyze hy in de plaats gehad hebbende verdeeldheden mogte hebben gevolgd, uit Onze aan hun zo by Placaat van den 15 February 1788, als by dezen betoonde clementie, en verleende vergiffenis, eenige hoop op straffeloosheid voor het toekomende, verkeerdelyk afleide, en, met Onze goedertierendheid zig vleyende, opnieuws aan eenige rustverstorende wanbedryven, onder welk schoonschynend voordwendsel zulks zoude mogen zyn, schuldig maake;

Zoo is 't, dat Wy nogmaals op het aller ernstigste, allen en een iegelyk wien het behoud des Vaderlands, en zyn eigen welzyn en leven dierbaar is, vermanen en waarschuwen, om zig van nu voortaan als stille en vreedzame Ingezetenen te gedragen, en zig zorgvuldig te wagten van alle smadelyke bejegeningen of mishandelingen van de Personen of Goederen van iemand van zyne Medeburgeren of Ingezetenen, wie hy zy, en in het al.

algemeen van alle zodanige rustverstorende daden en bedryven, welke by Onze vorige Publicatien, en byzonder by die van den 12 December 1787, zo scherpelyk zyn verbooden, alzo Wy willen en begeren, dat dezelve Onze Publicatien, voor het toekomende, in hunne volle kragt en werking zullen blyven, en de Overtreders aan alle gestrengheid van de Straffen en Pœnaliteiten daar by gesteld zullen worden overgelaten, zonder eenige het allerminste gratie, oogluiking, of verschoning.

's GRAVENHAGE. Placaat tegen 't misbruiken van vergiffenis, en straffe voor 't toekomende.

Ordonneren en gelasten derhalven wel uitdrukkelyk Onzen Procureur Generaal en alle andere Officieren van Onzen Lande, van nu voortaan met de uiterste gestrengheid, te procederen tegens diegenen, welken zig aan een of ander der voorsz. wanbedryven mogten schuldig maken, en de voornoemde Onze Publicatien, byzonder die van den 12 December 1787, præcisely te executeren, op pœne, dat de Officieren en Justicieren, die in dezen nalatig zyn, niet alleen van hunne Posten zullen worden ontzet, maar boven dien, na vereisch van zaken, zullen worden gestraft, bevelende Onzen Procureur Generaal, op het gedrag van de respective Officieren nauwkeurig acht te neemen.

Gelyk Wy mede wel ernstig gelasten aan alle Schouten en Gerechten, ten Platten Lande, om, het geen contrarie de voormelde Onze Publicatien door hen zoude mogen worden ontdekt, ten spoedigsten te brengen ter kennisse van den Officier van hunne Plaats of District, en den zelven tot naspooring en ontdekking van de Schuldigen, zo veel mogelyk, de behulpzame hand te bieden, op pœne van in dezen nalatig zynde, naar vereisch van zaken, met privatie van hunne Officien, te worden gecorrigeerd.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendere, zo lasten en begeren Wy, dat deze alomme zal worden gepubliceert en geaffigeert daar zulks behoord en te geschieden gebruikelyk is.

'S GRAVENHAGE. Gedaan in den HAGE onder het klein Zegel van den Lande den 21 February 1788.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van de Staten.

(*Was geteekent*)

C. CLOTTERBOOKE.

De Heer Mr. *Hendrik Arnold Kreet* Advokaat, gewoond hebbende te Rotterdam, en aldaar aan het hoofd zynde geweest van die geenen, welken aldaar de Regenten hebben afgezet (Zie NIEUWE NED. JAARB. 1787. bl. 783 en volgg.), is door den Ed. Hove van Holland crimineel ingedaagd, om den 7 April eerstkomende in persoon te verschynen, op straffe van bannissement.

De Officieren, Onder Officieren en Schutters van de Schuttery alhier, zo wel Contribuanten, Uitkopers als Dienstdoende, zyn verzogt, om op de Schutters-Zaal in de Doelen te verschynen, op de dagen of den dag daartoe gesteld, tot het afleggen van den Eed, by Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. van den 15 February 1788 bevolen.

Den 25 February is van wege het Hof van Ju-

Justitie omtrend de verlichting der huizen op de 8 Maart aanstaande deze Waarschouwing geschied:

's GRAVENHAGE

HET Hof van Holland en de Magistraat van 's Gravenhage, in aanmerking genomen hebbende de geneigtheid van vele Ingezetenen, om, op den agtsten Maart aanstaande, als zynde de eerste heuglyke Verjaardag van Zyne Doorlugtige Hoogheid, den Heere Prince Erfstadhouder, na de gewenschte omwenteling, openbare betoningen van hunne blydschap te geven; hebben goedgevonden en verstaan, alle en een iegelyk, zo wel Edelen en Suppoosten van den Hove, als Burgeren en Ingezetenen van 's Gravenhage, by deze te waarschouwen, op den avond van den voorsz. Dag hun lieder Huizen of de Straten voor dezelve te Illumineren, (met een van welke beide men zal kunnen volstaan,) zullende deze Illuminatie beginnen ten agt uuren, en mogen eindigen ten twaalf uuren.

Waarsch. van 't Hof wegens Illumineeren.

Interdiceren en verbieden voorts alle en een iegelyk, op het allerernstigste, iemand, hoe genaamd, het zy aan de Huizen, het zy op 's Heeren Straten, op eenigerhande wyze, te molesteren, op pœne van rigoureuslyk, zelfs aan den Lyve, naar exigentie van zaken te zullen worden gestraft.

En tot voorkoming van ongelukken, worden alle Persoonen, van wat qualiteit, ouderdom of conditie die zouden mogen zyn, mede by deze wel expresselyk geïnterdiceert, gedurende de voorsz. Illuminatie, Vuurwerken af te steken, Swermers, Voetzoekers of andere dusdanige brandende Machines te werpen, ook met Busschen, Snaphaanen of Pistoolen te schieten; op pœne dat die bevonden zal werden contrarie dezes gedaan te hebben, telken reize zal verbeuren een boete van drie Guldens, zullende de Ouders deswegens voor hunne Kinderen aanspreekelyk en executabel zyn.

En

'S GRAVENHAGE. En op dat niemand hier van ignorantie prætendere, gelasten Wy, dat deze zal worden gepubliceert en geaffigeert, daar men gewoon is Publicatie en affixie te doen.

Gedaan in 's HAGE den 25 February 1788.

(*Onder stond*)

In kennisse van Ons,

(*Was geteekend*)

ADRIAAN BODT.

H. A. CAAN.

Den zelfden 25 February heeft Zyne Doorluchtige Hoogheid dit bevel, nopens de Officieren in den Krygsdienst van het Land zynde, uitgevaardigd.

Zyne Hoogheid vernomen hebbende, dat vele Officieren van intentie zyn om tegens den agtsten Maart aanstaande zich naar herwaards te begeven, en considererende, dat het voor 's Lands dienst nadelig zoude konnen zyn, indien in deze omstandigheden te veel Officieren zich van derzelver Corpsen verwyderden, heeft goedgevonden mits deze aan alle Gouverneurs, Commandeurs of Commanderende Officieren der Guarnizoenen van Steden of Plaatsen met Trouppes van den Staat bezet, te gelasten om aan hunne onderhebbende Officieren te declareren, dat hooggemelde Zyne Hoogheid liefst zal zien, dat de Heeren Officieren, ieder by derzelver Corps verblyven, en alle vlyt en yver aanwenden om dezelve in goede Krygstugt en Discipline te houden, en om voor te komen alle desordres, welke on-

onder voorwendsel van vrolykheid, of onder eenig ander prætext, op den voorgemelden agtsten Maart door hunne onderhebbende Corpsen zoude kunnen worden gepleegd, en in het byzonder te zorgen, dat zy geen overlast doen aan de Burgers en Ingezetenen der Steden en Plaatsen, waar dezelve gelegt zyn om de goede ordre te maintineren; Terwyl Zyne Hoogheids intentie verder is, dat aan de Onder-Officieren moet gerecommandeert worden om een wakend oog te houden op het gedrag van hunne onderhebbende Manschappen, en van het minste zweemsel van Complotten om desordres te plegen, welke zy uitvinden, aan derzelver Officieren kennisse te geven, en zonder aanzien van Personen trouw en exact rapport te doen: en voorts dat aan de gemeene Ruiters, Dragonders, Soldaten, Artilleristen of Mineurs moet worden voorgelezen, dat hooggemelde Zyne Hoogheid verwagt, dat zy zich nu en in het vervolg altoos, en wel byzonder op den agtsten Maart aanstaande, als Ordentelyke Lieden en goede Militairen zullen gedragen: zullende Zyne Hoogheid daar aan zien, of zy waarlyk aan Hem geattacheerd zyn, terwyl Hoogstdezelve niet anders dan voor deszelfs Vyanden kan aanzien en naar rigeur der Wetten zal doen straffen als Perturbateurs van de publieke rust, die genen, welke, niettegenstaande deze zo nadrukkelyke Waarschouwinge, van deszelfs Geboorte-Verjaaringsdag misbruik zullen maken, om, onder welk voorwendsel het ook zy, eenige overlast te doen aan de Burgers en Ingezetenen der Plaatsen, daar zy gelegt worden om de goede ordre te maintineren: Zynde dus Zyne Hoogheids intentie, dat geene Verloven naar 's Gravenhage, tegens den agtsten Maart werden verleend, dan aan zodanige Officieren, welke aldaar noodzakelyke affaires hebben te verrichten, en geenfints aan die, welke gene andere redenen daartoe hebben, dan om hooggemelde Zyne Hoogheid

's GRAVENHAGE.

Bevel van de Officieren enz.

'sGRAVENHAGE. heid met deszelfs Geboortens-Verjaaring te feliciteren.

Gegeven in 's GRAVENHAGE den 25 February 1788.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid.

Den 26 dezer maand hebben de Leden van den Hove van Justitie den nieuwen Eed afgelegd, ingevolge de Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. tot handhaving en'z. der gevestigde Constitutie en het Stadhouderschap. Zyne Doorl. Hoogheid, welke als Voorzitter in dit hooge Collegie tegenwoordig was, wierdt, door de Heeren Raden *de Wilhem* en *Merens*, van het Stadhouderlyk Hof afgehaald en weder derwaarts geleid met deze plegtige staatzie:

De 2 Hof-Fouriers *Terrasson* en *Mellink*. 8 Helbaardiers. 30 Hof-Lakeyen. 4 Lopers. 6 Pages. De Adjudanten-Generaal van Zyne Doorluchtige Hoogheid en een Deurwaarder van den Hove. Hierop volgde Zyne Doorluchtige Hoogheid tusschen de welgemelde Deputatie, wordende de trein gedekt door twee Ordonnantie-Sergeanten.

De Leden van den Grooten Kerkenraad leidden dienzelfden dag ook den nieuwen Eed af.

Wegens het afleggen van dien nieuwen Eed, is nog door het Hof van Justitie den 28 February deze Publicatie gedaan:

Al-

Alzo Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, by Hoogstderzelver Resolutie, van den 15 February laatstleden, den Hove van Holland hebben geïnjungeert, van allerleye Amptenaaren, en die in eenige Bedieninge gesteld zyn, onder den Hove ressorteerende, af te nemen den Eed, by gemelde Resolutie vermeld, en luidende, 's GRAVENHAGE. Publicatie wegens den nieuwen Eed.

„ Wy beloven en zweeren, gehouw en getrouw
„ te zullen zyn, aan de Constitutie en Regeerings-
„ form van den Lande van Holland en West Fries-
„ land, bestaande in de Hoogste en Souveraine Over-
„ heid van Hun Ed. Groot Mog. de Staten van
„ denzelven Lande, met het Erfstadhouder-Gou-
„ verneur-, Kapitein- en Admiraalschap Generaal,
„ Erflyk in het Doorluchtig Huis van Orange,
„ zodanig als het zelve in Hun Ed. Gr. Mog. Re-
„ solutien van den Jaare 1747 is opgedragen, en by
„ den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder in het
„ Jaar 1766 aanvaard."

Zo adverteert het voorsz. Hof mits dezen alle Advocaten, Procureurs en Deurwaarders, dat Heeren Commissarissen van den voorsz. Hove, op aanstaande maandag, zullende zyn den 3 Maart, en volgende dagen, tot vrydag inclusive van die week, des morgens van elf tot een uuren, in de Vertrekkamer van den Hove, zullen vaceeren, om van de gemelde Advocaten, Procureurs en Deurwaarders, in hunne voorsz. respective kwaliteiten, den gemelden Eed af te nemen; zullende na dien tyd geene Advocaten, Procureurs en Deurwaarders worden geadmitteert, om voor den voorsz. Hove hunne respective Functien waar te nemen, of daar inne te continueeren, dan welke den voorsz. Eed behoorlyk zullen hebben gedaan en afgelegt: doch zal het aan de zodanige, welke uit hoofde van ziekte of andere wettige redenen van absentie, verhindert mogten zyn, om, gedurende de gemelde dagen, zich tot het afleggen van den voorsz. Eed ten Hove te pre-

sen-

's Gravenhage.

Public. wegens den nieuwen Eed.

senteeren, vry staan, om, by de eerste gelegenheid, den gemelden Eed in handen van Commissarissen in der tyd af te leggen; met allegatie der redenen, welke hen tot dien tyd toe daar in verhindert mogen hebben: En zullen de Advocaten, Procureurs en Deurwaarders, by het afleggen van gemelden Eed, gehouden zyn hunne namen in praesentie van Heeren Commissarissen voornoemd, op eene daar toe gereed leggende Lyst, te tekenen.

Zullende voorts den gemelden Eed door de Advocaten, Procureurs en Deurwaarders, by de jaarlyksche vernieuwing van den gewonen Eed op Koppermaandag, ook insgelyks jaarlyks moeten worden vernieuwd en afgelegd.

Gedaan in den Rade den 28 February 1788.

(Onder stond)

In kennisse van my,

(Was geteekend)

ADRIAAN BODT.

De Heer *Caillard*, belast met de zaken van het Hof van Frankryk alhier, heeft by Hun Hoog Mog. de nodige paspoorten verzocht voor de goederen van den Heer de *St. Priest*, benoemde Gezant van Zyne Allerchristelyke Majesteit den Koning van Frankryk by dezen Staat. Dus men dien Gezant eindelyk te gemoet ziet.

De Ridder *Harris*, Gezant des Konings van Engeland, met den tytel van *Extraordinaris Envoyé*, zal eerlang dien van buitengewoonen *Ambassadeur* van het Hof

Hof by dezen Staat aannemen, om het Tractaat van *Alliantie* of Verbintenisse tusschen de Republiek der Vereenigde Nederlanden en Groot-Brittannje eerstdaags te sluiten en te tekenen. 'S GRAVENHAGE.

De Baron *Nagel*, Hun Hoog Mog. Extraordinaris Envoyé aan het Hof van Engeland, heeft den 28 February ter Vergaderinge van Hun Hoog Mog. deszelfs lastbrief ontvangen, en afscheid genomen, staande eerstdaags naar Engeland te vertrekken. Die Gezant zal in de hoedanigheid als *Extraordinaris Ambassadeur* deszelfs eerste gehoor hebben, en vervolgens den tytel van *Envoyé* aanneemen.

Den 29 February heeft de *Confrerie* der Ridders van St. Joris op haaren Doele alhier eene plechtige Vergadering gehad en een pragtig Maal gehouden: behalven Hunne Doorluchtige Hoogheden de beide jonge Heeren Prinsen van Orange, zyn daar in nog omtrend de 30 andere Lieden van aanzien tot Leden aangenomen, en tot Ridders van die Orden, met de gewoone plegtigheden, ingehuldigd.

LEYDEN.

De Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prins Erfstadhouder, kwamen den 5 February tegen half vyf uuren uit 's Hage, en reden door

LEYDEN. de geschaarde Schuttery, naar het Logement *de Goude Leeuw*, alwaar Hun Ed. Mog. intrek namen. Den 6 dezer maand tegen den middag wierden Hun Ed. Mog. door den Heer Secretaris *Hubrechts* van derzelver Logement afgehaald en naar het Stadhuis geleid, onder een geleide van de alhier in bezetting liggende Carabiniers, en ontvongen de krygseer zo van de Hoofdwagt van 't Regiment Orange-Nassau als van de Stads Binnenwagt. Hun Ed. Mog. in de Vroedschaps-Kamer ingeleid zynde en eenigen tyd vertoefd hebbende, wierdt de klok van het Raadhuis geluid, en vervolgens afgelezen de volgende Publicatie:

WY WILLEM by de Gratie Gods Prince van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Ysselstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erfheerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-stadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Capitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Capitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c.

Al-

Allen den geenen, die dezen zullen zien of hooren lezen, salut; doen te weten; dat wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harte neemende, dan dat de respective Steden dezer Provincie, onder ons Stadhouderschap sorteerende, mogen worden gebragt in zodanige orde en Regeeringe, waar door derzelver rust en voorspoed worden gestabileert; en Ons, zo door de publieke notoriteit als door den voordragt van Gedeputeerden der Stad Leyden, kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad tusschen de Regenten en Ingezetenen onderling, zodanige dissidentie was ontstaan, waar door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maken van de Authorisatie, by Resolutie van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787, op ons verleend, en voorts uit het Rapport van onze Commissarissen Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Grave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, beschreeven in de Orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Baillauw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Merens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welken wy (om pressante affaires ons personelyk in de voorsz. Stad niet kunnende laaten vinden) derwaarts hadden gezonden, van al het vorenstaande nader geinformeert zynde, *hebben goedgevonden alle de Regenten der voorschreven Stad, te ontslaan, gelyk Wy dezelve ontslaan by dezen van hunne voorsz. Functien, en van de Eeden daar op gedaan*; zodanig nogtans dat dezelve daar door niet zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden naam en faam, veel min dat dezelve daar uit zullen mogen worden gesuspicieert, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedragen te hebben: interdiceerende wel striktelyk eenen iegelyk, wie het zouden mogen zyn, de meergemelde by dezen door Ons ontslagen Regenten, daar over te betigten, veel min hun-

LEYDEN.

Publicatie ter verandering der Regeering.

T 2

LEYDEN.

Public. ter verandering der Regeering.

hunne Persoonen of Goederen eenigzints te molesteeren, beschadigen of incommodeeren, dezelve geweezene Regenten, mitsgaders hunne Familien en Goederen, ten dien einde nemende in Onze speciale Protectie en Sauvegarde. Alles ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hunne Edele Groot Mogende.

Wyders hebben Wy goedgevonden aan te stellen, gelyk Wy aanstellen by dezen:

TOT RAADEN IN DE VROEDSCHAP.

Mr. *Hendrik van Buren*, absent; Mr. *Jan Hubrecht*, Mr. *Maarten Marcus*, Mr. *Simon Drolenvaux*, *Jacob van der Meer*, Heere van Hoogeveen, absent; Mr. *Jacob Bartram van den Steen*, Mr. *Pieter Changuion*, Mr. *Abraham van Gerwen*, absent; Mr. *Pieter Jan Marcus*, Mr. *Adriaan van Heusden*, Mr. *Jan Crucius*, Mr. *Hendrik Twent*, Mr. *Jacob Balthazar Douw*, doch die daar voor heeft bedankt, en verzogt te worden geëxcuseerd; *Diderik van Leyden*, absent; *Johan Gael*, Mr. *Cornelis Adriaan van Hoogstraten*, *Pieter van Lelyvelt*, Mr. *Pieter Jacob Teding van Berkhout*, Mr. *Pieter Pompe van Slingeland*, Mr. *Jan Louis van der Burch*, Mr. *Hugo de Wildt*, Mr. *Hartman Isaac le Pla*, Mr. *Nicolaas Hartingh*, *Joost van Poot*, Mr. *Pieter Fredrik van Kuffeler*, Mr. *Anthony Gustaaf van Boetselaar*, Mr. *Willem Musketier*, Mr. *Johan Meerman*, Mr. *Maurits Cornelis van Reverhorst*, Mr. *Jan Anthony Pietermaat*, Mr. *Daniel de l'Espaul*, Mr. *Dirk Muller Massis*, Mr. *François Daniel Changuion*, Mr. *Pieter van Panhuys*, Mr. *Hendrik Schim*, *Isaac Willer*, *Fredrik Wolphert Doornik*, *Johannes Hendricus Prins van Lockhorst*, Mr. *Samuel Luchtmans* en Mr. *Cornelis van der Meer*.

TOT

TOT BURGEMEESTEREN. LEY-DEN.

Mr. *Jacob Bartram van den Steen*, doch die daar voor heeft bedankt, en verzogt te worden geëxcuseerd; Mr. *Jan Hubrecht*, Mr. *Simon Drolenveaux* en Mr. *Hendrik Twent*.

Publicter verandering der Regeering.

TOT SCHEEPENEN.

Pieter van Lelyvelt, Mr. *Pieter Jacob Teding van Berkhout*, Mr. *Pieter Pompe van Slingeland*, Mr. *Hartman Isaac le Pla*, Mr. *Nicolaas Hartingh*, *Joost van Poot*, Mr. *Anthony Gustaaf van Boetselaar* en Mr. *Willem Musketier*.

De zes jongste tot Scheepenen-Commissarissen.

En vermits Mr. *Gysbert van Staveren*, Raad en Pensionaris der voorsz. Stad, zyne demissie van zyn Post reeds te voren met Onze bewilliging verzocht en bekomen had.

TOT RAAD EN PENSIONARIS.

Mr. *Willem Cornelis Boers*.

TOT GECOMMITTEERDE RAAD, van Mey 1788 tot Mey 1789.

Mr. *Jan Louis van der Burch*.

TOT GECOMMITTEERDE IN DEN RAAD VAN STAATEN.

Mr. *Pieter Changuion*.

TOT GECOMMITTEERDE RAAD TER ADMIRALITEIT, resideerende te Amsterdam tot Mey 1791.

Diderik van Leyden.

LEY-DEN.

TOT GECOMMITTEERDE IN DE PROVINTIAALE REKENKAMER, tot Mey 1788.

Public. ter verandering der Regeering.

Mr. *Johan Meerman*.

Voorbehoudende aan Ons, om de, in Cas van niet accepteeren van een of meer der voorn. aangestelde Regenten, vacante plaatsen te vervullen.

Blyvende den door Ons, uit een Nominatie van Hun Edele Groot Mogende op den 6 November 1787 verkoren Schout, benevens den Secretaris en verdere Ministers gecontinueerd.

Voorts gelasten Wy Onzen voornoemde Commissarissen, om in onzen Naam de voorsz. aangestelden Regenten in derzelver respective Qualiteiten de gewoone Eeden af te neemen, als mede alle de voorsz. Vroedschappen en derzelver Ministers, (voor zo verre zy den natemelden Eed nog niet hebben gedaan) af te neemen den Eed by Resolutie van Hun Edele Groot Mogende van den 23 November 1787 gearresteerd, waar by Zy zullen zweeren, „ dat Zy beloven de Souverainiteit van de Staten „ en hunne tegenswoordige Regeeringsform, en „ zulks mede in 't particulier Hunner Edele Groot „ Mogende Resolutie van den 16 November 1747 „ op het Erfstadhouder, Kapitein- en Admiraalschap „ Generaal genomen, in alle haare deelen te helpen „ conserveeren en maintineeren, en ingevalle tot „ hunne kennisse mogte komen, dat eenige Ligues „ of Zamenspanningen, strekkende tot ondermyning „ of omverwerping daar van mogten werden gefor„ meerd, Zy daar van aan Hun Edele Groot Mo„ gende, aan den Heere Erfstadhouder in der tyd, „ of de Vrouwe Gouvernante in der tyd, ten eer„ sten kennis zullen geven."

En eindelyk nog om die geenen der Vroedschappen, welke reeds in de Regeering waren, en daar toe nu wederom op nieuws zyn aangesteld, benevens de aangebleevene Ministers te doen præsteeren den Eed, insgelyks by laatstgemelde Hunner Edele

Groot

Groot Mogende Resolutie geordonneerd (voor zo verre zy dien mede niet reeds hebben gedaan) houdende: „ Dat zy verklaaren, dat zy aan de Acte „ van Verbintenis, welke op den 8 Augustus 1786, „ tusschen verscheiden zig noemende Vaderlandlie- „ vende Regenten te Amsterdam aangegaan, en „ door dezelve, en naderhand door veele andere „ geteekend is, of geenerlei deel hebben gehad, di- „ rect of indirect, of, by zo verre zy daar aan eenig „ deel direct of indirect gehad mogten hebben, daar „ van te resiliëeren, en zig ontslagen te houden, „ van alle uit dien hoofde gecontracteerde verplich- „ tingen "

LEYDEN.

Publik-ter verandering der Regeering.

Wyders verklaaren Wy onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten (ook van de zodanigen onder hen aan welker Ouderdom, Poorterschap of Poorterschaps-Jaaren ietwes ontbreekt) in maniere als vooren gedaan, in dit extraordinair geval, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorsz. Stad Leyden, en tot wegneeming van dissidentie en onlusten aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden, de voorsz. Stad en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende, die Wy verstaan dat in haar oude kragt en vigueur blyven zullen.

En dewyl wy een byzonder belang stellen in alles wat in Ons is te helpen toebrengen, om de rust, eendracht, het vertrouwen, en daar uit spruitende bloei van dit gezegend Gewest, en van de voorschreeve Stad Leyden te doen herleven, *reserveeren Wy aan Ons, om (zo spoedig mooglyk) op de respective Addresfen en Bezwaaren, aan onze voornoemde Commissarissen gedaan en voorgedragen, te disponeeren, en verders zodanige andere orders te stellen of doen stellen als Wy tot bereiking van dat heilzaam oogmerk zullen oordeelen te behooren.*

Eindelyk vermanen Wy alle Regenten, Burgers

LEYDEN. en Ingezetenen der voorsz. Stad Leyden, dat zy alle tot hier toe gesubsisteert hebbende Partyschappen en Animositeiten laten varen, het gepasseerde wederzydsch vergeven en vergeten, en gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vrede en goede harmonie zamen leven, terwyl Wy het betrachten of nalaten van dezen plicht van de zyde der genen, die professie maken van aanklevers te zyn van de belangens van Ons Huis, zullen aanmerken als den toetsteen van de oprechtheid van derzelver gevoelen en bedoelingen.

Public. ter verandering der Regeering.

Verwagtende Wy voorts, en des noods beveelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun voortaan in het generaal zullen betrachten al het gunt de plicht van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op pœne dat de geenen, welke bevonden zullen worden, tegen deze Onze serieuse Wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve schuldig te maken, als Verstoorders van de gemeene rust en verachters van Onze heilzaame oogmerken en beveelen, naar exigentie van zaken en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel zullen worden gestraft.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 6 February 1788,

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE,

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

T. J. DE LARREY.

Den

Den Heere Boekverkoper *J. H. van Damme* was ook een Vroedschaps plaats aangeboden, dog heeft daar voor bedankt. LEYDEN.

De ontslagenen zyn dan de Heeren *Van Halteren*, *Van Leeuwen*, *Snoek*, *van der Mark*, *P. Marcus*, *Van Rooyen*, *Hoogeveen*, *Cunæus*, *Romswinkel*, *Heldewier*, *Van den Zantheuvel*, *Vromans* en *de Mey*. De nieuw benoemde Vroedschappen zyn *Luchtmans*, *Van der Meer*, *Schim*, *Panhuys*, *Isaac Willer*, *Muller Massis*, *Changuion*, *l'Espaul*, *Doornick*, *Pietermaat*, *Prins van Lokhorst*, *Meerman* en *Reverhorst*.

Den 8 February heeft de Hooggeleerde Heer *Henricus Albertus Schultens*, Art. Mag. Ling. en Antiquit. Hebraic. Professor Ord. de waardigheid van Rector Magnificus dezer Universiteit, met eene plegtige redevoering *De Ingenio Arabum*, of, Over het vernuft der Arabieren, nedergelegd. Aan welken als Rector Magnificus opvolgde de Hooggeleerde Heer Mr. *Fredericus Wilhelmus Pestel*, Professor Juris Publici en Privati. Tot Secretaris van den Academischen Senaat is aangesteld de Hooggeleerde Heer *Nicolaus Paradys*, Professor Medicinæ enz.

Den 19 February is nog wegens de verandering der Regering deze Publicatie afgelezen.

Alzo het aan Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, Erfstadhouder

LEY-DEN.

Public. nopens de Regeering.

dezer Provincie, gelieft heeft aan de Præsiderende Burgemeester dezer Stad te doen toekomen Hoogstdeszelfs geëerde Missive geschreven in 's Gravenhage den 18 dezer lopende Maand, en daar by te kennen gegeven, dat vermits de Burgemeester *van den Steen* hadde verzogt van het Burgemeesters-Ampt der Stad Leyden te zyn geëxcuseerd, en de Vroedschap *Douw* voor zyn post hadde bedankt, Zyn Doorl. Hoogheid had goedgevonden aan te stellen tot vierde Burgemeester dezer Stad Mr. *Jan Crusius*, en tot Vroedschap mede dezer Stad *Gerard Willer*, met authorisatie op voorgem. President-Burgemeester om den voorn. Burgemeester en Vroedschap in hunne respective functien te stellen, en de nodige Eeden aftenemen, en zulks alles uit kragte van de authorisatie by Resolutie van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West-Friesland van den 31 October 1787, op Zyne Doorl. Hoogheid verleend, en van de reserve by Hoogstgem. Zyne Hoogheids Publicatie omtrent de Regeerings-Bestelling dezer Stad in dato den 6 dezer Maand aan Hoogstdezelve voorbehouden, om in cas van non acceptatie, der daar by gedaane aanstellingen de vacante Regeerings-Posten te suppleren; Zo is 't, dat H. H. Burgemesteren en Regeerders dezer Stad hebben gemeend niet te moeten afzyn van het gene voorsz. is aan de goede Burgerye dezer Stad, de vereischte en behoorlyke communicatie te geven, ten einde dezelve mogen strekken tot alle en een iegelyk narigtinge.

Actum LEYDEN den 19 February 1788.

Ter Ordonnantie van H. H. Burgemeesteren en Regeerders der Stad Leyden.

J. J. HUBRECHT.

De

De Heer Mr. *J. Crucius*, in deze Publicatie vermeld, is den navolgenden nagt aan een Beroerte overleden. LEYDEN.

AMSTELDAM.

Myne Heeren van den Gerechte dezer Stad hebben op den 31 January laatstleden de navolgende Keuren vermeerderd, als: I. Eene Keuren van den 9 November 1655, 30 January 1705 en 31 January 1741, betreffende het verwerken van Wynen, Brandewynen enz. II. Eene Keure van den 29 January 1688, 28 January en 19 December 1783, 20 October 1786 en 26 January 1787, op het Branden en Eiken van Melk- en Huivaten en Maten. De eerste Keur luidt woordelyk aldus:

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Amsterdam, expliceerende en amplieerende de Keuren van 9 November 1655, 30 January 1705 en 31 January 1741 op 't verwerken van Wynen, Brandewynen enz. geëmaneerd, hebben goedgevonden te statueeren en te willekeuren, gelyk Hun Ed. Achtb. doen by dezen:

Eerstelyk, dat het by dezelve Keuren gestatueerde (dat namentlyk het lossen, ontvangen, over boord zetten, verscheepen, of verwerken van eenige Wynen, Brandewynen, Gedestilleerde Wateren, Azynen, of Uitlandsche vreemde Bieren, niet anders zal mogen geschieden dan door den dienst van de Gildebroeders van het Kuipers en Wynverlaters Gilde) moet worden verstaan alleen van alle Wynen, Brandewynen, Gedestilleerde Wateren, Azynen,

AMSTELDAM.

Keure op 't verwerken van Wynen.

nen, of Uitlandsche vreemde Bieren, welke van buiten deze Provincie worden ingevoert.

En ten anderen, dat de boete, te verbeuren zo door den genen, die, geen Gildebroederen zynde, de voorschreven Waaren verwerkt, als door den genen, voor wiens rekening en op wiens orde zulks geschied, elk, hoofd voor hoofd, zal zyn drie guldens, voor ieder Fust, zonder eenig onderscheid van groot of klein: te appliceeren een derde voor den Officier, een derde voor de Gildekas, en het overige derde voor den Aanbrenger.

Blyvende wyders alle de bovengenoemde Keuren, als mede die van den 31 January 1786, voor 't overige in haar geheel.

Aldus Gearresteert den 21 January 1788. Præsentibus den Wel Edelen Gestrengen Heer Mr. *Willem Cornelis Backer*, Hoofd-Officier, alle de Heeren Burgemeesteren, demptis de Heeren Mr. *Pieter Clifford* en Mr. *Willem Gerrit Dedel Salomonsz.*, en alle de Heeren Scheepenen.

En Gepubliceert ten zelve dage. Præsentibus den Wel Edelen Gestrengen Heer Mr. *Willem Cornelis Backer*, Hoofd-Officier den Heer Mr. *Matthys Straalman*, Heer van Duyst, enz. Burgemeester, de Heeren *Everard Adriaan van Muyden*, en Mr. *Nicolaas Calkoen*, Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

H. VAN SLINGELANDT.

De andere Keure is vervat in deze bewoordingen.

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Amsterdam, hebben, op verzoek van *Jan Pieter Ay-*

A'dam, gezwooren Brander en Eiker van de Melk-Huivaten en Maaten, mitsgaders van de kopere Scheppers der Broodbakkers, Gestleepels, Bierkannen, Biermaten, Mostert- en Garnalematen, Olyzetsters en Stekkannen der Kruideniers, als mede van de Watervaten, alle de Willekeuren en Ordonnantien van 29 January 1788, 28 January en 19 December 1783, 20 October 1786 en 26 January 1787, op het branden en eiken van voorschrevene Stukken geëmaneert; gerenoveert, en geordonneert, gelyk Haar Ed. Achtb. ordonneeren by deze, dat van nu voortaan alle en een iegelyk, die, zo wel tot behoud van de goede orde en gerechtigheid in den handel, als tot nut en voordeel van de Ingezetenen zelve, gehouden zyn by den gemelden Eiker ten eik te komen, en zulks in den 1787 hadden behooren gedaan te hebben, daartoe als van ouds zullen gehouden zyn, en wel drie weken na de Publicatie dezes: op pœne dat de nalatigen verstaan zullen worden vervallen te zyn in de boetens, daartoe by voorgemelde Keuren gestatueerd; gelyk Haar Ed. Achtb. wyders wel sericuselyk verbieden by deze, dat aan gemelden Eiker, in zyne voorschreven bediening, eenige resistentie of molest zal werden aangedaan; op pœne volgens de generale Keur op de Eikers geëmaneerd, en daarenboven van arbitrair, naar exigentie van zaken, te zullen worden gecorrigeerd.

AMSTELDAM. *Keure op 't Branden en Eiken van Melkvaten enz.*

Aldus Gearresteerd den 31 January 1788. Præsentibus den Wel Edelen Gestrengen Heer Mr. *Willem Cornelis Backer*, Hoofd-Officier, alle de Heeren Burgemeesteren, demptis de Heeren Mr. *Pieter Clifford* en Mr. *Willem Gerrit Dedel-Salomonsz*, en alle de Heeren Scheepenen.

En

AM-
STEL-
DAM.

En Gepubliceert ten zelve dage. Præsentibus den Wel Edelen Gestrengen Heer Mr. *Willem Cornelis Backer*, Hoofd-Officier, den Heer Mr. *Matthys Straalman*, Heer van Duyst, enz. Burgemeester, en de Heeren *Everard Adriaan van Muyden* en Mr. *Nicolaas Calkoen*, Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

H. VAN SLINGELANDT.

Met de verandering der Commissaris-Banken heeft de Heer *Adriaan Matthys Temminck* bedankt voor de post als Commissaris. Verders zyn uit het Nieuw Regeerings-boekje voor dit jaar uit de lyst der Commissarissen uitgelaten de namen van de Heeren *Pieter Nicolaas van Hoorn*, die insgelyks bedankt heeft, *Frans Jacob Hesbuyzen*, die naar elders is verhuist; *Daniel Hooft* Wz. welke onpasselyk is; als mede de Heeren *Jan Philip du Quesne*, Mr. *Balthazar Elias Abbema*, Mr. *Jacob Thierry de Bye*, Mr. *Nicolaas Asschenberg*, Mr. *Christiaan Everhard Vaillant*, *Joost Taets van Amerongen*, Mr. *Hendrik Weveringh*, Mr. *Reinier Leendert Bouwens*, *Hendrik Maurits van Weede* en *Leonard Rutgers* Junior: dog de naam van den Heere Mr. *Gerard Nicolaas Pieter Hasselaar* is in de Lyst gebleven, hoe zeer dezelve geen bank is toegewezen.

Wy

Wy hebben bl. 73 en 74 gesproken van eene bezending uit den Krygsraad dezer Stad. Die bezending deedt den 11 February verslag van haar verrigte, en gaf te kennen, dat de Collonel *J. D. Neyman*, uit naam van den grooten Krygsraad, aan den Prins en Prinsses van Orange deze aanspraak gedaan hadt: AMSTELDAM.

DOORLUCHTIGE HOOGGEBORE VORST EN HEER! KONINGLYKE GEBORE PRINSESSE, MEVROUWE!

De Groote Krygsraad der Stad Amsterdam, door beginzelen van hoogagting en dankbaarheid voor Uwe Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden gedreven, heeft, ten onbewistbaare blyke daar van, op voorstelling van Heeren Collonellen, eenparig besloten, eene plechtige Deputatie aan Uwe Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden af te zenden, en ons deze zo aangenaame als honorable Commissie op te dragen. *Aanspr. uit naam van den Grooten Krygsr. aan den Prins en Prinses.*

Met den gepasten eerbied dierhalven, tot Uwe Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden naderende, kwyten wy ons, met een ongeveinsd genoegen, van den last, door onze Principalen aan ons gegeven, om Hoogstdezelve niet alleen geluk te wenschen met de heuchgelyke omwenteling van zaken, waar door Uwe Doorluchtige Hoogheid in de dadelyke oeffening van al deszelfs Eminente Charges hersteld, en 's Lands Wettige Constitutie op nieuw gevestigd is; maar ook om Uwe Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden, zo ernstig als welmenend, dank te betuigen, voor Hoogstderzelver medewerking, tot herstel van den Krygsraad en Schuttery der Stad Amsterdam; voor de keuze van de Ed. Mog. Heeren

AM-STEL-DAM.

Aanspr. uit naam van den Grooten Krygsr. aan den Prins en Prinses.

ren Commissarissen, de Heeren *Van der Does* en *Bodt*, die Uwe Doorluchtige Hoogheid tot dat herstel heeft gelieven te benoemen, en wier wyze Conduites en Prudentie, in dezen gehouden en betoond, de Krygsraad altoos op een zeer hoogen prys schatten zal; voor het deel dat Uwe Koninglyke Hoogheid in de herstelling van de Schuttery der Stad Amsterdam, en de daar aan onafscheidelyk verbondene herstelling van den Krygsaad zelve, op den ouden en wettigen voet, niet alleen heeft gelieven te neemen; maar dat herstel zelf tot eene uitdrukkelyke voorwaarde van de Satisfactie, door Uwe Koninglyke Hoogheid begeerd, te maken; een blyk van rechtvaardigheid en protectie, welke door Uwe Koninglyke Hoogheid, zonder vooraf gaand aanzoek gegeven, de verplichting, die de Leden van den Krygsraad in 't gemeen, en de Herstelde Leden van dien allerbyzonderst aan Uwe Koninglyke Hoogheid daar voor hebben, zo veel te grooter doet zyn, als die Protectie onverwachter en honorabelder was voor de Leden, die op die wyze, door de ongevergde tusschenkomst van Uwe Koninglyke Hoogheid zelve, in hunne Posten zyn hersteld geworden; Terwyl deze, zo wel als die Leden, die het Uwe Doorluchtige Hoogheid behaagd heeft, van nieuws aan te stellen, en tot Leden van den herstelde Krygsraad te benoemen, Uwe Doorluchtige Hoogheid, door ons, zo ernstig als welmenend, bedanken voor het vertrouwen, dat Hoogstdezelve in hun allen heeft gelieven te stellen. Zy verzoeken Uwe Doorluchtige Hoogheid gepersuadeerd te zyn, dat zy niets onbeproefd zullen laten, om zig, overeenkomstig dat vertrouwen te gedragen. De eensgezindheid en eenstemmigheid, waar mede de eerste Vergadering van den grooten Krygsraad gehouden, en deze onze Commissie gedecerneerd is, kan Uwe Doorluchtige Hoogheid hier van reeds overtuigen.

Intusschen kunnen wy Uwe Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden, bovendien nog ten sterksten verzekeren, dat de aankleeving aan de op nieuws gevestigde Constitutie, gepaard met een plichtmatig attachement aan het Doorluchtig Huis van Orange, de onveranderlyke voorwerpen der bedoelingen en handelingen van den Grooten Krygsraad zyn zullen, terwyl alle de Leden van dien niets vuriger hopen en wenschen, dan dat het de Godlyke Voorzienigheid goedgunstig behagen mogen, de Eer, Glorie en Prosperiteit van Uwe Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden en van Hoogstderzelver Vorstelyk Huis, met den voorspoed en bloei van de Republiek in 't gemeen, en van Amsterdam in 't byzonder, te willen vereenigen, en derzelver Vorstelyke Kinderen, die Uwe Koninglyke Hoogheid als Kinderen des Vaderlands heeft gelieven op te voeden, ten toon dier Moederlyke tederheid en ware zucht voor Nederland; de achting, de liefde en het vertrouwen van Regenten en Ingezetenen, bestendig en onafgebroken te doen genieten.

AMSTELDAM. *Aanspr. uit naam van den Grooten Krygsr. aan den Prins en Prinses.*

Waar op Zyne Hoogheid hoofdzakelyk antwoordde:

„ Dat Hoogstdezelve den groten Krygsraad be„ dankte voor de eer der Commissie aan „ hun gedecerneerd; dat het Zyne Hoogheid „ mede ten uiterste aangenaam was, 's Lands wet„ tige Constitutie op nieuws gevestigd, en de „ zaken van den Krygsraad en Schuttery der Stad „ Amsterdam, op den ouden voet hersteld te zien, „ dat het Hoogstdenzelven een sensibel genoegen was „ te vernemen, dat deszelfs keuze van de Edele „ Mogende Heeren Commissarissen, van Noord„ wyck en Bodt, van zulk een gelukkige uitwer„ king geweest was, op de herstelling van den

AM-STEL-DAM.

Antw. van Zyne Doorl. Hoogheid.

„ Krygsraad; dat Hoogstdezelve hoopte en wensch-
„ te, dat de Rust en Eendracht, van dag tot
„ dag, meer en meer toeneemen, en 's Lands
„ welvaart hier door bevorderd worden; dat Hy
„ niets vuriger verlangde, dan dat de gezamenlyke
„ Leden van den Krygsraad, met vereende pogin-
„ gen, hier toe het hunne zouden toebrengen, in
„ die overtuiging, dat dit eertyds zo bloejjend
„ Gemeenebest door de jammerlyke uitwerkselen
„ der tweedracht ontluisterd en op den oever van
„ zynen ondergang gebragt, alleen door rust en
„ eendragt weder te herstellen is; dat Hoogstde-
„ zelve tot aankweking van die zo nodige eensge-
„ zindheid, gaarne, zo veel in zyn vermogen was,
„ wilde medewerken, en altyd onder het grootste
„ genoegen van Hoogstdeszelfs Eere zoude stel-
„ len, een middel in Gods hand geweest te zyn,
„ om den voorspoed en luister van Amsterdam,
„ van welkers bloei Zyne Hoogheid te regt be-
„ greep, dat de welvaart van ons Vaderland ge-
„ heel en al afhing, en met dezelve ten naauwsten
„ verbonden en geaccrocheerd was, hersteld en op
„ eenen duurzamen en bestendigen voet gevestigd
„ te hebben."

Den 11 February zyn in een groote Vergadering der Leden van het Departement van den Œconomische of Huishoudelyken Tak alhier, in plaats van de Heeren Mr. *Nicolaas Warin* Anthonisz., Mr. *Daniel Gildemeester* Jansz. Mr. *Pieter ter Borch* en Mr. *Pieter Rendorp*, die volgens de wetten na eenen tweejaarigen dienst zyn afgetreden; tot bestierende Leden verkoren de Heeren *Johan Baptista van Schorrenberg*, *Elias Craayvanger*, Mr. *Herman van Schwartem* en *Jacob van Oosterwyk Bruyn*,

wel-

welke Heeren nevens de nog in dienst zynde Heeren *Johannes Franciscus Delsing, Evert de Marre, Everhard de Burlett, Anthonie van Ronsslaar* W.z. met den Thesaurier *Johannes van der Hooght*, en de Secretarissen Mr. *Christiaan Everhard Vaillant* en Mr. *Pieter Nicolaas Arntzenius*, de Commissie ter bestier van dit Departement voor dit lopende jaar uitmaken. AMSTELDAM.

De Algemeene Staten hebben de Heeren *Jan Baptiste Cabenyes* aangesteld tot Hoogstderzelver Adjunct Consul te Barcelona, en ten zelven dag goedgevonden en verstaan: „ dat aan het verzoek van een groot aantal „ Rheeders van Schepen, wonende te Am„ sterdam, Rotterdam, Middelburg en Zaan„ dam, gesterkt door de intercessie der Di„ recteuren van den Levantschen Handel „ en Navigatie in de Middelandsche Zee, „ zal worden gedefereert, zynde vervolgens „ de Resolutie van Hunne Hoog Mogende „ van den 8 February gesteld buiten effect, „ en het Consulaat van Barcelona en on„ derhoorige plaatsen wederom gebragt „ op den vorigen voet, met dat onder„ scheid, dat in plaatse van het faveur, „ by gemelde Resolutie aan den Consul „ te Barcelona geaccordeert, aan hem zal „ worden toegelegd één ten honderd van de „ vragtpenningen der goederen aldaar ge„ lost wordende, reserverende verder Hun„ ne Hoog Mogende aan zich zodanige na-

V 2 „ de-

AM- STEL- DAM.

„ dere dispositie als de min of meer favorabele omstandigheden van tyden, waar in de Navigatie dezer Landen zich zoude mogen bevinden, tot benificering van dezelve zullen vorderen."

Die Raden in de Vroedschap, welken, in de afgelopen Zomer, Leden van het Defensie-Wezen zyn geweest, en in die betrekking gelden van de Thesaurie dezer Stad hebben gevraagd, ontvangen en uitgegeven, zyn door de Heeren regeerende Burgemeesteren en Thesaurieren gedagvaard voor Scheepenen, om van de voorsz. penningen rekening en verantwoording te doen. Die Heeren zyn Mr. *Willem Backer*, Mr. *Jan Bernd Bicker*, Mr. *Balthazar Elias Abbema*, *Adrianus Pompeus van Leyden*, Mr. *Farret*, en *Rutgers*. De Procureur *Nabuis*, altyd de Practizyn geweest zynde van de Heeren *Backer*, *Bicker* en *Hovy*, heeft aangenomen, deze Heeren in deze zaak als Procureur te dienen. De Procureur *Douwes* maakte nu eenige zwarigheid om in deze zaak als Procureur te dienen, ten zy hy daartoe door Scheepenen zou gelast zyn.

Den 15 dezer maand, zynde de Geboorte-Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid den jonge Prins *Willem George Fredrik*, heeft de Compagnie Wyk 58, onder den Manhaften Kaptein Mr. *F. Straalman*, op den tour-

bentt

beurt, de Wagt gehad, by welke gelegenheid aan die Manschappen waar uit die Compagnie bestaat, Orange dragons zyn uitgedeeld. De Hoofdwagt aan den ingang was verlicht, en van binnen ook met Orange vercierd. Men zag ook den Chirurgyn *Mansheim* weder in de Stad gekomen, en in zyn oude post als Kapitein des Arms in deze Compagnie hersteld naar de Poort trekken, onder het slaan der Trommen en speelen van *Wilhelmus van Nassouwe.* AMSTELDAM.

Den 21 February des morgens ten 6 uuren, wierdt buiten de Leydsche Poort door de Officieren van het hier in bezetting liggend Zwitsers Regiment, hun Standrecht gehouden wegens het oproer van den 30 October 1787. Zie bl. 5720. Van die Soldaten, welken hunnen Onder-Officier hadden omgebragt, is een gehangen, en zyn twee gearquebuseerd of doodgeschoten, en een na streng met de strop onder de galg gegeeseld te zyn, voor schelm weg gejaagd.

De Heer *Lodewyk Hovy* is den 22 dezer maand naar Bordeaux met er woon vertrokken. Hy heeft echter eer zyne goederen mogten volgen, ter somma van 50 duizend guldens borg moeten stellen, voor het geen mogte blyken, dat Hy der Stad zou schuldig zyn, wegens de penningen van de Thesaurie, welke Hy als Lid van het Defensie-Wezen heeft ontvangen en uitgegeven.

AMSTELDAM.

Omtrent het verlichten der huizen op den 8 Maart, den verjaardag van den Prins Erfstadhouder, is van wege Myne Heeren van den Gerechte dezer Stad den 26 February deze Publicatie gedaan:

Public. wegens 't Illumineren op den agtsten Maart.

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Amsteldam, in aanmerking genomen hebbende, dat het den goeden Ingezetenen niet dan aangenaam kan zyn, hun vreugde over de gelukkige en gewenschte omwenteling van zaken, en de daar uit te verwagtene Herstelling der Rust en Eendragt, en om tevens hun verkleefdheid aan het Doorluchtige Huis en den Persoon van Zyne Doorl. Hoogheid, den Heere Prince Erfstadhouder, op Hoogstdeszelfs aanstaande Geboortedag, door openbare vreugdedryven aan den dag te leggen, hebben goedgevonden aan dit billyk verlangen te voldoen, en die heuchelyke Dag door een algemeene Illuminatie te vieren, en ten einde zulks op een behoorlyke wyze geschiede, en alle desordres, ongeregeldheden en ongelukken werden voorgekomen, hebben Haar Ed. Achtb. nodig geoordeeld te Ordonneren, gelyk Haar Ed. Achtb. Ordonneren by dezen:

Dat alle Ingezetenen van deze Stad en deszelfs Jurisdictie gehouden zullen zyn op den agtsten Maart aanstaande hunne Huizen te illumineren, op zodanige wyze als ieder naar zyn omstandigheden zal menen te behooren: mits alles vermydende, wat eenigzints het oogmerk van deze algemene vreugde zoude kunnen contrarieeren, de zo gelukkige uitgedoofde geest van rebellie verlevendigen, en daar door tot eenige ongeregeldheden aanleiding zoude kunnen geven, Dat deze Illuminatie zal beginnen 's avonds ten agt en eindigen des nagts om twaalf uuren. Interdicerende Myne Heeren van den Gerechte voornoemd het schieten met Snaphaanen,

Pi-

Piſtoolen, Buſſen, of ander Schietgeweer, het afſteken van Voetzoekers Zwermers en alle andere ſoorten van Vuurwerken, het branden van Piktonnen, Kranſſen, Vreugdevuuren, en alles, waar door de goede Ingezetenen aan het gevaar van brand zouden kunnen worden blootgeſteld, op eene pœne van 25 Guldens voor de eerſte reis, en arbitraire correctie voor die zig ten anderen male daar aan zal hebben ſchuldig gemaakt: zullende de Ouders voor hun Kinderen, en Voogden voor hun Pupillen dieswegens verantwoordelyk zyn.

AMSTELDAM.

Publie. wegens 't Illumineren op den agtſten Maart.

En ten einde deze dag van algemene vreugdebetoning gelegenheid moge geven tot een volmaakte herſtelling der ruſt en eendragt, en tot aflegging van alle Partyſchappen en Verdeeldheden, verbieden Myne Heeren van den Gerechte ten allerſterkſten, iemand, hoe genaamd, over de wyze, op welke hy zal hebben goedgevonden zyn Illuminatie in te rigten, te molesteren, of elkander eenige verwytingen te doen, ſcheldnamen, of die Partyſchappen aanduiden, te geven, of op eenige andere wyze, het zy door woorden of daden, te injurieeren, als mede ook onder voorwendzel der te maken of gemaakte preparatien voor, op, of na dien dag eenige verzoeken, aanſpraken of bedelaryen, het zy aan de Huizen, of op 's Heeren Straten te doen, onder wat benaming zulks ook zoude mogen geſchieden.

Alles op pœne dat die genen, die zig aan eenige der hier bovengemelde en daar onder begrepen ongeregeldheden onverhoopt mogten ſchuldig maken, geconſidereerd zullen worden als zodanigen, die daar door toonen niet te willen medewerken, om de eendragt en de ſchuldige gehoorzaamheid der Ingezetenen jegens hunne Overheden te helpen herſtellen, en dus, als verſtoorders van de Publieke ruſt en veiligheid ten allerrigoureuſte, en zelfs, naar exigentie van zaken aan den Lyve te zullen worden geſtraft.

Aldus gepubliceerd den 26 February 1788. Præ-

AM-
STEL-
DAM.

sentibus den Wel Edele Gestrengen Heer Mr. *Willem Cornelis Backer*, Hoofd-Officier dezer Stad, den Wel Ed. Groot Achtbaare Heer *Abraham Dedel*, Burgemeester en de Edele Achtbaare Heeren *Everard Adriaan van Muyden* en Mr. *N. Warin* Anthz., præsiderende Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

P. S. DEDEL.

Het is thans druk met het afleggen van den nieuwen Eed op de Constitutie of Staatsgesteldheid en Regeering volgens Resolutie der Staten, te voren bl. 275 medegedeeld. De Leden van Regeering, voorname Amptenaaren, Hoogleeraars, Predikanten, Bewindhebbers der Oost- en West Indische Maatschappy enz. hebben die op het Stadhuis voor Burgemeesteren afgelegd. Voor het overige hebben de Gildebroeders van verscheidene Gilden, dezen Eed voor Commissarissen, door Burgemeesteren daar toe benoemd en gemachtigd, afgelegd. Hoe nu de Joodsche Kerkenraden, zo van den Portugeesche als Hoogduitsche gemeente dien Eed hebben afgelegd, is ons medegedeeld in dit navolgend berigt:

Den 29 February des morgens ten 10 uuren, vergaderde de Kerkenraad der *Portugeesche Natie* in de Zaal der Parnassins, bezyde de Kerk, allen in hun groot Pontificaal, volgens gebruik onder hun,

van

van, waar dezelve, in de onderstaande orde, in vyf Koetsen, naar het Stadhuis afreden. In de eerste Koets waren gezeten de Preses en Vice-Preses, met nog twee andere Heeren Parnassins. In de tweede Koets, wederom twee Heeren Parnassins, benevens den Penningmeester en den Raad en Pensionaris der Vergadering van Heeren Parnassins. In de derde Koets bevond zig de geleerde Heer *David a'a Cohen d'Azevedo*, Opper-Rabyn, benevens de twee Rabynen, zyne adsistenten. In de vierde Koets, de vier Predikanten, en in de vyfde Koets de twee Voorzangers. Deze Statie op den Dam komende, wierd aangewezen, dezelve over te ryden, voorby de Nieuwe Kerk, tot op het plein voor den ingang van 't Stadhuis. Op de Zaal gekomen zynde, lieten zy zig door hunnen Pensionaris aandienen; wierden vervolgens door een der Stads-Bodens in Burgemeesters Vertrek gebragt, en aldaar door den Heer *Elzevier* ontvangen, aan wien een Naamlyst der aanwezenden, ter hand gesteld wierdt; welke zyn Edele in Burgemeesters Kamer bragt, alwaar zy dan ook kort daar na binnen geroepen wierden. Binnen gekomen, las hun den Heer President-Burgemeester de Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog. voor, hun toen vragende, of zy genegen waren de *Constitutie* met kragt en magt te helpen standhouden, en of zy zulks wilden beëedigen? Waarop de President hunner Vergadering antwoordde: *Dit met een gerust en vergenoegt hart, in naam van den gansschen Kerkenraad te willen doen; dat zy van den Almachtigen God geen grooter gunst konden erkennen, dan tot dien tyd gekomen te zyn, van zulks te mogen beëedigen.* Toen wierdt hun door den Heer President-Burgemeester, den Eed voorgelezen, 't geen zy allen, met *Amen* te zeggen, beantwoordden. By het uitgaan uit het Vertrek, wierden zy door Heeren Burgemeesteren begroet, en keerden, volgens den rang, die zy gekomen waren, wederom naar

AMSTELDAM.

Plegtige Aflegging van den Eed door de Joodsche Natie.

AMSTELDAM.

Plegtige Afleg-ging van den Eed door de Joodsche Natie.

naar hunne Koetsen, voorgegaan door een Bode, een Onder-Schout en verscheiden Dienaaren der Justitie, om plaats te maken, aangezien de toegevloeide Schaare, zo op de Zaal, als op het Stadhuis, waar onder eene grote menigte Joden, met veel blydschap aangedaan, over deze gebeurtenis. De Kerkenraad, in de Vergadering terug gekeerd, dankte God over het geen geschied was. Denzelfden avond, toen de Heeren Parnassims en verdere Leden van den Kerkenraad, in de Synagoge gekomen waren, wierdt door den Opper-Rabyn, met luider Stemme, de *amnestie*, in de Portugeesche Taal, gelezen, met eene Voorafspraak en Toepassing: waar na, door den Voorzanger naar gewoonte, het *Formulier Gebed*, om zegen voor den Souverein, den Heer Erfstadhouder en den Magistraat, met nadruk, gelezen wierdt, 't geen de Gemeente met een hartlyk *Amen* beantwoordde. De Kerkenraad der *Hoogduitsche Joodsche Natie*, heeft insgelyks met dezelfde plegtigheid den Eed afgelegd. Opmerkelyk voor de aanschouwers was, de Eerbiedwaardige houding van den Opper-Rabyn, in zyn statiekleed, gevoegd by zyne hooge Jaaren enz.

Men leest, in de Dagpapieren van deze maand, van wege de *Vaderlandsche Societeit*, welke, in een huis in de Kalverstraat by den Dam, haare zamenkomst in het afgelopen Jaar heeft gehouden, en met de omwenteling is vernietigd geworden, deze Bekendmaking:

Commissarissen van de *Vaderlandsche Societeit* te Amsterdam, met veel bevreemding in de Haagsche

sche Courant van den 13 February dezes Jaars gezien hebbende, dat men in het vervolgen van de Naamlyst der Algemeene Provinciaale Vergadering enz. heeft kunnen goedvinden te stellen, dat op dezelve Vergadering de Deputatie uit het Collegie van Geconstitueerdens der Amsterdamsche Burgery, ook zoude verscheenen zyn uit naam van de *Vaderlandsche Societeit*, vinden zich verpligt hier mede aan het Publiek te declareeren, dat zulks is eene volstrekte onwaaragtigheid, als zynde nimmer van wegens voorsz. *Vaderlandsche Societeit*, nog op gemelde algemeene Provinciaale Vergadering, nog op eenige andere Vergaderingen, Collegien of Corpora, hoe genaamd; nog by eenige gelegenheden in de Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. in dato 3 November 1787 vermeld, iemand gecommitteerd, geconstitueerd of gedeputeerd geweest; gelyk zy Commissarissen by derzelver Request aan de Edele Groot Achtb. Heeren Myne Heeren van den Gerechte, met een verifieerend daar aan geannexeerd Declaratoir van eenige Leden der meergemelde Societeit, hebben te kennen gegeeven. AMSTELDAM.

Men las ook nog in deze maand deze Bekendmaking, een bewys van de aanhoudende weldadigheid:

Commissarissen over het *Vaderlandsche Fonds*, ter aanmoediging van 's Lands Zeedienst, opgericht in den Jaare 1781, zullen op Maandag den 17 Maart dezes Jaars 1788, 's morgens ten 11 uuren precies, in het *Athenæum Illustre* te Amsterdam, verslag doen van hun gehouden bestuur over het gemelde Fonds, en in het byzonder over het *Kweekschool voor de Zeevaart*; verzoekende derhalven, dat alle de geene, die tot dit Fonds contribueeren, of we-

AMSTELDAM. wegens deszelfs tegenwoordigen ſtaat en ſucces nadere onderrigting verlangen, zich ten dage en ter plaatze voorſz. gelieven te laten vinden, ten einde aldaar aan te hooren al het geen door Commisſarisſen met betrekking tot deze ſtichtinge zal worden voorgedragen.

Ook nog dit Programma.

Progr. van 't Dichtkundig Genootſchap.

Het *Amſterdamsch Dicht- en Letteroeffenend Genootſchap*, heeft in deszelfs gewoone Vergadering, gehouden den 5 February, tot Prysſtoffe voor een Dichtſtuk opgegeeven:

De Lof van den Vaderlandſchen Landbouw.

Om beantwoord te worden voor den eerſten van Wintermaand dezes Jaars. Ook heeft het zelve de volgende Theoretiſche Stoffen opgegeven:

I. *Het waare Verhevene in de Dichtkunſte, geſtaafd door voorbeelden van Nederlandſche Dichteren.*

Wordende de Verhandelingen over deze Stoffe verwacht, voor den eerſten van Sprokkelmaand 1789.

II. *Welke is het verband tusſchen de Muzyk en de Dichtkonst? en welke Regelen, uit de eerſte afgeleid, zyn ook op de laatſte toepasſelyk; voornamenlyk, zo in de Maat als in den Trant, het Rym, de Rust, en Snede der Verſen?*

Moetende de Antwoorden hier op, voor den eerſten van Sprokkelmaand 1790 toegezonden worden.

Het beste en aan het oogmerk voldoende Dichtſtuk; of de beste en aan de Stoffe voldoende Verhandeling, over de opgegeevene Vragen, zal door het Genootſchap met deszelfs Gouden Eerpenning, ter waarde van 30 Ducaten; en het naast daar by komende en mede goedgekeurde Stuk, met een Zilveren Medaille, van gelyke grootte en Munt, bekroond

kroond worden: moetende de Stukken daar toe, vóór of op den bepaalden tyd gezonden worden, aan den Heere *G. Brender à Brandis*, te Amsterdam. AMSTELDAM.

GOUDA.

Dat hier ook eene Opregte Vaderlandsche Societeit is opgeregt en standt houdt, blykt uit deze bekendmaaking in de Dagpapieren.

Directeuren of de Thesaurier van de *Opregte Vaderlandsche Societeit* te Gouda, zullen van heden tot den 25 Maart, des morgens van 12 tot 1 uur, en des avonds van 7 tot 9 uuren vaceeren, tot den ontvang der Fournissementen, zo van de respective Ordinaire als Honoraire Leden der gemelde Societeit, zullende aan ieder derzelve een nieuw Billiet met het Jaartal 1788, nevens hun naam overhandigd worden, terwyl na bovengemelde datum niemand van de Ordinaire Leden op de Societeit-Kamer zullen worden toegelaaten, die het gemelde bewys van zyne gefourneerde Gelden, niet zal kunnen toonen.

GOUDA den 22 February. 1788.

ROTTERDAM.

Den tweeden dezer maand February is van wege Zyne Doorl Hoogheid den Prinse van Orange andermaal eene Publicatie afgekondigd, waarby de Burger Krygsraad dezer Stad op den ouden voet hersteld wordt, bestaande in XIII Hoofdpointen; behelzende

ROTTERDAM.

de het laatste eene Ampliatie van den gewoonen Schutters Eed, die ook by de Officieren zal moeten worden afgelegt. Zie hier die Publicatie zelve:

Public. nopens den Burgerkrygsr. Eed enz.

WY WILLEM, by de Gratie Gods, Prinse van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Yselstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erf-Heerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Burgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-Stadhouder, Erf Gouverneur, Erf-Kapitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Kapitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c.

Doen te weten: alzo ons door Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Grave van Bentinck, Heer van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland; en Mr. *Dirk Vierens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welke Wy ingevolge de Authorisatie door de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787 aan Ons verleend, hebben gecommitteerd, om in de Stad Rotterdam de rust te herstellen, is gerapporteerd: dat zy Commissarissen bevonden hadden, dat

wel

wel direct na de omwenteling van zaken binnen deze Republiek, by de Wethouderschap van de voorschreven Stad behoorlyk was voorzien, omme niet weder eene zodanige Burgerwagt op de been te brengen, als waar by, ingevolge vorige Ordonnantien, de voorschreven Stad, geduurende onheugelyke tyd, altoos in goede rust en veiligheid was bewaard gebleven, met vernietiging van zodanige andere Schuttery, als ingevolge zekere Ordonnantie, in dato 17 Juny 1786, tegens de protesten en advys der Vroedschap, en van de helfte der Leden van de toenmalige Wethouderschap, tegen de Consideratien van de meerderheid der toenmalige Collonellen en Kapiteinen, tegen het advys van de wettige meerderheid van den toenmaligen Krygsraad, en tegen het genoegen van een groot aantal Burgers en Ingezetenen ongelukkig was geïntroduceert.

ROTTERDAM. *Public. nopens den Burgerkr., Eed enz.*

Dan dat egter de omstandigheden der voornoemde Stad nog niet hadden toegelaten, dat 'er behoorlyke en duurzame schikkingen konden worden beraamd en vastgesteld, of zodanige Opperhoofden benoemd, als by ondervinding gebleken was, allezints noodzakelyk, en aan het verlangen der Burgery, voldoende te zyn.

Dat zy Commissarissen wyders bevonden hadden, dat de laatste Publicatie, rakende de Burgerwagt, in dato den 29 October 1787, vergeleken met vroegere Ordonnantien op de Burgerwagt van den Jaare 1783, voor een zeer aanmerkelyk gedeelte konde blyven subsisteeren, alzo daar by de beste en voor de voorschreven Stad heilzaamste maatregelen, zo voor de Ordinaris Wagten, als voor, of ingeval van Brand, Confusie of Alarm, gelyk mede behoorlyke Jaargelden voor de zulken, die tot de Burgerwagt niet kunnen toegelaten worden, bepaald waren, dan dat egter by eene generale verbetering en ter herstelling van onderling vertrouwen volkomen noodzaaklyk was, dat zonder vertragen deze navolgende Hoofdpointen wierden vastgesteld:

X 1. Hoofd-

ROTTERDAM. *Public. wegens den Burgerkr., Bed enz.*

1. Hoofdpoint. Dat nimmer eenig ander gewapend Burgercorps, onder wat benaming het ook zoude mogen zyn, binnen deze Stad zal mogen worden opgerigt, buiten de alleen wettige Stads Schuttery, of Burgerwagt, op poene dat de verzoekers, en veel meer de instellers of deelgenooten van of tot eenig ander gewapend Corps, als verstoorders der publieke rust zullen worden aangemerkt, en als zodanige naar exigentie van zaken gestraft.

2. Dat de Schuttery wederom als van ouds bestaan zal uit twaalf Compagnien, verdeeld mede zo als van ouds in twee Regimenten, voor ieder van welke voortaan tot Collonel zal aangesteld worden één van de Leden der Vroedschap, ter keuze van de Vroedschap, welke beide Collonellen in alle Vergaderingen, zo van Collonellen als Kapiteinen, als van den Krygsraad cessie zullen hebben, en ieder afzonderlyk hunne stemmen zullen uitbrengen, zullende wyders de voorschreven Collonellen tot alle Besoignes, over zaken, rakende de Burgerwagt, zo by de Vroedschap als by de Wethouderschap, benevens de verdere Leden der Regeering, worden gecommitteerd.

3. Over iedere Compagnie zal gesteld worden een Kapitein, een Lieutenant, een Vendrig en verdere Officieren, zo en op dien voet als van ouds met goed contentement der Burgers plagt te geschieden.

4. Tot Kapiteinen zullen worden aangesteld zes Leden van de Vroedschap, en zes buiten de Vroedschap, het zy Scheepenen, Oud-Scheepenen of andere Burgers, des dat de Kapiteinen geen Scheepenen zynde, en daar na Scheepenen wordende, niet verpligt zullen zyn hunne Kapiteins-Plaatzen af te staan.

5. Collonellen zullen jaarlyks en wel in de maand Mey ten zelven dage, als wanneer over de smalle Ampten der Vroedschap gedisponeert word, met Heeren Burgemeesteren in overleg treden, over de con-

continuatie of discontinuatie van Kapiteinen, Lieutenants en Vaandrigs, en van hunne gehoudene Besoignes kennis geven aan de Vergadering van Collonellen en Kapiteinen, ten einde des vereischt wordende, de Nominatien van de dubbel getallen van Persoonen aan de Wethouderschap ter Electie te presenteeren.

ROTTERDAM. *Public. nopens den Burgerkr. Eed enz.*

6. Collonellen en Kapiteinen zullen zo dikwyls het nodig zyn zal, ten minsten eenmaal ter maand, vergaderen in de Stads Doele, in welke Vergadering over alle voorkomende zaken, de Burgerwacht concerneerende, zal worden gedelibereert, en de nodige voorzieningen, als van ouds, beraamd; wyders zullen daar by alle verschillen, die 'er (onverhoopt) onder de Wacht doende Burgers ontstaan mogten, gehoord, en zo mooglyk in der minne bygelegd worden; item op alle bezwaaren of klagten over Suppoosten of Bedienden order gesteld, gelyk ook alle actien of calangien uit de Ordonnantie der Burgerwacht spruitende, ter eerster instantie, voor deze Vergadering zullen worden geïnstitueerd, en, het zy by schikking het zy by uitspraak, finaal afgedaan, des dat van deze uitspraak appél zal vallen aan den Grooten Krygsraad.

7. De Grooten Krygsraad zal viermalen des Jaars vergaderen, en zal daar in zitting hebben eene Commissie van de Wethouderschap, bestaande uit een der regeerende Burgemeesteren en twee Schepenen, geen Kapiteinen zynde, voorts de beide Collonellen, twaalf Kapiteinen, twaalf Lieutenants, doch geen Vaandrigs.

8. In deze Grooten Krygsraad zal worden gedelibereerd over het aannemen en het ontslaan uit de Wacht, en voorts alle actien en quæstien by provocatie, en wyders door de Kapiteinen der Compagnien exact rapport gedaan van den staat der Compagnien, ieder van de zyne respectivelyk. En eindelyk finaal besloten, op alle zodanige zaken als by de Commissie der Wethouderschap, of by en

ROTTERDAM.

Public. nopens den Burgerkr., Eed enz.

uit de Vergadering van Collonellen en Kapiteinen, zullen worden voorgesteld, doch zullen de byzondere Leden, het zy een Collonel, Kapitein of Lieutenant, daar by geen zaken mogen voorstellen, die niet voor af by de Vergadering van Collonellen en Kapiteinen in deliberatie gebragt en besloten zyn om op de Groote Krygsraad voorgesteld te worden.

9. En ten einde de zaken by deze Vergadering van Collonellen en Kapiteinen, als mede by den Grooten Krygsraad in vereischte orde zouden kunnen worden behandelt, genotuleerd en geregistreert, als mede behoorlyk zorge gedragen voor de exacte invordering der Jaargelden, (het welk alles, vooral in den beginne en by deze vernieuwde inrigting van de Schutterye, een vry omslagtig werk zal zyn) zo zal daar toe, voor de eerste reize, door Zyne Doorluchtige Hoogheid aangesteld worden een permanent Secretaris, welkers aanstelling, in cas van vacature, zo lange zodanig een byzondere Secretaris vereischt zal worden, by Heeren Burgemeesteren zal zyn.

En zal deze als nu aan te stellene Secretaris, tefsens gequalificeert zyn tot de invordering der boetens en daar toe de actien of calangien kunnen institueeren en vervolgen.

10. Voorts, op dat eens vooral alle ongepaste aanzoeken van de zyde der Gewapende Burgery by de Regeering, en van de andere zyde alle onbillyk gebruik door de Regeering van de Gewapende Burgery, in het vervolg, zouden worden voorgekomen, zo zal voortaan niemand vermogen eenige bezwaaren, de Burgerwagt concerneerende, aan de Regeering voor te stellen, dan na bekomen bewilliging, ten minsten van een der Collonellen, drie Kapiteinen, Leden der Vroedschap zynde, en drie Kapiteinen geen Leden der Vroedschap zynde, ofte wel anderzints agt Kapiteinen zonder Collonel.

Van den anderen kant, indien het mogt gebeuren (het geen God verhoedde) dat 'er immer eenig mis-

ver-

verſtand ontſtond tusſchen de Regeering en Burger-Krygsraad, ter zake van eenige orders omtrend het gebruik der Gewapende Schuttery, zo dat ten minſten agt van de Kapiteinen, met een de twee Collonellen, of wel tien Kapiteinen zonder een der Collonellen, vermeenden zwarigheid te moeten maken, om zodanige orders der Regeering uit te voeren; en dat zy deswegens geen redelyk contentement by de Regeering konden bekomen, in dat geval, zal de zaak ten ſpoedigſten moeten worden gebragt ter kennisſe van den Heere Erfſtadhouder in der tyd zynde, omme daar op naar behoren te worden voorzien.

ROTTERDAM. *Publicatie wegens den Burgerkr. Eed enz.*

11. Niemand zal tot Kapitein, Lieutenant of Vaandrig mogen worden aangeſteld, dan die profesſie doet van de Gereformeerde Religie of immers dezelve toegedaan is.

12. Deze capitaale Hoofdpointen, als nu vastgeſteld zynde, zullen Collonellen en Kapiteinen zich bevlytigen, omme ten ſpoedigſten te revideeren de Ordonnantie op de Burgerwagt van den 30 April 1783, met de Ampliatien of proviſioneele nadere voorziening op het ſtuk der Wagten, by Publicatie van 29 October 1787, gearreſteerd, ten einde een *geheel* en behoorlyk Reglement, met overleg en goedvinden van Zyne Doorluchtige Hoogheid, ten genoegen van Regeering en Burgerye, worde gearreſteerd.

13. Wyders worden de thans commandeerende Officieren der Burgerwagt, wier goede Officien, door de Regeering, by Zyne Doorluchtige Hoogheid in gunſtig aandenken aanbevolen zyn en blyven, gequalificeert, omme voor als nog in hunne voorſchreven Functien te continueeren, tot dat by de Collonellen en Kapiteinen aan Zyne Doorluchtige Hoogheid behoorlyke opgaven zal kunnen gedaan zyn van de perſoonen, die zy geſchikt oordeelen, omme tot Lieutenants, Vaandrigs en mindere Officieren te worden aangeſteld, waar na alle de Offi-

 cie-

ROTTERDAM. ficieren en respective Schutters, gehouden zullen zyn, behalven den gewonen Schutters Eed, den navolgenden Eed in handen van Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, of een daar toe te benoemen Commissie der Wethouderschap af te leggen:

Public. nopens den Burgerkr., Eed enz. „ Wy belooven en zweeren, gehouwen getrouw „ te zullen zyn aan de tegenwoordige Constitutie van „ den Lande, van Holland en West-Friesland, „ bestaande in de Vrye en Souveraine Regeering van „ Hunne Edele Groot Groot Mog. de Heeren Sta- „ ten van denzelven Lande, gelyk dezelve, sedert „ de oprichting van deze Republiek, heeft plaatze „ gehad met het Erfstadhouder-, Gouverneur-, Ka- „ pitein en Admiraalschap-Generaal, Erflyk in het „ Doorl. Huis van Orange, zodanig als het zelve „ in Hunner Ed. Groot Mog. Resolutien van den „ 16 November 1747 is opgedragen, en by den te- „ genwoordigen Heer Erfstadhouder in den Jare „ 1766 aanvaard."

Zo is 't, dat Wy het vorenstaande in overweging nemende, hebben goedgevonden, de voorschreve dertien Hoofdpointen, tot oprichtinge van een nieuwen Krygsraad en Schuttery in alle derzelver deelen te approbeeren; terwyl Wy wyders hebben goedgevonden (met verklaaring van Ons genoegen) over de betoonde vigilantie, en yver van de tot hier toe gefungeerd hebbende *Commissie van Superintendentie over de Burgerwagt, commandeerende Officieren en verdere Manschappen*, welke Wy vertrouwen dat daar in zullen voortvaren, zo lang het nodig zal zyn by dezen aan te stellen:

In het eerste Regiment: tot Collonel Mr. *Jan Cornets de Groot*; tot Kapiteinen in de Compagnien No. 1. *Willem Suermondt*; 4. Mr. *Cornelis van Heusden*; 7. *Johan Philip de Monté*; 12. *Abraham Verstolk*; 5. *Barthold Suermondt*; 2. Mr. *Abraham Groeneveld*. In het tweede Regiment: tot Collonel Mr. *Dirk Lodewyk van Cattenburgh*; tot Kapiteinen in de Compagnien No. 6. *Johan van den Honert*;

3.

8. Mr. *Isaac van Schinne*; 8. *Gregorius van Oordt*; ROT-
10. *Christiaan Dutilh*; 9. *Bartholomeus Verbrugge*; TER-
11. *Christiaan Willem Schuller*. Tot Secretaris DAM.
Adrianus Havart.

Gelastende Onze voornoemde Commisfarisfen om *Public.*
de voorfchreve aangeftelde Collonellen, Kapiteinen *nopens*
en Secretaris, in Onze naam, den behoorlyken Eed, *den Bur-*
met de Ampliatie van dien, zo als dezelve by de *gerkr.,*
voorfchreve nu geapprobeerde Hoofdpoint is vast- *Eed enz.*
gefteld, af te nemen, en hen in de posfesfie
van derzelver refpective Charges in functie te
ftellen.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 2 February 1788.

(*Was geteekent*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

T. J. DE LARREY.

Wy hebben hier te voren onder 's GRAVENHAGE met een woord gewag gemaakt, van het fchorfen van den Heere Mr. *Pieter Paulus* in deszelfs post van Advocaat-Fiscaal by den Zeeraad op de Maaze. Deze zaak in deze Stad voornamenlyk t'huis hoorende, agten wy het gevoegelyk deswegens hier mede te deelen het navolgend

ROTTERDAM.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren* STAATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Mercurii den 6 *February* 1788.

Resolutie nopens den Fiscaal P. Paulus.

De Heeren *Torck van Rosendaal* en andere Hunner Hoog Mog. Gedeputeerden tot de zaken van de Placaten en Reglementen, hebben ter Vergadering gerapporteerd, dat in het Secreet Besoigne geproduceert zynde eene origineele Missive van den Advocaat-Fiscaal by het Collegie ter Admiraliteit op de Maze, Mr. *P. Paulus*, geschreven uit 's Hage den 8 September 1787, aan den Heer Mr. *D. Costerus*, Regeerend Burgemeester te Woerden, uit welkers inhoud een manifest was, dat die Minister, aan alle de Bondgenooten verbonden, eene zeer bedenkelyke werkzaamheid buiten zyne Functie, heeft gehad in de onlangs gesubsisteert hebbende geschillen, zy Heeren Gedeputeerden geoordeeld hadden die zaak de allerserieuste attentie te verdienen, en eenparig begrepen hadden, die Missive ter kennis van de volle Vergadering van Hun Hoog Mog. te moeten brengen, en aan derzelver overweging over te laten, of niet een nader onderzoek dienaangaande ingerigt behoorden te worden, ten dien einde eenige middelen aan Hun Hoog Mog. voorslaande.

Waar op gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan, dat, conform aan den voorschreven voorslag, copie authentiek van de voorschreve Missive gesteld zal worden in handen van Mr. *Mattheus van der Pot*, waarnemende de bediening van den Advocaat-Fiscaal van de Generaliteit, ingevolge Hun Hoog Mog. Resolutie van den 7 December des voorleden Jaars, om de voorschreven Missive te examineeren, op het gedrag van Mr. *P. Paulus*, zo wel daar in voorkomende als in andere gevallen tot zyne

Func-

Functie specteerende, te inquireeren, en van deszelfs bevinding aan Hun Hoog Mog. rapport te doen. En dat gemelde *M. van der Pot* ter zelver tyd zal worden geauthoriseerd, zo als geauthoriseerd wordt mits dezen, om dezelve perquisitie te doen en dezelve weg in te slaan, met betrekking tot alle andere Officianten en Bedienden van de Generaliteit, welke zich op dezelve of dergelyke wyze mogten hebben misgrepen, en door een in het oog loopend gedrag zich tegen zommige Provincien hebben geëmancipeert.

ROTTERDAM. *Resolutie nopens den Fiscaal* P. Paulus.

En vermits den inhoud van de bovengemelde Missive van dien aart is, dat het bedenkelyk is, of iemand zich hebbende veroorlooft tot zodanige zaken, als in de voorschreven Missive zyn aan den dag gelegd, kan blyven occupeeren een Ampt van de Generaliteit. Dat aan het Collegie ter Admiraliteit op de Maze, als mede aan den Advocaat-Fiscaal Mr. *P. Paulus* van deze Hun Hoog Mog. Resolutie kennis zal worden gegeven, met last aan gemelden Advocaat-Fiscaal, om zich van nu af aan en by provisie te onthouden van de waarneming van alle de deelen tot deszelfs Functie behoorende.

De Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Holland en West-Friesland hebben zich in de voorschreven zaak niet ingelaten, noch met betrekking van het gedrag van welgemelden Mr. *P. Paulus*, noch tot dat van eenige andere Officianten en Bedienden van de Generaliteit.

Accordeert met voorsz. Register.

De Brief, welken tot voorsz. Resolutie gelegenheid heeft gegeven, is deze:

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

Ik heb de eer gehad te ontfangen Uwe letteren. Ik ben het volkomen eens, dat de Resolutien, die

ROTTERDAM.

Brief van den Fiscaal P. Paulus.

die U Ed. Gestr. voor de Generaliteit projecteert, ten spoedigste moeten genomen worden, zo dra de meerderheid der Generaliteit goed is. Dit zal egter nog zo spoedig niet wezen, zo ik denk. Ik wenschte ook wel, dat men daar mede en met anderen wat meer gereed maakte te zyn. Ondertusschen is niets zo dringende dan de omstandigheden, waar in wy ons vis à vis van Pruissen stellen moeten, en zonder welke alles verloren is. Had men myn raad eerder gevolgd, wy waren in andere omstandigheden, en zouden de wet van anderen niet moeten afwagten, zo als nu waarschynlyk gebeuren zal. *Gyzelaar* gaat morgen naar Woerden, om te helpen effectueeren, dat men den Rhyngrave het Commando geeve over de Troupen, die tot dadelyke defensie van de Provincie zouden geëmployeert worden, zonder den Heere *Van Ryssel* te blesseeren. Wees zo goed daar toe ook het Uwe te doen, en ondertusschen verzekerd te zyn van de ware achting, waar mede ik de eer heb my te noemen,

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

U Wel Ed. Gestr. Gehoorzame Dienaar

(geteekend)

P. PAULUS.

'S HAGE, den 8 September 1787.

(Aan den voet van den Brief stond het volgende, doch schynt met een andere hand geschreven.)

Het is gevallig, dat ik daar over gisteren ook gedagt heb, en wel om deze reden, dat de Switsers dan kunnen geëmployeerd worden in de Steden, die nu weigeren in het Cordon te komen; om niet

te

te ſtaan onder 't Commando van *Van Ryſſel*, die door Hun Hoog Mog. is geſuſpendeert. ROTTERDAM.

(*Het Opſchrift was*)

Wel Edele Geſtrenge Heer

Den Heere Mr. D. COSTERUS,

Regeerend Burgemeeſter enz.

te

P. P. Woerden.

De Advocaat Fiscaal Mr. *P. Paulus* verſcheen den 12 February in den Raad, en deedt aldaar deze aanſpraak:

EDELE MOGENDE HEEREN!

Toen ik op gepasſeerde Dingsdag de eer had de laatſte Vergadering van U Ed. Mog. by te woonen, had ik weinig gedagten van het geene ten mynen opzigte by Hun Hoog Mogende eerstdaags ſtond te geſchieden.

Ik had ja te meermalen by gerugte gehoord, dat ik van den Post, dien ik de eer heb by dit Collegie te bekleeden, wel dra ſtond te worden gedimitteerd, en dat een ander zich reeds gereed maakte om eerlang in denzelven te treden; doch altyd gewoon zynde recht door Zee te gaan, en myn gedrag alleen te regelen en te toetzen aan de voorſchriften van eerlykheid, cordaatheid en opregte Vaderlandsgezindheid, heb ik my nimmer by zulke gerugten opgehouden; maar ik ben in tegendeel voortgegaan met mynen arbeidzamen Post met dubbelen iever ten besten van het lieve Vaderland waar te nemen. Ik ſteunde daarenboven op de bekende deugd en groot-

ROTTERDAM.

Aanspr. van Mr. P. Paulus in den Raad ter Admiraliteit.

grootmoedigheid van Zyne Hoogheid, als onder anderen het Hoofd van dezen Raad, die nimmer dulden zou, dat ik van eenen Post, my door de gezamentlyke Bondgenooten eenpariglyk opgedragen, zonder dugtige redenen en gronden zoude worden berooft; te meer, daar ik dit altyd gehouden hadde voor een der loflyke Staatsmaximes van dit Land, waar op een ieder Ingezeten met volkomen zekerheid zich kon verlaten.

U Ed. Mog. zullen zich derhalven ligtelyk kunnen representeeren, hoe zeer het my heeft moeten verwonderen te ontfangen eene Resolutie van Hun Hoog Mog. in dato 6 February dezes Jaars, waar by het Hoogstdezelven heeft behaagd: „ Copy Authentiek van zekere Missive, welke ik op den 8 „ September 1787 zoude geschreven hebben aan den „ Heer Mr. *D. Costerus*, Regeerend Burgemeester „ der Stad Woerden, waar uit *het bedenkelyk* zoude „ de zyn, of ik als een Minister aan alle de Bond„ genooten verbonden, eenige werkzaamheid buiten „ myn Functie, in de onlangs gesubsisteerd hebben„ de geschillen, zou gehad hebben, te stellen in „ handen van Mr. *Mattheus van der Pot*, waarne„ mende de bediening van den Advocaat-Fiscaal „ van de Generaliteit, om de voorschreeve Missive „ te examineeren, en op myn gedrag, zo wel daar „ in voorkomende, *als in andere gevallen, tot myne* „ *Functie specteerende*, te inquireeren, en van des„ zelfs bevinding aan Hun Hoog Mog. rapport te „ doen; met verdere last, om my van nu af aan „ en by provisie te onthouden van de waarneming „ van alle de deelen tot myne Functie behoorende:" eene Resolutie, welke ik wel niet anders dan met een eerbiedig stilzwygen mag beantwoorden; doch ik houde my ten vollen verzekerd, dat U Ed. Mog. met my zullen toestaan, dat het voor een eerlyk man, op wiens gedrag nimmer iets te zeggen is geweest, ten hoogsten hard moet vallen, zich van de waarneeming van deszelfs Post provisioneel te moe-

ten

ROTTERDAM.

Aanspr. van Mr. P. Paulus in den Raad ter Admiraliteit.

ten onthouden, zonder dat hy direct of indirect daar omtrend is gehoord, en dat zelfs zo min met relatie tot het Schrift, als tot den inhoud van de Zaak in quæstie; en derhalven, zonder dat hy daar tegen eenige defensie heeft kunnen doen, of eenige elucidatie, welke zeer waarschynelyk alle *bedenkelykheid*, welke, ingevolge van Hooggemelde Resolutie zelve, in den inhoud van den voornoemden Brief tog alleen schynt te resideeren, op het ogenblik zoude hebben weggenomen. . . . . .

Ja ik durve my vleyen, dat het gedrag, het welk ik in al den tyd van myn Ministerie, in de critike, omstandigheden, waar in de Republiek zich geduurende eenen geruimen tyd door binnenlandsche verdeeldheid heeft bevonden, heb gehouden, eene andere behandeling verdiend hadde, daar de personeele Wetenschap van alle de Leden en Ministers van U. Ed. Mog. Vergaderinge, met welke ik de eer gehad heb in dezen Raad te verkeeren; de *Registers* van U Ed. Mog., mitsgaders die van de Haagsche Besoignes, ja van Hun Hoog Mog. zelve, de tegenwoordige Staat van dit Departement in alle deszelfs betrekkingen hier en te Hellevoetsluis, zo met relatie tot den Militairen Staat der Schepen en Equipagien, Magazynen, Arzenalen, Werven &c. waar door het zelve in dit moment in staat zou zyn alleen meer te presteeren, dan alle de overige Departementen van de Republiek te samen genomen; als met opzigt tot deszelfs Financieele omstandigheden, Credit en Comptoiren, altyd getuigen zullen wat ik gedaan en wat ik dienvolgende van de gezamentlyke Bondgenooten verdiend heb. Getuigenissen, die duurzamer en beter dan dat van veele menschen, my gelukkig door niemand kunnen worden ontnomen, waar door de Nakomelingschap in staat zal zyn een onpartydig oordeel te vellen; en waar op, gelyk ook op den Rechter van Hemel en van Aarde, ik my met het volkomenste vertrouwen verlaate! . . . .

On-

ROTTERDAM.

Aanspr. van Mr. P. Paulus in den Raad ter Admiraliteit.

Ondertusschen, Ed. Mog. Heeren, brengt my deze Resolutie thans in de treffende verpligting, om my voor een wyle tyds *by provisie* van de waarneeming van een Post te moeten onthouden, waar in ik niet anders dan het hoogste vergenoegen heb mogen ondervinden. Trouwens, Ed. Mog. Heeren, niet alleen, dat de volkomenste harmonie en het openhartigst vertrouwen in dezen Raad, tusschen de Leden en het Ministerie, onderling onafgebroken hebben plaats gehad, en dat de Partyschap der tyden en der omstandigheden zich nimmer in denzelven hebben kunnen indringen, maar het is daarenboven mogen gebeuren, dat de Raad zich nimmer in eenige Zaaken, hoe ook genaamd, met Zyne Hoogheid, als Admiraal-Generaal, gecompromitteerd heeft gevonden, of zelfs eenige schyn of schaduw van ongenoegen of verschil met Hoogstdenzelven heeft gehad; maar dat alle Zaken altyd zyn gegaan en getracteerd geworden, even en op dezelfde wyze, als in de vreedzaamste dagen van de Republiek, zodanig zelfs! dat in het geheele tydvak van myn Ministerie, misschien geen drie Resolutien van eenig aanbelang genomen zyn met Meerderheid van Stemmen!

Het strekt my ook tot een byzonder genoegen, dat, hoo onverwagt my deze provisioneele onthouding van de waarneming van myne Bediening moge zyn overgekomen, weinige Zaken daar door zullen worden opgehouden. Van de meesten, die in myne handen zyn gesteld geweest en die nog overschoten, heb ik gepasseerde Dingsdag aan U Ed. Mog. rapport gedaan; en die genen, welken toen niet hebben kunnen worden afgedaan, en waar by ik oordeelde, dat eenige haast was, heb ik aan den Eersten Secretaris van U Edele Mog. ter hand gesteld, om aan U Ed. Mog., op Heden voor te dragen.

Voor het overige moet ik de vryheid nemen op het eerbiedigste en ernstigste van U Ed. Mog. te ver-

verzoeken, dat het Hoogstdezelve mag behagen, zorg te dragen, dat de pretense *bedenkelykheden*, welke 'er in den voorschreeven Brief ten mynen lasten zoude mogen voorkomen; mitsgaders dien pretensen Brief zelve, ten spoedigsten en prompste aan U Ed. Mog. als myne eenige competente Rechters in Zaken myne Officie concernerende, mogen worden voorgedragen; mitsgaders, dat myn verder gehouden gedrag *in Officio* werden geëxamineerd, en dat U Ed. Mog. niet zullen gelieven toe te laten, dat dit werk op de lange baan worde gehouden, in tegendeel zullen gelieven te effectueeren, dat aan my prompte Justitie en recht gedaan worde; even en dier voegen, als U. Ed. Mog. dit tot hier toe aan elk en een iegelyk van deszelfs Amptenaaren en Bediendens, volgens de bepaalde Ordres, Instructien of Placaten van den Lande, op myne representatie *in Officio*, altyd zonder eenige andere consideratie hebben doen wedervaren; en gelyk ik dus ook met allen grond eerbiediglyk meen te kunnen vorderen; op dat ik spoedig gelegenheid hebben moge om de waarneming van myne Post, zo als regt en behoorlyk is, wederom op te vatten, en alzo deze myne plaats by U Ed. Mog. wederom als voorheen te bekleden; daar ik, Edel Mogende Heeren! niet alleen niet voornemens ben, my aan dit onderzoek in alle zaken, myn Officie concernerende, by U. Ed. Mog. te ontrekken; want myne eer is my veel dierbaar dan myn leven; maar daar ik dit zelfs met blydschap te gemoed zie, my verzekerd houdende, dat dit niet anders dan tot myne grootste satisfactie zal kunnen strekken, en ik niet anders verlang, dan dat met dezelfde mate, waar mede ik in dezen Amptshalve anderen gemeeten hebbe, ook aan my toegemeten worde.

Terwyl ik U Ed. Mog. en de Heeren Ministers provisioneel bedankende voor de menigvuldige blyken van vriendschap, toegenegenheid en vertrouwen, waar mede het Hoogstdezelven behaagd heeft my

ROTTERDAM.

Aanspr. van Mr. P. Paulus *in den Raad ter Admiraliteit.*

ROTTERDAM.

Aanspr. van Mr. P. Paulus in den Raad ter Admiraliteit.

my tot hier toe onafgebroken te vereeren, en waar aan ik nooit, dan met dankbaarheid, gedenken zal, inmiddels van harten wensche, dat het God Almachtig behage moge Zyne Hoogheid en de verdere Leden van dezen Raad, met deszelfs Ministers, te overstroomen met de beste van Zyne Hemelsche Zegeningen; dat de eendragt en het vertrouwen zo wel als de regelen van regtvaardigheid en billykheid, waar door deze Vergadering tot hier toe zo zeer heeft uitgemunt, in dezelve haaren Zetel onafgebroken behouden mogen! dat tweedragt en andere menschelyke zwakheden de plaatse van dezen nimmer in dezelve mogen vervangen, op dat zy de waarborg blyve voor de veiligheid en zekerheid haarer Amptenaaren en Bedienden, die hunnen pligt wel hebben waargenomen, en op dat een iegelyk van haar, aan anderen steeds gedaan hebbende, het geen hy wilde, dat aan hem zelve zou geschieden, de beloning daar van in den Hemel van den Rechter der geheele Waereld eenmaal ontfange moge!

De Edele Mogende Heeren Raden ter Admiraliteit op de Maze gaven vervolgens aan Hunne Hoog Mog., by eenen brief van den 13 February, te kennen, „dat zy, „ ingevolge Hoogstderzelver Resolutie van „ den 6 dezer, den Heer Mr. *Jacob van der* „ *Heim*, Secretaris van den Raad, tot de „ provisionele waarneming van de zaken, het „ Officie-Fiscaal concernerende, verzogt en „ geauthoriseert hadden, welke zich zulks „ hadt laten welgevallen, behoudens de vry- „ heid om ten allen tyden, wanneer het hem „ te lastig zoude worden, zich daar van te „ mogen ontslaan: tevens met bygevoegd „ verzoek, dat het Hun Hoog Mog. beha- „ gen mogte Mr. *Mattheus van der Pot*, als

„ waar-

" waarnemende de bediening van den Advo- ROT-
" kaat-Fiscaal van de Generaliteit, en in die TER-
" qualiteit by Hunne Hoog Mog. geautho- DAM.
" riseerd zekere Missive van den Advokaat-
" Fiscaal *Paulus*, geschreven uit 's Hage
" den 8 Sept. 1787, te examineren, een op het
" gedrag van denzelven; zoo veel daar in
" voorkomende, als in andere gevallen tot zyne
" functien specteerende, te inquireren en van
" deszelfs bevinding aan Hunne Hoog Mog.
" rapport te doen, te gelasten met het voor-
" schreven Examen, Informatie en Rapport,
" zo veel spoed te maken, als met den aart
" en natuur der zake zelve eenigzints zoude
" zyn te compasseeren." Waaarop Hunne
Hoog Mog. hebben goedgevonden en verstaan; " dat Mr. *Mattheus van der Pot*, zal
" worden aangeschreven en gelast om dien
" conform zo veel spoed te maken, als met
" de natuur en aart der gemelde zake eenig-
" zints zal zyn te compasseren."

Omtrend de verlichtinge der huizen, welke in alle steden op den 8 Maart aanstaande, de verjaardag van den Prins VAN ORANJE, door geheel Holland zal plaats hebben, is van wege dezer Stads Regeering den 19 February de navolgende Publicatie gedaan;

SCHOUT, Burgemeesteren en Scheepenen der Stad Rotterdam, in aanmerking genomen hebbende de geneigdheid van vele Burgeren en Ingezetenen dezer Stad, tot het geven van een openbaar blyk, van hun genoegen ter gelegenheid van de gelukkige omwenteling van zaken binnen deze Republiek,

 heb-

ROTTERDAM.

Public. nopens 't Illumineren op den agtsten Maart.

hebben goedgevonden en verstaan, den agtsten Maart aanstaande, als zynde de heuglyke Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder, dien het God behaagd heeft over alle partyschap te doen zegepraalen, en alzo dit lieve Vaderland uit het dringendste gevaar te redden, te bepalen tot het doen eener generale Illuminatie binnen deze Stad en Jurisdictie van dien, die beginnen zal 's avonds ten agt en eindigen des middernags ten twaalf uuren; vermanende myne Heeren voornoemt, elk en een iegelyk zich deze bepaling in voege voorschreve te laten welgevallen, en zich daar na te gedragen.

En op dat deze billyke en regtmatige Vreugde, die een zeker teken behoord te zyn, dat alle onderlinge haat, verdeeldheid en partyschappen zyn afgelegd; dat het goed verstand onder de Regenten hersteld, en het weerkeerig vetrouwen tusschen Regering en Burgery volkomen bevestigt is, door gene ongeregeldheden werde gestoord, Zo is 't, Dat myne Heeren voornoemt, allen en een iegelyk op het ernstigste willen gewaarschouwd hebben, tegen allerleye soorten van ongebondentheden, en speciaal tegen het doen van eenige verzoeken, aanspraken of bedelaryen, onder wat benaming men die ook tragten zoude te verbloemen, het zy voor, op of na dien dag, het zy aan de Huizen, het zy op 's Heeren straten, op pœne van rigoureuselyk zelfs aan den Lyve naar exigentie van zaken te zullen worden gestraft.

Voorts interdiceren Hun Edele Groot Achtbare allen en een iegelyk, wie hy ook zoude mogen zyn, iemand hoegenaamd over de wyze, op welke hy zal hebben goedgevonden zyne Illuminatien intergten, ofte ook over het dragen of niet dragen van Linten, ofte ook onder wat voorgeven of prætext het zoude mogen zyn, te molesteren, veel min eenig verwyt hoe genaamt te doen, te schimpen of te schelden, op pœne van daar over naar

exi-

exigentie van zaken ingevolge de strenge Placaten van Hun Edele Groot Mogende arbitrairlyk te zullen worden gecorrigeert; En tot voorkoming van Brand en andere ongelukken, verbieden myne Heeren voornoemt aan allen en iegelyk, van wat Staat of Conditie dezelve zoude mogen wezen, op publieke plaatsen Vuuren te branden; eenige Vuurwerken af te steken, met Buschen, Pistolen, Snaphanen of ander Geweer te schieten, met Swermen, Voetzoekers of dusdanige brandende Machines te werpen, op eene boete van ses guldens telken reyze te verbeuren by dien genen, dewelke des contrarie zal hebben gedaan; zullende de Ouders dieswegens voor hunne Kinderen aanspreekelyk en executabel zyn.

ROTTERDAM. *Publike nopens 't Illumineren op den agtsten Maart.*

Aldus gedaan en gearresteert in Collegio van de Weth der Stad Rotterdam, 19 February 1788; En na voorgaande Klokke-geluy van 't Raadhuis dezer Stad gepubliceert ten overstaan van de Heeren Mr. *Reinier Frederik van Staveren* Heere van Herkingen en Roxenisse, Schout, Mr. *Joan Gerbrand van Mierop* Burgemeester, *Abraham Versbolk* en Mr. *Abraham Groeneveld* Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

D. C. GEVERS,

Den volgenden 20 February is de Ordonnantie voor de Zakkedragers en Overryders aldus vermeerderd.

Alzo aan Schout, Burgemeesteren en Scheepenen der Stad Rotterdam, vele klagten zyn ingekomen, dat zedert een geruimen tyd, in præjuditie van het Loon der Zakkedragers en Overryders, diverse partyen Granen en Kolen, met Hand-

ROTTERDAM.

wagentjes en Bootjes worden vervoert, en hier in zo veel mogelyk willende voorzien; Zo is 't, dat Hun Edele Groot Achtbare hebben goedvonden, de respective Ordonnantien voor de Zakkedragers en Overryders te Amplieeren in dezer voegen.

Ampl. der Ordonn. voor de Zakkedragers.

Art. I. Dat voortaan geen Granen of Kolen zullen mogen worden vervoert op eenige Handwagentjes of in eenige Boten of Schuytjes, hoe ook genaamt, maar dat dezelve zullen moeten worden gereden door de Overryders daar toe aangestelt; alles telkens op verbeurte van zodanige boetens, als by het 3 Articul van de Ordonnantie voor de Zakkedragers is gestatueert.

En worden de Hoofdlieden van het Zakkedragers Gilde, de Overryders en hun knegts tot de bovengemelde bekeuring by deze gequalificeert.

II. Dat echter wanneer de Schepen met Granen in de Havens moeten blyven leggen, zonder aan een Kaay of losplaats te kunnen komen, het vry zal staan, mits tweemaal het daar toe staande loon aan de Zakkedragers werde betaalt, om de Granen uit de gemelde Schepen door middel van een Boot of Vletschouw in andere Schepen over te laden.

III. Dat daar en tegen de Overryders zullen verplicht zyn ten dienste en tot meerder gerief van de Commercie, buiten de negen Overrywagens welke 'er thans zyn, zich van nog negen zoortgelyke Wagens te voorzien.

IV. Dat gedurende de Winter maanden, alle de Wagenaars van gemelde Overrywagens, en gedurende de Zomer maanden, een derde van dezelve, op de gezette tyd, zig zullen moeten laten vinden op de Nieuwemarkt, en staan onder de ordres van de Hoofdlieden van de Zakkedragers.

V. Dat eindelyk twee Hoofdlieden uit de Overryders zullen worden aangestelt, welke de directie over de meergemelde Wagens en Paarden zullen hebben, ten einde dezelve behoorlyk in staat werden gehouden, dog dat de knegts of bedienaars

zul-

zullen zyn en blyven onder de ordres van de Hoofdlieden van de Zakkedragers. ROTTERDAM.

Aldus gedaan en gearresteert in Collegio van de Weth der Stad Rotterdam, En na voorgaande Klokke-geluy van 't Raadhuis derzelve Stad gepubliceert den 20 February 1788; ten overstaan van de Heeren Mr. *Reinier Frederik van Staveren* Heere van Herkingen en Roxenisse Schout, Mr. *Joan Gerbrand van Mierop* Burgemeester, *Abraham Verstolk* en Mr. *Abraham Groenevelt* Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

D. C. GEVERS.

By het Edel Mogend Collegie ter Admiraliteit op de Maze, zyn, met voorkennis van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Admiraal Generaal, in dienst gesteld 's Lands Fregatten van Oorlog *den Arend* en *de Bellona*, beide gewapend met 24 stukken Kanon, en het bevel over het eerstgenoemde opgedragen aan den Kapitein *Isaac Bloys van Treslong*, en over het laastgenoemde aan den Kaptein *Hermanus Hartman*.

Volgens eenen Brief van Mallaga, gedagtekend den 25 January, was aldaar den 23 te voren, in goeden staat, aangekomen 's Lands Schip van Oorlog *Delft* en het Fregat *de Castor*, hebbende de Kaptein *J. S. Haringman*, het eerstgemelde Schip voerende, op die Rede het bevel overgenomen van den Kaptein *Melvill*. Gemelde Schepen hadden den

ROTTERDAM. 3 January op de gronden eenen zwaren storm gehad, waar door dezelven van elkanderen geraakt, doch sedert voor het naauw van de Straat weder by een gekomen waren. By derzelver aankomst te Mallaga, hadden zy aldaar gevonden den Kotter *de Snelbied*, doch van het 's Lands Fregat *de Pallas* hadt men aldaar nog geen berigt. Den 12 January hebben bovengemelde Schepen, door een Koopvaarder van Lisbon komende, berigt gekregen, dat aldaar drie 's Lands Schepen met schaden waren binnengelopen, waar onder was de Brigantyn *de Postillon*, van welke een der masten gebroken was; doch de Brigantyn *de Leeuw* was nog niet aangekomen, maar wierdt dagelyks gewagt. Wyders zouden bovengemelde Schepen nog 10 à 12 dagen ter Reede van Mallaga vertoeven, om de andere Schepen in te wagten en vervolgens naar Napels te zeilen, alwaar de algemeene zamelplaats zoude zyn.

By den Ed Hove van Holland is na voorgaande klokkeslag, publyk en met de gewone plegtigheden ingedaagd Mr. *Hendrik Arnold Kreet*, Advocaat, gewoond hebbende in deze Stad, om te verschynen in persoon, den 7 April eerstkomende, en zich te verantwoorden wegens het deel, het welk Hy in de *remotie* van Regeeringsleden in April 1787 gehad heeft. Gemelde Advocaat *Kreet* was met de omwenteling in Septemb. 1787 van hier naar Amsteldam geweeken, en hadt zich daar met 'er woon ter neder gezet. Dog Burgemeeste-

ſteren te Amſteldam hebben Hem by Reſolutie de inwooning in hunne Stad verboden. ROTTERDAM.

VLAARDINGEN.

De Leden van den Krygsraad, benevens eenige Burgers en Ingezetenen van Vlaardingen, hebben den 7 dezer een Request ingediend aan de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, inhoudende een nader verzoek om beſluit, op derzelver Request van den 16 November 1787, waar by zy verzogt hadden, „ dat het Hun Ed. Groot Mog. „ behagen mogt maatregelen te nemen, ter „ remotie van die Leden der Regeering van „ de Stede Vlaardingen, welke tot de zoge„ naamde Vaderlandſche Societeit, Vry-Corps „ of Exercitie Genootſchap binnen dezelve „ Stede, het zy als Honoraire of andere „ Leden, of uit eenige andere relatie, be„ hoord of het zelve door eenige gemanifes„ teerde daden begunstigd hebben; of wel „ by de onwettige verandering der Regee„ ring, op den 15 September 1787 gedaan, „ geadſiſteerd, daar in deel genomen, of de „ als toen ontwettig aangeſtelde perſoonen „ als Regenten erkend hebben." Dit Request is door Hun Ed. Groot Mog. gemaakt Commiſſoriaal.

YSSELMONDE.

Van veele plaatſen worden ontruatende tydingen verſpreid, en zelfs ook in buitenland-

YSSEL-MONDE.

sche papieren geplaatst, die, waren zy waarachtig, zouden aantoonen, dat de herstelde rust, vrede en eendracht nog ver te zoeken zoude zyn. Zodanige zyn de geruchten van de Alkmaarsche zwarte Cocardes, van de Haarlemsche plundering, van de Utrechtsche paskwillen met Lelyen, van de Delftsche vyf afgesnede keelen enz. uit welken de buitenlandsche Nieuwsschryvers nu eens den moed, dan wederom de wanhoop der overgebleven patriotten willen bewyzen. Doch de meesten dier geruchten zyn of vergroot of valsch. Wy wenschten wel, dat het hier voorgevallen geweld ook een logenachtig gerucht ware; maar het is, tot oneer van het menschdom, maar al te waar, gelyk blykt uit dit berigt.

Ysselmonde den 11 February. Gister ochtend is alhier een plundering gedaan, waar van hier om streeks nog geen voorbeeld is geweest en wel alleen by den Scheepstimmerman *Van der Es*, een stil en weldenkend Burger. Ongelukkig is deze man een slachtöffer geworden, van de verbittering van sommige Ingezetenen van dit Dorp tegens zyn Zoon *Leendert*, die zich om zyn slecht gedrag als een verdwaasd Patriot en ontaarte Zoon van zyne brave Ouders, eenigen tyd afwezig gehouden hadt, en nu weer t'huis was gekomen, en zich niet minder brutaal gedragen hadt, als te vooren; zelfs zoude hy zo onbezonnen geweest zyn, van door aangegeplakte papieren de Prinslui uittedagen, en eene plaats aan te wyzen, daar hy met nog tien of twaalf van zyn soort hen zou afwagten, om ze gevoelig te onderwyzen, wat zy leeren moesten, gelyk zy dat aan twee of drie stil by de weg gaande lui op eene ver-

verraderlyke wyze gedaan hebben: 't welk tot ge- volg heeft gehad, dat de woning en werf van gemelden *Van der Es*, door de woede van een party volk, 't welk de gemelde tien of twaalf knapen niet konden tegengaan, geheel en al vernield is, alle de goederen verbryzeld en verscheurd: de bedden versneeden en in de Maas gegooit, alsmede het goud en zilver, een lessenaar met geld en papieren en de Scheepen aan stuk gehakt en het hout in 't water gesmeeten. Van de Wooning is geen steen op den anderen gelaten, en ook eenige andere huizen, die de man toekwamen, byna geheel omver gehaald. De Zoon is meer dan half dood geslagen, maar het verder met een schuitje naar Dordt ontvlugt, alwaar ondertusschen eenige van zyne Makkers geboeid naar toe zyn gebragt. De oude lieden zyn onder het voorval in den beklaaglykslten toestand naar Rotterdam gevlugt, alwaar het ergste nog voor de Vrouw, om haaren zwakken toestand door de ontsteltenisse veroorzaakt, wordt verborgen gehouden. Zy hebben weinig rede om naar de opkomst van haar Zoon te wenschen, beducht zynde dat hy dan als de Belhamel zoude gestraft worden.

YSSEL-MONDE. Baldadigheid wegens plundering.

BRIELLE.

Omtrend de vreugdebedryven en het verlichten der huizen op den aanstaande verjaardag van den Prins Erfstadhouder, is den 29 February 1788 deze Publicatie gedaan.

Schout, Burgemeesteren en Regeerders der Stad Brielle, in ervaring gekomen zynde, dat by de Steden Stem in Staatsvergadering hebbende, de inclinatie, en het gevestigd voornemen is, om, op den achtsten Maart aanstaande, de heugchelyke Verjaardag van Zyne Doorl. Hoogheid, den Prince Erfstadhouder, ter eere van Hoogstdezelve, en tot

 het

Braban-t.

Publie. wegens Illumi-natie op den agt-sten Maart.

het geven van eene algemeene openbare blyk van volledig genoegen over de gelukkige Omwenteling van Zaken binnen de Republiek, eene algemeene Illuminatie te doen; Hebben goedgevonden en geresolveerd, dat, niettegenstaande op het verlangen van de goede Burgery dezer Stad, getrouw gebleven aan de van ouds gevestigde Constitutie dezer Republiek, volgens Hun Edele Achtb. Ordonnantie op den 12 October des afgelopen jaars 1787, ter blyde Vieringe van de zeer verlangde Wederkeering van Hoogstgemelde Prince Erfstadhouder, eene openbaare Demonstratie is gedaan door eene algemeene Illuminatie binnen deze Stad; tot eene nog nadere blyk van Hun Edele Achtb. verlangen en genoegen, wegens de aflegging van alle onderlinge haat, verdeeldheid en partyschappen, te Ordonneren, eene algemeene Illuminatie binnen deze Stad, op Zaturdag zullende zyn den Achtsten Maart aanstaande, te beginnen des avonds ten acht uren, en te eindigen te middernagt, of uiterlyk ten een uur: welverstaande nogtans, dat zulks zal geschieden aan alle zodanige Huizen binnen deze Stad, daar op eene bekwamelyke wyze zouden kunnen werden geïllumineerd.

En op dat dit aangenaam Vreugdebedryf, ter heuchelyke Hoge Verjaardag, en ter zaken boven gemelt, in de beste order, en zonder onaangename en zeer schadelyke gevolgen zoude kunnen geschieden en volbragt werden; zoo vermanen, en Ordonneren Hun Edele Achtbare, aan elk en iegelyk zonder onderscheid, zig zorgvuldig te wagten, en te onthouden van allerhande ongebondenheid, als mede met geene brandende Vuurtuigen langs de straten rond te lopen, nog ook, gedurende de voorgemelde uren van Illumineren, met geen Snaphanen of Bus, of Pistool te schieten, en geene Swermen, Slangen, en Voetsoekers of iets diergelyks af te steken, of af te werpen, alle op de boete te verbeuren zo, en in diervoegen, als by de vorige Publicatien

daar

daar van is bepaald, en binnen deze Stad is gepu bliceerd en geaffigeert. BRIELLE.

Aldus gedaan en gearresteert by Schout, Burgemeesteren en Regeerders der Stad Brielle, op het Raadhuis der zelver Stad, den 29 February 1788, en na voorgaande Klokkeslag, gepubliceert en geaffigeert den 1 Maart daar aan volgende.

In kennisse van my Secretaris,

C. W. HOGERWAARD.

E D A M.

Van wege de Heeren Schout, Burgemeesteren en Scheepenen, is ook den 28 dezer maand eene Publicatie gedaan, tot eene algemeene Illuminatie binnen deze Stad en Voorstede van dien, by gelegenheid der Geboorte-Verjaaring van den Heer Erfstadhouder, op Saturdag aanstaande den 8 Maart. Hun Ed. Groot Achtb. drukken zig onder anderen daar by dus uit: „ En in considera-
„ tie genomen hebbende, dat de Burgery
„ dezer Stad, by aanhoudenheid, in de
„ noodlottigste omstandigheden, waar in zig
„ deze Republiek, zedert de laatste Jaaren
„ heeft bevonden, de sprekendste bewyzen
„ van derzelver aankleving aan de oude en
„ gevestigde *Constituti*, *de Souvarainiteit*
„ van Hun Ed. Groot Mogende, de *Rechten*
„ van Zyne Doorluchtige Hoogheid, zo als
„ dezelve in den Jaare 1747, aan *Willem*
„ *den Vierden*, Hoogloffelyker Gedagtenis,
„ en

EDAM. „ en in 't Jaar 1766, den tegenwoordigen „ Heer Erfstadhouder waren opgedragen, „ en van haare gehoorzaamheid en deference „ voor haare Regeering heeft gegeeven, en „ dus wettiger aanspraak heeft, als die van „ de meeste Steden in Holland op haare Re- „ genten, om by het herstel van zaken, „ in de algemeene vreugde te mogen dee- „ len, enz.".

Voorts is by de gemelde Publicatie behoorlyke waarschouwing gedaan, tegen alles wat eenigzints; het genoegen van dien dag, zoude kunnen stooren. Dog zie hier die Publicatie zelve, welke woordelyk aldus luidt:

De Heeren Schout, Burgemeesters en Schepenen der Stad Edam, in ervaringe gekomen zynde, dat in sommige Steden binnen deze Provincie, openbaare blyken van genoegen zullen werden gegeeven, wegens de gelukkige Omwenteling van Zaken, en in consideratie genomen hebbende, dat de Burgery dezer Stad by aanhoudenheid in de noodlottigste omstandigheden, waar in zich deze Republiek in de laatste Jaaren heeft bevonden, de sprekendste bewyzen van derzelver aankleven aan de Oude en Gevestigde Constitutie, de Souvereiniteit van Hun Ed. Groot Mog., de Rechten van Zyne Doorluchtige Hoogheid, zo als dezelve in den Jaare 1747, aan *Willem den Vierden*, Hooglofiyker Gedagtenis, en in 1766 aan den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder waren opgedragen, en van haare gehoorzaamheid en deference voor haare Regeering heeft gegeven, en dus wettiger aanspraak heeft als die van de meeste Steden in Holland op haare Regenten, om by het herstel van Zaken in de algemeene vreugd te mogen deelen; Hebben goedgevonden en verstaan,

al-

EDAM. Publicq. wegens Illuminatie op 8 Maart.

alzoo den 8 Maart aanstaande invald, de heugchelyke Verjaardag van den Heer Prins Erfstadhouder, die het God behaagd heeft over *eene Verderfelyke Cabaal* te doen triumpheeren, en hier door de Oude en Gezegende Regeeringsform op vaster en duurzamer gronden te vestigen, en alzo het Vaderland uit het dreigend gevaar te redden, en (naar den mensch gesproken) voor het vervolg te behoeden, die dag te bepalen tot het doen van eene *Generaale Illuminatie* binnen deze Stad en Voorstede van dien, die beginnen zal des avonds ten agt, en eindigen ten twaalf uuren; een iegelyk vermanende zich deze bepaling te laten welgevallen.

Dan ten einde de roem by de Ingezetenen dezer Stad en Jurisdictie van dien, in de tyden van de grootste beroerten en tweespalt zo wettig verkregen, in tyden van vreugde en verhoopte eensgezindheid door losbandige daden niet werde ontluisterd.

Zo is 't, dat Wy allen en een iegelyk op het ernstigste waarschouwen, tegen het plegen van allerhande soorten van ongebondenheden, en voornamelyk tegen het doen van eenige verzoeken om Geld, Wyn, Dranken als anders, het zy aan de Huizen of op 's Heeren Straten, onder wat prætext het zelve zoude mogen wezen, op pœne van rigoureuselyk, na exigentie van zaken, te zullen worden gestraft; interdiceerende verder alle en een iegelyk, iemand, hoe genaamd, over de wyze op welke hy zal hebben goedgevonden zyn Illuminatien in te rigten, over het dragen van Linten of geen Linten, nog over voorgaande gedragingen te bespotten of te beschimpen, veel min nog te molesteeren, op pœne, om volgens de Placaten van den Lande te zullen worden gecorrigeert; vermanende daar en tegen op het allernadruklykste *het klein getal* van dezulken, die zich *min of meer* in de laatste beroertens hebben ingelaten, geen redenen van offensie of ergernis te geeven, zullende in zodanig geval de moeilyk-

EDAM. lykheden, waar in zy zouden kunnen geraken, voor hun eigen rekening moeten nemen.

Public. wegens Illuminatie op 8 Maart. En ten einde alle ongelukken van Brand zo veel mogelyk werden voorgekomen, verbieden Wy alle en een iegelyk, wie het zouden mogen wezen, op publicke plaatsen Vuuren of Piktonnen te branden, Vuurwerken af te steken, met Voetzoekers, Zwermers of andere brandende Machines te werpen, te schieten met Busschen, Snaphanen, Pistolen of eenig ander Geweer, op eene boete van zes Guldens, enz.

Z E E L A N D.

V L I S S I N G E N.

Het *Zeeuwsche Genootschap der Wetenschappen*, in deze Stad gevestigd, heeft, in zyne laatst gehoudene Maandelyksche Vergadering besloten, de twee volgende Vragen, waarop voor den eersten van Louwmaand dezes Jaars Antwoorden zyn ingekomen, in te trekken:

Welken zyn de Ziekten en Kwaalen der Negers in de Nederlandsche Volkplantingen, in de West-Indien, enz.

En *Welke schikkingen 'er, door de gezamentlyke geleerde Maatschappyen, in ons Vaderland, kunnen gemaakt worden, om, zonder elkander eenigen hinder toe te brengen, zaam te werken tot bereiking van haar gemeen doel; de bevordering van den bloei*

en

en de uitbreiding der Kunsten en Weten- VLIS-
schappen? SINGEN.

U T R E C H T.

U T R E C H T.

Een Soldaat, voor ruim drie maanden op Schildwagt staande, hieldt een voorbygaanden Burger aan, welke hy op eene gewelddaadige wyze eenig geld afdwong. Op gedaane aanklagte wierdt de Soldaat in hegtenis genomen, en vervolgens het doodvonnis over hem geveld zynde, stondt het zelve op den 2 February aan hem uitgevoerd te worden, met eene staatelyke en ontzagverwekkende plegtigheid. De gantsche Krygsbezetting, Ruitery, Husaaren en 't Voetvolk was in de wapenen. De misdaader was reeds op het Schavot op het paardeveld, de Sententie voorgelezen, het gebed gedaan, en hy stondt gereed de ladder te beklimmen, wanneer 'er op 't alleronverwagtst een stem gehoord werd, roepende: *genade van Zyne Hoogheid, pardon, pardon,* het welk door de verbazende menigte met een driewerf hoezée, en vivat onzen Prins dat de lugt deedt weergalmen, beantwoord wierdt. Het was gebleken, dat gemelde Soldaat, die anders getrouw hadt gediend, door mildheid van eenige burgers te veel sterken drank gebruikt hadt: 't welk hem wel van de straf niet kon be-

U- bevryden, maar wel gelegenheid tot pardon
TRECHT. in een enkel geval geven.

Den 16 February is een *Auxiliair* op het Schavot voor het Stadhuis gestraft, wegens eene gevaarlyke hoofdwond, welke hy buiten de Witte Vrouwe-poort, alwaar hy, toen als Corporaal van de Burger-Vrycorps de wagt hadt, aan eenen Soldaat met zyn sabel toebragt, na welke wonde die Soldaat vervolgens is overleden. Hy is gegeesfeld en gebrandmerkt, en was voor 12 Jaaren in het Tuchthuis gebannen. Dog in plaats van, naar gebruik, den Rechter op de knieën voor het recht te bedanken, gedroeg hy zich stout en onhebbelyk, en riep eenige ontydige woorden uit, van *Patriotten boven of G. verdoeme my*, 't welk men echter meent te moeten toeschryven aan het gebruik van sterken drank, welke men hem, gelyk doorgaans by die gelegenheid, voor het beklimmen van het Schavot hadt toegediend, en welke hem te lichter schynt bevangen te hebben, om dat hy in 13 maanden niet in de open lucht geweest was. Evenwel de Rechter zodanig gedrag niet kunnende ongemerkt laten voorby gaan, deedt den gestraften, in plaats van naar het Tuchthuis, wederom naar zyn gevangenis brengen; hy heeft wegens die sporelooze taal, volgens een nader, by de Heeren van den Gerechte hem opgelegd vonnis, op den 23 February in de Vierschaar van het Stadhuis openlyk God en de Justitie om vergiffenis gebeden, en is daarop, ingevolge zyne

ne vorig Vonnis, naar het Tuchthuis gebragt, om aldaar voor twaalf jaaren, met zynen handen arbeid de kost te winnen, zynde hy verders, zyn leven lang gedurende, gebannen uit de Stad, Steden en Lande van Utrecht. UTRECHT.

Op den zelfden 16 February wierdt nog op de Strafoeffeningsplaats van den Edele Hove Provinciaal, een ander persoon, die Lid van het Leyderdorpsche Vrycorps geweest is, met geesseling en inbanning in 's Heeren Werkhuis voor vier jaaren gestraft, wegens moedwil, ten platte Lande, byzonderlyk te Maarssen aan verscheidene Lieden gepleegd, als mede wegens het dragen van eene witte cocarde met eene lelie in dezelve, en het stooren van de rust enz.

Den 14 February heeft de Hoog Eerwaarde en Hoog Geleerde Heer *W. L. Brown*, het Hoogleeraarschap in de Kerkelyke Geschiedenis en Zedelyke Wysbegeerte, aan deze Hooge School, aanvaard met eene plegtige Redevoering: *De Religionis & Philosophiæ Societate & Concordia maxime salutari.* Dat is: Over de verbintenis en de heilzame overeenkomst tusschen den Godsdienst en de Wysbegeerte.

Van wegens de Heeren Gedeputeerde Staten, is tegen den 8 Maart eerstkomende, ter gelegenheid der Verjaaring van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prins Erfstadhouder, en de gelukkige wending van zaken,

U-TRECHT. eene algemeene Illuminatie, door de geheele Provincie, goedgevonden en vastgesteld, en daar van by Publicatie van den 26 dezer, aan de Ingezetenen kennis gegeven; gelyk ook ten zelfden dage en tot gelyk einde by den Gerechte, mede Publicatie, deze Stad betreffende, gedaan is; beide met behoorlyke waarschouwing, tegen alle ongeregeldheden, welken het genoegen van dien dag zouden kunnen stooren.

Zie hier de Publicatie van de Gedeputeerden van de Staten dezer Provincie:

De Gedeputeerden van de Staten 's Lands van Utrecht, doen te weten: dat Wy by onze Publicatie van den 27 November 1787, hebben goedgevonden wegens de toenmalige omstandigheden, de openbaare Vreugdebedryven over de gelukkige omwenteling door Illumineeren, Schieten, Branden van Pektonnen, Vuurwerken of soortgelyke, provisioneelyk te verbieden, en een iegelyk te gelasten deze zyne Vreugdebedryven zo lange op te schorten, tot dat daar toe by Ons ofte de Heeren Staten dezer Provincie een vaste tyd of dag zal zyn bepaald.

Dat Wy om aan het verlangen van veelen onzer Burgeren en Ingezetenen te voldoen, en dezelve gelegenheid te geven om hunne vreugde te doen blyken, geen tyd geschikter hebben gevonden, dan den eerstkomenden 8 Maart dezes Jaars 1788, als zynde den dag der Verjaaringe van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, dat Wy daaromme dien dag bepaald hebben tot het bedryven van openbaare Vreugde, gelyk Wy denzelven daar toe bepalen by deze, permitteerende over zulks aan alle Burgers en Ingezetenen, om dien dag van des avonds ten agt tot des nagts ten twaalf uuren, de

Hui-

Huizingen by Hun dadelyk bewoond te Illumineeren, en daar door hunne Vreugde te betoonen.

Verbiedende Wy echter op den gezegden 8 Maart, het branden van Pektonnen, het Schieten en soortgelyke Vreugdetekenen, ja zelfs het afsteken van Vuurwerken, ten einde by het doen van zulk eene algemeene Illuminatie alle voorzorg gebruikt werde, om brand en soortgelyke ongelukken te verhinderen.

UTRECHT. *Publicatie van Gedeputeerde Staten tot Illuminatie.*

Ordonneerende voorts de Schouten en Gerechten ten platten Lande naauwkeurig agt te geven op hunne Ingezetenen, ten einde alle ongeregeldheden voor te komen, terwyl ook op pœne van Onze hoogste Indignatie aan ieder en een iegelyk verbieden, den een den anderen wegens zyne wyze van Illumineeren te taxeeren of te beschimpen, of daar uit gelegenheid te zoeken, tot disordres en moedwilligheden, daar Wy in tegendeel aan alle Ingezetenen de vryheid laten, andere Illuminatien op de met hunnen staat en omstandigheden gevoeglykste wyze in te richten, zo en in diervoegen als zy zulks komen goed te vinden, mits daar by alle betamelykheid in agt nemende, en al zulks tot geene partyschap, beschimping van anderen door het vertoonen van *Læsive Decoratien* ofte anderzins aanleidinge gevende.

Verbiedende Wy ook daarom zonder onderscheid het vragen of ophalen van Geld, Drank, of wat het anders zoude mogen wezen, onder voorwendzel van het zelve tot deze Illuminatien, tot het opregten van Eeretekenen, of dergelyke vreugdebedryven, te gebruiken.

Beveelende eindelyk elk en een iegelyk, in zynen kring, alles aan te wenden, wat dienen kan ter bevordering van eene bedaarde vrolykheid, en tot afweering van twisten, verwarringen en moedwilligheid, op dat zo aan Onze intentie zo wel als aan het verlangen der goede Ingezetenen, op eene ge-

U-TRECHT. geregelde, en met eene goede politie overeenkomende wyze, voldaan werde.

Public. van Gedeputeerde Staten tot Illuminatie. En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendeere, zal deeze worden gepubliceert en geaffigeert naar behoren.

Gedaan te UTRECHT den 26 February 1788.

(*Was geparapheert*)

J. H. VAN DAM, Vt.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van welgemelde HEEREN GEDEPUTEERDEN.

(*Was geteekend*)

H. A. LAAN.

Hebbende op 't Spatium gedrukt het Cachet van welgemelde Heeren Gedeputeerden in een roden Ouwel, met een papiere ruite overdekt.

De Publicatie der Stads Regeering luidt aldus:

Schout, Burgemeesteren en die van den Gerechte der Stad Utrecht, vernomen hebbende het verlangen van veele Burgeren en Ingezetenen dezer Stad, om, ter gelegenheid van de alleronverwachtste en teffens allervoorspoedigste omwendinge van zaken binnen deze Republiek, eenige openbaare blyken van hunne zo gepaste vreugde ten toon te spreiden, hebben, op speciaale authorisatie van de Ed. Groot Achtbaare Heeren Burgemeesteren en Vroedschap dezer Stad, vervat by Resolutie van den 25

de-

dezer, goedgevonden daar toe te schikken den 8 Maart eerstkomenden, zynde den Verjaardag van Zyne Doorl. Hoogheid, den Heere Prinse Erfstadhouder, over wiens gelukkige herstellinge in alle Hoogstdeszelfs erflyke, en voor het lieve Vaderland zo nuttige als noodzakelyke Waardigheden, elk rechtschapen Vaderlander zich gestadig verblydt, en den God van Nederland met hart en mond dankt, en wel in 't byzonder te bepalen, dat als dan binnen deze Stad, en buiten dezelve in de Voorsteden, eene algemeene Illuminatie zal plaatze hebben, welke beginnen zal des avonds ten acht, en eindigen des middernachts ten twaalf uuren; verwachtende Myne Heeren van den Gerechte, dat elk een zich daar naar, met alle bereidwilligheid, zal schikken; en teffens een ieder vermanende, om deze blyde plechtigheid door generlei baldadigheden hinderlyk te zyn of te verstooren.

UTRECHT. Public. van den Gerechte wegens Illuminatie.

En op dat aan deze billyke intentie van Hun Ed. Achtb. zo veel te meer voldaan worde, verbieden Myne Heeren voorn. allen en een iegelyk, aan iemand, wie het ook zy, over de wyze, op welke hy verkiezen zal zyne Illuminatien in te richten, eenige moeilykheden aan te doen, door verwyten, schimpen of schelden, veel min door eenig dadelyk geweld aan iemands huis of goederen te plegen, op pœne van naar bevind van zaken, volgends de Publicatien dezen aangaande geëmaneerd, ten strengsten, ook zelfs aan den Lyve te worden gestraft.

Gelyk Hun Ed. Achtb. bovendien, op gelyke pœne, scherpelyk verbieden het doen van eenige aanzoeken of aanspraken om geld, langs de huizen op 's Heeren Straten, of waar en onder wat benaminge zulks by deze gelegenheid ook geschieden mogte, alzo soortgelyke troggelaryen doorgaands enkel geschikt zyn, om ongebondenheden te plegen, welke Hun Ed. Achtb. begrypen, dat inzonderheid op dezen Vreugdedag ten zorgvuldigsten behooren te worden vermyd.

U-TRECHT. Public. van den Gerechte wegens Illuminatie.

Eindelyk, tot voorkominge van brand, interdiceeren Myne Heeren van den Gerechte, met renovatie van vorige Publicatien, om by deze plechtige occasie, eenige zogenaamde Vreugdevuuren te branden, Vuurwerken af te steken, met Kanonnetjes, Snaphaanen, Pistoolen of ander Geweer te schieten, met Zwermers, Voetzoekers, Klappertjes of diergelyke brandende machines te slingeren of te werpen, op poene van zes guldens, by elke contraventie te verbeuren, en zullen de Ouders en Voogden, in dien gevalle, voor hunne Kinderen en Pupillen aansprakelyk zyn.

Voords, op dat niemand hier van onkundig zy, zal deze worden afgekondigd, gedrukt en aangeplakt, naar behooren.

Aldus gearresteerd by Myne Heeren van den Gerechte voorn. den 26 February 1788.

In kennisse van my,

C. A. VAN WACHENDORFF.

En ten zelfden dage van den Stadhuize alhier (more solito) gepubliceert, by my ondergeschreven Deurwaarder,

CORN. BOR.

De Jonkheeren *G. M. Taets van Amerongen*, Heer tot Deyl en Vryheer van Renswoude, en *Joost Taets van Amerongen*, uit de Heeren Geëligeerden; en *B. Grave van den Boetselaar*, Heer van Langerak, beschreven in de Ridderschap, enz. zyn door den Procureur-Generaal gedagvaard, wegens het houden van onwettige Staatsvergaderingen in deze Provincie, in het afgelopen Jaar 1787.

AMERS-

AMERSFOORT.

Een Vrouwspersoon, die zich by wylen wel eens in den sterken drank te buiten ging, was den 4 February des avonds met haar dochter alleen in huis, waarschynlyk wederom beschonken. De dochter was reeds te bed in het agtervertrek, toen de buuren in het voorste van het huis een groot en bitter gekerm hoorden, en op het zelve toeschooten; maar het huis gesloten zynde, was men genoodzaakt de dochter van agteren te roepen, en haar te zeggen naar voren te gaan, zien wat 'er gaande was. Deze zulks willende doen, kon wegens den damp byna niets onderscheiden, maar opende de deur: waarop de buuren binnen traden, en de Vrouw in brand vonden, en deswegens hevig kermende. Men spoedde zich met haar te helpen en den brand te blusschen, en nu ontdekte men, dat zy gevallen zynde, door een kaars, die zy by zich hadt, dit ongeluk hadt gekregen. Chirurgyn en Doctor wierden gehaald en de Lyderesse ontkleed: men bevondt de beenen, maar voor al den buik en de borst, byna geheel verbrand, en voorts het lighaam sterk geschroeid, maar de lyderes was weder volkomen by haar verstand geraakt. Alle middelen tot verkoeling en verzachting wierden aangewend, doch de brand te diep ingedrongen zynde, is dit ongelukkig mensch reeds den volgenden morgen, in de hevigste smerten dezer waereld overleden. AMERSFOORT.

FRIESLAND.

LEEUWARDEN.

LEEUWARDEN.

Ter vernieuwing van de Stem- en Floreen-Registers is by de Staten den 22 February deze Publicatie vastgesteld:

Placaat nopens de Stem- en Floreen Registers.

De Staten van Friesland, allen den genen die dezen zullen zien ofte hooren lezen, salut: doen te weten, dat tot voorkominge van wanorder en donkerheid in de Cohieren van Stemmen en Registers der Floreenen, waar mede de vastigheden in deze Provincie zyn ingerigt of bezwaart, voormaals by Staats-Resolutien van den 16 July 1698 en 10 Maart 1701 is vastgesteld, dat voorschreven Cohieren en Registers, telkens na verloop van tien jaaren zullen worden vernieuwd en verbeterd, en zulks het laatst in den jaare 1778 is geschied: zo is 't, dat Wy na overweging hebben goedgevonden, de Geregten der Grietenyen te gelasten, om ieder in haare Districten voorschreven Cohieren en Registers op nieuws te formeeren; en die der Steden, om insgelyks haare Floreen-Registers te vernieuwen, conform de Orders en Reglementen daar af zynde, (op den tyd, door de Gerechten en Magistraten te bepalen) en byzonder de Stem Cohieren na het Stem-Reglement, in 's Lands Ordonnantie geïnsereert, en het Reglement Reformatoir van den 21 December 1748; en zal daar by onder anderen naauwkeurig werden zorg gedragen, dat volgens het 11 artikel van gemelde Stem-Reglement, duidelyk ten Stem Cohiere werde uitgedrukt de hoedanigheid, in welke ieder zyne Stemgeregtigheid bezit, of, als zelfs Eigenaar, of wegens zyne Huisvrouw, Kinderen, Pupillen of anderzints, als meede aangeteekend niet *N. N. cum sociis*, maar met opgave der namen van alle de Eigenaaren, en voor wat ge-

gedeelte ieder hoofd voor hoofd in, de Stem deel heeft; gelyk ook, dat ter voldoeninge aan het Reglement Reformatoir, artikel 3, by ieder Stem werde aangetekend de grootheid van het goed en getal van Pondematen, en of met Huizen, den Eigenaren van 't Stemdragend Perceel toebehoorende, zyn voorzien.

LEEUWARDEN.

Placaat nopens de Stem- en Floreen-Registers.

En op dat zulks moge komen ter kennisse van een ieder, en elk in het aangeven zyner Stemgeregtigheid zig hier na gedragen, zal deze alomme op de gewone wyze en plaatzen worden gepubliceerd en geaffigeerd.

Aldus geresolveerd en gearresteerd op het Landschaps-Huis binnen Leeuwarden den 22 February 1788.

U. VAN BURMANIA, Vt.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

A. J. VAN SMINIA.

De Gecommitteerde Staten in het mindergetal, verzonden bovengemelde Publicatie by deze aanschryving:

EDELE, VESTE, LIEVE, BYZONDERE!

Hun Edele Mogende de Heeren Staten dezer Provincie, goedgevonden hebbende, dat volgens de voormaals vastgestelde orde, na verloop van tien jaaren weder vernieuwd zullen worden de Cohieren van stemmen en Registers der Floreenen in deze Provincie, hebben goedgevonden ten dien einde te arresteeren de Publicatie, die hier, ten fine van aflezing en aanplakking nevens gaat, en Ons gelast de aanschryving dezen aangaande aan de Gerechten in Grietenyen en Steden te doen:

En het is uit kragt van dezen last, dat Wy U Ed. ordonneeren, om die vernieuwinge in U Ed.

LEEU-WAR-DEN.

Aanschr. van Gecommitteerde Staten.

bedryven ten eersten werkstellig te maken, en op de Cohieren van Stemmen, weder als voor dezen, by ieder nummer te doen aantekenen de Eigenaars van den jaare 1640, gelyk ook de Eigenaars en Meyers van dezen jaare 1788, alles conform het Stem-Reglement in 's Lands Ordonnantie geïnsereert, het Reglement Reformatoir van den 21 December 1748, en den inhoud der hier by gevoegde Publicatie, als mede het Register der Floreenen te formeeren na het geobserveerde gebruik, en particulierlyk na de Staats-Resolutie van den 10 September 1729.

Mede brengende

1. Dat het Cohier en Register zy voorzien ieder met een ordentelyk hoofd en slot, door ten minsten een Lid van het Gerechte benevens den Secretaris vertekend.

2. Dat de Folia of Latera met dezelve nummers als in den jaare 1778 werden gemerkt.

3. Dat ook dezelve posten wederom als Anno 1778 op dezelve bladzyden werden gezet; en zo, wegens scheuringe der plaatzen, zulks niet wel doenlyk is, dan van een zyde twee te maken, blyvende de tweede pagina als dan ongenummert.

4. Dat ieder Post werde getekend met zyn nummer op de eerste Plycque, en daar onder de grootheid van dezelve.

5. Dat in den text werde geschreven de Naam of Namen der Eigenaars, Bruikers en Naastlegers, met de grootheid der Zathe en Landen en bezwaardheid van Floreen, in volle woorden.

6. Dat verder op de laatste Plycque in Cyffer werde uitgetrokken met hoe veel Floreen bezwaart is.

7. Dat wanneer een Zathe is of word gescheurt, de verdeeling der Perceelen met de Namen der Eigenaars en Bruikers, binnen blads werde aangetekend, en een ieders aandeel der Floreenen uitge-

gedrukt; dog het montant daar van te zamen op de kant gezet.

En eindelyk. 8. Dat de Floreen op ieder pagina werde geaddeert, en uit de Latera eene Recapitulatie geformeert, met uitdrukkinge van 't geene aan den Lande wordt betaald, of overschietende of ligte Floreenen zyn.

Op dat nu een iegelyk gelegenheid moge hebben, om voor zyn belang te waken, en de aangevinge zyner Stemmen en Floreenen te doen, zal U Ed. de dag der vernieuwinge bepalen, en die over het Gerechte *Stante Judicio*, en over de Kerken doen uitroepen, en agt dagen te voren by Huiskondiginge doen bekend maken.

Welk Cohier en Register, dezen conform ververvaardigt, U Ed. ordentelyk ingebonden aan het Landschaps-Huis binnen Leeuwarden, om by Ons geëxamineert te worden, zult doen overbrengen uiterlyk op den 13 September eerstkomende, by poene van vyf en twintig Gouden Vriessche Ryders.

LEEU-WAR-DEN. *Aanschr. van Gecommitteerde Staten.*

Waar meede Edele, Veste, Lieve, Byzondere, Wy U Ed. beveelen in de beschserminge Godes. LEEUWARDEN den 22 February 1788.

U Ed. Goede Vrienden,

De Gecommitteerde Staten van Friesland in het Mindergetal,

U. VAN BURMANIA, Vt.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

A. J. VAN SMINIA.

Omtrend de prys der Botervaten en den invoer van ledige Boter- Vleesch- en Spekvaten, is nog deze Publicatie beraamd:

De

LEEU-WARDEN.

Public. nopens Botervaten enz.

De Staten van Friesland, allen den genen, die dezen zullen zien of hooren lezen, salut: doen te weeten, dat Wy gedelibereert hebbende op een verzoek door eenige Kuipers in deze Provincie woonagtig, aan Ons by Requeste gedaan, waar by te kennen gaven de aanhoudende duurte van het Klaphout, tot het maken der Botervaten vereischt wordende, hebben goedgevonden, voor den tyd van twee jaaren, in te gaan met den 16 Maart dezes jaars, en te eindigen op gelyke tyd van den jaare 1790, te vernieuwen Onze Publicatien van den 6 Augustus 1779, 16 Maart 1781, 28 February 1784, en 16 Maart 1786, en als nog geduurende den tyd van twee jaaren, aan de Kuipers in deze Provincie toe te staan, zo en in dier voegen daar inne bepaald is, te mogen vorderen één Caroli gulden voor een vierendeels Ton, en voor de mindere gedeeltens naar evenredigheid, niet alleen, maar verbieden daar en boven wel expres, die bepaalde prys te verminderen, te verhogen of te veranderen, lopende den voorschreven tyd, by vorige pœne, te verbeuren, zo by de Leverancier, als by de geene, aan wien het geleverd wordt.

En voorts beloven Wy een præmie van twintig Caroli Guldens aan die geene, welke eenige kwalyk gemaakte Botervaten ontdekt, of aantoont, dat de prys daar voor lager of hoger is gegeven, als boven is gesteld, boven zyn aandeel in de boete en immuniteit van straffe zo zelve medepligtig mogte zyn.

Zullende ook niemand eenige ledige Boter-, Vleesch- of Spekvaten van buiten in deze Provincie mogen invoeren, by pœne van vyf en twintig Goudguldens op ieder Vat te verbeuren.

En op dat niemand hier omtrend eenige onkunde voorwende, zal deze alomme worden gepubliceert en geaffigeert, daar men gewoon is Publicatie en Affictie te doen.

Al-

Aldus geresolveerd en gearresteerd op het Land-schaps-Huis binnen Leeuwarden den 22 February 1788. LEEUWARDEN.

U. VAN BURMANIA, Vt.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

A. J VAN SMINIA.

Den 25 February is eenen *Lolke Hammema*, woonagtig te Styrum, wegens de gebeurtenisſen van het afgelopen Jaar in hegtenis genomen, en op het Blokhuis gevangen gezet.

F R A N E K E R.

Wegens de gebeurtenisſen en onlusten van het afgelopen jaar, is deze Stad door de Staten van Friesland geſtraft. Men heeft niet alleen deze Stad van eene ſomma van 2000 Guldens, welke zy jaarlyks tot onderhoud van haare Vestingen trok, verſtoken; de groote meerderheid der Regeering, eenen tyd lang in haare bediening opgeſchort, en niet wederom, dan na eene ſtrenge berisping, aangeſteld; maar ook de Deuren der *Land-* en *Waterpoorten* aldaar weggenomen, en aan ketenen geklonken, in het Choor der Groote Kerk tot een altoosduurend gedenkteken geplaatst, en dus de Stad in een Vlek veranderd.

Schoon de meerderheid der Regeering, na de voorgemelde berisping wederom herſteld is, is zulks echter niet geſchied, dan behoudens het rechtsgeding, 't welk den Procureur-Generaal zich verplicht zoude oordeelen tegen hun te ondernemen, welke bepaa-

FRANE-KER. paaling misschien de oorzaak is, dat twee Burgemeesters de wyk naar elders genomen hebben, waarschynlyk om het lot te ontwyken van die Vrycorps Officieren, die, gelyk mede twee zogenaamde Staatsleden en een tot het Defensie-Wezen behoord hebbende, reeds op 's Lands Blokhuis gevangen zitten.

Het voorsz. kan het best gekend worden uit de Resolutie der Staten zelven, van dezen inhoud:

Ter Vergadering in nadere deliberatie gelegd zynde, het geresolveerde by Staats-Resolutie van den 20 October 1787, waar by, uit consideratie dat de Leden van den Magistraat en Vroedschap der Stad Franeker, de een in een meerderen, de ander in een minderen graad, zich, door hun gedrag, zo tegen de Hooge Regeering als tegen de Administratie der Justitie, hadden vergrepen, tot nadere dispositie, van Hunne Ed. Mog., waren gehouden buiten functie, uitgezonderd alleen de Heer *Lamoraal Joachim Johan Rengers*, welke, als een wettig gebleven Raad in de Vroedschap en Regerend Burgemeester dier Stad, by de opgemelde Resolutie, was aangemerkt en provisioneel aan hem de Regering gelaten, doch met adjunctie van eenige weinige bekwame en der rechten kundige Personen, alles breder in de Resolutie zelve voorkomende.

En insgelyks nader gedelibereerd zynde op de Resolutie, door Hun Ed. Mog. den 3 November van voorschreven jaar genomen, concernerende de Requesten van *Jan Feikema* en *Andries Salverda cum Soc.*, de deductie van *S. H. Manger* en de Requesten van *J. Salverda*, *J. Cleisma*, *W. van der Klas*, *Jan Scheltema* en *Tjeerd Sytzes Bonga*, alle gesuspendeerde Leden van voornoemde Regering, tenderende om zoo veel doenlyk hunne onschuld te demon-

monstreren, ten einde de Resolutie van den 2 October hier voren gemeld, buiten effect gesteld en zy respectivelyk wederom gerehabiliteerd mogten worden. FRANEKER.

En voorts byzonder gelet zynde op het Præ-Advys, door de Heeren Gecommitteerden in 't mindergetal, met Commissarissen uit het Collegie der Heeren Gedeputeerden en uit den Hove Provinciaal, zoo tot defensie dezer Provincie als tot bewaring en herstel der rust en goede orde aldaar, by Staats-Resolutie van den 1 September des voorleden Jaars, gecommitteerd, ter Vergadering van Hunne Ed. Mog. uitgebragt en in gedagte Resolutie van den 3 November geinsereerd, als mede op de hoog wyze Considerатien van Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder daar op ingenomen. *Resolut. tot straffe van Franeker, enz.*

Is goedgevonden en verstaan zich met het opgemelde Præ-Advys der Commissie en de voorschreven Consideratien van Hoogstgedagte Zyne Hoogheid te conformeren, en dienvolgens Hun Ed. Mog. Gecommitteerde in 't Mindergetal te authoriseren, gelyk dezelven geauthoriseert worden by dezen, om op te heffen de suspensie by de hier voorgemelde Resolutie van den 2 October geschied, voor zoo verre dezelve concerneert de Suppliantеn *Andries Salverda*, *Feico Beerts Wassenaar*, *Aggaeus Eydsma*, *Johannes Ippinga*, *Petrus Nathanaël Lemars*, *Salomon Jongma*, *F. van der Meulen*, *Adam Lenra*, *Paulus Haitsma*, *Pytter Sylwerda*, *Harmanus Brouwer*, *Jillert Jans Jellema*, *Klaas Mulder*, *Broer Adama*, *Douwe Wytsma*, *Geert Harmans Letting*, *Claas Radersma*, *Thomas Wygersma*, *Bart Bouwens*, *Jacobus Salverda*, *Simon Kleisma*, *Willem van der Klas* en *Samuel Henricus Manger* (zynde op het verzoek van *Jan Feitama* by aparte Resolutie gedisponeert) en voorts de genoemde personen ten dien einde voor zich te ontbieden in de Kamer van het Mindergetal en aan dezelven, na hun, uit naam van Hun Ed. Mog., voorgehouden te hebben het ongenoegen van 's Lands Hooge Overheid, over hun-

FRANEKER.

Resolut. tot straffe van Franeker, enz.

hunne gehouden conduites, in het Oproer binnen Franeker hebbende plaats gehad, te declareren, dat Hunne Ed. Mog., uit hoofde van de door hen zoo plegtige betuigingen, van trouwe en gehoorzaamheid voor het vervolg aan den Souverein en om verdere redenen, Hunne Ed. Mog. daar toe moverende, hebben geresolveert hunne suspensie niet langer te doen duren, maar dat dezelve opgeheven en zy in hunne functien weder toegelaten zullen zyn, zoo dra de bekendmaking daar van, op last van Hunne Edele Mogenden, binnen Franeker openlyk zal zyn geschied, en dat zy, aldus gerehabiliteerd zynde, gehouden zullen zyn aanstonds te procederen tot het maken van eene Nominatie volgens Stads Reglement, ter vervulling der Magistraatspersonen, welker tyd met den 1 January dezes Jaars geëxpireerd is en dezelven vervolgens over te zenden ter Electie aan Hoogstgedagte Zyne Hoogheid, wordende egter die afgegane Magistraatspersonen *ad interim* en tot zoo lange de Missive van Electie van Zyne Hoogheid, by de Regering van meergemelde Stad, ontfangen en geopend zal zyn, om met de overige gerehabiliteerde de Magistrature te exerceren.

En worden voorts welgedagte Heeren Hunner Ed. Mogende Gecommiteerde verzogt tevens hier by te kennen te geven, dat Hunne Ed. Mogende, door voorschreven politieke voorziening van opheffing der gedagte suspensie, geenzins van oogmerk zyn de cours der Justitie eenigerwys te stremmen, maar wel deeglyk aan den Procureur Generaal dezer Landschappe overlaten en denzelven daar toe des noods gelasten, om tegen hen Suppliantèn, schoon wederom in hunne functien als Vroedschappen te Franeker toegelaten, zoo wanneer onder dezelven bevonden wierden Personen, die, naar inhoud van het geëmaneerde Placaat van Amnestie de dato den 16 October 1787, uitgezonderd en alzo strafbaar zyn, van nu af zodanig te ageren en te procederen, als dien conform zal behooren.

Wy-

Wyders by Hunne Ed. Mog. nog gedelibereerd zynde op de verzoeken door de mede gesuspendeerde Vroedslieden *Johannes Ennema* en *Tjeerd Banga*, insgelyks tot herstelling by Requeste gedaan, gelyk ook op een zodanig verzoek door de onwettig tot Burgemeester aangestelden *Jan Everts Scheltema* geschied, is goedgevonden die verzoeken provisio-neel en gedurende de detentie dier Supplianten, op het gedemolieerde Blockhuis, te houden in deliberatie en het Request van laatstgenoemde Suppliant, waar by erkend zich te hebben laten kiezen tot een Lid van de pretense Staatsvergadering te Franeker en daar by te hebben geadsisteerd, te stellen in handen van voorschreven Procureur-Generaal tot zyne informatie.

FRANEKER. *Resolut. tot straffe van Franeker, enz.*

En is ten opzigte van het geproponeerde van voorzeide Commissie tot defensie dezer Provincie enz., aangaande de voortvlugtige personen van *Feico Lemkema* en *Eise Jeltes Eisinga*, gewezen Leden van het zogenaamd Defensie-Wezen van Staat en der Stad Franeker, besloten dezelven te houden voor geeasseert van hunne Functien als Vroedslieden van gemelde Stad Franeker, indien zich, van het geen ten hunnen lasten is leggende, binnen drie maanden na dato dezer, niet komen te stellen ter purge voor den Hove van Justitie dezer Provincie.

Voorts by Hunne Ed. Mog. in aanmerking genomen zynde, dat meergedagte Stad Franeker is geweest den Zetel der in deze Provintie zo doemwaardig aangevangen en, onder Gods zegen, nog tydig en gelukkig gedempte Rebellie, en dat de conduites der Stedelingen, in het algemeen beschouwd, aan Hunne Ed. Mog. niet dan hoogst mishaaglyk heeft kunnen zyn, is eindlyk nog geresolveert het Collegie der Heeren Hunner Ed. Ed. Mog. Gedeputeerden te gelasten, zoo als geschied by deze.

I. De Fortificatiepenningen, welke anders jaarlyks aan voorschreven Stad worden verstrekt, in te houden tot nadere dispositie van Hun Ed. Mogenden.

FRANEKER.

Resolut. tot straffe van Franeker, *enz.*

II. Het Stads Kanon, mitsgaders de Geweren, Vaandels, Trommen en soortgelyke goederen der Schuttery te doen herwaarts overbrengen in 's Lands Arsenaal, en dezelve Schuttery, namens Hun Ed. Mog. te interdiceren met Snaphanen ter Wagt te trekken of ergens alzo gewapend te verschynen.

III. De Deuren uit de Stads Landpoorten en de Hekken voor dezelven, als mede de Deuren of Hekken uit de Waterpoorten, en de Boomen in de Stads Gragten leggende, te doen uit- en wegnemen, en op eene bekwame en veilige plaats binnen de Stad te doen brengen en verzekeren, en voorts in het generaal te beletten, dat door het ophalen van Bruggen of anderzints de toegangen worden belemmerd of de Stad op eenige manier gesloten worde.

En zal Extract dezes aan de genoemde Supplianten, welkers suspensie zal worden opgeheven, na hunne Comparitie in de Kamer van het Mindergetal, worden ter hand gesteld, tot narigt, en om zich daar na te gedragen: en verders een gelyk Extract worden gezonden aan den Heere *Rengers* en Geadjungeerden, thans de Regeering van Franeker waarneemende, als ook aan den Procureur-Generaal tot deszelfs informatie.

Gelyk mede door overgave van zodanig Extract, door 's Lands Secretaris hier van kennis zal worden gegeven aan het Collegie der Heeren Gedeputeerden van den Hove Provinciaal.

Aldus geresolveerd op het Landschaps-Huis den 14 January 1788.

Deze Resolutie, op den 14 January by de Staten van Friesland genomen, is in 't begin dezer maand, door de Heeren Gedeputeerde Staaten, stipt ter uitvoer gebragt. By deze gelegenheid herrinnert men zich uit de *Decisien en Resolutien van den Hove van Holland,*

land, *gedrukt in Quarto*, Ao. 1751, No. 296, het volgende: FRANEKER.

„ Die van Kennemerland worden by Sententie van Hertoge *Philips van Bourgondien*, om diverse Rebellien, benomen alle haare Privilegien, Rechten, Rechtzaken, en de Jurisdictie, Wage, Wapenen, ende anders, en voorts gemulcteert. Alkmaar, als Autheur van de Rebellie, *gedemanteleert*, ende voorts gemulteert. De Sententien zyn van dato den 1 Augustus 1426, te vinden in *'t eerste Memoriaal-Boek van den Griffier* SANDELYN *Fol.* 384."

Wyders vind men ook by den Raadsheer VAN HEEMSKERK *in zyn Batav. Arcadia*, *bl.* 221 *in de Aant.* omtrent dit geval van Alkmaar de volgende woorden aangeteekend, na dat hy even te voren van de *Kennemers* breder aldaar hadt gesproken.

„ Maar die van Alkmaar, dien *Philippus* de voornaamsten der wederspannigen achte te zyn, zyn gedwongen hun *Poorten* en *Muren* om verre te werpen en te slechten, en alzo hun Stad tot een open vlek te maken"

Ook wordt deze opmerkelyke Sententie omtrent dit geval van Alkmaar geheel gevonden by W. G. LAMS in zyn *Handvest-Boek van Kennemerland* bl. 78 en 79, waar van het begin aldus luidt:

„ Myn genaden Heer (die *Hartoge van Saxen*) neemt die van der Steden van Alkmaar, tot haar ootmoedige Bede, in genade ende gratie, (als zyne genade die

FRANEKER. „ van Haarlem gedaan hebbe) in den manieren hier na volgende.
„ Eerst, zullen die Ingezetenen der Stede „ van Alkmaar (in 't getal van 25 Persoonen) „ komen in haar hemden, Linnen kleederen, barvoets, ende bloots hoofts, elk „ een wit Stoksken in haar hand hebbende, „ voor 't Logies van mynen genaden Heere „ van Saxen, en bidden ootmoediglyk op „ haar knyen myn genaden Heer (als Stadhouder ende in der name der Keyserlyke „ Majesteit ende Ertz Hartoge *Philips* zynen „ Soon) om genade ende gratie van haar „ misdaet, stellende haer lyve ende goeden „ in handen van myne genade Heer voorschreve, omme gecorrigeert te zyne, als „ 't behooren zal, belovende in toekomende „ tyden van gelyks niet meer te doen, maer „ voortaen goede ende getrouwe Ondersaten „ te wezen, ende te blyven, der Keyserlyke „ Majesteit en den Ertz-Hartogen zynen Soon.
„ *Item* zullen, alle *Poorten*, *Muuren*, „ *Toorn*, ende andere vastigheid (wezende „ aan de voorschreven Stede) terstond afbreken, ende die vesten ende graven van de „ Stede vollen, op haere kost, daar toe die „ Vriezen, mit Schager-Coggen, ende 't „ Nieuwe Lant (die in dese commotie begrepen zyn) denzelven van Alkmaar helpen „ zullen."

In plaats van de opengevallene posten van Hoogleeraaren zyn aangesteld, de Heeren *van Voorst* en *Meyer*, Predikanten te Zierikzee en Twyzal, tot Hoogleeraaren in de

God-

Godgeleerdheid benevens den Heer *Nodell*, Rector en Professor te Amersfoort tot Hoogleeraar in de Griekfche en Latynsche Letterkunde.

FRANEKER.

Den 19 February hebben de Hoog-Geleerde Heeren *A. Ypey*, Med. Anat. & Chemiæ, en *A. Chaudoix*, Metaphysices & Astronomiæ Professores ordinarii aan Frieslands Hooge School alhier, hunne redenvoeringen, ter inwying van deze hunne bedieningen, gedaan, handelende de eerste: *De Salubritate Frisiæ nativa, optimaque eandem conservandi augendique ratione*, of „ Over de Gezondheid, die Friesland uit zyn eigene Natuur aanbrengt, en de beste wyze om dezelve te bewaren en te vermeerderen:" de laatste: *De Justo pretio Metaphysices statuendo*, dat is: „ Over het ftellen van den regten prys op de Boven-Natuurkunde."

O V E R Y S S E L.

D E V E N T E R.

Zie hier een aanmerkelyk besluit der Regeering, genomen op den 14 February 1788.

EXTRACT *uit het* BOEK *van* RESOLUTIEN *der Stad* DEVENTER.

Jovis den 14 *February* 1788.

Cosf. *Putman loco* def. *S. de Schepper*, *D. Dm. Hartkamp*.

Scheepenen en Raad in overweging genomen hebbende, hoe tot hun aller en der tegenwoordige g. g.

DEVENTER. leedwezen eenige door passie en vooringenomendheid verhitte en driftige persoonen, schoon medeleden van 't toenmalige tweede Lid van Regeering, op den avond van de keurapprobatie van 't Jaar 1785, van zig hebben kunnen verkrygen, om het beeltenis en Schilderstuk van *Willem den Derden* van Orange, Erfstadhouder zo van de Vereenigde Nederlanden in 't byzonder en naderhand Koning van Groot-Brittagne glor. ged., het welk onze loffelyke Heeren Prædecesseuren van de vorige Eeuw, ter betooning van hunne opregte hoogagting en eerbied voor een Vorst, aan wien de 7 Provincien door de zoo hoognodige, en door Hoogstdeszelfs yver en invloed alleen bewerkte weder inlyving in 't algemeene Bondgenootschap, zoo veele gewigtige verpligting hadden, in 't Front van den Schoorsteen dezer Raadzaal hadden doen plaatsen, en met hunnen wapenen omgeven, ten einde de Nazaat en de Leden der Regeering, uit de beschouwing van dit Kunststuk, door den grooten Schilder *Ter Borg* vervaardigd, telkens de roemwaardige daaden van dien grooten Vorst zouden herinneren, op een vuilaardige en verwaaten wyze, met verzaking van den verschuldigden eerbied voor gekroonden Vorsten, uit den Schoorsteen uit te rukken, ginds en herwaards in de Vertrekken van dit Raadhuis rond te sleuren, en eindelyk, na afsnyding van het Hoofd, dit meesterstuk van alle Kunstminnaaren geagt, te verbryzelen; met een dankbaar genoegen door de goede mede bewerking en gunstige officien van onzen mede Raads-Vrind, *Bosch de la Calmette*, uit handen van een Geldersch weldenkend Heer, welke uit modestie zyn naam wel heeft willen verbergen, thans wederom zyn magtig geworden, een ander afbeeldzel van dien glorieryken Vorst *Willem den Derden*; hebben met eenparige stemmen beslooten, zulks wederom in den Schoorsteen te doen plaatsen op den 13 February des Jaars 1788, om, daar zy neffens alle Leden der g. g. niet min dan hunne Prædecesseuren

Resol. nopens 't Pourtrait van Willem den derde.

ren der voorige Eeuw, gevoelig zyn aan de verdienften en weldaaden van dien Vorst, zy, door het dagelyks befchouwen van zulks, dezelve verdienften gedurig te verlevendigen, maar tevens om den voornoemden Heer gever van dit ftuk, voor zyne zeer gewardeerde gifte aan de Stad gedaan, gratieufelyk en hartelyk te bedanken: gelyk mede onzen Mede-Raadsvriend *Bosch de la Calmette*, voor zyn moeite en devoiren. En zal Extract dezes aan Hem Heer *Calmette* ter hand worden gefteld, om aan die hem bekenden Heer Donateur te hand te ftellen. DEVENTER.

Pro vero Extractu,

J. S. KNOOP, Secr. 1788.

STAD EN LANDEN.

GRONINGEN.

Des nachts tusfchen den 20 en 21 February, zyn hier eenige beweegingen voorgevallen, waar toe gelegenheid gaf eenig geweld, het welk men zegt, dat ter middernacht aan eenen voorbyganger uit zeker huis, *de Unie* genaamd, en alwaar een Patriottifche Societeit hare vergadering hieldt, zou wedervaren zyn; dat ook uit dit huis zou gefchoten zyn met drie kogels in het tegenoverftaande Wynhuis, *de Roemer*, alwaar de Leden van eene Oranje-Societeit vergaderd waren. De Burgerwagt fchoot toe, en de Krygsbezetting kwam in de wapenen, welken gemeld Huis *de Unie* bezetteden, en dus de aldaar vergaderden Patriotten opge-

GRONINGEN. sloten hielden, tot den volgende dag, wanneer zy onder handtasting zyn vrygelaten.

Hierop is gevolgd, dat de Edel Mogende Heeren Burgemeesters en Raad dezer Stad, hebben goedgevonden, „ die Burger Societeit alhier, waarin zedert January 1786 „ alle de inconstitutioneele en onwettige „ adresen, aan de Regeering dezer Stad „ gedaan, zyn ontworpen, goedgekeurd en „ getekend, en begrypende, dat het langer „ bestaan dezer Societeit, een steeds opwel„ lende Bron van morren, tweespalt en par„ tyschap opleverde, waardoor de rust in de „ Stad van tyd tot tyd wierd gestoord, zo „ als daarvan verscheide gebeurtenissen voor „ handen zyn, en noch onlangs eene, in de „ Nacht, tusschen den 20 en 21 February, „ om diergelyke tooneelen van verwarring en „ gevaarlyke onderneemingen voor te ko„ men, by Resolutie van den 22 dezer, „ voorn. Societeit te disolveeren, en te „ vernietigen, en diergelyke in 't vervolg „ te verbieden, alle daarin genomen præ„ tense Resolutien, verleenden Commis„ sien, en gehoude Correspondentie, te an„ nulleeren, en eenen ieder te vermanen, „ zich niet met Regeeringszaken, maar met „ Zyne Huishouding en Beroep te bemoeiën, „ zullende anders als een verstoorder der „ publieke rust beschouwd en gestraft wor„ den."

Verders hebben de Edel Mog. Heeren Burgemeesters en Raad dezer Stad, den 26 February besloten, „ dat 'er op den aanstaan-

„ den

„ den Verjaardag van Zyne Doorluchtige „ Hoogheid, den Heer Prinse Erfstadhou„ der niet zal geïllumineerd worden, begry„ pende, dat dergelyke Eerbewyzing al„ leen te pas komt, wanneer de Stad met de „ Hooge tegenswoordigheid van dien Door„ luchtigen Vorst, en deszelfs Hoog Vorstelyk „ Huis word vereerd." Voor 't overige is het afsteeken van Swarmers, en ander onschadelyk vuurwerk, doch alleen op de groote ruimte van de groote Markt, en zonder daarmede Huizen of Persoonen te bedoelen, vergund. GRONINGEN.

'T LANDSCHAP DRENTHE.

A S S E N.

Behalven het *Placaat van Amnestie* op de afgelopene Drentsche Staats-Vergadering vastgesteld, en 't welk wy in ons voorgaand Stukje hebben medegedeeld, is ook op die Staatsvergadering nog besloten, „ dat de Predikanten *Albrink* van Oderen en *Schagt* van Borger, in submissie ontvangen zynde, aan den eersten opgelegd wierde, om Sondag den 9 Maart, in zyne Gemeente, ten overstaan van den Scholtus Mr. *L. Willinge* en twee *Visitatoren Synodi*, te moeten doen een Boet-Predikatie uit Spreuken 24 vs. 21 en 22, en voorts tegenswoordig zyn by een dergelyke Preek, door *Ds. Schagt*, op den eerst-

ASSEN. eerstkomstigen Landsdag, over Ezra 9 vs. 13 en 14. te Assen te houden, waarna beide deze Predikanten van hunne Suspensien zullen ontheeven, en wederom gerehabiliteert zyn."

„ Dat *Ds. Hemmes van Emmen*, wordt gedimitteert, en aan hem het prediken in deze Landschap verboden."

„ Dat de Scholtus *Verschuur* en Schoolmeester *Camps* van Sleen, worden gesuspendeert. En den Heere Drost verzogt, tegens beiden op den eerstkomstigen Landsdag naar de Wet te procedeeren."

„ Dat de Requesten van Persoonen, by Resolutie van den 20 December 1787, uit de Collegien van Regeeringe en Politie gezet, met verklaring van der Staten ongenoegen over derzelver inhoud worden gewezen van de hand, en den Raad en Landschryver der Landschap geauthoriseert, in het vervolg geene verzoeken van die natuur aan te nemen of ter Vergadering in deliberatie te brengen."

„ Dat alle Leden van vernietigde Exercitie-Genootschappen of Societeiten, boven de 16 Jaaren oud zynde, op den Landsdag van Maart eerstkomende, het bewuste Declaratoir zullen moeten erkennen, of anders van hunne Ampten en Posten, Sessie in de Kerkenraden, daar onder mede begrepen de Kerkenraden en Kerkvoogden, direct ontslagen en in het vervolg tot geene Bediening verkiesbaar zyn."

„ Dat op denzelven Landsdag, de Heeren

Sta-

Staten, de ondergeschikste Collegien en verdere Amptenaaren zullen moeten zweeren: ASSEN.

„ De Souverainiteit van de Landschap en de tegenwoordige Regeeringsvorm onder het Stadhouderlyke bestuur, zo als het zelve, ingevolge de poincten van redres en verdere plegtige opdragt aan zyne Hoogheid *Willem den Vierde*, in 't Jaar 1749, eenparig gedaan, en nader in 1766, op Prins *Willem den Vyfde*, op dien zelfden voet is gedefereert, in alle haare delen te willen helpen conserveren en maintineren, zonder zig bevoegt te houden, immer elkanderen by meerderheid van dezen Eed te kunnen ontslaan; en wanneer hun iets mogte voorkomen, dat daar tegens opzettelyk zoude worden ondernomen, zy daar van aan de Staten, den Heere Erfstadhouder of Vrouwe Gouvernante in der tyd of aan den tydigen Heer Drossaard kennis zullen geven enz."

„ Welke Ampliatie vervolgens in den gewonen Eed zal worden ingevoegt."

Voorts is besloten: „ dat de introductie van dezen Eed, met alle mooglyke plegtigheid zal wezen vergezeld, waar van de Arrangementen aan Drost en Gedeputeerden zyn opgedragen."

Eindelyk is het Collegie nog geauthoriseert, „ om door de meest gepaste middelen voorzieninge te doen, en naauwkeurig toezigt te houden, dat geen Predikanten nog Proponenten, welke zig elders binnen deze Republiek, in de gepasseerde troubles en

on-

Anno. onlusten, wezentlyk mogten hebben gemengd, binnen de Landschap tot den Predikdienst of andere diensten van het Predikampt worden toegelaten."

Den 29 February hebben de Heeren Drost en Gedeputeerde Staten des Landschaps Drenthe, aan Hun Hoog Mog. eenen Brief geschreven, houdende: „ Advertentie van
„ den ontfangst van Hun Hoog Mog. Missi-
„ ve van den 18 daar bevorens, nevens eeni-
„ ge Exemplaren der Resolutie, by de Hee-
„ ren Staten van Holland en West-Fries-
„ land, nopens den Eed op de Constitutie
„ der Hooge Regeering en het Erfstadhou-
„ derschap, in dato den 15 February laatst-
„ leden genomen: en teffens daar by aan
„ Hun Hoog Mog. kennisse gevende, dat zy
„ den inhoud van voornoemde Resolutie,
„ even zo gewigtig, heilzaam en allernood-
„ zakelykst ter bewaring der gezegende Con-
„ stitutie, als Hun Hoog Mog. bevindende,
„ geen ogenblik zouden gehesiteerd hebben,
„ de Heeren Staten des voornoemde Land-
„ schap buitengewoon te beschryven, om
„ een zaak van dat aanbelang, waar aan het
„ welzyn der Republiek gelegt is, ter Ver-
„ gadering van dezelve Staten open te leg-
„ gen, en op het neemen van eene spoedige
„ en vrugtbaare Resolutie te insteeren, was
„ het niet, dat zy vermeenden hun daar van
„ te kunnen dispenseeren, uit hoofde dat de
„ Heeren van de Ridderschap en Eigen-Erf-
„ dens

„ dens reeds den 15 van den afgelopene maand Assen.
„ January eenpaarig den gewoonen Eed voor
„ alle de Staatsleden en verdere Amptenaa-
„ ren hadden gelieven te amplieeren, waar-
„ van wy de eer hebben Copie nevens
„ de voorschreeve Missive te voegen, niet
„ twyffelende of Hun Hoog Mog. schoon de
„ uitdrukkingen verschillen, zouden met hun
„ convenieeren, dat dezelve met Hun Hoog
„ Mog. intentie en de bedoeling van de Hee-
„ ren Staten van Holland en West-Friesland,
„ hoofdzakelyk instemmen zouden, in ver-
„ zekerd vertrouwen dat de Ridderschap en
„ Eigen-Erfdens, aan wien zy Hun Hoog
„ Mog. Missive en Bylage op de voorhanden
„ zynde Ordinaris Landdag zouden openleg-
„ gen, geene de minste zwarigheid zouden
„ maken, tot het point der voorgestelde on-
„ derlinge Guarantie van het Erfstadhouder-
„ schap, als een Grondwet van Staat, ne-
„ vens de andere Bondgenooten, met alle
„ cordaatheid volkomen te accedeeren."

De Heer Landdrost Jr. S. P. M. *Graave van Heiden*, Heer van Laarwoud, Entingen en Reinestein, enz., heeft by Publicatie van den 26 dezer maand, den Ingezetenen van Meppel, volgens hun verlangen, alle betaamelyke Vreugdebedryven op den 8 Maart aanstaande vergund, en daar en tegen allerlei soort van baldadigheden en buitensporigheden, afpersing van drank en geld, als mede het

ASSEN. het werpen met zwermers en schieten met snaphaanen en pistoolen enz. aldus verboden:

S. P. A. Grave VAN HEIDEN,
Heer van Laarwoud, Entingen en Reinestein; Drost van Coeverden en der Landschap Drenthe. &c. &c.

Public. nopens Illuminatie en tegen wanorde. Nademaal Wy met zonderling vergenoegen vernomen hebben, dat eenige Ingezetenen te Meppel, het voornemen hebben opgevat, om door openbaare Vreugdebedryven op den 8 Maart eerstkomende, hunne gegronde en welmeenende blydschap wegens de heugchelyke Verjaaring van Zyne Doorluchtige Hoogheid Neêrlands Erfstadhouder, vrywillig aan den dag te leggen, en daar door een openbaare blyk te geven van het waare belang, 't welk dezelve stellen, in het Heil en in den voorspoed van het Doorluchtig Huis van Oranje, ten behoeven van het lieve Vaderland, en van den prys waarop het dierbaar leven van Zyne Doorluchtige Hoogheid, by hun regtmatig wordt geacht; zo is het, dat Wy als Hoofd-Officier dezer Landschap, als waar aan de handhaving en bevordering van de hoogstnodige goede order en openbaare rust en veiligheid is opgedragen, dienstig en nodig gevonden hebben, hier mede elk en een iegelyk te waarschouwen en te vermanen, om aan niemand in dit regtmatig voornemen, en de uitoeffening van betamelyke en geoorloofde Vreugdebedryven, welke by deze gelegenheid vrywillig mogten worden ondernomen, eenige de minste stremming ofte verhindering toe te brengen, gelyk Wy daar en tegen een iegelyk niet minder ernstig vermanen, zig te onthouden van allerlei soort van baldadigheden, en het plegen van strafbaare buitensporigheden, als mede van alle middelen van dwang en geweld, afpersingen van geld en drank, en alle verdere bedry-

dry-

dryven, waar door, het zy voor, op, of na dien dag, de openbaare rust en goede order zoude kunnen worden gestoort, als ten eenemaal strydig met de geëmaneerde Resolutien van den Lande, en gemanifesteerde Welmeening van Zyne Doorluchtige Hoogheid, welke by onderscheidene gelegenheden verklaard heeft, daar van het uiterste afkeer te hebben, en die geenen welke zig, aan zodanige misdryven mogten schuldig maken, niet voor deszelfs welmeenende aanklevers te kunnen erkennen.

Assen. Public. nopens Illumi. natie en tegen wanorde.

En ten einde de voorgenomene betamelyke Vreugdebedryven, door geene onbehoorlykheden mogen worden gestoort. Hebben Wy, zo tot voorkoming van brand of andere ongelukken, als om meer gewigtige redenen, nodig gevonden, by deze gelegenheid, expres te verbieden het aansteeken en werpen van zogenaamde Zwermers of Voetzoekers en in 't generaal het schieten met Snaphaanen, Pistoolen, of eenig ander geweer zonder uitzondering, zullende de Ouders dieswegens voor hunne kinderen aansprekelyk zyn. En, vermits de ondervinding bevestigd, dat, niet tegenstaande de heilzaamste middelen tot herstel der ruste in deze Landschap van tyd tot tyd worden aangewend, nogtans kwalykgezinden, hun werk maken, om onwaaragtige en van allen grond ontbloote gerugten, kwaadaartig en bedriegelyk te verspreiden, van vyandelyke desseinen tegens deze Republiek, inzonderheid van die eener gewaande aanmarsch van Troupen, zo regtstreeks aanlopend tegens de openbaare gemanifesteerde gevoelens van dien Monarch, en alleen door zommige twiststokers uitgedagt, om daar door het Land met schrik ter bereiking hunner heillooze oogmerken te vervullen, en aan de verwarring en tweedragt nieuw voedzel te verschaffen, zo is het, dat Wy het opzettelyk verspreiden van zoortgelyke schrikverwekkende en misleidende gerugten by deze gelegenheid mede ten strengsten verbieden, terwyl Wy inge-

 val-

ASSEN. valle van overtredingen van deze Onze serieuse vermaaning en welmeening, tegens de Overtreders na rigeur van Justitie, zelfs crimineel, als tegens rustverstoorders, zullen procedeeren.

Actum op den Huize LAARWOUD den 26 February 1788.

(*Was geteekend*)

S. P. A. Grave VAN HEIDEN.

CLOOSTERVEEN.

Den 17 dezer maand is alhier het fraai Kerkgebouw, plegtig ten overstaan van het volle Collegie van Heeren Drost en Gedeputeerden Staten, en onder den toevloed van een zeer talryke Schaare, ingewyd door den Kerkenleeraar *Henrik Crull*, Predikant tot Asfen, welke tot een grondslag zyner Leerrede heeft genomen, I Kon. VIII: vs. 29, 30.

By deze gelegenheid is eene aanzienlyke geldzameling gedaan, en voorts door den Heer Chirurgyn Majoor *Rebenscheidt* en zyne Huisvrouwe een paar fraaye Zilveren Nachtmaals Bekers, aan de Kerk tot eene gedagtenis geschonken.

GENERALITEITS LANDEN.

'sHERTOGENBOSCH.

Hun Hoog Mogende de Algemeene Staten hebben by een besluit, „ den

„ Pre-

„ Predikant by de Waalsche Gemeente in 's Hertogenbosch, *J. G. la Font*, wegens deszelfs onbetaamlyk gedrag in deszelfs nagebed, op den 26 Augustus laatstleden gehouden, voor den tyd van zes maanden, met inhouding van zyn tractement en emolumenten gesuspendeert, zullende dezelve Predikant na verloop van gemelden tyd, gehouden zyn, zig by Requeste aan Hun Hoog Mog. te addresseeren, zyn berouw en leedwezen over zyn gedrag te betoonen, en opheffing van deszelfs suspensie te verzoeken." 's HERTOGENBOSCH.

Den 5 February, des avonds ten half 10 uuren, poogden eenige ontwapende Soldaten, in de Barber-Kapel gevangen zittende, uit te breken. Zy hadden reeds een gat boven zeker huisje aan de Kapel staande gemaakt; doch de Bewoonders van het zelve gerucht makende, kwam de Wagt aldaar in de Wapenen, en deedt eenige schooten, waar door hen het ontkomen belet wierdt. Verscheiden Detachementen van de Krygsbezetting wierden daar na toegezonden, die echter, na eenigen tyd daar gepoosteerd te zyn geweest, weder naar de Barakken keerden. Een Grenadier van het Regiment van den Generaal Majoor *Douglas*, die zig wat later hadt opgehouden, en toen (denkelyk) naar de Barakken wilde gaan, wierdt agter de Groote Kerk door eene Patrouille ontmoet, die, om dat hy geen antwoord gaf, op hem vuurde, en hem zodanig trof, dat hy dood bleef liggen.

gen.

'S HERTOGENBOSCH. gen. Donderdag 's morgens wierden omtrend 50 gevangenen, uit de Barber-Kapel, onder begeleiding van een sterk Detachement Voetvolk, naar een pakhuis agter de Hoofdwagt overgebragt, uit het welk in de week te voren 11 gevangenen ontsnapt zyn.

Nopens de verlichting der huizen en andere Vreugdebewyzen op den aanstaanden 8 Maart, is den 29 February deze Publicatie gedaan:

Hoogschout, Scheepenen, Gezworens en Raaden dezer Hoofdstad 's Hertogenbosch, doen te weten: Dat hoe zeer zy allezints genegen zouden zyn, om even gelyk in andere plaatzen van dit Gemeenebest staat te geschieden, behalven de gewone eerbewyzingen door het lossen van 't Geschut van de Wallen, en het luiden en speelen der Klokken, ook aan de goede Burgers en Ingezetenen dezer Stad toe te laten, ja zelfs hen op te wekken tot het geven van openbaare blyken eener betamelyke en gepaste vreugde op den aanstaanden hogen Geboortendag van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse van Orange en Nassau, ter gelegenheid van Hoogstdeszelfs gewenschte en tot 's Lands behoud en welvaaren zo hoog nodige herstelling, in de uitoeffening van alle Zyne hooge Rechten en erffelyke Waardigheden, zy echter daar in zyn wederhouden, door overweging van den betreurenswaardigen toestand, waar in deze Stad door de verregaande Geweldenaryen en Excessen daar in gepleegd, nu onlangs is gebragt, en vooral ook doordien zy hebben mogen vernemen, dat Hooggemelde Zyne Doorluchtige Hoogheid, die reeds dadelyk na de voorsz. akelige gebeurtenissen, Zyn deel-

deelnemend mededogen en Vaderlyke zorge over deze Stad en de ongelukkige Inwooonders, van dien, zo wel als Zyne hoogste verontwaardiging tegens de Werktuigen en Bedryvers van zodanige verfoeilyke euveldaaden, ten klaarsten had aan den dag gelegt, nu ook de goedheid gehad heeft te verklaaren: „ Dat het uit aanmerking van die ongelukkige „ omstandigheden, Hoogstdenzelven ook aange„ naam wezen zoude, dat, tot voorkoming van „ alle verdere onheilen, 'er geene openbaare bly„ ken van vreugde by die gelegenheid alhier bedre„ ven wierden."

'S HERTOGENBOSCH.

Publicatie om niet te illumineren.

Dat zy Hoogschout, Scheepenen, Gezworens en Raden, mitsdien alle Burgers en Ingezetenen dezer Stad, van voorsz. gedeclareerd begrip van Hooggemelde Heere Prinse Erfstadhouder, by dezen hebben willen kennis geven, in dat billyk vertrouwen, dat een ieder van hun, zig gaarne na de voorschreeve zo hoogstloffelyke, als voor deze Stad heilzame intentie van Zyne Hoogheid zal gedragen, waar toe zy dezelven, op het ernstigste by deze vermanen, en ook voor zo veel des noods gelasten, om zig dien conform op den voorsz. heuggelyken Geboortendag, gelyk ook voor en na, zorgvuldig te onthouden van alle zodanige openbaare Vreugdebedryven, welke aanleiding tot nieuwe bewegingen en opschuddingen zouden kunnen geven, en wel byzonder van het verzamelen en samenrotten op de straten of andere openbaare plaatzen, het schreeuwen of zingen aldaar, of aan de Huizen, het afvorderen van geld, of andere geschenken, tot het maken van Eerepoorten, Bogen, Kronen of andere Vercierselen, het aanbellen en indringen in de Huizen, in weerwil der Bewoonders, en allen anderen overlast hoe genaamd, mitsgaders het afsteken van Vuurwerken, het gooijen van zogenaamde Slangen of Voetzoekers, het schieten met Kanonnetjes, Snaphanen of andere Geweeren, het loopen met Pik-

touwen of andere brandende stoffen, en wat van dien aart meer zy, als tegens al het welke by deze geïnhereerd en vernieuwd worden de Verboden en Penaliteiten by vorige Publicatien, speciaal die van den 9 Maart 1785, en 24 September 1787 gedaan en gestatueerd, met serieuse waarschouwing, dat tegens allen die genen, welke zig onverhoopt, zo tegen het voorsz. salutaire oogmerk van Zyne Doorluchtige Hoogheid, als de ernstigste beveelen van hunne wettige Overheid zoude komen te opposeeren, zo door 't Gouvernement Militair als den Magistraat, de kragtdadigste maatregelen tot bewaring van de publieke rust en veiligheid, zullen worden beraamd en ook dadelyk geëxecuteerd.

En vermanen eindelyk Hoogschout, Scheepenen, Gezworene en Raden voorn., by deze gelegentheid al nog, en mede by herhaling van het geene ten dien opzichte ook reeds by vorige Publicatien is gezegt, alle de voorsz. Burgers en Ingezetenen ten sterkste, om niet alleen by die gelegenheid, maar ook voortaan altoos zorgvuldig te vermyden alle woorden en daaden, die tot nieuwe combustien en ongeregeldheden of verdere voortduuring van verderfelyke Partyschappen, zouden kunnen strekken, maar ons in tegendeel, ieder in zynen kring, alles toe te brengen, wat tot verdere bevordering der algemeene rust en vrede, herstelling der geledene rampen en bevestiging van de in iedere Burgermaatschappye zo hoog nodige eendragt dienstbaar zyn kan.

Aldus gearresteerd by Scheepenen, Gezworenen en Raden voorn. den 27 February 1788.

HERTOGENBOSCH. Publicatie om niet te Illumineren.

BREDA.

Wy hebben in onze Jaarboeken van Maart 1787, onder het artikel van BREDA, verslag ge-

gedaan van zeker reechtsgeding door den Drossaart dezer Stad en Lande, Jr. *Benjamin van der Borch*, tegen Mr. *Jacobus van Heusden* ondernomen, als mede van zekere *calange* of beschuldiging door dezen Mr. *Jacobus van Heusden* tegen gemelde Drossaard, President, Burgemeester, Scheepenen en Griffier, en ook tegen den Procureur *Roelants*, en eindelyk tegen den Gerechtsbode gedaan. Wy zyn nu in staat, om met egte bewyzen den uitslag dier zaaken mede te deelen. Namenlyk Mr. *Jacobus van Heusden* liet niet alleen zyne beschuldiging buiten vervolg, hoe zeer daar van ook, zelfs in de Dagpapieren van dien tyd, breed was opgegeeven, maar hy diende ook in February 1788 aan President en Scheepenen dezer Stad een Request in; en na bekomen appoinctement op het zelve, deedt hy *amende profitable*, ten behoeve der Nederduitsche hervormde Armen, gaf aan den Heere Drossaard de behoorlyke voldoening en betaalde de kosten. Voorsz. Request van Mr. *J. van Heusden* was van dezen inhoud: BREDA.

Aan de Wel Edele Achtbare Heeren
PRESIDENT *en* SCHEEPENEN *der Stad* BREDA.

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen Mr. *Jacobus van Heusden*, woonende alhier te Breda.

Dat hy Suppliant uit Hoofde, dat Hun Wel Edele

BREDA. *Req. van Mr. J. van Heusden, tot submissie.*

Achtb. die van de Magistraat van Breda voornoemt op den 7 January 1786, eene Resolutie hadden genomen, waar by de aan hem Suppliant verleende admissie, om voor de respective Rechtbanken alhier, als Advocaat te mogen practiseeren, wierd ingetrokken, om reden hy Suppliant by Pleydooy, voor zekeren op den hals gevangen zittende *Simon Baks*, in de maand November van den Jare 1785, in de open Vierschaare alhier gedaan, zig tegens Heeren President en Scheepenen, irreverent, en indiscreet had gedragen; door drift, als mede door smerte en aandoening over voorsz. Resolutie, en daar door ontstaane zware Melancholie, zig zo verre heeft laten vervoeren, dat hy Suppliant in den Jaare 1786, aan de Wed. *Anthony de Klopper* en Zoon, Courantiers te Leiden, heeft toegezonden zekere brief, door hem Suppliant eigenhandig geschreeven en onderteekend; ten einde in derzelver Courant geplaatst te worden, welke brief dan ook door voornoemde Courantiers in de Leidsche Courant van den 1 Maart 1786, No. 26 is geïnsereerd. Dat hy Suppliant als nu in eene bedaarde gemoedsgesteltheid, by nadere herleezinge, gemelde brief bevind in zig te bevatten positives en expressien, door welke hy Suppliant der Edele Scheepenbank dezer Stad, op eene fletrissante wyze heeft gelædeert, en welke expressien aan Jonkheer *Benjamin* Baron *Van der Borch*, Drossaard dezer Stad, van dien aart waren voorgekomen, dat Zyn Hoog Edelheid zig in de noodzaklykheid bevond, om hem Suppliant in persoon te doen dagvaarden, tegens den 3 February 1787.

Dat hy Suppliant alle die beschuldigingen en læsive uitdrukkingen, ten opzichte van het Wel Edele Achtbaare Collegie van Scheepenen, of eenige Leden van dien, in voorgemelde missive vervat, als zynde ten eenemaale ongegrond, herroept, en deswegens zyn oprecht leedwezen betuigd.

Dat

Dat hy Suppliant by deze welgemelde Heeren Præſident en Scheepenen, op het aller eerbiedigſte verzoekt, dat Hun Wel Edele Achtbaare hem Suppliant alle die offenſien en beleedigingen, goedgunstiglyk gelieven te remitteeren en kwyt te ſchelden; verklaarende hy Suppliant U Wel Ed. Achtb. te houden voor Rechters van een onbeſprookene eerlykheid en integriteit, met belofte, om nu en in 't vervolg U Wel Ed. Achtbaare Collegie alle verſchuldigde achting te zullen bewyzen, en zig voortaan als een ſtil en vreedzaam Burger en ingezeten, te zullen gedragen.

BREDA. *Req. van* Mr. J. van Heusden, *tot ſubmisſie.*

Dat hy Suppliant, onder beneficie van voorſz. betuiging, declaratoir en belofte, verlangende is, bovengemelde, hem Suppliant, mitsgaders zyne onſchuldige vrouw, kinderen, en naastbeſtaande, zo zeer grievende, en flettrisſeerende procedures, gecoupeert, en gemortificeerd te zien.

Weshalven de Suppliant zig is keerende tot U Wel Ed. Achtb., verzoekende, dat U Wel Ed. Achtb. de actie door den Heere Drosſaard, tegens hem Suppliant, ter zake voorſchreven, ter criminele Rolle geïnſtitueerd, gelieven te verklaren civiel en composibel met den Hoog Gebooren Heer *Benjamin* Baron *Van der Borch*, Drosſaard dezer Stad.

(Onder ſtond)

't Welk doende.

(Was geteekent)

J. van HEUSDEN.

BREDA. Het voorenstaande Request is, na gedaane prælecture door den Suppliant vrywillig ondertekend, in bywezen van ons.

(*waren Ondertekend*)

JACOB VAN HOUTEN.
JOH. TH. NIEUWENHUISEN.

Hier op wierdt den 25 February 1788 dit appoinctement by voorraad genomen.

„ Zy deze gesteld in handen van Zyn Hoog Edel-
„ heid, Jonkheer *Benjamin* Baron *Van der*
„ *Borch*, Drossaard dezer Stad, ten fine van Exa-
„ minatie en schriftelyk berigt."

Actum in Collegio den 25 Februry 1788.

(*Onder stond*)

My present,

(*Was geteekend*)

C. L. REIGERSMAN, *Griffier*.

En vervolgens aldus:

„ Haar Wel Edele Achtbaare gezien, gelezen
„ en geëxamineerd hebbende het gerequi-
„ reerde schriftelyk berigt van Zyn Hoog Edel-
„ heid

„ heid den Heere Drossaard dezer Stad; en daar BREDA.
„ over wezende gedelibereerd, werd het verzoek,
„ ter Requeste gedaan geaccordeert, en dienvol-
„ gens de zake daar inne gemeld, verklaard civiel
„ en composibel; onder deze mits nogthans, dat
„ het origineel en by den Suppliant eigenhandig
„ ondertekent Request met den origineelen brief
„ daar inne gemeld, ter Griffie alhier zal moeten
„ blyven berusten; dog dat copie authentiek van
„ dat Request met de daar opgeslagene Appoincte-
„ menten, aan den Suppliant ten zynen kosten zal
„ worden uitgelevert."

Actum in Collegio den 28 February 1788.

(*Onder stond*)

My Present,

(*Was geteekend*)

C L. REIJGERSMAN, *Griffier.*

MAASTRICHT.

Den 21 February des voormiddag, zyn by vonnis van den Krygsraad der Krygsbezetting alhier, op de groote Markt, andermaal te recht gesteld, vyf van de gevangenen van het Regiment van den Generaal-Majoor *Van Mönster*, dewelke deel hebben gehad

MAAS-TRICHT. had in de roof en plundering, op den 8 en 9 November 1787 binnen 's Hertogenbosch voorgevallen, waar van een Tambour, met een bordje op de borst, waar op ſtondt *Muit- en Oproermaker*, benevens twee Soldaten, met de koorde zyn geſtraft geworden, en de twee anderen insgelyks Soldaten, ſtrengelyk gegeesſeld en gebannen, wegens inkoop en bewaar der geplunderde goederen.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

KULEMBURG. Den 25 February overleedt alhier in den ouderdom van 72 Jaaren en 5 maanden, de Heer Dr. *Cornelis Albertus Kloeckhoff*, in leven Stads Medicinæ Doctor en Oud-Burgemeester alhier.

HAARLEM. De Commisſie van Zyne Doorluchtige Hoogheid tot de verandering der Regeering alhier, dit werk verrigt hebbende, is de Regeering dezer Stad op de volgende wyze veranderd:

Tot Vroedſchappen, Mr. *Chriſtoffel Jan van Dam*, Mr. *Antonis Slicher*, Mr. *Joost Huyghens*, Mr. *Jan Theodorus Kloek*, (bedankt), Mr. *Pieter Vermeulen*, Mr. *Herman Gerling*, (bedankt), *Joan Harmen Graswinckel*, *Jean Gysberto Decker*, Mr. *Isebrandus Johannes Faber van Riemsdyk*, Mr. *Jacob Halmolt* (bedankt), *Abraham* Ca-

Catharinus Vangelé Twent, *Jean la Clé*, Mr. *Gerrit Willem van Oosten de Bruyn*, *Adriaan Boesses*, Heere van Leeuwen en Puyffelik, *Josias Eckhardt*, Mr. *Willem Cornelis Boey*, (absent), Mr. *Leonard Hœufft*, *Daniel Lodewyk Hogguer*, *Jan van de Poll*, Jansz., *Meindert Wiardi*, *Hendrik Pieter de Pauw*, *Dionysius Marchant*, Dr. *Martinus van Marum*, (bedankt), Mr. *Emanuel Sandoz*, *Carel Reinhardt*, *Georgius Alexander Lentfrink*, Mr. *Jan Reinier van der Gronden*. (absent), *Cornelis Boen*, Mr. *Gerardus Cornelis Tilenius Kruythoff*, Mr. *Jan Balthasar van den Upwich*, *Caspar van Alderwereld* en Mr. *Pieter Themans*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Tot Hoofd-Officier, *Josias Eckhardt*.

Tot Burgemeesteren, Mr. JAN THEODORUS KOEK, (bedankt), Mr. PIETER VERMEULEN, Mr. JOAN HARMEN GRASWINCKEL en JEAN GYSBERTO DECKER.

Tot Scheepenen, Mr. *Gerrit Willem van Oosten de Bruyn*, *Adriaan Boesses*, Heer van Leeuwen en Puyffelik, *Daniel Lodewyk Hogguer*, *Jan van de Poll* Jansz., *Hendrik Pieter de Pauw*, Dr. *Martinus van Marum*, (bedankt), en Mr. *Emanuel Sandoz*, en tot Scheepenen-Commissarissen de vyf jongste Heeren.

Tot Gecommitteerde Raad, *Abraham Catharinus Vangelé Twent*.

Tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit te Amsteldam, Mr. *Christoffel Jan van Dam*.

Tot Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie te Amsterdam, *Jean Gysberto Decker*, wel-

ke

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

ke Commissie verklaard is dat hy zal behouden, niettegenstaande het Burgemeesterschap.

Tot gewoone Afgevaardigden op den Dagvaart in den Haag Mr. *IJsbrandus Johannes Faber van Riemsdyk* en Mr. *Leonard Hooufft*.

Tot Thesaurier, Mr. *Jacob Helmolt*, (bedankt), en *Meindert Wiardi*.

Tot Raad en Pensionaris, Mr. *Willem Jager*.

Tot Secretarissen, Mr. *Wigbold van Sypesteyn* en Mr. *Jacob van Aqist Schouten*, Heere van Zoetermeer, van Burgemeesteren; Mr. *Jan Hendrik van Wickevoort Crommelin*, Mr. *Willem van Hogendorp*.

De niet aanblyvende Heeren zyn *Adolf Jan Heshuysen*, Mr. *Adolf Heshuysen*, Mr. *Caspar Clotterboke* Junior, *Willem Anne Lestevenon*, Vryheer van Hazaarswoude; *Cornelis Pieter Elout*, Dr. *Nicolaas van Wyk de Vos*, Mr. *Jan Teding van Berkhout*, Mr. *Jan van Styrum*, Mr. *Cornelis Ascenius van Sypesteyn*, Heer van Moermont en Renesse en in Noordwelle; Mr. *Johan Herman de Lange*, *Jan Willem Druyvesteyn*, *Jacob Jan Cambier* en *Hendrik André Pavvé*. By de Satisfactie van Haare Koninglyke Hoogheid was ontslagen Mr. *Daniel Jacobus Canter Camerling*. Hun ontslag hadden verzogt *Antoni Kuits*, Mr. *Jan Diderik Pauw*, geb. Hœufft, Heer van Buttingen en Zantvoort, Heemsteede, Rietwykeroort; Mr. *Gysbert Adriaan Patyn*, *Cornelis Pieter Baron van Leyden*, Vryheer van Warmont; Mr. *Librecht Jacob Hooreman* en Mr. *Johan Arnout Gallas*; gelyk mede de Secretarissen *Cornelis Antony Testart*, *Ocker van Solingen*-

…nburch en *Jan Anthony Graswinkel* als Secretarisfen zyn ontflagen.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Den 23 February is door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinfe Erfftadhouder dezer Provincie, tot Burgemeefter dezer Stad aangefteld de Heer Mr. ISEBRANDUS JOHANNES FABER VAN RIEMSDYK; en tot Scheepen de Heer *Dionyfius Marchant*, in plaats van den Heer Mr. *Jan Theodorus Koek*, die voor de verkiezing als Burgemeefter en van den Heer Dr. *Martinus van Marum*, die voor de verkiezing als Scheepen bedankt hebben.

'sGRAVENHAGE. Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, hebben aan de Heer Mr. *Hendrik van Stralen* Jansz. Secretaris van Heeren Gecommitteerden Raden in West-Friesland en het Noorder Kwartier, toegeftaan de Vergadering en Raadpleegingen van Hun Ed. Groot Mog. te mogen aanhooren en bywoonen, mitsgaders denzelven te voorzien van een Geloofsbrief, om wegens deze Provincie ter Vergaderinge der Algemeene Staten te verfchynen, en aldaar de raadpleegingen en de deliberatien van den gemelden Staat aan te hooren, en zulks uit hoofde van de perfoneele Commisfien, welke gemelde Heer *Van Stralen* van wegens deze Provincie bekleedt. De Heer *Van Stralen* is reeds in die betrekking ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mog. verfcheenen, gelyk mede in die van de Algemeene Staten, en in de laatstgenoemde Vergadering ingeleid door den Heere *Mosfel*, ter zelver Vergadering wegens de Provincie Holland zitting hebbende.

Ter Vergadering van Hun Hoog Mogende heeft Jonkheer DIRK VAN BOETSELAAR, Heer van Kyfhoek, den Eed afgelegd, om wegens de Orde der Rid-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS ENZ.

Ridderschap en Edelen, zitting te nemen als Raad ter Admiraliteit in het Collegie op de Maze.

Jonkheer VAN AARSSEN, Heer van Sommelsdyk, enz. is benoemd tot Houtvester en Jagermeester van Holland, in plaatze van wylen Jonkheer *Van der Does*, Vryheer van beide de Noordwyken, enz.

De Heer Mr. *M. van der Pot*, door Hun Hoog Mog. aangesteld zynde, om het Officie-Fiscaal van de Generaliteit waar te nemen, heeft in die hoedanigheid ter Vergadering van Hun Hoog Mog. den Eed afgelegd.

Ter Vergadering van Hun Hoog Mog. heeft de Heer *Diderik van Leyden*, Scheepen der Stad Leyden, den Eed afgelegd, om wegens de Provincie Holland zitting te nemen, als Raad ter Admiraliteit, in het Collegie te Amsteldam.

Nog is ter Hooggemelde Vergadering Eed gedaan, door Jonkheer *Johan Marten* Baron *Collot d'Escury*, Raad in de Vroedschap der Stad Rotterdam, als tweede Ontfanger-Generaal van de Admiraliteit op de Maze voornoemd.

LEYDEN. Den 3 February heeft de Heer Mr. *Gysbert van Staveren*, zedert den 17 October des Jaars 1780, Raad en Pensionaris dezer Stad, aan de Vroedschap deszelfs ontslag, behoudens den rang en eer verzogt, het welk is ingewilligd.

De Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, hebben den 5 February alhier de Regeering veranderd en aangesteld:

Tot Raaden in de Vroedschap, Mr. *Hendrik van Buren*, (afwezig), Mr. *Jan Huibrecht*, Mr. *Maarten*

ten Marcus, Mr. *Simon Drolenvaux*, *Jacob van der Meer*, Heere van Hoogeveen, (afwezig); Mr. *Jacob Bartram van den Steen*, Mr. *Pieter Changuion*, Mr. *Abraham van Gerwen*, (afwezig); Mr. *Pieter Jan Marcus*, Mr. *Adriaan van Heusden*, Mr. *Jan Crucius*, Mr. *Hendrik Twent*, Mr. *Jacob Balthazar Douw*, doch die heeft bedankt; *Diderik van Leyden*, (afwezig); *Johan Gael*, Mr. *Cornelis Adriaan van Hoogstraten*, *Pieter van Lelyvelt*, Mr. *Pieter Jacob Teding van Berkhout*, Mr. *Pieter Pompe van Slingeland*, Mr. *Jan Louis van der Burch*, Mr. *Hugo de Wildt*, Mr. *Hartman Isaac le Pla*, Mr. *Nicolaas Hartingh*, *Joost van Poot*, Mr. *Pieter Fredrik van Kuffeler*, Mr. *Anthony Gustaaf van Boetselaar*, Mr. *Willem Musketier*, Mr. *Johan Meerman*, Mr. *Maurits Cornelis van Reverhorst*, Mr. *Jan Anthony Pietermaat*, Mr. *Daniel de l'Espaul*, Mr. *Dirk Muller Massis*, Mr. *François Daniel Changuion*, Mr. *Pieter van Panhuys*, Mr. *Hendrik Schim*, *Isaac Willer*, *Fredrik Wolphert Doornik*, *Johannes Hendricus Prins van Lockhorst*, Mr. *Samuel Luchtmans* en Mr. *Cornelis van der Meer*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Tot Burgemeesteren, Mr. JACOB BARTRAM VAN DEN STEEN, (doch die daar voor heeft bedankt); Mr. JAN HUBRECHT, Mr. SIMON DROLENVAUX en Mr. HENDRIK TWENT.

Tot Scheepenen, *Pieter van Lelyvelt*, Mr. *Pieter Jacob Teding van Berkhout*, Mr. *Pieter Pompe van Slingeland*, Mr. *Hartman Isaac le Pla*, Mr. *Nicolaas Hartingh*, *Joost van Poot*, Mr. *Anthony Gustaaf van Boetselaar* en Mr. *Willem Musketier*; de zes laatstgemelde tot Scheepenen - Commissarissen.

Tot Raad en Pensionaris, Mr. *Willem Cornelis Boers*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Tot Gecommitteerde Raad van Mey 1788 tot Mey 1789, Mr. *Jan Louis van der Burch*.

Tot Gecommitteerde in den Raad van Staten, Mr. *Pieter Changuion*.

Tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit, residerende te Amsterdam, tot Mey 1791, *Diderik van Leyden*.

Tot Gecommitteerde in de Provinciaale Rekenkamer, tot Mey 1788, Mr. *Johan Meerman*.

Verders zyn de door Zyne Doorluchtige Hoogheid uit een Nominatie van Hun Ed. Groot Mog. op den 6 November 1787 verkooren Schout, benevens den Secretaris en verdere amptenaren aangebleven.

De namen der niet aanblyvende Heeren zyn Mr. *Hendrik Balthazar van Hakeren*, Mr. *Pieter Marcus*, Mr. *Johan Hieronymus van der Marck*, Mr. *Jan van Royen* Adriaansz., Mr. *Nicolaas van Leeuwen*, Mr. *Gerard van Hogeveen*, Mr. *Matthys Sneeck*, Mr. *Johan Andreas Cunaeus*, Mr. *Joost Romswinckel*, Mr. *Pieter Vromans*, Mr. *Jaan Gysberto de Mey*, Heer van Streefkerk; Mr. *Daniel Michael Gysbert Heldewier* en Mr. *Anthony Diderik van den Santheuvel*.

De Heer Mr. *Jan Crucius*, door Zyne Doorluchtige Hoogheid aangesteld zynde tot vierde Burgemeester dezer Stad, (door dien den Heer Burgemeester *Van den Steen* hadt verzogt van dien post verschoond te zyn) overleedt den volgenden nagt aan eene Beroerte.

Verders heeft Zyne Doorluchtige Hoogheid ook aangesteld tot Vroedschap den Heer *Gerard Willer*, in

in plaats van den Heer *Douw*, die voor dien Post insgelyks hadt bedankt.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Den 8 February heeft de Hoog Geleerden Heer *H. A. Schultens*, Artium Mag. Ling. Orient. & Antiq. Hebr. Prof. Ordinar., de waardigheid van Rector Magnificus van 's Lands Universiteit te Leyden, met eene plegtige Redevoering, *de Ingenio Arabum*, dat is: „ *Over het vernuft der Arabieren*," op den Hoogleeraar *Pestel* overgedragen.

De Heer Mr. *Daniel Nicolaas van Oudendorp Chimaer*, heeft aan den Edele Groot Achtb. Gerechte, zyn ontslag als Secretaris van den Edele Manhafte Krygsraad verzogt en bekomen.

AMSTELDAM. Den 1 February zyn door den Oud-Raad, (bestaande uit de regeerende Oud-Burgemeesteren en Scheepenen) tot Burgemeesteren dezer Stad verkooren de Heeren Mr. PIETER CORNELIS HASSELAAR, Heer van beide de Eemnessen; Mr. JAN ELIAS HUYDECOPER, Heer van Maarsseveen, Neerdyk enz., en ABRAHAM DEDEL, dewelken uit de afgaande Heeren Burgemeesteren tot Voorzittend Burgemeester verkoren hebben de Heer Mr. JAN VAN DE POLL.

Voorts zyn uit eene door den Raad gemaakte Nominatie van Veertienen door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Erfstadhouder, tot Scheepenen dezer Stad verkooren, de Heeren Mr. *Jan Casper Hartsinck* Cornz., Mr. *Jacob van Collen*, *Gilles du Quesne*, *Nicolaas Abeleven*, *Paulus Andr. van Eys*, *Alb. C. Schuit* en *Anthony Bruyningh*, hebbende gemelde Heeren den 2 February zitting genomen, en uit de afgegaane Scheepenen verkoren tot Voorzittend Scheepen de Heer *Evert Adr. van Muyden*, en tot Tweede Mr. *Nicolaas Warin* Anthonisz.;

en

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

en tot Scheepenen Commisfarisfen de Heeren *Van Collen*, *du Quesne*, *Abeleven*, *van Eys*, *Schuit* en *Bruyningh*.

Den 3 February is na een langzaam verval van kragten, in den ouderdom van ruim 75 jaaren overleden, de Heer Mr. *Pieter Clifford*, Burgemeester en Raad dezer Stad.

Den 6 February heeft den Heer *Daniel Hooft* Gerritsz., Vryheer der Stede Vreeland, die bevorens reeds zyn ontflag als Vroedfchap dezer Stad verzogt en bekomen hadt, en vervolgens als Scheepen by de Regeeringsverandering in November 1787 is voorby gegaan, zyn Post als Raad ter Admiraliteit in West-Friesland en het Noorder-Kwartier nedergelegd.

MUIDEN. Den 5 February zyn tot Burgemeesteren dezer Stad verkoren, de Heeren THADDÆUS LANGRAS en JACOB BOLTEN Jansz. Ook zyn uit een overgeleverde Nominatie door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prins Erfftadhouder, tot Scheepenen dezer Stad benoemd, de Heeren *Abraham van der Spar*, *Gerrit Lam*, *Gerrit Kok*, *Pieter Buitenweg* en *Lambert Oukoop*, mitsgaders tot Scheepenen-Commisfarisfen van des Gemeenelands Middelen *Abraham van der Spar*, *Gerrit Lam* en *Gerrit Kok*.

SCHIEDAM. Den 30 January is alhier in den ouderdom van 43 jaaren overleden, de Heer Mr. *Daniel François Pichot*, Raad in de Vroedfchap en Oud-Burgemeester dezer Stad, en wegens dezelve tegens Mey aanftaande benoemd in de Provinciaale Rekenkamer.

LEERDAM. De Heer Mr. *W. F. Boey*, Drosfaard,

ſaard, Dyk- en Linge-Graaf, mitsgaders Houtveſter in dit Graafſchap Leerdam en de Baronie Acquoi, door Zyne Doorluchtige Hoogheid aangeſteld zynde tot Raad in de Vroedſchap der Stad Haarlem, heeft van Hoogstdenzelven zyn ontſlag verzogt en bekomen van de bovengemelde ampten.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

MIDDELBURG. Den 29 der afgelopene maand January is alhier in den ouderdom van ruim 46 jaaren, overleden de Heer Mr. *Steven Matthys Snouck Hurgronje*, Scheepen en Raad dezer Stad en Bewindhebber van de Oost-Indiſche Compagnie ter Kamer Zeeland.

ZIERIKZEE. Den 18 February is by de Heeren van den Rade dezer Stad tot Penſionaris en Secretaris aangeſteld, de Heer Mr FRANÇOIS CLEMENT DE JONGE, en zulks in plaatze van den Heer Mr. *Jacob van den Houte*, die tot Secretaris der Provinciaale Rekenkamer dezer Provincie is aangeſteld.

GOES. Uit een overgelegde Nominatie is door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfſtadhouder, tot Raad dezer Stad verkoren, den Heer M. SLABBER, regeerend Scheepen, in plaats van den Heer Mr. *Laurens Pieter van de Spiegel*, thans Raad-Penſionaris van Holland en West-Friesland.

UTRECHT. Den 22 dezer maand is na een verval van kragten, in den ouderdom van 68 jaaren overleden Jonkheer *Gysbert Jan van Hardenbroek*, Heere van Lockhorst, Berkeſtyn, 's Heer Aarensbergen, Berg-Ambacht en der Stede Ammers, voorzittende onder de Edelen en Ridderſchappen, mitsgaders Raad en Rentmeeſter Generaal van de Domeinen dezer Provincie, Hoog-Heemraad van

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

den Lekkendyk Bovendams en van de Rivier den Eem.

Den 28 February is in eene buitengewoone Vroedschaps Vergadering Jonkheer VAN ATHLONE, Hoofd-Officier dezer Stad, tot Dykgraaf van den Leckendyk Bovendams benoemd.

RHENEN. Den 22 February zynde de dag der veranderinge van de Regeering dezer Stad, zyn door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, op een overgeleverde Nominatie voor dezen jaare aangesteld:

Tot Burgemeesteren, de Heeren Mr. JACOB HAKSTEEN, Heer van Cadier en Blankenberg en Mr. DIRK KLERCK.

Tot Scheepenen, de Heeren Dr. *Adam Christiaan Metz*, *Hendrik van Noort*, *Geurt van Holst*, *Jacobus Sandbrink*, *Roelof van Noort*, *Adriaan van Ommeren* en *Menso Johannis Menso*.

Tot Raden, de Heeren *Huibert Jan van Deventer*, *Adrianus Roghair*, *Harmes van Brienen*, *Rynholt Anthoni Klerck*, Dr. *Menso Johannis Menso*, *Willem Adriaan Buddingh*, *Huibert Jan Roghair* en *Hendrik van Ommeren*.

Tot Kameraar, *Jacobus Sandbrink*.

Tot Kerkmeester, *Hendrik van Noort*.

Tot Wees- en Gasthuismeester, *Roelof van Noort*.

Mitsgaders tot Afgevaardigden in het Collegie van de Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, den

den Heer Mr. *Jacob Hokftein*, Heer van Cadfer en Blankenberg.

Tot de Momboirkamer, de Heeren Mr. *Dirk Klerck*, Dr. *Adam Christiaan Metz* en *Harmes van Brienen*.

En tot de Confumptive Middelen, de Heeren *Huibert Jan van Deventer*, Dr. *Adam Christiaan Metz* en *Adrianus Roghair*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

FRIESLAND. De Heeren Volmagten van het Kwartier van *Oostergoo*, Staatsgewyze op den ordinaris Landsdag vergadert, hebben by refolutie van den 8 February 1788 goedgevonden, van de hooge Ambulatoire Ampten ter begevinge van Hun Ed. Mog. ftaande, te disponeren voor den tyd van drie jaren, ingaande met den 12 dezer maand February, op de volgende wyze, en te ftellen:

De Commisfie in *het Mindergetal* ter begeving van de Heeren Volmagten van Leeuwarderadeel, die dezelve confereeren op Jr. *Ulbo van Burmania*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Commisfie van *Gedeputeerde Staaten van Friesland*, ter begeving van de Heeren Volmagten van Ferwerderadeel, die dezelve confereeren op den Heere en Mr. *Johan Casper Bergsma*, Grietman over Franekeradeel, en Volmagt van Oostdongeradeel.

De Commisfie van *Gedeputeerde Staaten van Friesland*, ter begeving van Westdongeradeel, die dezelve voor het eerfte Jaar confereeren op den Heere *Eduard Marius van Beyma*, Volmagt van voorfchreve Grietenye, houdende de twee volgende Jaren in nader dispofitie.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

De Commisfie in den *Raad van Staate* ter begeving van de Heeren Volmagten van Oostdongeradeel, die dezelve ftellen ter difpofitie van den Heer en Mr. *Johan Casper Bergsma*, Grietman over Franekeradeel en Volmagt van Oostdongeradeel, welke dezelve geconfereert heeft op den Heer *Augustinus Lycklama a Nyeholt*, Grietman over Utongeradeel.

De Commisfie in *het Mindergetal* ter begeving van de Heeren Volmagten van Collumerland, die dezelve ftellen ter difpofitie van den Heer en Mr. *Martinus van Scheltinga*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, die dezelve voor het eerfte Jaar geconfereert heeft op Jr. *Frans Julius Izard Johan Heringa van Eyfinga*, Grietman over Rouwerderhem, houdende de twee volgende Jaren in nader difpofitie.

Het genot van *vyf honderd Caroli Guldens*, in plaats van eene Commisfie ten voordeele van de Heeren Volmagten van Acht-Carfpelen, die hetzelve confereeren op den Heere *Daniel de Block van Haersma*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Commisfie in *de Provinciale Rekenkamer* ter begevinge van de Heeren Volmagten van Dantumadeel, die dezelve ftellen ter difpofitie van den Heere en Mr. *Petrus Adrianus Bergsma*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, die dezelve geconfereert heeft op den Heere *Hector Livius van Haersma*, Grietman over Smallingerland.

De Commisfie in de *Admiraliteit te Rotterdam* ter begeving van de Heeren van Tietjerkfteradeel, die dezelve confereeren op den Heere *Hobbe Baard van Sminia*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Commisfie in de *Admiraliteit in Friesland*, ter be-

begeving van de Heeren Volmagten van Smallingerland, die dezelve ftellen, ter difpofitie van den Heere en Mr. *Petrus Adrianus Bergsma*, Grietman over Dantumadeel, die dezelve geconfereert heeft op den Heere en Mr. *Albert ten Broeke Hoekftra*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

De Commisfie van *Monfter-Commisfaris*, ter begeving van de Heeren Volmagten van Idaarderadeel, die dezelve geconfereert hebben op den Heere *Cornelius van Scheltinga*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Commisfie in de *Staten Generaal* ter begeevinge van de Heeren Volmagten van Rauwerderhem, die dezelve ftellen ter difpofitie van Jr. *Frans Julius Izard Johan Heringa van Eyfinga*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, welke dezelve voor het eerfte Jaar geconfereert heeft, op den Heere en Mr. *Martinus van Scheltinga*, Grietman over Collumerland; houdende de twee volgende Jaren in nader difpofitie.

De Heeren Volmagten van het Kwartier van *Westergoo*, Staatsgewyze op den Ordinaris Landsdag vergaderd, hebben by Refolutie van den 7. February 1788 goedgevonden van de hooge Ambulatoire Ampten ter begevinge van Hun Ed. Mog. ftaande te difponeeren voor den tyd van drie Jaaren, ingaande met den 12 der Maand February op de volgende wyze, en te ftellen:

De Commisfie *in de Provinciale Rekenkamer* ter begeevinge van de Heeren Volmagten van Menaldumadeel, die dezelve ftellen ter difpofitie van Jr. *Georg Wolfgang Carel Duco Baron Thoe Schwartzenberg* en *Hohenlansberg*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, die dezelve voor het eerfte Jaar geconfereert heeft op den Heer

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Cornelius van Scheltinga, Grietman over Idaarderadeel, houdende de twee volgende Jaren in nader dispositie.

De Commissie in de *Generaliteits Rekenkamer* ter begeving van de Heeren Volmagten van Franekeradeel, die dezelve confereeren op Jr. *Menno Baron van Coehoorn*, Volmagt van gemelden Deele.

De Commissie in het *Mindergetal*, ter begevinge van de Heeren Volmagten van Barradeel; die dezelve confereeren op Jr. *Jan Baron van Ichten*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Commissie in de *Staten Generaal* ter begeving van de Heeren Volmagten van Baarderadeel, die dezelve confereeren op Jr. *Hans Willem Baron van Aylva*, Grietman van het Bildt.

De Commissie van *Gedeputeerde Staaten van Friesland* ter begevinge van de Heeren Volmagten van Hennaarderadeel, die dezelve stellen ter dispositie van Jr. *Binnert Philip Æbinga van Humalda*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, die dezelve voor het eerste Jaar geconfereert heeft op Jr. *Egbert Sjuk Gerrold Jukkema van Burmania Rengers*, Grietman over Wymbritseradeel, houdende de twee volgende Jaren in nader dispositie.

De Commissie van de *Admiraliteit in het Noorder-Kwartier*, ter begeving van de Heeren Volmagten van Wonseradeel, die dezelve stellen ter dispositie van Jr. *Wilco Baron Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, welke dezelve geconfereert heeft op den Heere en Mr. *Cornelis Francius van Nauta.*

De

De Commisfien in *het Mindergetal* en van *Monster-Commissaris*, ter begeving van de Heeren Volmagten van Wymbritseradeel, die dezelve stellen ter dispositie van Jr. *Egbert Sjuk Gerold Jukkema van Burmania Rengers*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, die de Commisfie in het Mindergetal voor het eerste Jaar geconfereert heeft op den Heer en Mr. *Sipco Basseleur*, Volmagt van Franekeradeel; En het doen van de Monstering voor het eerste Jaar op Jr. *Wiko Holda Haldinga Tjalling Camstra Baron Thoe Schwartzenberg* en *Hohenlansberg*, houdende de twee volgende Jaren van beide Commisfien in nader dispositie. VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

De Commisfie in de *Admiraliteit in Friesland*, ter begeving van de Heeren Volmagten van Hemelumer Oldephaart, die dezelve stellen ter dispositie van den Heere en Mr. *Daniel Bonifacius van der Haer*, Regerend Burgemeester en Volmagt der Stad Workum, die dezelve voor het eerste Jaar geconfereert heeft op den Heer *Harmanus Ekringa*, Volmagt van gemelden Deele, houdende de twee volgende Jaren in nader dispositie.

De Commisfie van *Gedeputeerde Staaten van Friesland* ter begeving van de Heeren Volmagten van het Bildt, die dezelve stellen ter dispositie van Jr. *Hans Willem* Baron *van Aylva*, Grietman en Volmagt van gemelde Deele, welke dezelve geconfereert heeft op Jr. *Wilco* Baron *Thoe Schwartzenberg* en *Hohenlansberg*, Grietman van Wonseradeel.

LYST

LYST DER PRYZEN VAN VERSCHEIDE PRODUCTEN ONZES LANDS.

Rotterdam den 11 *February.*		*Rotterdam den* 11 *February.*	
	by de Z. Zak.	GERST Zomer	20 a 21 ℒ
TARW Jarige Oude Zeeuws	20 a 21 ß	MOUT Inlands	15 a 17 ℒ
—— nieuwe dito best	20 a 21 ß	HAVER Zeeuws enz.	12 a 14 ℒ
—— dito Gemeen	17 a 19 ß	PAARDEBOONEN	16 a 18½ ℒ
—— blaauwe	16 a 19 ß	KOOLZAAD	40 a 46 ℒ
ROGGE Zeeuws enz.	13 a 15 ß	MOUTWYN	6½ ℒ de 30 Vr.
ERWTEN Graauwe	16 a 20 ß		by den Steen
—— Groene	15 a 18 ß	VLAS Allerbeft	52 a 63 ft.
—— witte	12 a 15 ß	—— Best	48 a 51 ft.
WITTEBOONEN kleine	14 a 19 ß	—— Middelfoort	32 a 42 ft.
	by 't Last.	—— Gemeen	26 a 31 ft.
BOEKWEIT op 154 ß	a 23 ℒ	—— Allergemeenst	20 a 25 ft.
GERST Winter	22 a 24 ℒ		

NIEUWE NEDERLANDSCHE JAARBOEKEN,

MAART. MDCCLXXXVIII.

Les Puissances etablies par le commerce, peuvent subsister longtems dans leur mediocrité: mais leur grandeur est de peu de durée. Elles s'elevent peu à peu, & sans que personne s'en apperçoivent. Car elles ne font aucun acte particulier, qui fasse du bruit, & signale leur puissance. Mais, lorsque la chose est venue au point, qu'on ne peut plus s'empêcher de la voir, chacun cherche à priver cette Nation d'un avantage, qu' elle n'a pris, pour ainsi dire, que par surprise. MONTESQUIEU Grand & Decad. de Rom. Ch. IV.

GELDERLAND.

NYMEGEN.

Gelyk wy in ons voorgaand stukje gemeld hebben; de Regeerders van verscheidene Steden hadden goedgevonden, dat NYMEGEN.

 in

NYME-GEN. in deze Provincie op den 8 Maart niet zoude worden geïllumineerd. Alleenlyk, heeft hier een aantal Politieken en Militairen, Leden der Societeit *Dat buigt, breekt zelden*, dezen dag met een pragtig middagmaal gevierd, op welk veele Leden van de Regeering genodigd en aanwezig waren. Het Muziek vermeerderde de vreugde, en de Rector der Latynsche Schoolen *E. J. B. Schonk* las een Latynsch Gedicht voor, het welk Hy op de omstandigheden van tyden gemaakt hadt.

ARNHEM.

Wy hebben in de voorgaande maand een Request tot *submissie*, van den voorzittende Burgemeester te Elburg, *J. H. Rauwenhof*, aan de Staten dezer Provincie, medegedeeld. De twee Predikanten van Elburg *Georg Hendrik Hein* en *Johannes van Diermen* hebben diergelyke Requesten aan de Staten ingeleverd. Het Request van den eerstgemelden luidt aldus:

Aan de Edele Mogende Heeren
STAATEN *des Furstendoms* GELRE *en Graafschap* ZUTPHEN.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen *Georg Hendrik Hein*, dat de Suppliant door Resolutie

tie van Raad en Gezwoore Gemeente der Stad Elburg, in den nagt tusschen 4 en 5 September des Jaars 1786, mede genoodzaakt zynde om zig met een groot getal zyner Mede-Ingezetenen van daar naar elders te begeeven, by vervolg van dien, ook in alle verdere ontstaane rampen en tegenheden, waar onder die dat hy de indignatie van U Edel Mog. heeft geïncurreerd geene der minste is, is ingewikkeld geworden.

ARNHEM.

Request tot submissie van den Predikant Hein.

Dat de Suppliant ziende, dat een groot getal zyner Mede-Vlugtelingen, gelyk mede des Supppliants Amptgenoot 't reeds beproefd hebben, om by een Smeekschrift, de clementie van U Ed Mog. over al 't gepeerpetreerde eerbiedigst te imploreeren, zig zelven, hoe onschuldig hy zig ook in andere opzigte mogte willen onderstellen, wegens hardnekkigheid zoude moeten condemneeren, indien hy niet de indignatie van U Ed. Mog. die de Suppliant 't ongeluk gehad heeft op zynen hals te laden, zo veel in hem is poogde te doen ophouden, ja in voor hem gunstiger sentimenten te veranderen.

Dat de Suppliant, hoe zeer overtuigd van de gevoelens van clementie, waar mede U Ed. Mog. bezield zyn, egter vermeend het aan de eerbied, welke hy aan U Ed. Mog. verschuldigd is, en aan het oogmerk dezer Requeste verpligt te zyn, zyn gehouden gedrag na waarheid open te leggen, niet zo zeer om 't zelve te justificeeren, dan wel om daar door in staat te zyn van U Ed. Mog. gunst en gratie te kunnen imploreeren.

Dat de Suppliant dan slegts van ter zyden en alleen by gerugten zynde ontwaar geworden, zonder daar van, ondanks alle aangewende en herhaalde pogingen, eenig zeker onderrigt te hebben kunnen bekomen, dat de beschuldigingen, tegens hem ingebragt, daar in zoude bestaan, dat hy oproerig zoude hebben gepredikt, dat hy een biduur buiten last van U Ed. Mog. zoude hebben gehouden, dat hy zyne Gemeente zoude hebben verlaten, dat hy me-

ARN-HEM.

Request tot submissie van den Predikant Hein.

mede zoude toegestemd hebben, van eenige Effecten en Penningen van 't Feytenhoff te vervoeren, en eindelyk dat hy een zekere Acte van guarantie wegens een Addres aan Holland zoude hebben ondertekend; de vryheid neemt U Ed. Mog. te verzoeken, om aan Hoogstdezelve te mogen voordraagen.

Dat de Suppliant, offchoon ongelukkig tegens de gemanifesteerde denkwyze van U Ed. Mog. aan andere tegengestelde sentimenten overgegeeven, over 't algemeen de liefde voor 't Vaderland en deszelfs Vryheid, voor zo verre men dezelve als Christelyke deugden moet beschouwen, aan zyne toehoorders heeft aangeprezen, egter zeer wel weet, dat hy dezelve nooit tot ongehoorzaamheid tegens de wettige beveelen hunner Overigheid heeft aangezet, daar een groot getal zyner Leerredenen het tegendeel opzettelyk ten doel hadden, gelyk hy zig ten dezen op 't onpartydige getuigenis van alle de Leden der Elburgsche Gemeente, vrymoedig durft te beroepen, terwyl 't den Suppliant niet dan ten uitersten grievend zoude zyn, zo kwalyk begreepene periode tot ongegronde interpretatien en gevolgtrekkingen, die den Suppliant zelve ten hoogsten afkeurt, aanleiding mogten gegeven hebben. Dat, rakende 't tweede, de Suppliant wel is waar eene Bedestond gehouden, egter niet gemeend heeft daar in te pecceeren, alzo dit op herhaalde aanzoek van den toenmaalige President - Burgemeester gedaan zynde, de gevolgen daar van niet zo zeer aan den Suppliant konden worden geïmputéerd. Dat de Suppliant, wat 't derde betreft, wel de zaak van agteren in haare gevolgen inziende, wenschte nooit tot dien stap gekomen te zyn, egter toenmaals door eene Resolutie der Regeeringe in de noodzakelykheid is gebragt geworden, met een groot getal zyner Mede-Ingezetenen de Stad te verlaten, in een tydstip, waar in hy zig tot zyn leedwezen niet in de omstandigheden bevond, de zake uit 't waare oogpunt te beschouwen, terwyl de Suppliant daar bo-

boven straks na zyn vertrek met deszelfs Amptgenoot, herhaalde aanzoeken gedaan heeft by eenige der Ringbroeders, om den dienst voor hem waar te nemen, en kort daar op 't Placaat van U Ed. Mog., waar by den Suppliant buiten de Amnestie gesloten is, hem in de onmogelykheid gebragt heeft van na Elburg te kunnen retourneeren. Dat de Suppliant gemeend hebbende de Effecten en Penningen van 't Feytenhof voor onvoorziene gevallen, met overleg der overige aanwezige Opzienders, in zekerheid te moeten brengen, ook van den anderen kant, zo haast die redenen ophielden, mede gezorgt heeft, dat dezelve weder ter behoorlyker plaats zyn terug gebragt.

ARNHEM.

Request tot submissie van den Predikant Hein.

Dat wat 't laatste aangaat, hoe zeer de Suppliant ook vertrouwd, dat de omstandigheden van de vier vorige pointen, zyn gehouden gedrag in eene eenigzints beter dagligt stellen, zonder dat hy egter zoude tragten zig te regtvaardigen, hy in dit laatste zig verpligt rekend, te bekennen door overyling en 't heerschend begrip dier tyden te zyn weggesleept.

Waarom hy alleen op de clementie van U Ed. Mog. zyn oog wil vestigen, en 't dieswegen ook niet zal onderstaan, hier omtrend in eenige gronden, die de Suppliant zoude kunnen te stade komen, uit te weyden.

Dat de Suppliant dus alleen betrouwende op de clementie van U Ed. Mog., de vryheid neemt zig te wenden ter tafel van U Ed. Mog., met ootmoedig verzoek, dat U Ed. Mogende aan den Suppliant 't gunt hy misdreven heeft, condoneerende, hem Amnestie gelieven te verleenen, van alle regterlyke poursuites te libereeren, en by gevolg van dien weder te permitteeren, om binnen de Stad Elburg zyn Predikdienst als te voren waar te neemen.

'T Welk doende,

(*Was getekend*) GEORG HENDRIK HEIN.

pro stilo

HENDRIK ENGELEN.

ARNHEM.

Het Request van den anderen Predikant *Johannes van Diermen*, was van dezen woordelyken inhoud:

EDELE MOGENDE HEEREN!

Request tot submissie van den Predikant Van Diermen.

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen *Johannes van Diermen*, dat hy Suppliant zig ongelukkig geïnmisceerd vindende in de oneenigheden, welke in den gepasseerden Jaare de Stad Elburg, waar in hy Suppliant zedert een reeks van Jaaren als Predikant de bediening van Gods Woord heeft waargenomen, zo zeer ontrust hebben, tot zyn leedwezen is ontwaar geworden, dat hy Suppliant by U Edel Mog. mede zoude worden beschouwd, als zig aan onbehoorlyk gedrag en vergryping tegens den wettigen Souverein te hebben schuldig gemaakt, en dat uit dien hoofde Crimineele Procedures door den Hove Provinciaal zouden zyn geëntameerd geworden.

Dat zo zeer als een dusdanig gedrag in hem Suppliant, wiens onvermydelyken plicht het is de Burgery en Gemeente tot eerbied en gehoorzaamheid op te wekken, ten allersterksten zouden zyn te condemneeren, even zo zeer hy Suppliant voor het Opperweezen en de geheele Waereld kan betuigen, nimmer in dien tyd, voor zo verre hem bewust is, iets willens of wetens verricht te hebben, om zig aan ongehoorzaamheid of oneerbiedigheid, tegens zynen wettigen Souverein, schuldig te maken.

Dat echter hy Suppliant, hoe zeer onkundig van de beschuldigingen, welke door den Hove tegens hem worden aangevoerd, gaarne wil bekennen door de menigte vervoerd te zyn, en zig door minkundige begrippen, misschien tot daaden en besluiten te hebben laten bewegen, welke in bedaarde gemoede beredeneerd zynde, hem de rechtmatige indignatie van U Ed. Mog. en de gefundeerde poursuites van den Hove zouden kunnen doen overkomen.

Re-

Redenen waarom de Suppliant zig eerbiedig keert tot U Ed. Mog., of 't U Ed. Mog. nog goedgunstig moge behagen, alles wat in dien tyd door den Suppliant, strydig met eenige Placaten, Ordonnantien, of eenige zyner burgerlyke plichten mogte zyn verricht, te stellen in vergetelheid, en deswegens aan den Suppliant te verleenen Amnestie, met opheffing en annullatie van alle Procedures, welke dieswegens door den Hove tegens hem mogten zyn geëntameerd.

ARNHEM. *Request tot submissie van den Predikant* Van Diermen.

't Welk doende,

(*Was geteekend*)

JOHANNES VAN DIERMEN.

pro stilo

HENDRIK ENGELEN.

ELBURG.

De Kerkenleeraars *Hein* en *Van Diermen*, welken in de beweegingen en onlusten in deze Stad, in het jaar 1786 en 1787 sterk zyn gemengd geweest, hebben Requesten aan de Staten van Gelderland ingeleverd tot *submissie*. Wy hebben die Requesten hier te voren onder ARNHEM medegedeeld. De dag van den 8 Maart, Verjaardag van den Prins Erfstadhouder, is met het lossen van elf stukken kanon en het luiden der klokken ten 8, ten 12 en ten 4 uuren gevierd. Ten 12 uuren wierdt in de Kerk op het Orgel gespeeld, en het bekend oud Hollandsch Deuntje *Wilhelmus van Nassouwen* met veele veranderingen of *variatien*, uitgevoerd. Des

 avonds

Elburg. avonds waren alle de huizen verlicht. Dit zelfde is op veele plaatzen geschiedt, op zommigen zyn ook de Burger-Compagnien met muziek opgetrokken, enz. Wy kunnen alle de omstandigheden dier Vreugdevieringe niet beschryven.

H O L L A N D.

Dordrecht.

De dag van den achtsten Maart, Verjaardag van den Prins Van Oranje, is hier met veel vreugde, luiden der klokken, lossen van 't geschut en des avonds met verlichtinge der huizen doorgebragt. Het schoone weder, dezen dag en des avonds, vermeerderde het vermaak van de wandelaars ter bezichtiging der Illuminatien. Burgemeester *Repelaar* gaf een avondmaal en dansfeest.

Den 19 Maart was de jaarlyksche algemeene Dank- Vast- en Bededag, op welke alhier in de Kerken tot vervulling der nooddruftigen voor Armen en Behoeftigen de som van *f* 4399:- is opgezameld.

Het is opmerkelyk, dat de liefdegaven op den Dank- Vast- en Bededag in de hervormde Kerken van veele Steden van Holland, als mede van Utrecht ingezameld, ongemeen groot zyn geweest, en die van vorige Jaaren verre hebben overtroffen. De gifte in Amsteldam op dien dag, in de Nederduitsche Her-

Hervormde Kerken verzameld, is zonder voorbeeld, zynde *f* 28650 : 13 : 8. dus *f* 5935 : 10. meer dan in het voorleden Jaar; by de Fransche Gemeente dier Stad was dezelve *f* 1870 : 12. en by de Engelsche Gemeente ruim een derde meerder dan voorleden Jaar. DORDRECHT.

Te Utrecht, alwaar de Zetel van verwoesting zulk een geruimen tyd is geweest, is de inzameling *f* 5798 : 2. dus *f* 1102 : 2. meer dan in 1787.

Te Gorinchem, alwaar de Burgery ook veel geleden en met inkwartiering der Troupen van Zyne Pruisfische Majesteit is belast geweest, was de inzameling dien dag *f* 1307 : 16. dus omtrend *f* 500 :- meer dan in voorige Jaaren.

Te Rotterdam *f* 4566 : 10 : 8.

In 's Hage *f* 4944 : 2. zynde *f* 2527 : 9. meer dan in 't voorgaande Jaar. Dog wegens Haarlem, zie hier na onder die Stad.

Wanneer men hierby nu in overweging neemt, dat de Burgeryen alom in onze Republiek ongemeene zwaare kosten gemaakt hebben, om op den 8 Maart blyken hunner vreugde te geven, zo wegens de gelukkige omwending, als de Geboorte-Verjaaring van Zyne Doorluchtige Hoogheid, moet men verwonderd zyn over zulke ruime giften.

Den 25 Maart kwamen in deze Stad de Commisfarisfen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Prinse Erfstadhouder, ter verandering der Regeering, volgens besluit der Staten

DORDRECHT. ten van 31 October 1787. Hun Ed. Mogende wierden den 26 Maart plegtig naar het Stadhuis, en ook weêr van het Stadhuis geleid. Uit de Publicatie toen gedaan, blykt, dat drie onzer gewezen goede lieden van den achten, tot Vroedschappen zyn verkooren: te weten de Heeren *van Loon*, *Emaus* en *Boen*, en dat van hunne Vroedschapsplaatsen zyn verlaten de Heeren Mr. *Okker Gevaerts*, Heer van Geervliet, Simonshaven en Biert enz, Mr. *Willem Bartholomeus van den Santheuvel*, Mr. *Johan de Roo*, Heer van Westmaas en Groep, enz., Mr. *Nicolaas Backus*, Heer van Nieuw Beyerland. Mr. *Adolph Herbert van der Mey van der Linden*, *Anthony Balthazar Stoop*, *Abraham Adriaan Stoop*, *Paulus Knoch* en *Hendrik François Decourt*.

Verders zyn aangesteld.

Tot VEERTIG OUD-RADEN.

Mr. *Pieter Matthys Beelaerts*, Heere van Emminckhoven, Ganswyk en Waardhuyzen enz, Mr. *Matheus Onderwater*, Mr. *Hugo Repelaer*, *Abraham Hendrik Onderwater*, Mr. *Barthout van Slingelandt*, Vryheer van Slingelandt en Goidschalxoort enz. Mr. *Pieter van den Santheuvel*, Mr. *Pieter Hendrik van de Wall*, Mr. *Boudewyn Onderwater*, Heer van Puttershoek enz., *Anthony van den Santheuvel*, Mr. *Pieter Beelaerts van Blokland*, Mr. *Arnoldus Adrianus van Tets*, Vryheer van beide de Goudrianen en Langerak, bezuiden de Leck enz., Dr.

Bar-

Bartholomeus van Schellebeek, Mr. *Samuel Onderwater*, *Barthout van Ouryk*, Mr. *Hendrik Onderwater*, *Jan Hooft* Damasz., *Anthony Stratenus*, *Mattheus Gillis Rees*, Mr. *Abraham Pompe van Meerdervoort*, Mr. *Johan van den Brandeler*, Mr. *Martinus Boon*, *Arnold van Poolien*, *Jacob Cornelis Dura*, Mr. *Jasper Johan Perduyn*, Mr. *Ocker Repelaer*, Mr. *Lambert Pieter van Tets*, Mr. *Adriaan Everwyn Onderwater*, *Lodewyk van Loon*, *Gerardus Emaus*, *Jacob Boon*, *Jan van der Star*, *Frank van der Schoor*, *Arnoldus Noteman*, *Adam Stratenus*, Mr. *Mattheus Onderwater*, Abraham Hendriksz., Mr. *Johan Diderik van Slingelandt*, *Abraham Sebastiaan van de Graaff*, Mr. *Adriaan Esdré*, Mr. *Agatus Corvinus Beelaerts* en *Johannes den Band*, Huybertsz. DORDRECHT.

GOEDE LUYDEN VAN DEN ACHTEN.

Mr. *Jacob Hendrik Hœufft*, *Pieter van Braam*, *Arend van der Werff*, *Leendert van der Schoor*, *Hendrik Walpot* Thomasz., *Jan Repelaar*, *Arnoldus Prince van Houwerton* en *Willem Smaasen*.

BURGEMEESTEREN, by vervroeging, voor dit maal, van de Jaarlyksche verandering.

Mr. *Mattheus Onderwater*, Mr. *Pieter van den Santheuvel*, Mr. *Pieter Hendrik van de Wall*, en Mr, *Pieter Belaerts van Blokland*.

SCHEE-

DORDRECHT.

SCHEEPENEN.

Mr. *Hendrik Onderwater*, *Jan Hooft* Damasz., Mr. *Ocker Repelaer*, Mr. *Lambert Pieter van Tets*, Mr. *Adriaan Everwyn Onderwater*, *Lodewyk van Loon*, *Gerardus Emaus*, *Jacob Boon* en *Frank van der Schoor*.

SCHEEPENEN-COMMISSARISSEN.

Mr. *Lambert Pieter van Tets*, Mr. *Adriaan Everwyn Onderwater* en *Frank van der Schoor*.

En tot Gecommitteerde Raad tot Mai 1790. Mr. *Arnoldus Adrianus van Tets*, Vryheer van beide de Goudriaanen en Langerak bezuiden de Leck enz.

Zie hier die Publicatie woordelyk:

Wy Willem by de Gratie Gods, Prince van Orange en Nassau, &c. &c. &c.

Allen den genen, die dezen zullen zien of hooren lezen, salut; doen te weten: dat Wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harte nemende, dan dat de respective Steden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderschap sorterende, mogen worden gebragt in zodanige orde en Regering, waar door derzelver rust en voorspoed worden gestabileerd en Ons zo door de publyke notoriteit, als door den voordragt van Gedeputeerden der Stad Dordrecht kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad tusschen de Regenten en Ingezetenen onderling zodanige diffidentie was ontstaan, waar door Ons goed oogmerk niet kan worden bereikt zonder gebruik te maken van de

Au-

Authorisatie by Resolutie van de Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787, op Ons verleend, en voorts uit het Rapport van Onze Commissarissen, Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik* Grave van Bentink, Heer van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Merens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welken Wy, om pressante affaires Ons personeelyk in de voorschreven Stad niet kunnende laten vinden, derwaarts hadden gezonden, van al het vorenstaande nader geïnformeert zynde, *hebben goedgevonden alle zodanige Regenten of Oud-Raden, Burgemeesteren en Schepenen der voorschrevene Stad, dewelke niet vermeld staan in de hier na geïnsereerde Lyst, te ontslaan, gelyk Wy dezelve ontslaan by dezen van hunne voorschreven Functien*, zodanig nogthans, dat de alzo ontslagen Regenten daar door niet zullen worden gekwetst, of benadeeld in hunnen goeden naam en faam, veel min, dat dezelve daar uit zullen mogen worden gesuspicieert zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedragen te hebben:

DORDRECHT. *Publicter-verandering der Regeering.*

Interdicerende wel striktelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelden by dezen door Ons ontslagen Regenten daar over te betigten, veel min hunne Personen of Goederen eenigsints te molesteren, beschadigden of incommoderen, dezelve gewezen Regenten, mitsgaders hunne Famillien en Goederen ten dien einde nemende in Onze speciale protectie en sauvegarde, alles ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hun Edele Groot Mogenden.

Gelyk Wy wyders ook hebben goedgevonden de Personen op gemelde hier aanstonds volgenden Lyst gesteld, welke tot nu toe geene Oud-Raden, Goede Luiden van Achten, Mannen van Veertigen, Rege-

ge-

DORDRECHT. Publicat. ter veranderinge der Regeering.

gerende Burgemeesteren of Scheepenen der voorschreven Stad zyn geweest, daar toe aan te stellen, gelyk Wy dezelven aanstellen by dezen:

Tot VEERTIG OUD-RADEN.

Mr. *Pieter Matthys Beelaerts*, Heer van Emminckhoven, Ganswyk en Waardhuizen enz., Mr. *Mattheus Onderwater*, Mr. *Hugo Repelaer*, *Abraham Hendrik Onderwater*, Mr. *Barthout van Slingelandt*, Vryheer van Slingelandt en Goidschalxoort enz., Mr. *Pieter van den Santheuvel*, Mr. *Pieter Hendrik van de Wall*, Mr. *Boudewyn Onderwater*, Heer van Puttershoek enz., *Anthony van den Santheuvel*, Mr. *Pieter Beelaerts van Blokland*, Mr. *Arnoldus Adrianus van Tets*, Vryheer van beide de Goudrianen en Langerak bezuiden de Leck enz. Dr. *Bartholomeus van Schellebeek*, Mr. *Samuel Onderwater*, *Barthout van Ouryk*, Mr. *Hendrik Onderwater*, *Jan Hooft*, Damasz. *Anthony Stratenus*, *Mattheus Gillis Rees*, Mr. *Abraham Pompe van Meerdervoort*, Mr. *Johan van den Brandeler*, Mr. *Martinus Boon*, *Arnold van Poelien*, *Jacob Corneiis Dura*, Mr. *Jasper Johan Perduyn*, Mr. *Ocker Repelaer*, Mr. *Lambert Pieter van Tets*, Mr. *Adriaan Everwyn Onderwater*, *Lodewyk van Loon*, *Gerardus Emaus*, *Jacob Boon*, *Jan van der Star*, *Frank van der Schoor*, *Arnoldus Noteman*, *Adam Stratenus*, Mr. *Mattheus Onderwater* Abraham Hendriksz., Mr. *Johan Diderik van Slingelandt*, *Abraham Sebastiaan van de Graaff*, Mr. *Adriaan Esdré*. Mr. *Agatus Corvinus Beelaerts* en *Johannes den Band* Huybertsz.

GOEDE LUYDEN VAN DEN ACHTEN.

Mr. *Jacob Hendrik Houfft*, uit het derde Kwartier;

tier; *Pieter van Braam*, uit het eerste Kwartier; *Arend van der Werff*, uit het derde Kwartier; *Leendert van der Schoor*, uit het eerste Kwartier; *Hendrik Walpot* Thomasz. uit het tweede Kwartier; *Jan Repelder*, uit het tweede Kwartier; *Arnoldus Prince van Houwerton*, uit het vierde Kwartier; *Willem Smaasen*, uit het vierde Kwartier, Secretaris van het voorschreven Collegie. DORDRECHT. *Publicteit veranderinge der Regeering.*

MANNEN VAN VEERTIGEN.

Mr. *Pieter Matthys Beelaerts*, Heere van Emminchoven, Ganswyk en Waardhuizen, enz., *Jonas Andries Repelaer*, *Cornelis Rees*, Mr. *Hugo Repelaer*, Mr. *Mattheus Onderwater*, Mr. *Philip Vrolykhart*, *Samuel Crena*, *Abraham Hendrik Onderwater*, Mr. *Cornelis de Witt*, Mr. *Martinus Boon*, *Cornelis Walburg Vrolykhart*, Mr. *Pieter Hendrik van de Wall*, Mr. *Johan van den Brandeler*, *Adriaan 's Hooft* Willemsz., *Arend van der Werff*, Mr. *Jacob Hendrik Hauffi*, *Adriaan du Bois*, *Hendrik Walpot* Thomasz., *Frank van der Schoor*, *Anthony Stratenus*, *Jan Hooft* Damasz., *Lodewyk van Loon*, *Roeland Leonard van Dam*, *Arnold van Poelien*, *Jacob Cornelis Dura*, Mr. *Hendrik Onderwater*, *Gerardus Emaus*, *Samuel Onderwater*, *Arnoldus Noteman*, *Adriaan van der Linden*, Mr. *Abraham Pompe van Meerdervoort*, *Herman Pieter Rees*, Mr. *Jasper Johan Perduyn*, *Jacob Boon*, *Johan Repelaer*, *Cornelis Bax* Jansz., *Paulus Batenburg*, *Hermanus Hering*, *Anthony de Fockert*, en *Carel Willem Boonen*.

BURGEMEESTEREN, by vervroeging, voor ditmaal, van de Jaarlyksche verandering.

Mr. *Mattheus Onderwater*, Mr. *Pieter van den*

DORDRECHT. *Santheuvel* en Mr. *Pieter Hendrik van de Wall* tot primo April 1790, Mr. *Pieter Beelaerts van Blokland*, tot primo April 1789.

Public. ter verandering van de Regeering.

SCHEEPENEN.

Mr. *Hendrik Onderwater*, *Jan Hooft* Damasz., Mr. *Ocker Repelaer*, Mr. *Lambert Pieter van Tets*, Mr. *Adriaan Everwyn Onderwater*, *Lodewyk van Loon*, *Gerardus Emaus*, *Jacob Boon* en *Frank van der Schoor*, tot Michaelis 1788.

SHEEPENEN COMMISSARISSEN.

Mr. *Lambert Pieter van Tets*, Mr. *Adriaan Everwyn Onderwater*, *Frank van der Schoor*.

GECOMMITTEERDE RAAD tot May 1790.

Mr. *Arnoldus Adrianus van Tets*, Vryheer van beide de Goudriaanen en Langerak bezuiden de Leck enz.

Voorbehoudende aan Ons, om de, in cas van non-acceptatie van een of meer der voornoemde aangestelde Regenten, open blyvende plaatsen te vervullen.

Voorts gelasten Wy Onze voornoemde Commissarissen, om, in Onzen naam, de voorschreven nieuw aangestelde Oud-Raden, Burgemeesteren en Schepenen, Achten en Veertigen, in derzelver respective kwaliteiten de gewone Eeden af te nemen, als mede alle de voorschreven Veertig Oud-Raden, Achten en Veertigen, en derzelver Ministers af te nemen den Eed, by Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog. van dato 15 February 1788 gearresteert, luidende als volgt: „ Wy beloven en zweeren, gehouw en getrouw

„ te

„ te zullen zyn, aan de Constitutie en Regeerings- „ form van den Lande van Holland en West-Fries- „ land, bestaande in de Hoogste en Souveraine Over- „ heid van Hun Ed. Groot Mog. de Staten van „ denzelven Lande, met het Erfstadhouder-Gou- „ verneur-, Kapitein- en Admiraalschap Generaal, „ Erflyk in het Doorluchtig Huis van Orange, „ zodanig als het zelve in Hun Ed. Gr. Mog. Re- „ folutien van den Jaare 1747 is opgedragen, en by „ den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder in het „ Jaar 1766 aanvaard."

DORDRECHT. *Publicatie verandering van de Regeering.*

En eindlyk nog, om die genen der Oud-Raden en Ministers, welke op den 23 November 1787 reeds in de respective Functie waren en daar in volgens de voorschreven Lyste zyn gebleven, te doen presteren den Eed by Hunne Edel Groot Mogende Resolutie van den 23 November 1787 geordonneert, houdende: „ Dat zy verklaren, dat zy aan de „ Acte van Verbintenis, welke op den 8 Augus- „ tus 1786 tusschen verscheiden zich noemende „ Vaderlandlievende Regenten te Amsterdam aan- „ gegaan, en door dezelven en naderhand mede „ door vele anderen geteekend is, of geenerlei „ deel hebben gehad direct of indirect, of by zo „ verre zy daar aan eenig deel direct of indirect „ gehad mogten hebben, daar van te resilieeren en „ zich ontslagen te houden van alle uit dien hoof- „ de gecontracteerde verpligting."

Wyders verklaren Wy Onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten (ook van de zodanigen onder hen, aan welker ouderdom ietwes ontbreekt) in maniere als voren gedaan, in dit extraordinair geval alleen is geschied, tot meerder rust en dienst der voorschreven Stad Dordrecht en tot wegneming van diffidentie en onlusten, aldaat ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vry-

DORDRECHT. heden of Gerechtigheden, de voorschreven Stad en de goede Burgeren of derzelve Ingezetenen competerende, die Wy verstaan dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

Public. ter veranderingvan de Regeering. En dewyl Wy een byzonder belang stellen in alles wat in Ons is te helpen toebrengen, om de Rust, Eendragt, het Vertrouwen en den daar uit spruitenden bloei van dit gezegend Gewest en van de voorschreven Stad Dordrecht te doen herleven, en Ons is gebleken, dat een der voornaamste middelen, waar door onrust en diffidentie is verwekt en aangekweekt, is geweest, dat, door eene willekeurige uitlegging, de meesten der Dekenen van de Gilden, zyn geraakt in een begrip van ongehoudenheid, aan de, by het concordaat van 17 October 1647, overeenkomstig eene voorafgegaane oude usantie, tot onderhouding van eenigheid en rust vastgestelde, en door een opgevolgd gebruik van langer dan eene Eeuw bevestigde schikking: „ Dat op de Nominatie van vierentwintig Persoo„ nen zullen worden gehouden, in goede achtinge „ en recommandatie die Oude Achten, die voor dit „ jaar hebben gedient," met dat gevolg, dat direct strydig tegen dien redelyken plicht is gehandeld, en het te vrezen is, dat in de jegenswoordige tydsomstandigheden, dat voetspoor door onrustige en woelzieke menschen zoude gevolgd, en daardoor Ons goed oogmerk elusoir gemaakt kunnen worden; zoo hebben Wy (zonder over het verstand dier woorden te willen decideren) goedgevonden, tot meeste rust en dienst der voorschreve Stad, te statueeren, gelyk Wy doen by dezen: *Dat gedurende de eerstkomende twaalf jaren, niemand der dienende Achten van de Nominatie zal mogen worden afgelaten, dan om bewezen redenen, welke hem daartoe, na rechten, inadmissibel zouden maken*, in verwagtinge, dat, na expiratie van dien tyd, de onlangs geheerscht hebbende zucht tot nieuwigheden,

ge-

genoegzaam zal zyn verdwenen, en plaats hebben gemaakt voor redelyke, en met de onafgebroken Costume overeenstemmende bevattingen van die schikking. Gelyk Wy mede begeren, dat voortaan onverbrekelyk zal worden geobserveert het (onder anderen) gestatueerde en verklaarde Placaat van Hun Edele Groot Mogende, om in de Stad Dordrecht gepubliceert te worden, geïnsereert in Hoogstderzelver Resolutie van dato 11 Augustus 1651, behelzende in substantie: „ Dat de gezamentlyken Dekens der Gilden niet word toe„ gelaten te vergaderen, dan met expres consent „ en onder Directie van den Burgemeester," dat is (volgens de zedert veranderen en jegenswoordig subsisterende Regeeringsgesteldheid der voorsz. Stad) van de Regeerende Burgemeesteren; en „ dat het „ contrarie gesustineerde niet excusabel van exor„ bitante en periculeuse nieuwigheid, en daarom „ door Hun Edele Groot Mogende is geïmpro„ beerd." *Voorts verklaren Wy, dat de Acten van Conventie en Seclusie respective in den Jare 1782, door veele Leden van den Oud-Raad aangegaan en door dezelven, gelyk ook naderhand door meer anderen onderteekend, zal worden gehouden als ten eenemaal en voor altoos vernietigd, met alle gevolgen en aankleven van dien, en dat de Ondertekenaars derzelven by dezen worden ontslagen van alle uit dien hoofde gecontracteerde verpligting.*

DORDRECHT. *Publicatie ter verandering van de Regeering.*

Wyders reserveren Wy aan Ons, om (zoo spoedig mooglyk) op de respective Adressen, aan Onze voornoemde Commissarissen gedaan, te disponeren en zodanige verdere orders te stellen, als Wy tot bereiking der voorschreven goede eindens zullen oordeelen te behooren.

Eindelyk vermanen Wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorschreven Stad Dordrecht, dat zy alle tot hiertoe gesubsisteerd hebbende partyschappen en Animositeiten laten varen, het gepas-

DORDRECHT.

Public. ter verandering van de Regeering.

feerde wederzyds vergeven en vergeten en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vrede en goede harmonie famen leven: terwyl Wy het betragten of nalaten van dezen pligt, van de zyde der genen die profesfie maken van Aanklevers te zyn van de belangens van Ons Huis, zullen aanmerken als den toetsfteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende Wy voorts en des noods bevelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betragten, al het gunt de pligt van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op pœne, dat de genen, welke bevonden zullen worden tegen deze Onze ferieufe wil en begeerte te hebben ingegaan en zich van eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de bevelen van dezelve fchuldig te maken, als Verftoorders van de gemeene rust en Verachters van Onze heilzame oogmerken en bevelen, naar exigentie van Zaken en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel zullen worden geftraft.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 24 Maart 1788.

(*geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

T. J. DE LARREY.

Hier op volgde de oprichting van eene nieu-

nieuwe Schuttery dezer Stad, volgens een nieuw Reglement, in 't welk de volgende hoofdzakelyke punten voorkomen: DORDRECHT.

I. Nimmer zal eenig ander gewapend Burger-Corps, onder wat benaming het ook zoude mogen zyn, het zy van Genootschap of gewapende Schuttery, binnen de voorsz. Stad mogen worden opgericht, buiten de alleen wettige wagtdoende Stads Burgery, op pœne, dat de verzoekers, en veel meer de instellers of deelgenoten van, of tot zoodanig ander Gewapend Corps, als verstoorders der publieke rust, zullen worden aangemerkt, en als zodanigen, naar exigentie van zaken gestraft. *Zakelyke inhoud van 't Reglement op de Schuttery.*

II. De Wagtdoende Burgery zal blyven bestaan, uit acht Compagnien, en ieder Compagnie uit vier Divisien.

III. Over ieder Compagnie zal gesteld worden, een Kapitein, Kapitein-Lieutenant, Lieutenant en Vaandrig, en verdere Onder-Officieren, zo en op dien voet, als van ouds plagt te geschieden.

IV. Tot Kapiteinen zullen voortaan by den Oud-Raad der voorsz. Stad worden aangesteld, de acht Jongste Leden van den Oud-Raad, zodanig, dat elk nieuw aankomend Lid, in plaats van den Oudsten der voorsz. acht jongste Leden, welke als dan zyn ontslag zal bekomen, zal verplicht zyn te succederen.

V. De overige Officieren zullen voortaan moeten worden aangesteld, door den Burger-Krygsraad, op voordragt van den Kapitein van de Compagnie, waar in de vacature zal vallen.

VI. De Burger-Krygsraad zal voortaan bestaan uit de vier Regeerende Burgemeesteren, vier Collonellen, (die uit de afgaande Kapiteinen door den Oud-Raad zullen moeten worden verkooren) de acht dienende Kapiteinen en Kapitein Lieutenants.

DORDRECHT.

Zakelyke inhoud van 't Reglement op de Schuttery.

VII. De Burger-Compagnien zullen, gelyk van ouds, worden geformeerd uit zodanige Burgers, welke Tocht en Wacht binnen de voorsz. Stad subject zyn, waar toe de Kapiteinen, met overleg van Burgemeesteren en Collonellen, zullen voorstellen zodanige Persoonen, als tot Schutters in derzelver respective Compagnien kunnen worden aangenoomen, daar by echter in 't oog houdende het gunt deswegen by de Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. in dato 3 November 1787 is vastgesteld, zullende de zodanigen, welke, uit hoofde van de voorgem. Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog., tot de Wachtdoende Burgery niet worden geadmitteerd, door Burgemeesteren, met overleg van Collonellen, op zodanig Wacht-Geld worden gesteld, als, naar een iegelyks omstandigheden, zal bevonden worden te behooren.

VIII. Die geen Wachtdoende Burger is, zal in 't vervolg tot geen Regeering van Gilden worden geadmitteerd: uitgezonderd nogthans de genen, welke hunnen tyd bevorens als Wachtdoende Burgers hebben uitgediend, of alvorens, om byzondere redenen, hun ontslag hebben verkreegen van de Regeering, of van den Krygsraad.

Volgens het IX Artikel zyn alle de hier voorgem. Hoofd- en mindere Officieren, als mede alle verdere aantestellen Onder-Officieren en Wachtdoende Burgers, gehouden afteleggen, nog voor den Eed by Resolutie van Hun Ed. Mog. in dato 15 February gearresteerd, den volgenden Eed:

„ Wy belooven en zweeren de Staten van Hol-
„ land en West-Friesland, zynde onze hooge en
„ Souveraine Overheid, Zyne Hoogheid den Hee-
„ re Prince van Orange, als Erfstadhouder de-
„ zer Provincie, in die kwaliteit, mitsgaders de
„ Stad Dordrecht gehouw en getrouw te wezen;
„ Dat wy goede Tochten en Wachten zullen
„ houden, en doen houden, de Stad Dordrecht

„ en

„ en haare Regeering, benevens de goede Burgery
„ en Ingezetenen helpen beschermen tegens alle
„ geweld, oproer en moedwil, van binnen en van
„ buiten; dat wy ons altyd zullen gedragen met
„ behoorlyk respect omtrend de Heeren Burgemee-
„ steren en Regeerders der voorsz. Stad, obser-
„ veerende de ordres, die ons zullen gegeven wor-
„ den; en ons voorts in 't generaal, by alle voor-
„ komende gelegenheid zullen gedragen, gelyk
„ een goed Officier of Onder-Officier of Wacht-
„ doend Burger schuldig is en behoort te doen."

DORDRECHT. *Zakelyke inhoud van 't Reglement op de Schuttery.*

HAARLEM.

Ter gelegenheid van den Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prinse Erfstadhouder op Saturdag den 8 Maart, is de Parade van de Krygsbezetting met buitengewoone Staatsie en een verdubbeld getal manschappen opgetrokken. Ten agt, twaalf en vier uuren wierdt het Geschut van onze wallen gelost, en des avonds de huizen door de geheele Stad verlicht, waar onder in het byzonder de Toren der Groote Kerk, zynde geheel met Lantaarnen verlicht, uitmuntte. Voorts is alles in de beste orde en in de volmaaktste rust afgeloopen.

Men heeft berichten, dat genoegzaam overal in deze Provincie, gelyk ook in die van Utrecht, zeer veele vreugdebedryven hebben plaats gehad.

Den 10 Maart des avonds heeft het Orange Vaandel van de Cloveniers-Doelen, der nieuw opgerichte Schuttery binnen deze

HAARLEM. Stad, voor de eerstemaal de Nachtwacht betrokken.

Wy hebben, onder DORDRECHT, van de buitengemeene geldinzamelingen in de meeste plaatsen, op den Dank- Vast- en Bededag, gewag gemaakt. Dog zulks heeft eene uitzondering in deze Stad, alwaar, schoon van zeer gegoede Ingezetenen voorzien, naauwelyks meer dan 600 Guldens in het geheel zyn ingekomen. Dit baart verwondering en verschillende nadenking, naar ieders byzondere denkwyze.

Den 22 Maart is deze Publicatie gedaan:

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Haarlem, gelet hebbende op de buitengewoone zwaare onkosten, door Stads kasse van tyd tot tyd geleden, en vooral op die geene, welke zedert den loop van zes Maanden, zyn uitgeschoten; en verder zullen moeten worden uitgeschoten, tot inkwartiering van het Militair Guarnisoen alhier, beloopende weekelyks eene somma van ruim vier honderd zeventig Guldens: En in aanmerking hebbende genomen de onmogelykheid voor Stads Kasse, om zonder een toereikende Subsidie, alle die noodzakelyke uitgaven te kunnen dragen.

Zo is 't, dat Myne Heeren voornoemd, vertrouwende op de welwillenheid van dezer Stads brave Burgery en Ingezetenen, om een geëvenredigd aandeel toe te brengen, tot verzorging der Militie, door welkers waakzaamheid de algemeene rust tot noch toe op eene voorbeeldige wyze is bewaard gebleven, (overeenkomstig het besluit van de Heeren Raaden en Vroedschappen dezer Stad,) hebben goedgevonden en verstaan, te statueeren, zo als gestatueerd wordt by dezen:

Dat

Dat tot het voorsz. einde door een der Stads Bodens, geadfisteerd met de Vinders van elke Buurt, van de Bewoonders van Huizen, zo binnen deze Stad als hare Vryheid gelegen, mitsgaders van de Gebruikers van Stallen en Pakhuizen, maandelyks zal worden gevorderd en geheeven eene belasting, geproportioneerd aan de Verponding, en gerekend tegens tien Stuivers van ieder Gulden in het Jaar; voor welke ieder Huis, Stal of Pakhuis van 's Lands wege in dezelve is aangeslagen.

HAARLEM. *Public. wegens belasting enz.*

Dat gemelde belasting ook zal worden gevorderd van de Heeren Raden en Ministers, die reeds Huizen gekogt of gehuurd hebben, doch dezelven noch niet hebben betrokken, of welke binnen den tyd van zes maanden als noch een Huis zullen huuren of kopen, alles mede geproportioneerd aan de Verponding der gemelde Huizen, zo als dezelve ook zal worden geheven van de Bewoonders van Kamers, in huur doende agt en veertig Guldens, en daarenboven, en gerekend tegens den twaalfden Penning van gemelde Huurpenningen.

Verklaarende Hun Ed. Achtb. van de gemelde belasting te ontheffen, alle zodanige Bewoonders, die uit eenige Diaconie- of Stads Kas worden gealimenteerd.

En zal de heffinge derzelve worden verstaan te zyn ingegaan met den eersten dag der maand February; en ook dadelyk ophouden met het einde van de maand, in welke de Militie deze Stad zal komen te verlaten; en dat dezelve voortaan weder alleen aan de Wagt der Schuttery zal zyn aanbevoolen en toevertrouwd, enz.

's GRAVENHAGE.

Jonkheer *Van Nagel*, den 28 der afgelo-

pe-

'S GRAVENHAGE. pene maand February, als benoemde Gezant van dezen Staat aan het Hof van Groot-Brittanje, afscheid van de Algemeene Staten genomen hebbende, vertrok den 1 dezer maand naar Helvoetsluis, om met de Paketboot naar Engeland over te steeken.

De Provincie FRIESLAND heeft ingestemd in het besluit van Holland, tot handhavinge van de Constitutie en het Erfstadhouderschap en de onderlinge vrywaaringe van dezelve. Ook hebben de Provincien Gelderland en Overyssel daar toe besloten.

Verscheidene persoonen, welken in de Onlusten der voorgaande Jaaren zyn betrokken geweest, hebben zich tot de Staten van Holland gewend, om onder de *Amnestie* of Vergiffenis te mogen begrepen worden. Onder deze persoonen telt men ook de Heeren Oud Burgemeesteren van Rotterdam *Bogaert*, Heer van Alblasserdam, en *Vingerboed*, als mede de geweezen Hoofd-Officier van Rotterdam Mr. *Paulus Gevers*. (*) Deze Requesten zyn gezonden aan den Hove Provinciaal om advys, met opschorting van de rechtsgedingen.

De toebereidzelen, welken alhier gemaakt wierden, om den Verjaardag van Neêrlands Erfstadhouder, Prins WILLEM DEN VYF-

DEN,

(*) Zie hier na onder ROTTERDAM.

DEN, te vieren, waren pragtig en kostbaar. Niet alleen wierden op de aanzienlykste plaatzen en in de voornaamste straaten de Illuminatien in eenen nieuwen smaak ingerigt, daar in zommigen der laatsten alle de huizen van buiten op dezelfde wyze moesten verlicht zyn met Piramiden en Bogen, maar ook de kostbaare Zegenboogen, Triumphpoorten, Naalden, Piramiden enz., welken gebouwd wierden, en waar van het getal omtrend honderd beliep, beloofden fraaye gezichten. Ook muntte uit de pragtige *Obelisk* of Pronknaald op het Buitenhof voor het Stadhouderlyk Kwartier. Dezelve rees omtrend ter hoogte van vyftig voet boven het toneel uit, waarop het Vuurwerk op den 11 dezer maand wierdt afgestoken, en die den 8 geillumineerd was. 's GRAVENHAGE.

Onder de menigte van Praalboogen, was ook opmerkelyk de Eerpoort op het Spui, welke over het water gebouwd was; verders die op de Princegragt, in de Boekhorstraat, Wagestraat, dunne Bierkaay, Spuistraat, in het Noordeinde, Voorhout, op het Tournooyveld, Plein, Blyenburg, enz.; van welke de meesten 40, 50 en meer voeten hoog waren: Ook de Piramiden op de Groote- en Groenmarkt.

Het pragtig Bouwstuk door den Heer *J. Maritz*, 's Lands Geschutgieter, voor het Giethuis opgerigt, trok insgelyk de aandagt.

In

'S GRAVENHAGE.

In het Dagpapier dezer plaatze, las men deze Waarschouwing:

Een ieder wordt geadverteerd en verzogt op den avond van de Illuminatie, ter vermyding van confusien en desorders, met de Rytuigen het navolgende te observeeren; te weeten de Veenestraat niet in te ryden, dan van de kant van de Groenmarkt.

De Princegragt te ryden van de zyde van het Boterhuis langs het Tuchthuis na het einde, en aan de overzyde van het einde na de Boekhorstraat.

Het Spuy van de Kapelsbrugge komende aan de zyde van de Spuistraat op te ryden, en aan de overzyde de Turfmarktsbrugge te pasfeeren na de Kapelsbrugge.

De Hofsingel niet in te ryden dan van het Buitenhof.

De Nobelstraat niet in te ryden dan van de kant van de Papestraat.

Het Achterom in het geheel met geene Rytuigen te pasfeeren.

Noch word geadverteerd, dat op den avond van den 8 Maart 1788, in het ryden naar het Oude Hof, de trein zyn aanvang zal nemen van de zyde van de Plaats door het Noordeinde, en van het Oude Hof terug, het Noordeinde door na de Scheveningsche Brug.

Alle 's Lands Bedienden, gehoorende tot de Collecte der Gemeene Middelen in de Provincie, moeten nu ook den Eed op de bevestigde Constitutie doen; zynde reeds van wegens Heeren Gecommitteerde Raden, aan

aan de Opzienders van het Zegel aanschryving gedaan, ten einde ieder in zyn ressort gemelde Bedienden hier van verwittige. 's GRAVENHAGE.

De Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, verscheenen zynde, is in de beste orde gevierd.

Zyne Doorluchtige Hoogheid verscheen des morgens omtrend half negen op het Buitenhof, alwaar de *Guardes du Corps* in hunne nieuwe uniform, zynde rood scharlaken met blaauwe kleppen, opslagen en kragen, ryk met goud versierd, geel ondergoed, en geele fluweele bandeliers met goud, paradeerden. Vervolgens verscheen Zyne Doorluchtige Hoogheid op de parade, welke zeer talryk was.

Op den middag ontving Zyne Doorluchtige Hoogheid de begroetingen van gelukwensching van de vreemde Gezanten, en andere persoonen van rang en aanzien.

De Hollandsche en Generaliteits-Collegien hadden besloten om dezen dag buitengewoon te vergaderen, en met hunne Kamerbewaarders en Bodens, de pligtspleging van gelukwensching by Zyne Doorluchtige Hoogheid en de overige Doorluchtige Familie op eene plegtige wyze af te leggen; doch Zyne Doorluchtige Hoogheid heeft deswegens vriendelyk laten bedanken. Intusschen hebben de gemelde Leden van de hooge Regee-

'sGRAVENHAGE. geering elk op eene afzonderlyke wyze die pligten afgelegd.

Des avonds was op het Oude Hof groot *Cour* en gelukwensching by Haare Doorluchtige en Koninklyke Hoogheden; het Hof was by die gelegenheid talryk.

Des avonds tegen agt uuren begon de Illuminatie: het weder zeer stil en helder zynde, deedt dezelve de schoonste uitwerking; ieder hadt getragt uit te munten; de heerlykste gezigten vertoonden zig in verscheide straaten en op andere publieke plaatzen. Het is niet wel mogelyk om door eene beschryving een juist denkbeeld te geven van den smaak, en de luisterryke vertooningen, welke zig alom opdeeden.

Omtrend 10 uuren reeden Haare Doorluchtige en Koninklyke Hoogheden met een pragtig gevolg van het Binnenhof, door de meeste en voornaamste straaten van den Haag, tot het zien der Illuminatien, Eerepoorten, Zegenbogen enz. Hooggemelde Haare Hoogheden de Osse of Beestemarkt Buurt doorrydende, deeden dezelven den Stichteren der twee Eerezuilen aldaar de eere aan, eenigen tyd hunne *Decoratien* te bezigtigen, by welke gelegenheid eenige jonge meisjens de vryheid gebruikten, Hunne Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden met bloemen en palm te bestrooyen, onder een onophoudelyk Vreugdegezang, Hoezee en Vivat Oranje, welk alles Hoogstdezelven zich lieten welgevallen.

Ver-

Verders is alles met genoegen afge- lopen, zonder dat ergens het geringste on- geluk, of de minste verwarring of ongere- geldheid heeft plaats gehad. 's GRAVENHAGE.

Wyders wordt uit alle voorname Steden en Plaatzen van de Provincie Holland gemeld, dat de Illuminatien fraai en de vreugde bedryven nergens gestoord zyn geweest. Te Rotterdam heeft nog dit byzondere plaats gehad, dat geduurende de Illuminatie de Kerken, alwaar Orgels zyn, open en verlicht waren, en op die Orgels toepasselyke Muziekstukken gespeeld wierden.

Op Sondag den 9 dezer, wierdt ter gelegenheid der 40ste Geboorte Verjaaringe van Zyne Doorluchtige Hoogheid, in de Luthersche Gemeente alhier, de Godsdienst met allerley Speeltuigen gevierd, 't welk Zyne Doorluchtige Hoogheid dien avond onder het gehoor van den Wel Eerwaarde Heer *Van der Heide*, Ph. Doct. en oudsten Leeraar in voornoemde Gemeente, bywoonde. Tot text der Leerrede was genomen Ps. CXVIII: vs. 24.

Den 11 Maart, even na negen uuren, wierdt het pragtig Vuurwerk alhier op het Buitenhof afgestoken, ten aanschouwen van duizenden zo Inwooners als Vreemdelingen, welken in groote menigte van onderscheidene plaatzen herwaards waren toegevloeid.

De Heeren Raad-Pensionaris *Van den Spiegel*, en Secretarissen van de Staten van Hol-

'S GRAVENHAGE. land *Clotterboke*, *Reyers* en *Van Buren*, hebben ook den nieuwen eed op de *Constitutie* afgelegd.

De Planters en Ingezetenen van de Volkplantingen *Berbices*, *Essequebo* en *Demerary*, hebben zich by Requeste aan Hunne Hoog Mog. vervoegd „ om te verkrygen eene vol„ komene vryheid, om door Schepen van al„ lerley Natien van de benodigde Slaven „ voorzien te worden, en wel zo lange, als „ de West-Indische Compagnie of andere Ne„ derlandsche Slaafhaalders in gebreeke zul„ len blyven aan der Supplianten behoefte en „ aan den inhoud te voldoen van het Octroy, „ door Hun Hoog Mog. aan deze Volkplan„ tingen verleend." Wy zullen die Requesten hier na onder AMSTELDAM mededeelen.

Men verwagt, dat eerstdaags de Heer *Van Alvensleben*, Extraordinaris Envoyé van Zyne Pruisfische Majesteit, met gelyke Statie als de Ridder *Harris*, de waardigheid van Ambassadeur zal aannemen, en vervolgens de Verbintenis tusschen Engeland, Pruissen en de Republiek wel zal gesloten worden, vermits thans de zwarigheid, die de sluiting met Engeland vertraagd schynt te hebben, en daar in bestonde, dat de Republiek gaarne terug zoude gehad hebben de Stad *Negapatnam* op de Kust van Coromandel, by het laatste Vredes-Tractaat aan Engeland overgegaan, nu is weg genomen, hebbende Holland van die teruggave afgezien.

Verders zullen deze Verbintenissen alleen

tot

tot verdeediging zyn, niet tot hulp van eenigen aanvaller. 's GRAVENHAGE.

Het Krygsvolk van den Hertog van Brunswyk, in soldy van dezen Staat overgenomen, gaat op marsch, en bestaan in 3000 Man, met een trein Artillery, ingevolge een verdrag, den 22 February met dien Vorst gesloten door den Generaal Major *Van Mönster*, welke met een dergelyk verdrag voor een nog groter getal van Krygsvolk aan 't Hof van Kassel gelast was. Daar is ook nog eene overneeming van Anspachsche en Mecklenburgsche Troupen in til. Het geheele getal wordt begroot op 8000 man.

De Algemeene Staten hebben op voorstel van de Provincie Gelderland, Zyne Doorl. Hoogheid verzogt, „ ordres te willen stellen, dat de voornoemde overgenomen „ Brunswyksche Troupen en zodanige anderen, welke nog in subsidie mogten worden overgenomen, by het inkomen van „ eene der Provincien, of in eenige Steden, item in Staat hebbende, in Guarnisoen „ gelegd wordende, de gerequireerde Eeden „ afleggen, op zodanige wyze als in voorgaande tyden omtrend soortgelyke subsidiaire Troupen heeft plaats gehad."

De Heer *Caillard*, waarneemende de zaken van Frankryk, heeft van Hunne Hoog Mogende gevorderd eene somme van 1,150000 Livres, waar op het verlies van de Corvette *La Sémillante* geschat wordt, welke aan den

'S GRAVENHAGE. Bevelhebber van een Hollandsch Eskader geleend zynde, den 4 January des voorleden Jaars 1787 in brand geraakt en door de vlam verteerd geworden is,

Wanneer Zyne Hoogheid den 10 dezer, de Vergadering van den Raad van Staate bywoonde, deedt Hoogstdezelve aldaar het volgende voorstel:

EDELE MOGENDE HEEREN!

Daar nu door de Heeren Staten van meer dan eene Provincie, en laatstelyk door die van Holland en West-Friesland, op het voorstel door My daar toe gedaan, aan zodanige Ingezetenen, die zonder een verkeerd opzet zig hebben ingelaten in de rampspoedige verdeeldheden, die den geheelen Staat hebben beroerd, en tot op den oever van zyn verderf gebragt, een generaale Amnestie en Vergiffenis is verleend, van het geene door hun, gedurende de voorsz. onlusten, is gedaan en gecommitteerd.

En die verdeeldheden zig ook hebben uitgestrekt tot het ressort van de Generaliteit, en in 't byzonder tot Staats-Braband, en voornamelyk de Meyerye van 's Bosch. En dewyl ik geïnformeert ben, dat een aantal particuliere Persoonen, welke zich aan eenige seditieuse en gevaarlyke bewegingen hebben schuldig gemaakt, uit bewustheid van schuld, en vreeze voor de vervolging der Justitie, of tot hunne Huizen en Beroep niet durven wederkeeren, of hun Vaderland reeds verlaten hebben, en nog dagelyks verlaten, waar door eensdeels de ruïne en armoede van veele Huisgezinnen, en anderdeels een aanmerkelyke ontvolking moet worden veroorzaakt, waar van de gevolgen niet anders dan zeer nadeelig

voor

voor 's Lands Inkomsten kunnen weezen; is het My ten uitersten noodzakelyk voorgekomen, dat ook by Hun Hoog Mog. aan zodanige Ingezetenen en Bewoonders van het resfort van de Generaliteit, die in de voorsz. beroertens, door onkunde, onvoorzichtigheid en verleiding, hebben deel genomen en commiseratie verdienen, werde verleend een generaale Amnestie en Vergiffenis, van het geene door dezelve zoude mogen zyn misdreven, onder zodanige voorwaarden, uitzonderingen en bepalingen, als Hoogstdezelve ten meesten nutte van den Lande volstrekt noodzakelyk zullen oordeelen. *'s Graven-hage. Voorstel wegens Amnestie enz.*

En ik hebbe niet willen afzyn, aan U Ed. Mog. in consideratie te geven, of niet zouden kunnen goedvinden, daar toe een voorstel aan Hun Hoog Mogende te doen.

(Was geteekend)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

'S HAGE, den 10 Maart 1788.

Dit voorstel zondt de Raad van State aan de Algemeene Staten, en dezen zonden het zelve aan den Raade en Leenhove van Braband, om daarop ten spoedigsten hun advis en een ontwerp van een Placaat tot Vergiffenis toe te zenden.

De Heeren Staten van Holland en West-Friesland, den 23 February laatstleden, besloten hebbende: „ om aan de Troupen, ter repartitie dezer Provincie staande, en in dezelve Guarnisoen houdende, provisioneel, geduurende de tegenwoordige omstandigheden der Guarnisoenen, toe te leggen een dou-

'S GRAVENHAGE. ceur van 12 stuivers per man 's weeks, van den tyd af dat dezelve in deze Provincie gekomen zyn, als mede aan de Troupen, ter repartitie dezer Provincie in andere Provincien en het district van de Generaliteit liggende, mede provisioneel een douceur van 6 stuivers per man 's weeks; en dat daarvan ter Generaliteit opening zoude worden gedaan, met verzoek dat de Provincien gelyke voorziening omtrend de Troupen op haar repartitie staande geliefden te doen; en dat voorts met betrekking tot de Militie op andere Provincien gerepartiticeert en binnen deze Provincie Guarnisoen houdende, met name te Gorinchem, en de Artillery te Delft en Amsterdam in Guarnisoen, mede het voorschreven douceur van 12 stuivers per man 's weeks zoude worden betaald, mits niet langer als geduurende vier weken."

Zo hebben Heeren Gecommitteerde Raden in den Hage en te Hoorn resideerende, die door Hunne Ed. Groot Mog. gequalificeert waren om tot de executie van die Resolutie de nodige orders te stellen, alvorens aan Hoogstdezelven in consideratie gegeven: „ dat de meeste Ritmeesters en Kapteinen der Compagnien, ter repartitie dezer Provincie, zo wel buiten als in dezelve Guarnisoen houdende, zedert het intrekken van de douceuren, uit hoofde van het gesubsisteerd hebbende Cordon genoten, hangende Hunner Ed. Groot Mog. deliberatien over het soulaas in plaats van dezelven toe te voegen, by continuatie het douceur van 12 stuivers

vers permain, aan de manſchappen hunner Compagnien hebben blyven betalen, en zulks niet alleen tot voorkoming van zeer apparente desurders, waar van het gebeurde te 's Hertogenbosch en op andere plaatzen, zeer veel aanleiding gaf te vreezen, maar zelfs op het geen zy Heeren Gecommitteerde Raden hadden aangeraden, als volſtrekt noodzakelyk om in de eerſte ogenblikken, na het eindigen der geſubſiſteerd hebbende troubles en desordres, het rustige gedeelte van de Armée in deszelfs geleden ſchade te gemoet te komen en te conſerveeren, en zy Heeren Gecommitteerde Raden met de grootſte reden bedugt waren, dat indien de voorgemelde Reſolutie van Hunne Ed. Groot Mog., zo als dezelve is leggende, zonder het vaſtſtellen van het rembourſement, dat by het Advys, waar op die Reſolutie is genomen, was voorgeſteld, wierdt ter uitvoer gebragt, en 'er teven's geen convenable tyd wierde bepaald, om het genot van de douceuren, door Hunne Ed. Groot Mog. thans gereguleerd, te doen ingaan, zeer veele Ritmeeſters en Kapteins, welke de voorſchreve avances, met de loffelykſte oogmerken en niet zonder toeſtemming van Gecommitteerde Raden gedaan hadden, daar door geheel zouden worden geruïneert en derzelver Compagnien aan deſertie en mogelyk erger zouden worden blootgeſteld."

'S GRAVENHAGE.

Hunne Ed. Groot Mog., het een en ander in overweging hebbende genomen, „ hebben den 11 dezer, by ampliatie op Hoogstder-

'sGRAVENHAGE. zelver Resolutie van den 23 February laatstleden, goedgevonden en verstaan: de Heeren Gecommitteerde Raden te authoriseeren, om aan alle de Ritmeesters en Kapteinen, staande ter repartitie dezer Provincie, zonder onderscheid of hunne Guarnisoenen zich binnen of buiten dezelven bevinden, te rembourseeren het montant der Douceuren, op den voet van de voorheen genoten twaalf stuivers aan de manschappen van hunne Compagnien gegeven, voor zo verre dezelve aan Heeren Gecommitteerde Raden, op den Eed aan den Lande gedaan, zullen kunnen aantoonen de voorschreven 12 stuivers effectivelyk te hebben betaald, en dat zulks plaats zal hebben tot den 26 dezer maand." Zie de uitvoering van dit besluit hier na bl. 442.

Hun Hoog Mog. de Algemeene Staten, hebben goedgevonden en verstaan, „ dat het „ Request van Mr. *Fredrik van der Hoeven*, „ Contrarolleur ten Comptoire van de Con„ voyen en Licenten te Gouda, daarby, „ om redenen in gemelde Requeste geallegueerd, verzoekende, ingeval hy genood„ zaakt zoude zyn, gezamentlyk met den „ Ontfanger ten zelven Comptoire, Mr. *M.* „ *van Toulon*, in zyn post te continueeren, „ liever daar van te worden ontslagen, en „ Hun Hoog Mog. hem in dat geval gracieu„ selyk zyne demissie geliefden te accordee„ ren, zal gesteld worden in handen van „ Mr. *M. van der Pot*, waarnemende de be„ diening van den Advocaat-Fiscaal van de „ Generaliteit, om daar van zodanig gebruik

„ te

„ te maken als hy zal bevinden te behooren; 's GRA-
„ en is dien onverminderd aan den Contra- VENHA-
„ rolleur *Van der Hoeven* vrygelaten, zoda- GE.
„ nig verzoek tot demisfie van zyn post, als
„ Contrarolleur van de Convoyen en Licen-
„ ten te doen, als hy geraden zouden mo-
„ gen oordeelen, doch met last, om in zy-
„ ne voorsz. bediening continueerende, de-
„ zelve inmiddels naar behooren waar te ne-
„ men, en de ordres, die hem van wegen
„ het Collegie ter Admiraliteit op de Ma-
„ ze zouden mogen worden toegezonden,
„ naar behooren te pareren en na te komen.

De Heer Ridder *Harris*, Extraordinaris Envoyé van Zyne Groot-Brittannische Majesteit, heeft den 13 Maart de waardigheid van Extraordinaris Ambassadeur van gemelde Zyne Majesteit by Hun Hoog Mog. aangenomen, is by die gelegenheid in gesprek geweest met den Heer Voorzitter van Hun Hoog Mog., en heeft zyne Geloofsbrieven in die hoedanigheid overgegeeven. Gemelde Heer Voorzitter heeft vervolgens van wegen Hun Hoog Mog. het tegenbezoek aan de wooning van dien Gezant afgelegd.

Den 14 Maart heeft gemelde Gezant een plegtig bezoek by Zyne Doorluchtige Hoogheid afgelegd. Wanneer Hy ten dien einde van deszelfs wooning naar het Stadhouderlyk Hof zou ryden, hadden zich eenige jonge meisjens van 12 tot 15 Jaaren of daar omtrend, uit de Oost-Noordenrykfche en Paarlbuurt, allen in het wit gekleed met Orange

's GRAVENHAGE.

Bendelieren, en opgeleid door Deken en Hoofdlieden van gemelde Buurt, voor de wooning van gemelde Gezant vergaderd. De Gezant, naar buiten komende om in de koets te treden, wierdt door de jonge Maagden met Palm, Laurier, Myrtenbladen en Bloemen gestrooid tot aan het rytuig.

Welgemelde Gezant zat in zyn Staatsiekoets, vergezeld van Milord *Beauchamp*, Zoon van den Grave van *Hertfort*, gewezen Kamerheer des Konings, en wordende gevolgd door eene tweede Koets, mede met zes paarden bespannen, in welke koets zaten Milord *Agrim*, Zoon van den Grave van *Athlone*, en de Heer *Jackson*, Gezantschaps Edelman.

Deze Staatsie tot aan de wooning van den Gezant van Portugal, naby het plein gekomen zynde, wierdt dezelve daar opgewagt door een Burger Gilde, allen ryk met Oranje vercierd, welken toen in orde voor den trein uittrokken, met vliegend Vaandel en slaande trom. Het gestadig gejuich en geroep van *Hoezée* en *Vivat de Koning van Engeland*, *Vivat Orange*, door de talloze menigte van aanschouweren, was groot.

De trein aan het Stadhouderlyk Hof genaderd zynde, tradt de Ridder *Harris* uit de koets, en ging door de geschaarde Burgers, welken den weg tot aan den trap met Palm, Laurier, Myrtenbladen en Bloemen strooiden.

De terugtogt van deze Staatsie door het middenpad van het Voorhout tot aan de wooning, geschiedde op dezelfde wyze, onder

der het gestadig gejuich der menigte, vor- 's Gra-
dende de Gezant by het uittreden ook weder venha-
door de vergaderde jonge Maagden even als ge.
te vooren bestrooid.

Den 15 Maart heeft Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, een plegtig tegenbezoek by den Gezant van Groot-Brittannje afgelegd. De plegtige Staatsie by die gelegenheid was aldus:

Zyne Doorluchtige Hoogheid van het Stadhouderlyk Hof gaande, wierdt door een Corps van 24 jonge meisjens uit de Oost-Noordenrykſche en Paardemarkt, met Palm, Laurier-, Myrtenbladen en Bloemen gestrooid tot aan de Paradekoets, waar in Zyne Doorluchtige Hoogheid stapte; waar op de optogt in dezer voege begon.

1. De Hof-Fourier met twee huisbedienden te paard.
2. en 3. Twee koetzen met zes paarden bespannen, in elk van dewelke zaten twee Edellieden.
4. De Heer Gouverneur der Pages, met twee Pages te paard.
5. Vier Lopers. 6. Twaalf Lakeyen.
7. De Statie-Koets waar in Zyne Doorl. Hoogheid was gezeten, verzeld door twee Kamerheeren, omringd door agt Helbaardiers.
8. Een Escadron Guardes te paard.
9. en 10. Twee koetzen met zes paarden bespannen, in elke van dewelken weder twee Edellieden zaten. By elke koets gingen vier Hofbedienden.

11. Twee

'S GRAVENHAGE. 11. Twee huisbedienden te paard sloten den trein, welke van het Binnenhof afreedt, de korte Vyverberg langs, over het Tournoiveld, door het korte en lange Voorhout, tot aan de wooning van den Gezant van Groot-Brittanje: wordende de terugtogt van gemelde wooning genomen door gezegde lange Voorhout, Kneuterdyk, Gevangen Poort, over het Buitenhof, door de Stadhouderlyke Poort op het Binnenhof.

Deze gansche Staatelyke togt geschiedde onder een onophoudelyk geroep van *hoezée* en *Vivat Orangje*, enz.

Wanneer de Ridder *Harris*, den 13 dezer maand in zyne nieuwe waardigheid van Extraordinair-Ambassadeur en Plenipotentiaris van het Britsche Hof, 't eerste bezoek by den President van Hun Hoog Mogende afleide, overreikte hy tevens den Geloofs-Brief van den Koning zynen Meester, waar van de inhoud deze was:

HOOG MOGENDE HEEREN!

Onze goede Vrienden, Geallieerden en Bondgenooten!

Wy neemen te veel deel in de gelukkige Gebeurtenissen, welke onlangs in uwe Republiek hebben plaats gehad, dan dat wy de aangenaamste en tevens eclatantste gelegenheid niet zouden verkiezen, om U Hoog Mog. al onze voldoening daar over te doen blyken. Met dit oogmerk is het, dat wy gevoeglyk geoordeeld hebben, den Ridder *Harris*, welke gedurende eenige Jaaren by U Hoog Mogende geresideert heeft, en wiens uitsteekende diensten

ſten U Hoog Mogende, insgelyks bekend zyn, met het Character van onzen buitengewoone Ambasſadeur en Gevolgmagtigden Miniſter, te bekleeden. Wy houden ons verzekert, dat om die reden de keus, welke wy van zyn Perſoon by deze gelegenheid doen, U Hoog Mogende niet anders dan aangenaam zal kunnen zyn. Hy is van onze gevoelens zo ten vollen onderrigt, dat hy niet zal in gebreken blyven, U Hoog Mog. op de plegtigſte wyze de verzekeringen van onze toegenegenheid en vriendſchap te herhalen, zo wel als van onze oplettenheid op alles, wat op de voordeelen en den voorſpoed uwer Staten betrekking kan hebben. Onze Ambasſadeur onze Inſtructien in agt neemende, zal gewislyk ſteeds zyne onveranderlyke zorgen aanwenden, om de naauwe en gelukkige verbindtenis, welke tusſchen ons plaats heeft, en welker duurzaamheid zo wezenlyk is voor de wederzydſche belangen der beide Natien, meer en meer te vestigen en te verſterken.

'S GRAVENHAGE.

Brief van den Koning van Groot-Brittanje.

Wy verzoeken U Hoog Mog., volkomen geloof te geeven aan al het geen hy van onzent wegen U Hoog Mog. zal openleggen; waarop wy God bidden, dat Hy U, Hoog Mogende Heeren! Onze goede Vrienden, Geallieerden en Bondgenooten, in Zyne heilige hoede en beſcherming neeme!

Geſchreven in ons Paleis van St. James, den 15 February des Jaars 1788, het 28 van onze Regering.

Uw zeer goede Vriend,

GEORGE, R.

(*Was geteekend*)

CARMARTHEN.

Wan-

'S GRAVENHAGE. Wanneer de Baron *Van Nagel*, Gezant van dezen staat by den Koning van Groot Brittannie, zynen Geloofsbrief aldaar overhandigde, deedt hy deze aanspraak:

SIRE!

De doorslaande bewyzen van vriendschap en belang, welke het Uwer Majesteit, zo goedgunstiglyk behaagd heeft, voor het oog van geheel Europa te toonen, ten voordeele van de Onafhanglykheid en de Constitutie van de Republiek der Vereenigde Provincien, gedurende de laatste Onlusten, welke dezelven zo langen tyd en zo ongelukkiglyk van een gescheurd, en op het punt van haren ondergang en vernieling gebragt hebben, verwekken by Hunne Hoog Mogende de allerlevendigste en alleropregtste erkentenis.

Zy hebben my benoemt tot derzelver Extraordinaris Ambassadeur by Uwe Majesteit, gelyk blykt uit de Geloofsbrieven, die ik de eer heb met den diepsten eerbied te overhandigen, ten einde een zo plegtig als openbaar bewys te geven van de dankbaarheid, die hen bezield, en het gevoel, dat zy hebben, van de uitsteekende diensten, welke Uwe Majesteit hun wel heeft willen doen.

Zy hebben my gelast aan Uwe Majesteit te betuigen derzelver standvastig verlangen en onveranderlyke begeerte om meer Zyne goedheden en toegenegenheid te verwerven, en zorgvuldiglyk die aan te kweken, welke in derzelver uitwerking zo voordeelig voor hun geweest zyn, en tevens om den Vrede, de Eensgezindheid en de Volmaakste Overeenstemming tusschen Uwe Majesteit en de Republyk, te bevorderen en te bevestigen, terwyl de voorspoed en de roem van deszelfs Regeering al-

altyd zullen zyn het voorwerp van derzelver yverigste wenschen. 'sGRAVENHAGE.

Niets kan, Sire! het geluk, dat ik geniet, van de Overbrenger der gevoelens van Hunne Hoog Mogende te wezen, evenaren, dan alleen de vurigste begeerte, om deszelfs genoegen en goedkeuring te verdienen. *Aanspr. van den Holl.*

Gedoogt, Sire! dat ik dezelven met den diepsten eerbied verzoeke, en verwaardig U die verzekeringen aan te nemen van den yver en bereidwilligheid, met welke ik, zonder ophouden, zal arbeiden, om my dezelve waardig te maken. *Ambassadeur te Londen.*

De Koning antwoordde daar op:

„ Dat de blyken van de gevoeligheid en de erkente-
„ nis van Hunne Hoog Mogende Hoogst-
„ denzelven ten uiterste aangenaam waren; dat de
„ onafhanglykheid en het behoud der wettige Con-
„ stitutie van de Republyk Zyne Majesteit altoos op
„ het ernstigste zoude ter harte gaan; dat derzelver
„ welvaart verknogt was met het belang van het
„ Huis van Oranje, en dat Zyne Majesteit voor
„ den tegenwoordigen Stadhouder, als mede voor
„ Zyne Hooggeëerde Gemalinne, tot welke beide
„ Zyne Majesteit zulke naauwe relatie had, de
„ grootste vriendschap gevoelde; dat Zyne Maje-
„ steit niets meer verlangde, dan de banden van
„ vriendschap en goede verstandhouding tusschen
„ het Ryk van Groot-Brittanje en de Republiek
„ naauwer en naauwer toe te halen, en zich vleide,
„ dat hier van eerlang de alleraangenaamste ge-
„ volgen zouden blyken.

Omtrend de Soldyen aan het Krygsvolk ziet men het navolgend

EX-

'S GRAVENHAGE.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van Hun Ed. Mog. Heeren* GECOMMITTEERDE RAADEN *van de* STAATEN *van* HOLLAND *en* WEST-FRIESLAND, *genomen op*

Den 15 *Maart* 1788.

Resol. nopens Soldyen van 't Krygsvolk.

In achting genomen zynde, dat haar Edele Groot Mog. by derzelver Resolutie van den 23 der voorledene maand goedgevonden hebben, aan de Militie ter repartitie van deze Provincie, en in dezelve Guarnisoen houdende, provisioneel en gedurende de tegenwoordige omstandigheid der Guarnisoenen toeteleggen, een douceur van twaalf stuivers per Man 's weeks, van de tyd af dat dezelven in deze Provincie zyn gekomen; als mede aan de Troupes ter repartitie dezer Provincie, in andere Provincien en in het Distrikt van de Generaliteit liggende mede provisioneel een douceur van zes stuivers per Man 's weeks.

En voorts met betrekking tot de Militie op andere Provincien gerepartitieert en binnen deze Provincie Guarnisoen houdende, met naame te Gorinchem en de Artillerie te Delft en Amsterdam in Guarnisoen, mede het douceur van twaalf stuivers per Man 's weeks zal worden betaalt, mits niet langer dan gedurende den tyd van vier weken, en by ampliatie van de voorschreve Resolutie op den 11 dezer, nog hebben geresolveert, om aan alle de Ritmeesters en Kapiteinen van de Militie staande ter repartitie van deze Provincie, zonder onderscheid of hunne Guarnisoenen zig binnen of buiten dezelve bevinden, te rembourseeren het montant der douceuren op den voet van de voorheen genoten twaalf stuivers, aan de Manschappen der Compagnien gegeven, voor zo verre dezelven aan Gecommitteerde Raden op den Eed aan den Lande gedaan zul-

zullen kunnen aantoonen, de voorsz. twaalf stuivers effectivelyk te hebben betaalt, en dat zulks plaats zal hebben tot den 26 dezer maand. 's GRAVENHAGE.

Is na voorgaande deliberatie ter executie van de voorsz. Haar Ed. Groot Mogende Resolutien, goedgevonden en verstaan, de Commisen van de Financien by dezen te authoriseeren tot het depecheren van de Ordonnantien van betalinge der toegelegde douceuren, namentlyk: *Resol. nopens Soldyen van 't Krygsvolk.*

Voor de Troupen ter repartitie dezer Provincie en in dezelve Guarnisoen houdende, provisioneel tot twaalf stuivers per Man 's weeks, van de tyd af, dat dezelve in deze Provincie zyn gekomen.

Voor de Troupes ter repartitie dezer Provincie, in andere Provincien en Distrikt van de Generaliteit Guarnisoen houdende, mede provisioneel tot zes stuivers per Man 's weeks.

Item voor de Militie op andere Provincien gerepartitieert en in deze Provincie, Guarnisoen houdende, met naame te Gorinchem, en de Artillerie te Delft en Amsterdam in Guarnisoen, twaalf stuivers per Man 's weeks, mits niet langer dan gedurende den tyd van vier weeken.

En laatstelyk voor de Ritmeesters en Kapiteinen staande ter repartitie dezer Provincie zonder onderscheid of hunne Guarnisoenen zig binnen of buiten dezelve bevinden, mede Ordonnantien te depecheren, tot remboursement van het montant der douceuren op den voet van de voorheen genotene twaalf stuivers, aan de Manschappen van hunne Compagnien gegeeven, voor zo verre dezelve aan Hun Ed. Mog. kunnen aantoonen de voorsz. twaalf stuivers effectivelyk te hebben betaald, en dat zulks plaats zal hebben tot de maand, ingaande den 25 Maart 1788, zo als insgelyks by behoorlyke Lysten op den Eed aan den Lande gedaan, van de effective sterkte der Manschappen, de tyd dat dezelve in deze Provincie zyn gekomen, en verdere voorgemelde bepaalingen, zal moeten consteeren.

'S GRAVENHAGE. En zal Extract dezer gegeven werden aan de Commisen van de Financien, mitsgaders aan de Solliciteurs Militair, zo om te dienen tot derzelver narigt als om zig daar na te reguleeren.

Accordeert met het voorsz. Register.

Omtrend den honderdsten en tweehonderdsten penningen, te betalen in twee termynen, de eene helft voor den 15 Mei en de wederhelft voor den 1 July 1788, ziet men het Placaat van de Staten van Holland, aldus vastgesteld op den 15 Maart 1788.

De Staten van Holland en West-Friesland, Allen den, geenen die dezen zullen zien of hooren lezen, salut: Doen te weeten: Dat Wy ondervinden, dat tot support van de groote excessive lasten, waar in den Staat door den laatste geëxpireerden en vorige Oorlogen is vervallen, en die uit het ordinaris inkomen van het Land niet konnen werden gevonden, en om eenigzints goed te maaken de groote onkosten en zwaare lasten, waar mede den Staat meerder als te vooren is belast, des gemeene Lands Finantien met extraordinaris Middelen moeten worden onderschraagt.

Zoo is 't, dat Wy, wel hebben willen consenteeren en bewilligen, gelyk Wy consenteeren en bewilligen by dezen, dat van alle Obligatien en Losrentebrieven, loopende ten laste van het gemeene Land, of van eenige publieke Comptoiren binnen deze Provincie, van eenige Steden, Collegien, Heemraad- of Waterschappen, Dorpen, Societeiten, of eenigerhande andere Corpora of Gemeenschappen, geene uitgezondert, wie dezelve ook zouden mogen zyn, zullen worden betaald een honderdste en een tweehonderdste Penning, en zulks

een

een en een half van het honderd: Dog dat van de 's GRAVENHAGE. Obligatien, gesprooten uit de groote Pryzen van de drie Hollandsche Loteryen, van 1711, 1712 en 1713, en waar van de Interessen loopen tegen twee ten honderd, zullen worden geheeven alleen de tweehonderdste en vierhonderdste Penning. *Placaat van de 100 en 200 Penning.*

Welverstaande, dat daar onder niet begrepen zyn de Obligatien, ten lasten van de Oost- en West-Indische Compagnien dezer Landen, onder guarantie van Ons of de Heeren Staaten generaal reeds genegotieert of nog genegotieert zullende werden, als mede met de Obligatien gehoorende tot de negotiatie, tot welker aflossing Wy by Resolutie van den 22 January 1785, als mede by die van den 17 February 1786, een som van honderd duizend guldens jaarlyks hebben geguarandeert, nog ook zoodanige Obligatien, waar in Recepissen van Anticipatie-Penningen ten laste van de Oost-Indische Compagnie dezer Landen, onder Onze guarantie zyn geconverteert,

Dat ten opzigte van de Lyfrentebrieven, welke voor heen na proportie veel minder belast zyn geweest dan de Obligatien en Losrenten, zullen worden betaald twee honderdste Penningen; en dat de waarde van de voorschreeve Lyfrentebrieven, indistinctelyk op een of meer Lyven, genoomen en gereekent zal worden na advenant van tien ten honderd, van het geene ter zake van de voorschreve Lyfrenten jaarlyks moet betaald worden, en zulks dat eene gulden jaarlyksche Lyfrenten gehouden zal worden, in Capitaal waardig te wezen tien guldens,

Dat by Burgemeesteren en Regeerders van de respective Steden, mitsgaders Schouten en Geregten van de respective Dorpen, als mede by de Collegien, Heemraad- of Waterschappen, Societeiten, of eenigerhande andere Corpora of Gemeenschapschappen, geene uitgezondert, wie dezelve zouden mogen zyn, aan de Heeren Onze Gecommitteerde

'sGRAVENHAGE.

Raden in beide de Kwartieren zullen moeten werden overgezonden exacte en gecertificeerde Lysten van de Kapitaalen, daar mede dezelve aan Obligatien, Los- en Lyfrenten zyn belast.

Placaat van de 100 en 200 Penning.

Dat dezelve honderdste en tweehonderdste Penning insgelykss zal werden geheven van de Actien in de Oost-Indische Compagnie, in dier voegen, dat over die jaaren, waar in geen hooger uitdeeling als van twaalf en een half percent zal worden gedaan, de waarde van ieder Actie, in plaats van op vier honderd guldens van elke honderd guldens, niet hooger als op drie honderd guldens zal worden gesteld: en dat by vermeerdering of vermindering der dividenten voor ieder percent hooger of lager uitdeeeling, de waarde van ieder Actie met twaalf en een half percent zal worden vermeerdert of vermindert.

Dog dat volgens Onze Resolutie van den 5 Augustus 1741 van de helft van de voorschreeve tweehonderdste Penning exempt zullen zyn de Obligatien, Rentebrieven en Actien in de Oost-Indische Compagnie, die aan de Ordre van de Ridderschap en Edelen, de respective Steden, de Kerkelyke Comptoiren, Kerken en publieke Godshuizen toebehooren. Welverstaande, dat de Obligagatien, Rentebrieven, en Actien in de Oost-Indische Compagnie, na den 17 January des jaars 1719 by eenige Steden, Kerkelyke Comptoiren, Kerken of publieke Godshuizen geacquireert, deze exemptie niet zullen genieten. En welverstaande mede, dat de groote Prys-Obligatien, gesproten uit de Loterye van den jaare 1746, en Jaarrenten, met exemptie nog zullen moeten jouisseeren.

Dat van de Actien in de West-Indische Compagnie zal werden geheven een honderste Penning, indien daar van geduurende dit loopende jaar uitdelinge word gedaan, dog anders niet, dezelve Actien gerekent ter waarde van vyftig guldens, elke honderd guldens oud Kapitaal.

Dat

Dat voorts van alle Huizen in de Provincie van Holland en West-Friesland gelegen, zullen werden geheven een honderdste Penning. En zulks niet alleen ten aanzien van de Huizen, welkers veertienjaarigen vrydom al bereids is geëxpireert, en daar van dienvolgends de Verpondingen effectivelyk betaald werden, maar ook ten laste van die Huizen, welkers veertienjaaringen vrydom nog niet is geëxpireert, en daar van dienvolgends als nog geen Verpondingen betaald worden, als mede ten laste van die Huizen, die tegenwoordig op de Quohieren van de Verpondingen nog niet zyn bekend; en dat mitsdien van de respective Steden en Dorpen een Quohier van dezelve Huizen door de Magistraten gemaakt zal moeten worden, met expressie, tot wat prys dezelve haars oordeels in de Verpondingen behooren gesteld te worden, om daar van na advenant, van dien, en op den voet hier na vermeld, de voorschreeve honderdste Penningen geheven te worden.

'S GRAVENHAGE.

Placaat van de 100 *en* 200 *Penning.*

Dat een honderdste en een tweehonderdste Penning zal worden geheven van alle Heerlykheden, Tienden, Visscheryen en andere in de Verpondinge gequotiseerde of contribueerende Goederen, niet alleen ten aanzien van dezelve Heerlykheden, Tienden, Visscheryen en andere in de Verpondinge gequotiseerde contribueerende Goederen, maar ook van die geene, die door speciaale Octroyen daar van zouden zyn geëximeert; met dien verstande, dat aan de Eigenaars van de oude en nieuwe Tiendens, de keuze wordt gelaaten, om, of, de voorsz. Verpondingen, of, in plaats van dien, den vyfden Penning van het rendement der zelve Tienden, op den voet van Haar Ed. Groot Mog. Publicatie van den 5 February 1766, te betaalen, mits van de Tienden welke onder een en het zelve District van ingaaring gelegen zyn, de eene of andere betaling doende op een eenparigen voet, zonder van de een Bloken de Verpondingen, en van de ander we-

's GRAVENHAGE.

Placaat van de 100 *en* 200 *Penning.*

derom den vyfden Penning van derzelver rendement te mogen betaalen.

Dog dat van de Landen alleen geheven zal werden een tweehonderdste Penning; dat ook een tweehonderdste Penning zal werden geheven van alle afgezande Landen, en andere die voor als nog met de voorsz. Verpondinge niet zouden mogen wezen belast.

Dat, zoo verre van zoodanige Landen als nog geen Quohier zal zyn gemaakt, houdende taxatie waarop dezelve in de Verpondingen behoorden te werden gesteld, de Schouten en Geregten zodanige Quohieren zullen moeten formeeren.

En zullen de Heeren Onze Gecommitteerde Raden in de respective Kwartieren werden gelast en geauthoriseert, zoo als dezelve gelast en geauthoriseert werden mits dezen, om te bezorgen, dat van de nieuw Getimmerden en Melioratien volgens Onze Resolutie van den 22 April 1751, waarvan aan de Magistraten van de Steden en Geregten van de Dorpen als doen by Missive kennisse is gegeven, als mede van de Afgezande Landen, pertinente Lysten effective geformeert en overgezonden mitsgaders de voorschreeve honderdste en tweehonderdste Penningen respective, dien conform ingevorderd en ten Comptoire Generaal overgebragt werden, en by gebreke van dien daar toe zodanige ordres te stellen, als dezelve tot nakominge van Onze goede meninge des aangaande bevinden zullen te behooren.

Dat, nademaal de begrootinge van de waarde van de voorschreeve Huizen en Landen van groote difficulteit en onkosten is, derhalven, om voor te komen de moeilykheden, die daar uit zouden komen te onstaan, een honderdsten Penning zal werden gerekent te importeeren een heele, en een tweehonderdsten Penning een halve Verpondinge, waarop de voorschreeve Huizen of Landen zyn gequotiseert, en dat mitsdien, iemand een heele of halve Verpondinge betaald hebbende, verstaan zal werden

den daar mede een honderdsten of tweehonderdsten Penning te hebben betaald.

's GRAVENHAGE

Placaat van de 100 en 200 Penning.

Dat wyders alle de gene, dewelken bezitten eenige Ampten, op de Quohieren van den tweehonderdsten Penning van de Ampten bekent, daar van zullen betaalen twee honderste Penningen. Wel verstaande, dat, zo veel eenen honderdsten Penning aangaat, zal mogen werden gekort het geen wegens de heele Extraordinaris Verpondinge, en op den tweeden honderdsten Penning, het geen wegens een halve Extraordinaris Verponding, waar mede die zelve Amten zyn belast, zal wezen betaald.

Dat de voorschreeve honderdste en tweehonderdste Penningen zullen werden betaald in twee termynen, namentlyk, de eene helft voor den vyftienden Mei toekomende, en de wederhelft voor den eersten July daar aan volgende: Alles met dien verstanden, dat het vry zal staan de voorschreeve honderdste en tweehonderdste Penningen te gelyk te voldoen, en dat de Ontfangers of Collecteurs gehouden zullen wezen de voorschreeve honderdste en tweehonderdste Penningen te gelyk te ontfangen, en dat die geene, die dezelve van haare Huizen, Heerlykheden, Tienden, Visscheryen, en andere in de Verponding contribueerende Goederen, als mede van de Landen, de eene helft voor den voorschreeven vyftienden Mei, en de wederhelft voor den voorschreeven eersten July, of wel beide de helften, en zulks het geheel voor den voorschreven vyftienden Mei, komen te voldoen, van ieder termyn of helft, of wel van het geheel, zo dat voor den voorschreeven vyftienden Mei betaald werd, zullen korten een præmie van vier ten honderd; Behoudelyk, dat de præmien niet zullen werden genoten dan by die geene, die de voorgaande reëele honderdste en tweehonderdste Penningen van dezelve Goederen effectivelyk zullen hebben betaald.

Dat geen Ontfangers of Rentmeesters, hoedanig dezelve zouden mogen wezen, eenige Renten of

'S GRAVENHAGE.

Placaat van den 100 en 200 Penning.

Interessen, in loopenden jaare alrede verscheenen, en die na de Publicatie dezes zullen verschynen, zullen mogen betaalen aan de Houders van de voorsz. Obligatien, Los- en Lyfrentebrieven, de voorschreve honderdste en tweehonderdste Penningen respectivelyk subject, ten zy dat alvoorens dezelve honderdste en tweehonderdste Penningen, zodanig als dezelve by deze geconsenteert zyn, daar van zullen hebben afgehouden.

Dat de Burgemeesteren en Regeerders van de respective Steden, mitsgaders Schouten en Geregten van de Dorpen, zullen bezorgen, dat de Penningen, die op de voorschreve honderdste en tweehonderdste Penningen respective, onder beneficie van de voorsz. præmien zullen worden betaald, van tyd tot tyd, na advenant die ontfangen worden, zullen worden gebragt ten Comptoire van den Ontfanger Generaal, en de laatste Penningen uiterlyk acht dagen na de expiratie van de termynen, of dat by gebreke van dien, de voorschreeve præmien niet zullen worden goedgedaan of in rekening gevalideert, en dat dien onvermindert gemelde Burgemeesteren en Regeerders van de Steden, mitsgaders Schouten en Geregten van de Dorpen, of de Ontfangers en Collecteurs, die den ontfang of collecte van de voorschreeve honderdste en tweehonderdste Penningen respective zal wezen aanbevolen, voor de ontfangene Penningen zullen worden geëxecuteert.

Dat die gene, die in gebreken zouden mogen blyven, de voorschreeve honderdste en tweehonderdste Penningen van de voorschreeve Goederen en Ampten binnen de hier boven gespecificeerde termynen te voldoen, daar over paratelyk zullen worden geëxecuteert, en dat dien onvermindert de voorschreeve verschuldigde honderdste en tweehonderdste Penningen respectivelyk van de Obligatien, Rentebrieven, Lyfpensioenen, Actien van de Oost- en West-Indsche Compagnie, mitsgaders van de Tractementen van de Ampten, door de respective Ont-

fan-

fangers, Rentmeesters, Boekhouders en andere, die de Renten, Interessen, Lyfpensioenen, Uitgiften en Tractementen zullen betaalen, ingehouden en aan den Lande betaald en verantwoord zullen moeten worden. En ten opzigte van de Ampten op de pœne verder by Onze Publicatie van den 6 Maart 1751 vastgesteld, zo dat die geene die voor den eersten April van het volgende jaar haar honderdste Penningen van de Ampten niet zullen hebben betaald, tot een mulcte ten behoeve van het gemeene Land aan den Ontfanger zullen moeten betalen een vierde boven het geen zy aangeslagen zyn.

's GRAVENHAGE.

Placaat van den 100 en 200 Penning.

Dat ook de Ontfangers, Rentmeesters, Boekhouders en andere, op welkers Comptoiren de Tractementen worden betaald, en de honderdste Penningen van de Ampten aan andere, of op andere Comptoiren moeten worden voldaan, voortaan geen Tractementen zullen betaalen, ten zy haar by Quitantie koome te blyken, dat de honderdste Penningen van het voorgaande jaar van dezelve Ampten zyn betaald, op pœne dat dezelve daar aan contravenieerende, voor dezelve honderdste Penningen aansprekelyk en responsabel zullen zyn.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie zoude kunnen pretendeeren, zo begeeren Wy, dat deze alomme gepubliceert en geaffigeert zal worden daar het behoord, en te geschieden gebruikelyk is.

Gedaan in den HAGE, onder het klein Zegel van den Lande, den 15 Maart 1788.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van de Staten,

(*Was getekend*) C. CLOTTERBOOKE.

Hun Edele Gr. Mog. hebben ook den zelfden 15 dezer Maand eene Commissie van eenige Heeren uit Hun midden benoemd, om nevens Commissarissen uit de Collegien van

'S GRAVENHAGE. Heeren Gecommitteerde Raden in 't Noorder-Kwartier, by elk derzelve daartoe te benoemen, „ te revideeren en na te gaan, „ welke verdere middelen tot styving der Provinciale Financie zouden behooren te „ worden voorgeslagen, en in trein gebragt."

De Heeren Staten van Holland en West-Friesland, hebben ook den 15 Maart de consenten in de buitengewoone Middelen voor dit Jaar vastgesteld.

De Heer *P. H. Marron*, welke door Hun Hoog Mog., in zynen post als Kappellaan in de Gezantschaps-Kapel van Hun Hoog Mog. te Parys, was geschorst, zo als wy op zynen tyd gemeld hebben, heeft dien post nedergelegd, en niet verkozen, zig by Request van *Submissie* aan Hun Hoog Mog. te voegen.

Op Woensdag den 19 Maart, zynde de Algemeene Dank-Vast- en Bededag, is in de Neder- en Hoogduitsche Kerken van 's Gravenhage ingezameld, de somma van *f* 4944,2., zynde *f* 2527:9. meer dan in den voorleden Jaare.

Zie hier ook een verkort berigt van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden in Noord-Holland, wegens het gedrag van dat Collegie, ingevolge van de nu vernietigde Resolutie van den 17 Maart 1787, gehouden:

De Heeren Staten van Holland en West-Friesland, ingevolge Hoogstderzelver Resolutie van den 8 October 1787, de Heeren Gecommitteerde Raden in West-Friesland en het Noorder-Kwartier hebbende aangeschreven en gelast, om

I. „ Aan

1. „ Aan Hunne Edele Groot Mog. te doen naauwkeurig verslag en verantwoording, van het gedrag door de Meerderheid van dat Collegie, benevens den Minister, uit kragte van de vernietigde Resolutie van den 17 Maart laatstleden, gehouden, als ook specifique opgave, rekening en verantwoording van de Penningen uit dien hoofde geëmployeert.'

'S GRAVENHAGE.

Verkort Berigt van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

2. Om de Geweeren, welke, kort na de intrede van dezelve Meerderheid, uit de bewaarplaats van eenige weldenkende Burgers, met Militair geweld, zyn weggenomen, weder aan Burgemeesteren der Stad Hoorn ter hand te stellen.

3. Om aan Hunne Ed. Groot Mog. te doen toekomen een omstandig Rapport van het geen door Gecommitteerde Raden, dan wel door eenige Leden en den Minister van dat Collegie, is verrigt, ten aanzien van eene zogenaamde defensie dezer Provincie, zo te Water als te Lande, met opgave van de persoonen daar in geëmployeerd; van de schikkingen daar by beraamd; van het Geschut, de Wapenen en de Ammunitien, daar toe uit de Magazynen gebruikt; van die, welke daar uit naar elders zyn verzonden; van de Plaatzen zo binnen als buiten deze Provincie, werwaart dergelyke verzendingen hebben plaats gehad; op wiens order dit alles is geschied, en door welke persoonen geëffectueerd; als mede te doen behoorlyke en specifique rekening en verantwoording, van de gelden tot de aangeroerde zaken geïmpendeert, met de bewyzen daar toe specteerende." .

Zo is den 15 laatstleden ter Vergadering van Hunne Edele Groot Mog. ingekomen een Rapport van welgemelde Heeren Gecommitteerde Raden; dan by welk zy aan Hoogstdezelven te kennen geven, dat de zo onverwagte als verhaaste absentie naar buiten 's Lands, van den gewezen Secretaris van Hun Collegie Mr. *B. Blok*, en dat in een tyd,

waar-

'S GRAVENHAGE.

Verkort Berigt van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

waarin zyne tegenwoordigheid en verantwoording van zyne daden by het Collegie meer dan ooit vereischt wierdt, en zyne, daar op gevolgde demissie niet alleen oorzaken waren, dat dit Rapport veel te lang was uitgesteld geworden, maar ook dat het zelve voor als nog niet volledig konde zyn, en zy zich derhalven alleen zoude bepalen, tot het laatste gerequireerde, terwyl zy op de twee eerst gevorderde pointen nog dadelyk werkzaam waren.

Welgemelde Heeren Gecommitteerde Raaden, verdeelen derzelver Berigt of Rapport in drie pointen:

Het eerste gaat over het verrigte by het Collegie nopens de oprigting van zeker in het Noorder Kwartier plaats gehad hebbend gewapend Burger-Corps of zogenaamd Vliegend Leger.

Het tweede over de afgegeevene Ammunitie als anders aan verdere Departementen.

En het derde over de Armade, die op de Zuiderzee heeft plaats gehad.

Vooraf informeeren welgemelde Gecommitteerde Raden aan Hunne Edele Groot Mogende, dat genoegzaam alles wat deze drie pointen betreft, is verrigt door de Meerderheid van het Collegie met deszelfs Minister, welke Meerderheid bestond uit de Heeren in dat Collegie sessie hebbende, te weten uit de Stad Alkmaar den Heer *Kiock*, wegens de Stad Enkhuizen den Heer *Verschuer*, wegens de Stad Edam den Heer *Wallendaal*, wegens de Stad Monnikkendam den Heer *Claus*, wegens de Stad Purmerende den Heer *Koel* (doch deze laatste zedert overléden zynde) en den gewezen Secretaris *Blok*.

Terwyl de Heeren *Van Bredenhoff*, wegens de Stad Hoorn, en *Spaander*, wegens de Stad Medemblik, in het Collegie sessie hebbende, tegen de meesten, zo niet tegen alle de genomene Resolutien, en de gevolgen daar uit proflueerende, hebben ge-

pro-

protesteerd, of zich in de Deliberatien niet hebben ingelaten, schoon de toenmalige gesteldheid van het Collegie, gemelde Heeren *Bredenhoff* en *Spaander*, (schoon zy in het Collegie tegenwoordig waren) niet toeliet van die Protesten Aantekeningen te doen.

's GRAVENHAGE.

Verkort Berigt van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

Omtrend het eerste point, rakende de oprigting van het Burger-Corps of zogenaamd Vliegend Leger, berigten Gecommitteerde Raden, dat de Secretaris *Blok*, op den 17 Augustus 1787, in de toenmalige Vergadering van het Collegie, had te kennen gegeeven: „ dat hy van wegen verscheiden
„ (by hem genoemde) *Cordaate Vaderlandsche*
„ *Vrienden* was verzogt geworden, om een Corps
„ gewapende Burger-Militie binnen dit Kwartier
„ te brengen, en dat hy zich verpligt vondt,
„ zulks te brengen ter kennis van Hun Edele Mo-
„ gende."

Dat op de Propositie geresolveerd was de Heeren *Kloek*, *Verschuer*, *Claus* en *Blok* te verzoeken eene Convocatie aan te leggen, van eenige Leden uit de Schutteryen en Genootschappen van het Noorder-Kwartier, ten einde: „ om (volgens de eigen woor-
„ den van de Resolutie) onderling te overleggen de
„ beste middelen, tot heil van het Vaderland en
„ conservatie van de rust, welkers storing het eenigst
„ overgebleven plegtanker schynt te zyn van de
„ party, die alles toebrengt om den val van haar
„ eigen Vaderland te verhaasten."

Dat aan deze Propositie van den gewezen Secretaris *Blok* en de daarop by de Meerderheid van het Collegie genomen Resolutie alleen het Burger-Corps of vliegend Leger deszelfs oorsprong verschuldigd is.

Dat ingevolge van die Resolutie door den Heer *Blok*, uit naam van Gecommitteerde Raden, eene Missive was afgezonden aan de Schutteryen en Genootschappen van het Noorder-Kwartier, met ver-

zoek

'S GRAVENHAGE. zoek om tegen den 21 Augustus een of meer Gedeputeerden naar Hoorn, in het Logement van Hun Ed. Mog. te zenden, ter bereiking van het oogmerk in de voornoemde Resolutie vermeld, met byvoeging: „ dat Heeren Gecommitteerden uit het „ Collegie met hem Secretaris *Blok*, zo veel in hun „ was, alles zouden toebrengen, om tot dat einde „ nuttige en convenabele middelen aan de hand te „ geven."

Verkort Berigt van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

Dat vervolgens ook op den 21 Augustus 1787, in het Logement van Heeren Gecommitteerde Raden te Hoorn, eene Comparitie gehouden was van Gedeputeerden uit de Schutteryen en Genootschappen van Wapenhandel, in het byzyn, ten overstaan en met goedkeuring van Gecommitteerden, uit het Collegie van Heeren Gecommitteerde Raden voornoemd; te weten, de Heeren *Kloek*, *Verschuur*, *Claus* en *Blok*.

Dat in de Vergadering, geopend zynde met eene Aanspraak door den Heer *Blok*, het voorstel, uit naam van Hunne Ed. Mog. gedaan, door derzelver Gedeputeerden en de verdere present zynde Leden, goedgekeurd, en eene Commissie van Directie over het vliegend Leger benoemd was geworden.

Dat de Heeren *Kloek*, *Verschuur*, *Claus* en *Blok*, op den 25 Augustus, rapport aan Gecommitteerde Raden hadden gedaan van de voorgemelde Vergadering en daar in gecommunicceert: „ dat in die „ Vergadering dadelyk was geresolveerd een gewapend Corps binnen dit Kwartier op te rigten, dat „ tot executie van dit heilzaam Plan (zo als hetzelve genoemd wierd) eene Commissie was benoemd, en dat zy Gecommitteerdens die Commissie hadden gequalificeerd, om van Hunne Ed. Mog. te requireeren de nodige Patenten tot „ aanmarsch, als mede provisioneel twee Veldstukken met derzelver toebehoren en verdere Ammunitie van Oorlog, en dat zy ten allen tyde op te„ qui-

„ quisitie van Hunne Ed. Mog. zich zouden laten 's Gra-
„ employeeren tot stuiting van alle oproerige be- venha-
„ wegingen in het Kwartier." ge.

Dat dit Rapport in het Collegie, met dankzegging voor de genomen moeite, geapprobeert en den Secretaris *Blok* gequalificeert was geworden de nodige Patenten naar de Plaatzen ten platten Lande af te geven, als mede de twee Veldstukjes en verdere benodigdheden.

Verkort Berigt van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

Omtrend het tweede point, rakende de afgegeeven Ammunitie als anders, aan de verdere Departementen, berigten Heeren Gecommitteerde Raden, dat successivelyk uit 's Lands Magazyn en Arsenaal zyn afgegeeven aan den Commandant van het Guarnisoen binnen de Stad Hoorn, op twee onderscheiden tyden, te samen 9000 scherpe Patroonen. Dat, op requisitie van de Gecommitteerdens tot de Defensie van deze Provincie en de Stad Utrecht, op den 24 July uit 's Lands Arsenaal zyn afgegeeven 600 Snaphanen, met Bajonetten, en 600 Patroontassen, en op den 5 September 500 Snaphanen, 500 Patroontassen en 500 Vuursteenen, alle welke Geweeren, op verzoek van meergemelde Gecommitteerden te Woerden, zyn geaddresseert geworden aan het Defensie-Wezen der Stad Amsterdam: dan voegen de Gecommitteerde Raden daar by, in 't zekere geïnformeert te zyn, dat de voorgemelde 1100 Geweeren enz. voor de Stad Amsterdam zyn overgescheept in een Vaartuig, gedestineert naar Friesland, en dat dezelven ook aldaar zyn ontfangen geworden en als nog berusten, als mede dat uit het Recepis van de laatste 500 Snaphanen blykt, dat zekere in Friesland welbekende *Allart Schelsinga*, die Geweeren op stroom voor de Stad Amsterdam heeft overgenomen.

Betrekkelyk het derde point, rakende de Armade die op de Zuiderzee heeft plaats gehad, berichten Heeren Gecommitteerde Raden: Dat die Armade

op

'S GRAVENHAGE.

Verkort Berigt van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

op de Zuiderzee haren oorsprong verschuldigd is aan eene Missive op den 12 July 1787 uit Woerden geschreven, door de Gecommitteerdens tot de Defensie dezer Provincie en de Stad Utrecht, schynende aanleiding tot die Missive gegeeven te hebben een verspreid gerugt, als of men voornemens ware, uit de Provincie van Gelderland, een inval in Noord-Holland te doen, tegen welke verderfelyke oogmerken men door het aanschaffen van Vaartuigen op de Zuiderzee, meende te kunnen en te moeten voorzien, weshalven Gecommitteerde Raden aan gemelde Commissie te Woerden kennis gaven, dat zy zich tot aanschaffing dier Vaartuigen zouden addresseeren, aan het Collegie ter Admiraliteit in West-Friesland en het Noorder Kwartier, dan dat dit Collegie zich van de bezorging dier Vaartuigen beleefdelyk geëxcuseert hebbende, die weigering ten gevolg had, dat daar van kennis wierd gegeeven aan de Commissie te Woerden, als mede aan de Gecommitteerdens uit den Raad tot het Defensie-Wezen der Stad Amsterdam, ten einde met dezelven schikkingen te maken over het huren of kopen van Schepen.

Dat vervolgens op den 3 Augustus 1787, by gemelde Gecommitteerde Raden is genomen eene Resolutie, in welke melding gemaakt wordt van *eene zek te Memorie*, voor de generaale Zee-Armade op de Zuiderzee, gecombineerd tusschen de Commissie tot Defensie van deze Provincie en de Stad Utrecht, Gecommitteerde Raden te Hoorn, en de Commissie tot het Defensie-Wezen van Overyssel, door de Commissie van het Defensie-Wezen te Amsterdam aan het Collegie gezonden, dan dat die Memorie by het Collegie niet gevonden is, zynde het waarschynlyk, dat dezelve om eene of andere reden zal zyn t'zoek gemaakt, dewyl men dezelve, niet tegenstaande alle aangewende moeite, niet heeft kunnen magtig worden.

Dat

Dat vervolgens aan Gecommitteerde Raaden gebleken is, dat ten dienste van de Zee-Armade aan de Heeren *Claus* en *Blok*, uit het Comptoir-Generaal, is betaald geworden eene somma van . . . . *f* 37000 : 0 : 0
waar van zedert in contante penningen zyn terug gegeeven. . *f* 9115 : 0 : 0

dus nog te verantwoorden . . *f* 27885 : 0 : 0

'S GRAVENHAGE.

Berigt van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

Dat van deze te verantwoordene Penningen, door den Heer *Claus*, aan het Collegie was gezonden eene zogenaamde Verantwoording, waar uit bleek, dat door de Heeren *Claus* en *Blok*, uit hoofde van de Zee-Armade was betaald geworden.

Aan het Defensie-Wezen te Amsterdam	*f* 10000 : 0 : 0
Aan den Kapt. *Braak*, Commandant der Vaartuigen op de Zuiderzee	*f* 10000 : 0 : 0
Aan een Scheeps-Timmerman te Amsterdam	*f* 5634 : 0 : 0
Aan een dito	*f* 1040 : 0 : 0
Aan *R. Ruurdsen*, voor Vacatie	*f* 365 : 0 : 0
Aan den Secretaris *Blok*, voor dito	*f* 515 : 10 : 0
Aan den Heer *Claus*, voor dito	*f* 330 : 10 : 0
	f 27885 : 0 : 0

Dat Gecommitteerde Raden wel gewenscht hadden deze Rekening specifiquer en gedetailleerder ontfangen te hebben; dan dat daar toe te vergeefs alle pogingen waren aangewend, en zulks door de aanhoudende absentie van den Heer *Claus*, niet tegenstaande herhaalde gedane invitatien, gelyk mede door de uitlandigheid van den Secretaris *Blok*, onmogelyk was gemaakt, en zy dus in deze opgave hadden moeten berusten.

'S GRAVENHAGE.

De zelfde Heeren Gecommitteerde Raden in West-Friesland en 't Noorder-Kwartier schreven nog den 15 Maart aan de Staten dezer Provincie dezen brief:

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN!

Brief van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

Op den 26 der voorleden maand February is by ons ingekomen U Ed. Groot Mog. zeer gerespecteerde Resolutie van den 15 February bevorens, waar by U Ed. Groot Mog. hebben gelieven goed te vinden, ons aan te schryven, van uit naam van U Ed. Groot Mog., op te ontbieden de Heeren *Claus* en *Blok*, om rekening en verantwoording te doen van zodanige 's Lands Penningen, als uit eenigen hoofde onder die Heeren mogten berustende geweest zyn.

Wy hebben bereids op den 28 February aan U Ed. Mog. order voldaan, en de gemelde Heeren *Claus* en *Blok* opontboden, om ten gemelde fine voor ons Collegie zich te sisteeren tegen Donderdag den 13 Maart.

De Heeren *Claus* en *Blok* hebben aan deze Aanschryving, door in persoon te compareeren, niet voldaan; doch by ons is voor den 13 Maart ontfangen eene Missive, gedateerd Brussel den 6 Maart 1788, en onderteekend door *Dirk Claus*, by welke Missive die Heer zich van de personeele apparitie excuseert, en tevens opgeeft eenige nadere Elucidatien van de penningen, welke hy, wegens de directie van de Zee-Armade onder zich heeft gehad, met toezegging van nog eenige meer specifique Opgaven en Rekeningen te zullen bezorgen, uit welken hoofde wy gemeend hebben, in afwagting van dezelve, provisioneel in dit Antwoord van den Heer *Claus*, (het geen wy de eer hebben copielyk hier nevens aan U Ed. Groot Mog. toe te zenden) te kunnen berusten. Hoe zeer wy niet kunnen nala-

ten

ten U Edele Groot Mog. by deze gelegenheid te herinneren, het geen wy, by ons Rapport van den 8 February laatstleden, breder hebben gedaan, dat, uit hoofde van de Directie over de Zee-Armade, aan de Commissie van het Defensie-Wezen der Stad Amsterdam, uit onze Kas, door de Heeren *Claus* en *Blok*, is betaald eene somme van tien duizend Guldens, en uit ons Arsenaal gezonden eene aanzienelyke quantiteit Geweeren, welk een en ander tot heden toe niet is gerestitueerd geworden.

'S GRAVENHAGE.

Brief van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.

Wy hebben insgelyks ontfangen eene Missive, gedateerd Brussel den 6 Maart 1788, en ondertekend door *B. Blok*, zich al mede van de personeele comparitie daar by excuseerende, op fundamenten, dat onder hem geene 's Lands Penningen waren berustende geweest, behalven de Gelden, relatief de Zee-Armade, hier boven gemeld.

Dit Antwoord van den gewezen Secretaris *Blok* (mede copielyk hier nevens gevoegd) is voorgekomen te zyn geheel onvoldoende, als hebbende dezelve wel degelyk 's Lands Penningen onder zyne Administratie gehad, waar van hy allezints verpligt is verantwoording te doen en nadere opening te geven, en zulks niet alleen ten aanzien van de gelden, rakende de Zee-Armade hier boven gemeld, maar ook speciaal met relatie tot eene somma van tien duizend guldens, welke hy eigendunkelyk en zonder daar toe eenige authorisatie gehad te hebben, uit 's Lands Kas heeft genomen, en verstrekt heeft ten dienste van het Burger-Corps, of zogenaamd Vliegend Leger in het Noorder-Kwartier gesubsisteerd hebbende, waar van wy in ons bovengemeld Rapport van den 8 February, al mede breder mentie hebben gemaakt; gelyk ook eindelyk nog wegens eene zeer aanmerkelyke somme, welke hy onder zyne directie gehad heeft, en waar omtrend by hem zeer ter kwader trouw is gehandeld, en hy als nu de ongehoordste sustenuen voerd.

Daar nu Ed. Groot Mog. Heeren, ons is gede-

'S GRAVENHAGE. *Brief van Gecommitteerde Raden in Noord-Holland.*

manbeerd de zorg, om te waken voor het interest van 's Lands Penningen, hebben wy gemeend in dit geheel onvoldoend antwoord van den gewezene Secretaris *Blok*, niet te moeten berusten, maar, daar zagte middelen te vergeefs beproefd zyn, tot sterkere middelen te moeten overgaan: waarom wy ons provisioneel hebben gesecureerd van zodanige vaste en andere Goederen en Effecten, als ons bewust zyn dat gemelde *Bernardus Blok* alhier te Lande heeft agter gelaten; terwyl wy wyders den Commies van de Finantie van ons Collegie hebben geauthoriseerd, om uit onzen naam, ter recouvrement van alle zodanige penningen, als uit eenigen hoofde hoe ook genaamd, onder gemelden *Bernardus Blok* mogen berustende geweest zyn, tegen hem gerechtelyke Procedures te entameeren daar en zo het behoord, met employ van zodanige Practizyns, als ten voorschreven fine zullen worden gerequireerd.

Wy hebben ons verpligt geoordeeld, U Edele Groot Mogende van een en ander de vereischte informatien te doen toekomen; en hier mede enz.

Niets is van grooter belang voor eenen Staat, dan het Geldwezen, welk deszelfs voornaamste zenuw is. Men behoeft zich dan niet te verwonderen over het volgend

EXTRACT *uit de Resolutien van de Heeren* STAATEN *van* HOLLAND *en* WEST-FRIESLAND *in Hun Ed. Groot Mog. Vergadering genomen op*

Saturdag den 15 *Maart* 1788.

Ingevolge van Hun Edele Groot Mog. Resolutie van den 23 der voorleden maand geprocedeert zynde, tot het benoemen van eenige weinige Heeren

ren uit Hun Ed. Groot Mog. Vergadering, om neevens Commisfarisfen uit de Collegien van Heeren Gecommitteerde Raden in de beide Kwartieren, by elk derzelve daar toe te benoemen, te revideeren de Ordonnantien op de geconsenteerd wordende Gemeene Middelen, en na te gaan welke verdere middelen tot ftyving der Provinciaale Financie zoude behooren te worden voorgeflagen en in trein gebragt.

'S GRAVENHAGE.

Commisfarisfen tot herziening der Gemeene Middelen.

Is, na voorgaande deliberatie, goedgevonden en verftaan, daar toe te committeeren, zo als gecommitteerd worden, de Heeren *Dirk van Boetzelaar*, Heere van Kyfhoek, uit de orde van de Ridderfchap en Edelen; Mr. *Pieter van den Santheuvel*, in den Oud-Raad der Stad Dordrecht; Mr. *Guiljam Balthazar Emants*, Penfionaris der Stad Delft; Mr. *Willem Gerrit Dedel* Salomonsz., Oud-Burgemeefter en Raad der Stad Amfterdam; Mr. *Johan Adriaan van der Hoeven*, Regeerend Burgemeefter en Raad in de Vroedfchap der Stad Rotterdam; en Mr. *Meinard Merens*, Penfionaris der Stad Hoorn; benevens Commisfarisfen uit de Collegien van Heeren Gecommitteerde Raden in de beide Kwartieren by hun refpectivelyk te benoemen, mitsgaders den Heer Raad-Penfionaris; waar toe Extract dezer aan dezelve Heeren, en de beide Collegien van Gecommitteerde Raden, tot hun narigt zal worden gegeeven.

Wegens den Slavenhandel zyn door de Planters en Ingezetenen van de Volkplantingen *Berbice*, *Esfequebo* en *Demerary*, aan de Algemeene Staten Requesten ingeleverd, welken wy hierna onder AMSTELDAM zullen mededeelen.

Men ziet deze Ordonnantie van Zyne

'sGRAVENHAGE. Hoogheid, als Kaptein-Generaal, van den 26 Maart 1788.

Zyne Hoogheid permitteerd hier mede, dat by de Compagnien van het Regiment Hollandsche Guardes te voet, de vacant zynde Corporaals plaatsen, voor dit jaar, niet met den eersten April vervuld worden; maar provisioneel en tot nadere order onvervuld gelaten worden; en dat by de Compagnien van alle de Regimenten Nationaale, Duitsche en Walsche Infanterie, de vacant zynde Sergeants en Corporaals plaatsen, mede voor dit jaar, niet met den eersten April vervuld worden, maar provisioneel en tot nadere order onvervuld gelaten worden: dispenseerende in zo verre, en voor deze reize, de Kapteins der bovengemelde Compagnien van het geen daar omtrend vastgesteld is by het vierde Artikel van het zesde Hoofdstuk, van het Reglement voor de Infanterie van den 28 February 1772.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 26 Maart 1788.

(*Geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANJE.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Gecontrasigneert*)

T. J. DE LARREY.

Men ziet ook een *Plan van eene Negotiatie* of Geldligting *op ordinaire Obligatien* of

of gewoone Schuldbrieven, vastgesteld den 27 Maart 1788. 's GRAVENHAGE.

De Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland, hebben uit kragte van Hun Edele Groot Mog. Resolutie van den 23 February laatstleden, met overleg en communicatie van Zyne Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau &c. &c. &c. goedgevonden, alzo eene aanhoudende geneigtheid by de Eigenaars van oude ordinaire en Lotery-Obligatien bespeurd werd, om zich daar van op eene favorabele wyze te ontdoen, nadien dezelve doorgaans met veele documenten tot bewys van eigendom zyn bezwaard, het geene by verkoop veel inconvenienten, en zeer laage cours geeft: over zulks als nog aan hun gelegenheid willen geven, om dezelve op hunne eigene namen te converteeren in ordinaire Obligatien; te arresteeren een Negotiatie van vyf Millioenen in contante Gelden, en tien Millioenen oude Obligatien by intrekking, om die te converteeren in ordinaire Obligatien, op de volgende wyze: *Plan van Geldliging op gewoone Obligatien.*

' Art. 1. De fournissementen zullen worden gedaan met een derdepart in contant geld, een derde met ordinaire of Lotery-Obligatien tot laste van den Lande lopende, en het overige een derde met groote Prys-Obligatien uit de voorsz. Loteryen, en die van Ao. 1735.

2. Aan de Deelneemers zal tot hunlieder gerief worden gepermitteerd, om in de voorsz. Negotiatie te mogen employeeren ordinaire en Lotery-Obligatien, zonder onderscheid op welken tyd of op wat Comptoir van 's Lands Gemeene Middelen dezelve mogten zyn belegt, maar daar van gebruik mogen maken, zo ten Comptoire Generaal, als op alle de Comptoiren in de respective Steden.

3. Voor de te doene fournissementen in voegen als voren, zullen door den Ontfanger-Generaal, en de verdere Ontfangers in de Steden, werden uitge-

'S GRAVENHAGE.

geeven Recepissen van ordinaire Obligatien, en tot zulke sommen als de Beleggers zullen requireeren, mits tot effene honderd en niet minder dan twee honderd guldens, en dat op zodanigen naam of in blanco uitgegeeven worden, zullende de Houders het vermogen hebben om dezelve binnen den tyd van drie maanden, na dat die uitgegeeven zyn, nog te doen stellen op zodanige namen als zy dan nog zullen begeeren.

Plan van Geldlig-ting op gewoone Obligatien.

4. Van de uitgegeeven Recepissen en de daar voor te depecheerene Obligatien, zullen worden betaald de Intrest van vier per Cent, subject den 100 en 200 Penning, even gelyk alle andere Obligatien tot lasten van den Lande lopende, waar van de Intressen zullen ingaan met den eersten der maand in welke de fournissementen worden gedaan.

5. Van de Obligatien welke tot het fourneeren in voegen als boven zullen worden geëmployeert, zal den Intrest worden betaald tot den verschyndag van dezen jaare 1788 incluis.

6. Nog zal aan den geenen welke deel in deze Negotiatie nemen, en hunne fournissementen met oude Obligatien in maniere als voren gemeld, doen, de zodanige het faveur worden gedaan, om met het begin van dezen jaare 1788, haare Intressen by avance op de geëmployeerde Obligatien te betalen, zonder onderscheid, in welke maand van dat jaar dezelve mogte komen te verschynen.

7. De Ontfangers zullen van geene Obligatien in deze Negotiatie gebruik mogen maken, voor en aleer den Intrest daar bevorens op betaald zal zyn, tot voorkominge van alle confusie, maar dezelve dadelyk by het doen der fournissementen moeten intrekken, ook zullen geene Obligatien, waar op eenige verbanden genoteert staan, mogen employeeren.

8. Met het Collecteeren dezer Negotiatie zal zo op beide de Comptoiren Generaals van het Zuider- en Noorder-Kwartier, en op de verdere Gemeene Lands Comptoiren, aanvang worden gemaakt op

maan-

maandag den 7 April 1788, en daar mede gecontinueert worden tot zo lange dezelve voltallig zal zyn.

's GRAVENHAGE.

9. En nadien Hun Edele Groot Mog. Hoogstderzelver authorisatie, tot het Negotieeren van de som van deze vyf Millioenen, hebben verleend onder die speciaale mits, dat de Fondsen reeds zedert den jaare 1750 tot aflossing bepaald, boven dien uit de ordinaris Middelen zouden worden vermeerderd, met het gene provenieeren zal zo uit de revisie der in train zynde Ordonnantien, als uit eenige nog te consenteeren suppletoire middelen, om daar uit in den loop van vyf en twintig jaaren het montant van het genegotieerde Capitaal en Intressen daar van, waar mede de Finantie van deze Provincie zal worden bezwaard, weder af te lossen, zo zullen mede gelyk uit alle vorige Negotiatien, de Obligatien uit deze Negotiatie spruitende, op haar tyd onder deze te doene aflossing gecomprehendeert worden.

Plan van Geldligting op gewoone Obligatien.

10. Voogden en Administrateurs van Capitaalen van Minderjaarige of anderen; gelyk mede Regenten van Weeskamers, en alle andere Societeiten en Corpora, zullen in deze Negotiatie mogen participeeren, waar toe dezelve gequalificeert worden by dezen.

Men leest ook in de Dagpapieren van deze maand dit Berigt. (*)

Uit kragte van een Authorisatie op my Gerechtsbode van Hondsholredyk *Laurens van der Arend* verleend, door *Abraham Douglas*, wonende op Hondsholredyk voorn. Zoo ben ik, na voorafgaande my gebleken is, van het bekome Consent van den Gerechte van deze Heerlykheid, in arrest nemende, alle zodanige Goe-

(*) Zie ook NIEUWE NED. JAARB. van 1787. bl. 4041. en volg. en pag. 4632. en volg.

's GRAVENHAGE.

Goederen en Effecten, als den voortvlugtigen en gebannen *Corneus van der Pot* onder deze Rechtbank heeft leggen: ten einde de Jurisdictie van deze Heerlykheid te funderen; roepende: voorts uit kragte van dezelve arreste, by Edictie op, U *Cornelis van der Pot*, Mitsgaders alle anderen, die zich party zoude willen stellen; Omme op Saturdag, zullende zyn den 5 Mey aanstaande, des morgens ten elf uren, Procureur Gemagtigde te zenden voor de Edele Achtbare Gerechte voorsz., ten einde te aanhooren zodanige Eisch en Conclusien, of Eischen en Conclusien, als ten dage voorsz. van wegens den Eischer staan gedaan en genomen te worden, zo in cas van verdere Decretatie van de voorgemelde gedane Arreste, om stand te moeten grypen tot den uiteinde van den Processe toe, dan wel tegens alle anderen, die zich party zouden willen stellen, om het zelve te gehengen en te gedogen; wyders by Rauwactie te zien dienen van Eisch in cas van kosten, schaden en Intresten, door U Gedaagde aan den Eischer toegebragt;

Met denzelven Eischer te hebben aangedaan zeer vele aanhoudende bittere beledigingen, versmadingen, veragtinge en mishandelingen, zo op als na den 30 Augustus laatsleden, en tot op den 19 September daar aanvolgende ten Uwe Huize, op een Zolderkamertje en zoo te zeggen onder het Dak, in strikte gevangenisse te houden en hem alle Acces en Correspondentie af te snyden, voorts onder een aantal gewapende Manschap te laten bewaren, gelyk ook van mede te hebben helpen beraadslagen en overleggen in de verdere gevangelyke vervoering van alhier na het zoogedoopte Burger-Legertje: om den zelven aldus gevanglyk agter aan het zelve Legertje te doen mede voeren.

Op alles te antwoorden en verder hier by voor te procederen als na Rechten. En is deze by my, na

voor-

voorafgaande Publicatie, geaffigeert ter plaatse daar zulks gebruiklyk is en behoord te geschieden. 's GRAVENHAGE.

Actum HONDSHOLREDYK den 29 Maart 1788.

(Was geteekend)

LAURENS VAN DER AREND,
Gerechtbode van Hondsholredyk.

Van wege het Dichtlievend Genootschap is het navolgend Bericht bekend gemaakt.

De Bestuurders van het Dichtlievend Genootschap in 's Gravenhage, onder de Spreuk: *Kunstliefde spaart geen vlyt*, hebben na naauwkeurig onderzoek van de elf ingekomen Prysvaarzen, behelzende:

DE MENSCH GESCHIKT VOOR DE EEUWIGHEID.

Zes derzelver getekend met de Spreuken:

1. *Hoe ryk hoe schoon een glans verspreidt*
De Heilzon der Onsterflykheid!
FEITH.

2. *Haleluja.*

3. *Indien wy alleenlyk in dit Leven op Christus zyn hoopende, zo zyn wy de ellendigste van alle Menschen.*
PAULUS, I. Cor. XV. vs. 19.

4. *De Eeuwigheid is de stempel van 's Menschen waarde.*

5. *Dan is U 't hoogste heil bereid:*
Denk steeds aan God en de Eeuwigheid!
JOH. II. vs. 23:27.

6. *Non*

'S GRAVENHAGE.

Berigt van het Dichtlievend Genootschap.

6. Non temere nec fortuito sati & creati sumus; sed profecto fuit quaedam vis, quae generi consuleret humano, nec id gigneret aut aleret, quod cum exant lavisset omnes labores, tum incideret in Mortis malum Sempiternum.

CICERO.

In nadere overweeginge genoomen, en op den eersten van Lente Maand, in hunne Vergaderinge, met voorkennisse en in tegenwoordigheid der Hoog-aanzienelyke Beschermheeren, den Gouden Eerpenning, ter waarde van vyfentwintig Ducaaten, met meerderheid toegeweezen aan den Dichter van het Vaars ingeleverd, onder de Spreuk:

Hoe ryk hoe schoon een glans verspreidt,
De Heilzon der Onsterflykheid!

FEITH.

en, den Zilveren Eerprys aan den Dichter van het Vaars Onderteekend:

De Eeuwigheid is de Stempel van 's Menschen waarde.

Mitsgaders een tweede Zilveren Eerprys aan den Dichter, wiens Vaars geteekend is.

Non temere nec fortuito sati & creati sumus; sed profecto fuit quaedam vis, quae generi consuleret humano, nec id gigneret aut aleret, quod cum exant lavisset omnes labores, tum incideret in Mortis malum Sempiternum.

CICERO.

Verders is eenparig besflooten als een Accesfit te doen Drukken met den naam des Dichters (zo hy zich geliefd bekend te maken:) het Vaars, ondertekend

Haleluja!

By

By de opening van het verzegeld Briefje by het eerstgemelde Vaars gevoegd, is bevonden dat de Dichter was de Heer 's GRAVENHAGE.

LAMBERTUS VAN OYEN Antz. *te Rotterdam.* *Berigt van het Dichtlievend Genootschap.*

Zullende de Briefjes, by het tweede, derde en vierde Vaars gevoegd, niet geopend werden, voor dat de Dichters binnen veertien dagen, by een Brief aan den Medebestuurder Mr. *Thomas van Limburg*, daartoe vryheid hebben gegeven, in welk geval de Vaarsen met hunne namen zullen worden gedrukt, en anders de Briefjes, gelyk omtrent alle overige geschied is, ongeopend worden verbrand. Hebbende het Vaars, ondertekend:

Dan is U 't hoogste heil bereid:
Denk steeds aan God en de Eeuwigheid!

JOH. II. vs. 23:27.

ter oorzaake van veele ongeregelmatigheden in het geen onontbeerlyk is in saamenstellen van Nederduitsche Vaarsen, als mede geen klein aantal onnaauwkeurigheden in Taal en Rym, schoon anders vol schoone en verheven denkbeelden, en waarlyk Dichterlyke genie, tot den uitgeloofden Eereprys niet in nadere aanmerking kunnen komen.

Voorts wordt wederom beloofd een Gouden Eerepenning van vyfentwintig Dukaaten, voor den Dichter van het beste Nederduitsche Vaars, behelzende:

DE VERHEVENHEID VAN HET EUANGELIE.

En een Zilveren Penning van gelyke groote en munte als de Gouden, voor den Dichter, wiens Vaars het best gekeurde naast by zal komen.

Moetende de Gedichten voor den eersten van Louwmaand 1789 aan Bestuurderen van dit Genootschap ge-

'sGRAVENHAGE. gezonden worden, en; blyft voorts alles op den voet, als in voorige bekendmaakingen is gesteld.

Berigt van het Dichtlievend Genootschap.

En vervolgens nog dit nader bericht van het zelfde Genootschap.

De Bestuurders van het Haagsche Dichtlievend Kunstgenootschap berichten, dat zich, als Dichteresfen van het Prysvaars, met de Spreuk;

De Eeuwigheid is de Stempel van 's menschen waarde.

Waaraan de Zilveren Eerprys was toegeweezen, heeft bekend gemaakt,

Mevrouw *Maria Petronella Elter* Gebooren *Woesthoven*, te Amsterdam.

En als Dichter van het Vaars, ondertekend.

Non temere nec fortuito sati et creati sumus; sed profecto fuit quædam vis, quæ generi consuleret humano, nec id gigneret aut aleret, quod cum exant laviffet omnes labores, tum incideret in mortis malum sempiternum.

CICERO.

Aan het welke een tweede Zilveren Eerpenning is toegewezen,

De Heer G. *Brender à Brandis*, te Amsterdam.

Gelyk ook, als Dichter van het Vaars, getekend,

Halelüja!

Het welk waardig is gekeurd, om als Accesfit gedrukt te worden,

De Heer J. VAN OS, Kunstschilder alhier.

Wy

Wy hebben reeds te voren van den Voorzittenden en eenige andere Raden in het Hof van Braband en den Lande van Overmaze gesproken. De Algemeene Staten hebben den 25 dezer maand Maart deswege wederom aldus besloten. 's GRAVENHAGE.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren* STAATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Martis den 25 Maart 1788.

Is gehoord het Rapport van de Heeren *Torck van Rozendaal* en andere Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de zaken van de Meyerye van 's Bosch, hebbende, ingevolge, en ter voldoening van derzelver Resolutie Commissoriaal van den 28 January laatstleden, met en benevens eenige Heeren Gecommitteerden uit den Raad van State geëxamineerd het gerapporteerde ten zelven dage door bovengemelde Heeren Gedeputeerden op eene Memorie van Mr. *H. J. van Oldenbarneveld* genaamd *Witte Tullingh*, Advokaat-Fiscaal van Braband, houdende deszelfs schriftelyke informatien en raport op de beide poincten, vermeld in Hun Hoog Mog. secreeten Resolutien, in dato den 31 December des voorleden Jaars 1787, by dewelke, namelyk hy Advocaat-Fiscaal was aangeschreeven en gelast van zich in het gemeen op het gedrag van zodanige Leden in den Rade en Leenhove van Braband, als by de præmissien dier Resolutie waren aangeweezen, ten naauwkeurigsten te informeeren, en specialyk te onderzoeken, of eenige van de voorsz. Raden zig hadden geïmmisceerd in de zogenaamde Patriottische Vry-Corpsen, in de laatste Troubles opgerigt, en of dezelve die onzydigheid hadden geobserveerd, die aan een Rechter,

's GRAVENHAGE. in het recht oeffenen van zyn Ampt betaamd, en zonder aanzien van Persoonen, van zyne bevinding getrouwelyk rapport te doen; als mede ingevolge bovengemelde Hun Hoog Mog. Resolutie Commissoriaal, geëxamineerd hebbende de voorsz. Memorie van gemelde Advocaat-Fiscaal, en de Bylagen, nevens dezelve Memorie gevoegd.

Besluit omtrend de Raden Van Laar, Hartman, Parvé *en* Van Eck.

En wyders nog, ingevolge, en ter voldoening van derzelver Resolutie Commissoriaal van den 4 February laatstleden, hebbende geëxamineerd eene nadere Memorie van den gem. Advocaat-Fiscaal van Braband, dienende tot nadere informatie van Hun Hoog Mog. omtrent een der positiven in dezelve zyne eerstgem. Memorie voorkomende, en voorts nog ingevolge en ter voldoening van derzelver Resolutie Commissoriaal van den 5 February daar aan volgende, hebbende geëxamineerd eene Missive van den Eerst Præsiderende en verdere Mede-Raden, in den gemelden Rade en Leenhove van Braband, en Lande van Overmaze *W. van Laar*, *N. W. Hartman*, *D. Z. Stein Parvé* en *L. E. van Eck*, geschreeven alhier in den Hage tenzelven dage, houdende voor eerst eene voordragt en Verklaring: ,, dat zy, uit hoofde van dien pligtmatigen ,, eerbied voor Hunne Hoog Mog. Souveraine be- ,, veelen, waar aan zy nimmer gemanqueerd had- ,, den, gaarne wilden berusten, in de aanschryving ,, by Hun Hoog Mog. voorsz. Resolutie van den ,, 28 January laatstleden, aan een ieder van hun ,, gedaan, van zig te onthouden van alle delibera- ,, tien en besoignes, welke in gemelden Rade en ,, Leenhove zouden kunnen gehouden of gedeceer- ,, neert worden, ten opzigten van eenige zaken, wel- ,, ke tot de zogenaamde Patriottische Genootschap- ,, pen, Vaderlandsche Societeiten en Exercitie- ,, Genootschappen behooren, of relatie hebben met ,, de Troubles, welk in de laatste tyden hebben ,, plaats gehad;" en in de tweede plaats, ,, derzelver ,, verscheide Doleantien en beklag over de voordragt

,, van

„ van zaken, welke by de middelen van het rapport
„ en de præmisſien van de voorſz. Reſolutie voor-
„ komende, zo ten opzigte van hun gedrag en
„ denkenswyze in 't gemeen, als voornamelyk ten
„ opzigte van de daadelyke waarneeming hunner
„ Poſten gevonden word, en zulks te meer, daar
„ by hetzelve gerapporteerde wierd gezegd, „ dat
„ „ door meer dan eene omſtandigheid bewezen
„ „ zoude zyn, dat zy in de behandeling van zaken
„ „ hun Ampt concernerende niet waren te werk
„ „ gegaan met die onpartydigheid, welke Rech-
„ „ ters ten allen tyde tot hunnen eerſten pligt moe-
„ „ ten beſchouwen.""

'S GRAVENHAGE.

Beſluit omtrend de Raden Van Laar, Hartman, Parvé *en* Van Eck.

En houdende wyders verzoek, „ dat, daar zy zig
„ gene daden noch omſtandigheden ter waereld kon-
„ den herinneren, waar door zy zig aan zulke ver-
„ regaande misdryven ſchuldig zouden moeten reke-
„ nen, en daar ook nimmer eenig vermoeden dien
„ aangaande, door iemand hunner Mede-Leden,
„ of door het Officie-Fiscaal aan hun was te kennen
„ gegeven, en daar de æquiteit van Hunne Hoog
„ Mog. niet konde toelaten, dat zy onverhoord
„ verdagt gehouden, veel min veroordeeld zouden
„ worden, de Viſie van de voorſz. Memorie, en
„ Bylagen, waar op de gemelde inſinuatien ſchee-
„ nen te beruſten, aan hun zouden mogen worden
„ geaccordeerd, ten einde zy gelegenheid zouden
„ mogen hebben, om aan Hun Hoog Mog. zoda-
„ nige Elucidatien te doen toekomen, welke zy
„ vertrouwden, dat meer dan toereikende zouden
„ zyn om hun van allen blaam in het bekleeden
„ van hun Ampt volledig te zuiveren."

Mitsgaders nog ingevolge en ter voldoening van derzelver Reſolutie Commisſoriaal van den 6 February daar aanvolgende, hebbende geëxamineerd eene Misſive van den eerſten Raad en andere Raden van den Rade en Leenhove van Braband en Lande van Overmaaze, geſchreeven alhier in den Hage den 5 February daar te voren, daar by aan

'S GRAVENHAGE. Hunne Hoog Mog. te kennen gevende, dat, niet tegenstaande zy zig volkomen bewust waren, dat geen aanklagte door hun was gedaan, ja zelfs gene aanleiding door den Raad was gegeven tot het formeeren van beschuldiging ten laste van bovengemelde hunne Mede-Raden, Zy egter uit evengem. Hun Hoog Mog. Resolutie waren ontwaar geworden, „ dat de partydige handelwyze van de gem. hunne „ Mede-Raden door meer dan eene omstandigheid „ beweezen zynde de voorziening van Hun Hoog „ Mog. had noodzaaklyk gemaakt, tot bereiking „ en bevordering van het oogmerk om, voor zo „ veel zulks van Hun Hoog Mog. af hing, de Rechts- „ oeffening en handhaving der Justitie geplaatst te „ hebben in handen van Leden, die (gelyk zig Hun „ Hoog Mog. daar by uitdrukten) in allen opzigten „ met de nodige onpartydigheid in de behandeling „ van zaken te werk gingen, en hunne posten be- „ kleeden;" en alzo voordragende de uiterste verlegendheid, in welke de gemelde Raad van *Braband* zig bevind, hoe zig in het uitoeffenen der Justitie, ten aanzien van dezelve vier gem haare Mede-Leden te gedragen, zonder den luister van Hun Hoog Mog. hoogste Geregtshof over Hoogstderzelver Landen in Braband, het belang der Justitie, en hunne eige eer en pligt te compromitteeren, terwyl het aan hun (en zo ze vertrouwden) niet zonder grond zeer bedenklyklyk was voorgekomen, of, daar Hun Hoog Mog. van oordeel waren, dat de Rechtsoeffening en handhaving der Justitie, met betrekking tot zodanige zaken, welke tot de zogenaamde Patriottische Genootschappen, Vaderlandsche Societeiten en Exercitie-Genootschappen betrekking hebben, of welke relatie hebben met de Troubles, die in de laatste tyden hebben plaats gehad, door Hoogstdezelven niet konden worden vertrouwd in handen van gem. hunne Mede-Raden, uit hoofde van derzelver aan Hunne Hoog Mog. gebleken en bewezen partydige handelwyze in het uitoeffenen

Besluit omtrend de Raden Van Laar, Hartman, Parvé *en* Van Eck.

van derzelver rechterlyke functien, dezelve hunne Mede-Raden provisioneel, en ter tyd toe, dat zy zig zouden hebben gezuiverd, wel zouden kunnen worden geadmitteerd tot de Deliberatien of Besoignes over zaken van Justitie in 't gemeen, aangezien de partydigheid in een Rechter, wanneer dezelve niet voortspruit uit bloedverwantschap, of belang in de zaak, (in welke beide gevallen de recusatie van den Rechter geschied salvo honore,) maar zyne source neemt uit eene onbetamelyke vooringenomenheid, denzelven zodanig deshonoreerd, dat hy niet slegts in sommige gevallen, maar in alle zaken van Justitie het vertrouwen van zyne Mede-Regters, en der litigerende Partyen hadde verbeurd: verzoekende alzo om die, en verdere redenen, in de voorsz. Missive geallegueerd, dat Hun Hoog Mog. hun zouden gelieven te informeren, hoedanig de provisioneele voorziening by Hoogstderzelver meergemelde Resolutie gedaan, door den Raad zoude behooren te worden beschouwd, terwyl zy hun voorts van de hooge wysheid en Rechtvaardigheid van Hun Hoog Mog. met allen eerbied durfden voorstellen, dat Hoogstdezelve wel zouden gelieven zorg te dragen, dat de luister der Justitie, aan welkers maintien de slegts even herstelde Constitutie zoo oneindig veel gelegen lag, teffens met de eer van die genen, aan welken de Administratie derzelver door Hun Hoog Mog. was toevertrouwd, ten allen tyde mogte geconserveerd blyven.

'S GRAVENHAGE. *Besluit omtrend de Raden* Van Laar, Hartman, Parvé en Van Eck.

En eindelyk nog ingevolge en ter voldoeninge aan Haar Hoog Mog. Resolutie van den 14 dezer loopende maand, geëxamineerd hebbende eene Missive van den Griffier van den Rade en Leenhove van Braband, ten zelven dage geschreven, en geaddresseerd aan den Griffier *Fagel*, houdende de redenen waarom de gemelde Raad ter voldoening aan Haar Hoog Mog. Resolutie van den 28 January laatstleden, in handen van den Griffier van Haar Hoog Mog. niet had doen overbrengen de Notu-

's GRAVENHAGE.

len van den Raad, betreffende het verzoek van den Advocaat-Fiscaal, by deszelfs Memorie, waar op de voorsz. Resolutie genomen is, gemeld.

Besluit omtrend de Raden Van Laar, Hartman, Parvé *en* Van Eck.

Waarop gedelibereerd, en in achting genomen zynde, dat, wanneer in de Præmissen van Hun Hoog Mog. gemelde Resolutien van den 28 January laatstleden; de zaak zo was voorgedragen, als of de partydige handelwyze van de voorn Eerst-Præsiderende en andere Raden in den voorsz. Rade en Leenhove van Braband, Mr. *Willem van Laar*, *Nicolaas Willem Hartman*, *Daniel Jan Steyn Parvé* en *Lambertus Engelbert van Eck*, door meer dan eene omstandigheid zoude zyn beweezen, de intentie niet was geweest de gem. vier Raden aan directe en reeds geblekene partydigheid in de Regtoefening van hun Regter-Ampt schuldig te verklaren, dan wel te kennen te geven, dat het aan de Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden uit meer dan eene omstandigheid gebleken was, dat dezelve vier Leden waren geweest, of honoraire Leden van het Patriottische Vry Corps alhier in den Haag opgericht, of wel anderzints aan het zogenaamde Patriottismus opentlyk toegedaan, en dus ook het noodwendig gevolg daar van moest zyn, dat in zodanige Leden niet zoude kunnen worden verondersteld de nodige onzydigheid als Rechters, ten aanzien van zodanige zaken, welke tot die zogenaamde Patriottische Genootschappen, Vaderlandsche Societeiten en Exercitie-Genootschappen, betrekking hebben, of eenigzints relatief zyn tot de laatste Troubles, welke uit den onzinnigen yver voor dat gewaande Patriottismus alhier te Lande waren voortgesproten, en hebben plaats gehad; en dat dienvolgends ook behoorde te worden voorzien, dat dezelve vier Raden buiten de gelegenheid werden gesteld, om in zodanige zaken te adviseeren, en regterlyke functien te plegen, terwyl voor het overige de handelwyze van dezelve vier Leden ten aanzien van de uitoeffeningen van hun lieder Rechter-

ter-

ter-Ampt by Haar Hoog Mog. Resolutie zelve is gelaten in haar geheel, en zy mitsdien daar door niet kunnen worden gereekend onder een reatus te zyn gebragt; is goedgevonden en verstaan, dat als nu nader aan gemelde Eerst-Præsiderende, en Mede-Raden in den Rade en Leenhove van Braband, Mr. *Willem van Laar*, *Nicolaas Willem Hartman*, *Daniel Jan Stein Parvé* en *Lambert Engelbert van Eck*, ieder afzonderlyk zal worden aangeschreeven, van zig by aanhoudendheid te blyven onthouden van alle Deliberatien en Besoignes, welke in gemelde Rade en Leenhove van Braband, zo in materie Civiel als Crimineel, zullen kunnen worden gehouden of gedecerneerd, ten opzigte van eenige zaken, welke tot de zogenaamde Patriottische Genootschappen, Vaderlandsche Societeiten en Exercitie-Genootschappen betrekking hebben of wel eenige relatie hebben met de Troubles, die in de laatste tyden hebben plaats gehad, en dat voor het overige aan gemelde Eerst-Præsiderende en Mede-Raden zal vry staan de andere Deliberatien en Besoignes van den Raad te adsisteeren, houdende verders H. Hoog Mog. het verzoek by hun lieden Missive gedaan, by provisie in advys.

'S GRAVENHAGE.

Besluit omtrend de Raden Van Laar, Hartman, Parvé *en* Van Eck.

En zal Extract van deze Hun Hoog Mog. Resolutie worden gezonden aan de Griffier van den voorsz. Rade en Leenhove van Braband en den Lande van Overmaze, om dezelve te brengen ter kennisse van denzelven Rade, en omme gelykelyk te dienen tot antwoord op de voorsz. hunne Missive van den 11 February laatstleden.

En zal gelyk Extract van deze Resolutie worden gezonden aan den Advocaat-Fiscaal en Procureur Generaal van Braband en de voorsz. Landen, omme te strekken tot deszelfs narigting; en denzelven daar nevens worden aangeschreeven, dat Hun Hoog Mog. aan hem volkomen vry en onverlet laten, om uit kragte van dezelve Resolutie van den 31 December des voorleeden Jaars 1787, ten aanzien van de poincten daar inne vervat, zodanige infor-

'S GRAVENHAGE. matien te neemen, als hy zal vermeenen te behooren, en om zulks voor het Recht van de Hooge Overheid noodzakelyk oordeelende, tegens dezelve vier Raden, of een of meer onder dezelve, te procederen, of te doen procederen, zo als de order van den Lande zal mede brengen, en in goede Justitie zal behooren.

(*Was geteekend*)

CHARLES BIGOT, vt.

Accordeert met voorsz. Register.

(*Was geteekend*)

H. FAGEL.

SCHEEVENINGEN.

Den 7 dezer maand kwam eene Commissie uit de Magistraat van 's Hage, bestaande uit Jonkheer VAN BENTINCK, Graaf van Rhoon en Pendrecht, als Overste van de vernieuwde Schuttery van dit Zeedorp, benevens de drie regeerende Burgemeesteren en derzelver Secretaris, welke de Scheeveningsche Schuttery plegtig heeft in den eed genomen. De Secretaris van den Krygsraad besloot deze plegtigheid met een gedicht.

LEYDEN.

Den 5 Maart wierdt deze Publicatie afgegekondigd:

Alzo het aan Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse van Oranje en Nassau, Erfstadhou-

houder dezer Provincie, geliefd heeft aan den Præsident Burgemeester dezer Stad te doen toekomen Hoogstdeszelfs geëerde Missive, geschreven in 's Gravenhage den 3 dezer lopende maand, en daar by te kennen te geven, dat Zyne Doorluchtige Hoogheid had goedgevonden, ter vervulling van de nog exteerende vacature, aan te stellen tot Burgemeester der Stad Leyden Mr. *Pieter Jan Marcus*, met authorisatie op voorgemelde Præsident Burgemeester, denzelven Burgemeester in functie te stellen, en de nodige Eeden af te nemen; en wyders nog by continuatie te committeeren tot Bewindhebber van de Oost-Ind. Compagnie ter Kamer Amsterdam tot Mey 1789, Mr. *Abraham van Gerwen*, en tot Bewindhebber van de West-Indische Compagnie aldaar aan te stellen Mr. *Pieter Jan Marcus*. LEYDEN. *Publie. wegens de Regering.*

Zo is 't, dat H. H. Burgemeesteren en Regeerders dezer Stad hebben gemeend niet te moeten afzyn, van het gene voorsz. is, aan de goede Burgerye dezer Stad de vereischte en behoorlyke communicatie te geven, ten einde dezelve moge strekken, tot aller en een iegelyks narigtinge.

Actum LEYDEN den 5 Maart 1788.

Ter Ordonnantie van H. H. Burgemeesteren en Regeerders der Stad Leyden.

J. J. HUBRECHT.

Ons is wegens de vreugde en verlichting der huizen op den 8 Maart dit berigt toegezonden:

Op den 40 Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prins Erfstadhouder, zyn

LEYDEN.

Bericht wegens Illuminatien enz.

overal een menigte Vlaggen uitgestoken, zo van 't Raadhuis, Academie als by Burgeren, de Militie paradeerden met Vaandel en witte Slopkousfen, en des namiddags van vyf uuren tot omtrend half agt uuren wierdt op de Klokken gespeeld, en by afwisseling met Waldhoorn en Trompet op Stadhuis Toren gemusiceerd, werdende denzelven vervolgens des avonds rondsom met Lantaarns verlicht.

Onder de menigte van Eerepoorten en Boogen, welke door de geheele Stad verspreid stonden en geïllumineerd waren, hebben inzonderheid uitgemunt, die, welke op de Breedestraat waren, als een voor het Raadhuis, met een menigte Lampions verlicht, een aan de Papegragt, een voor de Oprechte Vaderlandsche Societeit, een by de Vrouwesteeg, een voor de Societeit der Heeren Studenten, en een digt by de Hogewoerds Brug, uit Latwerk gemaakt, en boven welke de Wapens van Pruissen en Orange, met eenige andere zinnebeelden waren geschilderd.

Die, welke voor de voorgemelde Societeit was opgerigt, was 30 voeten hoog en naar de Jonische Orde, volgens afteekening van *P. van Campen*, Leermeester in de Wis- en Aardrykskunde, gebouwd, zynde verlicht geweest door byna 1600 Lampions, welke men ten 7 uuren begon aan te steken, en die tot dezen nagt omtrend 2 uuren hebben blyven branden; terwyl de Werklieden de gemelde Lampions aanstaken, wierden de Chassinetten verlicht door voornoemde *Van Campen*, en den Heer *J. van Coeverden* Med. Stud., en ten agt uuren begonnen de Musikanten in de Societeit te speelen, het welk met tusschenpozing tot diep in den nagt duurde.

Op den top dezer Eerepoort stond een blazende Faam, gesneden door den Konst-Beeldhouwer *B. van den Broek*, en in 't Frontespice vertoonden zig de Wapens van Orange en Pruissen; hangende aan de regter Colom het Wapen van de Generaliteit,

en

en aan de linker dat van deze Provincie, staande aan de eene zyde boven de Doorgangen met Gouden Letters *Standvastigheid wekt Eendragt*, zynde de Zinspreuk der Societeit; en aan de andere zyde mede met Goude Letters uitgedrukt: *Opregte Vaderlandsche Societeit*. Het Wapen van derzelver Protector, den Hoog Ed. Geb. Heer Grave *Van Bentinck*, Heer van Rhoon en Pendrecht &c. wierd aan de regter zyde boven den kleinen doorgang in een Medaillon vertoond; en het Vignet der Societeit, in een evengelyk Medaillon, boven de andere kleine doorgang.

LEYDEN. Berigten wegens Illuminatien enz.

Behalven het voorgemelde Schilderwerk en verder Bywerk, zo der Beeltenissen van Pallas en Mercurius, als van de Leeuwen rondsom de Wapenen, waren 'er ook nog de vier volgende Chassinetten, mede zo wel als het voorgaande door den Pourtrait-Schilder *N. Rode* geschilderd, en verbeeldende:

1. De Maagd weenende by de Orange Boom, die door Tweedragt en Geweld wordt aangevallen, voor de Tuin ligt de Leeuw slapende, met het Onderschrift;

Hier slaapt de Leeuw; de Maagd ontsteld,
Word aangerand door Helsch geweld.

2. De Maagd, in een biddende houding, bescheenen door eenige flaauwe straalen, en de hoop aangekondigd door een hand uit de Wolken, met het Pruisische Wapen, en daar onder:

De Maagd bedrukt, 't Geweld ten top,
De hand toont hoop, de Leeuw rezt op.

3. De Maagd van een helder licht bescheenen, terwyl de Vorst geharnast, en den Draak met den linker voet vertredende, haar zyn hulp beloofd, wyzende op het Pourtrait van den Koning van Pruis-

LEYDEN. Pruisfen, door een hand uit de Wolken vertoonende, met het Byschrift:

Berigt wegens Illuminatien enz.

De Maagd ziet hulp, de Leeuw krygt kragt,
De Prins treed toe, de Pruisch geeft magt.

4. De Maagd, zittende in een vrolyke houding, met den Hoed der Vryheid op de Speer, terwyl de Leeuw met het Zwaard in de Klaauw moedig toetreed, en dit Byschrift:

De Maagd herfteld, de Leeuw in Stand,
Het Land gered door Godes Hand.

Voorts zyn 'er behalven de Decoratien dezer Poort ook veele andere Chasfinetten, Devifen en Letterfpeelingen geweest, zo op de verdere Eerepoorten als by Particulieren, byzonder by den Heer *J. le Francq van Berkhey.*

Eindelyk is door de goede order alles in volmaakte gerustheid en geregeldheid, zonder eenig ongeluk afgelopen.

Van wege de Hoogleeraars, die Beftierderen zyn van het *Stolpiaansch Legaat*, leest men deze bekendmaking:

De Heeren Profesforen van Hollands Hooge School, aan welken de bezorging van het Legaat van wylen den Heer *Jan Stolp* is aanbevolen, hebben in hunne gewoone Vergadering, ter beantwoording voorgefteld de volgende Zedenkundige Vraag:

An funt officia, ad quæ hominem naturâ obligatum esse demonstrari nequit, nisi posita animorum immortalitate.

Dat is:

Zyn 'er redelyke daden, tot dewelken 's Menschen na-

natuurlyke verplichting niet kan betoogd worden dan op den grond van de onsterffelykheid der Ziele. LEYDEN.

De Verhandeling, welke geoordeeld zal worden best aan deze Vraag voldaan te hebben, zal met den gewoonen Eerprys, bestaande in een gouden Penning ter waarde van twee honderd en vyftig Guldens bekroond worden. *Bericht van 't Stolpiaansch Legaat.*

De Verhandelingen moeten in de Latynsche of Nederduitsche Taal geschreven, en niet boven de veertig bladzyden van den gewoonen druk der Stolpiaansche Verhandelingen uitlopende, vóór den 1 July 1789, franco worden toegezonden aan den Hoog Geleerden Heer *Nicolaas Paradys*, thans Secretaris van dit Legaat.

Ook worden de Schryvers verzocht, by hunne Verhandelingen te voegen een gezegeld Briefje, inhoudende hunnen Naam en Woonplaatse, en ten opschrift hebbende dezelfde letters of Zinspreuk, waar mede de Verhandelingen getekend zyn. De prys zal den 13 October 1789 worden toegeweezen, wanneer het Briefje by het gekroonde Stuk behoorende, zal geopend, en de overige ongeopend verbrand worden; behalven die, welker Verhandelingen men waardig zal keuren om by de gekroonde gedrukt te worden. Doch ook deze zal men niet openen zonder toestemming des Schryvers.

AMSTELDAM.

De Scheeps-Timmerlieden hadden lang gewenscht, na de omwenteling, het genoegen te hebben van den Burger-Krygsraad van deze Stad, op hun Eiland in hunne gewoone omwandelingen te mogen begroeten. Ten dien einde vervoegden zig op den 29 February aan Kapteinen, *Willem Faber* van wege de Timmerlieden van de

Ad-

AM-
STEL-
DAM.

Admiraliteit, en *P. van Gelderen* van die van de Oost-Ind. Compagnie, om hun Ed. tegens den 7 Maart 's avonds op Kattenburg met hunne Lieutenants en Vaandrigs te verzoeken, wanneer zy den volgenden dag, den Geboortedag van den Stadhouder, zouden vieren. Kapteinen maakten geen zwarigheid om met goedvinden van Heeren Collonellen, in dit verzoek te bewilligen, en benoemden uit hun midden tot Commisfarisfen, om met deze Lieden alles ten dien einde te overleggen, de Kapteinen *Jan Bolten*, van Wyk 15; *Pieter Bolten*, van Wyk 16; (de Kattenburger) en *Willem May de Jonge*, van Wyk 4; welke Heeren, op het Kattenburger Plein, hebben doen opflaan een Tent, met Lampions, Oranje Vlaggedoek, en van boven met twee Oranje-Vlaggen vercierd, waarin zy in Commisfie verzogt hadden de Heeren Collonellen van deze Burgery, die daar toe afgevaardigd hebben de Heeren *Van Marfelis* en *Warin*, als mede de Heeren Hollandfchen Generaal *Van Dopff* en Pruisfifchen Generaal *Van Calkreuth*, welke deze nodiging ook aannamen. Dat Gezelfchap heeft aldaar eenige uuren doorgebragt, onder een groot aantal van aanfchouwers, en zyn begroet geworden door de Timmerlieden van de Admiraliteit, Oost-Indifche Compagnie, Stads en byzondere Werven, te zamen wel 2400 man fterk, mengende in hunne gewoone gezangen *lang leve en blyve de Krygsraad voor Oranje*, welke door de Leden van denzelven

niet

niet onbeantwoord wierdt gelaten. Na derzelver aftogt omtrend 10 uuren, wierden Heeren Collonellen door Heeren Commissarissen met dezelfde plegtigheid, als by hunnen aankomst plaats gehad hadt, onder het gespeel van *Wilhelmus van Nassauwen*, en onder een geleide van Timmerlieden, tot over de Kattenburger Brug geleid, hebbende zig de Timmerlieden aan beide zyden van die Brug geschaard, ten einde de behoorlyke ruimten voor hun Ed. en Gezelschap te maken. AMSTELDAM.

Omtrend de Illuminatien op den 8 Maart in deze Stad, is ons dit verslag toegezonden.

De plechtige dag van Saturdag laatstleden den 8 Maart, wordt aangemerkt als het Zegel op de herstelde Constitutie, en der andermaal gevestigde Regeeringsform in Holland, ingevolge het besluit van Hun Ed. Groot Mog. van den 15 February dezes Jaars. Hy stelde zig aangenaam en boven verwagting in, onaangezien het nog guure Jaarsaisoen, en het stormachtig en ongestadig Weder, eenige dagen achter den anderen, en zelfs den dag te vooren. Al vroeg in den morgen zag men de bezigheid op het Y, met het ontrollen en opheissen van Vlaggen en Wimpels, het geen dat Bosch van Masten, als eene zegevierende Vloot van verschillende Natien, vertoonde; welk prachtig gezicht het oog der Aanschouweren verrukte en veele Wandelaars derwaards trok; middelerwyl, dat men in de Stad, overal de Werklieden bezig vondt, tot het in gereedheid brengen van den nodigen toestel, voor 's avonds. Men zag den geheelen dag eene betamelyke vrolykheid onder de Gemeente, langs onze gragten en straaten, zonder van eenige baldadig-

AM-STEL-DAM.

Berigt omtrend Illuminatien enz.

digheden verzeld te gaan; ook waren 'er van hoger hand de voorzichtigste maatregels genomen. Omtrend ten half agt uuren 's avonds, wierd 'er een begin met illumineeren gemaakt, 't geen zo spoedig voortging, dat in minder dan een half uur, de geheele Stad verlicht was. De Illuminatien waren in der daad doorgaans fraai. Het gezicht verdwaalde in al de schitterende schoonheden en afwisselende voorwerpen, de een uitstekender dan de andere, die zig aan alle kanten opdeeden, en het vermogen van Amsterdam, zo onder Christenen als Joden, kenschetsten. In de mindere Wyken en by de smalle Gemeente heerschte, over het geheel, naar elks vermogen eenen goeden smaak, en men ontmoette zomtyds koddige invallen.

Het Stadhuis, het welk van voren met Soldaten bezet is geweest, was in diervoegen geïllumineerd, dat boven de zeven Ingangen zo vele Pyramides waren, allen met glazen verlicht, en van boven pronkende met eene Zon, zynde ook alle openingen van den Tooren met Lantaarns behangen. Ook was het Post-Comptoir mede in een zeer fraaye smaak verlicht.

By de Portugeesche en Hoogduitsche Joodsche Gemeentens, waren alle de Kerkkroonen opgestoken, volgens 't gebruik in hooge Feesten; de Boeken Mozes, prachtig vercierd, werden ten toon gesteld. Waar na toepasselyke Texten verklaard, en verscheide Psalmen, tot de gelegenheid betrekkelyk, gezongen zyn; by de Hoogduitsche Gemeente onder anderen waren de Texten Exod. XXXIX: vs. 43, en Deut. I: vs. 11. en de Zangen Ps. II: CXI: CXVII: CXVIII: en CL: vs. 6.

De byzonderheden dezer Illuminatien zullen door de Weduwe *Döll* met Platen en Beschryvingen, worden uitgegeeven.

Van Tanger ontvong men Brieven, gedag-

dagteekend den 24 January 1788, meldende, dat de Nederlandsche Vice-Consul, daags te voren, door den Bacha, op het Kasteel van die Stad genodigd, en aldaar aan hem voorgelezen was, eene Brief door den Keizer aan den Bacha geschreven, inhoudende: AMSTELDAM.
„ dat de Bacha aan gemelden Consul moest gelasten, aan Hunne Hoog Mogende te schryven, dat zy voor de aanstaande maand Mey aan Zyne Keizerlyke Majesteit een Ambassadeur moesten zenden zonder geschenken, maar met eenen enkelen Brief van Hunne Hoog Mog., om te weten of zy in Vrede of Oorlog met Zyne Majesteit zyn, en dat, indien die niet tegen den bepaalden tyd mogt komen, Zyne Majesteit als dan zelven eenen Ambassadeur met vyf kleine Fregatten naar Amsteldam zoude zenden, met bevel om aldaar 20 dagen te vertoeven, en daar na met de tyding van Vrede of Oorlog terug te keeren."

Op het voorlezen van dezen Brief verklaarde de Heer *Van Nieuwerkerke* aan den Bacha, en verzogt aan alle de andere Consuls, hierby tegenwoordig, dat zy 'er kennis van zouden dragen: „ dat de volmaaktste Vrede en Harmonie niet alleen gelukkig bestondt tusschen Hunne Hoog Mogende en Zyne Majesteit, zedert de afgedaane zaak van den Schipper *Teunissen*, maar dat ook de Bevelhebber van Hunner Hoog Mogende Esquader op die Kust, de Heer Kaptein *Van Woensel*, daar van in naam van Hunne Hoog Mogende, de sterkste verzekering aan Zyne Kei-

AMSTELDAM.

zerlyke Majesteit hadt doen toekomen, en dat hy, voor zyn vertrek, die verzekeringen bevestigd hadt door de eenigste publieke tekenen van eerbied en oplettendheid voor Zyne Keizerlyke Majesteit, die in zyn vermogen waren, namelyk de Koninglyke Saluten."

De Bacha verklaarde daar op aan de tegenwoordig zynde Consuls: „ dat hy zeer wel wist, dat het geen *Van Nieuwerkerke* gezegd hadt de waarheid was, maar dat men uit Mogador aan zynen Meester hertegendeel geschreven hadt, en dat de Keizer dienvolgens, om in eens het ware te weten, het voorgemelde besluit genomen hadt."

De Gecommitteerden tot de Groenlandsche en Straat-Davis Visscheryen, hebben zich by Requeste tot Hun Ed. Groot Mog. vervoegd, met verzoek om eene Præmie voor ten minsten 12 à 15 Jaaren voor de Schepen, die op voorgemelde Visscheryen zullen worden uitgereed; voor redenen van aandrang opgeevende, het nut in dien Handel voor den Lande opgesloten; en het verval waar in dezelve zig thans bevindt, want „ dat het getal der Schepen, die daar toe gebruikt wierden in de Jaaren 1770 en 1771, bedroegen een getal van 150, in het Jaar 1779 nog 104, en dat in dit lopende Jaar niet meer dan 69 Schepen zo naar Groenland als Straat-Davis zouden uitvaaren. Dat integendeel de Engelschen, die voor ieder Schip een Præmie van vyf duizend Guldens van hunne Regeering genieten, dien Tak van Koop-

Koophandel zo ſterk doorgezet hebben, dat 'er van hun in het voorleden Jaar twee honderd zes en veertig Schepen ter Walvisch-vangst zyn uitgezeild." AMSTELDAM.

„ Dat uit deze zo aanmerkelyke verlegging dezer Vaart, de allergedugtſte nadeelen voor dit Land zyn voortgeſproten en by aanhoudendheid vermeerderen, nadien daar aan voor een zeer groot gedeelte is te wyten het verval der Hollandſche Scheeps-Timmerwerven, Smederyen, Zeilmakeryen, Kuiperswerk, Touwſlageryen en anderen, zonder te gewagen van het byna geheel verloop der Traankokeryen; by al het welk nog komt, dat de Baleinen en Traan uit Engeland, tot verſlapping der Marktpryzen, in groote menigte herwaards worden overgezonden, ja ook de buitenlandſche verzending van hier byna geheel ophoudt."

„ Geevende zy verder op, hoe nadeelig het verval dezer Rederye voor den Lande zyn moet, door de vermindering der bevaaren matroozen; wyders betuigende, dat zonder Præmie, zy genoodzaakt zullen wezen die Vaart geheel te laten vaaren."

Zie hier dat Request zelven, van dezen woordelyken inhoud:

Aan de Edele Groot Mogende Heeren STATEN *van* HOLLAND *en* WEST-FRIESLAND.

GEeven reverentelyk te kennen de Gecommitteerden der Groenlandſche en Straat-Davis Viſcheryen dezer Landen.

AM-SIEL-DAM.

Request van de Gecommitt. der Groenlandſ. en Straat-Davis Visſcherij.

Dat het zeer algemeen bekend is, dat, in de opkomst en eerſte voortgang der Hollandſche Navigatie, een der allerbeste Takken gerekend wierd, de Vaart naar Groenland en Straat-Davis ter Walvischvangst, en meer byzonder, dat de Hollanders alleen veel meer Schepen derwaarts zonden, als alle andere Natien te ſamen.

Dat by de meeſte Hooge Collegien in dit Land even zeer kennelyk is, dat hoewel op deze Rederyen, jaaren door elkanderen geſlagen, altoos verlies gevallen is, nogthans deze Vaart en Handel-Aderen veel voordeel voor het algemeen welzyn van 's Lands Ingezetenen geopend, en eene menigte Traffieken en Fabrieken aan den gang gehouden hebben, die de jaarlykſche ſchade op eene andere wyze konden te gemoet komen.

Dat dit alles zo dikwils is herhaald, dat de Supplianten zich verbeelden tot diverſe hunner vorige Requesten, als die, welke door hen zyn gepreſenteerd den 23 September 1779, den 13 October 1779 en den 15 Maart 1780, eerbiedigſtyk te mogen refereeren.

Dat op het laatstgemelde Request van den 7 April 1786, ter Vergadering van U Ed. Groot Mog. wel is uitgebragt een vry gunſtig rapport, doch dat het zelve door de reſpective Leden Uwer Ed. Groot Mog. Vergadering zynde overgenomen, daar op tot hier toe nog geene Concluſie is gevallen.

Dat ondertusſchen alle de gevreesde gevolgen, in het minder uitrusten van Schepen hier te Lande, zich in alle derzelver extenſie hebben gemanifeſteerd, daar het getal dezer Schepen, die in den Jaare 1770 en 1771 nog bedroegen 150 kielen, in het Jaar 1779 tot op 104 Schepen waren verminderd, en voor dit loopende Jaar niet meer dan 69 Schepen, zo naar Groenland als Straat-Davis bedragen.

Dat daar tegen de Engelſchen, welker Gouvernement regulier voor elk van zodanige Schepen eene jaarlykſche Præmie van vyf duizend Guldens betaald,

taald, dien Tak thans by opklimming zo ver hebben gepousseerd, dat, in het voorleden jaar ter Walvischvangst uit dat Ryk zyn gezeild 246 Schepen, en dus veel meer als driemaal het getal, dat toen uit Holland derwaarts is aangelegd.

AMSTELDAM. *Request van de Groenlandf. en Straat-Davis Visscherij.* *Gecommitt. der*

Dat uit deze zo considerable verlegging dezer Vaart de allergedugtste nadeelen voor dit Land zyn geredundeert en by aanhoudendheid vermeerderen, nadien daar aan voor een zeer groot gedeelte is te attribuceren het verval der Hollandsche Scheeps-Timmerwerven, Smederyen, Zeilmakeryen, Kuiperswerk, Touwslageryen en anderen, zonder te gewagen van het byna totaal verloop der Traankookeryen; by al het welk nog komt, dat de Baleinen en Traan uit Engeland, tot verslapping der Marktpryzen, in groote menigte herwaarts worden overgezonden, ja ook de buitenlandsche Verzending van hier byna geheel is gecesseerd.

Dat by dit alles nooit aan het doorzigt van U Ed. Groot Mog. zal echapperen, dat in de vorige Eeuw, toen de Hollanders zich meest alleen op deze Vaart toeleiden, de pryzen van de Baleinen en Traan zo konden verhoogd en verlaagd worden, als de meer of min gelukkige Vangst vorderde, dewyl toch meest alle andere Natien gehouden waren de Producten dezer Rederyen hier te Land te zoeken, of daar van te ontbieden.

Dat eindelyk de uitgebreidheid dezer Rederyen een zeer notabel getal bevaren Matroozen, in tyd van Oorlog, aan dezen Staat konde opleveren, zo dra maar die Vaart voor een wyl gestopt wierdt, en waar van het effect weder ten voordeele der Commercie uitliep, wanneer, by de onverwagtste rupture met andere Mogendheden, de andere Koopvaardyschepen altoos de spoedigste Protectie ter Zee gepresteerd kon worden.

Dat de Suppliantèn uit dit alles, met allen eerbied, doch tevens met die fiducie, die het gewigt dezer zaak vereischt, vermeenen te mogen besluiten,

AM-STEL-DAM.

Request van de Gecomm. der Groenlandsf. en Straat-Davis Visschery.

ten, dat zy van U Ed. Groot Mog., niet flegts voor de Schepen, die dit Jaar naar Groenland en Straat-Davis, uit deze Provincie zyn aangelegd, op eene Præmie mogen insteeren, maar ook om van U Ed. Groot Mog. te imploreeren, dat die Præmie voor een aantal van ten minsten twaalf of vyftien Jaaren moge worden vastgesteld, zonder het welk de Supplianten zich hoe ongaarne, zouden moeten getroosten deze Vaart geheel te abandonneeren: dan welker inwilliging, die allezints met 's Lands belang strookt, de Supplianten zal aanmoedigen om deze Tak van Navigatie weder in vorigen luister te helpen brengen.

Weshalven zo keeren de Supplianten zich tot U Ed. Groot Mog. allerootmoedigst verzoekende, om het Rapport, den 7 April 1786, ter Vergadering van U Ed. Groot Mog. uitgebragt, in nadere deliberatie te nemen, en zodanige vrugtbaare voorziening in het bepalen van genoegzame Præmie te arresteeren als U Ed. Groot Mog. zullen oordeelen, ter conservatie en aanmoediging der Groenlandsche en Straat-Davis Visscheryen te behoren.

't Welk doende, enz.

Ook hebben de Bestierderen van den Levantschen Handel in deze Stad, aan de Algemeene Staten hunnen schroom te kennen gegeven, over de in zommige Nieuwspapieren verspreide gezegdens, dat de Baron *Van Dedem van de Gelder*, Hunner Hoog Mog. Gezant te Konstantinopolen, zou terug geroepen worden, met voordragt van het belang, het welk die Tak van Koophandel heeft in het blyven van dien Heer aldaar, en van den flegten staat van hunne kas, welke by elke nieuwe Ambassade een aandeel van over

de

de veertig duizend Guldens in de uitrus- AM-
ting en bekostiging der geschenken draagt. STEL-
Zy verzoeken, dat Hunne Hoog Mog. dien DAM.
Heer een enkelde blyk van goedkeuring omtrent de bestiering van zynen zwaarwigtigen post willen geven, en verzekeren, dat zulks genoegzaam zal zyn, om dezelven de gevaaren, welke hem bedreigen, te doen verachten, en tot eene onderſteuning en voortduurende aanmoediging verſtrekken, om ten dienſte v n zyn Vaderland, in die waakzame en oordeelkundigen yver, waar van de handel reeds de zo heilzame vrugten geniet, blyven volharden.

Wy moeten ook dezen brief hier woordelyk mededeelen, zynde gedagtekend den 12 Maart 1788.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Daar de openlyke aankondiging van het aanſtaande Rappel van den Heer *Van Dedem van de Gelder*, Hoogstderzelver Ambasſadeur by de verheven Porte, in een Dagpapier, het welk onder 't oog van U Hoog Mog. word gedrukt, en de herhaling van hetzelve in meerder Nieuwspapieren, wel niet op zig zelve met eenige authoriteit is bekleed, zo verkrygt hetzelve nogthans door deze ongeſtoorde verſpreiding een zodanig aanzien, waar door gem. Heer Ambasſadeur ligtelyk tot het denkbeeld zoude kunnen worden geleid, om het als eenen Nationaalen wenk te moeten beſchouwen, en dienvolgens gebragt worden tot het beſluit, om in der daad zyn Rappel van U Hoog Mogende te verzoeken.

Te ligter worden wy met deze bekommering be-

AMSTELDAM.

Brief van Directeuren van den Lev. Handel nopens den Gezant te Constantinopolen.

vangen, wanneer wy de personeele gevaren beschouwen, aan welke deze Missie aanhoudenlyk is blootgesteld, en welke zelfs de zorgvuldigste voorzorgen verydelen, gelyk nog onlangs is gebleken, toen de besmetting zig tot over het Huisgezin van den Ambassadeur verspreidde, en daar wy weeten, welken diepen indruk zulks, met betrekking tot zyne Kinderen, in het Vaderlyke hart heeft nagelaten:

Dan tot welken graad van ontrusting moet deze bekommering niet klimmen, Hoog Mogenden Heeren! wanneer zig, boven die gewoone Landsplaag, nog voor ons koomen te verlevendigen de akelige gebeurtenissen, welken de tegenspoeden des Oorlogs in de Hoofdstad van dat Ryk, onder den zamenvloed van zo veele onbeschaafde Volkeren, kunnen voortbrengen, en tegens welker beschutting de hand des Scepters zelfs meermalen onvermogend is bevonden? Immer niet minder, en wy kunnen het niet ontveinzen, dan tot de gegrondste vreze, dat dezelve Zyn Hoog Edel Gebooren in eene neiging zal aantreffen, om zig aan alle deze gevaaren te ontrekken, nadien wy reeds de sporen dezer zorgelyke uitzichten in het toekomende, zo baarblyklyk in zyne Excellentie's Correspondentie aantreffen.

Wy zouden dus met recht van achteloosheid kunnen beschuldigd worden, indien wy in dusdanige toestand de gevolgen daar van, onopgemerkt, aan het lot der gebeurtenissen overlieten.

Het is dus ten blyke onzer waakzaamheid, en ter voldoening aan die plichten, welke ons door U Hoog Mog. zyn opgelegt, dat wy ons verplicht achten, aan Hoogstdezelve voor te moeten houden, dat de uitstekende Eerbewyzingen, welke het eerste gehoor van dezen Ambassadeur hebben verzeld, (overtreffende als 't gene immer te voren by eenig Minister heeft plaats gehad) reeds toen ter tyd door ons zyn aangezien geworden, als gunstige voorwerpen dier byzondere achting en uitgebreide invloed,

vloed, waar door thans, op deszelfs eerste represen- tatien, de lydende voorwerpen terstond, en met eenen aldaar ongewoonen spoed, wierden gebeterd; gelyk nu laatstelyk nog is gebleken omtrent de knevelaryen, waar aan onze Nationaalen, tegens den inhoud der Kapitulatie, in de Schaale van Alexandrien, waren onderworpen: en dat dus met zodanige onverhoopte retraite, niet alleen de voordeelen dezer zo heilzame invloed, benevens de vruchten zyner verworvene kunde, aan een Hof, zo onderscheiden in zeden, gewoonten en bestiering van zaken van alle Hoven van Europa, voor den Lande zouden verlooren gaan; maar dat ook byzonderlyk de welvaart eener zo aanzienlyke Tak van Handel en Scheepvaart, als met de uitgestrekte Turksche Bezittingen in de Levant word gedreven, en die ten allen tyde met recht als een Hoofdäder der voorspoed van dit Gemeenebest is aangemerkt geworden, zig daar door te gelyk, en van dien invloed en van de bekende oplettende toezigt en ondersteuning van dien Minister ontbloot vindende, juist in een tydstip, wanneer de omstandigheden dezelve allernoodzakelykst maken, grootelyks gekrenkt, en wel ras met een aaneenschakeling van tegenspoeden zoude te worstelen hebben. Een gevolg, Hoog Mogende Heeren! dat het verreziende oog des Koopmans niet ontslipt, en reeds ontrustende aandoeningen by de Commercie verwekt.

AMSTELDAM.

Brief van Directeuren van den Lev. Handel nopens den Gezant te Constantinopolen.

Dan by alle deze gedugte onheilen, welke daaruit voor 't algemeene belang kunnen spruiten, mogen wy ook niet onaangeroert laten, het bezwaar, dat daar mede wederom voor onze Cassa zoude geboren worden; daar het aandeel, het welk dezelve draagt in de uitrusting en bekostiging der Presenten, waar mede ieder nieuwe Ambassade moet worden verzeld, meer dan veertig duizend Guldens komt te belopen, en dezelve Cassa door de twee laatste zo kortelings op elkanderen gevolgde verwisselingen der Ambassade, gepaard met een stil-

 stand

AM-STEL-DAM.

Brief van Directeuren van den Lev. Handel nopens den Gezant te Constantinopolen.

ftand des Handels in den jongften Oorlog, zodanig is veragterd, dat wy ons tot nog toe, onaangezien de mogelykfte fpaarzaamheid en den merkelyken aanwas, ja zelfs wederom bloeijende ftand derzelve, geheel buiten ftaat bevinden, om de Uitgaven met de Inkomften te beftryden.

Dit onvermogen, waar mede wy nog worftelen, kan ons dus ook in deze betrekking niet onverfchillig laten, voor eene gebeurtenis, waar van de gevolgen den Finantieelen Staat van ons Collegie, met eene onheelbaare wonde bedreigen.

Alle deze gewigtige betragtingen, zullen U Hoog Mogende, gelyk wy durven vertrouwen, ten genoegen overtuigen, dat wy ons niet zonder rede over de gevolgen der vermelde aankondiging ontrusten, en dat het geen geheel voorbarige ftap is, dat wy in dezen onze toevlugt tot Hoogstderzelver Wysheid en rechtvaardige hulp neemen.

Een enkelde blyk van goedkeuring omtrent de beftiering der zwaarwigtige post, waar in zyn Hoog Edel Geboren door U Hoog Mogende is gefteld, zal genoegzaam zyn, om zyn Excellentie de gevaaren, welke hem mogten bedreigen, te doen veragten, en tot eene onderfteuning en voortdurende aanmoediging verftrekken, om ten dienfte van zyn Vaderland, in die waakzame en oordeelkundigen yver, waar van den Handel reeds de zo heilzame vruchten geniet, te blyven volharden.

Dit fmeken wy van U Hoog Mogende, terwyl wy deze befluiten, met betuiging der diepfte eerbied, waar mede wy de eer hebben ons te noemen:

(*Was geteekent*)

THEOD. VAN MARSELIS, Secretaris,

De. Planters en Ingezetenen van de Colo-

lonien *Berbice*, *Esfequebo* en *Demerary* hebben zich by Requeste aan Hunne Hoog Mog. de Algemeene Staten vervoegd, tot het verkrygen eener volkomene vryheid, om door Schepen van allerley Natien van de benodigde Slaven voorzien te worden, en wel zo lange, als de West-Indifche Compagnie of andere Nederlandfche Slaafhaalders in gebreken zullen blyven aan der Suppliantenbehoefte en aan den inhoud te voldoen van het Octroy, door Hunne Hoog Mog. aan deze Colonien verleend. AMSTELDAM.

Wy zullen alleenlyk het Request van die van Berbice mededeelen. De anderen zyn van denzelfden inhoud:

Aan de Hoog Mogende Heeren STATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Geven met allen eerbied te kennen de ondergetekende Ingezetenen en Eigenaars van Plantagien in de landbouwende Colonie Berbice.

Dat by het agtfte Artikel van het Octroy, door Hunne Hoog Mogende, in den Jare 1732, aan deze Colonie verleend, bepaald was:

Dat de Coloniers gene andere Slaven zoude mogen halen of koopen, dan alleen van de West-Indifche Compagnie, door middel van Directeuren dezer Colonie, (aan wien van tyd tot tyd fchriftlyk zoude moeten opgeven worden het getal Negers dat ieder begeren zoude) dewyl voorfchreven Directeuren overeengekomen waren, dat Bewindhebbers aan hun, op de eerfte requifitie, bezorgen zouden het geëischte getal Negers, ten pryze als dezelven by publieke Verkoping op de Colonie

AM-STEL-DAM.

nie zouden mogen gelden, alles naar het gene daarvan in Suriname geschiedde.

Request van die van Berbice enz. nopens den Slavenhandel.

Dat de West-Indische Compagnie, alle Commercie en eindelyk ook den Slavenhandel geabandoneerd hebbende, haar exclusif recht tot denzelven aan alle Ingezetenen der Republiek heeft afgestaan, doch zonder tevens te zorgen, dat deze particuliere Ingezetenen voldeden aan de verpligtingen, waar aan den Souverain dit exclusif recht, ten beste der Colonies, had vastgemaakt, zynde de Nederlandsche Slaafhandel daarentegen door de West-Indische Compagnie zodaniger wyze met vexatoire lasten en recognitien gedrukt, dat de voorschreven Handel allengskens verminderd, en eindelyk, door bykomende omstandigheden, geheel te gronde gegaan is.

Dat zulks voor de Supplianten van dat ongelukkig gevolg is geweest, dat (om van gene vroegere tyden te spreken) zedert de evacuatie der Colonie door de Franschen naauwlyks een vyfde gedeelte der Slaven alhier is ingevoerd, die gerequireerd wierden om de stervende en tot werken onbekwaam wordende te remplaceren.

De Supplianten hebben dan, by gebrek van Arbeiders, een groot gedeelte der Vrugten verloren, die de Aarde hun mildlyk aanbood: zy zien met een grievend leedwezen, dat hunne met veel moeite en kosten aangelegde Plantagien dagelyks meer en meer agter uitgaan en zyn ten uiterste bevreesd, dat dezelven binnen weinig Jaren weder in Moerassen en Bosschagien zullen herschapen zyn, een noodlot, het geen reeds veertig Plantagien, zedert Anno 1774 (wanneer ook de dubbele lasten zyn ingevoerd) ondergaan hebben; zynde 'er daarentegen maar zeer weinige nieuwe Plantagien in deze laatste dertien Jaren aangelegd. Doch niettegenstaande eene zo notabele vermindering in het getal der gecultiveerde gronden en de verplaatsing der Slaven van deze thans verlatene naar andere Planta-

tagien, is de prys der Slaven by aanhoudendheid gerezen, zo dat by de laatst gehoudene Vendu, geen werkbare Veldneger onder de *f* 800 is verkogt; sommigen, die men, in vorige Jaren, tegen vyf en zes honderd Guldens betaalde, zyn tot *f* 1100 en daar boven gelopen, zonder hier nog by te rekenen een Vendugeld van 10 percent, waar van de eene helft door den koper en de andere door den verkoper betaald word: en wie is 'er die niet liever zyn Plantagien zoude verlaten als dezelven met zulke dure Arbeiders tot zyne schade onderhouden.

AMSTELDAM. *Request van die van Berbice enz. nopens den Slavenhandel.*

Eenige der Suppliantes en hunne Mede-Geïnteresseerden in den Vaderlande hebben wel met eenen *Laurens Branzings* en *Zoon* te Amsterdam, als Boekhouders van het Schip *de Avanturier*, wegens de leverantie van Slaven, by inschryving, tegen zeer hooge pryzen, gecontracteerd, doch zulks is al mede te vergeefs geweest, dewyl de Kaptein, met het voorschreven Schip in Suriname binnen gelopen zynde, het Contract, door zyne Boekhouders aangegaan, gebroken en zyn geheel Armasoen aldaar verkogt heeft.

Men zoude vrezen de attentie van U Hoog Mogende te misbruiken, door in het brede te demonstreren, dat, offchoon vermogende Hollandsche Ingezetenen, die Plantagien alhier in eigendom bezitten, door deelneeming in Slaven Rederyen, nog eenigzints in staat zyn zich in deze algemeenen nood te redden, de voorschreve deelnemingen egter geenzints convenieeren aan Planters, die zich in gantsch andere omstandigheden bevinden en door rampen, inzonderheid van een noodlottige Oorlog, daar toe geheel onvermogend zyn geworden, terwyl zy daarenboven door eene schadelyke ondervinding en andere ontegenzeglyke bewyzen te zeer overtuigd zyn van de kwade trouw van veele Negocianten en Slaven-Schippers, om zich in soortgelyke entreprises te laten inwikkelen.

De Suppliantes ook wetende, dat 'er zelve thans in

AMSTELDAM.

in den Vaderlande zoo weinige Slaven Scheepen wierden uitgerust, dat dezelven op verre na geenzints in staat zouden wezen de Colonie Suriname alleen genoegzaam te voorzien, en onderrigt zynde, dat in de naburige Fransche Eilanden de beste Kust-Slaven tegen omtrent *f* 450 per kop, tegen goede Wissels of Contanten te bekomen waren, *hebben de meeste hunner zich aan Gouverneur en Raden dezer Colonie geaddresseert, en op hun deugdlyk te kennen geven van dezelve eene Provisioneele opschorting geobtineert van die pœnale Wetten, waar by de invoer van Slaven met vreemde Scheepen verboden was.*

Request van die van Berbice enz. nopens den Slavenhandel.

En aangezien zulks het eenige middel is, waar door, in de tegenwoordige dringende omstandigheden de verdere ruïne dezer Colonie kan worden geprævenieerd, durven de Suppliant en eerbiedig vertrouwen, dat deze Consideratie ook by U Hoog Mog. zal prævaleeren boven alle zwarigheden en schynreden, die hier tegen zoude kunnen worden ingebragt, ter oplossing van welke de Suppliant en zich verpligt vinden nog de volgende Aanmerking aan U Hoog Mog. respectueus voor te dragen.

De Suppliant en zouden dan vermeenen, dat de vrye invoer van Slaven met vreemde Schepen, wel verre van den Nederlandschen Slavenhandel te benadeelen, in tegendeel allerkragtdadigst zal medewerken om den voorschreven Handel langzamerhand te herstellen en aan denzelven eene soliditeit en uitgebreidheid te geven, die men te vergeefs zoude hopen, na dat de Plantagien en Planters, door gebrek aan Arbeiders, geruïneerd zullen wezen: want offchoon het te hoopen is, dat het U Hoog Mog. gelukken zal, om, door vrydom van lasten, het geven van Præmien en door andere hulpmiddelen, den Nationalen Slaafhandel genoegzaam aan te moedigen, zyn de Suppliant en egter met reden bedugt, dat de goede uitwerking dezer middelen te veel tyd vereischte om het gedreigde ongeluk voor te komen: ja, indien de vrees van sommige Nederlandsche Kooplieden gegrond was, als of de toelating

ting van vreemde Slaven Schepen, in deze en nabu- rige Colonien, den Nationalen Slavenhandel zoude onderdrukken of bederven, zulks zoude, naar der Suppliainten opinie, de noodzaklykheid dezer toelating ten sterkste bewyzen; want zo de Nederlandsche Slaafhandelaars (in weerwil der Voorrechten door Uw Hoog Mog. aan hun reeds verleend, of nog te verleenen, en niettegenstaande de aanzienlyke voordeelen der Retourvragten, waar toe zy metuitsluiting der vreemden, alleen gerechtigd zyn) zich buiten staat bevonden, om dezen Handel in concurrentie met anderen te dryven, het belang der Nationale Commercie (welkers welvaart aan het welvaren der landbouwende Colonien, als haar laatste Plegtanker, verbonden is) zoude dan allezints vordeesen, dat liever de Nederlandsche Slaafhandel, als de Colonien wierden opgegeven, die zonder een overvloediger toevoer van Slaven, tegens matige Pryzen, niet kunnen aan den gang gehouden worden.

AMSTELDAM. *Requeste van die van Berbice enz. nopens den Slavenhandel.*

De Suppliainten durven U Hoog Mog. ook, met de grootste fiducie verzekeren, dat deze toelating van vreemde Slaven-Schepen nimmer eenige diversie van Producten naar vreemde Havens zal te wege brengen: de Noord-Amerikanen immers dryven een zeer uitgebreiden Handel op Suriname, zonder dat zulks eene zodanige ongeoorloofde diversie van Producten ten gevolge hebbe; en daar het blykbaar is, dat onze Colonien veel eerder den invoer van Visch, Meel, Planken en Muil-Ezels met Noord-Americaansche Scheepen, als den toevoer der noodige Slaven tot den Landbouw zouden kunnen missen, is het geensints te vermoeden, dat de Suppliainten zich door kwade practyken, door hun nimmer te voren in 't werk gesteld, der voordeelen onwaardig zouden maken, die een vrye Slavenhandel in staat is aan hun en hun Vaderland in ruime mate aan te brengen.

Weshalven de Suppliainten zich keeren tot U Hoog Mog. ootmoedig verzoekende, dat U Hoog Mog.

AMSTELDAM.

Requeft van die van Berbice enz. nopens den Slavenhandel.

Mog. de Suppliantèn gelieven te laten jouisseren van eene volkomen vryheid, om door Scheepen van allerlei Natien van de benoodigde Slaven voorzien te worden, en wel zo lange, als de West-Indische Compagnie of andere Nederlandsche Slaafhaalders in gebreken zullen blyven, aan der Suppliantèn behoefte en aan den inhoud te voldoen van het bovengemelde Octroy, door U Hoog Mogende aan deze Colonie verleend. 't Welk doende,

Op woensdag den 19 dezer maand, zynde den Algemeenen Dank- Vast- en Bedendag, is door de Broederen Diakenen van de *Gereformeerde Gemeente* alhier, ten behoeve van derzelver Armen, opgezameld, de som van *f* 28650 : 13 : 8. zynde *f* 5935 : 10, meerder, dan in het Jaar 1787. In de daad eene zeer aanmerkelyke gifte, van welke nimmer, zo ver wy hebben kunnen nafpeuren, eenig voorbeeld, op Bededagen, in de Kerken-Boeken gevonden wordt.

Wegens voorenstaande Geldzameling, is door den druk gemaakt dit omstandig berigt:

Daar de Collecte der Diaconie op laatstleden Woensdag, als zynde den algemeenen Dank- Vast en Bededag, in de onderscheiden Kerken dezer groote Stad zoo aanmerkelyk hoog is geweest, dat de Kerkeboeken van voorige jaaren geen voorbeeld van zulk eene vermogende uitreiking aan de Armen opleveren, is het der moeite waardig het Publiek eenigzins buitengewoon naauwkeurig te berichten, hoedanig, waar en by wie de rykelykste giften geschied zyn. Tot dit einde dient de volgende specifique Lyst van al het Goudgeld, benevens Effecten, welke in de onderscheidene Kerken der Gereformeerde Gemeente by de aldaar gepredikt hebbende Predikanten en Proponenten respective gecollecteerd is.

Pre-

Predik.	Ry-ders.	hal-ve.	Du-cat.	Cou-pons.	Montant.
NOORDER KERK.					
van der Feen.	38	58	13	*f* 650	*f* 1556: 5
Binnevest.	2	20	3		183: 15
Hamerster.	85	38	6	*f* 195	1682: 10
OUDEZYDS KAPEL.					
Smits.	13	12	2		276: 10
Broes.	24	45	6		682: 10
NIEUWEZYDS KAPEL.					
Verburg.	81	39	14	*f* 232: 6	1712: 16
Serrurier.	8	15	1	*f* 45: 10	267: 15
ZUYDER KERK.					
van N. Klink.	94	112	24	*f* 492: 11	2718: 11
Hoefhamer.	1	4			42: —
Hoffman.	213	45	22	*f* 143*	3555: 10
OUDE KERK.					
Le Grand.	7	11	13		243: 5
NIEUWE KERK.					
Coerman.	8	13	6		234: 10
WESTER KERK.					
Kuyper.	43	17			721: —
Eck.	7	11	4		196: —
Van Herw.	176	114	11	*f* 1000	4319: 15
EYLANDS KERK.					
Prop. *la Cave.*	Niets of geen Goud.				
—— *Jager.*	Niets of geen Goud.				
OOSTER KERK.					
T. van Essen.	2		2		38: 10
Budde.	Niets of geen goud				
AMSTEL KERK.					
Cuperus.	1	5	1	*f* 320†	354: 5
Van Essen.	3	1			49: —
					f 18834: 7:
Vreemd Goud, Zilver en Koper					9816: 6: 8
				Som	*f* 28650: 13: 8

AMSTELDAM. *Bericht omtrend Collecte op Bededag.*

* *Hierby een Quart in de Utrechtsche Lotery.*
† *Hieronder een Zak Sesthalven.*

AM-STEL-DAM.

By de Fransche Gemeente is de Colleege geweest *f* 1870: 12, en by de Engelsche Gemeente ook ruim een derde meerder dan voorleden Jaar.

Den 28 Maart wierdt alhier omstreeks de Werf en Admiraliteits Huis aangeplakt het navolgende:

De Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit residerende binnen Amsterdam, in ervaring gekomen zynde, dat nog steeds onder de Werklieden op 's Lands Werf werkende, een onrust blyft voortduuren, voortspruitende uit de voorgaande ongelukkige oneenigheden, die in de Republiek hebben plaats gehad, en dat niet tegenstaande het Placaat van Amnestie op Voordragt van Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau geemaneerd, waar uit de onderlinge eendragt en aflegging van hatelykheid tegen den anderen billyk was te verwagten, in tegendeel dikwils zwaare Scheldwoorden tusschen de Werklieden voorvallen, die van dadelykheden van Slaan en Vegten gevolgd worden, vooral buiten 's Lands Werf, het welk den Raad geoordeeld heeft in hunne Werklieden niet ongemerkt te mogen pasfeeren, en, om, alles wat in hun is, conform het Placaat van den Souverein, en de heilzame Intentie van Zyne Doorl. Hoogheid toe te brengen, wat strekken kan tot het bedaaren der onderlinge Gemoederen, alle de Lieden, die in dienst zyn van dit Collegie te gelasten, zig vreedig, geschikt en bescheiden tegens elkanderen te gedragen, zonder zig in Scheldwoorden of dadelykheden te buiten te gaan.

Ten dien einde gebiedende; voor eerst, dat ingevalle den een den anderen bitse Smaad- of Scheldwoorden toegevoegd heeft, den Beledigde daar van terstond zal moeten kennis geven, het zy aan den

Equi-

Equipagie-Meester, Baas Timmerman, of Onder-Equipagie-Meester, welke tot voorkoming van heviger Disputen en Beledigingen zodanig zullen moeten handelen, als naar billykheid zullen vermeenen te behooren. AMSTELDAM.

Ten tweeden, waarschouwende, dat zo zy zig tegens deze Ordre gedragen, en hunne Mede-Arbeiders met vegten of slaan aanvallen, op wat plaats zulks zy, binnen of buiten de Bezittingen van de Admiraliteit, en dat zulks aan den Raad komt te blyken, zy, onverminderd de Straf aan hunnen dagelykschen Regter, zonder eenige oogluiking uit het Werk zullen worden gesteld, en als Verstoorders van de algemeene rust worden aangemerkt, en nimmer wederom op 's Lands Werf toegelaten worden. *Waarschouw. vanwege de Admiraliteit aan de Timmerlieden tot rust enz.*

Wordende de Officieren van 's Lands Werf gelast en gequalificeert, om zo dra zy zien, dat eenige der Werklieden zig tegens deze Ordre gedragen, de zodanige dadelyk het werken beletten en hun niet weder op de Werf toegelaten.

Actum ter Vergaderinge van welgemelde Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit, op den 28 Maart 1788.

J. RENDORP,

Ter Ordonnantie van den Raad,

C. BAKKER, C. S.

De Heeren Gecommitteerde Bewindhebberen der O. I. Comp. die zich reeds op den 28 November 1785 aan de algemeene Staten vervoegd hadden, hebben thans aan H. Hoog Mog. dit nader adres gemaakt, tot verzoek aan Hun Hoog Mog. om met allen mogelyken spoed de nodige en toereikende middelen te willen beramen, waardoor in de als nog ongenoeg-

AMSTELDAM. zame ſtaat van verdediging der kostbare Bezittingen van de Maatſchappy, tot zo verre buiten haar bezwaar worde voorzien, dat derzelver zekerheid, voor binnen en buitenlandſche aanvallen, aan de Maatſchappy den bron van haar beſtaan moge verzekeren, en aan het Vaderland tot een waarborg ſtrekken van derzelver gedurige heilzaame werking op deszelfs beſtaan en vermogen.

Dit Adres is aldus ingericht:

HOOG MOGENDE HEEREN!

Sedert eenigen tyd, ingevolge van een voorſlag, welke door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Opper-Bewindhebber van de Generaale Maatſchappy daar toe was gedaan aan de Præſidiale Kamer Amſterdam, alhier vergaderd geweest zynde, om op te nemen den ſtaat van het Mercantieel en Financieel Vermogen, mitsgaders het Militair- en Zee-Wezen van die Maatſchappy, zyn wy thans daar in zoo ver gevorderd, dat wy dat onderzoek in alle deszelfs deelen thans hebben gebragt tot eene volkomenheid, waar voor wy vermeenen het zelve voor het tegenwoordige vatbaar te zyn.

De beſchouwing aan den eenen kant van het vermogen en aan den anderen kant van de zo noodzaaklyke beſcherming en veiligheid van 's Compagnies Handel en Etabliſſementen, heeft ons thans dan ook op nieuw en ten ſterkſten overtuigd van de waarheid, by ons eerbiedig Adres van den 22 Nov. 1785, reeds met den meesten nadruk voorgeſteld, dat het namentlyk zeer bezwaarlyk valt de beide beginzelen: Dat de Maatſchappy als een Lighaam van Koophandel, uit de voordeelen van haren Handel eeniglyk moet beſtaan; en dat hare Bezittingen weerbaar be-

AM-STEL-DAM.

Adres der Oost Indische Comp. aan Hun Hoog Mog.

behooren te zyn, tegen aanvallen, zo wel van Europesche als Inlandsche vyanden, zodanig te vereenigen, dat noch het een noch het ander van die beginselen te kort gedaan worde.

Wy hadden ook toen reeds ons verpligt gevonden, aan U Hoog Mog. te kennen te geven, dat de voorziening, door ons tot vermeerdering van de Militaire Landmagt van de Compagnie gedaan en by het voorschreven Adres gemeld: *het uiterste of* (zo als wy ons uitdrukten) *om eigentlyker te spreken, meer was dan wy doen konden.*

Sedert heeft de daadlyke ondervinding ons hoe langer hoe meer versterkt in die begrippen, dat gelyk alle andere handeldryvende Maatschappyen, welke zich in de Indiën hebben gevestigd, sedert eenigen tyd, hebben moeten verkrygen een zeker Militair bestaan, het welk zy, hoe weinig zulks ook met derzelver aart en de oogmerken harer inrigtingen moge overeenkomen, zelf genoodzaakt zyn, naar mate der algemeene omstandigheden, te vermeerderen, zoo ook de Nederlandsche Maatschappy, zal zy haar aanwezen op solide gronden gevestigd houden, in de tegenwoordige omstandigheden van Europa, tot eene vermeerdering van hare Militaire Magt in Indië onvermydelyk besluiten moet, en wy nemen de vryheid om ons daar omtrent te refereren tot het geen, betreklyk de noodzaaklykheid dier vermeerdering, by ons voorschreven Adres, is ter neder gesteld, het welk wy U Hoog Mog. verzoeken alhier voor geïnhæreerd te willen houden.

Doch het kan U Hoog Mog. dan ook geenzins verwonderen, dat de buitengewone bezware, welke eene diergelyke vermeerdering boven het getal Militairen, welke zy thans onderhoud, noodwendig met zig moet brengen, volstrekt gaan boven het bereik van het vermogen der Maatschappy, welke zo min daar toe in staat is als om tedragen de kosten, welke tot het stellen van de Fortifica-

 tien

AMSTELDAM.

Adres der Oost-Indische Comp. aan Hun Hoog Mog.

tien op hare Etablissementen, in een behoorlyken staat van Defensie, zullen worden vereischt.

Wy bidden U Hoog Mog. derhalven op dit ons Adres een gunstig regard te willen slaan, en met dien spoed, welke wy vertrouwen door U Hoog Mog. zelve zal worden geoordeeld, het gewigt van de voorschreven onderwerpen te vereischen, de nodige en toereikende middelen te willen beramen, waar door in de als nog ongenoegzamen staat van defensie der kostbaare Bezittingen van de Maatschappy, tot zo verre buiten haar bezwaar worde voorzien, dat derzelver securiteit, voor binnen en buitenlandsche aanvallen, aan de Maatschappy de sources van haar bestaan moge verzekeren, en aan het Vaderland tot een waarborg strekken van derzelver gedurige heilzame werking op deszelfs bestaan en vermogen.

De gunstige dispositien, waar door U Hoog Mog., zedert eenigen tyd hebben gelieven te voorzien in de bescherming van den Handel en Binnenlandschen Vaart in Indië, door het verblyf aldaar van eenige Schepen van Oorlog van den Staat, dispenseren ons thans van het doen van eenigen naderen aandrang op dit niet min gewigtig stuk, en vorderen alleenlyk, dat wy, by deze gelegenheid, onze dankbaarheid daar voor aan U Hoog Mog. betuigen, in de eerbiedige verwagtinge, dat U Hoog Mog. deze zoo doorslaande blyken voor het belang der Vereenigde Maatschappy goedgunstiglyk zullen gelieven te continueeren.

Wy hebben de eer, enz.

Tot ondersteuning van dit adres schreeven welgem. Gecomm. Bewindhebberen aan de Staten van Holland den 29 Maart 1788 dezen brief.

EDE-

AMSTELDAM. *Brief van de Oost-Indische Comp. aan de Staten van Holland.*

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN!

De toestand van de Vereenigde Oost-Indische Compagnie, sedert den jongsten Oorlog tusschen de Republiek en de Kroon van Engeland, aanleiding hebbende gegeven, dat door de Præsidiale Kamer Amsterdam, op een daar toe gedanen Voorslag door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Opper-Bewindhebber; alhier in 's Hage is beschreven eene extraordinaire vergadering van Zeventienen, om te onderzoeken den Staat van dezelve Compagnie en alle hare Takken van bestaan, is dat onderzoek tegenswoordig afgeloopen.

Door het zelve op nieuw en ten sterksten overtuigd zynde, dat het vermogen der Maatschappy ontoereikende is tot het supporteren der lasten en bezwaren van zodanig getal Manschappen, als tot eene noodzaaklyke vermeerdering van 's Compagnies Militaire-Wezen word vereischt, mitsgaders tot het stellen van de Fortificatien op hare Etablissementen in een genoegzamen staat van Defensie, hebben wy geoordeeld de instantien, by onze Missive van den 22 November 1785, op dat stuk by Hunne Hoog Mogende gedaan, te moeten herhalen by een nader Adres, waar van wy de eer hebben hier nevens een Copy aan U Ed. Gr. Mog te doen geworden.

De meermalen betoonde goedwilligheid van U Ed. Gr. Mog. voor de belangens der Maatschappy, geeft ons ook de vrymoedigheid om het gunstig en veel vermogend appui van U Ed. Groot Mog. ter Generaliteit, op het voorschreven Adres te verzoeken, en wy vleyen; dat U Ed. Gr. Mog. te veel zullen overtuigd zyn, van het belang, het welk de algemeene Staat heeft in het behoud der kostbare Etablissementen van de Maatschappy in Indiën, dan dat wy ons zouden veroorloven te dien opzigte eenige verdere redenen van aandrang hier by te voegen.

Wy haasten ons liever om de attentie van U Ed.

AMSTELDAM. Gooot Mog. te vestigen op andere onderwerpen, welk ook vooral eene spoedige voorziening ten hoogsten vereisschen, en waar omtrent de Maatschappy is te rade geworden hare belangens neder te leggen in den schoot van U Ed. Groot Mog., als met en benevens de Heeren Staten van Zeeland (aan welke wy ons op eene gelyke wyze als deze addresseren, waar van wy de vryheid nemen U Ed. Groot Mog. by deze te informeren) een meer byzonder belang hebbende in het behoud op den welvaart van de Vereenigde Maatschappy dan de overige Leden van het Hooge Bondgenoodschap.

Brief van de Oost-Indische Comp. aan de Staten van Holland.

Het zy ons dan vergund, Edele Groot Mogende Heeren! aan U Ed. Gr. Mog. voor een oogenblik te mogen herinneren den tyd, dat de Maatschappy, tot een zeer hoogen trap van voorspoed geklommen, van daar is nedergestort in de allerzwaartste rampen. Het vervoeren en verwoesten van hare Bezittingen om de West van Indië; het prysmaken en vernielen van hare rykgeladen Bodems; de noodzaaklykheid, waar in zy gebragt werdt, om allerkostbaarste expeditien te doen uit vreemde Havenen, waren de voornaamste oorzaken, welke hare Finantien ten eenemalen hebben uitgeput.

Wel is waar, de Maatschappy heeft in het ongelukkige tydvak, binnen het welk dien Oorlog en deszelfs gevolgen zich vinden beschreven, aanzienlyke onderstanden genoten en Bewindhebbers zullen zich steeds, met eene dankbare erkentenis, herinneren, hoe de gunstige bystand van U Ed. Gr. Mog. in het byzonder de Maatschappy in dien tyd voor haren val heeft vergoed, doch wy moeten, tot ons leedwezen, verklaren, en kunnen ook niet vermoeden, dat zulks by U Ed. Groot Mog. anders zal worden veronderteld, dat die onderstanden wel voor een tyd aan de Finanticele bezwaarnissen van de Maatschappy eene merklyke verligting hebben toegebragt; dan dat zy geenzins toereikende zyn geweest om dezelven grondig te herstellen.

De

De gevolgen van dien funeſten Oorlog doen zich, Edele Groot Mogende Heeren, als nog gevoelen en de bekrompenheid der Kasſen van de reſpective Kameren verhinderd niet alleen het opbeuren van 's Compagnies Credit, maar is ook van een hoogst ſchadelyken invloed op de voordeelen van den Handel, de eenige ſources van haar beſtaan.

AMSTEL-DAM. *Brief van de Oost-Indiſche Comp. aan de Staten van Holland.*

Het is nogthans verre van daar, Edelen Groot Mog. Heeren! dat wy de Maatſchappy zouden oordeelen tot die laagte gekomen te zyn, dat zy niet als voorheen zoude kunnen zyn een ryken Bron van welvaart voor het Vaderland. Wy vermeenen integendeel, dat, wanneer aan haar Mercantieel vermogen, door het grondig herſtel van hare Finantien en Credit, de gelegenheid wierd gegeven, om zich in al die uitgeſtrektheid, waar voor het zelve vatbaar is, te developeren, de Maatſchapy niet alleen in ſtaat zal kunnen zyn, om het voorleedene te herſtellen, maar zelfs een veel ruimer veld zal kunnen openen voor den aanwas van het vermogen van het Vaderland en den welvaart van deszelfs Ingezetenen dan tot nu toe heeft plaats gehad.

Dan vermits het vervallen Credit van de Maatſchappy ons buiten ſtaat ſteld, om in ons zelven te vinden die reſources, welke wy voor het tegenwoordig noodig hebben, ſchiet 'er voor ons niets over dan gebruik te maken van het eenig middel, door het welk wy kunnen verhoopen daartoe in ſtaat te kunnen worden gebragt, door ons namentlyk te vervoegen by U Ed. Groot Mogende en de Heeren Staten van de Provincie Zeeland, zo als wy omtrent U Ed. Groot Mog. de vryheid nemen te doen by deze en van dezelven te verzoeken zodanige kragtdadige onderſteuning, waar door het geſtremd vermogen van de Maatſchappy grondig en kragtdadig werde herſteld; biedende daar toe aan alle zodanige Ouvertures omtrent den ſtaat van de Maatſchappy, hare benodigdheden en de reſources, welke zy daarentegen in zich zelven heeft, om op eene voor het

AMSTELDAM.

Briefvan de Oost-Indische Comp. aan de Staten van Holland.

Vaderland en hare Deelgenooten voordeelige wyze te kunnen blyven bestaan, als zouden mogen worden gerequireerd.

Wy hebben het des te gevoeglyker geoordeeld dezen weg in te slaan, om dat de Staat van de Kamer Zeeland, in betrekking tot de Hollandsche Kameren, noodzaaklyke schikkingen vordert: welke wy ons vleyen het gevoeglykst door eene gunstige medewerking van de Heeren Staten der beide Provincien te zullen kunnen worden tot stand gebragt, en waar omtrent wy al mede de gunstige intercessie van U Ed. Groot Mogende verzoeken en bereid zyn al mede de nodige Ouvertures te geven.

Wy bevelen dierhalven aan de gunstige attentie van U Ed. Groot Mogende het belang eener Maatschappy, welke door Hoogstderzelver gunstige ondersteuning alleen, onder Gods zegen weder in haar vorigen bloei kan worden hersteld, en na in die vleyende hoop de dierbaarste zegeningen van den Allerhoogsten te hebben afgesmeekt over Uwer Edele Groot Mogende Regering en gerespecteerde Persoonen en Familien, hebben wy de eer met verschuldigd respect te zyn, enz.

DIEMEN.

Omtrend de Illuminatie op den 8 Maart 1788 is deze Publicatie gedaan:

Schout en Scheepenen van Diemen in aanmerking nemende, dat veele der Ingezetenen gaarn op den aanstaanden Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, hunne verkleefdheid aan deszelfs Persoon en Huis wenschen te kennen te geven, door openbaare Illuminatien, en bedugt zynde dat anderen door niet te Illumineeren in onaangenaamheden zouden kunnen gebragt wor-

worden, hebben met consent van den Wel Ed. Groot Achtbaare Heer Mr. *J. Rendorp*, Heere van Marquette, Burgemeester der Stad Amsterdam, representeerende Haar Edele Groot Achtbaare de Heeren Burgemeesteren en Regeerders derzelve Stad, als Ambachtsheeren van Diemen, goedgevonden en verstaan, alle en een iegelyk te vermaanen, ja des noods te gebieden, gelyk Hun Edele Achtbaare vermanen en des noods gelasten by dezen, op voorsz. Verjaardag, zynde den 8 Maart aanstaande, hunne Huizen en Wooningen te Illumineeren van 's avonds ten 8 uuren tot 's nagts ten 12 uuren, niet twyffelende of een ieder zal daar aan geredelyk voldoen, zo om geen schyn te geven, als of geen deel wilde nemen aan 't algemeen genoegen, als om zig niet bloot te stellen aan onaangenaamheden.

DIEMER. *Public. wegens 't Illumineeren.*

Zelfs verbieden voorsz. Schout en Scheepenen ten dage voornoemd, het schieten met Snaphaanen, Pistoolen, Bussen of ander Schietgeweer, 't afsteeken van Voetzoekers, Vuurwerken, Vreugdevuuren en alles, waar door de goede Ingezetenen aan 't gevaar van brand zouden kunnen worden blootgesteld, op pœne van 10 Caroli Guldens, zullende de Ouders voor hunne Kinderen, en de Voogden voor hunne Pupillen deswegens aansprakelyk zyn.

Voorts verbieden Schout en Scheepenen wel expresselyk en zeer serieuslyk, niemand hoe genaamd over de wyze, op welke hy zal hebben goedgevonden zyn Illuminatie interigten, te molesteeren, of daar over eenige verwytingen te doen, 't zy met woorden of daden, op pœne dat de geene, die zig deswegens aan eenige ongeregeldheden mogte schuldig maken, op zodanige wys zal worden gestraft als naar exigentie van zaken zal bevonden worden te behooren.

Aldus gearresteert den 3 Maart 1788, præsentibus Mr. *J. Beeldsnyder*, Schout, en alle de Hee-

DIE-MEN. Heeren Scheepenen, en gepubliceert den 7 Maart 1788, præsentibus de Heeren *Jan Berkhout* en *Gerrit Veenendaal*, Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

J. BEELDSNYDER.

GOUDA.

De Commissie van Zyne Doorluchtige Hoogheid, tot de verandering der Regeering in de Steden van Holland, heeft den 4 dezer maand de Regeering dezer Stad veranderd, en aangesteld tot VROEDSCHAPPEN Mr. *Gualtherus de Moor*, Mr. *François de Mey*, Heer van Limmen; Mr. *Daniel Willem Lestevenon*, Heer van Schonauwen; Mr. *Jan Noortbergh*, Heer van Bleskensgrave; *Willem van der Hoeve*, Dr. *Willem Griffioen*, Mr. *Adriaan Pieter Twent*, Heer van Raaphorst; *Gerard Willem van Blydenbergh*, Mr. *Huybert van Eyck*, Mr. *Alexander Hendrik Metelerkamp*, Dr. *Albert Verryst*, *François van Harencarspel Decker*, Mr. *Diderik Gregorius van Teylingen*, Heer van Cameryk; Mr. *Reynier Swanenburg*, Mr. *Melchior Willem van den Kerckhoven van Groenendyck*, (heeft bedankt); *Marcellus Bisdom*, Heer van Vliet; Mr. *Adriaan Jacob van der Does*, *Samuel Gideon Wobma*, Mr.

Mr. *Jan Arend van der Burch*, *Johan van der Hoeve*, *F. van Breda*, *J. Boon*, *G. Boon van Ostade*, *J. Boers* Jansz., *W. M. Swellingrebel*, *J. van Bassen Jongbloed*, *J. Bouwens* en *P. Smaasen*. GOUDA.

Te gelyker tyd zyn aangesteld: tot Bailluw *François van Harentarspel Decker*: Tot Burgemeesteren Mr. *François de Mey*, Heer van Limmen; *Willem van der Hoeven*, Mr. *Alexander Hendrik Metelerkamp* en Dr. *Albert Verryst*: Tot Scheepenen Mr. *R. Swanenburg*, *Johan van der Hoeve*, *J. Boers* Jansz, *J. Boon*, *P. Smaasen*, Mr. *F. van Breda* en *Van As*; en tot Pensionaris Mr. *A. van Groeneveld*, in plaats van Mr. *H. van Wyn*, welke bedankt heeft, gelyk ook de Secretaris *Mooy* zynen post heeft nedergelegd.

De niet aangeblevene Heeren zyn Mr. *Nicolaas Teyssen*, Mr. *Cornelis Nicolaas Plemper van Bree*, Mr. *Jan Jacob Slicher*, Mr. *Jan Couperus*, *Adriaan de Kedts Houtman* en Mr. *Jacobus Blauw*. By de Satisfactie van Haare Koninglyke Hoogheid waren ontslagen, Mr. *Martinus van Toulon* en Mr. *Cornelis Joan de Lange*, Vryheer van Wyngaarden; te voren was overleden *Jacob Boon van Ostade*.

De volgende Heeren zyn aangebleven, Mr. *Gualtherus de Moor*, Mr. *François de Mey*, Heer van Limmen; *Willem Lestevenon*, Heer van Schonauwen; Mr. *Jan Noortbergh*, Heer van Bleskensgrave; *Willem van der Hoeve*,

Dr.

GOUDA. Dr. *Willem Griffioen*, Mr. *Adriaan Pieter Twent*, Heer van Raaphorst; *Gerard Willem van Blydenbergh*. Mr. *Huybert van Eyck*, Mr. *Alexander Hendrik Metelercamp*, Dr. *Albert Verryst*, *François van Harencarspel Decker*, Mr. *Diderik Gregorius van Teylingen*, Mr. *Reynier Swanenburg*, Mr. *Melchior Willem van den Kerckhoven van Groenendyck*, (heeft bedankt); *Marcellus Bisdom*, Mr. *Adriaan Jacob van der Does*, *Samuel Gideon Wobma*, Mr. *Jan Arend van der Burch*, Secretaris *Van Eyck*, *Van Eyck* Junior en *Van der Burch*.

De nieuw aangekomenen zyn de Heeren *J. van der Hoeve*, *Boers*, *Jan Boon*, *Swellingrebel*, *Bouwens*, *Smaasen*, *Breda*. *Jongbloet*, *Boon van Ostade*; Secretaris *Verryst* Junior; Pensionaris *Groeneveld*; Bailluw *Decker*; Burgemeesters *de Mey*, *Van der Hoeve*, *Metelercamp* en *Verryst*; Scheepenen *Zwanenburg*, *J. van der Hoeve*, *Boers*, *J. Boon*, *Smaasen*, *Breda* en *Van As*; buiten de Vroedschap Scheepenen-Commissarissen *Boers*. *J. Boon* en *Breda*; Gecommitteerde Raad *Griffioen*; Staten Generaal *Twent*; Generaliteits Rekenkamer *J. Noordbergh*; Admiraliteit *Blydenbergh*; Oost-Indische Comp. *Van der Does*; West-Indische Compagnie *de Mey*.

Men heeft in de Dagpapieren gelezen, dat de Burgery niet voldaan zou zyn over de gedaane Regeerings-Verandering in haare Stad, en deswegen eene Commissie by Zyne

Door-

Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, zou hebben afgelegd. GOUDA.

ROTTERDAM.

Op het laatst der afgelopene maand, is door de Regeering dezer Stad een begin gemaakt, om volgens de Resolutie van Hun Ed. Groot Mog., den bepaalden Eed op de Constitutie en Regeeringsform dezer Provincie te doen afleggen; zynde zulks reeds geschied door de Collegien van Regeering, de Nederduitsche, Walsche en Engelsche Kerkenraaden, als mede door die der Luthersche, Remonstrantsche en Mennoniten Gemeenten binnen deze Stad, gelyk ook door de Roomsche Geestlykheid.

Ook hier zyn op den 8 Maart, de verlichtingen der huizen en andere Vreugdebedryven, in volkomen orde en rust afgelopen. De Illuminatien waren fraai; de Toren van 't Stadhuis en van de groote Kerk, waren met Lantaarns verlicht, terwyl de kroonen in 't laatstgemelde gebouw drie hoog opgestoken waren, en het Orgel speelde van 8 uuren tot middernacht.

Ons is nog deswegens toegezonden dit Berigt.

Daar het den Ingezetenen dezer Stad, in verscheiden Jaaren niet had mogen gebeuren, om door

ROT-
TER-
DAM.

Berigt wegens Illumi-natie enz.

door eenige openbaare tekenen hunne vreugd te toonen over de Verjaring van Neêrlands Erfstadhouder, en de dag van Saturdag laatstleden, nu door de wettige Regeering zelve, voor hun bestemd was geworden, om niet alleen die heugelyke Verjaring te vieren, maar ook tevens om derzelver blydschap aan den dag te leggen over de omwenteling, door welke die Vorst in alle zyne Erfelyke en aan hem bezworen Rechten hersteld, en 's Lands Oude Constitutie is gevestigd geworden, was het niet te verwonderen, dat de tekenen van eene oprechte, hartelyke, welmeenende en recht Vaderlandsche blydschap, die van alle vorige tyden verre overtrof. Nimmer toch heeft men in deze Stad een weêrga gezien van zulk een algemeene vreugd; zodat de beschryving daar van een geheel boekdeel zoude uitmaken.

Reeds des morgens ten 8 uuren wierden 'er 21 schoten uit het Kanon van Stads Bolwerken gedaan, 't welk ten 12 en ten 4 uuren herhaald wierd, terwyl op gelyke tyden de klokken van alle de Kerken geluid wierden, en des voor- en namiddags het Klokkenspel speelde. Voorts zag men uit de publieke Gebouwen en de huizen van een groot aantal byzondere Persoonen Oranje- en Prinse-Vlaggen en ontelbaare vercierde Kroonen en Kransfen uitsteeken.

Des morgens omtrend 8 uuren vergaderde op de Stads Beurs niet alleen alle de Gildebroeders van Noachs Gilde, maar ook alle de Scheeps-Timmerlieden, die onder de Jurisdictie van deze Stad werken, en trokken, na voor af daar toe de goedkeuring der Regeering verzogt te hebben, en Corps door de voornaamste straten dezer Stad, om hunne vreugd en genoegen over het Herstellingswerk en bevestiging der Oude Constitutie te toonen, en de Edele Groot Achtbaare Regeering, zo de aangeblevene als nieuw aangestelde te begroeten.

Het

Het Corps was verdeeld in 14 Compagnien, ieder ten getalle van 24 mannen, behalven de Zagers en de Compagnie Leerlingen, in alles 450 mannen, onder vier Oranje Zyde Vaandels, het eerste gedragen wordende door de Officiers van de Admiraliteit, was beschilderd met het Wapen van de Heeren Staten van Holland en van de Admiraliteit; het tweede gedragen wordende door de Officiers van de Oost-Ind. Comp., met de Wapens van Hunne Doorluchtige en Koninglyke Hoogheden en het gewoon teken van de Oost-Ind. Comp. van welke Zyne Hoogheid Opper-Bewindhebber is; het derde Vaandel, met de Wapens van Engeland en Pruissen, ter erkentenis van de aangebragte Verlossing, waarby gevoegd was de Staf van Koopmanschap, waarom ook de Manœuvres gedaan wierden voor de huizen der Agenten van die beide Kroonen, de Heeren *Craufurt* en *Dubbeldemuts van Dyk*; het vierde met het Wapen der Stad Rotterdam en de Ark van Noach, wierd, gelyk ook het vorige gedragen door de Officiers der particuliere Werven, de Stads Werf daar onder begrepen.

ROTTERDAM. *Berigt wegens Illuminatie enz.*

Nevens ieder Vaandrager ging een Schilddrager, hebbende een zilver Schild voor de borst, toebehoorende aan de Begravenis-Societeit van Noachs Gildebroeders. Agter ieder Vaandel wierd een Schip gedragen, zynde het eerste een Schip zo als het op de Werf staat in zyn geraamte, met het nodige Gereedschap tot het vervaardigen van zulk een Schip; het tweede zo als het in 't water ligt met deszelfs stompen en masten; het derde was een Schip in deszelfs Tuigagie; het vierde was een Jagt in volle zeilen.

By ieder Vaandel waren twee Adjudanten, dragende Maatstokken van vyf voeten, gemonteerd met het zelfde Wapen van hunne Officieren, als mede de hoofden der leerlingen van de Admiraliteit

ROTTERDAM.

Berigt wegens Illuminatie, enz.

en de Oost-Ind. Comp., die te ſamen hunne Compagnien geleiden en opſloten. Vooraf ging de geen, die tot Secretaris was aangeſteld, als Wegwyzer of Geleider, die aanwees, waar den trein moest ſtil ſtaan, ten einde 'er geene Leden der Regeering zoude voorby gegaan worden, dragende ook een Maatſtok van vyf voeten, gemonteerd boven op met de Ark van Noach, als verbeeldende het gantſche Corps van Noachs Gildebroeders.

Zy, die de Scheepjes droegen, hadden draagbanden van Oranjetryp om de ſchouder, terwyl alle de Leden een blank geſchuurde byl droegen, welke, even gelyk de Maatſtokken, rykelyk met Oranjelinten en Strikken vercierd waren.

Voorts wierd de trein geopend door een detachement Dragonders alhier in Guarniſoen leggende, waar op volgde de Muzikanten van de Guardes du Corps van Zyne Doorluchtige Hoogheid en die der Jagten van den Raad van Staten en van de Oost-Ind. Compagnie: ook wierd de trein wederom geſloten door een Detachement Dragonders.

Wanneer deze trein met de helft voorby de huizing van een der Leden van de Regeering getrokken was, wierd 'er halte gehouden, en het Geweer of Byl gepreſenteerd, waar op de Muzikanten tweemaal het bekende Lied *Wilhelmus van Nasſauwen* bliezen; vervolgens op commando der Officieren het geweer op de linkerarm genomen zynde, wierd 'er op het ſein van den Adjudant daar toe geſteld, driemaal Hoezée geroepen; waar na 'er voor de derdemaal *Wilhelmus* geblazen zynde, het geweer op ſchouder gecommandeert wierd en men voort marcheerde.

Alle, die tot dezen plegtigen optogt behoorden, waren reeds des morgens tusſchen 7 en 8 uuren op de Stads Beurs vergadert, van waar zy ten 9 uuren aftrokken, doch niet voor 's namiddags ten half 4 uuren terug kwamen, wanneer ieder Compagnie weder

naar

naar deszelfs Werf trok, de Officiers naar huis geleidde, en eindelyk een ieder vergenoegd en wel te vrede naar zynen woning terug keerde.

ROTTERDAM.

Hoe lang deze optogt ook duurde, zag men egter niet de minste wanorde, ook was ieder by het eindigen zo wel gemoed als by het begin; en deze brave Ingezetenen, in vorige dagen zo gehoond en gesmaad, toonden voorts door hun gedrag, dat men vrolyk kon zyn zonder oproerig te wezen, en betuigden, dat het hun alleenlyk maar te doen was geweest, om derzelver liefde en hoogachting voor het Huis van Oranje, voor hunne wettige Regeering en voor 's Lands oude Constitutie aan den dag te leggen.

Berigt wegens Illuminatie enz.

Des avonds tegen 8 uuren begon de Illuminatie, wanneer de donkere avond in een helderen dag veranderd scheen, niet alleen door de verlichte Burgerhuizen, maar ook door eene ontallyke menigte van pragtige Eerepoorten, Naalden, Triumphbogen, Chassinetten en Decoratien, die gelykelyk met derzelver licht een allerschoonst gezigt uitleverden, terwyl de fraaiheid der geschilderde en verlichte Chassinetten nog vergroot wierd door het vernuftige van derzelver vinding en de keurigheid en gepastheid der Byschriften, welke der menschen verschillende smaak duidelyk aantoonden.

De Toren van de Groote Kerk was van boven af met eenige honderde Lantaarns verlicht: de spitse Toren van het Raadhuis was tot boven aan deszelfs top met Lantaarns behangen, terwyl de Voorgevel en het Bordes insgelyks fraai geïllumineert waren. Het Gemeenlands-Huis van Schieland, de Beurs, Stads Timmerhuis en andere openbaare Gebouwen, waren alle verlicht. Voor het Zakkedragers Huis waren de bekende Eerepoorten opgerigt, welke gelykelyk, benevens eene uitstekende fraaye Kroon, door eene groote menigte lampen verlicht waren: maar de grootste en pragtigste Illuminatie was die

 voor

ROTTERDAM.

Berigt wegens Illuminatie ens.

voor de *Oprechte Vaderlandsche Societeit*, op het West-Nieuwland.

Voor dit Huis, het welk vier verdiepingen hoog is, was een gevaarte opgerigt, welkers bovenste gedeelte met den top van het Huis gelyk kwam, doch zich naar beneden uitbreidende voorby de beide wederzyds naast aanstaande huizen heen ging, en aldaar de breedte van drie huizen had. In het zelve waren 16 Chasfinetten geplaatst, alle keurlyk geschilderd met zinnebeeldige Vertooningen op de tegenwoordige tydsomstandigheden betrekkelyk. Dit geheele stuk, van den grond af tot boven toe geïllumineerd zynde, gaf een uitmuntend en allerfraaiste licht, en nadien dit huis niet alleen van voren en van regt tegen over, maar ook van twee groote zyden op het gezigt staat, was de vertooning frappant, en scheen als 't ware het licht van alle de andere omstreeks staande Huizen te verdoven.

Geduurende deze Illuminatie stonden alle de publieke Kerken, die met Orgels voorzien zyn, open, en waren verlicht, terwyl in dezelven de keurigste stukken op dezen tyd toepasselyk gespeeld wierden.

Het weêr, tegen alle verwagting, gunstig geworden zynde, waren de straten van den vroegen morgen tot den laten avond vol Wandelaars, en men hoorde niet dan blyken van eene algemeene vreugde, maar het geen de aangenaamheid van dezen dag niet weinig vergrootte, was de rust en het stil genoegen, met welk dezelve is doorgebragt: het scheen, dat alle twist reeds aan een kant was, althans niemand is 'er, zo veel men weet, in zyn persoon of goederen beledigd geworden, of zyn deswegens eenige klagten by de Justitie ingebragt.

Op deze wys is die heuglyke dag geëindigd, en, daar Zyne Doorluchtige Hoogheid zoo dikwerf openlyk betuigd heeft een afkeer te hebben van alle die geweldadigheden, en verklaard, hen voor geene Vrienden van Zyn Huis te kunnen houden, die zich, door een verkeerden yver, daar aan schuldig

dig maken, is het meer dan zeker, dat zulks aan Hoogstdenzelven, aan de Regeering dezer Stad en aan alle brave en welmeenende Ingezetenen niet dan ten hoogsten aangenaam zal geweest zyn, dat deze vreugd door gene ongeregeldheid of gewelddigheden is gestoord of bezwalkt geworden. Des de blydschap van dezen dag volkomen en dezelve des te gedenkwaardiger zal wezen, wanneer van dien af de rust, de eensgezindheid en de daar aan verknogten welvaart in deze Stad en in ons gantsche Vaderland mogt hersteld en gevestigd worden.

ROTTERDAM. *Berigt wegens Illuminatie enz.*

Wy hebben in ons voorgaand Stukje van February, onder het artikel ROTTERDAM, van den Advocaat Fiscaal Mr. PIETER PAULUS gesproken. Zie bl. 314 en volgg. Hy verzogt een nader gehoor in den Raad ter Admiraliteit op de Maze, en deedt den 11 Maart aldaar deze aanspraak:

EDELE MOGENDE HEEREN!

'T Is thans meer dan eene maand geleden, dat het Hun Hoog Mog. heeft behaagd de thans alomme bekende Missive, (ten minsten, indien die daar voor moet worden gehouden, die eerst met de Resolutie van Hun Hoog Mog. zelve afzonderlyk gedrukt en daar na in veele Couranten geplaatst geweest is; want anders is dezelve tot hier toe nog niet ter myner kennis gekomen), welke ik aan den Heer *Costerus* te Woerden zoude hebben geschreven, te stellen in handen van Mr. *Mattheus van der Pot*, waarnemende de bediening van den Advocaat-Fiscaal van de Generaliteit, om dezelve Missive te examineeren; en my, op grond daar van, zo als aan U Ed. Mog. bekend is, te gelasten, om my by provisie te moeten onthouden van de waarneming van alle de deelen, tot myne functie be-

 hoo-

ROTTERDAM.

Nadere antspraak van den Fiscaal P. Paulus,

hoorende; en dat ik daaglyks heb moeten verwagten, dat dit examen, daar ik reeds tot hier toe onverhoord was veroordeeld, en daar my by hooggemelde Resolutie reeds een zeer notabel grief was toegebragt, onverwyld zou zyn geschied, het zy door by U Ed. Mog. als myne competente Regters in alle zaken, waarin ik amptshalve zou mogen worden beschuldigd te hebben misdreven, zodanige provisie van Justitie te vragen, als men zou menen te behoren; het zy, om wanneer men ter goeder trouwe oordeelde, dat in den voorsz. Brief slegts eenige duisterheid of bedenkelykheid was gelegen, my daar op, door middel van U Ed. Mog., die elucidatie te laten geven, welke zeer zeker in eens en ogenblikkelyk alle onzekerheid zou hebben weggenomen; en waar aan ik my in dat geval, schoon anderzints daar toe geheel ongehouden, waarschynelyk niet zoude hebben onttrokken; ten einde Hun Hoog Mog. alzo in de gelegenheid mogten worden gesteld, om Hoogstderzelver Resolutie in te trekken, en my, zo als regt en billyk is, wederom in de exercitie van myn post te doen treden.

Trouwens, Ed. Mog. Heeren! het Stuk, waar op de voorsz. Resolutie is in de waereld gekomen, schynt niet ver te zoeken, het schynt *in originali* voor handen te wezen, en 'er was dus niet anders nodig geweest, dan een der opgenoemde wegen in te slaan, om deze zaak langs den Koninglyken weg te entameeren en spoedig af te doen. Op deze toch rust alleen de Resolutie van Hun Hoog Mog. zonder dat daar omtrent iets meer of iets anders kan of mag in consideratie komen. In alle andere zaken, myn Officie concerneerende, en waar op, even als op die van alle de Amptenaaren van de Generaliteit, al mede onderzoek moet werden gedaan, sta ik gelyk met alle overige Generaliteits Amptenaaren, van den Griffier van Hun Hoog Mog. af tot den geringsten toe; en ik behoor my, zo min als alle dezen, provisioneel van de waarneming van alle de

dee-

deelen, tot myn functie specteerende, te moeten onthouden, zonder dat 'er eenige verdere misdaad ten mynen laste, den rechten genoegzaam *bewezen* is; daar eene uitzondering ten mynen opzigte in dezen niet alleen de grootste onrechtvaardigheid zou zyn, maar ik zelfs niet supponeeren mag, dat dit de intentie van Hun Hoog Mog. zou hebben kunnen wezen.

ROTTERDAM. *Nadere aanspraak van den Fiscaal* P. Paulus.

Ondertusschen, Ed. Mogende Heeren! is al dien tyd verlopen, zonder dat ik van deze zaak iets meer heb vernomen, zonder dat 'er eenige provisie van Justitie tegen my is gevraagd, of zonder zelfs dat men langs eenen anderen weg getragt heeft my gelegenheid te geven, om die duisterheid of bedenkelykheid, die men ter goeder trouwe oordeelen mogt, dat in den voorsz. Brief zou wezen opgesloten, op te helderen, en alzo den grief, die aan my is toegebragt, te herstellen. Ik heb al dien tyd met geduld afgewagt; doch met geen ander gevolg, dan dat ik alleen by gerugten heb gehoord, dat men bezig is, of geweest is, op *andere* zaken, myn Officie concerneerende, by dezen en geenen *extra-judicieel* te informeeren. Maar, behalven dat ik het onpartydig onderzoek daar van op zich zelve altyd met zo veel vermaak te gemoet zie, als ik in myn gemoed verzekerd ben, dat zodanig onpartydig onderzoek myne compleete justificatie in alles altyd zal moeten medebrengen; behoord dit alles niet tot den Brief in quæstie, waar op de Resolutie van Hun Hoog Mog. alleenlyk berust; en in het verder onderzoek, en in het *bewys daar van*, (want het is toch niet genoeg te beschuldigen), sta ik gelyk met alle de overige Amptenaaren van den Staat in het algemeen.

Ik heb derhalven gemeend, hier omtrend niet langer te moeten stilzitten. Ik ben sterflyk: Ik ben getrouwd. Ik heb Ouders, Familie, enz. en ik wensche myne eer en goeden naam onbevlekt ten grave te dragen. En, daar ik my aan den eenen

ROTTERDAM.

Nadere aanspraak van den Fiscaal P. Paulus.

kant verzekerd houde, dat deze teffens de gevoelens zyn van een ieder Lid van dezen aanzienlyken Raad, ben ik aan den anderen kant volkomen gepersuadeert, dat niemand van denzelven het niet alleen niet vreemd zal vinden, maar zelfs van my moet verwagten, dat ik by U Ed. Mog., als myne eenige competente Rechters in zaken myn Officie concerneerende, op het ernstigste aanhoude, dat deze zaak op eene behoorlyke wyze ten spoedigsten mag worden onderzogt en afgedaan; dat my den weg van rechten niet mag worden toegesloten; en dat die geen, die verpligt is, het recht van de Hooge Overheid omtrend Amptenaaren van U Ed. Mog waar te nemen, mag worden gelast, zyne Actie, indien hy meend 'er eenige ter zake voorsz. tegen my te hebben, ten spoedigsten voor U Ed. Mog. te institueeren, en zodanig verzoek deswegens aan U Ed. Mog. te doen, als hy in goede Justitie zal meenen te behooren, ofte anderzints, zo als ik ook van de edelmoedigheid van een iederen *Accusator Publicus* verwagten moet, daar van volkomenlyk te renuncieeren. En in der daad, Ed. Mog. Heeren! het recht, dat U Ed. Mog. aan derzelver geringsten Amptenaar of Bedienden altyd hebben doen wedervaaren, zodanig zelfs, dat U Ed. Mog. immers gene zwarigheid zouden hebben gemaakt, om my, wanneer ik amptshalve had nagelaten, tegen iemand, die onder eenige bedenkelykheid was gebragt, de nodige judicieele demarches te doen, daar toe te gelasten, of anderzints de gemaakte bedenkelykheid of beschuldiging zouden hebben gehouden voor vervallen, en denzelven in de posfesfie van deszelfs ampt of bediening zouden hebben gemainteneerd: Dat regt, zeg ik, zal of kan door U Ed. Mog. zeer zeker aan deszelfs eersten Minister niet worden geweigerd. Een Monarch zelf, hoe onbepaald zyn vermogen over deszelfs Onderdaanen ook zyn moge, kan denzelven hunne volkomene defensie tegen ingebrag-

bragte beschuldigingen niet weigeren. Het zou zelfs eene laagheid zyn te willen supponeeren, dat een Vorst zou willen, dat iemand onverschillig ware omtrend zyne eer. En, daar dit derhalven althans het systhema van Hun Hoog Mogende, wier grootste eernaam altyd geweest is, en nog steeds zyn moet, de Hooge Vertegenwoordigers te zyn van eene vrye en onafhangelyke Natie, nimmer zyn of worden kan, vleye ik my, dat U Edele Mog. deze zaak, ten spoedigsten daar heenen zullen gelieven te dirigeeren, dat my prompt Recht en Justitie gedaan, en dat ik alzo in de gelegenheid gesteld worde, mynen post by U Ed. Mog. wederom als voorheen, te kunnen waarneemen.

ROTTERDAM. *Nadere aanspraak van den Fiscaal P. Paulus.*

ROTTERDAM den 11 Maart 1788.

De Heeren Oud-Burgemeesteren *Bogaert*, Heer van Alblasserdam, en *Vingerboed*, als mede de gewezen Hoofd-Officier *Gevers*, hebben zich by Requesten aan de Staten van Holland vervoegd, om in het Placaat van Amnestie van den 15 February 1788 te mogen worden begrepen. Het Request van Mr. *Paulus Gevers*, met het welk de anderen der Oud-Burgemeesteren overeenstemmen, luidt aldus:

Aan de Edele Groot Mogende Heeren STATEN *van* HOLLAND *en* WEST-FRIESLAND.

Geeft reverentelyk te kennen Mr. *Paulus Gevers*, dat hy met veel bevreemding heeft ontvangen eene

ROT-TER-DAM.

Requent van Mr. P. Gevers, om begrepen te zyn in de Amnestie.

eene Acte van Citatie door *J. Nieuwenhuis* A. Z., Ordinaris Deurwaarder van den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, op den 23 February 1788, ten woonhuize van den Suppliant te Rotterdam gedaan, waar by hy, uit kragte van zeker Mandement van dagvaarding in Persoon, met de Clausule van Edicte *ad valvas Curiæ*, in dato 15 February daar te voren, van denzelven Hove geïmpetreerd, by den Procureur-Generaal over de voorsz. Landen, van wegens de Hoge Overheid is gedagvaard in Persoon te Compareeren voor welgmelden Hove, op Maandag zullende zyn den 10 Maart 1788, om te aanhooren zodanige Eisch en Conclusie Crimineel, als de voornoemde Impetrant, ter zake in den Mandemente gemeld, tegens hem zal willen doen en neemen, en voorts te procederen als naar rechten.

Dat hoe zeer in die Citatie niet staat uitgedrukt, of de zaken, in den Mandemente gemeld, door den Suppliant zoude zyn verricht, in privé, dan wel in zyn kwaliteit van Hoofd-Officier der Stad Rotterdam, hy echter alle reden heeft om geloof te slaan aan het publieke gerugt, dat hetzelve Mandement rouleerd over de bekende gebeurtenissen te Rotterdam op den 23 April 1787, dan dat de Suppliant in het zekere geïnformeerd zynde, dat diergelyke Citatien aan niemand der andere Regenten, die ter voorschreven dage in de Vroedschaps-Vergadering te Rotterdam zyn present geweest, zyn geëxploicteerd, dan alleen aan hem Suppliant, en aan de Oud-Burgemeesters *Bogaert* en *Vingerhoed*, daar uit heeft moeten opmaken, dat de accusatie of het fait, over 't welke de Procureur-Generaal en 't Hof gemeend heeft het voornoemde Mandement te moeten vraagen en verleenen, eigentlyk bestaat in het afneemen der Eeden van de 7 Personen, die op dien dag, by Resolutie van de Vroedschap, tot nieuwe Raden waren aangesteld.

Doch dat de Suppliant, in aanmerking nemende, dat

dat het gemelde Mandement is verleend op voorsz. 15 February dezes Jaars, wanneer het Hof nog geen legale kennis kan of zal gehad hebben van het Placaat, op dien zelfden dag by U Edele Groot Mogende gearresteerd, uit dien hoofde vertrouwd, dat het zelve Mandement niet overeenkomt met de intentie van U Ed. Groot Mog., dewyl de Suppliant geenzints is geweest een Autheur of Aanvoerder van de Remotie der 7 Raden uit de Vroedschap, ten dien dage gedaan, maar alleenlyk ten gevolge, en als een sequeele van dezelve heeft gemeend zig niet te kunnen onttrekken, om de Persoonen, die door de Meerderheid der overige Raden tot nieuwe Mede-Leden van dit Collegie waren aangesteld; in de Kamer van Burgemeesteren te beëedigen, even als dezelven vervolgens ook door U Ed. Groot Mog. in derzelver Vergadering geadmitteerd, en als nieuwe Comparanten in Eed genomen zyn, en zulks, na dat ter tafel van U Ed. Groot Mog. was gebragt een en ander Addres van beklag over de voornoemde Remotien, en daar op door U Ed. Groot Mog. was geresolveerd dezelve te verklaren voor domestiek, en dus voor zaken, waarin het recht der Hooge Overheid niet was geconcerneerd, gelyk U Ed. Groot Mogende al verder ook niet hebben gedifficulteerd; om, uit eene door Boonheeren der Stad Rotterdam geformeerde, en aan U Ed. Groot Mog. gepresenteerde Nominatie, in plaatse van een der geremoveerde Raden, die, ingevolge eene vroegere Resolutie, en uit eene Nominatie van U Ed. Groot Mog. zelve, door den Heer Erfstadhouder, voor twee agtereenvolgende Jaaren, tot Burgemeester was geëligeerd en aangesteld, en nog geen volkomen Jaar gefungeerd had, een nieuwe Burgemeester te eligeeren, en aan den Suppliant, als Hoofd-Officier, aan te schryven, om denzelven te beëedigen en in functie te stellen.

ROTTERDAM. *Request van Mr.* P. Gevers, *om begrepen te zyn in de Amnestie.*

Dat overzulks de Suppliant te rade is geworden, het verleenen van voornoemde Mandement te brengen

ROTTERDAM.

Request van Mr. P. Gevers, om begrepen te zyn in de Amnestie.

gen ter kennisse van U Ed. Groot Mog. en ten einde het zelve geen verder effect mogte sorteeren, zig te keeren tot U Ed. Groot Mogende, met ootmoedig verzoek, dat het U Ed. Groot Mog. gelieve, te verklaren, en aan den Hove aan te schryven, dat U Edele Groot Mog. intentie niet is geweest den Suppliant te comprehendeeren onder de uitzonderinge, vervat, in het vyfde Artikel van U Ed. Groot Mog. Placaat van Amnestie, den 15 February 1788 geëmaneerd, en dat hangende U Ed. Groot Mogende deliberatie over dit verzoek van den Suppliant, de voorschreven Procedures worden gesurcheerd.

't Welk doende, enz.

(*Was geteekend*)

P. GEVERS.

Dog ter Vergaderinge van Hun Ed. Groot Mog. is, den 27 dezer maand, een Declaratoir-Advys van den Hove Provinciaal ingekomen, op de Requesten van de Heeren Oud-Burgemeesteren *Bogaert* van Alblasserdam en *Vingerboed*, en den gewezen Heer Hoofd-Officier *Gevers*, strekkende om dezelven te wyzen aan de *Ordinaire Justitie*, met opheffing der *surcheance* omtrent de *Procedures*, welk Advys Commissoriaal is gemaakt aan een groot Besoigne, met Heeren Commissarissen van den Hove.

De geldinzameling, op den Dank- en Bededag den 19 Maart, beliep alhier *f* 4566 : 10 : 8. zynde minder dan in het voorleden jaar, maar meerder dan in het naast voorgaande jaar. In de Nederduitsche Kerken is wel 200 gul-

guldens meerder dan in't voorgaand jaar; maar in de Walsche Kerken veel minder ingezameld. ROTTERDAM.

GORINCHEM.

Den 6 Maart geschiedde alhier, omtrend het verlichten der huizen op den 8 Maart aanstaande, deze Publicatie:

Drossaard, Burgemeesters, Schout en Scheepenen, constituerende de Weth der Stad Gorinchem en 's Lands van Arkel, in overweging genomen hebbende de genegenheid van vele Burgers en Ingezetenen dezer Stad, tot het geven eener openbare blyke van gepaste vreugde, ter gelegenheid, niet alleen van de gezegende omwenteling van zaken binnen deze Republiek, maar ook van de zo gelukkige Herstelling van Zyne Doorluchtige Hoogheid in alle Hoogstdeszelfs Waardigheden, hebben, met communicatie der Heeren van de Vroedschap, goedgevonden en verstaan, den agtsten Maart, als zynde de heugchelyke Verjaring van den Heere Prinse Erfstadhouder, te bepalen tot het doen van eene generale Illuminatie binnen deze Stad, die beginnen zal 's avonds om 8 uuren, en eindigen zal uiterlyk 's middernagts ten 12 uuren; vermanende, dat elk en een iegelyk zich naar deze bepaling zal hebben te gedragen.

En op dat de plegtige viering van dezen voor de Republiek zo belangryken dag, door geene ongeregeldheden gestoord, of aan deze Onze goede intentie de minste atteinte worde toegebragt;

Zoo is 't, dat Wy allen en een iegelyk op het ernstigste willen gewaarschouwd hebben, iemand, wie hy ook zyn moge, over de wyze, op welke hy zyne Illuminatie zal hebben goedgevonden in te rigten, op eenigerhande maniere te molesteren; als mede, dat niemand binnen deze Stad aan de Huizen

GORINCHEM. zen of op de ſtraten iemand om eenig geld zal mogen aanſpreken, onder wat prætext het ook zou mogen wezen, op pœne van daar over arbitrair te zullen worden gecorrigeerd; terwyl Wy, tot voorkoming van alle ongelukken van brand als anderzints, wel expreslyk verbieden en interdiceren, gelyk Wy verbieden en interdiceren by dezen allen en iegelyk, van wat rang of ſtaat hy ook zyn moge, op eenige plaatſen Vuurwerken af te ſteken, Piktonnen te branden, met Busſchen, Piſtolen, Snaphanen of ander Geweer te ſchieten, met Zwermers, Voetzoekers of eenige andere Vuurmachines te werpen, op eene boete van drie Guldens, telken reize te verbeuren by den genen, die des contrarie zal hebben gedaan, zullende ook de Ouders deswegens voor hunne Kinderen, als mede de Voogden voor hunne Pupillen, aanſpreeklyk en executabel zyn. En word den Stadhouder van den Hoog Ed. Heer Drosſaard by dezen wel expresſelyk gelast deze boete paratelyk te executeren en in te vorderen, en wyders naauwkeurig agt te geven, dat deze naar behooren worde geobſerveerd.

Public. wegens 't Illumineeren.

En op dat zo veel te beter de goede rust onder de Burgery en Ingezetenen bewaard werde, vermanen Wy mede allen en een iegelyk zich op dien dag van Oranjelint te voorzien, op pœne, dat de zodanige, welke zich, door het niet dragen van dit uitterlyk teken, van andere zyner Medeburgers zouden komen te onderſcheiden, als Verſtoorders der publieke rust zullen worden aangemerkt, en als zodanige, ingevolge de Placaten van Hun Edele Groot Mogende, geſtraft.

De Vreugdebedryven zyn hier op den 8 Maart, even als in andere plaatſen ſtil en in goede orde afgelopen, en meest al op dezelfde wyzen. Op het Klokkeſpel is geſpeeld geworden: in de Schutters Doelen, was eene

prag-

pragtige maaltyd. De groote Kerktoren was des avonds met lantaarnen en het Stadhuis met lampions verlicht. Voor den gevel van het Stadhuis, zag men in een medaillon een fraai geschilderd doek geplaatst, verbeeldende het Wapen van Zyne Hoogheid, gehouden door een blazende Faam, benevens de zeven pylen met een Orangestrik saamgebonden, waar onder te lezen stondt: *Antiquas dabit unio vires*; Dat is: *De vereeniging zal de vorige kragten doen wedergeven.*" GORINCHEM.

Op den Dank- en Bededag, den 19 Maart, zyn alhier voor den Armen ingezameld f1307:6: zynde omtrend *f* 500 meer dan in het voorleden jaar, en eene aanzienlyke som voor eene niet groote Stad, welke in de voorledene onlusten zo veel geleden heeft; vooral, indien men de ingezamelde penningen te Haarlem, zo veel groter, bevolkter, en van zeer ryke Inwoonders voorziene Stad, die niets geleden heeft, gadeslaat. Inderdaad de Nieuwe Regeering te Haarlem zou kunnen schynen, alleen wel de som, die daar verzameld is, te hebben kunnen opbrengen. Men meldt ons ook, dat te Harderwyk niet meer dan 150 guldens zyn ingezameld.

SCHIEDAM.

De 40ste Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid, Neêrlands Erfstadhouder, is op den 8 Maart alhier op het luisterrykste gevierd.

SCHIEDAM. Eene menigte vlaggen waren uitgestoken, zo van de Toren, van de Groote Kerk, van het Stadhuis, en verdere Stads gebouwen, als van alle molens en veele huizen der Ingezetenen. Alle de Klokken wierden by tusschenpozingen geluid, van des morgens vroegtydig af tot laat in den nacht toe, terwyl het luiden vervangen wierdt, des daags door het speelen op de klokken of het blazen van den Torenwagter, en des avonds met het orgelspel in de groote Kerk. De krygsbezetting, zo Ruitery als Voetvolk, in derzelver beste Staatslevry gekleed, vormde des morgens eene aanziehlyke parade, en bleef den geheelen dag onder de wapenen.

De Illuminatien waren over het geheel wel ingerigt, daar zeer vele huizen met Chassinetten en toepasselyke zinnebeelden en byschriften pronkten; onder anderen muntte het Raadhuis in cieraadjen uit; het zelve was ter zyde en van agteren, dog van vooren tot deszelfs top toe, van buiten geheel met Lampions verlicht, terwyl boven den ingang een fraai geschilderd doek was, het welk onder anderen de wapenen van Hunne Hooghedens vertoonde.

Verders waren ook de Toren der Kerk en de overige Stads gebouwen op Stads kosten verlicht enz.

Diergelyken vreugdebedryven hebben ook te Maassluis en elders plaats gehad: dog welke allen te verhaalen, zo wel overbodigen arbeid, als eene verveelende eentoonigheid zoude zyn.

BRIEL.

BRIELLE.

Den 1 dezer maand wierdt alhier eene Publicatie afgelezen omtrend algemeene Illuminatie binnen deze Stad, op Saturdag den 8 Maart aanstaande, by gelegenheid der Verjaring van den Heere Prins Erfstadhouder. De Regeering roemt in die Publicatie de Burgery als getrouw gebleven aan de van ouds gevestigde Constitutie dezer Republiek. Voorts is in de gemelde Publicatie even als in anderen van dien aart, de nodige voorziening bevolen, tot voorkoming van brand en zoortgelyken ongelukken. BRIELLE.

Op den 8 Maart hebben dan ook die bevolene verlichtingen der huizen, ook van Stadsgebouwen, plaats gehad.

Den 29 Maart geschiedde van de Puye van 't Stadhuis van wege Hun Ed. Groot Achtb. de Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen, eene Publicatie, zakelyk van dezen inhoud: „ Dat de Edelmogende Heeren Com-
„ missarissen van Zyne Doorl. Hoogheid den
„ Heere Prince van Orange en Nassau, Erf-
„ stadhouder &c. &c. &c. zynde de Hoog Ed.
„ Geb. Heer *Willem Gustaaf Frederik* Gra-
„ ve van Bentinck, Vryheer van Rhoon en
„ de Wel Ed. Gestr. Heer *D. Merens*,
„ Raadsheer in den Hove van Holland, Zee-
„ land en Friesland, geassisteerd met derzel-
„ ver Secretaris de Heer *Poelman*, des an-
„ derendaags binnen deze Stad stonden te
„ arriveeren, en voorneemens waren Woens-

BRIEL-LE. „ dag en Donderdag des morgens ten elf „ uuren te vaceeren ter inwinninge van de „ bezwaaren der Burgerye dezer Stad." Den volgenden dag kwamen welgemelde Heeren dan ook met het Staten Jacht, en zoo ras als het zelve op de vereischte hoogte gevorderd was, wierden Hun Edelmogende met elf eerefchooten uit het kanon op de Battery van het Molen-Bolwerk begroet, zonder dat zulks door het Jacht konde worden beantwoord wegens het holle water en de fterke werking van het Vaartuig, het welk aan den mond der Have gekomen zynde door een groote menigte volks onder het juichend geroep van *Hoezée!* wierdt binnen getrokken, en zyne ligplaats nam op den hoek van het Maarland over de Brandery, terwyl intusfchen binnen en buiten deze Stad, zo van de fchepen als verfcheiden huizen vlaggen wierden opgeheist en uitgeftoken. Des morgens ten 9 uuren was de Zwitferfche Krygsbezetting reeds opgetrokken met witte flopkousfen, en nette kleeding, en waren dubbelde wachten bezorgt, zo op de groote Markt aan de Hoofdwacht, onder het geleiden van een Kaptein, Lieutenant en Vaandrig, als aan de Waterpoort onder bevel van éénen Officier; door welke laatfte wacht, zo ras het Jacht aannaderde, aan Hun Edelmogende de gewone eerbewyzen wierden gegeven. Ten half één uure begaf zich een Commisfie uit de Regeering van het Stadhuis derwaards, beftaande uit de twee Heeren regeerende Burgemeefteren *Van der Sluis* en *Cleyn*, benevens twee Oudburge-

gemeesteren de *Mirell* en *Van Dam Van Briel-Aarden*, verzeld van den Pensionaris en Secretaris dezer Stad, *Camper* en *Hoogerwaard*, gezeten in twee Koetsen. Na dat de verwelkoming door deze Commissie was afgelegd, reedt zy langs denzelfden weg, dien zy genomen hadt, namelyk door de Voorstraat, weder naar het Stadhuis en scheidde aldaar van elkanderen.

HOORN.

In deze Stad is ook de dag van den 8 Maart met veel luister en bedaardheid gevierd, en ieder heeft getoond naar vermogen daar toe te willen medewerken, zo zelfs, dat zonder de minste rondens van krygsvolk, alleen onder het goede toezigt van de Regeering, de beste orde is bewaard gebleven.

De drie Gecommitteerde Raden in deze Stad, de Heeren *Klock*, *Verschuur* en *Wallendaal*, hebben aan Hun Ed. Groot Mog. een *Adres* gemaakt, by 't welk zy te kennen geven: „ dat zy van agteren zien, ongelukkig geverseert te hebben in een geheel verkeerd begrip, en dat men van hunne goede trouw misbruik gemaakt hebbende, hen op de schandelykste wyze hadt verleid: dat zy voor een Alwetend God, voor Hunne Ed. Gr. Mogende en voor de geheele Waereld betuigen, dat zy, toen de gewezen Secre-

HOORN. taris *Blok*, op den 17 Augustus 1787 aan het Collegie geproponeerde eene Convocatie van Gecommitteerdens uit de Schutteryen en Genootschappen in dit Kwartier, ter oprigting van een Corps gewapende Burger-Militie, ten einde, zo als de Resolutie van dien datum medebrengt, te waken voor het heil van 't Vaderland en conservatie van de rust, niet beter hebben geweten, of 'er zou daar door waarlyk aan dat oogmerk zyn voldaan geworden, en zy op die wyze mede zouden gewerkt hebben, tot het gerequireerd Systema van Hunne Edele Groot Mog. dat zy daarenboven verklaren geverseert te hebben in het volle vertrouwen, dat het oprigten van het Burger-Corps was conform den wil van hooggemelde Hunne Ed. Gr. Mog.; dat de gewezen Secretaris *Blok* hun daar van hadt gegeven de volledigste verzekering; dat zy, op het Crediet van dien Minister gesteund hadden en zich daar door laten leiden, maar nu van agteren zagen, uit het verrigte door dat Burger Corps en de gevolgen daar uit geboren, dat zy zoo wel in het een als in het ander waren misleid; dat zy plegtig verklaarden niets geweten te hebben van alle de operatien door het gemelde Corps verrigt, en dat voorts zo verre dat Burger-Corps direct of indirect gediend heeft tot onwettige Remotien in de Regeringen van de Steden Hoorn en Medemblik, zy niet alleen daar van onkundig zyn geweest, maar daar toe ook nooit zouden hebben geconcurreerd, als gemelde daden bevorens en nu in den hoog-

sten

ften graad verfoeyende en dezelven overla- HOORN.
tende voor rekening van die genen, welke daar toe direct of indirect hebben gecontribuëert; dat meest alle de Resolutien op dat Sujet genomen ter goeder trouw, hebben gesteund op de voorstelling van den gewezen Secretaris *Blok*, die, gelyk hun van agteren ten klaarsten is gebleken, hen heeft gebruikt tot uitvoerders zyner geheime oogmerken, welke hy voor hun heeft verborgen gehouden, en nu zyne verrigtingen door hunne goedkeuring tracht te justificeren: betuigende al verder niets te weten van eenige qualificatie op den Secretaris *Blok*, tot employ van gelden voor dat Burger-Corps, ook niet van deszelfs aanmarsch op patenten van Gecommitteerde Raden, als geheel buiten hun weten door den Secretaris *Blok* geschied: betuigende eindlyk, voor zo verre zy, of door te weinig doorzigt, of door te groot vertrouwen en toegevendheid aan den Minister van het Collegie, den Secretaris *Blok*, mogten hebben gedwaald, daar van te rug te willen komen, en in zo verre verschooning vragen."

ENKHUIZEN.

Op den 8 Maart, 's morgens ten 7 uren, wierden 'er zeven seinschoten gedaan, waar op men van alle de publieke gebouwen, en uit veele Burgerhuizen de vlaggen zag ontrollen. Ten agt uuren luidden alle de klokken en ten negen uuren wierden 'er van de wallen, de Oost-Ind. Comp., de Admiraliteit

 en

ENKHUIZEN. en de Buys Convoyer 52 eerschoten gedaan, terwyl de klokken speelden, het welk alles driemaalen is herhaald.

De Scheepstimmerlieden, ten getale van 240 man, vergaderden 's morgens ten negen uuren aan het Huis van den Timmerbaas der Oost-Ind. Compagnie, alle welgekleed en voorzien van bylen, zagen en andere gereedschappen, zeer net van hout gemaakt, en met Oranje Linten voorzien. Hier zig in vier smaldeelen verdeeld hebbende, trokken zy onder zeven beschilderde Oranje Vaandels, Standaarden en Prinsevlaggen af en hielden voor de huizen der Heeren Bewindhebberen van de Oost-Ind. Comp., de Burgemeesteren en genoegzaam alle de Raden, halte, wanneer de daar by zynde Muzikanten tusschen het geroep *Vivat de Staten! Vivat Zyn Hoogheid!* enz. een goed muziek speelden, trekkende de gantsche trein, na het geroep van driemaal *Hoezé*, weder voort en ten een uure uit den anderen; doch zy verzamelden zich weder ten half drie, wanneer zy den optogt even plegtig hervatteden en dezelfde verrigtingen deeden voor de huizen van twee Predikanten, en de Leden van den grooten Krygsraad en de Opper-Bediendens van de Oost-Ind. Compagnie, waarmede zy tot 's avonds ten zeven uuren bezig waren en toen zeer vergenoegd naar hunne huizen gingen.

Des avonds waren alle gebouwen en huizen fraai verlicht.

Den volgenden maandag hebben de bo-

ven-

vengemelde Scheeps-Timmerlieden, met goedkeuring der Regeering, de twee Oranje-Vaandels, op het eerste van welken aan de eene zyde de Hollandsche Tuin en de andere zyde Zyne Hoogheid te paard, en op de tweede een Schip op stapel, en een Schip in het water met de masten daar in, verbeeld wierden; met even zulk eene staatsie, als des Saturdags, te vooren, naar hun Gildenhuis gebragt, om aldaar ten eeuwiger gedagtenis te blyven. ENKHUIZEN.

Te Edam en Medemblik zyn omtrent op gelyke wyze de Vreugdebedryven gepleegd: ook aan de Helder, op Texel en Vlieland. Op de Helder wierdt den 8 Maart het geschut driemaalen van de Battery gelost. Men heeft 150 Vlaggen en Wimpels laten waayen, en na het neêrlaten der Vlaggen, zyn veele lichten boven aan de toppen der vlaggestokken opgehaald. Zulks is ook op Texel en Vlieland geschied.

ZEELAND.

MIDDELBURG.

Gelyk in Holland, zo is ook in deze Provincie, den agtsten Maart, Verjaardag van den Prinse van Oranje, met eerepoorten, en verlichtinge der gebouwen en huizen gevierd.

UTRECHT.

UTRECHT.

U-TRECHT. In deze Provincie en in deze Stad is de Verjaardag van den Prinse Erfstadhouder niet minder, dan in Holland en Zeeland, met het uitsteeken van vlaggen, 't lossen van 't geschut van Stads Wallen, en des avonds met fraaye verlichtingen van huizen en gebouwen gevierd: omtrend welken de Boekverkoper *Ten Bosch*, eene bundel van alle de Zinspreuken, Dichtregelen, Zinnebeelden, geschilderd Doek, enz. heeft toegezegd. De Statenkamer, 't Stadhuis, verscheidene poorten en andere gebouwen, het Fondatiehuis van de Vrouw van Renswoude, en de huizen van de rykste Ingezetenen waren pragtig verlicht, vooral ook de groote Societeit by den Kastelein *Berkemeyer*, ook het Societeitshuis agter den Dom. Dit zelfde heeft ook te Amersfoort en elders plaats gehad. Ook hebben de Jooden in gemelde Stad en te Maarssen uitgeblonken.

Alles hier, in de uiterste orde, zonder twist, of de minste ongeregeldheid afgelopen zynde, is de Bevelhebber der Krygsbezetting, de Generaal *Van der Hoop*, door eene bezending uit de Vroedschap, voor zyne oplettendheid, yver en goed bestier, deswege bedankt geworden.

Den 11 Maart, des ochtends vroeg, ontstondt

hier

hier brand in het huis van eenen *Van Driel*, Mr. Schoenmaker, welke ongetwyffeld in den nacht lang gesmeuld hebbende, eensklaps te fel uitbarstte, om te beletten, dat dit huis niet tot den grond toe afbrandde. Echter zyn door de spoedige en yverige hulp der Burgery, de naastaanstaande huizen nog gered, hoe zeer de vlam zich reeds tot dezelve hadt beginnen te verspreiden. Niemand is by dit ongeluk omgekomen of gekwetst geworden. UTRECHT.

De Vroedschap vondt op den 17 dezer maand goed, die Resolutie van den 15 Augustus 1783, waar by 't vragen van *recommandatien* aan Zyne Doorluchtige Hoogheid, ten eenemaal afgeschaft en opgezegd was geworden, wederom te vernietigen, en te gelyker tyd te besluiten, om van wegens de Vroedschap, het goedvinden en het advies van Zyne Doorl. Hoogheid te vragen omtrend de openvallende Commissien met May aanstaande.

Op den 19 Maart, zynde den Algemeene Dank- en Bededag, is alhier ten behoeve der Nederduitsche Gereformeerde Armen opgezameld de penningen, welken ons aldus zyn opgegeven:

Doms Kerk Voormiddag *Bachiene* de Zoon *f* 1223 : 16. 's avonds Bedestond, *Wolterbeek* *f* 507 : 19. Jans Kerk Voormiddag *Rutgers* *f* 250 : 3. Nam. *Schouw* *f* 119 : 9. Ja-

cp-

UTRECHT. cobi Kerk Nam. Prof. *Segaar* *f* 651 : 10. 's Avonds Bedestond *Hinlopen* *f* 732 : 11. Buurt Kerk Voorm. Prop. *Müller* *f* 89 : 14. Nam. *Van Kortenhoef* *f* 652 : 3. Nicolai Kerk Voorm. *Hinlopen* *f* 804 ; 2. Geerte Kerk Nam. *Krieger* *f* 264 : 7. Catharine Kerk Voorm. *Weyland* *f* 290 : 5. Namiddag *Kok* *f* 212 : 13. Zynde te zamen *f* 5798 : 2. En dus *f* 1102 : 2. meer dan in 't voorleden Jaar, hoewel de namiddags Predikbeurt in de Domkerk heeft moeten stilstaan, nadien de plaats van den ontslagen Predikant *Blank* nog niet vervuld was. Het is opmerkelyk, dat deze geldzameling op dien dag in zommige plaatsen zo verschillend is geweest. Zo hebben wy de geringe som van Haarlem op zyne plaats opgegeven, zonder dat wy daar van de oorzaak kunnen bepalen: zo meldt men ons ook van Harderwyk, dat de Collecte aldaar niet meer dan 150 Guldens zou bedragen hebben. Ook zou aldaar een Predikant zyn Text uit de Klaagliederen van Jeremia, V. vs. 21. hebben genomen, zyne preêk genoegzaam geheel naar den inhoud van de 33ste Sondag van de Catechismus ingerigt, en geen melding van den Biddagsbrief gemaakt hebben.

F R I E S L A N D.

LEEUWARDEN.

De Staten van Friesland hebben den 1 Maart 1790, nopens den Eed op de Regeeringsvorm, dit besluit genomen:

Ont-

Ontvangen eene Misſive van Hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, geſchreven in 's Hage den 18 February laatstleden, en dienende ter geleide en appui van een Reſolutie der Heeren Staten van Holland en West-Friesland, den 15 daar te voren, nopens den Eed op de Conſtitutie der Hooge Regeering en het Erf-Stadhouderſchap genomen. LEEUWARDEN.

Reſolutie van Friesland omtrend den Eed op de Conſtitutie.

Waarop gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verſtaan, de Heeren Gedeputeerden dezer Provincie ter Generaliteit te gelasten, ter Vergadering van Hun Hoog Mog. te declareeren, dat het Hun Ed. Mogende niet dan ten uiterſten aangenaam kan zyn, thans door de Heeren Staten van Holland en West-Friesland weder eene denkwyze gemanifesteerd te zien, conform de gronden van de Conſtitutie der Zeven Vereenigde Gewesten.

Dat ten dezen opzichte het doorgaand en eenvormig gedrag door de overgroote meerderheid der Hooge Regeering van Friesland, altoos indachtig aan, en overeenkomende met derzelver plechtig gedaanen Eed, gehouden in de troubles, welke zo ongelukkig de Republiek hebben geſchokt voor de oogen van alle de Bondgenooten, en zelfs voor geheel Europa, ten allerontwyffelbaarſte getoond en aan den dag gelegd heeft, hoe zeer de hooge waardigheden, waar mede Zyne Doorluchtige Hoogheid is bekleed, naar de overtuiging van Hun Ed. Mog., wat belangt de gantſche Republiek allernoodzaaklykst, en wat Hun Provincie in het byzonder betreft, boven dien als een esſentieel deel der Conſtitutie, en in 's Lands Regeeringsvorm ingelyft, ſteeds beſchouwd zyn, en voortaan beſchouwd moeten worden.

En dat de reſpective Bondgenooten over zulks dien aangaande, door ſprekende daden een veel ſterker graad van zekerheid aan de zyde van Friesland hebben, dan immer door eenig Declaratoir, hoe ampel ook, kon worden daar geſteld.

Dat Hun Ed. Mog. al verder, hoe volkomen afkee-

LEEUWARDEN.

Resolutie van Friesland omtrend den Eed op de Constitutie.

keerig ook, om zig in het inwendig bestier Hunner Bondgenooten in te dringen, en vastelyk vertrouwen dat zulks nimmer hier door zal worden gezogt of ondernomen, echter gaarne aan de overige Bondgenooten, zulks begeerende, de Constitutie en Regeeringsvorm, zo en in diervoegen, die met het Erfstadhouder-, Kaptein- en Admiraalschap-Generaal thans is, wel willen guarandeeren, en tevens wederkeerig de guarantie der Bondgenooten, dien te nevens accepteeren.

En dat eindelyk Hun Ed. Mog. gezien hebbende de abuizen, welke by zommige beampte Persoonen in de Generaliteit, en in zommige districten van dezelve plaats vinden, gaarne met de respective Bondgenooten zullen medewerken, om door middel van een nieuw te arresteeren Eed daar tegens voor het vervolg te waken, enz.

By de Staten is op den 1 Maart besloten, dat die zich in de personeele Goedschattinge voortaan zou willen verminderen, of wel geheel van het Cohier worden uitgeschrapt, in persoon, en niet by volmacht, den Eed zal mogen doen. Zie hier dat besluit zelve.

Geëxtraheerd uit het RESOLUTIE-BOEK *der Edele Mogende Heeren* STATEN *van* FRIESLAND.

Door de Heeren Gecommitteerden in 't Mindergetal, ter Vergaderinge voorgedragen zynde, dat, om redenen daar by geallegueert, aan Hun was voorgekomen, dat den Eed, welke door iemand, die zig in de Personeele Goedschattinge voortaan zouden willen verminderen, of wel geheel van het Cohier royeeren, in Persoon, en niet by Procuratie, behoorde gedaan te worden.

Is

Leeuwarden. *Resolutie nopens den Eed, in de Goedschatting.*

Is daar op gedelibereert zynde goedgevonden en verstaan, zig met het geproponeerde te conformeeren en te arresteeren, dat in het toekomende zodanig een Eed, zo voor het Mindergetal als voor de Gerechten en Magistraten in persoon zal moeten geschieden, en dat in het eerstvolgende Placaat tot vastſtelling der Middelen daar van mentie gemaakt zal worden, wel verstaande egter, dat ingevalle iemand zig buiten staat mogte bevinden, zelve ten voorschreven einde te compareeren, 't Mindergetal, gelyk ook de Gerechten en Magistraten, wanneer hun zulks geblykt, zullen mogen permitteeren, dat den Eed by Procuratie werde gedaan.

Aldus geresolveert op het Landschaps-Huis den 1 Maart 1788.

Accordeert met voorschreeven Boek,

In kennisse van my,

J. VAN IDSINGA.

Omtrend de viering van des Prinsen Verjaardag op den 8 Maart kunnen wy alleenlyk melden, dat die met veele tekenen van vreugde is volbragt. De vlaggen woeyen van de Nieuwe Toren, de Toren Oldenhoven, het Raadhuis, en de in Stads gragten liggende schepen. 's Morgens ten 7 uuren bulderde reeds het geschut op Stads wallen, 't welk alle twee uuren tot zes maalen toe herhaald wierdt, terwyl men in de tusschen uuren het klokkenspel van den Nieuwen Toren hoorde; de parade op de marktplaats was talryk; 's avonds was de gantsche Stad verlicht. Onder de gebouwen blonken voornamenlyk uit, het Societeits-Huis by *J. Yzenbeck*,

LEEUWARDEN. *beek*, de Stads Schutters Doelen, de huizen van den Vroedsman *Westra*, van den Geneesheer *Schultz*, van *Anthony van Noorden*, en vooral het Koffyhuis van *P. Algra*, op den Wirdumerdyk. Aan de voorgevel van dit Huis hadt het bovenste venster de afbeelding van eenen Rots of Berg: agter welken een Oranje-Zon oprees met dit Onderschrift:

Zy ryst om goed te doen.

Op de tweede Verdieping van boven ter rechter zyde, zag men den Vorst zelve, geharnast en levensgrootte, afgebeeld, waar onder deze woorden geplaatst waren:

Vorst Willem de Vyfde liet zich nooit aftrekken door bedrog, nooit verleiden door vleyeryen, noch liet nimmer door onrecht den moed zinken.

Ter slinkerzyde van die verdieping zag men een Oranjeboom, van dewelke twee takken waren afgehouwen, welke door twee mannen wierden ingeënt. Hier onder stondt:

God en de tyden zullen het wedergeven.

Op de derde verdieping aan de rechterzyde hadt men een talryke Staatsvergadering afgebeeld, in welke Prins *Willem den Vyfden* een Voorstel deedt. Hier onder las men:

Door éénen Geest gedreven.

In het midden van deze verdieping zag men het hoofdstuk, het welk het Wapen dezer Provincie Friesland vertoonde. Boven rechts af hing het Wapen van Zyne Doorluchtige Hoogheid met het gewoon omschrift *Honi soit qui mal y pense*, en aan de andere zyde het Wapen van Haare Koninglyke Hoogheid Mevrouw de Prinses. Deze twee Wapens wierden door twee Seraphins aan gekleurde Linten vastgehouden, en omstrengelden het Wapen der Staten, te kennen gevende, dat dit Verbond het eenige was 't welk Frieslands heil en geluk kon bevorderen. Men las 'er onder: LEEUWARDEN.

Vereenigde deugd en magt maakt kragt.

Aan den anderen gevel was een geschilderd Doek, verbeeldende de *Voorzichtigheid*, in gedaante eener Vrouwe, rustende op een voetstuk, en houdende in haar hand een Spiegel omvlochten met een Slang, en rondsom beveiligd wordende door Oranjegeboomte. Hier onder was geplaatst:

Voorzichtigheid de beste der deugden,
blyve altoos de bestierster van ons
Gemeenebest.

Diergelyke vreugdebedryven hebben ook in de omliggende dorpen plaats gehad.

Tot vaststelling der Middelen, is by de

LEEUWARDEN. Staten dezer Provincie op den 13 Maart dit Placaat beraamd.

Placaat tot vaststelling der Middelen.

De Staten van Friesland allen den genen, die dezen zullen zien ofte hooren lezen, salut: doen te weten, dat Wy, aan Ons voorgedragen zynde de Staten van 's Lands Comptoiren, als mede de Balance van de Provinciaale Middelen en Lasten, door de Heeren Onze Gecommitteerden in het Mindergetal, ingevolge de Commissie, by Staats-Resolutie van den 22 February dezes Jaars op hun verleend, geformeert, waar uit Ons ten vollen gebleken is, dat uit hoofde der gewoone uitgaven, en de daar by komende buitengewoone onkosten en nadeelen, welke in den voorledenen Jaare hebben moeten worden gedaan en geleden zyn, hebben goedgevonden en verstaan, gelyk Wy goedvinden en verstaan by dezen, dat alle Middelen, zo van contributie als consumptie, op gelyke voet wederom zullen worden gevordert en opgebragt, geduurende het Jaar, ingaande met den eersten May aanstaande en zullende eindigen met den laatsten April 1789, en zal de betalinge van dezelve door de respective Ontvangers moeten geschieden aan die Lands generaale Comptoiren, daar zulks thans plaats heeft.

Nadien nu de reëele en personéele Goedschattingen onder voornoemde Middelen mede begrepen zyn, hebben Wy als voor dezen geresolveert toe te laten, dat in de personeele werde gekort, 't geene in de reëele Goedschattinge zal worden aangetoond, betaald te zyn, en zullen de geene, welke over den aanslag in de personeele Cohieren zig mogten bezwaard vinden, wederom de vryheid hebben, om in persoon te compareeren, en zig onder Eede voor de Heeren Onze Gecommitteerden in het Mindergetal, ingevalle op vier duizend Guldens, of daar boven zyn aangeteekend, te verminderen den 25 en 26 Augustus dezes Jaars, terwyl die geene, welke lager op die Cohieren zyn gesteld, zig tot dat

einde

einde mede in perfoon moeten vervoegen by de Gerechten of Magiftraten der Grietenyen of Steden, alwaar an geteekend zyn, op zulke tyden, als door dezelve zullen worden bepaald. LEEUWARDEN.

En is wyders by Ons goedgevonden, aan de Ingezetenen welke hun Rundvee aan de besmettelyke Ziekte, lopende het Jaar van primo May 1788 tot 1789, zullen verliezen, toe te ftaan, 't Hoorngeld voor het half Jaar, waar in 't versterft, te mogen korten, des dat het gedagte verftorvene Vee werde aangegeeven binnen drie weken na het versterf. *Placaat tot vasstelling der Middelen.*

En op dat niemand hier van onkundig zy, ofte eenige ignorantie voorwende, zal dit Ons Placaat worden gepubliceert en geaffigeert, daar men gewoon is Publicatie en affictie te doen.

Aldus geresolveerd en gearresteerd op het Landschaps-Huis binnen Leeuwarden den 13 Maart 1788.

U. VAN BURMANIA, Vt.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

A. J. VAN SMINIA.

Omtrend den tyd der verhuizinge ziet men de navolgende Publicatie, gedagteekend den 16 Maart 1788.

De Staten van Friesland allen den geenen, die dezen zullen zien ofte hooren lezen, falut: doen te weeten, dat Wy, nadien de tweede Pinxterdag in dit Jaar invalt op den 12 May, hebben goedgevonden, vast te ftellen, gelyk Wy doen by dezen, dat de dag van Verhuizinge zal zyn Dingsdag den 13 dier maand, en vervolgens niet alleen, gelyk by Onze Publicatie van den 12 April 1782, is gearresteert, zo dikwyls den 12 May een Zondag zal zyn, maar dat ook voortaan wanneer een Feestdag op den 12 koomt, of de voorschreven Pinxterdag op den 12 of 13 van die maand invalt, de Verhuizingen op den volgenden dag zullen moeten geschieden.

En

LEEU-WARDEN.

En op dat één ieder hier van kennisse bekome, zal deze alomme worden gepubliceert en geaffigeert, daar men gewoon is Publicatie en affictie te doen.

Publicatie omtrend den tyd der Verhuizing.

Aldus geresolveert en gearresteert op 't Landschaps-Huis binnen Leeuwarden den 16 Maart 1788.

U. VAN BURMANIA, Vt.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

A. J. VAN SMINIA.

Op den 19 Maart den Dank- Vast- en Bededag, zyn alhier in de drie Nederduitsche Gereformeerde Kerken, door de Broederen Diaconen ingezameld.

19 en een tweede Ryder	f 273 : 0 : 0	
9 Ducaten	47 : 5 : 0	
		320 : 5 : 0.
Ducatons	15 : 15 : 0	
3 Guldens, Daald. en Caroli Guldens . .	325 : 10 : 0	
Ryksd.; halve en Oord.	29 : 7 : 8	
Goudguldens . . .	74 : 4 : 0	
Schellingen	43 : 16 : 0	
Zesthalven	275 : 0 : 0	
Dubbeltjes	94 : 0 : 0	
Stuivers	29 : 0 : 0	
Duiten	53 : 6 : 0	
Billoen	8 : 0	
		940 : 6 : 8
		1260 : 11 : 8
10 Ryders voor het Diaconie-Huis		140 : 0 : 0
4 Ducaten voor Ziek- en Zwak-Kamer		21 : 0 : 0
		f 1421 : 11 : 8

Mon-

LEEU-WAR-DEN.

Montant van het voorgaande					*f* 1421	11	8
Door de Wees-Diaconen.							
4 Ryders	*f* 56	0	0				
6 halve Ryders	42	0	0				
1 Ducaat	5	5	0				
	f 103	5	0				
3 Guldens, Daald. en Caroli Guldens	103	10	0				
Ryksd., halve en Oord.	11	17	8				
Goudguldens	8	8	0				
Schellingen	12	12	0				
Zesthalven	134	4	0				
Dubbeltjes	56	6	0				
Stuivers	33	12	0				
Duiten	55	13	0				
Billoen	2	10	0				
					521	17	8
Dus in 't geheel					*f* 1943	9	0

Den 29 Maart 1738 is hier uitgesproken de navolgende Sententie:

Gezien by den Krygsraad des Guarnisoens van Leeuwarden, het Intendit, denzelven Krygsraade overgegeeven, by ende van wegens den Auditeur Militair van de Guarnisoenen in deze Provincie R. O., Impetrant in cas Crimineel ter eenre, op ende tegen *Jan van der Wyck*, Vaandrig in 't tweede Battaillon van het Regiment van den Collonel *de Schepper*, in de Compagnie van den Lieutenant-Collonel *Van Burmania*, in Guarnisoen te Harlingen; Gedaagden, Herdaagden en Defaillant ter andere zyde.

Gezien mede de Stukken en Verificatien by het gemelde Intendit gevoegd, waar by genoegzaam is gebleken, dat de Vaandrig *Van der Wyck* voorsz.

LEEUWARDEN. in zyn Guarnisoen te Harlingen, op Zondag den 2 September 1787 de Wagt heeft gehad, en zich dien dag, onder voorwendzel van ziek te zyn, van de Wagt heeft laten aflossen. Dat dezelve daar op des avonds ongeveer ten elf uuren uit zyn Kwartier is gegaan, en vervolgens dien nagt uit zyn Guarnisoen is vertrokken; hebbende zich toen begeven naar Franeker, welke Stad zich destyds aan het bereik der Justitie onttrokken had. Zo als 't een en ander consteert uit de informatien deswegens genomen, mitsgaders uit een eigenhandige Brief, door den gemelden Vaandrig op den 4 September 1787, aan den Collonel *de Schepper* geschreven, waarin hy zegt: *zyne demissie genomen te hebben, dewyl de Staten geene Vaderlandsgezinden dulden kunnen*; en uit een eigenhandig Declaratoir door denzelven, op voorsz. dato uit Franeker aan de Ed. Mog. Heeren Staten dezer Provincie gezonden, waar by hy verklaart: *zyn post te resigneeren, dewyl hy voorbeelden heeft, dat Hun Ed Mog. de verzoeken, om ontslagen te worden niet inwilligen, en ziet dat den Eed uit zyn verband wordt gerukt, door Krygslieden tegens Burgers aan te voeren.* Invoegen de gemelde Vaandrig *Van der Wyck* zich aan eene opzettelyke en gequalificeerde Desertie heeft schuldig gemaakt, in den tyd dat de zo ongelukkige in de Provincie gesubsisteert hebbende oproerige bewegingen tot een aanmerkelyke hoogte waren gekomen.

Sententie van den Krygsraad tegen den Vaandrig van der Wyck.

Gezien wyders de Edictale Citatien met relazen en Acten van uitroeping, daar toe betrekkelyk, mitsgaders de Acten van de successive Defaulten, door den Krygsraad aan den Impetrant tegen den Gedaagden, Herdaagden en Defaillant verleend.

De voorsz. Krygsraad op alles rypelyk hebbende gelet, en geconsidereerd het geene men in dezen behoorde te considereeren, doende Recht, verklaart den Gedaagden, Herdaagden en Defaillant verstoken van alle Exceptien, zo declinatoir, dilatoir als

pe-

peremtoir, mitsgaders van alle weren en defensien van Rechten, die hy, gecompareerd zynde, hadde konnen doen nemen en gebruiken, en voorts ten principalen Recht doende, verklaart den Krygsraad voorsz. den Gedaagden, Herdaagden en Defaillant te zyn vervallen van zyne Militaire Charge, voorts eerloos, infaam en inhabiel, om ooit den Lande wederom te kunnen dienen; bant wyders denzelven buiten de Provincie van Friesland, het resfort van de Generaliteit, en alle Plaatzen met Troupen van den Staat bezet, zonder ooit daar wederom te mogen inkomen, op pœne van de Galg. Ordonneerende wyders, dat deszelfs Naam op een Bord aan de Militaire Galg binnen deze Stad zal worden gehangen, tot een affchrik van anderen. Condemneerende denzelven verder in de kosten en misen der Justitie, en in de kosten van den Procesfe tot tauxatie van den Krygsraad.

LEEUWARDEN: *Sententie van den Krygsraad tegen den Vaandrig van der Wyck.*

Aldus gesententieerd præside den Heere Major *Le Boullanger*, præsentibus de Heeren Kapiteins *Van Geuzau*, *Robert* en *F. Pyman*, Ritmeester *P. Gosignet*, Lieutenant *Helbach* en Vaandrig *de Laar*.

In LEEUWARDEN den 8 February 1788.

(*Was geteekent*)

J. LE BOULLANGER.

Ter Ordonnantie van den Krygsraad

(*Was geteekent*)

PETRUS WIERDSMA.

Zyne Hoogheid gezien en geëxamineerd hebbende

LEEUWARDEN. de het nevensstaande contumacieele Vonnis, verklaart het zelve by deezen te approbeeren, des dat by aldien de Gecondemneerden te eeniger tyd in handen van de Justitie mogt komen te geraken, agtervolgd zal worden, de Resolutie van den Raad van Staten van den 2 Juny 1730.

Sententie van den Krygsraad tegen den Vaandrig van der Wyck.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 13 Maart 1788.

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANJE.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

T. J. DE LARREY.

Den 25 February laatstleden, wierdt nog wegens de voorledene onlusten in hegtenis gebragt *Lolke Hommema*, geboortig van Hyum; en den 7 dezer maand Maart *Pieter Hessling*, geboortig van Bolsward; ook op den zelfden dag *Dirk van der Velden*, mede van Bolsward; den 9, *Willem Viot* en *Adriaan van Loon*, beiden van Hindelopen.

Wy hebben in onze Jaarboeken van het afgelopen Jaar 1787 bl. 4272 gemeld, dat de aldaar genoemde Minderheid, van haar Protest en Declaratoir, by eenen Brief aan de Stemgerechtigde Ingezetenen van haare Districten, en aan de Vroedschappen der Steden Sneek en Dokkum hadt kennis ge-

geven, en vrywaring en schadeloosstelling gevorderd. Men onderrigt ons nader, dat de Heeren *Breugeman* en *Kleffens*, Volmachten van Dockum, aan de Vroedschap dezer Stad deswegen nog kennis gegeven, nog vrywaring gevorderd hebben. Hoe zeer dit eene kleine omstandigheid is, zo hebben wy nogthans niet willen nalaten die te melden. LEEUWARDEN.

FRANEKER.

Behalven de andere vreugdebedryven en Illuminatien, hebben ook de Hoogleeraaren der Hooge Schole alhier, zich verpligt geacht, hunne blydschap over de omwenteling van zaken, en de herstelling der Constitutie onzer Republiek, op den eersten Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prince Erfstadhouder, door openbaare vreugde te toonen. Ten welken einde in de Senaatkamer een maaltyd is gehouden, zynde daarenboven de Academie-Toren met de Prinse Vlag en Wimpel vercierd, en de Voorzaal der Academie 's avonds van agt tot twaalf uuren verlicht geweest.

HARLINGEN.

Nergens is met minder zweem van verschil van denkwyze, de verjaardag van Zyne

HAR-LINGEN. Hoogheid gevierd dan in deze Stad: de Regeering hadt tot voorkoming van ongelukken als anderszins te voren deze Publicatie gedaan.

De Magistraat der Stad Harlingen, met het uiterste genoegen bespeurende, dat vele weldenkende Burgers genegen zyn, om door vreugdeblyken derzelver hartelyke deelneminge in de heuchelyke omwenteling van zaken en herstelling van Zyne Doorl. Hoogheid Neêrlands geliefden Erfstadhouder in alle deszelfs Rechten en Eminentien, aan den dag te leggen, mitsgaders Hoogstdeszelfs Geboortedag op den 8 Maart aanstaande plegtig te vieren; heeft goedgevonden te declareeren, zoo als dezelve declareert door dezen, dat het Hun Ed. Achtb. aangenaam en welgevallig zal zyn, wanneer de Illuminatien op dien tyd zoo eenparig en menigvuldig vertoond werden, als eenigzints mogelyk zy; werdende dus elk tot het vervaardigen dezer betamelyke Vreugdebedryven, op zodanig eene wyze als ieder zulks verkiezen zal, mits zig onthoudende van indecente en injurieuse vertoningen, genodigt en geanimeerd: zullende deze Illuminatien ter bevordering van de goede order en een egale luister, een aanvang nemen des avonds om zeven uur, en eindigende des avonds om elf uur.

En vermits teffens niets onbeproefd behoort gelaten te worden ter voorkominge van ongelukken en ongeregeldheden, waartoe op dien dag natuurlyker wyze meer dan gewoon gevaar en aanleidinge zal exteren, zo heeft het Ed. Gerechte dezer Stad goedgevonden te ordonneeren, zulks doende door kragte dezes, dat, geduurende de tyd der Illuminatien, en dus van zeven tot elf uuren, niet zal mogen worden geschoten met Kanonnetjes, Snaphanen, Pistolen, Bussen, Voetzoekers, Klappers, Moordslagen of met eenige hoe

ook

ook genaamde Werktuigen, daar Buskruid toe gebezigd word, by pœne van zes Caroli-Guldens by elke Contraventie te verbeuren, ten behoeve van den aanbrenger; zullende de onwillige of onvermogende directelyk geapprehendeerd en arbitralyk worden gestraft, en de Ouders voor de overtreding hunner Kinderen moeten instaan; ten welken einde door de gantsche Stad een ruim aantal rondlopende wagten strikte toeverzigt zullen houden, dewelke, onder zwaare pœne, zig van alle oogluiking of moderatie, ten aanzien der contraventeurs, zullen hebben te onthouden. En word voor het overige het gooijen met Voetzoekers en diergelyke Machines toegelaten voor zeven en na elf uuren, dog het schieten met Kanonnetjes, Snaphanen, Pistoolen, Bussen enz. niet wyders als tot vyf uuren des avonds zonder meer, zelfs niet na elf uuren. Waaromtrend egter Haar Ed. Achtb. de goede Burgery wel ernstelyk vermaand willen hebben, om die, en zoortgelyke Schiettuigen ten menageusten te bezigen, vermits alle ongelukken, ongemakken, ongeregeldheden en beledigingen door dezelve veroorzaakt ten allerstrengsten verhaald zullen worden op derzelver Autheurs, dewelke in zodanige onverhoopte gevallen, boven de private schadeloosstelling, zullen worden gestraft, als Belhamels, die de oogmerken der Hooge Overigheid, het opregt verlangen van Zyne Doorl. Hoogh., tot wiens luister deze festiviteiten worden aangeregt, en de heilzame intentie des Achtb. Magistraats, de veiligheid opzettelyk perturberen.

HARLINGEN. *Publict. nopens Illuminatien op den 8 Maart.*

En ten einde alle mogelykheid tot rustverstorende bewegingen, twist, en hatelykheden, werde weggenomen, zo gelasten Haar Ed. Achtb. laatstelyk ieder, wie het zyn mag, op het ernstigst, om niemand te beschimpen, beschadigen of op eenige wyze te beledigen, ter oorzake, dat hy aan 's Magistraats welmeninge door Illuminatien niet verkiezende te voldoen, zig stilletjes afzondert, en geen deel in de publieke vreug-

HARLINGEN.

Public. nopens Illuminatien op den 8 Maart.

vreugde betoningen begeert te nemen, zullende op deze contraventeurs mede ten ſtrikſten een waakend oog worden gehouden, ten einde insgelyks als rustverſtoorders te worden geconſidereerd en gecorrigeerd; des ook zodanige afgezonderde zig van alle partydigheden en verfoeilyke machinatien, het zy met daden of woorden, zorgvuldig onthouden.

En op dat zulks ter kennisſe van het publiek werde gebragt, zal deze worden gepubliceerd en op de gewone Plaatſen geaffigeerd.

(*Was geteekend*)

J. v. ALEMA.

Ter Ordonnantie van Haar Achtb.

(*Was geteekend*)

A. J. CONRADI.

O V E R Y S S E L.

D E V E N T E R.

De Beſtierderen en Geheimſchryver van de Burger-Societeit, alhier hebben uit naam van deze Societeit aan gezworene Gemeente dezer Stad het navolgend Request ingeleverd:

Wel

Wel Edele Achtbaare Heeren, my-ne Heeren, LEDEN *der* GEZWORE GEMEENTE *van de Stad* DEVENTER.

DEVENTER.

De Ondergetekende Burgers en Ingezetenen dezer Stad, meest alle Leden der Orange-Societeit in de groote Overstraat, geven aan U Wel Edele Achtbaren als Hunne onmiddelyken vertegenwoordigers eerbiedig te kennen:

Request van de Burger-Societeit.

Dat zy tot hunne zielgrievende smerte als nog moeten zien en ondervinden, dat door eene al te groote en ongehoorde toegevendheid van het eerste Lid van Regeering, tot nog toe niets rechtelyks tegens de Hoofdaanvoerders, beleiders, dryvers en uitwerkers van de zedert eenige jaaren alhier eerst allengskens en naderhand openbaar ondernomen verderffelyke ondermyning der gezegende, nu door Gods aanbiddelyke Goedertierenheid zoo gelukkig herstelde Constitutie; niets tegens de Officieren van het Vry-Corps, tekenaaren van het bewuste Addres van November 1786, waarby dreigen die gene welke den Stadhouder of Stadhouderlyken invloed toegedaan zyn, om goed en bloed, en met de Wapenen die zy durven zeggen tegens deze brave Lieden wel byzonder te hebben opgevat; niets tegens de Ophitzers en Aanstokers van en tot een diergelyke nog sterker Acte door de Leden van de godloze Societeit aan de Stroomarkt en andere omgekochte en omgekuipte persoonen geteekend; niets tegens de Hoofdbewerkers en Hoofduitvoerders van het moorddadig met Kanon en Wapenen bezetten van het Gildehuis; niets tegens de Ex-Burgemeesters, Ex-Gemeenslieden en Ex-Secretarissen, die de godlooze en lasterlyke Rapporten over 't Addres van Burgery van den 19 January 1787 hebben uitgebragt; niets tegens de Houders der verboden correspondentie en conferentie met den uithoofde van hoog verraaderlyke Correspondentien tegens den

25

DEVENTER.

Request van de Burger-Societeit.

25 April 1788 voor den Hove van Gelderland in persoon crimineel ingedaagde *Robbert Jasper van der Capellen*; niets tegens de snoode schenders van het Pourtrait van Koning *Willem*, ja zelfs niets tegens de moorddadige aanvallers, ophitzers, goedkeurders en doodschieters van den Moord voor de Burger-Societeit, wordt ondernomen, maar deze Lieden met opgesteken hoofden langs onze straten overal in veiligheid wandelen, tot groote ergernis, smerte en verdriet der goede en getrouwe Burgery, tegens welke zy in een moorddaadig eed- en vloekgespan zich hebben verbonden, en zich werkelyk getoond in staat te zyn om dit hun snood opzet met daden te tonen.

Dat de Supplianten derhalven zich wenden tot U Wel Edele Achtb. met verzoek en bede dat dezelve het door hunnen invloed by het eerste Ligchaam van Regeeringe daarheen mogen dirigeren; dat tegens alle deze op de krachtdadigste wyze werde geïnquireerd en geprocedeerd, en altoos aan geene dezer Hoofdberoerders vergiffenis of amnestie verleend.

Dat van stonden aan, aan alle deze, voor zoo verre Advocaaten zyn, de bank van Justitie dezer Stad mag worden ontzegd, en Hun Wel Ed. Hoog Achtbare verzocht dit, ten aanzien van het Platte Land en kleine Steden van Overyssel op den Landdag tegens dezelve mede uitwerken.

En eindelyk, dat 'er eene onverbrekelyke Standwet en Concordaat mag gemaakt worden, dat die geene, welke, in den voorleden jaare en nu, uit eene of uit beide Ligchaamen van Regeering of uit groote en kleine Ampten verlaten zyn of verlaten worden, nooit voor hunne persoonen in eenig Lid van Regeering of in eenig Ampt hoegenaamd binnen deze Stad zullen kunnen verkoren of aangesteld worden, als zich zulks door hun onverschoonlyk gedrag ten vollen onwaardig gemaakt hebbende.

't Welk doende, enz.

Was getekend door voornoemde Directeuren en Secretaris, enz.

De

De Leden van de gezworene Gemeente verleenden hier op het volgend advys: DEVENTER.

„ Gelezen de Requeste van de Leden van de Burger-Societeit en daarop gedelibereerd. De „ gezwooren Gemeente conformeert zich in alle „ deelen met het verzoek ten dezen Requeste van „ de goede Burgery, hoopt, verwacht en vertrouwt, „ dat Hun Wel Edele Hoog Achtbare geen oogenblik zullen aarfelen, om onze brave, getrouwe, „ verdrukte en nochthans ftandvastig gebleven Burgery in allen deele gelieven genoegen te geven.

„ Waartoe met overgave van eene Copie van dat „ Adres, by deze nader infteren."

ZWOLLE.

Van wegens de Staten van Overysfel is den 7 Maart 1788 deze afkondiging gefchied:

Ridderfchap en Steden der Staten van Overysfel doen te weten: Dat wy met het hoogfte ongenoegen vernomen hebben, dat door onrustige geesten op verfchillende plaatfen dezer Provincie zo ftout als onbezonnen word uitgeftrooid, als of 'er een aanmarsch van Franfche Troupes in til was; welke uitftrooizels, naar ieders verfchillende denkwyze, vreze of een tegenftrydige hertstogt gaande maakt, en de algemeene rust en eenigheid niet na verwagting kan worden herfteld, en in allen gevalle eenen verderffelyken invloed op veele gemoederen moet hebben, en geen minder nadeel aan de Provinciale Finantien toebrengen, en

hier

ZWOLLE.

hier tegen willende voorzien en de goede Ingezetenen waarschouwen tegen dusdanige stoute en onwaare uitstrooizels, hebben goedgevonden de goede Ingezetenen te verzekeren, dat alzulke verdichte uitstrooizels valsch en tegen de waarheid zyn gedivulgeert, direct inlopen tegen de plechtigste verzekeringen van genegenheid en welwillenheid van Zyne Allerchristelykste Majesteit aan deze Republiek nog kortelings gegeven, en alleen strekkende om de Ingezetenen te ontrusten en de herstelling van de zo hoognodige eendragt, tot het algemeene welwezen zo noodzakelyk, door deze strafbare gedragingen tegen te gaan, vervolgens te verstaan, dat tegen alzulke persoonen, die zig aan het uitstrooijen van deze of dergelyken valsche en onwaaragtige berichten en insinuatien schuldig maken, zonder de minste conniventie zal worden geprocedeerd, als tegen verstoorders van de algemeene rust; Terwyl de goede Ingezetenen vermaand en opgewekt worden, om tot hun eigen welwezen, en dat van het algemeen alles toe te brengen, 't geen de rust en eendragt kan herstellen.

En op dat niemand hier van eenige onkunde zal kunnen voorwenden, zal deze waarschouwinge alomme worden gepubliceert en geaffigeert, daar men gewoon is de Publicatie en affictie te doen.

Gedaan in ZWOLLE den 7 Maart 1788.

Ter Ordonnantie van Hooggemelde Heeren Staten.

DERK DUMAR.

STAD

STAD EN LANDEN.

GRONINGEN.

Hun Ed. Mogende, de Heeren Burgemeesteren en Raad, hebben het afsteken van Vuurwerken, 't welk anders, zedert veele jaaren, by alle gelegenheid is verboden geweest, op den 8 Maart, den verjaardag van Zyne Hoogheid den Prinse van ORANJE toegestaan. Ook hebben zeer veele plegtigheden en vreugde plaats gehad, gelyk ook in zeer veele plaatsen en dorpen in deze Provincie, byzonder ook te Appingadam en te Doezum. GRONINGEN.

De Collecte op den Dank- en Bedendag, den 19 Maart, was in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken alhier *f* 2068 : 2 : 9. Het is aanmerkelyk, dat, daar op de meeste andere plaatsen, de Collectens op dien dag die van voorleden Jaar hebben overtroffen, dezelve in Groningen, even gelyk te Haarlem en te Harderwyk, thans veel minder was, zynde de Collecte van voorleden Jaar groot geweest *f* 2538 - : - : en in vroegere Jaaren ook wel *f* 3881 of daaromtrend.

DRENTHE.

ASSEN.

Ook hier is de Verjaardag van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Prinse Erfstadhouder, met veele vreugdeblyken op den 8 Maart gevierd, gelyk ook te *Meppel*, te *Termunte* en op andere plaatsen van deze Landschap.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

HARDERWYK. De alhier wederom van Utrecht beroepen Hoogleeraar Mr. *Petrus Kocam*, zal binnen kort dezen zynen Post alhier aanvaarden.

DORDRECHT. De door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder nieuw verkoren Heeren Burgemeesteren dezer Stad, Mr. M. ONDERWATER, Mr. P. VAN DEN SANTHEUVEL, Mr. P. H. VAN DE WALL en Mr. P. BEELAARTS VAN BLOKLAND, zyn met de gewoone plechtigheid den 31 Maart ingehuldigd. Ook is de aanstelling van de nieuwe Heeren Officieren der Burgerwacht, door Hun Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorl. Hoogheid den zelfden 31 Maart geschied.

'S GRAVENHAGE. Alhier is overleden den Heer Mr. *Martinus Conslet*, Leenman der Register- en Leenkamer van Holland, Secretaris van de Houtvestery van Holland en West-Friesland, Commissaris van Hunner Hoog Mog. uitheemsche Depêches. In wiens plaatse Hun Hoog Mog. tot Commissaris van Hoogstderzelver uitheemsche Depêches, alhier hebben aangesteld den Heer JOHAN ABRAHAM TINNE, Commies ter Griffie van Hun Hoog Mog., dewelke in die hoedanigheid ter Hooggemelde Vergadering den eed heeft afgelegd.

Op

Op den 13 Maart is de Heer Mr. *Gerard Cornelis Cassa*, door de Staten van Holland aangesteld tot derde Commis op het Comptoir der Geldmiddelen van de Provincie van Holland, en heeft den 14 derzelfder maand ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mog. den eed afgelegd.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

In plaatze van den Heer *J. N. S. van Lynden*, is door Hun Hoog Mog. aangesteld tot Voorzittende Raad in den Hove te Venlo, den Heer CHRISTIAAN WILHEM HENDRIK ERNST Baron *van Bulveren*.

Den 29 Maart overleedt aan eene beroerte de Heer Mr. *Jacob Carel Reygersman*, Thesaurier, Raad en Rentmeester van de Domeinen van den Prinse van Oranje. Zyn lyk is in de nieuwgebouwde Begraafplaats by Scheveningen in stilte bygezet.

De Heer Mr. *Pieter van Bleyswyk*, voor eenigen tyd zyn ontslag by Hun Ed. Groot Mog. als Groot-Zegelbewaarder dezer Provincie, verzogt en verkregen hebbende, is op den 30 Maart, in deszelfs plaats, op voorafgaande voordragt van Zyne Doorl. Hoogheid, door Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en West-Friesland tot Groot-Zegelbewaarder aangesteld, den Heer Mr. LAURENS PIETER VAN DE SPIEGEL, thans Raad-Pensionaris van Holland.

LEYDEN. Den 3 Maart is door de Ed. Groot Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad Leyden, tot Veertig in Raade dezer Stad aangesteld, de Heer Mr. GYSBERTUS PRINS, in plaats van wylen den Heer Mr. *Jan Crucius*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Voorts heeft Zyne Doorl. Hoogheid den Prins Erfstadhouder, in plaats van wylen den Heer Mr. *Jan Crucius*, by eenen Brief, tot Burgemeester dezer Stad aangesteld den Heer Mr. PIETER JAN MARCUS; wyders benoemd om aan te blyven, als Bewindhebber der Oost-Ind. Compagnie ter Kamer Amsteldam tot May 1789, den Heer Mr. *Abraham van Gerwen*; en tot Bewindhebber der West-Indische Compagnie aldaar den Heer Mr. *Pieter Jan Marcus.*

AMSTELDAM. Den 17 Maart is op deszelfs Heerlykheid Assenburg boven de Beverwyk, in den ouderdom van omtrend 60 Jaaren, overleden den Heer *Cornelis Deytz*, Vryheer van Assendelft, Assenburg, Nooddorp, Rietschoten en Rietwykeroord, Heer van Wyk aan Zee en Wyk aan Duin, Oud-Raad in de Vroedschap dezer Stad.

Ook is in deze Stad in den ouderdom van 57 Jaaren overleden, den Heer Mr. *Daniel Balguerie*, Ridder van de Koninglyke Waza Order en Agent van Zyne Koninglyke Majesteit van Zweden by Hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

ROTTERDAM. De Heer Mr. ABRAHAM GROENEVELT, regeerend Scheepen, door Zyne Hoogheid den Prins Erfstadhouder, tot Raad-Pensionaris der Stad Gouda zynde aangesteld, en daar door een plaats in de Scheepensbank zynde opengevallen, is de Vroedschap, na voorgaande klokkengelui van het Raadhuis dezer Stad, vergaderd, tot het maken van eene Nominatie, ter vervulling van de voorgemelde Scheepensplaats, wanneer uit Hun Ed. Groot Achtb. Boonheeren zyn geworden de Heeren Mr. *Jacob van der Heim*, Mr. *Isaac van Teylingen*, Dr. *Hen-*

rik

rik Vink, Mr. *Marinus Hoog* en *Gregorius van Oordt*, en is vervolgens door Zyne Doorl. Hoogheid uit de door Boonheeren gemaakte Nominatie, tot Scheepen verkoren de Heer *Frederik Wilhelm Remy*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Ook is door de Ed. Groot Achtb. Vroedschap dezer Stad, den Heer *Gerard ten Haaff*, Medicinæ Doctor, Stads Chirurgyn enz., aangesteld tot Lector in de Chirurgia Chemica.

HOORN. Den 21 Maart de verandering der Regeering geschied zynde, zo is door Keurmannen by een volkomen vrye verkiezing tot Burgemeesteren verkoren de Heeren Mr. PIETER SCHAGEN, Mr. JOAN VAN BREDENHOFF, Vryheer van Oosthuizen; Mr. ABRAHAM VAN STRAALEN en ANTHONY CROMHOUT.

EDAM. Den 21 Maart zyn op hooggunstige aanpryzinge van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, tot Burgemeesteren dezer Stad aangesteld de Heeren PIETER HOGERBEETS, JACOB TEENGS en JAN LEONINUS, welke uit de afgaande Heeren tot Voorzittend Burgemeester hebben verkoren den Heer Mr. GERRIT JACOB LAKEMAN. Voorts zyn uit eene overgeleverde Nominatie door Zyne Doorl. Hoogheid tot Scheepenen benoemd, de Heeren *William Pont*, *Pieter Kerk*, *Pieter Bost* Jansz., *Jacob Thyman Lakeman*, *Arend Jong*, *Pieter van Mechelen* en *Dirk Kroon*; en uit dezelve tot Scheepenen Commissarissen, gemelde Heeren *William Pont*, *Pieter Kerk* en *Pieter Bost* Jansz.

UTRECHT. Jonkheer *Taets van Amerongen*, Heer van Deyl en Renswoude, gewezen geëligeerde

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Raad van den Lande van Utrecht, is te Doorn overleden.

Door Burgemeesteren en Regeerders dezer Stad, is tot Secretaris van de Momboirkamer alhier aangesteld, den Heer Mr. NICOLAAS ADRIAAN VAN BRONKHORST, in plaatze van den Heer Mr. *Johan Alexander Röell.*

FRIESLAND. De Heeren Volmagten van het Kwartier der Zevenwouden, Staatsgewyze op den ordinaris Landsdag vergadert, hebben by Resolutie van den 5 Maart 1788 goedgevonden, van de hooge ambulatoire Ampten, ter begevinge van Hun Ed. Mog. staande, te disponeeren voor den tyd van drie Jaaren, ingaande met May aanstaande, (uitgenomen de Commissien in het Mindergetal, die aanvang zullen nemen met February 1789) zo als hier volgt.

De Commissie in het Mindergetal en Extraordinaris Commissien ter begeving van de Heeren Volmagten van Utingeradeel, die dezelve confereeren op den Heere *Augustinus Lycklama à Nyeholt*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Commissie van Extraordinaris Staten Generaal voor twee Jaaren en het derde Jaar in de Admiraliteit te Amsteldam, ter begeving van de Heeren Volmagten van Ængwirden, die dezelve stellen ter dispositie van den Heere en Mr. *Ulo Aluma van Idema*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, welke de Commissie van Extraordinaris Staten Generaal, geconfereert heeft op Jr. *Willem Augustus van Grovestins*, houdende het Jaar in de Admiraliteit te Amsteldam in nader dispositie.

De

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

De Commissie in de Generaliteits Rekenkamer voor twee Jaaren, en het derde Jaar in den Raad van State, ter begevinge van de Heeren Volmagten van Doniawerstal, die dezelve stellen ter dispositie van Jr. *Frans Julius Johan van Eysinga*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, dewelke het eerste Jaar in de Generaliteits Rekenkamer geconfereert heeft op Jr. *Lodewyk Rengers*, Regeerend Burgemeester der Stad Ylst, houdende de overige twee Jaaren in nader dispositie.

De Commissie van Gedeputeerde Staten van Friesland, ter begeevinge van de Heeren Volmagten van Haskerland, die dezelve stellen ter dispositie van Jr. *Schelto Hessel Roorda van Eysinga*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, dewelke het eerste Jaar geconfereert heeft op Jr. *Frans Julius Johan van Eysinga*, Grietman over Doniawerstal, houdende de twee volgende Jaaren in nader dispositie.

De Commissie van Raad ter Admiraliteit in Friesland, ter begevinge van de Heeren Volmagten van Schoterland, die dezelve stellen ter dispositie van den Heere *Martinus van Scheltinga*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, die het eerste Jaar geconfereert heeft op den Heere en Mr. *Eijso de Wendt*, mede Volmagt van Schoterland, houdende de twee volgende Jaaren in nader dispositie.

De Commissie in het Mindergetal, ter begeving van de Heeren Volmagten van Lemsterland, die dezelve confereeren op den Heere *Regnerus Livius van Andringa de Kempenaar*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Commissie in de Provinciaale Rekenkamer, ter be-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

begeving van de Heeren Volmagten van Gaasterland, die dezelve confereeren op Jr. *L' Amoraal Albertus Æmilius Rengers*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, welke dezelve weder overgedragen heeft op Jr, *Wilco Holdinga Tjalling Camstra* Baron *thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg*, Volmagt van Baarderadeel.

De Commissie van Monster-Commissaris, ter begevinge van de Heeren Volmagten van Opsterland, die dezelve stellen ter dispositie van Jr. *Rynhard* Baron *van Lynden*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, welke dezelve geconfereert heeft op den Heere en Mr. *Nicolaas Arnoldi Knock*, Grietman over Stellingwerf Oosteinde,

De Commissie van Gedeputeerde Staten van Friesland ter begeving van de Heeren Volmagten van Stellingwerf Oosteinde, die dezelve stellen ter dispositie van den Heere en Mr. *Nicolaas Arnoldi Knock*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele, welke dezelve geconfereert heeft op Jr. *Rynhart* Baron *van Lynden*, Grietman van Opsterland.

De Commissie van Ordinaris Staten Generaal ter begeving van de Heeren Volnagten van Stellingwerf Westeinde, die dezelve confereren op Jr. *Willem Anne van Haren*, Grietman en Volmagt van gemelden Deele.

De Heeren Volmagten van het Kwartier der Steden, Staatsgewyze op den Ordinaris Landsdag vergadert, hebben by Missive van den 5 February 1788 de begevinge der Ambulatoire Ampten op dat Kwartier vallende, wederom eenparig (als voor het Jaar 1783) aan Zyn Doorluchtige Hoogheid den Heere Erfstadhouder opgedragen. En heeft Hoogstde-

dezelve by Missive van den 18 Maart gedisponeert als volgt: VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

De Commissie in het Mindergetal, ter dispositie van Jr. *Willem Hendrik* Baron *van Hemmerick*, Oud-Burgemeester en Volmagt der Stad Leeuwarden, die dezelve geconfereert heeft op den Heere en Mr. *Eco de Wendt*, Oud-Burgemeester der Stad Sneek.

Tot Raad ter Admiraliteit te Amsterdam Jr. *Schelte van Hiemstra*, Oud-Burgemeester en Volmagt der Stad Bolsward.

Tot Gedeputeerde Staat van Friesland Jr. *L'Amoraal Joachim Johan Rengers*, Oud-Burgemeester en Volmagt der Stad Franeker.

Tot Gecommitteerde in het Mindergetal de Heer en Mr. *Eco de Wendt*, Oud-Burgemeester en Volmagt der Stad Sneek, die deze Commissie overgedragen heeft aan den Heer en Mr. *Abelus Siccama*, Regeerend Burgemeester en Volmagt der Stad Leeuwarden.

Tot Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie den Heer *Andreas Muller*, Burgemeester en Volmagt der Stad Dockum, welke dezelve overgedragen heeft aan Jr. *Charles Bigot*, Burgemeester der Stad Stavoren, die dezelve wederom geconfereert heeft op den Heer *François Pierre Guillaume de Schulenburg van Bommenede*.

Tot Bewindhebber van de West-Indische Compagnie den Heer en Mr. *Bavius Nauta*, Oud-Burgemeester en Volmagt der Stad Dockum.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

In de Provinciale Rekenkamer den Heer *Sydz Schaaff*, Burgemeester en Volmagt der Stad Harlingen.

Tot Ordinaris Staten Generaal Jr. *Charles Bigot*, Burgemeester en Volmagt der Stad Stavoren.

Tot Monster-Commissaris den Heer *Dirk Vaart van der Wyck*, Burgemeester en Volmagt der Stad Sloten.

Tot Gedeputeerde Staat van Friesland den Heer en Mr. *Daniel Bonifacius van der Haar*, Burgemeester en Volmagt der Stad Workum.

In den Raad van Staten den Heer *Petrus Camper*, Mede-Raad in de Vroedschap en Volmagt der Stad Workum.

Tot Raad ter Admiraliteit in Friesland, Jr. *Lodewyk Rengers*, Burgemeester en Volmagt der Stad Vlie, welke dezelve overgedragen heeft aan den Heer *Harmanus de Waard*, Burgemeester en Volmagt der Stad Harlingen.

Tot Gedeputeerde Staat van Friesland den Heer *Aelbert Taylor*, Burgemeester en Volmagt der Stad Hindelopen. Alle van May 1788 tot May 1789.

LEEUWARDEN. Jr. *Frans Ernst van Aylva*, Grietman over Baarderadeel, in de laatste Troubles de Staatsvergaderingen te Franeker mede bygewoond, en zig deswegen by de omwenteling van zaken, buiten de Republiek geretireerd hebbende, zo is daar door ingevolge Publicatie van de Edele Mogende Heeren Staten dezer Provincie, in dato den

den 16 October 1787, de Grietenye van Baardera-deel vacant geworden, en zyn, ter vervullinge van dezelve, na voorgaande Uitschryvinge door de Edele Mogende Heeren Gedeputeerde Staten, by de Stemgerechtigde Ingezetenen van voorsz. Grietenye, op den 26 February 1788, in Nominatie gebragt. Jr. *Hans Willem* Baron *van Aylva*, Grietman van het Bildt.

VERANDERINGEN ONDER DE HOOGEN EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Jr. *Wilco* Baron *van Schwartzenberg en Hohenlandsberg*, Grietman over Wonseradeel. En

Jr. *Wiko Holdinga Tjalling Camstra* Baron *van Schwartzenberg en Hohenlandsberg*, Gecommitteerde Staat ten Landsdage, wegens Baarderadeel.

Uit welke Nominatie door Zyne Doorl. Hoogheid wederom tot Grietman over gemelden Deele is verkoren Jr. *Hans Willem* Baron *van Aylva*, Grietman van het Bildt, die zulks ook heeft geaccepteert, waar door nu deze Grietenye vaceert.

En heeft Zyne Doorl. Hoogheid buiten Nominatie, ingevolge de magt aan wylen zyn Heer Vader Glor. Ged., by het Diploma den 19 Augustus 1748, erffelyk opgedragen (zie NEDERL. JAARB. 1748 pag. 1019.) wederom tot Grietman van het Bildt verkoren Jr. *Duco van Haren*.

GRONINGEN. Den 18 Maart is alhier na een uitteerende Borstziekte, gevolgd door waterzugt, en langzaam verval van kragten, in den ouderdom van één en zeventig jaren overleden de Heer M. *Eppo Ippius*, in leven Advocaat-Fiscaal dezer Provincie, en Ouderling der Nederduitsche Gemeente dezer Stad.

BER-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

BERGEN OP DEN ZOOM. Den 17 Maart, zynde de gewoone dag der verandering van de Magistraat dezer Stad, zyn door Zyne Keurvorstelyke Doorluchtigheid van de Paltz, Hertog van Opper- en Neder-Beijeren, als Heer en Marquis dezer Stad, tot Scheepenen aangesteld, de Heeren *Theodorus Heimerik Brouwer*, *Jacobus Adrianus Henricus Rupertus*, *Cornelius Biesman*, Mr. *Jacobus Johannes Lemmers*, *Jan François Boot*, *Cornelis Paauw*, *Gerard Sluiter*, *Constantinus Hartman van Hoek* en *Simon Hubertus Stoeters*; en door dezelven verkooren en aangesteld tot Burgemeester van de Politie, de Heer SIMON VAN HENNEVELD, en tot Burgemeester van de Justitie, de Heer JACOBUS ADRIANUS HENRICUS RUPERTUS, tot Rentmeesters, de Heeren *Pieter de Geep* en *Dirk Spierenje*; en tot Weesmeesters, de Heer *Johan Gysbertus Drabbe*, Mr. *Jacob Wernerus van Hoek* en *Dirk Wyntjes*.

LYST DER PRYZEN VAN VERSCHEIDE PRODUCTEN ONZES LANDS.

Rotterdam den 16 Maart.		*Rotterdam den 16 Maart.*	
	by de Z. Zak.	GERST Winter	23½ a 25½ ℒ
TARW Jarige Oude Zeeuws	20 a 22½ ß	—— Zomer	21 a 22 ℒ
—— nieuwe dito best	20 a 21 ß	HAVER Vriese Brouw.	16 a 18 ℒ
—— dito Gemeen	17 a 19 ß	—— Zeeuws enz.	12 a 13½ ℒ
—— blaauwe	16 a 18½ ß	PAARDEBOONEN	16 a 18 ℒ
—— Zomer	16 a 18 ß	KOOLZAAD.	40 a 48 ℒ
ROGGE Zeeuws enz.	13 a 15 ß	MOUTWYN	5½ ℒ de 30 Vt.
ERWTEN Graauwe	15 a 20 ß		by den Steen.
—— Groene	15 a 18 ß	VLAS Allerbest	53 a 66 ſt.
—— witte	12 a 15 ß	—— Best	42 a 52 ſt.
WITTEBOONEN kleine	14 a 19 ß	—— Middelsoort	30 a 41 ſt.
	by 't Last.	—— Gemeen	26 a 29 ſt.
BOEKWEIT op 154 ß a 23 ℒ		—— Allergemeenst	20 a 25 ſt.

NIEUWE

NEDERLANDSCHE

JAARBOEKEN,

APRIL.

MDCCLXXXVIII.

C'est de vôtre union perpetuelle, de vôtre obeissance aux Loix, de vôtre respect pour leur ministres que depend vôtre conservation. s'Il reste parmi vous le moindre germe d'aigreur ou de defiance, hatez-vous de le detruire comme un levain funeste, d'ou resulteroient tot ou tard vos malheurs & la ruine de l'etat. ROUSSEAU sur l'Inegal. Dedic. p. XIV.

GELDERLAND.

NYMEGEN.

De veertien honderd man Anspachsch Krygsvolk, welken door de Algemeene Staten in soldy van de Republiek zyn overgenomen, en eerstdaags verwagt worden, zullen in deze Stad Krygsbezetting houden. NYMEGEN.

CUILEMBURG.

Cui-lemburg. De Ingezetenen van dit Graaffchap, die met de inkwartiering van Pruisfiesch Krygsvolk in den voorleden jaare zyn belast geweest, hebben van Zyne Doorluchtige Hoogheid, hunnen Graaf, eene aanmerkelyke fomme gelds ontvangen, tot fchadevergoeding, welke fom door eene Commisfie uit de Regeering onder voornoemde Ingezetenen is verdeeld geworden.

ZUTPHEN.

Zeer groot zyn de toebereidzelen, welken gemaakt worden op het Lusthuis van den Prinfe VAN ORANGE, *het Loo*, om den Koning van Pruisfen, welke aldaar met den Kroonprins tegen de voorzomer verwagt wordt, te ontvangen. De vertrekken in de herbergen op het Loo, en alle woonhuizen van rondsom zyn reeds door zeer veele Vreemdelingen, vooral Hollanders, voor groote fommen gelds tegen dien tyd gehuurd, om onder dak te kunnen komen.

HOLLAND.

DORDRECHT.

Den 29 Maart laatstleden, wierdt alhier van wege de Commisfarisfen van Zyne Doorl. Hoogheid den Prins Erfftadhouder deze Publicatie gedaan:

Wy

DORDRECHT. *Publicatie tot dragen van Oranje, eensgezindheid, enz.*

Wy *Willem Gustaaf Fredrik*, Grave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en *Dirk Mèrens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland; als specialyk door Zyne Hoogheid, den Heere Prinse Erfstadhouder, uit kragte van de authorisatie op Hoogstdenzelven verstrekt by Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. van dato 31 October 1787, gequalificeert en gecommitteert, omme de rust en het vertrouwen onder de Regenten en Burgers binnen deze Stad te herstellen; allen die dezen zullen zien of hooren lezen, salut: doen te weten.

Alzo wy geïnformeert zyn geworden, dat aan de zo welmeenende en vriendelykste aanmaaning en verzoek van den Gerechte dezer Stad, van den 20 December des voorleden jaars 1787, aan de Burgery en Ingezetenen, „ dat zy zich in het dra„ gen van eenig Oranjevercierfel, naar het denk„ beeld van de meerderheid der Burgerye zouden „ schikken, en alzo de eensgezindheid bevorderen;" niet zo algemeen wordt voldaan en beantwoord, als men van de rustbeminnende Burgers en Ingezetenen zouden hebben mogen verwagten, en dat by zommigen wordt voorgegeeven, dat men zulks eerstdaags geheel zoude nalaten, en alzo daar door zoude kunnen worden veroorzaakt, dat de rust, welke thans binnen deze Stad zo gelukkig plaats heeft, wierde gestoord, waar door de goede oogmerken van Hunne Edele Groot Mog en van Zyne Hoogheid (tot welker uitvoering onze Commissie is ingericht) zouden kunnen verhinderd, zo niet geheel verydeld worden.

Zo is 't, dat Wy, na ingenomen advis van Heeren Burgemeesteren en Regeerders, alle Burgers en Ingezetenen dezer Stad en derzelver Jurisdictie, welke de rust beminnen, en blyken willen geven

DORDRECHT

Publicatie tot dragen van Oranje, eensgezindheid enz.

van hunne opregte geneigtheid, om, uit eerbied voor den Souverain, hoogstdeszelfs goede oogmerken te helpen bevorderen, vermanen, om zich zorgvuldig te wagten, van het geven van aanstoot aan hunne Medeburgeren, inzonderheid door zich (eer zulks algemeen zal worden nagelaten) van dezelve te onderscheiden met het niet dragen van een Oranjeteken, het welk met toestemming van den Souverain, thans overal wordt gebruikt als een blyk van zucht tot eensgezindheid en rust, en dus aanleiding te geven tot nadeelige gevolgen, tot gevoelige smerte en hoogst ongenoegen van Zyne Hoogheid, wien niets meer ter harte gaat, dan de algemeene welwillendheid; vrede en bloei der Ingezetenen; terwyl door Hoogstdenzelven alle drift, en de noodlottige uitwerkzels daarvan, als strydig met 's Lands Wetten, en niets minder zynde dan kenmerken van Zyne waare Vrienden, ten sterksten worden afgekeurd.

Aldus gedaan te DORDRECHT den 29 Maart 1788.

(*Was geteekend*)

W. G. F. v. BENTINCK.
DIRK MERENS.

HAARLEM.

Men ziet hier deze bekendmaaking;

De Heeren Directeuren der nalatenschap, benevens de Leden van het Godgeleerd Genootschap, van wylen den Heer *Pieter Teyler van der Hulst*, hebben, by een vergaderd zynde, om uitspraak te doen over de ingekomen Verhandelingen, ter beantwoordinge van het voorstel voor het jaar 1787, geoordeeld, dat de beloofden Gouden Eerprys

prys regtmatig toekomt aan den Schryver der Verhandelinge, welke ter zinspreuke heeft: HAARLEM.

Σοφος Σοφοκλης, σοφωτερος δ'Ευριπιδης,
Ανδρων δε παντων Σωκρατης σοφωτατος.

Bekendmaking van Teylers Genootschap.

En by het openen van het daar nevensgaande verzegelde Briefje, met die zinspreuk, is hun gebleken, dat derzelver Schryver is de Heer Mr. *Hieronymus van Alphen*, Procureur-Generaal 'sLands van Utrecht; aan wien, ingevolge daar van, den Gouden Eerprys is toegekend. Verder hebben gemelde Heeren geoordeeld, dat, uit alle de overige ingekomen Verhandelingen, boven al door den druk verdienen gemeen gemaakt te worden, nog twee Verhandelingen, welker eerste ter spreuke heeft: *La verité n'est pas toujours vraisemblable, & la plus grande vraisemblance n'est pas toujours la verité*; en welker laatste afgegeeven is, onder de spreuk: *Alle de deelen der Mosaïsche Wetgeevinge kondigen de hooge en Godlyke Wysheid des Wetgevers aan. Joodsche Brieven, Deel III. bladz.* 67. Uit dien hoofde is het oogmerk, de opgemelde Verhandelingen, by wyze van accedeerende Stukken, nevens de Prysverhandeling ter Drukpersse over te geven. En de Heeren Directeuren hebben goedgevonden, aan ieder Schryver dezer Verhandelingen een Zilveren Eerpenning toe te wyzen. 't Zou des aan allen ten uitersten aangenaam zyn, wanneer de Heeren Schryvers dier Verhandelingen de goedheid gelieven te hebben, van zig voor primo July te openbaaren, en vryheid te verleenen, om hunne toegezegelde nevensgaande briefjes te openen, waar toe ze mits dezen heuschlyk verzogt worden.

DELFT.

DELFT. Het is bekend, dat de Schryver en Uitgever der HOLLANDSCHE HISTORISCHE COURANT, *Wybo Fynje*, wegens zyn aandeel in de laatste onlusten, dit Land in September 1787 verlaten, en vervolgens voor het Hof van Justitie gedagvaard is. Het is niet minder bekend, dat gemelde *Wybo Fynje* by eene overeenkomst met de Regeering van deze Stad een uitsluitend recht hadt bekomen tot het uitgeeven van gemeld dagblad. Hieruit ontstondt dan eenige zwarigheid, dewyl aan den eenen kant de Regeering niet meer wilde gedogen, dat gemelde *Fynje* het gemeld Dagblad hier uitgaf, en aan den anderen kant deze *Fynje* meende, van zyn bekomen recht niet ontzet te kunnen worden, en dus, om zich in zyn recht zo hy oordeelde te handhaven, wederom op den 8 April 1788 te voorschyn tradt, met een eerste nummer van de *Hollandsche Historische Courant*, *te Delft*, *Dingsdag den* 8 *April*, en verzeld van deze korte inleiding:

AAN DEN GOEDGUNSTIGEN LEZER.

„ De hinderpaalen welke het drukken en uitge-
„ ven der *Hollandsche Historische Courant*,
„ gestremd hadden, nu door de gunstige dispositie
„ van de Edele Groot Achtb. Heeren Burgemee-
„ steren en Regeerders der Stad Delft uit den weg
„ geruimd zynde; zal dezelve Courant binnen ge-
„ melde Stad weder voortaan, op den gewoonen
„ tyd en wyze, uitkomen. Heeft dit blad voor-
„ heen

„ heen door ftyl, fchikking, of eenige andere goe- **DELFT.**
„ de hoedanigheden, aan het Publiek behaagd, men
„ zal niets verzuimen, om op nieuw ten dien op-
„ zigte aan den Lezer genoegen te geven: heeft het
„ ook daar en tegen zyne gebreken gehad, vooral
„ dezulken, die aan tyden van nationaale verdeeld-
„ heid byzonder eigen zyn, men zal die zorgvuldig
„ pogen te vermyden, en ook even daar door too-
„ nen, dat de grondbeginfels, waar mede dit
„ Nieuwspapier hervat wordt, dezulken zyn, die
„ enkel op liefde van waarheid en rust gegrond,
„ de befcherming der Hooge Overheid in alle ty-
„ den verdienen. Onder deze befcherming en die
„ der Wetten vertrouwd men het nadeel van eenen
„ zo langen, fchoon onwilligen, ftilftand weder te
„ zullen te boven komen, en de *Hollandfche Hi-*
„ *ftorifche Courant*, welke van derzelver oorfprong
„ af binnen de Stad Delft is gevestigd geweest,
„ op zynen vorigen voet te herftellen. De uit-
„ gave zo binnen de Provincien onzer Republiek
„ als daar buiten, blyft by dezelve Boekverkopers
„ of Uitgevers, of aan de zelfde Post-Comptoi-
„ ren als die voorheen is geweest. Brieven, deze
„ Courant, of de plaatzing van Advertentien in
„ dezelve betreffende, verzoekt men te addresfee-
„ ren aan *Cornelis van Hogeveen* Junior, jegens-
„ woordig ter Drukkery der *Hollandfche Hiftori-*
„ *fche Courant* te Delft."

Dog de Regeering dezer Stad heeft voornoemd Dagblad dadelyk doen ophalen, en den Boekverkoperen verboden het zelve uitte geven.

VOORBURG.

De Schuttery van dit Dorp zich eenigen korten tyd in den Wapenhandel ge-

VOORBURG. oeffend, en in beteren staat van het nodige dan bevorens gesteld hebbende, verscheen onder de wapenen, en ontving van den Heer Mr. *Hermanus Johannes van Royen*, Raad in de Vroedschap en Oud-Schepen der Stad Delft, enz. en Schout van deze plaatse, een fraai Vaandel, waar op onder anderen aan de eene zyde de Wapens van Hunne Doorl. en Koninglyke Hoogheden en aan de andere die van Delft en Voorburg staan. Hy gaf dit aan den bevelvoerenden Officier en deze wederom aan den Vaandrig over, beiden met gepaste aanspraken, enz. De manschap was wel gekleed en de wapening vry goed. De Tambours hadden koperen Trommen en de Pypers koperen Fluitbussen.

's GRAVENHAGE.

De Bewindhebberen van de West-Indische Maatschappy ter Kamer Amsteldam, hebben zig den 1 dezer maand April 1788 by eenen brief tot de Algemeene Staten vervoegd, „ om aan te dringen op eene Conclusie op „ alle de Addressen, Voordragten en Deli- „ beratien, wegens de zaken der West-Ind. „ Comp., onder anderen met betrekking tot „ de oneenigheden tusschen den Directeur „ en Raden en eenige Ingezetenen van de „ Colonien *Curacao*, *Essequebo* en *Deme-* „ *rary*, verklaarende volstrekt buiten staat „ te zyn, het gezag en de belangens van de „ Republiek in de Colonien te maintineeren." Ook hebben de Gecommitteerde Bewindheb-

bers uit de byzondere Kameren der Oost- Indische Maatschappy, ter vergadering van Zeventienen, aan de Algemeene Staten een Addres gemaakt „ ter betoging van het on„ vermogen der Maatschappy om haare Be„ zittingen in genoegzamen weerbaren stand „ te houden, tegen aanvallen, zo wel van „ Europesche als van Inlandsche vyanden, „ met bede dat daar in buiten bezwaar der „ Maatschappy moge worden voorzien; heb„ bende vervolgens welgemelde Heeren Be„ windhebberen op de pointen beide van fi„ nancie en defensie, mede de attentie en „ intercessie van de Heeren Staten van Hol„ land en West-Friesland verzocht, by mis„ sive van den 29 Maart laatstleden, ten ein„ de de Maatschappy wanneer aan haar mer„ cantieel vermogen, door het grondig her„ stel van hare Finantien en credit, de ge„ legenheid wierdt gegeeven, om zich in „ al die uitgestrektheid, waar voor het zel„ ve vatbaar is, te developpeeren, in staat „ zal kunnen zyn, om een veel ruimer veld „ te openen, voor den aanwas van het ver„ mogen van het Vaderland, en den wel„ vaart van deszelfs Ingezetenen, dan tot nu „ toe heeft plaats gehad." Wy zullen die Addressen hier na onder AMSTELDAM mededeelen. 's GRAVENHAGE.

De Algemeene Staten hebben by Resolutie van den 4 April goedgevonden: „ Dat „ voortaan de inkomende Tabaks Pypen, in „ plaats van by de waarde, volgens de lyst

„ ge-

GRAVENHAGE. „ gevoegd agter het Placaat van den 25 July 1725, zullen moeten worden aangegeven by het Gros, en voor de inkomende Rechten daar van zonder onderscheid van soorten, te betalen zeven stuivers per gros."

De Heer Fiscaal Mr. *M van der Pot* door Hun Hoog Mogende zynde gelast geworden om naauwkeurig onderzoek te doen omtrent het gedrag, by de Amtenaren van de Generaliteit gedurende de laatste onlusten gehouden, en daar van een raport over te geven, heeft zodanig breedvoerig rapport van zyne bekomene berigten en kondschappen, ter Vergadering van Hun Hoog Mog. ingeleverd, welk rapport *commissoriaal* is gemaakt met de Raad van State.

De Heer *Volkert Rudolph* Baron van *Bentink*, Collonel Commandant van 't Regiment van den Generaal-Majoor *Van Dundas*, heeft eindlyk volkomen over den laatstgemelde gezegepraald, in zeker berucht rechtsgeding van *Injurie*. Gemelde Generaal-Major *Dundas* is verwezen tot eene *amende honorable* en *profitable*, moetende, ingevolge de Sententie, zyne gepleegde *injurie* ten overstaan van Commissarissen van den Hove herroepen en daar over verschooning vragen, en voorders betalen eene boete van vyf honderd Ducatons. Hy is nog daarenboven in de kosten der *procedures* verwezen.

De

De Staten van Holland en West-Friesland hebben den 31 Maart 1788 in het voorstel van den Prinse van Orange, Kaptein-Generaal, tot vermeerdering van 's Lands Krygsvolk, (zie te voren bl. 203 en volgg.) toegestemd, onder dezen *mits*, dat een gelyke post tot instandhouding of vermeerdering van 's Lands Zee-Wezen zoude bestemd worden. Zie hier de verklaring dezer Provincie ter vergadering der algemeene Staten. 's GRAVENHAGE.

De Heeren van de Ridderschap en Edelen, als mede de Gedeputeerdens van de respective Steden, hebben, uit den naam en van wegens Burgemeesteren en Vroedschappen van derzelver Steden, in 't Plan van verbetering en vermeerdering van de Armée van den Staat, door Zyne Hoogheid en den Raad van State by Missive aan Hun Hoog Mog. voorgedragen den 23 January laatstleden, geconsenteerd en bewilligd, onder de vermindering by het Slot van de Missive vermeld, namelyk, van de Compagnien Cavallery, Dragonders en Husaaren met agt man, en van een geheel Regiment Infanterie, mitsgaders nog onder zodanige verdere bespaaringen ten voordeele van de Finantien, als door Zyne Hoogheid en den Raad van State zonder merkelyken ondienst van den Lande zal kunnen aan de hand gegeven worden; alles ten dien effecte dat het meerder beloop der onkosten van het te adopteeren Plan, daar onder gerekend de verhooging van de Soldyen, welke reeds gedeeltelyk door de Provincien wierd betaald, niet meer zal bedragen dan circa elf en een halve Tonne Gouds, boven 't geen de Trouppes, waar over dit Plan rouleert, tegenwoordig aan den Lande komen te kosten.

Dat, hoe zeer de Heeren Staten van Holland en West-Friesland laudeeren den yver en voorzorg van Zyne Hoogheid en den Raad, om de Armée van

'S GRAVENHAGE.

Holland stemt toe in Landmacht onder eenen mits.

van den Staat in een behoorlyke order te brengen, zo ten aanzien van haare betaling als van een modique vermeerdering, overeenkomstig met de tegenwoordige omstandigheden van de Republiek, Hun Ed. Gr. Mog: nogthans van begrip zyn, dat het Zeewezen van den Staat geen minder attentie vereischt, en mitsdien dit consent niet anders dragen, dan onder de speciaale Conditie dat een even gelyke som, als het bezwaar van de Armée bedraagd, namentlyk, van circa elf en een halve Tonnen Gouds, op den ordinairen Staat van Oorlog zal worden gebragt, om geëmployeerd te worden tot zodanige eindens, als meest geschikt en meest nuttig zullen bevonden worden voor de Oorlogs Marine van Staat; en dat Zyne Doorluchtige Hoogheid als Admiraal-Generaal zal worden verzogt aan Hun Hoog Mogende een Plan op te geeven, volgens welke het beste en nuttigste employ van dezelve Som zoude kunnen gemaakt worden. En zal hier van ter Generaliteit opening worden gedaan."

(*Onder stond*)

Accordeert met het voorsz. Register.

(*Was geteekend*)

C. CLOTTERBOOKE.

Hierop schreef de Raad van State den 7 April aan de Algemeene Staten dezen brief:

HOOG MOGENDE HEEREN!

Zodra wy hebben ontfangen U Hoog Mog. Resolutie van den 31 der afgeloopen Maand, waar by aan ons tot narigt wierd toegezonden Copy der Resolutie van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, ten zelven dage ter Vergadering van

Hun-

's GRAVENHAGE.

Brief van den Raad van State wegens Landmacht.

Hunne Hoog Mog. ingebragt, waar by Hoogstdezelven consenteren in het Plan van verbetering en vermeerdering van de Armée van den Staat, door Zyne Hoogheid en Ons voorgedragen, onder de vermindering by het slot onzer Missive, tot geleide van het zelve Plan vermeld, naamlyk van de Compagnien Cavallerie, Dragonders en Husfaren, met agt man en van een geheel Regiment Infanterie, mitsgaders nog onder zodanige verdere besparing, ten voordeele van de Finantien, als door Zyne Hoogheid en Ons, zonder merklyke ondienst van den Lande, zoude kunnen aan de hand gegeven worden: hebben wy niet nagelaten dat point aanstonds met Zyne Hoogheid in nadere overweging te nemen; en het gevolg daar van is geweest, dat Zyne Hoogheid en de Raad van gedagten zouden zyn, dat dit soulaas voor de Finantie best zoude kunnen gevonden worden in het provisioneel niet aanwerven der twee Compagnien by het Regiment Guardes te Paard en van eene Compagnie by het Regiment Guardes te Voet, zoo als het meergemelde Plan mede bragt, maar dit uittestellen, tot dat derzelver oprigting een min essentieel object voor de Financien zal konnen geacht worden uit te leveren, en wanneer hier by nog gevoegd word de besparing, welke gevonden kan worden door de vermindering van een Officier per Esquadron van het Regiment Guardes Dragonders en dus het zelfde Regiment te brengen op denzelfden voet als de andere Regimenten Ligte Dragonders, except de Standaart Jonker per Compagnie, zoo vermeenen Zyne Hoogheid benevens Ons, dat zonder ondienst van den Lande, en zal het oogmerk der geproponeerde verandering en verbetering van de Militie bereikt worden, geene meerdere beswaring kan geschieden, terwyl ook de hier nevens gevoegde berekening der kosten, welke door het niet aanwerven van gemelde drie Compagnien Guardes en aflaten van een Officier by ieder Esquadron Guardes Dragonders, zoo wel als door het vermin-

de.

'S GRAVENHAGE.

Brief van den Raad van Staten wegens Landmacht.

deren van het overgeleverde Plan met een Regiment Infanterie en agt man per Compagnie Cavallerie, Dragonders en Husfaren zouden bespaard worden, doet zien, dat op die wyze volkomen zal zyn voldaan aan de reflexie by de voorschreven Resolutie der Heeren Staten van Holland nog voorkomende, dat naamlyk het meerdere beloop der onkosten van het geadopteerde Plan, daar onder gerekend de verhooging van de Soldyen, welke reeds gedeeltlyk door de Provincien word betaald, niet meerder zoude bedragen dan circa elf en een halve Tonnen Gouds, boven het geen de Troupen, waar over het Plan rouleert, tegenwoordig aan den Lande komen te kosten.

Daar wy nu gezien hebben, dat meergemelde Resolutie van de Heeren Staten van Holland door de Heeren Gedeputeerden der andere Provincien is overgenomen, hebben Wy met Zyne Hoogheid geoordeeld geen tyd te moeten verzuimen, om dezen nadere voorslag ter kennisse van U Hoog Mog. en langs dien weg van de respective Provincien te brengen, op dat alle verdere vertraging in de deliberatien over deze materie werde afgesneden, maar dezelven spoedig ter conclusie zoude kunnen worden gebragt; waar op door Zyne Hoogheid en door Ons met te meer aandrang moet worden geurgeerd, om dat daar van afhangt het vervullen van verscheiden Vacatures in diverse Regimenten thans exterende en waar mede Hooggemelde Zyne Hoogheid tot nu toe heeft gesupercedeert; doch waar van de gevolgen, by langere voortduring, zodanig præjudiciabel zouden zyn voor het ... der Armée en zo noodig herstel der vervallen situatie, waar in dezelve zich grootendeels bevind, dat eindlyk eens alle onzekerheid, omtrent den voet, waar op de Armée zal gebragt of gehouden worden, behoord te cesseren.

Wy bevelen enz.

Men

Men verneemt dat de Heeren Gedeputeerden 's GRA-
van de Provincie van Holland en West-Fries- VENHA-
land, ter gelegenheid, dat op den 7 dezer maand GE.
geraadpleegd stondt te worden, over het aangaan van eene verbintenisse met den Koning van Pruissen, en met den Koning van Groot-Brittannien, ter Vergadering van Hun Hoog Mogende hebben voorgedraagen, „ dat zy op den 18 February dezes Jaars, uit naam en op last van de Heeren Staten hunne Principalen opening hebben gedaan, van de mesures, by hooggemelde Heeren Staten genomen tot maintien van de Constitutie en Regeeringsform dezer Landen, speciaal aangaande de erffelyke waardigheden van Erfstadhouder, Kaptein- en Admiraal-Generaal, dezelve aanziende als een essentieel deel der Constitutie en Regeeringsform: en ter zelver tyd aan de respective Bondgenoten te kennen gegeven, dat, hoe zeer Hooggemelde Heeren Staten hunne Principalen zig niet begeerden te mengen in de inwendige beschikkinge der zaken in de respective Provincien, Hoogstdezelven egter gepersuadeert waren, dat by geene van de Provincien deze grondwaarheid, „ dat het Erfstadhouderschap met „ deszelfs Rechten en Prerogativen, is een es- „ sentieel deel der Constitutie en Regeerings- „ form, zoude kunnen worden in twyfel ge- „ trokken:" En hebben vervolgens de Heeren Gedeputeerden van de andere Provincien gesommeert, of dezelve gereed waren zig te expliceeren op de voorsz. Propositie, den 18 February gedaan, voor zo veel aangaat de interieure en mutueele guarantie van het

'S GRAVENHAGE.

Stadhouderſchap, dewyl het onvoegzaam ſchynt, dat een Tractaat met vreemde Mogendheden zoude worden aangegaan, waar van een Articul zoude inhouden de voorſz. Guarantie, als een esſentieel deel der Conſtitutie van dezen Staat, voor dat het zelve als zodanig door de Bondgenooten was verklaard: Dat zy Heeren Gedeputeerden geen bedenking maakten, uit naam en last van de Heeren Staten hunne Principaalen te verklaren; dat Hoogstgemelde Heeren Staten het Erfſtadhouder-, Gouverneur-, Kaptein- en Admiraalſchap-Generaal; zodanig als het in de reſp. Provincien is opgedragen, en door den tegenwoordigen Heer Erfſtadhouder aanvaard, houden voor een esſentieel deel der Conſtitutie van dezen Staat, en als een grondwet van Staat guaranderen aan de Bondgenooten, welke deze guarantie zullen gelieven te accepteren en reciproquelyk te beloven, verklarende niet te zullen gedoogen, dat in een der Provincien van het Bondgenootſchap van deze heilzame, voor de rust en veiligheid van den Staat onontbeerlyke grondwet, ooit of ooit worde afgeweken."

De Heeren Staten van Overysſel, „ hebben ingeſtemd in het voorſtel van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland ter Vergadering van Hun Hoog Mog. gedaan, nopens het Erfſtadhouder-Gouverneur-Kaptein en Admiraalſchap Generaal, zodanig als het zelve in deze Provincie in den Jare 1747 en 1748 is opgedragen, en door den tegenwoordi-

digen Heer Erfstadhouder, in den Jaare 1766, 's Gravenhage.
is aanvaard, en gedeclareerd, hetzelve ook
te houden voor een essentieel deel van de
Constitutie en de regeringsvorm hunner
Provincie; en dat zy met genoegen zullen
zien, dat de Bondgenooten het zelve mede
als eene grondwet van Staat onderling aan
elkander guaranderen, aannemen, en niet zullen
gedogen, dat in eene der Provincien van
het Bondgenootschap van deze heilzaame en
voor de rust en veiligheid van den Staat onontbeerlyke
grondwet ooit of ooit worde afgeweken,
daar in voor nu als dan consenterende,
hetzelve aannemende en guaranderende; terwyl
gelyke guarantie wederkerig van het
Bondgenootschap wordt verwagt en dat van
de acceptatie der respective Bondgenooten
onderling advertentie en verzekering gegeeven
worde."

Gemelde Heeren Staten van Overyssel,
„ hebben ook algemeen toegestemd in het
„ Plan van verbetering van den voet der Armée
„ van den Staat, en by die gelegenheid
„ voorgeslagen, om op den staat van oorlog
„ te brengen een convenabelen post, waar
„ uit oude en impotente Officieren pensioenen
„ zouden kunnen erlangen, en dus de Armée
„ altyd in eenen staat gehouden, dat de Bondgenooten
„ reëelen dienst van de respective
„ Officieren zouden kunnen genieten, en die
„ buiten staat bevonden worden, dien dienst
„ verder te praesteeren, behoorlyke rust zouden
„ kunnen genieten, zonder bezwaar van
„ de overige Officieren by de Regimenten
„ dienst doende, het welk dan ook terstond

's Gravenhage. „ van applicatie zoude behoren te worden „ gemaakt, omtrend de geenen, welke zig „ als nu dadelyk in dat geval bevinden."

Ook ftemde de Provincie Zeeland in het voorftel van Holland, rakende de vrywaring of Guarantie van het Stadhouderfchap: waaromtrend de Staten van Drenthe zich reeds op den 20 Maart hebben verklaard; aan welke dan ook die guarrantie is beloofd, gelyk zy van Hoogstdezelven wederkeerig is aangenomen. De afgezondene der Staten van Friesland hebben by het befluit dier Staten van den 3 Maart 1788 volhard.

Op Sondag den 30 Maart 1788 wierdt in de Nieuwe Kerk, alwaar de Predikant *Reguleth* gepredikt hadt, in het Armen-Zakje gevonden een blinde duit, gerold in een papiertje, waarop deze rymregels ftonden.

Zoo lang men in Gods Beedehuis
Loopt Collecteeren voor 't gefpuis,
En 't geld, aan die met removeeren
Zig bezig hielden, uit blyft keeren:
Ja, dat die 't geld op loopen haalen
Met leus om arm en borstbeeld praalen,
Zoo lang agt ik my niet verpligt
Te geven eenig grooter gift.

Den volgenden Sondag op den 6 April vondt men wederom een papiertje, waar by de Schryver verklaarde, zyn dankoffer reeds na vermogen te hebben toegebragt op den eerften Sondag, wanneer de Prins by den Kerkenleeraar *Reguleth* den Godsdienst bywoonde. Dus gaf hy geen geld, maar deze rymregelen tegen de bovenftaande:

Zoo lang als 't Keeziaans gespuis 's GRAVENHAGE.
Komt in Gods heilig Bedehuis,
Met oogmerk om haar hels vergift
Te spuuwen door een vuile drift;
Ja zoo zy zig van 't kwaat niet keeren
En haare duivelskonst afleeren,
Zoo lang ben ik ook niet gezind
Te leeven met haar als een Vrind.

Een iegelyk voelt, hoe weinig dusdanige handelwyzen wederzyds, maar voor al van de zyde des aanvallers, geschikt zyn tot bevrediging der gemoederen, zonder welke geen bestendig geluk en welvaart voor het Vaderland mogelyk is.

Rogier Suljard de Leefdaal, die, na bevorens veele jaaren in minderen Officiers rang gediend te hebben, den 12 Maart 1772 Collonel en zedert in July 1783 Collonel en Chef van een Regiment Voetvolk in dienst van den Staat was, zich in de afgelopen jaaren 1786 en 1787, zo als deszelfs Sententie luidt, „schuldig gemaakt hebbende aan on„getrouwheid omtrend den gedanen eed aan „de Generaliteit, het schryven van ongeoor„loofde brieven, om de Officieren van zyn „Regiment, ware het mogelyk geweest, te „verleiden en andere misdryven tegens de „Generaliteit;" vervolgens in het jongstverlopen najaar te Rotterdam gevat, gevanglyk herwaart gebragt, en tot nu alhier in hegtenis geweest zynde, is den 8 April by openlyke Sententie van en voor den Raad van State der Vereenigde Nederlanden gevonnist, wordende daarby „van alle zyne Militaire

'S GRAVENHAGE. „ Charges gecasseerd, inhabiel verklaard, om „ den Lande ooit meer te dienen, en gecon„ demneerd in de kosten van den Procesſe." De verdere eisch wierdt den Fiscaal ontzegd. De Heer *Suljard* was zeer bedaard, en ſcheen wel gemoed te zyn; hy verzogt copy van de Sententie, en zo ſpoedig mogelyk ontſlagen te worden uit de hegtenis, zullende terſtond de kosten doen betalen. Hy weigerde eenen aangeboden koets, maar verzogt geleide om voor de ſmaadheden van het gemeen beveiligd te worden. Dus te voet uit de gevangenis van het Buiten- naar het Binnenhof gebragt wordende, wierdt hy geleid door een ſterk Detachement Guardes Dragonders te paard, met ſcherp geladen piſtolen, en een dergelyk Detachement Grenadiers van de Hollandſche Guardes te voet, met geladen geweeren, tusſchen welke laatstgemelden hy inging. De toevloed van aanſchouweren en aanhoorderen der Sententie was, gelyk doorgaans in gelyke gevallen, buitengemeen groot.

Het gemeen wierp hem allerleye ſcheldnamen toe, riep tegen verſcheiden anderen, die zy ontmoetten: *Kees de Hal uit*, en pleegde nog eenig moedwil tegen eenen, die de Oranjelus op zyn hoed ver van een hadt, in de vorm van de letter V.

Van wege den Raad van State is den 10 April 1788 dit navolgende bekend gemaakt.

Werd van wegens den Raad van State der Vereenigde Nederlanden bekend gemaakt, dat alle de geene, welke eenig recht van eigendom, actie of pretenſie hoe genaamd, op de Landen en Thienden

den van den Polder van Canisvliet en St. Anthonie, zo die door het gemeene Land herdykt is ten jaare 1787, by het Sas van Gent in Staats-Vlaanderen, zouden vermeenen te hebben ofte te konnen sustineeren, gehouden zullen zyn, om zich binnen den tyd van 12 maanden na de bekendmakinge dezer, met behoorlyk bewys tot staving van hunne sustenuen, aan te geven aan den Raad van State der Vereenigde Nederlanden voorn., (met uitdrukking hoedanig dezelve Landen in nommers bekend gestaan hebben by de bedykinge van den jaare 1652.) Alles op pœne, dat de voorsz. tyd verstreken zynde, zonder dat hier aan zal wezen voldaan, alle de vacante Landerven en Thiendens van gemelde nieuwe herdykte Polders van Canisvliet en St. Anthonie, zullen worden gehouden voor verlaten, en aan het gemeene Land toe te behooren, en een ieder gebrekkige zal worden gehouden en verstaan van zyn recht versteken te zyn, zonder dat eenige exceptien hoe genaamd daar tegens zullen worden geadmitteert; wordende wyders by deze bekend gemaakt, ten aanzien van alle sustenuen, actien of pretensien; welke zouden mogen aangegeeven worden, en door geene minnelyke verdragen zullen konnen worden getermineert, maar waar over een rechtelyke uitspraak zoude mogen nodig zyn, dat de wederzydsche partyen gehouden zullen zyn, zig aan Hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal te moeten addresseeren, ten einde een Rechter te delegeeren, en te authoriseeren, om de ontstaane verschillen en sustenuen op de spoedigste en minst kostbaarste wyze te decideeren, zo als in goede Justitie bevonden zal worden te behoren.

's Gravenhage. Bekendmaking van den Raad van State.

Gedaan in 's HAGE den 10 April 1788.

Wy hebben reeds bl. 453 en volgg. een uittrekzel uit het berigt van Gecommitteerde Raden van het Noorder-Kwartier mede gedeeld.

'sGRAVENHAGE. deeld. Dog dat berigt liep voornamenlyk omtrend het laatste der drie punten, omtrend welken de Staten opheldering en berigt gevraagd hadden. Dus is ter Vergaderinge der Staten een vervolg op dat Rapport ingekomen, betrekking hebbende op het gedrag der Meerderheid in het Collegie van voorgemelde Heeren Gecommitteerde Raden en derzelver gewezen Minister, gelyk ook omtrent de geweeren, welken kort na de intrede dier Meerderheid te Hoorn, uit de bewaarplaats van eenige Oud-Staatsgezinde Burgers, met geweld, waren weggenomen.

Dit Rapport behelst dan hoofdzaaklyk het verrigte der Gecombineerde Vergadering, welke uit de Meerderheid van het toenmalige Collegie van Gecommitteerde Raden en van de Regering der Stad Hoorn bestaan heeft en in die Stad gehouden is.

Omtrent den aanleg dier Gecombineerde Vergadering drukken de tegenwoordige Heeren Gecommitteerde Raden zich, in dit Rapport, dus uit:

,, Het is wyders eene geconstateerde waarheid, dat de Heeren Gecommitteerde Raden *Kloek*, *Verschuer*, *Van Wallendal*, *Claus* en *Pereboom*, benevens den Secretaris *Blok*, na dat de Brieven van beschryving, ten dien einde, op Zondag den 18 Maart laatstleden, per expresse, uit 's Hage waren afgevaardigd, op Maandag den 19 Maart binnen de Stad Alkmaar gearriveert zyn, en aldaar den 20 Maart eerst afzonderlyk, en vervolgens na onderlinge belofte, by handtasting, van eene

stip-

ftipte fecretesfe, gecombineerd, met en be- 's GRAVENHAGE.
nevens, de Heeren *Nanning van Foreest*, Regeerend Burgemeefter der Stad Hoorn, mitsgaders de Schepenen dier Stad, Hinloopen, *Welman*, *Van Foreest*, *Klinkhamer* en *Van der Ramhorst*, met den Secretaris *Carbasius*, onder gelyke aanneming van fecretesfe, vergaderd zyn geweest, en zo ten dien dage als naderhand met de voorfchreven Leden van den Magiftraat en den voornoemden Secretaris van Hoorn, welke zich alle, na hunne prætenfe vlugt, of liever intempestivé retraite uit voorfchreve Stad dies tyds, misfchien niet zeer toevallig, maar zeer apparent wel deeglyk met een gepræmediteerd desfein, en volgens een onderling door en tusfchen fommigen der voornoemde Heeren en Ministers geconcerteerd Plan, binnen Alkmaar bevonden, deze en geene arrangementen gemaakt hebben."

„ Waarop des Vrydags den 23 Maart, na dat de Heer *Pereboom* op Woensdag den 21 Maart van Purmerend was geretourneerd, en na dat de refpective Commandanten van de Militie bevorens op de Marschroute, te Averhorn, in handen van voornoemde Heeren *Kloek* en *Verfchuer*, geadfifteerd met den voornoemden Secretaris *Blok*, als daartoe by Refolutie, te Alkmaar genomen, gecommitteerd, hadden, gepræfteerd den Eed, volgens het Formulier, ten dien einde expresfelyk door voornoemden Secretaris geconcipieerd, is gevolgd de Intrede binnen de Stad Hoorn, die U Edele Groot Mogen-

'sGRAVENHAGE. de zeer eigenaartig, by Hoogstderzelver Resolutie en Aanschryving van den 8 October laatstleden, hebben gelieven te kenschetsen als eene befaamde Intrede van de gezegde meerderheid en die het met dezelve hielden."

„ En naauwlyks, Ed. Groot Mog. Heeren! was de gemelde Meerderheid, met den voornoemden Minister, aan het Collegie van Gecommitteerde Raden, alwaar de Heeren *Spaander* en *Pershoorn* zich reeds bevonden, uit hunne respective rytuigen afgetreden, of 'er wierd, na gehouden deliberatie, een vreeswekkend en schrikbarend besluit genomen, volgens welk Heeren Burgemeesteren wierden geïnformeert, dat men raadzaam oordeelde, dat de Stads-Poorten ten eersten gesloten wierden, met verzoek, het welk in omstandigheid van tyd en zaken niet konde worden gerefuseerd, gelyk het zelve dan ook werklyk is geëffectueerd, om deswegens de de noodige orders te stellen; zynde verders de Commandanten van het Guarnisoen gelast geene attroupementen te permitteeren en, des noods, geweld met geweld te keer te gaan, mitsgaders van hunne bevinding niet eerder rapport te doen dan NB. na dat de bewegingen zouden zyn gestild: terwyl ondertusschen, op den Roosteen, voor het Collegie, zyn geplaatst geworden twee stukken kanon, die, hoe het ook in de daad daar mede mogt zyn gesteld geweest, door de gedurige vertooning daar om en by van een Militair persoon met een Lont in de hand, allen uiterly-

lyken schyn hadden van geladen te zyn. En welke twee stukken kanon des Donderdags, wanneer het Kaasmarkt was, om daar aan geen verhindering toe te brengen, wel op de voorplaats binnen het Hek van het Collegie wierden verzet, doch nimmer van dien voorschreven Roosteen, om aldaar niet weder ten toon te staan, zyn geamoveerd geworden, dan na U Ed. Groot Mog. aanschryving aan Heeren Burgemeesteren der Stad Hoorn, volgens Hoogstderzelver Resolutie van den 22 September 1787, waar by die van den 17 Maart deszelfden Jaars onder anderen mede word bevonden geannulleerd te zyn." 's GRAVENHAGE.

„ De Præsident Burgemeester vervolgens door een Boden van ons Collegie, uit naam van Gecommitteerde Raden, verzogt zynde, om Schout, Burgemeesteren en Scheepenen te convoceren, tegen dien zelfden avond ten 6 uuren, in onze gewone Raadkamer, en alle de presente Leden van den Magistraat aldaar op het bestemde uur verschenen zynde, is 'er in deze fameuse Gecombineerde Vergadering, van welker wederga in de Jaarboeken van West-Friesland en het Noorder-kwartier noch spoor noch hoefslag exteerd, noch te vinden is, en die men ook hartlyk wenscht, dat nimmer, by de posteriteit, tot een exempel ter navolging zal worden gearripieerd, een aanvang gemaakt van derzelver zoo veel gerugt gemaakt hebbende Besoignes, waar van de Notulen beginnen op den voorschreven 23 Maart en eindigen met den 13 April, beide

des

'S GRAVENHAGE. des voorleden Jaars 1787, gedurende en in welken tyd zyn gehouden vyftien Sesfien: terwyl men het voorgevallene of verhandelde in de zestiende of laatste Sesfie, waarmede dezelve Gecombineerde Vergadering op Saturdag den 5 Mey jongstleden afgeloopen, mitsgaders besloten en ten einde gebragt is, schoon buiten de extensie van derzelver Resolutien en Notulen gehouden en gebleven zynde, zeer ampel genarreerd kan vinden in de Missive van Gecommitteerde Raden van den 24 Mey 1787, ten volgenden dage by U Ed. Gr. Mog. ontfangen en in Hoogstderzelver Resolutien geïnsereerd, waar toe wy de vryheid nemen ons by deze, kortheidshalve, doch ook alleen maar zoo verre, te refereren."

„ Daar wy nu in de evengemelde Resolutien en Notulen van voorschreeven Gecombineerde Vergadering, waar van wy de eer hebben hier nevens Copy aan U Ed. Groot Mog. te suppediteren, alom en byna op iedere bladzyde, op de klaarblyklykste wyze, zien heerschen en doorstralen den woeligen aart, als mede den entreprenanten geest, benevens het met onbezonnen drift voorvarend en dringend aangeboren Asiatisch karakter van onzen gewezen Secretaris *Blok*, die door zyn veel vermogenden invloed, op de meeste Leden dier Vergadering, derzelver raadslagen byna, zo niet geheel en al, eeniglyk en alleen dirigeerde en bestuurde, en volstrekt naar zyn zin en intentie wist te doen reussеren en uitvallen, als zynde alle derzelver Re-

Resolutien van eenige de minste consideratie, zonder onderscheid of uitzondering, blootlyk genomen op deszelfs onberekende en gehazardeerde Propositien en Voorslagen, dewelke oogenbliklyk, als gulden Orakelen, zonder hæsitatie, min oppositie of contradictie, met zeer veel gratie en applaudissement, in even zoo vele formele en positive Resolutien wierden geconverteerd: zoo vinden wy ons daar door merklyk geëmbrasseerd, Ed. Groot Mog. Heeren! hoe wy ons best en veiligst in derzelver beschouwing behooren te gedragen. Indien wy alles breedvoerig uithaalden en op ieder stuk van eenig aanbelang aan U Ed. Groot Mog. onze Consideratien afzonderlyk kwamen mede te delen, zouden wy met recht schroomen te kort te doen aan de bekende attentie en den kostelyken tyd van U Ed. Groot Mog., welker oogenblikken thans, zoo ooit als immer, allerdierbaarst zyn, om het bestendig heil van ons lieve Vaderland, door de verlamde veeren van het Publyk bestier wederom op nieuws in vollen kragt te doen werken en voor altoos op onwrikbare gronden te cimenteren: zoo wy in tegendeel al hetzelve met een diep stilzwygen passeerden, zouden wy, mede niet zonder grond van reden, bevreest zyn, dat wy, ten minsten op dat respect, zouden kunnen verstaan worden, daar mede niet behoorlyk te hebben voldaan aan dat gedeelte van U Ed. Groot Mog. meer voorschreven Resolutie en Aanschryving van den meergemelden 8 October, waar by U Ed. Groot Mog. ten

'sGRAVENHAGE.

'S GRAVENHAGE.

ten dien opzigte van ons hebben gelieven te requireeren een naauwkeurig verslag en verantwoording."

In het verder vervolg van dit rapport, het welk met deszelfs Bylagen 108 folio Bladzyden beslaat, wordt vervolgens door voorgemelde Heeren Gecommitteerde Raden, aan Hunne Ed. Gr. Mog. onder het oog gebragt en met de stukken bewezen, „ dat die Meerderheid of Gecombineerde Vergadering „ zich geenzins, ingevolge de Resolutie van „ den 17 Maart hadt bepaald tot het doen eener „ spoedige en nodige voorziening tot zekerheid van het Arsenaal, het Magazyn, de „ Archiven, Comptoiren en het geen verder „ den Lande toebehoort, noch ook niet slegts „ om voorts, gezamenlyk met de Magistraat „ der Stad Hoorn zodanige verdere kragtige „ middelen tot herstelling en bewaring van „ de rust in het werk te stellen, als de gesteldheid en Constitutie derzelver Stad zouden aan de hand geven; maar dat zy daarenboven, in het generaal, uit, mitsgaders by „ extensive en arbitraire interpretatie van even „ die zelfde Resolutie, ook hebben gepoogd „ te eliciëeren, gelyk zy zich dan ook daadlyk „ gearrogeert hebben: de faculteit en bevoegdheid, van welker delatie of concessie nogthans *ne gru quidem* consteert, om insgelyks „ een politiek onderzoek te mogen, ja te moeten doen naar de sources en Autheurs van de „ zogenaamde tumultueuse bewegingen, welke binnen de voorschreve Stad en elders zouden hebben plaats gehad, ten einde zich alzo

„ als

„ als ongevoelig niet alleen te immifceren in 's GRA-
„ het huishoudlyk beftier van gemelde Stad, ja VENHA-
„ zelfs niet onwaarfchynlyk van gantsch West- GE.
„ Friesland en het geheele Noorder-Kwar-
„ tier, maar ook boven dien te kunnen plegen
„ volftrekt Rechterlyke daden."

Den 14 April was de eerfte Verjaaring van de *Opregte Vaderlandfche Societeit*, op het Buitenhof in de *Goude Leeuw* alhier opgerigt. Deze Verjaaring is door een groot aantal Leden gevierd, in het Societeits-Huis, met een middagmaal, onder het welk zig een Muziek liet hooren. Des avonds was het Societeits-Huis van binnen en van buiten verlicht, en den volgenden dag wierdt in het zelve een dansparty gehouden, enz.

De Ridder *Harris*, Extraordinaris Envoyé van Zyne Groot-Brittannifche Majefteit, heeft den 14 April met het Voorzittend Lid van Hun Hoog Mog. in onderhandeling geweest, en den 15 April met Heeren Gedeputeerden van de Staten Generaal: in welke zamenkomst het Verdrag van Verbintenis getekend is, om vervolgens wederzyds bekragtigd te worden, ten welken einde gemelde Gezant deszelfs Secretaris den Heer *Jackfon* terftond naar de tekening naar Londen heeft afgevaardigd.

Ook is de tweede Kleinzoon van den Griffier *Fagel*, deswege naar Londen vertrokken.

Op het rapport den 6 Augustus des voor-

le-

'sGravenhage. leden Jaars ter Vergaderinge van Hun Hoog Mog. uitgebragt op den brief van den Zee-Kaptein *Van Braam*, ſtrekkende gemelde rapport tot goedkeuring van het gedrag van gemelde Zee Kaptein, gedurende de Jaaren 1783 tot 1786 in de Oost-Indiën, wanneer Hy het gebied over 's Lands Zeemacht aldaar voerde: als mede tot het bevorderen van eenige Officieren en het uitdeelen van gunstbewyzen; is op den 16 dezer maand by Hun Ed.Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en West-Friesland goedgevonden en verſtaan, „Dat om eenigzints den peniblen dienst te belonen van de Officieren, welke in de Expeditie van het Esquader onder den Kaptein-Commandant *Van Braam* in de Oost-Indiën gedurende de Jaaren 1783 tot 1786, en in de behaling der overwinning zyn geweest, de zaken ter Generaliteit daar henen zullen worden gedirigeert, dat aan den Majoor *Van Hamel*, Chef der Marine van gemelde Esquader, en aan den Kaptein-Lieutenant *Van Hogendorp*, waar van de eerſte twee en de laatſte eene attaque heeft gecommandeerd, een gratificatie van 2500 gulden, en van 1000 gulden reſpectivelyk moge worden toegelegd, gelyk mede eene gratificatie van 1000 gulden aan ieder der eerſte Officieren, en van 600 gulden aan ieder der overige Officieren, welke op 's Lands Schepen van Oorlog van het zelfde Esquader, gedurende gemelde expeditie hebben gediend, terwyl met opzigt der verdere Onder-Officieren en Scheeps-Bevelhebbers kan worden volſtaan

ſtaan met het aandeel by de verdeeling der buitgelden genoten." 's GRAVENHAGE.

„ Dat de gemelde belooninge Hun Hoog Mog. wel verdiend zynde voorgekomen, Bewindhebbers der Geoctroyeerde Oost-Ind. Compagnie der Vereenigde Nederlanden, ter præſidiaale Kamer te Amſterdam, by Miſſive door Hoogstdezelven mogen worden verzogt, en aan dezelve worden gerecommandeert, om het loffelyk gedrag op de voorſz. wyze eenigzints te remunereeren, en aan dezelve de voorſz. gratificatie of zo veel meer als zy zelfs dienſtig zullen oordeelen, toe te leggen, vertrouwende Hun Hoog Mog. van de welmeenendheid en erkentenis van meergemelde Bewindhebbers, dat zy alzo tot de goede intentie van Hun Hoog Mog. wel zullen willen concurreeren; dat voorts Zyne Doorl. Hoogheid moge worden verzogt, ingeval Zyne Doorl. Hoogheid zo veel genoegen heeft gevonden in het gedrag van den Kaptein-Commandant *Van Braam*, als de Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden verklaaren daar in genomen te hebben, aan voorn. Kaptein-Commandant Hoogstdeszelfs genoegen te willen betoonen, door denzelven by de eerſte bekwame gelegenheid tot Schout by Nagt van Holland en West-Friesland te promoveeren, en aan de verdere Officieren zig onder denzelven Kaptein *Van Braam* gediſtingueert hebbende, zodanige blyken van goedkeuringe te geven, als Hoogstdezelve zal convenabel oordeelen."

„ En zyn ter Vergadering van H. Hoog Mog.

's GRAVENHAGE. de Heeren Gedeputeerden van Utrecht, Friesland, Overysfel en Groningen, verzogt zig daar omtrend zo fpoedig mogelyk te verklaren."

By Hun Ed. Groot Mogende is op den 17 dezer maand beraamd eene Publicatie, dienende tot nadere verklaringe van het Placaat van Amnestie of Vergiffenis van den 15 February, waar by wordt vastgefteld, dat alle zodanige perfoonen, die gepleegd mogten hebben eene of meer van zulke daden, welke Hun Ed. Groot Mog. voor als nog van Hunne gunst en vergiffenis hebben uitgefloten, en die nogthans vermeenen, dat hunne gepleegde daad, door de bykomende omftandigheden, vryfpreeking of verfchooning verdient, zich ten dien einde niet aan Hun Ed. Groot Mog. by Requeste moeten vervoegen, maar hunne redenen voordragen aan den Rechter, voor welken de befchuldiging tegen hen zal zyn ingefteld, nadien Hun Ed. Groot Mog. alle zulke meer of min verfchoonende omftandigheden aan het onderzoek en de beflisfing van den bevoegden Rechter hebben overgelaten: Dat Hun Ed. Groot Mog. alleenlyk aan hunne kennis en goedvinden hebben willen voorbehouden de gevallen van zodanige perfoonen, die met reden konden twyfelen, of de daad, door hen gepleegd, in uitgedrukte woorden in Hun Ed. Groot Mog. gemeld Placaat was bedoeld, en dus of die daad, op zich zelve befchouwd, niet uit hoofde van verfchoning door de bykomende omftandigheden, van dien aart

was, dat dezelve door Hun Ed. Groot Mog. onder de uitgezonderde wanbedryven was begrepen; waar omtrend Hun Ed. Groot Mog. als dan na onderzoek van de ftellingen en bevind van zaken zouden bevel doen. Zie hier die Publicatie zelve. 's GRAVENHAGE.

De Staten van Holland en West-Friesland, allen den genen, die dezen zullen zien of hooren lezen, doen te weten: dat Wy by Ons Placaat van Amnestie, gearresteerd den 15 February laatstleden, met opzigt tot de genen die in de landverderffelyke Beroerten der laatst afgelopen jaaren zyn ingewikkeld geweest, wel aan de eene zyde uit een beginzel van zagtmoedigheid voor een groot aantal Onzer misleide Ingezetenen, een volkomen Amnestie en Vergiffenis hebben doen afkondigen, voor allen, welke zig zonder een verkeerd opzet in deze Beroerten hebben ingelaten, verbiedende, dat tegen dezelve eenige de minfte actie of befchuldiging in Rechten zoude worden aangefteld, of, aangefteld zynde, verder zouden worden vervolgd, maar dat Wy nogthans aan de andere zyde willende zorgen, dat door geen verkeerde zagtmoedigheid, welke niet anders dan flapheid is, de wanbedryven, die den Staat op den oever van zyn ondergang hebben gebragt, ongeftraft blyven, hebben goedgevonden, eenige van die wanbedryven uitdrukkelyk te noemen, en de Daders derzelve voor als nog, van Onze gratie uit te zonderen, met last aan Onze Officieren van de Juftitie, naar de uitgezonderde hoofdaanleggers en bewerkers van den verderffelyken toeleg tot verandering der Conftitutie en Regeeringsform een naauwkeurig onderzoek te doen, en het Recht van de hooge Overheid tegen dezelve waar te nemen; terwyl Wy, onverminderd de voorfz. uitzonderingen, aan een ieder die mogt twyffelen, of hy ook onder deze uitgezonderde klasfen zoude kunnen ge-

'S GRAVENHAGE.

Public. tot interpretatie van 't Placaat van Amnestie.

agt worden te behoren, vry gelaten hebben, zig binnen drie maanden na de Publicatie van Onze Amnestie, aan Ons te addresseeren, met speciaal verzoek, om mede in de Amnestie begrepen te worden; waar op Wy als dan, naar bevind van zaken, zouden disponeeren.

Dat zedert dien tyd, een vry groot aantal van Persoonen zig aan Ons by requeste hebben geaddresseert, op onderscheiden gronden en wyzen tendeerende om het genot van de voorsz. Amnestie te hebben; dog vermits de meeste van die verzoeken zodanig zyn ingerigt, dat de Supplianten toonen Onze meening omtrend het vrylaten van deze Addressen niet begrepen te hebben, of niet te hebben willen begrypen; zo is 't, dat Wy hebben goedgevonden tot wegneming van allen twyffel, ten dezen opzigte, te verklaren by deze, Onze mening geweest te zyn, en te blyven, dat alle zodanige persoonen, die gepleegd mogten hebben één of meer zulke daden, welke Wy voor als nog, van Onze gratie en vergiffenis hebben uitgesloten, en die nogthans vermeenen, dat hunne gepleegde daad, door de bykomende omstandigheden, vryspeeking of verschooning meritéert, zig ten dien einde niet aan Ons by Requeste moeten addresseeren, maar hunne redenen allegueeren by den Rechter, voor welke de beschuldiging tegens hen zal zyn ingesteld, nadien Wy alle zulke meer of min-verschoonende omstandigheden aan het onderzoek en de beslissing van den competenten Rechter hebben overgelaten.

Dat Wy alleenlyk aan Onze cognitie en dispositie hebben willen voorbehouden de gevallen van zodanige persoonen die met rede konden twyffelen, of de daad door hen gepleegd, in expresse termen in Ons gemelde Placaat was bedoeld, en dus of die daad op zig zelve beschouwd, en niet uit hoofde van verschooning door de bykomende omstandigheden, van dien aart was, dat dezelve door Ons onder de uitgezonderde Wanbedryven was begrepen;

waar

waar omtrend Wy als dan na examinatie van de positiven en bevind van zaken, zouden disponeeren. *'s Gravenhage.*

Dat Wy deze onderscheidene gevallen onveranderlyk uit het zelve oogpunt blyvende beschouwen, Onze dispositiën op de reeds ingediende en nog in te dienen Requesten naar dezen regel zullen inrigten, onverminderd nogthans Onze byzondere geneigdheid om gratie en vergiffenis te verleenen aan zodanige persoonen, welke met bekentenis van schuld, en betooning van berouw en leedwezen zig aan Onze clementie submitteeren, en wier begaane misdryven niet zo groot en gevaarlyk zyn, dat de rust en veiligheid van den Staat alle gratie en vergiffenis zoude uitsluiten. *Public. tot interpretatie van 't Placaat van Amnestie.*

En op dat niemand hier van ignorantie prætendeere, zo lasten en beveelen Wy, dat deze alomme zal worden gepubliceerd en geaffigeert daar het behoord en te geschieden gebruikelyk is.

Gedaan in den Hage onder het klein Zegel van den Lande den 17 April 1788.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van de Staten,

(*Was geteekend*)

C. CLOTTERBOOKE.

Ook zyn den 17 dezer maand April op de Requesten van de Reeders, twee Publicatien by de Staten vastgesteld, tot aanmoediging zo van de Groenlandsche en Straat-Davis Visscheryen, als die van de Zout-Haring en Bokking-Visscheryen. De Publicatie omtrend den laatstgenoemden tak van Hollandsche Welvaart, verleent aan ieder schip tot

's GRAVENHAGE. de Haringvangst uitvarende, eene belooning van 500 guldens voor den tyd van 12 agter een volgende jaaren: zy luidt aldus:

Public. omtrend de Haring- en Bokking-Visschery.

De Staten van Holland en West-Friesland, allen den genen, welke deze zullen zien of hooren lezen, salut: doen te weten, dat Wy, tot aanmoediging van de Zout-Haring en Bokking-Visschery, hebben goedgevonden, aan de Boekhouders van de Haringschepen of Schuiten, uitgerust wordende te Scheveningen, Katwyk en Noordwyk aan Zee, als mede op alle de Dorpen aan de Noordzee, welke zig in gelyk geval bevinden, en welke van Kruisdag, zynde half September, tot half December of daar omtrend, by aanhoudenheid en tot geen ander gebruik als tot de Zout-Haring en Bokking-Visschery in de Noordzee zullen worden gebruikt, zo voor dit jaar als in de twee volgende jaaren, te accordeeren, zo als Wy aan dezelve accordeeren by dezen, een præmie van twee honderd Guldens per Schip of Schuit, uit 's Lands Kas te betalen, waar toe Penningmeesteren, of wel de Heeren Gedeputeerden van de Groote Visschery en Haringvaart van Holland en West-Friesland, aan de Heeren Onze Gecommitteerde Raden in het Zuider- en Noorder-Kwartier respectivelyk zullen moeten opgeven het getal der voorsz. Haringschepen of Schuiten, als aan dezelve Penningmeesteren of Heeren Gedeputeerden voornoemd zal zyn gebleken, dat geduurende den gemelden tyd ter voorsz. Visschery zyn gebruikt; en volgens welke opgave gemelde Heeren Onze Gecommitteerde Raden, ten hunnen behoeven, by forme van Subsidie, in ieder van de voorsz. jaaren, Ordonnantien zullen doen depecheren, ten belope van twee honderd Guldens per Schuit of Schip als boven.

En op dat een iegelyk, dien het aangaat, hier van kennisse moge hebben, lasten en beveelen Wy, dat deze alomme zal worden gepubliceert en geaffigeert

geert daar het behoord en te geschieden gebruikelyk is. 's GRAVENHAGE.

Gedaan in den Hage onder het klein Zegel van den Lande den 17 April 1788.

Ter Ordonnantie van de Staten,

(*Was geteekend*)

C. CLOTTERBOOKE.

De andere Publicatie omtrend de Groenlandsche en Straat-Davis Visschery (zie he Request hier te voren bl. 491 en volgg.) is aldus ingerigt:

De Staten van Holland en West-Friesland, allen de genen welke deze zullen zien of hooren lezen, salut: doen te weten, dat Wy steeds bedagt zynde, op het gene kan dienen tot conservatie en aanmoediging van voorname takken van 's Lands welvaart, welke zonder buitengewoone hulp en assistentie gevaar lopen van grotelyks te verminderen, of te niete te gaan, uit dien hoofde op heden hebben goedgevonden aan de Groenlandsche en Straat-Davis Visscheryen dezer Landen te accorderen, zo als Wy aan dezelve accordeeren by dezen, een præmie voor den tyd van twaalf agter een volgende jaaren, uit 's Lands Kas te betalen, niet excedeerende dertig Guldens per kop over de geheele Visscherye uit deze Provincie ter Walvis- of Robbevangst geëquipeert en uitgevaren; van welke præmie de manier van distributie by Ons nader zal worden bepaald en bekend gemaakt; en dat Wy mede hebben goedgevonden, aan elk van de Schepen, welke in dit jaar, en de elf daar aan volgende jaaren, ter groote Visscherye of Haringvaart uit deze Provincie zullen uitlopen, uit 's Lands Kas te

'S GRAVENHAGE. accordeeren, zo als Wy accordeeren by dezen, een præmie van vyf honderd Guldens, te betalen aan den Boekhouder van het Schip, door Penningmeesteren van de groote Visscherye of Haringvaart van Holland en West-Friesland.

Public. omtrend de Groenlandsche Visschery. En op dat een iegelyk, dien 't het aangaat, hier van kennisse moge hebben, lasten en beveelen Wy, dat deze alomme zal worden gepubliceert en geaffigeert daar het behoort en te geschieden gebruikelyk is.

Gedaan in den Hage onder het klein Zegel van den Lande den 17 April 1788.

(Onder stond)

Ter Ordonnantie van de Staten,

(Was geteekend)

C. CLOTTERBOOKE.

De Edele Mogende Heeren Commisfarissen van Zyne Doorl. Hoogheid tot herstel van de rust in de Steden van Holland en Zeeland, hebben de Magistraats-Veranderingen nog verricht in de Steden Middelburg, Brielle, Goes, Tholen en Veere, als mede de persoonen, welken van wege Collonellen en Kapteinen der Schuttery der Stad Rotterdam, met voorkennis van Burgemeesteren aldaar, aan Zyne Doorl. Hoogheid waren voorgedragen tot Lieutenants, Vaandrigs en Onder Officieren in de Compagnien der gemelde Schuttery aangesteld, enz.

Van tyd tot tyd worden verscheiden Requesten van het platte Land aan Hun Ed. Groot

Groot Mog. ingeleverd, tot remotie van eenige Schouten en Secretarisfen, en vooral ook van Predikanten, welken zig in de voorledene onlusten zouden gemengd hebben. Dezelven zyn gesteld in handen van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerden Raden, om daarop te dienen van bericht. 's GRAVENHAGE.

Den 21 dezer maand kwam alhier Jonkheer *Van Rheede*, Zoon van den Extraordinaris Envoyé van dezen Staat aan het Hof van Pruisfen, medebrengende het gesloten Tractaat van Verbintenis, tusfchen Zyne Koninglyke Pruisfische Majesteit en Hun Hoog Mogende.

Ook bekwam men hier de tyding, uit Engeland, dat den Heer *Jackson*, Secretaris van den Ridder *Harris*, Gezant des Konings by de Republiek, aldaar des avonds van den 18 dezer by den Markgraaf *de Carmarthen* aangekomen was, met het verdedigend Verbond, den 15 dezer in 's Hage, tusfchen Zyne Groot-Brittannifche Majesteit en de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, gesloten. De Heer *Pit* deze tyding krygende, terwyl het huis der Gemeentens nog vergaderd was, gaf hy aan het zelve hier van kennis, terwyl de vereeniging van de belangen der beide Natien genoegen aan alle de Leden fcheen te geven.

Op verzoek van het Vleeshouwers Gilde te Amsteldam, en daarop gevolgd besluit der Staten van Holland, is by de Edele Mog.

'S GRAVENHAGE. Heeren Gecommitteerde Raden deze Publicatie op den 21 April 1788 beraamd en verzonden:

Public. nopens belasting op 't Rundvee.

De Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland, als door Hun Edele Groot Mogende de Heeren Staten dezer Provincie, tot het emaneeren dezer specialyk geauthoriseert zynde, doen te weten, dat Hun Ed. Groot Mog. in overweging genomen hebbende, het verzoek van de Overlieden van het Vleeshouwers Gilde te Amsterdam, mitsgaders eenige Vetweiders, Landlieden en Vleeshouwers binnen Holland woonende, ten einde uit hoofde van de schaars- en kostbaarheid van het Rundvee, de belasting van twintig guldens op den invoer van ieder Runderbeest gestatueert, tot op vyf guldens mogte worden verminderd, by derzelver Resolutie van den 18 dezer, hebben goedgevonden, ter Vergadering van de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, devoiren aan te wenden, ten einde het recht op het inkomend Rundvee, by de Lyst gevoegd agter Hun Hoog Mog. Placaat van den 31 July 1725, gesteld op twintig guldens, voor deze maand April en de twee volgende maanden mogen worden gemodereert op vyf guldens, en voorts in afwagting van het goed succes der voorsz. aan te wenden devoiren, ten einde door de genen, welke in deze belang hebben, in tyds met gerustheid de nodige ordres tot den inkoop van buiten 's Lands zouden kunnen worden gesteld, teffens hebben goedgevonden, op dat niemand door de hooge rechten, op het inkomen zouden worden afgeschrikt, om Rundvee van buiten 's Lands na deze Provincie toe te voeren, aan alle en een iegelyk, die met de Paspoorten van de Officieren van de Convoyen en Licenten, op de Comptoiren van de Collegien ter Admiraliteit, of andere falable bewyzen zal kunnen aantoonen, Rundvee, Ossen of Koeyen, zonder onderscheid, voor den 1 July dezes

Jaars

Jaars hier te Lande te hebben ingebragt, en in deze Provincie ingevoerd, en daar van voor het inkomend recht twintig guldens van ieder Beest te hebben betaald, te beloven, zo als Wy uit naam en van wegens Hun Edele Groot Mog. beloven by deze, een præmie van tien guldens voor ieder Os of Koe, die alzo in deze Provincie zal wezen ingebragt, twee Vaarsen, vier Hokkelingen en agt Kalveren voor een Os of Koe gerekend, welke voorsz. præmie een ieder, die zig in het geval bevind van dezelve te kunnen vorderen, zal kunnen ontfangen by de respective Ontfangers van 's Lands Gemeene Middelen, op het overgeven der Paspoorten van de Officieren der Convoyen en Licenten, op de Comptoiren van de Collegien ter Admiraliteit, waar uit kome te blyken, dat hy het voorsz. Rundvee hier te Lande en in deze Provincie, van nu af aan, voor den eersten July dezes Jaars zal hebben ingebragt, en daar voor heeft betaald het inkomend regt van twintig guldens van ieder Beest, de Vaarsen, Hokkelingen en Kalveren gerekend als voren.

'S GRAVENHAGE. *Publie. nopens belasting op 't Rundvee.*

En op dat de tegenwoordige schaars- en kostbaarheid van het Rundvee in deze Provincie, door den uitvoer van het zelve niet worde vermeerdert of gecontinueert, interdiceeren Wy, mede op authorisatie van de Heeren Staten dezer Provincie, by deze aan alle en een iegelyk, wie het zoude mogen wezen, tot den 1 Augustus aanstaande, eenig Rundvee, het zy jong of oud, mager of vet, hoedanig genaamd, buiten deze Provincie te vervoeren, te doen of te laten vervoeren, directelyk of indirectelyk op eenigerhande maniere, op de verbeurte van elk stuk Rundvee, en daar en boven een boete van honderd guldens, dat uit te voeren ondernomen wordt en agterhaald zal zyn, mitsgaders van het Schip of Schuit, waar mede de vervoering buiten deze Provincie zoude zyn geschied, te appliceeren voor eene derdepart, ten behoeve van den Officier, die de calange zal komen te doen, een derdepart ten

be-

'S GRAVENHAGE.

Public. nopens belasting op 't Rundvee.

behoeve van den aanbrenger, en een derdepart ten behoeve van den Armen van de Plaats, alwaar de aanhalinge zal geschieden, met expresse begeerte, dat de voorsz. boete en verbeurte ook gevordert zal worden, tegens die genen, die bewezen en overtuigd zullen kunnen worden eenig Rundvee na de Publicatie dezes te hebben uitgevoerd, doen of laten uitvoeren, schoon het Rundvee zelfs op den uitvoer niet agterhaald zoude mogen worden.

En op dat een ieder daar van kennisse hebben, en niemand ignorantie pretendeere, zo begeeren Wy dat deze alomme zal worden gepubliceert en geaffigeert, ter plaatse daar het behoord en te geschieden gebruikelyk is; lastende ook alle Officieren en Rechteren dezer Provincie, dit Ons verbod van uitvoer naar behoren te doen nakomen en executeeren, procedeerende tegen de Contraventeurs zonder eenige oogluikinge, dissimulatie of verdrag, want Wy zulks alzo ten dienste van den Lande, en ten beste van de goede Ingezetenen van dien bevonden hebben te behooren.

Gedaan in den Hage onder het klein Zegel van den Lande den 21 April 1788.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van Gecommitteerde Raden.

(*Was geteekend*)

A. J. ROYER.

Den 21 April is alhier weder eene Waarschouwing van het Hof van Justitie en den Magistraat dezer Plaatse afgekondigd, tegen de voortdurende moedwilligheden en ongeregeldheden, welke op nieuws verboden wor-

worden onder de straffen, reeds by vorige Placaten en Publicatien van den Lande vastgesteld. 's GRAVENHAGE.

Het Hof van Holland, mitsgaders de Magistraat van 's Gravenhage, allen den genen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut. *Waarschouw. tegen moedwilligheid.*

1. Alzó Wy tot Onze innerlyke smerte en gevoelig leedwezen verneemen, dat, offchoon Wy billyk hadden mogen hopen, dat de gezegende Onwenteling van Zaken binnen deze Landen eene gelukkige herstelling der Rust en Eendragt onder de Ingezetenen in het zelve spoediger ten gevolge zoude gehad hebben, echter, niettegenstaande de menigvuldige door Hun Edele Groot Mog. de Heeren Staten dezer Provincie genomene maatregulen, tot herstel der voorsz. Rust en publieke Veiligheid, en Hoogstderzelver tot dat einde, succesfivelyk gedane Publicatien, niettegenstaande ook de ernstige en vriendelyke Declaratoiren, Vaderlyke Vermaningen en Waarschouwingen, zo door Zyne Doorluchtige Hoogheid, als door Ons ten dien opzichte gedaan, en niettegenstaande de uitdrukkelyke Verklaringe van Hun Edele Groot Mog. verlangen en volstrekte wil en begeerte, dat alle de Ingezetenen des Lands, van hoedanigen denkwyze dezelve ook geduurende de bevorens plaats gehad hebbende oneenigheden en troubles mogen geweest zyn, zich met elkanderen verzoend, en voortaan, gelyk het aan goede en gehoorzame Onderzaten betaamt, zich jegens den anderen bescheidentlyk en in goede verstandhouding zouden hebben gedragen, mitsgaders zich in geene moedwilligheden, tegen al het gunt voorschreeve is directelyk aanlopende, zoude hebben schuldig gemaakt; wel verre dat deze heilzame oogmerken zouden zyn bereikt, in tegendeel dagelyks de moedwilligheden ongeregeldheden nog steeds by aanhoudendheid blyven stand grypen, in zo verre zelfs, dat daar by niet onzien worden die gene, welke met ge-

'S GRAVENHAGE.

Waarschouw. tegen moedwilligheid.

gedistingueerde Characters hier te Lande zyn bekleed en zelfs in de hooge Vergaderingen en Collegien alhier residerende sessie hebben, en de onlusten en oneenigheden door kwade en onheusche bejegeningen zodanig de overhand nemen, dat by voortduringe van diergelyke handelwyze, behalven het strafwaardige daar in gelegen, het nog daar en boven met alle reden te dugten is, dat het te rug keeren van sommige Ingezetenen tot derzelver beroep en bezittingen op die wyze niet alleen aanmerkelyk zal worden verhinderd, maar dat zelfs aan anderen, die reeds mogten zyn wedergekeert, derzelver verblyf alhier zo onaangenaam en zelfs gevaarlyk zal worden gemaakt, dat dezelve en nog anderen, zelfs velen der gegoedste Ingezetenen niet uitgezondert, genoodzaakt zullen worden de party te kiezen, uit hoofde van de voorsz. beklaagelyke voortdurende onlusten en moedwilligheden, derzelver Woonplaatsen en Bezittingen te verlaten en buiten deze Provincie naar andere Landen zich met 'er woon te begeven, en zelfs Vreemdelingen deze Plaats zullen schuwen; waar door niet alleen eene groote vermindering voor 's Lands Inkomsten in het gemeen, en van deze Plaats in het byzonder zal veroorzaakt worden, maar waar uit ook boven dien noodwendig zal moeten voortvloeijen eene neringsloosheid van verscheide Winkelneering of andere affaire doende Ingezetenen, een gebrek aan werk voor den Ambagtsman, en by verder gevolg een vermindering der liefdegaven, waar uit aan de Armen en Nooddruftigen anderzints de nodige bystand verleend wordt, staat gebooren te worden; (al het welk mitsdien eene zo spoedige als prompte en ernstige voorziening is vereischende:)

Zo is 't, dat Wy, mede ter voldoening aan de Aanschryving van Hun Ed. Groot Mog. aan Ons respectivelyk in dato den 17 dezer maand gedaan, als nog allen en eenen iegelyk op het allernadrukkelykst vermaanen, zig naar den inhoude der Vaderlyke Waarschouwingen, opwekkingen en ernstig ge-

gemanifesteerde wil en begeerte van den Souverain dezer Landen, in Hoogstderzelver Publicatien en Placaten vervat, als stille en vreedzame Ingezetenen betaamt, jegens elkanderen, in alle bescheidenheid te gedragen, en in het byzonder ook aan de eene zyde zig te onthouden van alles, wat eenige de minste aanstoot of ergernis aan de Gemeente zoude kunnen geven, en aan de andere zyde zig zorgvuldig te wagten, van iemand, wie hy ook zy, zonder Rechterlyke authoriteit, in zyn persoon of Goederen eenigzints te molesteeren, of, het zy door schelden, of naroepen van *Kees uit de Hal*, en het gebruiken van andere diergelyke hatelyke scheldnamen, door het Glazen inslaan of eenige andere smadelyke bejegeningen of feitelyke mishandelingen op eenigerhande wyze, of onder wat pretext zulks ook zoude mogen zyn, in het minste te beledigen, (omtrent welk alles de Ouders voor derzelver Kinderen zullen responsabel zyn), ofte anderen tot het plegen der voorsz. feitelykheden aan te zetten, op pœne dat die geene, welke zig aan eenige der voorsz. rustverstorende daden of bedryven, en voorts aan de zodanige, welke by de door Hun Ed. Groot Mog. van tyd tot tyd gedane Publicatien, en in byzonder by die van den 12 December 1787, (als welke Hun Ed. Groot Mogende nog laatstelyk by Hoogstderzelver Placaat van Amnestie van den 21 February laastleden, in het byzonder gewild en begeert hebben, dat alle dezelve in hunne volle kragt en werking zouden blyven) zo scherpelyk zyn verboden, mogten hebben schuldig gemaakt, als overtreders derzelve aan de gestrengheid van de straffen en pœnaliteit daar by gesteld, zullen worden overgelaten, zonder eenige de allerminste oogluiking of verschooning, en alzo dien volgends als Verstoorders der publieke Rust aan den Lyve, ja zelfs na exigentie van zaken, met den dood zullen worden gestraft.

'S GRAVENHAGE.

Waarschouw. tegen moedwilligheid.

Ordonneeren en gelasten voorts wel expresselyk

den

'S GRAVENHAGE.

Waarschouw. tegen moedwilligheid.

den Procureur-Generaal en Bailluw van 's Hage, op de pœne mede by voorgemelde Hun Ed. Groot Mog. Publicatie van 12 December 1787, in geval van nalatigheid gestatueert, tegens alle de geenen, welke zig aan het een of ander van het geen voorschreeven is, na Hun Ed. Groot Mog. respective Placaten van den 15 en 21 February laatstleden, hebben schuldig gemaakt, of nog mogten schuldig maaken, zoodanig te procederen, als het regt der hooge Overigheid vereischt, en deze Onze Publicatie precieselyk te executeeren, zonder eenige connivantie of dissimulatie.

Ordonneeren en gelasten Wy eindlyk nog wel expresselyk, ook aan den Drossaard en Dienaaren van Justitie van den Hove, mitsgaders den Schout en Dienaren van de Justitie van 's Gravenhage, en alle anderen Bedienden van de Justitie, in welke kwaliteit ook dezelve ter bereiking van het voorsz. heilzaam oogmerk van het herstel der algemeene Rust en Veiligheid van eens Ieders Persoon en Goederen; ter dezer Plaatse mogte geëmploieert worden, al hun vermogen by alle gelegenheden, en op alle plaatsen, daar zulks maar eenigzints doenelyk is, aan te wenden, om alle ongeregeldheden en moedwilligheden tegen te gaan, en de aanleidende oorzaken in de beginselen, zo veel mogelyk, te stuiten en te verminderen, op pœne dat die geene derzelve, welke in deze hunne pligtsbetragtingen, het zy uit verkeerde vreeze of moedwillige verzuimenissen nalatig mogten bevonden worden, als begunstigers van de verstooringe der publieke rust, niet alleen met privatie van hun Ieder Officie of Bedieningen, maar zelfs na exigentie van zaken, na rigeur der voorsz. Publicatien van den Souverain en deze Onze Publicatie, zullen worden gecorrigeert en gestraft.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendeere, zal deze alomme in den Haage

en

en elders worden gepubliceert en geaffigeert, daar zulks behoort en te geschieden gebruikelyk is. 's GRAVENHAGE.

Gedaan in den HAGE den 21 April 1788.

(*Onder stond*)

In kennisse van Ons,

(*Was geteekend*)

ADRIAAN BODT.
J. P. VAN DER HAER.

De Heer *de Vinck*, Hunner Hoog Mog. Commissaris te Duinkerken, heeft aan Hoogstdenzelven by eenen brief, den 9 April, te kennen gegeven, „ dat verscheiden lieden van St. Omer en Graveline, welke in de voorledene onlusten derwaarts geweken, tot hier toe aldaar waren onderhouden, by hem gekomen waren om paspoorten en reisgeld, ten einde naar de Republiek terug te keeren; dat hy aan het eerste verzoek, als daar toe gene tegenbevelen van Hunne Hoog Mogende hebbende, hadt voldaan, doch zulks aan het laatste niet konde doen zonder Hoogstderzelver byzonder bevel; dat egter die lieden, volstrekt geen reisgeld hebbende, andermaal by hem gekomen waren, om daar om te vragen, weshalven hy verzogt om Hunner Hoog Mog. nadere bevelen hoe zich hier omtrent te gedragen, gemerkt hy voorzag, dat 'er dagelyks een aantal van die lieden,

'S GRAVENHAGE.

zich met het zelfde verzoek by hem zoude vervoegen."

De zelfde Heer *de Vinck*, heeft nog nader in eenen brief aan Hun Hoog Mog. den 12 dezer, aangedrongen om de nodige bevelen, met betrekking tot de Nederlanders, die ten Lande uitgeweken zyn en zich naar St. Omer begeven hebben: „ Wyders follicіteer ik U „ Hoog Mog. (dus ſchryft hy) nogmaals op „ het ootmoedigſte Hoogstdeszelfs orders te „ mogen deelachtig worden, aangaande die „ lieden, welke daaglyks van St. Omer en „ Graveline alhier by my om reisgeld ko„ men om naar hun Vaderland terug te ke„ ren, of ik zulks kan geven en tot hoe„ veel, want het is my niet langer mooglyk „ die arme lieden dus hopeloos zonder on„ derſtand van de hand te wyzen; want of „ ik hun al voordraag van gene orders te „ hebben van Hunne Hoog Mogende tot het „ geven van reisgeld, het kan niet baten, „ zy blyven zo aanhouden en ſmeken, dat „ my het hart breekt, waarom ik reeds aan „ eenigen, uit myn eigen beurs, onderſtand „ om voort te komen gegeven heb."

Het Pruisſisch Krygsvolk zal eerstdaags het grondgebied van dezen Staat verlaten. De aftogt is derwyze ingerigt, dat die Legermacht den 6 of 7 Mei op het grondgebied van Zyne Pruisſiſche Majeſteit zal aankomen. Het Pruisſisch voetvolk, ten getalle van 750 man, welk te Haasdrecht en Oudewa-

ter

ter gelegen heeft, is reeds van daar afgetrokken. 's GRAVENHAGE.

De Heeren Staten Generaal hebben den 29 April goedgevonden, den Heer Mr. *Pieter Paulus*, Raad en Advocaat Fiscaal van het Collegie ter Admiraliteit op de Maas, van gemelden zynen post te ontslaan. Waaromtrend wy het besluit der Algemeene Staten hier na onder Rotterdam zullen mededeelen.

Verders is nog by de Algemeene Staten omtrend den oudsten Commies van de Generaliteits Finantie-Kamer aldus besloten.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van de Hoog Mogende Heeren* STATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Mercurii den 23 *April* 1788.

Is gehoord het Rapport van de Heeren *Torck van Rozendaal* en andere Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de zaken van de Placaten en Reglementen, ingevolge en ter voldoening van Haar Hoog Mog. Resolutie Commissoriaal van den 1 dezer lopende maand, geëxamineerd hebbende een Memorie van Mr. *M. van der Pot*, waarneemende het Officie Fiscaal van de Generaliteit, dienende tot antwoord op Haar Hoog Mog. Resolutie van den 6 February dezes jaars, waarby hy gelast word zich te informeren op het gedrag van Mr. *Pieter Paulus*, als mede op dat van alle andere Officianten en Bediendens van de Generaliteit, welke zich op dezelve

 of

'S GRAVENHAGE.

Resol. tot ontslag van den Heer G. Q. van Persyn.

of diergelyke wyze mogten hebben misgreepen en door een in het oog loopend gedrag zich tegens sommige Provincien hadden geëmancipeerd: rapporterende by de voorn. Memorie, het geen hem provisioneel was voorgekomen ten opzichte van de conduites van zodanige Officianten en Bediendens, welke immediaat aan de Vergadering van Haar Hoog Mog. of aan de overige Generaliteits Collegien in 's Hage residerende zyn geattacheerd.

Waarop gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, dat onverminderd de verdere deliberatien over den inhoud van voorn. Memorie, in achting genomen zynde, dat de conduites van Mr. *Gaspar Quiryn van Persyn*, oudste Commis van de Generaliteits Financie-Kamer, gedurende de onlangs geledene beroertens zodanig zyn geweest, dat hy alle recht en aanspraak op het vertrouwen van Haar Hoog Mog. heeft verlooren; dat dezelve ook zyn post dadelyk heeft verlaten, zonder na den 7 February op het Comptoir te verschynen, niettegenstaande hy geen permissie daartoe had geobtineerd, noch gevraagd, noch eenige ordre op de waarneeming van zyn post had gesteld: de Commissie van gemelde Mr. *G. Q. van Persyn*, als Commis van de Generaliteits Financie-kamer zal worden ingetrokken, en buiten effect gesteld, zo als by deze geschied: wordende dezelve dienvolgens van die kwaliteit gedemitteerd en van den Eed aan den Lande in voorn. kwaliteit gedaan gehouden voor ontslagen, en dat daar van aan de Commissie van de Generaliteits Financie-kamer kennis zal worden gegeven.

Dat de verdere inhoud van de voorn. Memorie gesteld zal worden in handen van welgemelde Heeren *Torck van Rozendaal*, en andere Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de zaken van de Placaten en Reglementen om nader te visiteeren, examineeren, en van alles ter Vergadering rapport te doen.

Dat voorts Copie van de voorn. Memorie van Mr.

M.

M. van der Pot gezonden zal worden aan den Raad van State, om voor zo veel aangaat de Officianten aan haar geattacheerd, daarop zodanig te disponeren, als zullen vinden te behooren. 's GRAVENHAGE.

Accordeert met voorschreeven Register.

Op den 25 dezer maand April zyn door den Hove van Holland, Zeeland en West-Friesland, de volgende Persoonen voor de derdemaal gedagvaard, als *Wybo Fynje*, *Paulus Hamacher*, *Willem Kahl*, *Anthony Wygel*, *Pieter Boer*, *Gerrit Paape*, *Hieronimus Graauw*, *Gerardus Verbeek*, *Anthony van der Linden*; allen voorheen gewoond hebbende te Delft. Ook is voor de eerste maal gedagvaard Mr. *Bernardus Blok*, gewezen Secretaris van het Collegie van Gecommitteerde Raden in het Noorder-Kwartier, op straffe van banning.

Nog is voor de derdemaal gedagvaard *Fredrik Rhyngrave van Salm*, om voor den Raad van State op den 26 Mei aanstaande te verschynen.

LEYDEN.

Gelyk alle amptenaren, zo moesten ook de Hoogleeraars der Universiteit alhier, den Eed afleggen, op de constitutie. Geen der Hoogleeraaren vondt daar in zwarigheid, dan de Heer Mr. BAVIUS VOORDA, die bedenking maakte omtrend den Eed, zo als die in February laatstleden was ingerigt, (zie bl. 247.);

LEYDEN. maar boodt aan, om eene verklaring af te geven, van gehouw en getrouw te zullen zyn aan de Staten van Holland en West-Friesland, als den eenigsten Souverein of Hoogste Overheid dezer Provincie, en aan den Stadhouder, Kaptein en Admiraal Generaal enz., of anders te mogen volstaan met den Eed, zo als die by Resolutie van de Staten van Holland en West-Friesland den 16 November 1787 aan de Leden van de Ridderschap en Vroedschappen der Steden en derzelver Ministers is voorgeschreven. Zie NIEUWE NEDERL. JAARB. 1787 bl. 5689 omtrend het einde. De Rector Magnificus, die den Eed afnam, maakte zwarigheid om dit te kunnen aannemen, en gaf dus kennis aan de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerden Raden, dat hy niet gemachtigd zynde, om of zodanig Declaratoir, of den Eed volgens formulier van 16 November 1787 aan te nemen; het een en ander ter vergaderinge van Hun Ed. Mogende bragt, om de nadere bevelen van den Souverein af te wagten.

AMSTELDAM.

Door de onlusten, welken dezen Staat nu eenige jaaren, na eenen kostbaren oorlog, geschokt hebben, hadden de geldmiddelen zo wel van de Burgers en Ingezetenen, als van den Staat zeer veel geleden. Daar was dan geld nodig, en de Staten wilden beproeven, of zy zulks door eene voordeelige geldlichting konden bekomen. Dus hebben dan Hun

Ed.

Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland, uit kracht van eene Resolutie van Hun Edel Groot Mogende, met overleg van Zyne Hoogheid, goedgevonden te beramen eene geldligting van vyf Millioenen in gereden gelden, en tien Millioenen oude Schuldbrieven by intrekking, om die te veranderen in nieuwe gewone schuldbrieven, volgens een plan daartoe in 't licht gegeven. Zie te voren bl. 465. AMSTELDAM.

De Kryg sraad dezer Stad, thans volkomen in orde gebragt zynde, is nu by den Stadsdrukker *P. H. Dronsberg* in het licht gekomen de Ordonnantie, waarna de Schuttery alhier zig heeft te gedragen, benevens den woordelyken Eed, door de Wachtdoende Burgers af te leggen, en verder eenigen anre stukken daartoe betreklyk.

Met voorkennis van Zyne Doorl. Hoogheid, is by de Zeeraad alhier in dienst gesteld, 's Lands Fregat *De Amasoon*, en het bevel daar van opgedragen aan den Kaptein *H. Reyntjes*.

In een Tappershuis zyn in het begin dezer maand eenige ongeregeldheden tegen een Soldaat en eenige andere Lieden voorgevallen, nog overgeblevene vruchten van de verledene verdeeldheden. Dit heeft gelegenheid gegeven, dat eenige Oud-Staatsgezinden

AM-STEL-DAM. den uit het gemeen, veronderftellende, dat die Soldaat door de Nieuw-Staatsgezinden was mishandeld, gemeld Tapperhuis eenigzins beschadigd hebben. Een zekere Dienstmeid, woonende by lieden op den Dam, wierdt gezegd de voorbygaugers over het dragen van Oranje befchimpt te hebben. Hier om eenig volk voor dat huis zynde te famen gevloeid en eenige beweegingen ontftaan, is die dienstmeid in hegtenis gebragt, verhoord, voor twee jaren tot het Spinhuis verwezen, en vervolgens voor eenige jaaren uit de Stad en het Scheependom gebannen.

De Notaris *Geniets*, dezelfde, welke de *insinuatie* aan de geremoveerde Regeeringsleden heeft gedaan, heeft een ootmoedig fmeekfchrift aan de Staten ingediend om in de *Amnestie* te mogen begrepen worden: en om gemakkelyker vergiffenis (zo hy meende) te verkrygen, heeft hy geen zwarigheid gemaakt, om den fchuld, ware het mogelyk op drie Heeren, deelgenoten van zyne ftaatsgevoelens en verrigtingen, te fchuiven, en ten dien einde drie briefjes, tegen die Heeren, overgezonden en doen inleveren.

Donderdag den 17 April is door de Heeren Scheepenen *Fiat* verleend op verzoek van den Heere Mr. *W. C. Backer* Hoofd-Officier dezer Stad, tot dagvaarding van nog 7 Geconftitueerdens: vervolgens is op zommige Geconftitueerdens *apprehensie corporeel* verzogt.

In

In eenige, vooral buitenlandsche, Nieuws-papieren is veel melding gemaakt, even als of het Hof van Berlin eischen maakten, tot laste van de Hollandsche Oost-Ind. Compagnie, en zulks in een tyd, waar in de Koning handelde over een Verdrag van Verbintenis met de Republiek. Het is geene eisch of aanspraak van het Hof van Pruissen, maar de zaak bepaalt zig eenvoudig tot een geschil, 't geen de Pruisische Zee-Commercie Compagnie met de Hollandsche Oost-Indische Maatschappy heeft, wegens den Lading van een Vaartuig, welke de eerste verhuurd hadt, tot dienst van de laatste, en in welk Schip iets moet ontbroken hebben, waarom men, met zo veel gestrengheid, te Batavia, tegen de manschap van dat Pruisissche Schip, is te werk gegaan. Het Hof van Berlin heeft hier van geen zaak van Staat gemaakt, maar heeft eenvoudig aan de *Staten Generaal* doen aanbevelen, het belang van zyne Compagnie van Commercie, tot eenig vergelyk, of om dezelve eene goede Justitie te doen wedervaren. AMSTELDAM.

In zommige Nieuwspapieren vindt men eenen brief uit Madrid, gedagtekend den 17 Maart, waar in gezegt wordt:

„ Dezer dagen is eene Koninglyk bevel omtrend de Scheepvaart der vreemde Natien uitgekomen, van den volgenden inhoud:

„ De Koning heeft besloten (zo luidt de „ letterlyke vertaling), dat, zonder eenige

AM-'STEL DAM.

„ nieuwigheid in te voeren in de Havens, bevoorrecht met den vryen West-Indischen „ Handel, in alle overige onbevoorrechte „ Havens, niet toegestaan zal worden de invoer van vreemde koopmanschappen, ten „ zy in Spaansche Schepen, welke Nationaale vragten en goederen hebbende uitgevoerd, dezelve in retour brengen zullen."

De onbevoorrechte Havens zyn St. Sebastiaan, Bilbao, Ferrol, Mahon, enz., in welke by gevolg geene andere Schepen dan Spaansche, vreemde Koopmanschappen zullen mogen invoeren. Dit bevel wordt in de opgemelde onbevoorrechte Havens afgekondigd, en zal na verloop van zes maanden ter uitvoer worden gebragt.

De Engelsche Gezant heeft hier van aan zyn Hof kennis gegeeven, het welk 'er veel belang in heeft, dewyl de invoer der visch, die door de Engelschen op de Terraneufsche Banken gevangen wordt, te Bilbao geschiedt.

Hier omtrend ziet men ook dit berigt van wege de Bestierderen van den Levantschen Handel en Zeevaart in de Middellandsche Zee: „ De Directeuren van den Levantschen Handel en Navigatie in de Middellandsche Zee „ alhier, berichten hier mede aan de Commercie, dat, volgens schryven van den „ Heer *J. Aubert*, Chargé des Affaires wegens de Commercie van Hun Hoog Mog. „ te Madrid, de Havens van St. Sebastiaan „ en Bilbao, niet behoren onder de onbevoorrechte Havens, in welke, volgens de

„ Or-

„ Ordonnantien van Zyne Katholyke Maje- AM-
„ steit, van den 2 en 21 February laatstle- STEL-
„ den, de vreemde Koopvaardyschepen in DAM.
„ 't vervolg niet zullen worden toegelaten,
„ alzo de Provincie van Biscayen, wegens
„ haare Privilegien en oorspronkelyke Voor-
„ rechten, aan die nieuwe Ordonnantien niet
„ onderworpen kan worden."

De Heeren Bewindhebberen van de West-Indische Compagnie ter Kamer Amsteldam, hebben den 1 dezer maand April, by eenen brief, Hun Hoog Mog. ernstig verzogt, om een besluit te nemen op alle gedaane Addresfen, Voordragten en Raadplegingen, wegens de zaken der voorn. Compagnie, tot aandrang van hun verzoek te kennen gevende de bekomene tydingen, dat de oneenigheden tusschen den Directeur en Raden en eenige Ingezetenen van die Colonie, aldaar meer en meer toegenomen zynde, eindelyk tot de hoogste ongeregeldheden gelegenheid gegeven hadden.

De hoofdzakelyke inhoud van dien brief komt hierop t'huis, „ dat zy, met de laat-
„ ste brieven uit Curacao tyding bekomen
„ hadden, dat de oneenigheden tusschen
„ den Directeur en Raden en eenige Ingeze-
„ tenen van die Colonie, aldaar meer en
„ meer toegenomen zynde, eindelyk waren
„ uitgebarsten en tot zodanige ongeregeld-
„ heden gelegenheid gegeeven hadden, dat
„ gemelde Bewindhebberen, zich by aan-
„ houdendheid buiten staat blyvende bevin-
„ den, om zelfs eenig redres daar in te

„ be-

AM-STEL-DAM.

„ bezorgen, al wederom genoodzaakt waren „ de zwaarwigtige deliberatien van Hunne „ Hoog Mogende te interrumpeeren.

„ Dat gemelde Bewindhebberen wel erken- „ den, dat voor zo verre zy uit de bekomen „ berigten konden opmaken, door de toege- „ vendheid van Directeur en Raden, de kalm- „ te wederom eenigermaten in de gemoede- „ ren was hersteld en de rust was bewaard „ geworden, doch dat zy zouden te kort „ doen aan het verlicht oordeel van Hunne „ Hoog Mog., by aldien zy zich wilden bezig „ houden met de productie van een aantal ar- „ gumenten, om te bewyzen, dat zo het voor- „ gevallene op Curacao als het gepasseerde „ te Essequebo en Demerary, waar van zy de „ eer gehad hadden by hunne Missive, in „ dato den 29 January laatstleden, aan Hun- „ ne Hoog Mog. kennis te geven, reeds dui- „ delyke voorbodens waren van de voor de „ Republiek, zo noodlottige gebeurtenissen, „ welke zy reeds lange hadden geapprehen- „ deert, het welk de Vergadering van Tie- „ nen vermeend hadt onder het oog van Hun- „ ne Hoog Mog. te moeten brengen in der- „ zelver brieven, van den 19 October 1786 „ en 16 Mey 1787, op beide welke ogen- „ blikken de gemelde Vergaderingen, by „ ontstentenis van het ten hoogste noodzake- „ lyke maintien van haar gezag en adsistentie „ van den Lande, zich genoodzaakt hadt ge- „ vonden vrugteloos op reces van den andere „ te scheiden.

„ Dat gemelde Bewindhebbers zich verze-

„ kerd

„ kerd hielden, dat Hunne Hoog Mog. hun AM-
„ niet ten kwaden zouden duiden, dat zy de STEL-
„ ſituatie der zaken in de Colonie overwegen- DAM.
„ de en in de Miſſives van de Regeeringen
„ moetende lezen, dat zy declareeren buiten
„ ſtaat te wezen recht en gerechtigheid onbe-
„ lemmerd te handhaven, de goede orde te
„ onderhouden en de ongeregeldheden te we-
„ ren, gemelde Bewindhebbers als dan het
„ tydſtip, wanneer de Colonien en de Com-
„ mercie op en van dezelven, voor de Re-
„ publiek voor altoos zouden verloren zyn,
„ als met raſſe ſchreden naderende, aan Hunne
„ Hoog Mog. moeſten voorſtellen, en dat zy
„ derhalven ter hunner decharge, voor Hun-
„ ne Hoog Mog. met allen eerbied, doch
„ teffens met allen aandrang en ernst, op eene
„ reeds lang noodzakelyk geweest zynde, en
„ meer en meer dringend wordende concluſie
„ op alle de Addreſſen, Voordragten en De-
„ liberatien, wegens de zaken der West-In-
„ diſche Compagnie, vermeenden te moeten
„ inſteeren, terwyl zy rondborſtig moeſten
„ declareeren, volſtrekt buiten ſtaat te zyn,
„ het gezag en de belangens van de Repu-
„ bliek in de Colonien te maintineeren, zelfs
„ op dit ogenblik naauwlyks hunne dagelyk-
„ ſche Huishouding kunnen gaande houden,
„ veel min de maandgelden hunner Ampte-
„ naren en Militie betalen, of eenige Ver-
„ verſchingen, Vivres of Medicynen naar de
„ Colonien verzenden.

„ Dat Hunne Hoog Mog. daar uit ligtelyk
„ zouden bevroeden, dat by aldien die de-

„ li-

AM-STEL-DAM.

„ liberatien niet ras ten einde mogten kunnen „ gebragt worden, Hunne Hoog Mog. zich in „ de noodzakelykheid zouden bevinden, zelf „ provifioneel en hangende de verdere deli- „ beratien, fchikkingen werkftellig te maken, „ waar door de verdere confufie geweerd en „ geprævenieerd wierden, dat de Republiek „ haare Colonien en de voordeelen, dewelke „ dezelven aan den Lande behooren aan te „ brengen, geheel en voor altoos verlieze."

De Heeren Staten van Holland en West-Friesland hebben op 't Request der Gecommitteerden tot de *Groenlandfche* en *Straat-Davis Visfchery* (zie bl. 491 en volgg.) by Publicatie aan de *Groenlandfche* en *Straat-Davis Visfcheryen* toegeftaan eene belooning voor den tyd van twaalf agtereen volgende jaaren, uit 's Lands Kas te betalen, niet te boven gaande de fom van dertig guldens per kop over de geheele Visfchery, uit deze Provincie ter Walvis- of Robbevangst gereed- en uitgevaren, welke Publicatie wy te voren onder 's GRAVENHAGE bl. 615. hebben medegedeeld.

Op het verzoek der Overlieden van het Vleeschhouwers Gilde in deze Stad, is van wege de Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland den 21 April 1788 eene Publicatie verzonden, welken wy hier te voren onder 's GRAVENHAGE hebben geplaatst. Zie bl. 618.

Daar

AMSTEL-DAM.

Daar door de omwenteling van zaken en de herstelling der *Oude Constitutie*, de *Burgerwapening* alhier weder geheel op den *voet* dier *Constitutie* is hersteld geworden, zo ziet men een gedenkteken van deze Gebeurtenis in een nieuw zinnebeeldig *Kunst-Wachtplaatje*, om by de aanstaande *Burger-Compagnie Wyken* gebruikt te worden, in het licht. Het zelve verbeeld een opgerichte *Gedenksteen*, waarin de dagteekening der *Herstelling* gegraveerd is, omhangen door een *Lind*, aan 't welk de *Pourtraitten* der Vorstelyke *Familie* verbonden zyn; op deze steen vertoont zich 't *Vorstelyk Wapen* tusschen de vyf *Burger-Vaandels*; aan de eene zyde de *Amsterdamsche Maagd*, houdende in haar eene hand de *Spheer* en *Hoed* der *Vryheid*, rustende met haar arm op den *Bybel*, houdende in de andere hand het *Wapen der Stad*, het *oude Wapen* in 't verschiet. Een gedeelte van 't *prachtig Stadhuis*, verscheide *Krygs Wapeningen* enz., nevens eene vrugtdragende *Oranjeboom*, zyn de cieraadjen in dit *Wachtplaatje* enz.

De Edele Heeren Bewindhebberen van de Oost-Indische Maatschappy hebben den 28 April hunne gewoone Voorjaars-Vergadering van Zeventienen, ter voorzittende Kamer alhier begonnen.

Den 30 April zyn alhier ten Schouten Rolle ingedaagd, om in persoon op den 3 Juny te verschynen, „ *Hendrik van Blomberg*, „ *Ja-*

AM-STEL-DAM.

„ *Jacobus d'Amour*, *Pieter Witmond* en *Ja-*
„ *cob van Stapborst*, over en ter zake dat
„ zy gedaagden (dus luidt de dagvaar-
„ ding) op den 21 April 1787 mede zyn
„ present geweest, en geadfisteert heb-
„ ben op eene geheele oproerige wys, tot
„ het inleveren van zeker Declaratoir, be-
„ helzende eene pretense remotie van negen
„ Heeren Leden van den Ed. Groot Achtb.
„ Raad dezer Stad; en vervolgens zich niet
„ ontzien hebben voornoemde Heeren by het
„ afgaan' van het Stadhuis feitelyk tegen te
„ houden, zynde van agteren gebleken, dat
„ voornoemde Gedaagdens, de eerste aan-
„ voerders van het removeeren van negen
„ wettige Raden geweest zyn."

Wy hebben bl. 328 en volg. kortelyk gemeld, dat de Heer Mr. *H. A. Kreet* wegens aandeel in de remotien te Rotterdam, in April 1787 voorgevallen, den 25 February 1788 voor het Hof van Justitie in 's Hage was gedagvaard. De Heer *Kreet* leverde daarop den 3 April 1788 een Request in aan de Staten van Holland en West-Friesland, behelzende verzoek, „ dat Hun Ed. Groot
„ Mog. gelieften te verklaren, en aan den
„ Hove aan te schryven, dat de Suppliant
„ by het Placaat van Amnestie den 15 Fe-
„ bruary 1788 afgekondigd, niet is uitgeslo-
„ ten, en dat mitsdien het Mandament cri-
„ mineel, tegen hem verleend, mogt wor-
„ den gehouden voor vervallen enz." Dusdanige Requeste is ook nog den 12 Maart

1788

1788 ingeleverd door *Lambert Nolst* Med. Doctor te Rotterdam, en eenige anderen. AMSTELDAM.

De Advocaat *Kreet* vervoegde zich ook nog op den 15 April 1788 tot de Burgemeesteren en Regeerders der stad Amsteldam, by Requeste, onder anderen verzoekende, „ dat „ aan hem de jouissance van zyn Poorterrecht (*) weder mogt worden geaccordeerd, en dat Hun Ed. Gr. Achtbaren „ van Stads wege geliefden te effectueeren, „ dat het Mandament crimineel, door den Procureur-Generaal van het Hof van Holland „ tegens hem geïmpetreerd, buiten verdere „ werking gesteld, en de accusatien, welke „ genoemde Procureur-Generaal vermeent ten „ zynen laste te hebben, gesteld worde in „ handen van den Hoofd-Officier van Amsteldam, om den Suppliant daar over „ voor Heeren Scheepenen aldaar te recht te „ stellen." Dog dit Request is zonder appointement den 23 April 1788 te rug gegeven. Maar de Advocaat *Kreet* gaf de moed niet op, en daar nu beslist stondt te worden, of hy in de Amnestie van den 15 February zoude moeten begrepen worden of niet; stelde hy

(*) De Heer Advocaat *Kreet*, die zich met de omwending in September 1787 van Rotterdam naar Amsteldam met'er woon hadt begeven, en daar als Poorter, ontvangen en aangenomen was, was reeds op den 30 January 1788 voor Burgemeesteren van Amsteldam ontboden, alwaar hem wierdt te kennen gegeven, dat besloten was deszelfs Burgerrecht intetrekken, en aangeraden zich buiten de stad Amsteldam te begeven. Vergelyk NIEUWE NED JAARB. 1787. bl. 5418 en 5419.

AMSTELDAM.

hy nog in deze maand April eene Memorie in handen van den Pensionaris der Stad Haarlem, met verzoek om daar van gebruik te maken, in het te houden besoigne van de Heeren Gecommitteerden van Hun Ed. Gr. Mog. tot de zaken van Justitie, en Commissarissen van den Hove. Het vervolg dezer zake zullen wy op zynen tyd melden.

ROTTERDAM.

Omtrend het verwerken van Bieren is by het Gerecht deze Publicatie den 5 April 1788 vastgesteld, en den 26 daar aan volgende afgekondigd.

Schout Burgemeesteren en Scheepenen der Stad Rotterdam, in aanmerking nemende aan de eene kant de klagten van verscheidene Brouwers en Ingezetenen, over het niet na behoren verwerken der Bieren, 't welk meest al zonder Hefboom door één in plaats van twee Bierdragers wordt verwerkt, en aan de andere kant in consideratie nemende, dat het onbehoorlyk verwerken van Bieren kan worden veroorzaakt, door dien het loon der Bierdragers niet genoegzaam is, om daar uit voor hunlieden een bestaan te vinden, waar door dan ook ontstaat, dat zodanige Bierdragers, dewelken of nog andere Bedieningen hebben, of ander werk waarnemen om een behoorlyk bestaan te vinden, hun werk als Bierwerker wel eens met overhaasting waarnemen; hebben, om daar in zo veel mogelyk te voorzien, naar voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan het 15 artikel van de Ordonnantie op het Bierwerken, van dato 29 April 1720, by dezen te amplieeren en altereeren, en dienvolgends als nu te ordonneeren en te statueeren.

Dat

Dat de Bierwerkers niet zullen vermogen de Biervaten te rollen, maar behoorlyk met den Hefboom te verwerken, op verbeurte van 30 stuivers voor elk Vat, 't welk zy in voegen voorschreven ofte anderzints zonder Hefboom zullen hebben verwerkt. ROTTERDAM. *Public. omtrend 't verwerken van Bieren.*

Dat zy van gelyke niet zullen vermogen het Vaatwerk op de kant op de wagens of sleden te zetten, maar gehouden zyn dezelve behoorlyk agter den anderen neder te leggen op de wagen, op verbeurte van twee gulden voor elk Vat, 't welk invoegen voorschreve niet zal worden gereden.

Dat zy mede geen Vaatwerk van hunne wagens, op 's Heeren straten of in de stoepen zullen vermogen neder te zetten of leggen, om inmiddels andere vragten te verwerken, op pœne van drie Guldens voor ieder Vat, 't welk door hun invoege voorschreve onder den weg zal zyn nedergezet of gelegd, en dat zy daar en boven zullen gehouden zyn alle kosten en schaden te vergoeden, die iemand, wie hy zy, door zodanigen slordigen handelwys mogten overkomen.

Alle welke voorschreve boetens zullen worden geappliceert ten behoeven van den Heer Hoofd-Officier, van den aanbrenger en van de Bierwerkers Bussche, elk voor een derde part.

En worden tot het doen van de calange by dezen wel speciaal geauthoriseert de Substituut-Schouten, Dienaars ter Justitie en de Overman en Hoofdlieden van 't Bierwerkers Gilde.

Wordende de Loonen der Bierwerkers door Hun Edele Groot Achtbaare voornoemd, van nu af aan gesteld in dezer voegen, dat zy voortaan zullen mogen vorderen en ontfangen.

Voor het inbrengen van binnen gebrouwen Bieren.

Van de Groftonne	0 : 5 : 0
En buiten de Poorten	0 : 7 : 0
Van de Smaltonne	0 : 4 : 0
En buiten de Poorten	0 : 6 : 0
Van het half Vat	0 : 3 : 0

ROTTERDAM.

Public. omtrend 't verwerken van Bieren.

En buiten de Poorten	0 : 4 : 0
Van het Kinnetje	0 : 2 : 0
En buiten Poorten	0 : 2 : 8
Van het Agtendeeltje	0 : 1 : 0
En buiten de Poorten	0 : 2 : 0
Voor het inbrengen van de buiten gebrouwen Bieren.	
Van de Tonne	0 : 7 : 0
En buiten de Poorten	0 : 9 : 0
Van het half Vat	0 : 3 : 4
En buiten de Poorten	0 : 4 : 4
Van het Kinnetje	0 : 2 : 0
En buiten de Poorten	0 : 3 : 0

Blyvende voorts de voorschreve Ordonnantie op het Bierwerken, en Ampliatie en Alteratie van dien in vollen kragt, met ordre dat dezelven in alles stiptelyk zullen moeten worden nagekomen.

Aldus gedaan en gearresteert in Collegio van de Heeren van de Weth voornoemt den 5 April 1788, en na voorgaande Klokkegelui van het Raadhuis dezer Stad gepubliceert den 26 April 1788, ten overstaan van de Heeren Mr. *Reinier Frederik van Staveren*, Heer van Herkingen en Roxenisse, Schout; *Johan François van Hogendorp*, Burgemeester; *Johan van den Honert* en *Fredrik Wilhelm Remy*, Scheepenen.

In kennisse van my Secretaris,

D. C. GEVERS.

Van wege den Prinse Erfstadhouder is den 7 April 1788, omtrend de veranderde Schuttery deze Publicatie gedaan:

WY WILLEM by de Gratie Gods Prince van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen,

gen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Yselstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erfheerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-Stadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Capitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Capitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c.

ROTTERDAM.

Public, nopens de Schuttery.

Allen den geenen die deze zullen zien of hooren lezen, salut: doen te weten, alzo Ons van wegens Collonellen en Kapteinen van de Schutterye der Stad Rotterdam, met voorkennis van Burgemeesteren der voorzeide Stad, een Lyst van Persoonen is voorgedragen, om tot Lieutenants, Vaandrigs en Onder-Officieren in de respective Compagnien der voorsz. Schutterye te worden aangesteld, met verzoek, dat de voorgeslagen persoonen tot de daar by benoemde respective posten, door Ons, hunne finale aanstelling mogten bekomen.

Zo is 't, dat Wy het voorschreven in overweging nemende, na ingenomen advis van Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Grave van Bentink, Heer van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Metsans*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, Onze Commissarissen, tot herstel van de rust in de Steden dezer Provincie, hebben goed-

ROTTERDAM.

Public. nopens de Schuttery.

gevonden, ingevolge van het aan Ons gedaan verzoek, by deze aan te ſtellen:

In de Compagnie No. 1. Tot Lieutenant *Johan Elgin*; tot Vaandrig *Jan Willem van Oordt*; tot Onder-Officieren, eerſte Kwartier, Sergeanten *Jan Willem Nippold*, *Hendrik Roskam*, *Pieter Rust* en *James Cantley*; en tot Secretaris of Schryver *Thomas Hoedt*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Johannes Hooggeboren*, *Cornelis Bakkers*, *Richard Wielding* en *Hendrik van Laar*; en tot Secretaris of Schryver *Andreas Verkuyl*.

In de Compagnie No. 2. Tot Lieutenant *Willem Hendrik Herklots*; tot Vaandrig *Johannes Abraham Hammecher*; tot Onder-Officieren, eerſte Kwartier, Sergeanten *J. G. Greebe*, *H. van Binsbergen*, *J. G. Trenité* en *L. Hoogewerff*; en tot Secretaris of Schryver *Cornelis Snelleman*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Pierre Guignard*, *Jan Hoogewerff*, *Hendrik Schemmer* en *Cornelis Verbrug*; en tot Secretaris of Schryver *Lambertus Bennet*.

In de Compagnie No. 3. Tot Lieutenant *Wilhelmus Greeve*; tot Vaandrig *Cornelis Gerardus Reynhout*; tot Onder-Officieren, eerſte Kwartier, Sergeanten *Hendrik Weckesſer*, *Bastiaan Cool*, *Dirk Bósclaas* en *J. den Beste*; en tot Secretaris of Schryver *P. van der Stuit*. Tweede Kwartier, Sergeanten *M. van Kleeff*, *A. Vermeer*, *M. de Lange* en *A. Helderman*; en tot Secretaris of Schryver *A. Stuwart*.

In de Compagnie No. 4. Tot Lieutenant *Adriaan van Oordt*; tot Vaandrig *Gerard Abraham Arrenberg*; tot Onder-Officieren, eerſte Kwartier, Sergeanten *Adrianus Vermeulen*, *Johannes Helderman*, *Pieter van Os* en *Stephanus Eysma*; en tot Secretaris of Schryver *P. Knip*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Johannes de Breet* Junior, *Pieter Bakker*, *J. van Meteren* en *J. Dykman*; en tot Secretaris of Schryver *J. M. Hofhout*.

In de Compagnie No. 5. Tot Lieutenant *Albertus Tie-*

Tresfon; tot Vaandrig *Johannes Elisa Crielaert*; tot Onder-Officieren, eerste Kwartier, Sergeanten *David Schintzel*, *Bernardus Roelofs*, *Joachim Spruit* en *Dirk Jan Helderman*; en tot Secretaris of Schryver *Abraham Dubreuil*. Tweede Kwartier, Sergeanten *David den Braassem*, *Jan van den Polder*, *Carel Frederik Schoors* en *Hermanus Drees*; en tot Secretaris of Schryver *Willem Elias Lantzendorffer*.

ROTTERDAM. Publicq nopens de Schuttery.

In de Compagnie No. 6. Tot Lieutenant *Pieter de Sutter*; tot Vaandrig *Benjamin Arrenberg*; tot Onder-Officieren, eerste Kwartier, Sergeanten *Willem van Schaardenburg*, *Adrianus Dubbelt*, *Huibert Johannes van Douwe* en *Johannes van Es*; en tot Secretaris of Schryver *Johannes Koning*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Frans de Sutter*, *Floreus van Overzee*, *Jordaan van Rhyn* en *Willem Aardenhout*; en tot Secretaris of Schryver *Matthys Rocques*.

In de Compagnie No. 7. Tot Lieutenant *Jacobus Casparus de Lang*; tot Vaandrig *Gerrit Schuurmans*; tot Onder-Officieren, eerste Kwartier, Sergeanten *C. Verburg*, *D. van Roslum*, *A. Arrenberg* en *N. Rens*; en tot Secretaris of Schryver *C. L. Hollaert*. Tweede Kwartier, Sergeanten *J. D. Rycke*, *J. Boellaard*, *P. de Neufville* en *J. Faber*; en tot Secretaris of Schryver *J. E. Eickman*.

In de Compagnie No. 8. Tot Lieutenant *Bartholomeus Verbrugge*; tot Vaandrig *Johannes Holsteyn*; tot Onder-Officieren, eerste Kwartier, Sergeanten *Andries Rieborn*, *Dirk van Stippriaen*, *Cornelis de Lezenne* en *A. H. Siering*; en tot Secretaris of Schryver G. *J. van den Bosch*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Samuel Willem Pistorius*, *Gerrit Diekamp*, *Johannes van Eybergen* en *Matthys Peltzer*; en tot Secretaris of Schryver *Hendrik Willem Zabel*.

In de Compagnie No. 9. Tot Lieutenant *Jacobus van Roslum*; tot Vaandrig *Nicolaas van Slype*; tot Onder-Officieren, eerste Kwartier, Sergeanten

ROTTERDAM.

Public. nopens de Schuttery.

Reyndert van Eybergen, *J. P. Husing*, *Arnoldus Coeper* en *C. van Bloemenberg*; en tot Secretaris of Schryver *P. Burgerhout* Corn. Zoon. Tweede Kwartier, Sergeanten *Leendert van der Wiel*, *Jacob van Lint*, *Anthony Bogaert* en *Cornelis Morell*; en tot Secretaris of Schryver *Johannes van Dulken*.

In de Compagnie No. 10. Tot Lieutenant *James le Marchant* Junior; tot Vaandrig *Dirk de Roos*; tot Onder-Officieren, eerste Kwartier, Sergeanten *Dirk Henkemans*, *Arnoldus Ketelaar* Frans Zoon, *Jacobus Luwema* en *Jacob Harte*; en tot Secretaris of Schryver *Cornelis Ameloo*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Cornelis de Haas*, *Cornelis Klerk*, *Job van Zwanenburg* en *Pieter van Baaien*; en tot Secretaris of Schryver *Cornelis Fontyn*.

In de Compagnie No. 11. Tot Lieutenant *Bernardus Ledeboer*; tot Vaandrig *Gysbert Troost*; tot Onder-Officieren, eerste Kwartier, Sergeanten *Pieter Boodt*, *Coenraad Fredrik Wouters*, *Pieter de Crieter* en *Willem Tuithoff*; en tot Secretaris of Schryver *Johan Hendrik Steygerwald*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Pieter Uytenweer*, *Roelof van Broekhoven*, *Cornelis van Wageningen* en *Anthony Schouten van Sprankhuizen*; en tot Secretaris of Schryver *Willem Deyl*.

In de Compagnie No. 12. Tot Lieutenant *Arnoldus Roeffaar*; tot Vaandrig *Cornelis Andries Canzier Certon*; tot Onder-Officieren, Sergeanten eerste Kwartier, *Johannes Heerekindt*, *Leonardus Zwartzenburg*, *Anth. ten Brummeler* en *Christiaan Wettinghuyzen* en tot Secretaris of Schryver *P. T. van der Veur*. Tweede Kwartier, Sergeanten *Gerrit van der Wal*, *Anth. van Kesteren*, *Jan Pieter Kunckell* en *Willem Donkerfloot*; en tot Secretaris of Schryver *Gerrit van Reede*.

Gelastende Onze voornoemde Commissarissen om de voornoemde aangestelde Lieutenants, Vaandrigs en Onder-Officieren, in Onzen naam den behoorlyken Eed met de Ampliatie van dien, zo als dezelve

ve by Resolutie van Hunne Edele Groot Mogende in dato 15 February 1788 is gearresteerd, af te nemen, en hen in de possessie van derzelver respective Charges en Functien te stellen. ROTTERDAM.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 7 April 1788.

(Was geteekend)

WILLEM PRINS VAN ORANJE.

(Onder stond)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(Was geteekend)

T. J. DE LARREY.

Den 8 April op 's Lands Scheeps-Timmerwerf een nieuw gebouwd Oorlogschip van stapel zullende lopen, wierdt deze Stad op het onverwagtst (dewyl het eerst des morgens bekend wierdt), vereerd met de tegenwoordigheid van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, Haare Koninglyke Hoogheid Hoogstdeszelfs Gemalinne, benevens de jonge Prinsen en Princesse.

Hoogstdezelven ten half vier uuren met rytuigen uit 's Hage aan de Werf gekomen zynde, wierden aldaar ontfangen en verwelkomd door de Heeren van de Admiraliteit, gelyk ook door den Heer Hoofd-Officier en twee regeerende Burgemeesteren dezer Stad, die,

ROTTERDAM. die, benevens verscheiden andere aanzienlyke persoonen, zich aldaar bevonden.

Kort na de aankomst der Vorstelyke Persoonen, begaf Zyne Hoogheid met de beide jonge Prinsen zich naar de Smedery op gemelde Werf, alwaar in Hoogstderzelver tegenwoordigheid het Plegtanker voor het toen nog op stapel staand, Schip, het welk byna 6000 pond gewigts heeft, gesmeed wierdt.

Omtrend ten half vyf uuren liep het Schip, het welk onder het bestuur van den Scheepsbouwmeester *Pieter Glavimans* gemaakt, en *de Staten Generaal* genaamd is, van de Werf in het water, en dewyl het van de grootste soort is, die immer hier te Lande gemaakt wordt, als zynde voor 74 stukken aangelegd, gaf de afloop van zulk een zwaar lighaam, en de beweeging, die het in 't water veroorzaakte, eene belangryke vertooning.

Vervolgens begaf zich het Hoog Gezelschap naar het Huis van den Heer Oud-Burgemeester *Van der Heim*, hieldt aldaar het middagmaal, en keerde des avonds ten agt uuren wederom naar 's Hage terug.

Tegen den tyd dat deze Vorstelyke Persoonen gewagt wierden, grimmelde den weg, langs welken Hoogstdezelven komen zouden, van menschen, en, toen men de rytuigen zag aankomen, weërgalmde de lucht, zo op den weg als op de werven, van het gejuich der ontelbaare Aanschouwers, die van alle kanten toegevloeid waren. Men zag, dat

zelf

zelf een groot aantal menschen, die Zyne Hoogheid op eenen geruimen afstand van de Stad te gemoet gegaan waren, de paarden meenden te ontspannen en de koetzen naar de Stad te trekken, indien Zyne Hoogheid zelve zulks niet weêrhouden en tegengegaan hadt. Toen het Gezelschap des avonds vertrok, wierdt het door eene groote menigte uitgeleid, en door derzelver gejuich de blydschap aan den dag gelegd, enz. ROTTERDAM.

De Heer *Blaauw* heeft by deze gelegenheid deszelfs Huis op de Schie zeer fraay met Chassinetten geïllumineerd. Mogelyk zou de Illuminatie wel algemeen geweest zyn, indien men vroeger van 's Vorsten komst was verwittigd geweest.

De Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, ter verandering der Regeering, het hooren der bezwaaren, en de herstelling der rust, hebben, voor derzelver vertrek van hier, aan de Heeren Geconstitueerdens *Van Son* en *Havart*, het navolgende ter hand gesteld. (Zie ook te voren bl. 85 en volgg.

Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid gezien en geëxamineert hebbende de bezwaren van wegens de Burgery dezer Stad overgegeven, en in aanmerking genomen hebbende, welke notabele veranderingen in alle de Departementen dezer Stads Regering, zo ingevolge de authorisatie van Hun Edel Groot Mogenden op Zyne Doorluchtige Hoogheid, als door de Regeering der Stad zelve, gemaakt zyn en speciaal hoe dien conform, al direct na de gelukkige omwenteling van zaken

en

ROTTERDAM. Antw. van Commissar. op bezwaaren enz.

en de herstelling der Wettige Regeerings-Leden, het geheel Collegie van Hoofd-Officier en Heeren Scheepenen is vernieuwd, en wyders de verdere mindere Collegien, als van Commissarissen van kleine zaken, het Zee-Recht en de beheering der Godshuizen met vertrouwde Persoonen voorzien; hoe al verder tien Raden uit de Vroedschap ontslagen en drie nieuwe Stads-Ministers, als één Pensionaris en twee Secretarissen aangesteld zyn; hoe boven dien nog van hunne Posten hier ter Stede, ter zake der vorige beroertens, ontzet zyn de navolgende Persoonen:

J. H. Frescarode, als Contrarolleur-Boekhouder in de Wisselbank; *J. P. van Heel*, als Notaris; *J. J. le Sage ten Broek*, als Professor Honorair en Predikant; *F. W. de Monchy*, als Stads-Doctor; *J. Th. Frescarode*, als Notaris en Translateur; *N. Montauban van Zwyndrecht*, en *Leonardus van Zwyndrecht*, als Makelaars; Mr. *A. J. van Ravenstein*, als Secretaris van het Zee-Recht; Mr. *Gerard van der Loon Houthof*, als Notaris; *Cornelis van Ek*, als Pondgaarder; *Leendert Hofhout*, als Bestelmeester; *Salomon de Monchy*, als Professor Honorair; *Jan Ys van der Vliet*, en *Simons Lans*, als Makelaars; Do. *Scheffer*, als Luthersch Predikant; Mr. *Abraham Gevers*, als Secretaris van de Bailluagie van Schieland; *Gerrit Manheer*, als Octroy hebbende tot het drukken der Stads Almanach; *Dirk van Es*, als Bode van Kralingen; *Jan Izerim*, als Stads-Helbardier, en *Ernst Christoffel Humme*, by provisie voor één Jaar gesuspendeert, met verbeurte van zyn inkomen in die Kwaliteit, ten behoeve van den Armen.

Hoe al verder by de Wethouderschap dezer Stad de Drukkery der Boekverkoperen *Krap* en *de Leeuw*, is geordonneert stil te staan en de Winkel van den Boekverkoper *de Leeuw* geslooten, en de Boekverkoper *Bronkhorst* by Vonnisse van Scheepenen gecondemneert is; hadden vertrouwd, dat daar mede genoeg

ge-

gedaan ware, zo wel ter geruste beleiding der gemeene zaken van Land en Stad, als voor zoo verre de exempelen, by politieke dispositien ten voorbeelde van anderen, by vervolg van tyd nodig geoordeeld kunnen worden. ROTTERDAM.

Dan daar het schynt, dat de Burgery meerder ouvertures verlangt van de maatregelen, die genomen zyn, of nog verder staan genomen te worden, ter betooning, dat het vorige gedrag der Ingezetenen geenfints onverschillig word aangezien, zo hebben voorschreven Heeren Commissarissen de Burgery ook niet onkundig willen laten, dat in de eerste plaats, met betrekking tot de handelingen van sommige Persoonen, welke by de Burgery zyn aangeklaagt geworden, het onderzoek dienaangaande by den Procureur-Generaal van Holland reeds is, of nog staat by der hand genomen te worden, immers zo verre dezelven by de Amnestie uitgesloten zyn. *Antw. van Commissar. op bezwaaren enz.*

Dat 'er in de tweede plaats by de Regering dezer Stad niet kan worden gedisponeert tot remotie tegens de suppoosten van byzondere Collegien, hoedanige insgelyks by de Burgery, als behoord hebbende tot de Societeit van de Wynhaven, of andere Corporatien van partyschap, opgegeven zyn; maar zulks aan de voorschreven Collegien diend overgelaten te worden.

Dat in de derde plaats onder de opgegeven Persoonen, zig verscheiden bevinden, die reeds, op de overtuigendste wyze, blyken van berouw en leedwezen getoond, en de plegtigste verzekering gegeven hebben, van zich in het vervolg van alle onrustige daden, of partyschap ten nadeele van het Doorluchtig Huis van Oranje, of 's Lands, of Stads Regering te zullen onthouden, omtrent welke al reeds zodanig is disponeert, als bevonden is te behooren, zonder dat daar omtrent nieuwe deliberatien aangevangen hebben kunnen worden.

Dat, in de vierde plaats, uit het overig getal der

ROTTERDAM.

Antw. van Commissar. op bezwaaren enz.

Persoonen, die by de Burgery voorgedragen zyn, als het grootste ongenoegen meriterende, 'er zeer veelen zyn, op wier gedrag by naauwkeurig onderzoek geene gegronde reproches te maken zyn, ten dien effecte, dat zy daarom van hunne Broodwinningen zoude kunnen of behooren te worden ontzet.

Dat, in de vyfde plaats, over zulks een gering getal overschiet, die het ongenoegen van hunne Medeburgeren geïncurreert hebbende, ter zake van de vorige Partyschappen, geen aanspraak schynen te hebben op de gunst der Regering, waar toe Heeren Commissarissen, Heeren Burgemeesters dan ook hebben geauthoriseert dezelven van hunne bedieningen te verlaten, by zo verre Heeren Burgemeesters zulks, na onderzoek van zaken, nodig en gepast oordeelen, waar toe dan eeniglyk nog in aanmerking gekomen zyn de vier navolgende:

Adam Noole, Schipper van het Stads-Jagt en Delfsche Veerschuit; *Hendrik Wishoff*, Bedienaar der Begraafnis; *Martinus Esbeek*, als Keurmeester van de Steen, en *Johan Hendrik Willem Spieleveldt*, Commissaris van de Inlandsche Fruiten.

Kunnende Heeren Commissarissen geene verdere, of andere, authorisatien, ten fine van Remotie, veroorloven, als strydende alle Remotien, waar omtrent eenige bedenkingen, en nog meer waar omtrent eenige verschooning in consideratie kunnen komen, met de edelmoedige principes, die Zyne Doorluchtige Hoogheid alomme, en ten allen tyde, heeft gemanisfesteert, het welk Heeren Commissarissen, ten overvloede, ten serieuste aan de goede Burgers en Ingezetenen, die daar by belang stellen, willen voorgehouden hebben.

Dat, in de zesde plaats, aangemerkt *Johannes van den Byllaert* zyne bediening, als Burger-Major, in handen van Heeren Commissarissen en van Hun Edel Groot Achtbaren heeft geresigneert, een ander Burger-Major in zyne plaats zal worden aangesteld, des nogthans dat de voorschreven Major

van

van den Byllaert, uit aanmerking van zyne vigilantie en verder gegeven contentement aan Heeren Burgemeesteren, zo met betrekking tot de nodige schikkingen met de Militie, binnen deze Stad Guarnizoen houdende, Stads Wapen-Kamer, als anderen Commissien, waar mede hy van tyd tot tyd by Heeren Burgemeesteren is belast geworden en nog daaglyks belast word, zal blyven geëmployeert, als Plaats-Major op een matig daggeld,

ROTTERDAM.

Antw. van Commissar. op bezwaaren enz.

Dat ten zevende, alle de ingeschreven Leden van de gewezen Societeit van de Wynhaven, Bonten-Hond en Palmboomen, wanneer dezelve bekend zyn, in de tegenwoordige Schuttery niet zullen worden geadmitteert.

Dat ten agtsten, alle zodanige Oud-Scheepenen dezer Stad, welke zig in Persoon by de feitelyke Remotie van den drie en twintigste April 1787 hebben laten vinden, als mede alle de Officieren der laatst gedisfolveerde Schutterye, van hunne gedistingueerde plaatsen in de publieke Kerken zullen worden ontzet.

Dat ten negenden, alle bedenkelyke attentie genomen zal worden op het van buiten inkomen van Personen, die hunne vorige woonplaatsen verlaten hebben, ter zake van in de troubles te zyn gemeleert geweest, en zig nu alhier zouden tragten neder te zetten.

Dat ten tienden, van wegens de Regeering dezer Stad aan de Collegien van de Admiraliteit, Bewindhebberen der Oost- en West-Indische Compagnien en alle verdere Corporatien binnen deze Stad resiederende, speciaal ook aan de Regenten der Godshuizen, zal worden verzogt of aanbevolen, om gunstige reflectien te slaan op alle zodanige personen, welke zig aan de Regeering en oude Constitutie van Land en Stad getrouw gedragen hebben, ten einde dezelve, by vergunning van Leverantien, voor anderen te præfereeren.

Xx Dat

ROTTERDAM.

Antw. van Commissar. op bezwaren enz.

Dat ten elfden, zo ras de algemeene Staatsbelangens, de Deliberatien over het Rapport van Gecommitteerden van Hun Edel Groot Mogende van den Jare 1786 zullen toelaten, van wegens deze Stad ter Staatsvergadering ten ernstigste zal worden geïnsteert, om het Commissoriaal Besoigne daar in te houden, en daar van eene zodanige afkomst gemaakt, als de zaak zelve zal blyken te meriteren.

Dat ten twaalfden, ten opzigte van alle weldenkende Burgers, die zig door bescheidenheid, attachement aan het Huis van Oranje en getrouwigheid aan de Regering hebben gedistingueerd, dezelve op het favorabelste aan alle Departementen in Regering zullen aanbevolen worden, ten einde hun te doen genieten zodanige gunsten en protectien, als met een iegelyks staat en conditie overeenkomstig geoordeeld zal worden.

Dat eindelyk, het beleid der zaken van Staat, Stad, Politie en Justitie geheel en alleen aan de Regering aanbevolen blyvende, een ieder der Burgeren rustig tot de beoeffening van zyn beroep zal wederkeren, zonder zig nu meer met de overwegingen van Gemeene-Lands of Stedelyke zaken op te houden, of waar door zy ligtelyk tot gelyke uiterstens zouden kunnen vervallen, als zy zelven in andere hunner Medeburgeren met recht hebben veroordeeld, en waar tegen ook alreeds by Placaten van den Lande is voorzien geworden, by welke ernstige vermaning Heeren Commissarissen, ten besluite, nog te voegen hebben eene welmeenende Dankzegging aan de Geconstitueerden der en de zulken uit de Burgery, welke de bezwaren en belangen hunner Medeburgeren op de bescheidendste wyze aan Heeren Commissarissen hebben voorgedragen, betuigende Heeren Commissarissen van wegens Zyne Doorluchtige Hoogheid, dat zy ten allen tyde zullen gedenken hunne gedane diensten ten al-

ge-

gemeenen nutte, en, daar zy zig in deze Stad byzonderlyk met zo veel orde en geschiktheid gedragen hebben, achten Commissarissen, dat zy zig, zo wel by hunne Mede-Burgeren als by hunne Regeering, verdienstlyk gemaakt hebbende, als nu met volle eer en contentement in voorschreven kwaliteiten hebben gedefungeert. ROTTERDAM.

Den 21 April heeft Mr. *Pieter Paulus*, aan de Algemeene Staten dit Request ingeleverd.

Aan de Hoog Mogende Heeren
STATEN GENERAAL *der*
VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen Mr. *Pieter Paulus*, Raad en Advocaat-Fiscaal ter Admiraliteit op de Maze.

Dat het Uw Hoog Mog. behaagd hebbende by Hoogstderzelver Resolutie, in dato 6 February laatstleden, den Suppliant te gelasten, om, ter zake van den Inhoud van zekeren Brief, dien de Suppliant den 8 Sept. 1787 aan Mr. *D. Costerus*, Burgemeester te Woerden, zoude hebben geschreeven, zig by provisie te moeten onthouden van de waarneeming van alle de delen tot zyne functie specteerende, en zulks zonder den Suppliant deswegens alvorens direct of indirect te hebben gehoord; de Suppliant zig gevleid hadde, dat Mr. *Mattheus van der Pot*, door U H. Mog. onder anderen belast met de examinatie van den voorn. Brief, en met de inquisitie naar des Suppliants verder gedrag *in officio*, wel dra zyne Actie deswegens tegen den Suppliant voor zynen competenten Rechter zoude hebben geïnstitueerd, by aldien hy gemeend had, 'er eenige tot zynen las-

 ten

ROTTERDAM.

Request van Mr P. Paulus aan de Staten Generaal.

ten te hebben; ofte, indien hy den voorsz. Brief, waar op de Resolutie van Uw Hoog Mog. ondertusschen alleen berust, niet genoegzaam rekende, (zo als men daar in ook in der daad wel gelyk moest hebben) om daar uit eenige grond tot eene Actie te kunnen halen; dat hy als dan geene zwarigheid zoude hebben gemaakt zulks rondelyk te declareren, en dat Uw Hoog Mog. als dan niets geëmpresseerder zouden hebben gehad, dan Hoogstderzelver voorsz. Resolutie in te trekken, en den Suppliant alzo in de exercitie van zyn Ampt wederom te herstellen.

Dat de Suppliant dienvolgends, van zyne volkomene onschuld bewust, en integendeel by zig zelven op de levendigste wyze gepenetreerd van de trouwe en yver, waar mede hy zyn post steeds ten algemeenen beste van den Lande, of van de gezamentlyke Bondgenooten, heeft waargenomen, dan ook by herhaling by den Raad ter Admiraliteit op de Maze, als zyne competente Rechters in alle zaken zyn Officie concernerende, en aan welken alle zyne handelingen van zo na by bekend zyn, by herhaling heeft geïnsteerd, dat hy in Justitie mogt worden gehoord, en dat aan hem in dezen prompt regt mogt worden gedaan, daar hy zig dorst verzekerd houden, dat zulks niet anders dan tot zyne complete Justificatie zoude kunnen strekken; en zulks te meer, daar de Suppliant in het zekere was onderrigt geworden, dat de voorn. Mr. *Mattheus van der Pot* van zig kon verkrygen, Bedienden Officieren van welgem. Raad op zyn Kamer by zig te ontbieden, en aldaar ten byzyn van niemand anders te ondervragen, of 'er ook iets mogt te vinden zyn, waar uit eene meer of mindere misdaad of beschuldiging ten laste van den Suppliant zoude kunnen worden geïnfereerd, terwyl de Suppliant met eerbiedige fiducie meende, dat deze handelwyze ten eenemaal onbestaanbaar was: dat het ten hoogsten gevaarlyk was

voor

voor een ieder mensch, verhooren op zulk eene wyze ten laste van iemand in te rigten; zo wel ten opzigte van den Verhoorder als van den Beschuldigden, daar 'er niets, in het algemeen genomen, gemakkelyker is, dan dat Lieden, die niet daaglyks gewoon zyn met Rechtsgeleerden, min nog met zulken, die den naam van Fiscaal dragen, te spreken, zig tegen hunne eigene intentie uitdrukken, de vragen zelf kwalyk begrypen, of kwalyk begrepen worden, en zig zelven alzo en anderen in onaangenaame omstandigheden helpen: zaken altemaal, die des te gevaarlyker worden in tyden van partyschap en beroerten, wanneer het Officie van een Rechter dubbeld nodig is, om op het geven van getuigenissen een wakend oog te houden: en dienvolgends, dat die genen, welken hy zou mogen goedvinden te hooren, mogten worden gedagvaard voor welgemelden Raad, om ten overstaan van twee Commissarissen te worden gehoord op al zulke vragen, als hy aan dezelve zou meenen te moeten doen, ten einde voor te komen, dat geene kwalyk verstaane of uitgedrukte informatien mogen worden in de Waereld gebragt, en niemand ten onregte bezwaard of zelf in moeilyke omstandigheden gebragt worde, met byvoeging, dat de Suppliant van nu af aan moest protesteeren tegen alle illatien, consequentien, welken *casu quo* uit de voorsz informatien ten zynen laste zoude kunnen worden getrokken, dezelve considereerende wederregtelyk, nul en van onwaarde; doch dat dezelve in tegendeel niets meer verlangde, dan dat alle mooglyke informatien door den voorn. *Van der Pot*, of door wien het ook zou mogen wezen, ten zynen opzigte genomen wierden, mits zulks geschiede op eene behoorlyke wyze.

Dat de Suppliant ondertusschen, zonder dat door voornoemde Mr. *M. van der Pot*, den voorsz. weg is ingeslagen, en dus zonder dat aan hem Suppliant eenige gelegenheid gegeeven is, om zig op wat het ook

ROTTERDAM.

Request van Mr. P. Paulus aan de Staten Generaal.

ROT-
TER-
DAM.

Request van Mr. P. Paulus *aan de Staten Generaal.*

ook zou mogen wezen te verantwoorden, ja zonder zelfs, dat hy tot hier toe weet, wat eigenlyk tegen hem is ingebragt, en waar in zelfs de misdaad bestaat, waar op de Resolutie van Uw Hoog Mog. van den 6 Febr. laatstleden eigenlyk berust; nu onlangs by gerugten hebbende vernomen, dat door denzelven Mr. *Van der Pot* ten opzigte van den Suppliant een Rapport is in de Waereld gebragt, en aan Uw Hoog Mog. ingeleverd geworden, daar uit wel niet anders heeft kunnen besluiten, dan dat het zelve ten zynen opzigten allezints moet wezen satisfactoir, daar de Suppliant zig meent te kunnen verzekerd houden, dat, ingevalle aan den voorn. Mr. *M. van der Pot* eenige zaken of omstandigheden waren voorgekomen, die onder het oog van Uw Hoog. Mog. verdienden te worden gebragt, Hy den Suppliant buiten twyffel gelegenheid zoude hebben gegeven, om, des goedvindende, hem daar op te elucideeren en de nodige informatien te bezorgen, ten einde ook vooral, om, zonder genoegzaam onderzoek *ab utraque parte*, niet in gevaar te worden gebragt, om U Hoog Mog. een menigte abusive zaken en omstandigheden onder het oog te brengen, daar het toch aan den eenen kant eene zekere waarheid is, dat Uw Hoog Mog. by het nemen van Hooggemelde Resolutie van den 6 February laatstleden, geene intentie kunnen hebben gehad, om den voorsz. Mr. *Van der Pot* te authoriseren tot het opzamelen en produceeren van allerlei zaken en omstandigheden, zy mogten dan waar of valsch zyn, veel min nog om daar op *in judicando* eenig reguard, hoe ook genaamd, te nemen; en de Suppliant, aan den anderen kant, by zig zelven volkomen geperfuadeerd is, dat de behandeling daar en boven, die de Suppliant ten opzigte van voorn. Mr. *M. van der Pot* in vorige dagen heeft gehouden, toen hy, namelyk, geadsisteert met zyn Oom *Van der Pot* in 's Hage, de Suppliant by herhaling op

de

de humbelste wyze kwam solliciteeren, om, als Secretaris in de Commissie tot het justicieel onderzoek van de bekende zaak van Brest te worden geëmployeerd; zulks niet zouden hebben gemeriteerd.

ROTTERDAM.

Request van Mr. P. Paulus aan de Staten Generaal.

Dat de Suppliant zig hier van nog te meer overtuigd meent te kunnen houden, om dat hy voor zig zelven ten vollen bewust is, dat men naar waarheid te werk gaande niets zal kunnen allegeren, waar uit eenige misdaad, hoe ook genaamd, tegen den Suppliant zal kunnen worden geëlicieerd, en het dus *a priori* onmooglyk is, dat het voorsz. Rapport iets ten nadeele van den Suppliant zoude kunnen behelzen.

Dan, dat hoe zeer de Suppliant daar van alzo meent te hebben eene morele persuasie, hy nogthans daar van niet kan hebben een absolute zekerheid, en dat het derhalven altyd mooglyk blyft, dat hetzelve Rapport iets ten laste van den Suppliant zoude kunnen involveren; het welk hoe abusivelyk het zelve ook zoude mogen wezen, nogthans aan Uw Hoog Mog. zoude kunnen wezen gesuppediteerd.

Dat hoe wel de Suppliant van de billykheid van Uw Hoog-Mog. genoegzaam verzekert is, om te moeten verwagten, dat Hoogstdezelven in dien gevalle den Suppliant niet onverhoord zouden veroordeelen, of zyne volkomene defensie doen erlangen, de Suppliant niet te min gemeend heeft zig aan Uw Hoog Mog. te mogen adresseeren, en van Hoogstdezelven, zo wel instantig als eerbiedig, te mogen verzoeken, dat het Hoogstdezelven behagen mag het voorsz. Rapport in dit geval te stellen in handen van den Suppliant, omme zyn belang daar op ten spoedigsten aan Uw Hoog Mog. te laten toekomen, indien, namelyk, Uw Hoog Mog. vermeenen zouden, dat op het zelve Rapport eenig reguard zou kunnen worden genomen; ofte dat Uw Hoog Mog. de voorsz. Resolutie van 6 Febr. voor zo verre als daar by aan den Suppliant is geïnterdi-

ROT-TER-DAM. ceerd de waarneeming van alle de delen, tot zyne Functie specterende, gelieven in te trekken, en de Suppliant alzo niet langer van de exercitie van deszelfs Ampt en Bediening mag blyven gepriveerd.

't Welk doende, enz.

Den 21 April 1788.

Niet te min hebben de Algemeene Staten geoordeeld reden te hebben om den Heere Mr. *Pieter Paulus* van zynen post als Raad en Advocaat Fiscaal by het navolgend besluit te ontzetten:

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren* STAATEN GENERAAL der VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Mercurii den 23 *April* 1788.

Is gehoord het Rapport van de Heeren *Torck van Rozendaal*, en andere Hun Hoog Mogende Gedeputeerden tot de zaken van de Placaten en Reglementen, hebbende ingevolgen en ter voldoening van Hun Hoog Mog. Resolutie Commissoriaal van den 17 dezer lopende Maand geëxamineerd het ampel schriftelyk Rapport van Mr. *M. van der Pot*, waarnemende het Officie Fiscaal van de Generaliteit aangaande het gedrag van Mr. *Pieter Paulus*, gesuspendeerd Raad en Advocaat-Fiscaal van het Collegie ter Admiraliteit op de Maze, zo wel voorkomende in zekere Missive door denzelven geschreven den 8 September 1787 aan den Heer Mr. *Dirk Costerus*, Regeerend Burgemeester der Stad Woerden, als in andere gevallen tot zyne functie specterende,

rende, alles breder in de Notulen van den 6, 10 en 21 February dezes Jaars vermeld.

En daar nevens ingevolgen en ter voldoening van Hun Hoog Mog. Resolutie van gisteren, geëxamineerd hebbende de Requeste van Mr. *Pieter Paulus*, verzoekende om de redenen daar by geallegeerd, dat het Hun Hoog Mog. behagen mogte het voorn. Rapport, ingevallen het zelve iets ten lasten van den Suppliant zoude kunnen involveren, te stellen in handen van den Suppliant, om zyn belang daarop ten spoedigste aan Hun Hoog Mog. te laten toekomen, indien namentlyk Hun Hoog Mog. vermenen zouden, dat op het zelve Rapport eenig reguard zoude kunnen worden genomen, of dat Hun Hoog Mog. derzelver Resolutie van den 6 February, voor zo verre daar by aan den Suppliant is geïnterdiceerd, de waarneming van alle de delen tot zyne functie specterende, gelieven intetrekken, en de Suppliant alzo niet langer in de exercitie van deszelfs ampt en bediening mogen blyven geturbeerd.

ROTTERDAM. *Resol. tot ontslag van Mr. P. Paulus als Raad Adv. Fiscaal.*

Waarop gedelibereerd, en na examinatie van het voorn. Rapport en verscheide andere zaken en omstandigheden in het besoigne geallegeerd, ten klaarste geapprobeerd bevonden zynde, dat de pointen ten lasten van gem. Mr. *Pieter Paulus*, welke Hun Hoog Mog. in dezen zouden kunnen moveren, bestaan in klare faiten, waarop het onnodig is nadere informatien van denzelven in te nemen, als het welk tot niets anders zoude kunnen dienen dan om een zaak, die op zich zelve van de grootste evidentie is, en die een spoedige voorziening vereischt, te verwarren, en op den langen baan te schuiven, en in achting genomen zynde, dat na het gedaan onderzoek aangaande de conduite van den gem. Mr. *Pieter Paulus* uit alle de daar by aangevoerde omstandigheden en gebeurtenissen te zamen genomen, overvloedig consteert, dat dezelve Mr. *Pieter Paulus* zich voor het oog van de gantsche waereld zeer diep heeft gemengd, en

ROTTERDAM.

Resol. tot ontslag van Mr. P. Paulus, als Raad Adv. Fiscaal.

een principaal bestier heeft gehad in de maatregelen, die door een verderflyke Cabaal tot verandering van de ware Constitutie dezer Republiek, en speciaal tot vermindering van de wettige authoriteit van Zyne Doorl. Hoogheid, als Admiraal Generaal, zyn ondernomen. Dat zodanige conduite direct strydig zynde met de verplichtingen van den post, dien hy bekleede, en met zyn betrekkingen zo tot de Generaliteit als byzonder tot de persoon van Zyne Doorl. Hoogheid, als Hoofd van het Zee-Wezen van den Staat, hem Mr. *Pieter Paulus* met het hoogste recht heeft doen verliezen alle aanspraak op het vertrouwen van Hun Hoog Mog. en van Hooggem. Zyne Doorl. Hoogheid. Is goedgevonden en verstaan, dat, onverminderd de Actie, welke in rechten tegens hem zal kunnen of mogen worden gesustineerd, de Commissie van Raad en Advocaat Fiscaal van het Collegie ter Admiraliteit op de Maze, door Hun Hoog Mog. op den 7 April 1785 aan gemelde Mr. *Pieter Paulus* gegeven, zal worden ingetrokken en buiten effect gesteld, zo als by dezen geschied: wordende dienvolgens meergem. Mr. *Pieter Paulus* in die kwaliteit gedemitteerd, en van den Eed aan den Lande in dezelve kwaliteit gedaan, gehouden voor ontslagen.

En zal Extract van deze Hun Hoog Mog. Resolutie gezonden worden aan 't Collegie ter Admiraliteit op de Maze, tot derzelver informatie, mitsgaders aan gemelden Mr. *Pieter Paulus* tot deszelfs naricht: zullende denzelven daar benevens worden aangeschreeven en gelast, om alle de Chartres en papieren tot het zelve Ampt en deliberatien van Raad ter Admiraliteit specterende, voor zo verre die onder hem berusten, aan een der Secretarissen van het zelve Collegie over te geven onder behoorlyk recepis.

Accordeert met het voorsz. Register.

G o-

GORINCHEM.

GORINCHEM.

De Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Erfstadhouder, ter veranderinge van de Regeeringen in de Steden van Holland, hebben den 9 April 1788 alhier de Magistraats-Verandering volbragt, en aangesteld tot Vroedschappen, „ Mr. *Willem Hendrik van Barnevelt*, Jr. *Simeon Collot d'Escury*, Heer van Sliedrecht en Waaldwyk, Mr. *Sebastiaan van Nooten*, Mr. *Johan Schildbouwer van Hoey*, Mr. *Abraham van Bleiswyk*, Vryheer van Eeten en Meeuwen, Heer van Babilonienbroek, *Adriaan Pompe*, Mr. *Dionys Hendrik van Schuylenburch*, Dr. *Theodorus van Diepenbrugge*, *Matthys Snoek* Huibertsz., Mr. *Jan Ouwens*, *Harmanus Johan van Berchyex*, (absent,) *Lambertus van Meerten*, *Thomas Dolegius Adriaan Verboom*, *Johan Hubert Gerard van Borcharen*, *Jan Snoeck* Gysbertsz., *Johannes van Gennep*, Mr. *Servatius Gysbertus Brouwer* en *Nicolaas de Gyselaar*, (blyvende Secretarissen doch zonder Consequentie,) *Jacob van Dam*, *Christiaan Schuller*, Mr. *Gerard van Lom*, Mr. *Bruno Josias van der Does*, *Willem Hendrik van Barnevelt*, (absent,) *Wouter van Eeten*. Tot Burgemeesteren, Mr. *Johan Schildbouwer van Hoey*, tot 1 January 1789, *Adriaan Pompe* en Dr. *Theodorus van Diepenbrugge*, tot 1 January 1790. Tot Schout (by continuatie,) Mr. *Abraham van Bleiswyk*, Vryheer van Eeten en Meeuwen, Heer van

Ba-

Gorinchem. Babilonienbroek. Tot Scheepenen, Mr. *Jan Ouwens*, *Jan Snoeck* Gysbz., *Christiaan Schuller*, Mr. *Bruno Josias van der Does*, *Hendrik Martinus Pompe*, Heer van Lombardyen, *Justinus Cornelis van Meerten*, *Hendrik Chatelain*. Tot Scheepenen Commissarissen van 's Lands Middelen, *Jan Snoeck* Gysbz., Mr. *Bruno Josias van der Does*, *Hendrik Martinus Pompe*. In Gecommitteerde Raden (by continuatie,) *Thomas Dolegius Adriaan Verboom*. In de Provinciale Rekenkamer (met Mey 1788,) Jr. *Simeon Petrus Collot d'Escury*, Heer van Sliedrecht en Waaldwyk. Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit op de Maze, (by continuatie tot November 1788,) Mr. *Sebastiaan van Nooten*. En dan tot November 1791, Mr. *Johan Schildbouwer van Hoey*."

BRIELLE.

Wy hebben in ons voorgaand Stukje de aankomst van de Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid tot de verandering der Regeering gemeld. Den 2 April des morgens ten elf uuren reden Hun Edel Mogende naar het Stadhuis, gezeten in een koets, gevolgd van een andere, waar in de Heeren Secretarissen, zo van de Commissie als van de Stad, zich bevonden, voorafgegaan door twee Militaire Ordonnances en twee Stads Bodens.

Aan het Stadhuis, waar uit een groote Oranje-Vlag en Wimpel was gestoken, gekomen zynde, terwyl de Hoofdwacht met het

het geweer paradeerde, en de Heeren Officieren met Sponton en Vaandel, onder 't roeren van de trom de Krygsgroet deeden, namen Hun Edel Mogende zitting in een van de twee Vertrekken daar toe gefchikt, en wel, volgens derzelver keuze, in Scheepens Kamer, latende zich middelerwyl het klokkenfpel lustig hooren, voornamenlyk door het aloude deuntje *Wilhelmus van Nasfauwe.* De Gecommitteerden op het Raadhuis gezeten zynde, gaven omtrend 12 uuren gehoor aan de afgezondenen uit de gezamenlyke Burgerye dezer Stad, behoorlyk gemagtigd, om hunne opwachtinge, namens de Burgery, te maken, en hunne bezwaaren, voor te dragen gelyk dan ook door een ingeleverd Request gefchiedde, beftaande deze Geconftitueerden uit Officieren en 6 Rotsgezellen der drie Burger-Vaandels. Hun Ed. Mog. na nog een wyle tyds op het Stadhuis vertoefd te hebben, zyn in dezelve orde naar 't Jacht terug gekeerd. By deze gelegenheid waren de ftraaten ter wederzyde gefchaard en bezet door een groote menigte van aanfchouwers. Men herinnerde zich, dat het juist den eerften April voor twee Eeuwen de groote dag der Verlosfing was, waar op de Eerftelingen der Vryheid werden ingezameld in eene Stad, die gelyk zy toen Oranje hulde deedt, aan dien naam en de conftitutie door denzelven gevestigd, befchermd en behouden, altyd is getrouw gebleven, ook in de laatfte onlusten, welken de komst dezer Commisfie tot herftellinge van het vertrouwen BRIEL-LE.

wen

BRIEL-LE. wen en gedüurzame rust noodzakelyk heeft gemaakt.

De Heeren Commisſarisſen hier op wederom naar 's Hage vertrokken, en den 6 des avonds terug gekomen zynde, hebben de Regeering veranderd, zo als blykt uit deze Publicatie:

WY WILLEM, by de Gratie Gods, Prinſe van Orange en Nasſau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlisſingen, Baron van Breda, Diest, Beilſtein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Ysſelſtein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erf-Heerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemſtad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marſchalk van Holland, Erf-ſtadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Kapitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Kapitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousſeband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c.

Allen den genen, die dezen zullen zien of horen lezen ſalut: doen te weeten, dat Wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harten neemende, dan dat de reſpective Steden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderſchap ſorteerende, mogen worden gebragt in zodanige orde en Regeeringe waar door derzelver rust en voorſpoed worden geſtabileert, en Ons zo door de publieke notoriteit, als door den voordragt van Gedeputeerden der Stad Brielle, kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad, tusſchen

schen de Regenten en Ingezetenen onderling, zodanige diffidentie was ontstaan, waar door Ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maken van de authorisatie by Resolutie van de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Holland en West-Friesland van dato 31 October 1787 op Ons verleend, en voorts uit 't Rapport van Onze Commissarissen Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Grave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailliuw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Merens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland, welken wy (om pressante affaires Ons personelyk in de voorsz. Stad niet kunnende laten vinden) derwaards hadden gezonden, van al het vorenstaande nader geïnformeert zynde, mitsgaders dat zeventien van de twintig in functie zynde Vroedschappen, als mede de Pensionaris, Secretaris en Substituut-Secretaris der voorsz. Stad, hebben verklaard, ter bevordering van Ons voorsz. goed oogmerk geneigd te zyn, hunne respective posten ter Onzer dispositie te stellen, hebben goedgevonden de voorsz. meeninge en intentie der voornoemde zeventien Vroedschappen en Ministers met Onze approbatie te secondeeren; dienvolgends houden Wy mits dezen dezelven voor ontlast van hunne voorsz. posten, henlieden bedankende voor den dienst aan de Stad Brielle tot nu toe gepræsteerd, zo als Wy mede hebben goedgevonden de drie overige Vroedschappen der voorsz. Stad te ontslaan, gelyk Wy dezelve ontslaan by dezen van hunne voorsz. functien, zodanig nogthans, dat alle de voornoemde, zo ontlaste als ontslagen Regenten, daar door niet zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden naam en faam, veel min dat dezelve daar uit zullen mogen worden gesuspicieert, zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedragen te hebben; interdiceerende wel striktelyk

BRIELLE.

Publicatie tot verandering der Regeeringe.

eenen

BRIEL-LE.

Public. tot verandering der Regeringe.

eenen iegelyken wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by dezen door Ons ontslagen Regenten daarover te betigten, veel min hunne persoonen of goederen eenigzints te molesteeren, beschadigen of incommodeeren, dezelve gewezene Regenten mitsgaders hunne Familien en Goederen ten dien einde nemende in onze speciaale protectie en sauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hun Edele Groot Mogende.

Wyders hebben Wy goedgevonden aan te stellen, gelyk Wy aanstellen by dezen

TOT VROEDSCHAPPEN.

Mr. *Andreas van der Sluys*, Dr. *Adriaan de Mirell*, *Augustinus van der Crap*, Dr. *Cornelis van Dam van Aarden*, Mr. *Ocker Gevaerts* Heere Johansz, Mr. *Adriaan Mattheus de Wit*, *Jacobus Roest*, *Alexander Marius Cleyn*, *Adrianus Johannes Hogendyk van Domselaar*, *Asfuerus Bresser*, *Gabriel Leonard van Oosten*, *Adriaan de Mey*, *Pieter van Hoogwerff* Georgsz., Mr. *Pieter Hendrik Hoog*, *Jan Marcus Heeneman*, *Johannes van der Schilt*, (blyvende Substituut-Seceretaris, zonder consequentie voor 't vervolg,) Mr. *Charles Christoffel Brender a Brandis*, Mr. *Willem Pieter van Alaerwereld*, *Johannes van der Minne* en *Charles Gerard van Baerle*.

TOT PENSIONARIS.

Mr. *Jacob. Camper*.

TOT SECRETARIS.

Mr. *Carel Willem Hogerwaard*.

TOT SUBSTITUUT-SCHOUT.

Johannes van der Schilt. Ge-

Gelyk Wy mede hebben goedgevonden de thans in functie zynde

BRIEL-LE. *Public. tot verandering der Regeeringe.*

BURGEMEESTEREN.

Mr. *Andreas van der Sluys* en *Alexander Marius Cleyn.*

SCHEEPENEN.

Mr. *Andreas van der Sluys*, Dr. *Adriaan de Mirell*, Mr. *Ocker Gevaerts* Heere Johansz., *Jacobus Roest*, *Gabriel Leonard van Oosten*, *Heiman Volker*, *Simon van der Burgh*, Mr. *Pieter Hendrik Hoog* en *Libertus van Bokkelen.*

Mitsgaders SCHEEPENEN-COMMISSARISSEN.

Dr. *Adriaan de Mirell*, Mr. *Ocker Gevaerts* Heere Johansz. en *Jacobus Roest.*

EN RADEN.

Johan Marcus Heeneman en *Joost van Sina.*

Als mede den GECOMMITTEERDE RAAD ter Admiraliteit op de Maze.

Augustinus van der Crap.

in hunne voorsz. respective posten te continueeren.

Voor behoudende aan Ons, om, ingevalle van non acceptatie *van een of meer der voorsz. aangestelde Regenten, de daar openblyvende plaatzen te vervullen.*

Voorts gelasten Wy onze voornoemde Commissarissen, om in onzen naam de voorsz. Vroedschappen en Ministers in derzelver respective qualiteiten de gewoone Eeden af te nemen, als mede den Eed,

 by

BRIEL-LE. by Resolutie van Hun Edele Groot Mog. van dato 15 February 1788 gearresteerd, luidende als volgt:

Public. tot verandering der Regeeringe.

„ Wy belooven en zweeren gehouw en getrouw „ te zullen zyn aan de Constitutie en Regeeringsform van den Lande van Holland en West-Friesland, bestaande in de hoogste en Souveraine Overheid van Hun Ed. Groot Mog. de Staten van denzelven Lande, met het Erfstadhouder, Gouverneur, Kapitein en Admiraalschap-Generaal, erfelyk in het Doorluchtig Huis van Orange, zodanig als het zelve in Hun Ed. Groot Mog. Resolutie van den jaare 1747 is opgedragen, en by den tegenwoordigen Heere Erfstadhouder in den Jaare 1766 aanvaard."

En eindelyk nog om alle de Vroedschappen en Ministers, welke die Ampten op den 23 November 1787 bekleed hebben, en by dezen wederom zyn aangesteld, te doen presteeren den Eed by Hun Ed. Groot Mog. Resolutie van 23 November 1787 geordonneert, houdende:

„ Dat zy verklaaren, dat zy aan de Acte van „ Verbintenis, welke op den 8 Augustus 1787 tusschen verscheiden zich noemende Vaderlandlievende Regenten, te Amsterdam aangegaan, en door dezelve en naderhand mede door vele andere getekend is, of generlei deel hebben gehad, direct of indirect, of, by zo verre zy daar aan eenig deel direct of indirect gehad mogten hebben, daar van te resilieeren en zich ontslagen te houden van alle uit dien hoofde gecontracteerde verpligting."

Wyders verklaren Wy Onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten, (ook van den zodanigen onder hen, aan welkers tyd van Poorterschap ietwes ontbreekt) in maniere als voren gedaan, in dit extraordinair geval, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorsz. Stad Brielle, en tot wegneming van diffidentie en onlusten aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aan-

aanzien van de Privilegien, Vryheden of Geregtigheden der voorsz. Stad, en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve competeerende; die Wy verstaan, dat in haar oude kracht en vigeur blyven zullen.

BRIELLE.

Public: tot verandering der Regeeringe.

En dewyl Wy een byzonder belang stellen in alles wat in ons is te helpen toebrengen, om de rust, eendracht, het vertrouwen, en den daar uit spruitenden bloei van dit gezegend Gewest, en van de voorsz. Stad Brielle te doen herleven, *reserveeren Wy aan Ons (om zo spoedig mogelyk) op de respective addresſen, welke daar toe zouden mogen strekken, aan Onze voornoemde Commisſarisſen gedaan, te disponeeren, en zodanige verdere ordres te stellen, als Wy ten meesten nutte zullen oordeelen te behooren.*

Eindelyk vermanen Wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorsz. Stad Brielle, dat zy alle tot hier toe gesubsisteerd hebbende Partyschappen en Animositeiten laten varen, het gepasseerde wederzyds vergeven en vergeten, en gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vrede en goede harmonie zamen leven: Terwyl Wy het betrachten of nalaten van dezen plicht van de zyde der genen, die professie maken van aanklevers te zyn van de belangens van Ons Huis, zullen aanmerken als den toetssteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende Wy voorts, en des noods beveelende, dat alle Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun voortaan in het generaal zullen betragten, al het gunt de plicht van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op pœne dat de genen, welke bevonden zullen worden tegen deze Onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de beveelen van dezelve schuldig te maken, als verstoorders van de gemeene rust en verachters van Onze heilzame oog-

 mer-

BRIEL-LE. merken en beveelen, naar exigentie van zaken; en volgens de wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel zullen worden gestraft.

Gedaan in 's GRAVENHAGE den 5 April 1788.

(*Was geteekent*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

W. VAN CITTERS.

By deze gelegenheid was veel gejuich onder het Volk, het welk na het aflezen van de Publicatie met de hoeden wuifden, by herhaaling *boezée* riep, en by het vertrek der Heeren Commissarissen van het Stadhuis naar het Jacht, de paarden afspanden, en de koets zelve voorttrok: anderen plaatsten zich agter en voor op de koets, en zwaaiden gedurig den Oranje-Vlag.

ALKMAAR.

Den 10 April des avonds, hebben eenige Liefhebbers der Sterrekunde alhier, voor de eerstemaal, waargenomen een zeker licht op het donker gedeelte der Maan, door den beroemden *Herschel* allereerst ontdekt, en met eeni-

eenige waarschynlykheid voor een brandende berg gehouden. De waarneeming geschiedde met een Astronomische of Sterrekundigen Kyker van tien voet Rhynlands, en twee en een half duim opening, het voorwerp honderd vyftig maal vergrootende. ALKMAAR.

Den 20 dezer maand kwamen ook in deze Stad de Commissarissen van Zyne Doorl. Hoogheid, tot de verandering der Regeering, en namen hun intrek in het Logement den *Toelast*, om aldaar de bezwaaren der Burgers te ontvangen. De *Oprechte Vaderlandsche Societeit* hadt aldaar voor gemelde Heeren Commissarissen een Eerepoort opgerigt, welke alle avonden is verlicht geworden, gelyk ook eene Eerepoort was geplaatst voor het Amsteldammer Veerhuis, alwaar de Societeit is.

Hunne Edel Mogende zyn den 24 April van hier naar Hoorn vertrokken.

HOORN.

Den 24 dezer maand 's middags om half een uur kwamen alhier van Alkmaar, onder 't lossen van 't kanon en het speelen der klokken, de Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, tot de verandering van de Regeering. Na dat dezelve voor aan in de Stad waren gekomen, wierden de paarden door den yver van het volk van het rytuig afgespannen, en door een aantal lieden, onder een gestadig gejuich van *boezée* en *Vi-*

HOORN. *vat Oranje*, getrokken tot aan het Prinsen Hof, daar Hun Edel Mogende, benevens derzelver Secretaris Mr. *Poelman*, hun intrek hebben genomen, en begroet wierden door de Heeren regeerende Burgemeesteren, benevens den Pensionaris, als mede door Hun Edel Mogende, de Heeren Gecommitteerde Raden van West-Friesland en het Noorder-Kwartier, en derzelver Geheimschryver; welk Collegie op dien tyd vergaderd was. Vervolgens zyn voornoemde Heeren Commissarissen door de Collegien van de Admiraliteit, van Justitie, als mede de Kapiteinen van de Schutteryen, door de meeste Lieden van aanzien, en veele Burgers verwelkomd.

Wy hebben reeds in ons Stukje van de maand Maart bl. 452 en volgg. en van deze maand bl 600 en volgg. verslag gedaan van het Bericht van Gecommitteerde Raden van het Noorder Kwartier, omtrend de verrigtingen van dat Collegie in de voorledene onlusten. De Heer Mr. BERNARD BLOK, welke Secretaris en Commies der Financie van dat Collegie was, en de ziel en 't eerste beweegrad van deszelfs werkingen, die daarom by de omwenteling raadzaam vondt de wyk naar Frankryk te nemen, is met de gewoone plegtigheden in 's Hage door het Hof van Justitie openlyk ingedaagd, om in persoon op den 9 Juny aanstaande voor den Hove te verschynen, op straffe van banning.

Deze Heer Mr. BERNARD BLOK, heeft in

in de Hollandsche Dagpapieren van deze maand deze Bekendmaking doen plaatsen: HOORN.

De Ondergeteekende in de Rotterdamsche Courant van den 15 dezes, gezien hebbende het geëxtraheerde uit het Adres van de Heeren *Kloek*, *Verschuur* en *Van Wallendal*, aan Hun Ed. Groot Mogende gepresenteerd, vindt zig verpligt het Publiek te moeten adverteeren, dat hy Ondergeteekende, zo dra hy van het voorschreeve Adres, te gelyktydig met het Rapport van Heeren Gecommitteerde Raden over de Zee-Armade en het gewapend Burger-Corps ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mog. ingeleverd, was geïnformeerd geworden, ten eersten het bepaald besluit heeft genomen, het gehouden gedrag van de meerderheid van het Collegie van Heeren Gecommitteerde Raden, zedert de ontstaane oproerige bewegingen te Hoorn, tot de voorgevallene Revolutie in de Republiek, by eene ampele Apologie te defendeeren; dat hy gerust durft te declareeren, in staat te zyn, alle die hatelyke assertien, ten zynen laste by dat Adres aangevoerd, volledig te kunnen refuteeren; dat de Ondergeteekende met andere particuliere zaken thans geoccupeerd zynde, waar door hy verhinderd wordt aan de voorsz. Apologie met den vereischten spoed te arbeiden, tot zyne provisioneele justificatie egter vermeend niet ondienstig te zyn, hier by te moeten voegen de Resolutie van Heeren Gecommitteerde Raden van den 17 Aug. laatstleden (*), uit welker præmissen het aan een ieder ten eersten zal moeten geblyken, dat hy geenzints de wil van den Souverain, zo als die Heeren hebben kunnen goedvinden te avanceeren, tot eene basis van die Resolutie gelegd, maar daar by voorgedragen heeft, dat hy tot het doen van dat voorstel, was geadieerd geworden door verscheidene cordaate Vaderlandsche

Bekendmaking van Mr. B. Blok.

(*) Zie NIEUWE NED. JAARB. 1787, bl. 4179.

HOORN. sche Vrienden; terwyl de Heeren *Kloek* en *Verschuer*, welke met den Heer *Claus* en de Ondergeteekende de Besoignes van de Gedeputeerdens uit de Schutteryen en Genootschappen op den 21 Augustus daar aan volgende hebben bygewoond, hun zeer wel zullen kunnen herinneren, dat by de deliberatien over de betaling der manschappen, door Gecommitteerdens uit het Collegie van Heeren Gecommitteerde Raden gedeclareerd is geworden, daar toe zonder speciaale qualificatie van den Souverain of van de Commissie te Woerden niet te kunnen concurreeren, dat uit dien hoofde de Besoignes in zo verre *re infecta* zyn afgelopen; dat de Ondergeteekende in zyne qualiteit, even als alle de Heeren Gecommitteerde Raden, onkundig is geweest van de Remotie in de Regeeringen van de Steden Hoorn en Medemblik, als ook van de operatien van het gewapend Burger-Corps, in zo verre dezelve strydig mogten geweest zyn met het salutair oogmerk van Heeren Gecommitteerde Raden.

Bekendmaking van Mr. B. Blok.

B. BLOK.

PARYS den 28 Maart 1788.

ZEELAND.

MIDDELBURG.

BY gelegenheid van de eerste verschyning van den nieuwen Raad-Pensionaris Mr. W. A. VAN CITTERS ter Vergaderinge van de Staten dezer Provincie, deedt deze opvolger van den vorigen Raad-Pensionaris Mr. *L. P. van de Spiegel*, den 25 April 1788 deze aanspraak:

EDE-

EDELE MOGENDE HEEREN!

Na den Heer *Van Lynden* alvorens te hebben bedankt, voor de vriendelyke en flatteuse uitlatingen, waar van Zyn Hoog Ed. zig in naam van U Ed. Mog. ten mynen opzigte, by myne tegenwoordige verschyning voor U Ed. Mog. in deze hoog aanzienelyke Vergadering heeft gelieven te bedienen, zy het my verder gepermitteerd aan U Ed. Mog. met allen eerbied voor te dragen, dat ik op gisteren, op eene gantsch gedistingueerde wyze kennis krygende van U Ed. Mog. Resolutie, waar by Hoogstdezelve my hebben gelieven aan te stellen tot Raad-Pensionaris van deze Provincie, het schielyk besluit, dat ik op dezelve genomen heb, om dat gewigtig ampt te aanvaarden, een ieder billyk zoude moeten verwonderen, daar een zaak van zo een groot aanbelang als deze, voor my een veel geruimer tyd van beraad vorderen zoude. Doch gelegenheid gehad hebbende, om het voor en tegen bevorens te overwegen, onderwinde ik my, om my in den dienst van U Ed. Mog. plegtig te verbinden, waar van den Eed, zo even door my afgelegd, tot een waarborg moet strekken.

MIDDELBURG.

Aanspr. van den nieuwen Raadpensionaris Mr. W. A. van Citters.

Korten tyd na de benoeming van den Heer *Van de Spiegel* tot Raad-Pensionaris van Holland, genoot ik onverwagt de eer, dat een aanzienlyk Lid van deze Vergadering my in consideratie gaf, myne gedagten te laten gaan, om, zo U Ed. Mog. mogten goedvinden dit ampt op my te confereeren, hetzelve aan te nemen, en het behaagde Zyne Doorluchtige Hoogheid my daar na mondeling zyne begeerte te kennen te geven, dat het Hoogstdezelve aangenaam zoude zyn, indien ik dien last op my wilde nemen.

Overtuigd van het gewigt der zaak, bewust dat het verlies, het geen deze Provincie kwam te lyden, door my niet evenredig kon geboet worden, vleide

MIDDELBURG.

Aanspr. van den nieuwen Raad-pensionaris Mr. W. A. van Citters.

ik my nog altoos met de hoop, dat men zoude uitzien na iemand, die in deze tydsomstandigheden meer geschikt was, dan ik my zelven agtte, om dit zwaarwigtig ampt te bedienen, doch met geen andere uitkomst, dan dat ik, na vergeefsch gewenscht te hebben, dat de keuze op een ander dan op my mogt vallen, eindelyk geen vryheid vond, indien het U Ed. Mog. behagen mogt my hier toe te requireeren, my den dienst van deze Provincie te onttrekken, maar in tegendeel te moeten besluiten, myne gunstige positie in de Stad Middelburg te verlaten: eene positie, waar in ik van de avantages, die de Regeering geeft, bedeeld was, zodanig, dat my niets meerder konde worden toegevoegd; waar in ik vereerd was met het vertrouwen myner Mede-Regenten en der Heeren Ministers, en waar in de van de Regeering met dit al, onafscheidelyke moeitens en lasten veraangenaamd, verligt, vergeten wierden door de blyken en bewyzen van liefde en toegenegenheid van eene erkentelyke Burgery; alle welke hier in het kort opgenoemde en door my genoten weldaden, ik my herinner op eene wyze, die de vermogens van myne uitdrukking te boven gaat, en waar aan ik steeds dankbaar gedagtig hoop te blyven.

Hoogstderzelver welbehagen is my hier omtrend gebleken, by U Ed. Mog. op gisteren met eenparigheid genomen Resolutie, die voor my zeer vereerende en verpligtende is, en dit geeft my vryheid, om onder afbidding van den Goddelyken bystand, het Raad-Pensionariaat van deze Provincie te aanvaarden, in dat vertrouwen, dat U Ed. Mog., by alle de weldaden, die ik ondervinde, ook nog aan my eene meer dan gewoone indulgentie zullen gelieven te betoonen, in het waarnemen van dezen zwaarwigtigen post.

Eenen tyd van ruim zes en twintig jaren deze Souveraine Vergadering bygewoond hebbende, als Lid van de Regeering der Stad Middelburg, is my

de

de behandeling van 's Lands zaken niet geheel vreemd; ik heb getragt my daar in met allen iever te gedragen, en wensch my verder met alle getrouwheid van mynen pligt te kwyten; doch, wanneer ik in ernstige overweging neme, het onderscheid en uitgebreidheid van verpligtingen, die 'er in deze nieuwe betrekking van my zullen geëischt worden, zoude my den moed ontzinken, zo ik niet ten vollen bewust was van U Ed. Mog.'s goedwilligheid, om Hoogstderzelver Ministers hunnen post te veraangenamen, en hunne feilen en menschelyke zwakheden goedgunstig te overzien. Ik erkenne niet te zullen evenaren, aan de kundigheden van zo veel groote Mannen, die deze Plaats voor my bekleed hebben; maar zoude niet gaarn minder zyn, dan iemand hunner, in liefde en trouwe voor myn Vaderland, en in gehoorzaamheid aan U Edele Mog. bevelen.

MIDDELBURG.

Aanspr. van den nieuwen Raadpensionaris Mr. W. A. van Citters.

Die immers kunnen zig alleen bepalen, om volgens myne instructie, de Hoogheid, Vryheid en Onafhankelykheid van deze Provincie voor te staan; de zuivere Hervormde Godsdienst te beschermen; de Ingezetenen by hunne welverkregen Rechten en Privilegien te bewaren, misbruiken te helpen weeren, Recht en Gerechtigheid volgens vastgestelde wetten te helpen handhaven; allen invloed en gezag op de deliberatien van U Ed. Mog., die men mogt prætendeeren aan een præpondereerend Lid van het Bondgenootschap te competeeren, als strydig tegen de Souverainiteit van de Provincie, tegen te gaan, een gepast evenwigt te bewaren tusschen alle de respective Leden van Staat, waar tegen nimmer stryden zal de sessie, die de Heeren van Middelburg my op eene zeer gratieuse en my eer aandoende wyze, niet tegenstaande myne aanstelling tot eersten Minister van Staat, in hunne Vergadering hebben toegestaan. Daar het behoud van de radicale qualiteit gegrond is op vorige exempelen, is het by U Ed. Mog. zeker buiten eenige bedenking, dat dit

præ-

MID-DEL-BURG.

Aanspr. van den nieuwen Raad-pensionaris Mr. W. A. van Citters.

præjudiciabel kan zyn aan een der andere Staatsleden; hebben U Ed. Mog. eenig vertrouwen in hunnen Minister, dan ook kunnen Hoogstdezelve van hem verwagten, dat hy zynen pligt in dezen indagtig, by zig zelfs overtuigd is van de waarheid der taal, aan U Ed. Mog. niet vreemd: „ Dat, „ namelyk, de Heeren van Middelburg in de be„ trekking op hunne Stad, van my niets zullen ver„ gen, dat hinderlyk zoude zyn aan de betrekking „ die ik als Raad-Pensionaris op alle de Leden van „ Staat heb, en dat U Ed. Mog. ook van my als „ hunnen Minister, nooit zullen vergen, dat ik my „ van alle vorige pligten en betrekkingen ontdoe; „ maar alleen, dat ik myne pligten en betrekkingen „ behoorlyk onderscheide, en de eene niet betrag„ te in præjuditie van de andere."

Het nieuwe Reglement van orde op de deliberatien dezer Vergadering, by U Ed. Mog. gearresteerd, doet my hopen, dat de besluiten meer en meer vrugtbaar zullen zyn, en mynen arbeid daar door zal worden veraangenaamd. Dit kan alleen te weeg gebragt worden door cordaate, eenstemmige en onverwylde Resolutien, niet alleen in politieke zaken, maar vooral in het bestier der Provinciaale Finantien.

Het is myn lust en begeerte, Ed. Mog. Heeren! naar de mate der vermogens, die my geschonken zyn, aan alle deze pligten te beantwoorden: voor den dienst van myn Vaderland, voor het Land van myn geboorte, voor Zeeland is geen arbeid nog moeite my te zwaar.

Zeeland, myn Vaderland, zedert eenige jaaren zo zeer gefolterd door de rampen en onheilen aan het zelve berokkend door den verderflyken invloed van eene overheerschende Cabaal, en daar door gebragt tot op den oever van deszelfs ondergang; Zeeland leed ook door alle die twisten en verdeeldheden; en de gevolgen daar uit gebooren, zullen by dit Geslagt nog lang in geheugen blyven, en by het vol-

volgende tot harer verbazing herinnerd worden: by de droefheid, die ik deswegens van tyd tot tyd nog drage, hebbe ik deze voldoening voor my zelven, dat ik wel verre van daar in medegewerkt te hebben, in tegendeel van het begin van dien Oorlog, die de bron en wortel van de laatste rampen van het Vaderland zyn geweest, tot het tydstip der gelukkige omwenteling van zaken; my onafgebroken verzet heb tegen alles, het geen in de uitkomst gebleken is schadelyk, schandelyk en verderfelyk voor de Republiek geweest te zyn.

MIDDELBURG.

Aanspr. van den nieuwen Raadpensionaris Mr. W. A. van Citters.

Ik deelde deswegens ook wel eens in smaad en laster; maar een goed geweten stelde my toen gerust, en nu vleye ik my in den volsten zin, met het vertrouwen van U Ed. Mog., het welk ik my meer en meer zal tragten waardig te maken, my op dien grond in Hoogstderzelver protectie nedrig aanbeveelende.

Daar U Ed. Mog. nu in dit tydstip ooggetuigen mogen zyn van een gantsch onverwagte, en alleen door de goedertierene bestelling der Goddelyke Voorzienigheid gelukkige omwenteling van zaken; daar onze gezegende Constitutie op nieuws bevestigd, het Erfstadhouderschap, als een essentieel deel daar van aangemerkt, door de hooge Bondgenooten aan elkanderen zo goed als geguarandeerd is, en de Republiek zig van buiten beveiligd vindt, door twee aangegaane Alliantien met de Kroonen van Engeland en Pruissen, zy het my gegund U Ed. Mog. met alle deze Evenementen eerbiedig geluk te wenschen.

De medewerking van U Ed. Mog. in deze gewigtige gebeurtenissen, strekke tot wezenlyk heil van dit Gemeenebest. De bronnen van onzen welvaard worden onder het wys en loffelyk bestier van U Ed. Mog. op nieuw geopend! De Commercie, de Zenuw van den Staat, bloeije! De Oost- en West-Indische Maatschappyen mogen als in vorige da-

MIDDELBURG.

dagen, de Steunpilaaren van onze Provincie bevonden worden, en het vervallene daar in hersteld!

Uwer Edele Mog. deliberatien en besluiten worden daar toe, en tot andere verdere gewigtige eindens, van den Allerhoogsten gezegend!

Aanspr. van den nieuwen Raad-pensionaris Mr. W. A. van Citters.

De harmonie en het vertrouwen worde meer en meer bevestigd tusschen de Leden van deze hooge Vergadering, het gezag der wettige Regeering daar door gehandhaafd!

U Ed. Mog. mogen lang de geëerbiedigde Voorwerpen van liefde en agting zyn, van gelukkige en wel te vreden Ingezetenen, en verwisselen niet dan spade, deze Stoelen der Eere, met eene eindelooze Zaligheid!

Zyne Doorluchtige Hoogheid, voorheen gelasterd, nu tot blydschap van alle Welmeenende, in zyne wettige Rechten hersteld, geniete in zynen verderen levensloop vrede en voorspoed; de God van Nederland, die hem in alle zyne wederwaardigheden behoed heeft, zy Zyne Doorluchtige Hoogheid, in de uitoeffening van zyne zwaarwigtige Amptsbedieningen, tot ondersteuning, tot in eenen gryzen ouderdom!

Haare Koninglyke Hoogheid, die deugdryke en grootmoedige Vorstin, blyve steeds bemind en bewonderd by eene verpligte en dankbaare Natie, en deele in eene ryke mate, in den bloei en welvaart van dit Gemeenebest!

En worden myne wenschen voor de drie jonge Vorstelyke hooge Persoonen vervuld, zo zullen zy steeds en in alle opzigten blyven de byzonder begunstigde Voorwerpen der liefderyke Voorzienigheid!

Zo zy Nederland, zo zy deze Provincie, onder den invloed van het Erfstadhouderschap in het Huis van Orange, beveiligd en gezegend tot in lengte van dagen!

ZIE-

ZIERIKZEE.

ZIERIKZEE.

De Ed. Mog. Heeren Comisſarisſen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heer Prins Erfſtadhouder, de Raadsheeren *le Leu de Wilhem*, *van Minninghem* en *J. van Boetzelaar*, benevens derzelver Secretaris *'t Hoen*, den 14 April in deze Stad uit Tholen zynde aangekomen, hebben alhier den 18 April de plegtige Magiſtraats-Verandering verrigt, en zyn by die gelegenheid by Publicatie aangeſteld tot Bailliuw *Gillis van Tsſelſtein*; tot Burgemeeſteren, Mr. *Samuel de Jonge* en Dr. *Daniel Anthonie Masſis*; tot Scheepenen, Mr. *Samuel de Jonge*, Dr. *Jan Macquet*, Mr. *Jan van Vrybergbe*, Heer van Weſtenſchouwen, Mr. *Cornelis Evertſen*, *Leendert de Groote*, *Samuel Boeye*, Mr. *Willem Adriaan de Jonge*, *Sibertus Carolus 's Graeuwen*, Mr. *Bonifacius Mogge Pous* Junior, Mr. *Willem Joban Plevier*, Mr. *H. van Alphen van den Broek*, *Cornelis van Borrendam* en *Jacob Imanſe*; tot Raaden, *Samuel Schuurbecque*, Dr. *Daniel Anthonie Masſis*, Mr. *Pieter Paul van Gelre*, Mr. *Jan van der Wolf*, Mr. *Leonardus van Tsſelſteyn*, Mr. *Bonifacius Mogge Pous*, Mr. *Marinus Imanſe*, *Daniel Maurits de Brauw*, Dr. *Pieter Abraham de Jonge*, Mr. *Jan Jacob Bogaard*, Dr. *Jan Macquet*, Mr. *Samuel de Jonge*, *Jan van Tsſelſtein*, Mr. *Cornelis Evertſen*, *Leendert de Groote*, Mr. *Jan van Vrybergbe*, Heer van Weſtenſchouwen, Mr. *Adriaan de Lange*, *Samuel Boeye*, *Bonifa-*

ZIERIK-ZEE. *cius Cau*, Mr. *Willem Adriaan de Jonge*; Mr. *H. van Alphen van den Broeck*, *Cornelis van Borrendam*, *Jacob Imansse* en *Daniel de Brauw*; tot Thesaurieren, Mr. *Jan van der Wolf*, Mr. *Jan Jacob Bogaard*, tot 26 December 1788, Mr. *Leonardus van Ysselsteyn* en *Daniel Maurits de Brauw*, tot 26 December 1790; tot Pensionaris Ordinair, Mr. *F. Clement de Jonge*; tot Pensionarissen Honorair, Dr. *Abraham Jacob 's Graeuwen*, Mr. *M J. de Jonge*, Mr. *H. van Stavenissen Pous*, Mr. *Jacob van den Houte*, *Willem Alexander Sneiders van Greiffensweert*, *Cornelis de Jonge*, Heer van Dreyschor, en *Frans Andries de Jonge*; tot Secretaris, Mr. *F. Clement de Jonge*.

VLISSINGEN.

Door de Edel Mogende Heeren Commissarissen van Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, is den 3 April de Regeerings-Verandering geschied, en zyn aangesteld tot Bailluw, Mr. *Appolonius Jan Cornelis Lampsins*; Burgemeesteren, *Pieter Jacob Clyver* en Mr. *Johannes Mauritz*; Scheepenen, Dr. *Abraham Muller*, *Abraham Louyssen*, Mr. *Anthony Ewout van Disboek*, Heer van Domburg, *Willem van Bronkhorst*, Mr. *Adriaan François Lammens*, Mr. *Willem van Rosenthal*, *Anthony de Zitter* Jansz., *Johan Teellinck le Grand* en *Huybert van Delden Engelsen*; tot Raden, Mr. *Evert Clyver*, Mr. *Willem Grave van Ho-*

gen-

gendorp, Mr. *Anthony Pieter Lambrechtsen*, Heer van Ritthem, Mr. *Johannes Mauritz*; Mr. *Cornelis Caën*, *Pieter Jacob Clyver*; *Adriaan Kroeff*, Mr. *Cornelis Christiaan Bertling*, Mr. *Petrus Guliemus Schorer*, Dr. *Abraham Müller*, Mr. *Anthony Ewout van Disboek*, Heer van Domburg, Mr. *Abraham Sandra*, Mr. *Jacob van Disboek*, Mr. *Abraham van Doorn*, *Johannes Assuerus Schorer*; Mr. *François Reinier Radermacher*, *Abraham Louvssen*, Mr. *Nicolaas Johan van Hoorn*, Heer van Burght, *Benjamin Catteau*, Junior, Mr. *Willem van Bronckhorst*, Mr. *Adriaan François Lammes*, *Alexander Hieronymus Wolrad*, *Hendrik van Dopff*, *Jan Adriaan Moens* en *Jan Reers*; Pensionarissen, Mr. *Frederik Frans Lodewyk Pestel*; Jr. *Willem Zeelandus van Borssele*; Honorair, *Johan Teellink le Grand*, Honorair; *Johannes Louyssen*, Honorair en *Benjamin Catteau*, Honorair. VLISSINGEN.

De Gecommitteerden van wege deze Stad, in de Provinciale en Generaliteits Collegien, zyn aangebleven.

GOES.

Den 8 dezer maand April zyn de Edele Mogende Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prins Erfstadhouder, binnen deze Stad aangekomen, hebben alhier den navolgende dag de plegtige Regeerings-Verandering verrigt, en

GOES. aangesteld tot Bailluw, Mr. *Johannes Pols*; tot Burgemeesteren, Mr. *Dignus Cornelis Keetlaer* en Mr. *Willem Canisius*; tot Scheepenen, *Zywert Diederik van der Bilt*, Heer van Cloetinge, *Cornelis van Citters van Bruëlis*, *Daniël de Meyer*, *Petrus Alexander Boreel de Mauregnault*, *Johannes Stokmans*, *Johan Hendrik Eversdyk*, *Laurens Jan van de Spiegel*, *Jan Dominicus* en *Martinus Slabber*; tot Raden, Mr. *Johan Willem van Rosevelt*, Mr. *Dignus Cornelis Keetlaer*, Mr. *Johan Adriaan van Dorth*, *Adolf Osfewaarde*. Mr. *Willem Canisius*, Mr. *Arnout Wilhem van Citters*, Heer van 's Gravenpolder, Mr. *Antoni Osfewaarde*, *Zywert Diderik van der Bilt*, Heer van Cloetinge, Mr. *Johan Jacob Leydekker de Bruin*, *Cornelis van Citters van Bruëlis*, *Petrus Alexander Boreel de Mauregnault*, *Daniel de Meyer*, *Johan Hendrik Eversdyk*, *Cornelis Pieter Keetlaer*, *Laurens Jan van de Spiegel*, *Michael Constantyn van Dorth*, *Boudewyn Verseleweel van der Bilt*, *Arnoldus van Tilburgh*, M. Z. *Martinus Slabber*, *Johannes Stokmans* en *Aarnout van Citters*; tot Pensionarissen Honorair, Jr. *Dirk Wolter* Baron *van Lynden*, Mr. *François Nicolaas Keetlaer*, Mr. *Johan Adriaan van Dort*, *Z. D. van der Bilt*, Heer van Cloetinge, *B. V. van der Bilt* en *A. van Tilburg* M. Z.; tot Secretarissen, Mr. *Arnout Wilhem van Citters*, Heer van 's Gravenpolder en Mr. *Anthoni Osfewaarde*.

THO-

THOLEN.

THO-LEN.

De Edele Mogende Heeren Commisſarisſen van Zyne Doorl. Hoogheid, den Heere Prinſe Erfſtadhouder, alhier zynde aangekomen, hebben alhier den 12 April de plechtige Regeerings-Verandering verrigt, en zyn by die gelegenheid by Publicatie aangeſteld, tot Bailliuw, den Heer *Corn. Rein. de Vree*; tot Burgemeeſters, Mr. *Johan van der Burcht van Lichtenbergh* en *Adriaan van der Schoor*; tot Scheepenen, de Heeren *D. Vleugels*, *Jan Cornelis van Stapele*, *Marynus Antony Catsboek*, Mr. *Daniel de Bruyn*, *Anthony Vereyck van Bommel*, *Michiel Carel van der Burcht van Liehtenbergh*, Mr. *Arnout Willem de Hazebomme* en *Pieter Kryger*; tot Raden, de Heeren *D. Vleugels*, Mr. *Johan van der Burcht van Lichtenberh*, *Jacob Johan van Stapele* en *Adriaan van der Schoor*; tot Penſionarisſen Mr. *Daniel de Bruyn* ordinair, Mr. *Joan van der Burcht van Lichtenbergh* honorair, Mr. *Caspar van Citters* honorair, Mr. *B. J. Turcq* honorair, *Johan Cornelis van Stapele* honorair, *M. A. Catsboek* honorair, *J. A. van Borsſele* honorair, *Anthony Vereyck van Bommel* honorair, en *M. G. van Stapele* honorair; en tot Secretaris, de Heer *Johan Cornelis van Stapele*.

De ontſlagen Heeren zyn de Heeren Mr. *Emerikus de Weerdt* en *J. T. Pleviet*, beiden als Scheepenen en Penſionarisſen honorair,

THOLEN. en laastgenoemde Heer mede als Thesaurier der Stad.

VEERE.

De Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, den 5 April in deze Stad uit Vlissingen zynde aangekomen, zyn den 7 April door den Heer Bailluw, de Heeren regeerende Burgemeesters en Secretaris dezer Stad, plechtig in vier koetsen van het Jagt afgehaald en naar het Stadhuis geleid. De stoet wierdt geopend en gesloten door een Compagnie Grenadiers, van het alhier in bezetting liggende eerste Bataillon van het Regiment Zwitzers van den Generaal Major *Stocbaert de Neuforn*, met slaande trom: waar agter de Stadsbodens met hunne bussen, en twee Ordonnantie Serganten. Hierop volgden vier koetzen, in de eerste koets den Raadsheer *le Leu de Wilhem* met den Heer Baillaw *v. d. Boon Mesch*, in de tweede de Raadsheer *Van Minninghem* met den voorzittende Heer Burgemeester *Andriessen*, in de derde den Raadsheer Baron *Van Boetselaar* met den Heer regeerende Burgemeester *Mauregnault*; in de vierde den Secretaris der Commissie *'t Hoen*, met den Secretaris *Ermerins*. Voor het Stadhuis stondt het overige van het Bataillon onder de Wapenen, en bewezen Hun Ed. Mog. by derzelver aankomst en terugtogt de Krygseer. Na dat Hun Ed. Mog. op het Stadhuis door eene

Com-

Commisſie uit Hun Ed. Achtb. van Weth en Raad opgewagt, in de Raadkamer geleid waren, en eenigen tyd in dezelve vertoefd hadden, wierdt in bywezen van Hun Ed. Mog. door den Heer Secretaris der Commisſie afgelezen eene Publicatie, waar uit blykt, dat de Heeren *J. Byleveld*, Mr. *W. de Cliever* en Mr. *C. G. Byleveld* uit hunne Posten als Raden ontſlagen, en in derzelver plaats aangeſteld waren de Heeren *A. de Paauw*, Dr. *J. Evera* en *A. Jacobſe*. Na het afleezen der Publicatie keerde de ſtoet te rug in dezelfde orde naar het Jagt, en de Heeren Baillluw, Burgemeeſters en Secretaris, in dezelfde orde, wederom naar het Stadhuis. VEERE.

Het bleek dan uit de Publicatie, dat door den Prinſe Erfſtadhouder waren aangeſteld tot Baillluw, Mr. *Quirinus Cornelis van der Boon Mesch*; Burgemeeſters, Dr. *Jacob Johan Andriesſen*; Mr. *Daniel Pieter de Maurregnault*; tot Scheepenen, Mr. *Manta Stephanus van der Loeff*, *Cornelis Adrianus Reynouts*, *Michiel Baſtiaanſe*, *Pieter Haak Steenhart*, *Johan Boddaert*, *Adriaan Haringman*, Mr. *Meynard Jan van Visvliet*, *Anthony de Paauw*, en Dr. *Jacob Evera*; tot Raden, Mr. *Willem Schorer*, Joh. Asſ. Fil., *Johannes de Vriend*, Dr. *Jacob Johan Andriesſen*, *Cornelis Adrianus Reynouts*, Jr. *Philip Jacob Baron van Brakel* en Mr. *Johannes Marinisſen*. Doch deze zal gedurende deszelfs Commisſie in de Provinciaale Rekenkamer de raadpleegingen van de Regering dezer Stad, agtervolgens de Staats Reſolu-

VEERE, tie van den 26 Maart 1670, niet vermogen by te wonen. Nog *Guilliaume Frederic Gadin*, *Michiel Bastiaanse*, Mr. *Manta Stephanus van der Loeff*, Mr. *Daniel Pieter de Mauregnault*, *Willem Marinissen*, *Pieter Haak Steenbart*, Mr. *Quirinus Cornelis van der Boon Mesch*, *Johan Boddaert*, Mr. *Meynard Jan van Visvliet*, *Adriaan Haringman*, Mr. *Stephanus Adriaan Verniers van der Loeff*, *Anthony de Paauw*, Dr. *Jacob Evera* en *Adriaan Jacobse*; tot Pensionarissen Ordinair, Mr. *Daniel Pieter de Mauregnault*; tot Pensionarissen Honorair, Mr. *Willem Schaper* Joh. Ass. Fil.

UTRECHT.

UTRECHT.

In het afgelopen Jaar 1787 in de maand October, hadden de Staten van Holland en West Friesland aan de Staten van Utrecht eenen brief geschreven, tot wedervraging van geleend buspoeder, geschut en andere oorlogsbehoeften. De Staten van Utrecht beantwoordden den 2 April 1787 dien brief en vordering, op deze opmerkelyke wyze:

EDELE GROOT MOGENDE HEEREN, BYZONDERE GOEDE VRIENDEN, NABUUREN EN BONDGENOOTEN!

Wy hebben op zyn tyd ontfangen U Ed. Groot Mog. Missive, geschreven in 's Hage den 25 October des afgelopen Jaars, by dewelke U Ed. Groot

Groot Mog. ons hebben gelieven kennisse te geven van de Informatien der Heeren Gecommitteerde Raden, dat naamlyk het Geschut, Buspulver en andere Ammunitie van Oorlog, door dezelven, op U Ed. Groot Mog. Orders, sedert eenigen tyd ter leen verstrekt aan de Stad Utrecht, tot hier toe niet wederom in de Magazynen van U Ed. Groot Mog. Provincie waren gerestitueert geworden, en derhalven eene spoedige restitutie van deze ter leen verstrekte goederen van Ons verzoekende, en zouden wy niet hebben nagelaten bereids op deze U Ed. Groot Mog. Missive te antwoorden, zo niet de hier voor kortlyk gementioneerde inhoud Ons had gesurpreneerd en teffens innige aandoening in Ons veroorzaakt, terwyl noch Wy, noch ook de Regeerders der Stad Utrecht iets weten van een verzoek tot leening van Geschut, Buspulver, of verdere Ammunitie van de Heeren Staten van Holland gedaan, of dat ook iets diergelyks van Hoogstdezelven is ontfangen.

U-TRECHT. *Antw. van Utrecht aan Holland wegens geleende Oorlogsbehoeften.*

Het is wel zo, dat na de evacuatie der Stad Utrecht eenig Kanon is gevonden, dan geen ander Kanon als de Usurpateurs van 's Lands Souverein gezag hebben geëmployeerd, om zich tegen den wettigen Souverain, mitsgaders de wettige Regenten, te verzetten, en waar van, na het doen ophouden van 's Lands Souveraine Vergadering binnen deze Stad, beneffens de afzetting van dezer Stads wettige Regenten, zy zich ook daadlyk hebben bediend om de toegangen naar de Stad Utrecht te beletten, ook zich van een gedeelte dezer Provincie meester te maken, de Ingezetenen te mishandelen, 's Lands Troupen aan te tasten en vyandlyk te bejegenen, en met renversement der wettige bezworen Constitutie en verjaging en oppressie van alle de Leden der Regeering en Ingezetenen, welke zich daar aan verbonden erkenden, deze Provincie op den oever van deszelfs ondergang te brengen.

Het is alleenlyk dit Kanon en Ammunitie, welk al-

U-TRECHT.

Antw. van Utrecht aan Holland wegens geleende Oorlogsbehoeften.

alhier is agtergelaten, en geenzins Geschut, het welk by de Provincie van Holland en Bondgenootschaplyk aan Ons of de wettige Magistraat der Stad Utrecht zouden zyn ter leen gegeven, in tegendeel zyn, na dat genoodzaakt waren, door de vertegaande dreigementen en daden van geweld, Onze Vergadering en personen naar de Stad Amersfoort te verleggen, Wy zeer in verlegenheid gegeweest, hoe ter beveiliging van deze Onze Vergadering en personen en goede Ingezetenen tegen de Usurpateurs, welke zich van de Stad Utrecht en een gedeelte Onzer Provincie geëmpareerd hadden en ryklyk van Kanon voorzien waren, het nodige Geschut te bekomen, hebbende dit zelf, na behoorlyk adres aan den Raad van Staten, niet anders kunnen verkrygen dan door de trouwe adsistentie van de Heeren Staten van Gelderland, zulks U Edel Groot Mog. in een verkeerd denkbeeld moeten verseren wegen Geschut en Ammunitie aan Ons of de wettige Magistraat der Stad Utrecht ter leen verstrekt, het welk nog niet tot de Provinciale Magazynen zoude zyn gereverteerd, alzo Ons deswegens niet ten minste bewust is en ook, volgens de uitdrukkelyke verklaring ter onzer Vergadering gedaan, aan de Magistraat van Utrecht niets daar van bekend is.

U Ed. Groot Mog. zullen, uit hoofde van het gunt voorschrevenis, dan ook ligt begrypen, hoe byzonder aangenaam het ons is, door het agterlaten van eenig Geschut en Ammunitie door de Geweldenaars binnen Onze Provincie, Ons in staat te zien gesteld, om hetzelve voortaan tot betere en voor het Bondgenootschap nuttige eindens te kunnen employeren, gelyk Wy dan ook U Edele Groot Mog. kunnen verzekeren, geen ander gebruik daar van vervolgens hopen te zullen maken, dan welke het behoud van het lieve Vaderland, de Conservatie van deszelfs Eer en Independentie in het algemeen, en de noodzaaklyke verdediging Onzer Provincie en het wettig gezag en Constitutie binnen dezelve in het byzonder, van Ons zullen vorderen, en vertrouwen Wy, dat

dat deze Declaratie aan U Ed. Groot Mog. mede zeer aangenaam zal zyn, nadien Hoogstdezelven, ter gelegenheid van een gevreesden aanval by zekere op dien tyd geprojecteerde schikkingen, bereids hebben begrepen, dat Wy, om met eenig effect deze Provincie en bygevolg ook die van U Ed. Groot Mog. te beveiligen, Geschut en Ammunitie nodig hadden, en waartoe U Ed. Groot Mog. zich mede tot Onzer hulpe en adsistentie ten dezen opzigte bereid hebben getoond. En hier mede enz.

U-TRECHT. *Antw. van Utrecht aan Holland wegens geleende Oorlogsbehoeften.*

Den 3 April des voormiddags leidde de Hooggeleerde Heer *Christophorus Saxe*, Historiarum, Antiquitatum, Eloquentiæ & Historiæ Batavæ Professor, de waardigheid van Rector Magnificus dezer Academie neder, dezelve overdragende aan den Hooggeleerden Heer Mr. *Petrus Bondam*, Juris Civilis, publici Belgici, Feudalis & Hodierni Professor, met een Elogium, of Lofrede ter gedagtenis van den Heer *Carolus Andreas Dukerus*, eertyds vermaard Hoogleeraar dezer Academie.

De Heeren Curateuren dezer Academie hebben den Heeren *H. Royaards*, Predikant in 's Hage, tot gewoon Hoogleeraar in de Godgeleerdheid en tot Academie-Prediker alhier beroepen.

By gelegenheid van de eerste Vergadering van het Bylhouwers Gilde alhier, na de omwending, welke Vergadering op den 8 dezer maand plaats hadt, deedt de eersten Deken aan de Heeren Commissarissen van het zelve Gilde Mr. *F. C. Craeyvanger*, Mr. *W. J.*

U-TRECHT. *B. van Dielen*, Mr. *J. A. Coenen*, de volgende aanspraak:

EDELE GROOT ACHTBARE HEEREN!

Aanspr. van 't Bylhouwers Gilde aan Commissarissen.

Welk een heuchelyk oogenblik voor Dekens en veelen der Overlieden van dit Gild, dat wy het genoegen smaaken van U Wel Ed. Groot Achtbaren na veel omzwerven weder in ons vertrek te mogen ontvangen, en U Wel Ed. als onze wettige geëerbiedigde Overheid hersteld of op nieuw verkooren te mogen begroeten. Wy danken den Opperregeerder der gantsche waereld, voor zyne aanbiddelyke uitredding van zaken, herstelling van onze wettige Overheid en bevestiging van onze Constitutie. Daar wy met gantsch Nederland om onze en hunne zonden in een onherstelbaar verderf dreigden in te zinken, wierden wy wonderbaarlyk, als in een oogenblik, op zulk eene aanbiddelyke wyze verlost, dat een ieder die eene Gods Regeering erkent, moest uitroepen: *Dit is des Heeren Werk.* Nog dien zelfden dag, zagen wy veele van onze Oudsten en Edelen, ja zelfs Nederlands geliefde Erfstadhouder, benevens U Wel Ed. Groot Achtbaaren binnen onze muuren! Dat wy, nog onze Nakomelingen nimmer dien dag vergeeten, maar altyd dankbaar erkennen. En gy zelven Myne Heeren! erkent Gods barmhartigheid, welke Hy aan Nederland heeft groot gemaakt, en wenscht met my, dat de Heere ons heil volkomen maake en onzen vrede bevestigen.

Met harten vol van dankbaar gevoel, hebben wy de eer U Wel Ed. Groot Achtbaaren in ons midden te verwelkomen, en volvaardig ruimen wy onze Plaatsen voor U Ed. in.

Nimmer dacht ik Myne Heeren! toen ik op den 25 Maart 1785 met nog twee Heeren (reeds ontslapen) in naam van een aanzienlyk getal uit den Bloem van Utrechts Burgers (waar van 'er hier ook te-

tegenwoordig zyn) U Wel Ed. kwam verzoeken, dat Gy uw Eerestoelen weder wildet innemen, die onrecht en geweld U had doen besluiten te verlaten, dat, zegge ik, de boosheid immer tot dien trap zoude klimmen, om U Wel Ed. niet slechts van uwe Raadsplaatsen te ontzetten, maar veele andere bitterheden en versmaadingen aan te doen, en evenwel Myne Heeren! dit hebben onzen oogen moeten zien.

UTRECHT. *Aanspr. van 't Bylhouwers Gilde aan Commissarissen.*

Wy behoeven geene verzekeringen te geven van onze standvastige verkleeftheid aan onze wettige Overigheid, dit is aan Myne Heeren te overbekend, (ik zwyg daarom van den 4 December 1786, toen wy ons Gebed voor onze wettige Overheid tot God opzonden, en in onzen bangen nood tot Hem den toevlucht namen, wat bittere gevolgen dat voor my had, ook van hun, die waanden het heilig Recht te mogen handhaven.) Geene versmadingen, geene bedreigingen, geen schade noch gevaar van ons leven, zelfs heeft ons afgetrokken van onze verpligting, daar wy in gehoorzaamheid aan den Hoogen God, die alle de Magten over ons gesteld heeft, door zyne Genade gesterkt wierden om Hem meerder dan de menschen te vreezen.

Vergun my, dat ik my en de mynen, maar vooral dit Gild, aan uwe goedgunstige bescherming aanbeveele, helpt ons het vervallene in het zelve herstellen, bewaart het by zyne voorrechten, daar is veel, waar het onder zucht en waar door het zelve benadeeld word. Ai Myne Heeren! laten de, door de kwynende Ambachten verarmde Burgers uwe tedere liefdezorg niet ontbeeren. Helpt ons den sterken invoer van buiten door uwe magt tegengaan. Myne Heeren zyn te naauw verbonden aan Utrechts Burgery, en stellen te veel belang in derzelver bloey, dan dat wy aan uwen wyzen raad en veel vermogende hulpe zouden twyfelen, veeleer belooven wy ons, te zullen ondervinden, dat wy onder U Wel Ed. Regeering waarlyk gelukkig,

U-TRECHT. *Aanspr. van 't Bylhouwers Gilde aan Commissarissen.*

kig, waarlyk vry zyn. Geniet zo Myne Heeren, bestending de liefde en achting van Utrechts brave Burgers! God de Almachtige doe naar onze bede de keure zyner zegeningen op U Wel Ed. ryklyk nederdalen, op dat Gy weder tot eenen zegen voor ons mogt zyn! Deelt zo met al wat heerlyk in den Lande is, in Gods byzondere gunst! Regeer wys, godvruchtig, voorspoedig: op dat Gy de Kroon beërft der eeuwige Heerlykheid.

P. GEERLING, *Eersten Deken.*

Den 12 April ontvong zeker Muzikant *Ernst*, die in de voorledene onlusten mede merkelyk geyverd hadt tegen de Regeering, zyn vonnis in tegenwoordigheid van eene groote menigte. Hy wierd by hetzelve veroordeeld om twee Jaaren in het Tugthuis door te brengen, en vervolgens voor agt jaren uitgebannen.

Hy wordt onder anderen beschuldigd in dien tyd, zeker Heer te hebben willen opligten, en met een kogel door zyn huis te hebben geschoten: ook hadt hy eenen zyner Medeburgers, die, tot verrigting van zyne zaken uit de Stad wilde gaan, weêr van den Postwagen gehaald en mishandeld enz.

Den 24 April zyn eenige Manschappen van het Regiment van Hessen Darmstad uitgetrokken, om op eenige Dorpen, alwaar de Pruissische Troupen zullen doortrekken, te worden geïnkwartierd, ten einde by alle doortrekking voor vrywaringe te verstrekken, en alle wanorde te helpen voorkomen. Den 25 April is van Haastrecht en Oudewater, het Pruissische voetvolk ten getalle van 750 man, reeds

reeds vertrokken, zynde den volgende nacht aan de Vaart en Jutphaas geïnkwartierd geweest, en hebbende den 26 des ochtends vroeg hunnen marsch langs den Lekkendyk voortgezet, tot een uur ver boven Wyk by Duurstede, van waar zy, na wederom eenigen rustyd te hebben gehouden, verder voorttrekken, om zo vervolgens dit Land te verlaten. UTRECHT.

De Heer *Schouw*, Predikant alhier, heeft by Requeste aan de Regeering verzocht, om wegens ouderdom en lichaamszwakheid ontheven te worden van zyn Predikdienst, met behouding nogthans van het tractement, of wel met zodanige schikkingen als Hun Ed. Gr. Achtb. zouden gelieven te bepalen. Tot hier toe is in deze Stad naauwlyks voorbeeld, dat een Predikant *Emeritus* wordt, hebbende altyd alle Predikanten, welke door ouderdom of lichaamskwalen hun dienstwerk niet konden verrichten, hetzelve door een Proponent doen waarneemen; maar gemerkt de schaarsheid van Proponenten in dezen tyd, zo is op deze Requeste besloten dat de Vroedschap den Heer *Schouw* ontslaat van alle dienstwerk, met behoud van een inkomst van zevenhonderd guldens jaarlyks.

De Vroedschap dezer Stad heeft het Gerecht gemachtigd eene Publicatie te doen, gelyk ook den 29 April geschied is, en waarby gelast wordt, zich van een Orangeteken *als een teken van eensgezindheid* te voorzien, en hetzelve zichtbaar te dragen.

U-TRECHT. Van tyd tot tyd verneemt men, dat veelen van onze uitgetrokken geweest zynde Landgenoten weder hier en elders tot hunne huishoudindingen te rug keeren, beklagende zich vooral de geenen die van zich zelven onbemiddeld zyn, dat zy ooit in hunne gedachten hebben gehad om zich elders te willen nederzetten.

Wy hebben reeds te voren gezien, hoe de Provincie Holland hadt goedgevonden, dat de zeven vereenigde Gewesten, als ook het Landschap Drenthe, elkanderen onderling de tegenswoordige Staatsgesteldheid en Regeeringsform zouden *vrywaaren* of *guaranderen*. De Staten van Utrecht namen daar op den 30 April 1788 dit besluit:

EXTRACT *uit de Resolutien van de Edel Mogende Heeren* STAATEN *'s Lands van* UTRECHT.

Den 30 *April* 1788.

By resumptie gedelibereerd zynde over Hun Hoog Mog. Missive van den 18 February laatstleden, houdende communicatie der Resolutie van de Heeren Staten van Holland, ter Generaliteit uitgebragt, ten fine eene onderlinge guarantie der tegenswoordige Constitutie onder de Bondgenooten worde vastgesteld, en omtrend welk point Hun Hoog Mog. eene spoedige en vrugtbaare deliberatie der hooge Bondgenooten by voorn. Missive waren verzoekende; is goedgevonden de Heeren wegens deze Provincie ter Vergadering van Hun Hoog Mog. gecommitteerd, te authoriseeren, aldaar te declareeren, dat de Heeren Staten dezer Provincie ten vollen overtuigd zyn, hoe eene afwyking en verbre-

breking van de gevestigde Constitutie binnen deze Republiek, niet anders dan een verval en geheele ondergang derzelve ten gevolg kan hebben, gelyk dit de onlangs plaats gehad hebbende omstandigheden van zaken, ten overvloede hebben geleerd, en dat het hier om aan Hun Ed. Mog. alzints aangenaam is geweest, uit de gedaane communicatie en voordragt der Heeren Staten van Holland te hebben mogen bespeuren, dat Hun Ed. Groot Mog. mede wederom in eene dergelyke denkwyze verseeren; dat, wat de voordragt, by Hoogstdezelven gedaan, in het byzonder betreft, Hun Ed. Mog. vermeenen, met de daden onwedersprekelyk te hebben getoond, hoe de grootste meerderheid der Staatsleden, de thans wederom binnen deze Republiek alom herstelde Constitutie hebben beschouwd, en nog beschouwen, als onafscheidelyk met 's Lands welvaaren verbonden, en tevens met hunne by Eede plegtig bezworen pligt, en hierom deze Constitutie by alle mogelyke middelen hebben getragt te maintineeren en te behouden, en dit niet tegenstaande het geweld en onregt aan Hun Ed. Mog. deswegens aangedaan, waar van deze Provincie nog lange den schadelyken invloed en gevolgen zig zal kunnen herinneren; dat Hun Ed. Mog. al zulks by continuatie hebben getoond, hoe zeer de hooge waardigheden, met welke Zyne Doorl. Hoogheid is bekleed, als een essentieel deel der Constitutie worden beschouwd, en ook voor de gantsche Republiek van een zeer groot en noodzakelyk belang moesten worden aangemerkt, nu ook zeer genegen zyn, hoe zeer ook anderzints de byzondere Regeeringsform binnen elke Provincie in het particulier behoord te worden aangemerkt, den Souverain van zodanige Provincie te concerneeren, de Constitutie en Regeeringsform, zo en in diervoegen die met het Erfstadhouder- Kapitein- en Admiraalschap Generaal zig thans bevind, aan haare Mede-Bondgenooten, zulks begeerende, te guarandeeren, en ook wederkerig die guarantie van Hoogst-

U-TRECHT.

Resolutie van Utrecht op de Guarantie der Constitutie.

UTRECHT.

Resolutie van Utrecht op de Guarantie der Constitutie.

Hoogstdezelve, relatief haare Provincie te accepteeren, zo nogthans dat deze guarantie alleen Bondgenootschappelyk, en niet by byzondere Provincien geschiedde, en zonder dat hier door eenigzints zal worden ondernomen, zig in het inwendig bestier van een der Provincien in te dringen; als wanneer Hun Ed. Mog., overmits alle de Geünieerde Gewesten zig thans in dezelfde vorm van Regeering relatief het Erfstadhouder- Kapitein- en Admiraalschap Generaal bevinden, ook geen de minste zwarigheid, maar veel eer ook groote nuttigheid, ter bereiking van het groote oogmerk, by de Heeren Staten van Holland gebuteert, in zodanig een Bondgenootschappelyke guarantie oordeelen te residecren, zo als ook alle verdere Rechten en Posfesfien, volgens het Verbond der Unie, door de hooge Bondgenooten gezamentlyk elkanderen beletten, te worden gemaintineerd en bevestigd; voegende Hun Ed. Mog. nog hier by, dat, wat deze Provincie in 't byzonder betreft, bereids, volgens de Constitutie, door alle de Leden van Regeering, alvorens in de Staatsvergaderinge te kunnen werden geadmitteert, moet werden afgelegd eenen Eed, inhoudende onder anderen deze periode: dat ik mede punctueelyk zal observeeren en nakomen het Reglement, nopens het bestel en beleid van de Provinciaale Regeering in den Jaare 1674 ter Vergaderinge gearresteert; dat ik ook zal helpen maintineeren Hun Ed. Mog. Resolutie van dato den 10 January 1748, waar by het Stadhouderschap, Kaptein- en Admiraalschap-Generaal verklaard is, erffelyk, zo in de Mannelyke als Vrouwelyke wettige Descendenten van Zyne Hoogheid den Heere Erfstadhouder *Willem Carel Hendrik Friso*, Prinse van Orange en Nassau &c. &c. &c.; en ingevolge van welke Eed de Leden der Regeeringe alhier dan ook verpligt zyn, den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder, welke op dien voet in den Jaare 1766 de gemelde hooge waardigheden heeft aangevaard, by dezelve te maintineeren en te bevestigen. En

En zal ten fine voorndemd Extract dezer aan welgemelde Heeren Gecommitteerden ter Generaliteit worden toegezonden. U-TRECHT.

(*Onder stond*)

Accordeert met de voorsz. Resolutien.

(*Was geteekend*)

H. A. LAAN.

Insgelyks hebben Hooggemelde Heeren Staten toegestemd in de beide Plans tot beter inrigting der Troupen van den Staat, als mede in de voordragt voorkomende in de Resolutie van Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, rakende het brengen van eene zekere som voor de Zeemacht op den Staat van Oorlog.

WYK BY DUURSTEDE.

De Heer *Graaf van Rechteren*, Heer van Geerestein, beschreven in de Ridderschap en Edelen dezer Provincie, voor deszelfs amt, als Hoofd-Officier in deze Stad bedankt hebbende, zo is door Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heer Prins Erfstadhouder, aangesteld Jonkheer *Van Lynden*, Zoon van den Heer Baron *Van Lynden van Lunenburg*.

FRIESLAND.

LEEUWARDEN.

LEEUWARDEN.

Nopens het Vonnis, op den 29 Maart laatstleden tegen den Vaandrig *Jan van der Wyck* gewezen, is ons nog het navolgende toegezonden.

Op Saturdag den 29 laatstleden is binnen Leeuwarden, door Frieslands Scherprechter, aan de Soldaaten-Galg opgehangen een houte bord, waar op aan wederzyden met romeinsche capitaale letteren geschildert staat: *Jan van der Wyck, gewezen Vaandrig in het Regiment van den Heere Collonel de Schepper, gedeserteert uit Harlingen den 2 September 1787.* Deze *Van der Wyck* hadt de onbescheidenheid nog gehad van eenen brief, op den 4 September uit Franeker te zenden aan de Staten van Friesland te Leeuwarden, waar in hy zyn ontslag verzogt, en onder andere deze uitdrukking gebruikte: *Ik verzoek myn demissie, om dat al lange bemerkt hebbe, dat de Staten van Friesland niet liefst waare Vaderlanders in dienst houden.* Deze periode staat in de Sententie uitgedrukt.

Ik hebbe hier boven gemeld het woord *Soldaaten-Galg.* Dus wierd deze galg genoemd door *Gerrit van der Laan*, Stads Bode, (*Keike Pieters* wierd hy ook wel eens genoemd.) Het is omtrend 40 jaaren geleden, dat een Soldaat aan voornoemde galg gehangen wierdt, volgens Sententie van het Krygsgerecht, wegens huisbraak enz. De Rechter wilde hem doen afnemen, en weder doen ophangen aan de Buitengalg, ter zyde de Harlinger Trekvaart. Het Hof van Friesland weigerde zulks om zekere reden, en *Keike Pieters* drukte zich dus uit: *Het Hof heeft geliek, wat hebben wy met die Soldaa-*

Staaten-Galge van noden? de Galge aan de Trekvaart is een Galge voor ons en onze Kienders. De Kaerel drie dagen gehangen hebbende, wierdt egter naar buiten gebragt. LEEUWAARDEN.

Nog een Officier, *Bekker* genaamd, is ook uit Harlingen naar Franeker gedeserteerd, dog eer hy zulks ondernam hadt hy reeds zyn demissie verzogt maar niet bekomen, want die demissie wierdt 's namiddags naar Harlingen gezonden, wanneer hy 's morgens vertrokken was. Deze is ingedaagd, gelyk de eerstgemelde en even min gecompareerd. *Berigt omtrent Vonnissen.*

Eenen *Hoite Peizel*, een inwoner van Anna Parochie, wegens de voorledene onlusten op den 14 November 1787 gevat, en op het Blokhuis gevangen gezet, is den 19 April 1788 gegeesseld, voor drie jaaren gebannen in het Tuchthuis, en voor zeven jaaren buiten deze Provincie. Daar en tegen is *Dirk van der Velden* van Bolsward, die den 7 Maart laatstleden was gevat, den 25 dezer maand onder borgtogt van 2000 Goudguldens ontslagen. Het Vonnis tegen gemelden *Hoite Peizel* luidt aldus:

Alzo den Hove van Friesland, uit de confessie van *Hoite Peizel* van Anna Parochie, tegenswoordig Gevangen, en anderzints uit de Procedures genoegzaam gebleken is: dat de Gevangen in het gepasseerde Voorjaar 1787 is aangesteld te Anna Parochie, en in die qualiteit heeft gefungeerd, tot 'er tyd toe dat een gedeelte der Vry-Corporisten van Anna Parochie na Franeker zyn gemarcheerd, waar onder de Gevangen zig als gemeen Lid bevond. Dat door de Gecommitteerdens van dat Exercitie-Genootschap bevelen zyn uitgegeeven en geordonneerd, om eenige bruggen op de publieke wegen onder Anna Parochie af te breken. Dat ook de Ge-

LEEUWARDEN.

Vonnis tegen Hoite Peizel.

vangen op den 26 Augustus 1787 is geweest in de Herberg de Anna Parochie, benevens eenige Lieden van het Vry-Corps van die plaats; dat de Gevangen des nagts, en wel ongeveer ten drie uuren in den nagt, tusschen den 26 en 27 Augustus 1787, is gekomen by den Executeur *Jacob Gerrits Visser*, in voorn. Herberg. Dat Gevangen toen op een force wyze aan denzelven gevraagd heeft, op wiens last hy geduurende den geheelen nagt ronde? dat de Executeur daar op aan den Gevangen geantwoord heeft, dat hy met de adsistentie ronde op last van het Gerechte. Dat de Gevangen op 't antwoord van den Executeur tegen dezelve gezegt heeft, dat hy Executeur geen orders van het Gerecht had, en dat hy Gevangen de orders van den Byzitter *Winselaar*, in dezen niet telde, gebruikende daar by veele vuile uitdrukkingen: dat de Gevangen vervolgens aan den Executeur heeft toegevoegd op eene kwaadaartige wyze, dat zy niet wisten wat volk den Executeur en *Dirk Keth* waren. Dat de Executeur was een gunsteling van den Grietman, en dat *Dirk Keth*, woonde in het huis van den Grietman. Dat de Gevangen deze of dergelyke woorden 'er heeft bygevoegd: *Maar of je tuy hoog springt of laag, het zal 'er nu door, al zou den kop 'er af*; dat de Gevangen daar op den Executeur heeft uitgeëischt. Dat de Executeur geantwoord heeft, dat hy met den Gevangen wel gaan wilde om 'er over te spreken, zonder meer. Dat de Executeur langs het gewoone voetpad over het Kerkpad te Anna Parochie is gegaan. Dat de Gevangen den Executeur tegens den grond heeft gesmeten. Dat de Executeur daar door op den grond op den rug heeft gelegen. Dat de Executeur geen resistentie aan den Gevangen heeft gedaan. Dat de Gevangen een weinig voor dat eenige gewapende Vry-Corporisten in dien nagt van Anna Parochie zyn gegaan, op een forsen toon tegen *Beert Wassenaar*, zynde de Zoon

van

van Dr. *Cornelis Wassenaar*, staande in de stoep van *Jacob Heu*, te Anna Parochie gezegd heeft, dat zy niets moesten beginnen, terwyl de Gevangen met anderen van het Vry-Corps na Franeker waren, dat de Gevangen het niet aan *Beert Wassenaar*, maar aan zyn Vader Dr. *Wassenaar* zoude wreken. Dat de Gevangen vervolgens met ongeveer dertig man gewapende Vry-Corporisten, onder geleide van *Claas Jans*, als Kaptein van Anna Parochie, naar Franeker is vertrokken, om zig aldaar by de gewapende manschap te voegen. Dat de Gevangen in den nagt tusschen den 30 en 31 Augustus 1787, benevens meer andere gewapende Leden van 't Vry-Corps van Anna Parochie, onder geleide van *Claas Jans*, als Kaptein is gemarcheerd naar het huis van Dr. *Wassenaar* te Anna Parochie. Dat zy gezamenlyk dat huis hebben bezet. Dat de Gevangen zig met eenige gewapende persoonen geplaatst heeft voor de agterdeur van gedagte huizing. Dat de Gevange by open Acte geciteerd is, om op den 4 September 1787 te compareeren, in de Vertrekkamer van den Hove. Dat de Gevangen daar aan niet gehoorzaamde, en in plaats van te compareeren geschreven heeft een Brief, waar in voorkomen deze woorden: „ dat „ aangemerkt de openbaare blyken, welke wy heb„ ben gegeven van onze verknogtheid aan de zaak „ der Redders van de Vryheden en Voorrechten in „ deze Provincie: Wy ons in eene Stad opgepropt „ met Militie, welke staat onder de orders van de „ Gedeputeerde Staten, niet veilig agten, zynde „ Wy op order van den Commandant *de Beere* ge„ arresteerd, en ons aangezegd om niet uit de Stad „ (Franeker) te vertrekken." Dat de Gevangen een Adres aan het Defensie-Wezen te Franeker op den 8 September 1787, benevens *Claas Jans* heeft gepresenteerd. Dat de Gevangen het zelve heeft onderteekend. Dat de Gevangen en *Claas Jans* in

LEEUWARDEN.

Vonnis tegen Hoite Peizel.

LEEU-WAR-DEN.

Vonnis tegen Holte Peizel.

dat Adres aan voorn. Defensie-Wezen voorstellen, of het niet dienstig zoude zyn, dat 'er een commando, slegts van twintig man naar Anna Parochie wierde gezonden, om de geweeren van de Oranjeklanten op te haalen. Ten tweden, dat van de Leden van 't geheele Vry-Corps, die niet uitgetrokken waren, hoofd voor hoofd worde afgevraagd, of genegen waren de Wapens voor de Vryheid te blyven voeren, en getrouw te zyn aan de Heeren Staten te Franeker vergadert? en bereid, om altoos derzelver orders, het zy in het uittrekken, of te huis, gewapend de wagt en togt te houden, te gehoorzamen, geduurende deze onlusten; dat ten dien einde aan haar wierd voorgelegd een Adres, dat hier (te weten te Franeker) door de Officiers is ondertekend, ten einde allen daar op te laten tekenen, en die zulks weigert, de geweeren af te nemen en uit het Corps te sluiten. Dat gedagte Adres ook door den Gevangen aan het Defensie-Wezen te Franeker is ingediend. Dat de Gecommitteerden van 't Vry-Corps van Anna Parochie aan de Ingezetenen op den 18 September 1787, hebben laten aanzeggen, met een lep ofte pols voor de Herberg te Anna Parochie te komen, en om dan verder naar Berlicum te gaan. Dat die manschap door den Gevangen mede op het Kerkhof te Anna Parochie is in order geschikt. Dat de Gevangen met een lantaarn toen naauwkeurig deze manschap heeft bezien, om te weten wie 'er misten. Dat de Gevangen in September als Vry-Corporist de Wagt te Franeker heeft opgetrokken, en dienst gedaan. Dat ook veele persoonen van Anna Parochie op order van Gecommitteerden, naar Berlicum in dien nagt zyn gegaan, alwaar op dien tyd ook gewapende van andere plaatzen zig bevonden; dat eenige van dezelve op den volgenden morgen wederom te Anna Parochie in de Herberg zyn gekomen. Dat de Gevangen daar tegen dezelve gezegt heeft, dat zy na Fra-

Franeker zouden moeten, en als de Pruisfische kwamen en men het niet konde houden, dat men dan 't Land onder water zoude zetten. Dat hy Gevangen daar by gevoegd heeft, dat hy gedagt had, dat deze manschap te Berlicum orders zoude hebben ontvangen, om de Dyken of Wegen by Leeuwarden door te graven. Dat de Gevangen insgelyks op den 19 September 1787, zyn orders om na Franeker te gaan heeft bekragtigd, met bedreigingen dat als zy niet mede wilden dan moesten verwagten wat hun zoude overkomen. Dat de Gevangen ook op dien tyd en wel eenige dagen diestyds heeft gediend als Lieutenant van de Grenadiers te Anna Parochie, dat de Gevangen op den 18 September 1787, in die qualiteit als Officier te Anna Parochie, vermits de aanhoudende absentie van den Kaptein *Claas Jans* te Franeker, een brief heeft geschreven en gezonden aan *F. G. Roosendaal*, Collonel van het Bildt, waar in de Gevangen order verzoekt, om op den volgenden dag, persoonen die naar Harlingen wilden, aan te houden, en dezelve in qualiteit als Officier heeft willen arresteeren.

LEEUWARDEN. *Vonnis tegen* Hoite Peizel.

Al het welke zynde zaken van kwade gevolgen, en daarom anderen ten exempel niet behooren te blyven ongestraft, zo is het, dat het voorsz. Hof op alles rypelyk gelet en geconsidereert hebbende het gene men in deze behoorde te considereeren, in den naam en van wegens de Heerlykheid der Landschappe van Friesland, den voorsz. Gevangen heeft gecondemneert en condemneert hem by dezen, omme by den Scherpregter op het Schavot geleidet, aldaar wel strengelyk gegeesseld te worden, en daar na door de Dienaaren van de Justitie te worden gebragt in het Landschaps Tugt- en Werkhuis, om aldaar te werken den tyd van drie jaaren. Bant na zulks den voorsz. Gevangen uit Friesland den tyd van zeven jaaren, te ruimen de Stad Leeuwarden binnen 's daags Zonnenschyn, en het Land binnen den

LEEUWARDEN. derden dag, zonder in middelen tyde daar weder in te komen by pœne van arbitraire correctie.

Actum den 19 April 1788.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van den Hove.

(*Was geteekend*) S. FABER.

Het is betamelyk en billyk, dat, als de geldmiddelen schraal zyn, dat dan vooral de nodelooze kosten, welken meer tot vermaak of pragt, dan noodzakelykheid dienen, worden afgeschaft. Men leest in de Dagpapieren deze bekendmaking:

De Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit in Friesland, gedenken ten overstaan van Heeren Commissarissen, door derzelver Vendumeester *L. Deketh*, publiek aan de meestbiedende te verkoopen: een extraordinaris welbezeild en sterk gebouwd Spiegeljagt, in den Jaare 1772 nieuw uitgehaald, en in 1783 geheel verbouwd, lang over Steven 78 voet, wydt op zyn Berkhout 21 voet 8 en een half duim, hol onder het Dek aan boord 8 voet 6 duim, alle Amsterdamsche voeten, met Zeil en Treil, Ankers, Touwen, Metaal Kanon, en het geen verder daar aan behoort, waar van tyd en plaats nader zal worden bekend gemaakt; zynde inmiddels de Koop-Conditien, gelyk ook de Inventaris, te zien en te bekomen aan 's Lands Magazyn te Harlingen, zegt het voort.

Den 5 dezer maand April, des morgens ten 5 uuren, is alhier de Vrouw van eenen Jood, genaamd *Samuel Nathans Turk*, in de kraam verlost van drie welgeschapen Zoonen, welken alle des Saturdags daar aan volgende, naar de Wet van Moses besneden zyn,

OVER-

OVERTSSEL.

ZWOLLE.

By de Staten dezer Provincie, is op den 2 April 1788, nopens zekere Acte van Verbintenis, op den 8 Augustus des Jaars 1786, tusschen eenige Regenten van verschillende plaatzen dezer Republiek, te Amsteldam aangegaan, (vergelyk NIEUWE NED. JAARB. 1787, bl. 5688.) dit besluit genomen; ZWOLLE.

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van* RIDDERSCHAP *en* STEEDEN *der* STATEN *van* OVERYSSEL.

ZWOLLE *den* 2 *April* 1788.

By resumptie gedelibereert zynde op de Missive van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland van den 23 November des afgelopen Jaars 1787, betrekkelyk zekere Acte van Verbintenis op den 8 Augustus des Jaars 1786, tusschen eenige Regenten binnen Amsterdam zullende zyn aangegaan, als mede op 't Rapport daar over op den 30 November daar aan volgende, ter Vergadering van Ridderschap en Steden uitgebragt, gelyk ook op de Resolutie daar over op den 1 April jongstleden genomen, gelyk ook nog op de Resolutie van Hoog gemelde Heeren Staten van Holland en West-Friesland, van den 15 February dezes Jaars, den 18 daar aan volgende ter Vergadering van Hun Hoog Mogende ingebragt, betrekking hebbende tot eenen generalen Eed af te doen leggen op de Constitutie der Hooge Regeering en het Erfstadhouderschap, beneveris een voorstel aan de Bondgenooten, om dezelve als een grondwet van Staat, onderling aan malkanderen te guarandeeren; is, met speciaale toestemming en unaniem Advis van alle de Leden

van

Zwolle.

Resolut. nopens zekere Acte van Verbintenis.

van Staat, goedgevonden en verstaan, de voorsz. Acte van Verbintenis te verklaren voor nul en van onwaarde, en van alle verbindende kragt gedestitueerd; dat voorts een ieder Lid van de Provinciaale of stedelyke Regeeringen, in conformiteit van de respective Consenten daar toe gegeeven, met derzelver Ministers als nu zullen verklaaren aan de Acte van Verbintenis, welke op den 8 Augustus 1786, tusschen verscheiden (zig noemende Vaderlandlievende Regenten) te Amsterdam aangegaan, en door dezelve en naderhand mede door veele anderen getekend is, of geen deel gehad hebben direct of indirect, of by zo verre zy daar aan eenig deel direct of indirect gehad hebben, daar van af te zien, zig te ontslaan en ontslagen te houden van alle uit dien hoofde gecontracteerde verpligting.

Dat voorts ter handhaving en aankleving van de Constitutie, waar van het Erfstadhouderschap een essentieel deel uitmaakt, de Leden van de Ridderschap, gelyk ook alle die participeeren aan de Regeering in de Steden met derzelver Ministers, zullen moeten beloven en zweeren de tegenwoordige Constitutie en Regeeringsform, zo en als dezelve in den Jaare 1747 relatif het Stadhouderschap en Erfstadhouderschap, conform de Resolutie en Reglement van Regeeringe in 1748 vernieuwd en herdrukt, is vastgesteld, in alle haare deelen te zullen helpen conserveeren en maintineeren; voorts vigileeren tegen alle ligues en t'zamenspanningen, tot ondermyning of omverrewerping van het zelve ondernomen wordende.

Dat voorts in conformiteit van voorsz. respective voorslagen en daar op gevolgde Resolutien, het volgende Formulier te doen by de geene, welke hier beneden nader worden gespecificeerd, zal worden gearresteerd, zo als het zelve gearresteerd wordt by dezen.

FORMULIER.

„ Ik belowe en zweere de Constitutie en Regee-„ rings-

„ ringsform dezer Provincie, met het Erfstadhou- *Zwolle.*
„ der-, Gouverneur-, Kaptein- en Admiraalschap
„ Generaal, erflyk in het Doorluchtig Huis van
„ Orange en Nassau, gehouw en getrouw te zullen *Resolutie*
„ aankleven, zodanig als het zelve by de respective *nopens*
„ Staats-Resolutien in den Jaare 1747 en 1748 is *zekere*
„ opgedragen en by den tegenwoordigen Heere *Acte van*
„ Erfstadhouder in den Jaare 1766 aanvaard." *Verbin-*
Dat voorsz. Eed terstond zal moeten worden af- *tenis.*
gelegd, door de Magistraten, Gezworen Gemeentens met derzelver Ministers, en andere beampten in de steden Hasselt en Steenwyk, gelyk ook in de overige kleine Steden dezer Provincie. Waar van de eerste nominatim zullen doen blyken aan de Ridderschap en Steden, dat dezelve alle zonder uitzondering van iemand na inhoud dezer Resolutie is geschied, en zullen de laatsten zulks doen in handen van de respective Drosten in de Kwartieren, doch ten opzichte der beampten in voorsz. kleine Steden geschieden in handen der Magistraten, die daar van zullen doen blyken aan voorsz. Heeren Drosten, om door dezelve ter kennisse van Ridderschap en Steden te worden gebragt.

Gelyk voorts de gemelde Eed zonder onderscheid zal worden afgelegd door alle de Provinciaale Amptenaaren aan Ridderschap en Steden onderworpen, van dezelve dependeerende ofte in eenige bediening of commissie wegens dezelve gesteld zynde; voorts alle Predikanten of Kerkelyke Persoonen van welke onderscheiden gezindheden die ook mogen zyn, Kosters, Voorzangers en Schoolmeesters; gelyk ook Advocaten, Procureurs of die voor eenige Rechtbank occupeeren, en als zodanige geadmitteerd zyn; voorts alle zodanige anderen, die by Ridderschap en Steden of de respective Magistraten der Hoofdsteden in conformiteit van alle voorsz. Resolutien, speciaal van de voorslag by de Resolutie van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland

voor-

ZWOL-LE.

Resolut. nopens zekere Acte van Verbintenis.

voorgemeld vervat, nader zouden begrepen worden daar onder te moeten worden betrokken. Des dat dezelve Amptenaaren zulks zullen doen in handen der Heeren ordinaris Gedeputeerden, op eenen daar toe by Hun nader te bepalen dag; doch de Schouten, Richters, Advocaten, Procureurs, &c. voorts Predikanten, Kosters, Voorzangers, Schoolmeesters, zullen tot meerder faciliteit dezelve præsteeren in handen der Heeren Drosten, die daar van mede zullen doen blyken aan Ridderschap en Steden by derzelver eerstvolgende ordinaris of extraordinaris Vergadering; en in de Heerlykheden voor de Heeren derzelve, ten einde daar van mede aan Ridderschap en Steden te doen blyken op het aanstaande Reces. En zullen de Leden van Ridderschap en Steden nu present, gehouden worden voorsz. Eed terstond ter Vergadering af te leggen, en alle de absente peremtoir gesommeerd worden, om zulks te præsteeren of gepræsteerd te hebben, voor of op den eersten dag van het tweede Reces van dezen Landdag, welke bepaald is op den 14 May aanstaande, des de absente Leden daar van kennis zal worden gegeeven, en teffens vryheid om zulks voor af verkiezende te doen, te mogen effectueeren voor de Heeren ordinaris Gedeputeerden, die als dan daar van by de opening der Vergadering voorsz. zullen kennis geven; zullende omtrend die gene, welke om erheffelyke redenen niet kunnen paroisseeren, daar van moeten doen blyken, als mede van derzelver bereidwilligheid om denzelven Eed wel te willen afleggen.

Dat ten opzigte van alle Amptenaaren, die in eenige bediening voor 't vervolg gesteld worden en hier voren gedenoteerd, zullen voor het aanvaarden hunner Bedieningen of Commissien, by 't afleggen van den Eed op hunne Instructien of Commissien, voorschreven Eed te gelyk moeten doen, voor zo verre dezelve Eed niet alrede door hun in andere quali-

tei-

teiten is afgelegd, wanneer met eene verklaring van denzelven te hebben gepræsteerd, zullen kunnen volstaan. ZWOLLE.

Accordeert met voorschreeven Register.

DERK DUMBAR.

Dezelfde Heeren Staten van Overysfel, hebben eene waarschouwing, tegen het uitstrooijen van allerlei, zelf verzonnene leugens, vooral dat Fransch Krygsvolk nog naar deze Republiek zoude op marsch zyn, laten bekend maken met bedreiging, van de uitstrooiers van zodanige onwaarachtige berichten, als verstoorders der algemeene rust te behandelen.

Nog hebben Hooggemelde Heeren Staten, in navolging van Hun Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, besloten, aan 't Krygsvolk ter betalingen van de andere Provincien staande, doch in deze Provincie bezetting houdende, het voordeel van zes stuivers 's weeks by voorraad te doen genieten.

De andere besluiten van deze Provincie zo nopens den Eed en vrywaring van de tegenwoordige Regeerwyze of *Constitutie*, als omtrend versterking van de Landmacht, hebben wy te voren onder 's GRAVENHAGE medegedeeld.

STAD

STAD EN LANDEN.

GRONINGEN.

GRONINGEN. De Officieren van het tweede Bataillon van Zyne Doorluchtige Hoogheids Lyf-Regiment *Orange Stad en Lande* en *Orange Drenthe*, hebben aan de Burgemeesteren en Raad dezer stad dit adres ingeleverd:

EDELE MOGENDE HEEREN!

BURGEMEESTEREN EN DE RAAD IN GRONINGEN.

De Ondergetekende Hoofd-Officieren, Capteins en Subalterne Officieren van het tweede Bataillon van Zyne Doorluchtige Hoogheids Lyf-Regiment, Orange Stad en Lande en Orange Drenthe, vinden zig verplicht eerbiedig ter kennisse van U Edele Mog. te brengen: hoe zy onder de bylagen van het rapport van Heeren Drost en Gedeputeerden van de Landschappe Drenthe mede vinden eene Brief geteekent, Groningen den 28 July 1787, door zekere *Claas G. Blecker* Vice-Præsident en *R. K. Driessen*, absent Secretaris enz., uit naam van eene zig noemende Commissie van Correspondentie, dienende in antwoord op eene Missive van *B. W. van den Sande*, als Secretaris te Meppel, den 17 July 1787 geschreven, om te erlangen nadere informatien nopens het *gehouden gedrag van het Militair in Groningen, en wel in specie van de conduiten van het Bataillon Orange Drenthe.* Uit welk antwoord, Edele Mog. Heeren! de Ondergetekenden met geen minder verbaasdheid als verontwaardiging, gezien hebben, hoe zig genoemde

Claas

Claas G. Bleeker en *R. K. Driessen* in hunne aangematigde kwaliteit, veroorloven de Ondergetekenden, by uitzondering van het overige Guarnizoen, te insimuleren van gevoelens, welke rechtstreeks der Ondergetekendens eer, en goede naam, aanranden; door aan hunne Correspondenten de navolgende verklaring te doen: *wordende teffens het Batallion Orange Drenthe over het geheel genoomen, onder het hier zynde guarnizoen, nog al voor het meest aan de goede zaak toegedaan gehouden.* Eene verdenking, Edele Mog. Heeren! (van namentlyk *de goede zaak te zyn toegedaan*) voor de Ondergetekenden zo veel te gevoeliger, uit hoofde van de byzondere betrekkingen, in dewelke zy staan tot de Heeren Staten dezer Provincie, tot de Heeren Staten van den Landschappe Drenthe, en tot Hunne Doorlugtigen - Kaptein Generaal; even als of zy zonder besef van eed en pligt, en met ter zyden stelling van deze zo Hoge verpligtinge, als 't ware geheult hadden, zo niet gedeelt, in de gevoelens en maatregelen van een Cabale, welke niets minder dan de omverwerping van de gevestigde Constitutie en den geheelen ondergang van den tegenwoordigen Erfstadhouder en Kaptein - Generaal, voor hadt. Verdenkingen (herhalen wy, Ed. Mog. Heeren!) welke de Ondergetekenden zo veel te meer treffen, uit overweeging dat dit Rapport, als een meesterstuk van Justitieel onderzoek, door geheel Nederland gelezen, hun by het weldenkend gedeelte der Natie, in welverdienden veragting, en by de hoofdbeleiders van de zogenaamde goede zaak, in ongevergde toegenegenheid zouden brengen, en langs dien weg der Ondergeteekendens eer en reputatie hun tegenwoordig en tockomend geluk, en dat van hunne kinders, zeer zoude kunnen schaden: Al waarom de Ondergetekenden U Edele Mog. eerbiedig verzoeken van aan de Ondergetekenden eene zodanige eclatante en voldoende satisfactie te doen geworden, als in staat zal

GRONINGEN. *Adres van Officieren aan de Regeering.*

 zyn,

GRONINGEN. zyn, zo wel de Heeren Staten dezer Provincie, als de Heeren Staten van de Landschap Drenthe en Zyne Doorl. Hoogheid, omtrent de goede trouw van de Ondergetekenden, te verzekeren, en hen zelven voor een weldenkend publiek van deze onteerende verdenkinge te zuiveren.

NB. *Dit Adres is getekend door alle de dienstdoende Officieren van het genoemde tweede Bataillon.*

De Edele Mogende Heeren Burgemeesters en Raad dezer Stad, hebben het volgende Placaat uitgegeeven:

Dat Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder heeft goedgevonden, de Acte, waar by de Heer *A. J. de Sitter* tot Drost der beide Oldambten by provisie, en tot Zyn Hoogheids kennelyk wederzeggen had aangesteld, in te trekken, en het Drostampt van dat Landschap vacant te verklaren, en zulks ter bevordering en aankweking van het geluk, de onderlinge vrede en welvaart van dat Landschap, en ter voorkoming van de verdere ongeregeldheden, welke zedert een geruimen tyd aldaar hebben plaats gehad.

Van welke dispositie Zyne Hoogheid Ons hebbende verwittigd, en verzogt te willen zorgen, dat de bediening der Justitie, en de goede orde, door een bekwaam persoon inmiddels aldaar worde waargenomen, tot dat Zyne Hoogheid deze vacature zal hebben vervuld;

Zo hebben Wy, ten dien einde, uit Ons gecommitteerd den Raadsheer *E. W. Uchtman*, om het Drostambt der beide Oldambten waar te neemen, tot ter tyd Zyne Hoogheid daar over nader zal hebben gedisponeerd: beveelende over zulks alle de Ingezetenen der Oldambten, om denzelven daarin inmiddels te erkennen, respecteeren en gehoorzamen;

men; en voorts om zich, ingevolge de heilzame intentie van Zyne Doorl. Hoogheid, gerust, vreedzaam en stil te gedragen, zonder iemand aan zyn persoon en goederen eenig leed of overlast toe te voegen, veel weiniger de Gerichtsbedienden in het bedryf hunner posten en uitvoering der gegevene ordres hinderlyk te zyn, op dat alzo de langgewenschte onderlinge vrede, eendragt en welvaart, ten spoedigsten in den Oldampte weder mogen worden hersteld.

GRONINGEN. Placaat, nopens Drostampt enz.

Ook zyn op St. Petri, den gewonen dag der verandering van de Magistraat van deze Stad, de Heeren *Van Hoorn*, *Van Sysses*, *Siccama* en *Fockens*, uit de Regeering ontslagen.

Thans bevindt zich eene Commissie uit deze Provincie in 's Hage, ten einde te tragten het bewuste verschil in deze Provincie, plaats hebbende tusschen de Stad en de Ommelanden, door tusschenspraak te vereffenen.

De Heeren Gedeputeerden van wegens deze Provincie, hebben den 18 dezer maand ter Vergadering van Hun Hoog Mogende verklaard, „ dat de Heeren Staaten de„ zer Provincie het Erfstadhouder- Gou„ verneur- Kaptein en Admiraalschap-Gene„ raal, zodanig als hetzelve in deze Provin„ cie opgedragen, en door den tegenwoor„ digen Heer Erfstadhouder, in 1766 is aan„ vaard, houden voor een essentieel deel van „ de Constitutie en Regeeringsvorm van den

GRO- „ Staat, en met genoegen zullen zien, dat
NINGEN. „ de Bondgenoten hetzelve mede als eene
„ grondwet van Staat onderling aan elkander
„ guaranderen en aannemen, en niet zullen
„ gedogen, dat in eene der Provincien van
„ het Bondgenootschap, van deze heilzame en
„ voor de rust en veiligheid van den Staat
„ onontbeerlyke grondwet ooit of ooit worde
„ afgeweken, daar in voor als na consenterende, hetzelve aannemende en guaranderende, terwyl zy gelyke guarantie van het Bondgenootschap verwagten.

„ Waar op de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Holland en West-Friesland hebben gedeclareerd, de gemelde guarantie van Heeren Staten van Groningen aan te nemen, en dezelve aan Hoogstdezelve reciproquelyk te zullen presteren."

DRENTHE.

ASSEN.

Nopens het afleggen van den eed, is by de Staten van deze Landschap den 11 Maart 1788 aldus besloten:

Ridderschap en Eigenerfdens Staten der Landschap Drenthe, doen te weten: Dat op den jongst gehouden Ordinaris Landsdag van den 11 Maart laatstleden, na rype deliberatie éénparig hebben geresolveert en verstaan, dat alle de Leden van de Loffelyken Etstoel, Rekenmeesters, Ontfan-

fanger van de Collaterale Successien en Vrywillige Verkopingen, den Administrateur van 's Landschaps Vaart en Veenen, Advocaten, Predikanten en Schoolmeesters van de Gereformeerde Religie, Geestelyken van andere Gezindheden, Rector der Latynsche School te Meppel, Deurwaarder, Landspanders en Gerigtspanders, zullen gehouden zyn, op den eerstkomstigen Ordinaris Regtdag, die den 22 April staat aangevangen te worden, en wel bepaaldelyk op Donderdag den 24 van voorschr. maand, voor die Heeren Drost en Gedeputeerden den navolgenden Eed af te leggen: — ASSEN. *Resolutie nopens den Eed, enz.*

„ Wy onderschrevene loven en zweren tot God „ Almagtig, dat wy gehouw en getrouw zullen „ zyn aan de Souvereiniteit van de Heeren Ridder„ schap en Eigen Erfdens Staten der Landschap „ Drenthe, in de tegenwoordigen Regeeringsform, „ onder het Erfstadhouderlyk bestuur; Erffelyk in „ het Huis van Orange, zodanig, als het zelve door „ voormelde Heeren Staten in den Jare 1749 eenpa„ rig is opgedragen, en by den tegenwoordigen „ Heere Erfstadhouder in den jare 1766 op dienzel„ ven voet aanvaard."

En is wyders geresolveert en verstaan, dat *die geene welke inkomstig van nieuws tot zodanige posten en bedieningen, als voorschreven, mogten worden verkozen, mede zullen gehouden zyn, den voorschr. Eed*, op den eersten Regtdag na hunne aanstelling te præsteren, behalven alleen de Etten, in 't vervolg van tyd aanteestellen, welke dien Eed onmiddelyk by hunne admissie, ter Vergadering van den Etstoel zullen moeten afleggen.

En dat alle de voorschrevene Amptenaren, welke zig nu of in 't vervolg aan het doen van den voorschrevenen Eed mogten onttrekken, zullen gehouden worden hetzelve te hebben verweigert, en uit dien hoofde *ipso facto* van hunne Ampten, Posten en bedieningen geremoveert en ontslagen zyn, ten ware de-

Assen. dezelve, op de voorschreven Regtdag, genoegzame gegronde redenen van Excuse konden bewyzen.

Resol. nopens den Eed enz. Welverstaande nogthans, dat die geene, welke reeds bevorens eenmaal in eenige betrekking den Eed op de tegenwoordige Staats-Stadhouderlyke Constitutie hebben gedaan, andermaal daar toe niet wederom zullen zyn verpligt.

En op dat niemand hier van onkunde voorwende, zal deze door den druk gemeen gemaakt, en van de Predikstoelen in alle de Kerken dezer Landschap afgelezen, en ter gewone plaatsen geaffigeert worden.

Actum op den Landsdag gehouden tot Assen den 11 Maart 1788.

Ter Ordonnantie van de Heeren voorsz,

W. H. ERKENSWYK.

De Dingspillen, van Beilen, Dieveren, Noordenveld, en het Oostermoer hadden op den Landdag van den 14 Maart 1786 de wyze van overstemming, welke tot dus verre gevolgd was, bedenkelyk gemaakt, en een jaar daarna, namentlyk den 13 Maart 1787 deswege een geschrift of Deductie ter Staatsvergaderinge overgebragt en gevorderd, dat deze zaak zoude worden beslist. Hieromtrend is dan vervolgens den 11 Maart 1788 dit besluit genomen.

EX-

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van de Edele Mogende Heeren* RIDDERSCHAP *en* EIGENERFDENS, STATEN *der Landschap* DRENTHE. ASSEN,

Genomen op den Landsdag den 11 *Meert* 1788.

In deliberatie zynde gebragt, of niet het point van Overstemming ter Staatsvergaderinge door de Dingspillen van Beilen, Dieveren, Noordenveld, en het Oostermoer, op den Landsdag van den 14 Meert 1786 quæstieus gemaakt, en waaromtrent, op den naam van die vier Dingspillen, den 13 Meert 1787, een Deductie ter dezer Vergadering is overgebragt, op eene Constitutioneele wyze diende te worden afgedaan; Hebben de Heeren van de Ridderschap met de Dingspillen van Zuidenveld en Rolde verklaart: dat gereet waren, de nodige arrangementen en schikkingen te helpen beramen en vast te stellen, om dat dispuit, van wederzyden geïnstruëert, ingevolge Landschaps-Resolutie van den 25 Meert 1749, en Diploma in dato den 11 Meert 1766, aan den Heere Erfstadhouder ter decisie overtegeven; alles egter onder expresse Protestatie, aan de zyde van de Heeren van de Ridderschap van non præjuditie, betreklyk zodanige Actie, als dat Corps tegens de Ondertekenaaren van de gemelde Deductie, wegens læsive termen en hatelyke aantygingen daar in voorkomende, zoude vermeenen tot Vindicatie van haar eer en waardigheid te moeten instellen, welke Actie zig by dezen uitdruklyk reserveert.

Resol. nopens 't geschil wegens overstemming.

Hebben de Heeren van de Ridderschap en Eigenerfdens eenparig verklaart, dat de decisie van alle differenten tusschen de Leden van Staat, en dus ook de onderhevige quæstie, rakende het regt van Over-

ASSEN. *Resol. nopens 't geschil wegens overstemming.*

stemminge ter Staats vergadering, zonder eenige twyveling aan den Heere Stadhouder is competerende, en voorts verstaan, dat het Corps van de Ridderschap met de Dingspillen van Zuidenveld en Rolde, op den tweeden hier aan volgenden Regtdag zullen moeten dienen van Contra-Deductie of Andwoord, en dezelven als dan aan het Collegie van Heeren Drost en Gedeputeerden exiberen. Dat van deze Contra-Deductie, zoo ras mogelyk gedrukt, aan ieder Carspil in de vier Dingspillen één exemplaar zal worden overgezonden, ten einde, om na lecture en nadere overweging van de zaak te kunnen bepalen, of de Eigenerfdens van het Carspil verkiezen, het poinct in Quæstie tegens de Heeren van de Ridderschap en de Dingspillen van Rolde en Zuidenveld verder staande te houden, dan daar van afstand doende, in de defensie en aangetogene bewyzen van laastgenoemde Heeren, voor altoos te berusten. Dat de Volmagten van de vier Dingspillen, op den Ordinaris Landsdag van den Jare 1789, ieder het gevoelen van zyn Carspil, betrekkelyk dit poinct, ter Vergadering schriftelyk zal moeten ingeven, in de form zo als door de Heeren Drost en Gedeputeerden aan de Respective Schultessen van de vier Dingspillen tydig zal worden toegezonden. Wanneer vervolgens daar op als dan zal worden geresolveert zo als naar der zaken omstandigheid zal bevonden worden te behoren.

En is by deze gelegenheid teffens goedgevonden den Secretaris *Hofstede* te magtigen, om de Copien en Extracten, welke relatief deze Quæstie ten wederzyden uit 's Lands Secretarie mogten gevordert worden, aftegeven, en daar van provisionele aantekening te houden.

Zynde voorts verstaan, dat de Heeren van de Ridderschap door deze demarche ten aanzien van derzelver in te stellene actie van injurie, in genen opzigte geprœjudiceert maar in haar geheel verblyven zullen.

Waar

Waar na eindelyk het Dingspil Zuidenveld Mr. *P. Hofstede* Volmagt van Roswinkel, en het Dingspil Rolde Mr. *J. H. P. van Lier* Volmagt van Grollo, hebben benoemt en gemagtigd, om nevens de Heeren van de Ridderschap namens de beide Respective Dingspillen, in deze zaak ten uiteinde toe te fungeren.

ASSEN. *Resol nopens 't geschil wegens overstemming.*

Verzoekende daar van aantekenig in de Notulen.

Zullende Extract dezer Resolutie by de gedrukte Contra-Deductie van de Ridderschap en beide Dingspillen worden bygevoegt.

Accordeert met voorsz. Register.

W. H. HOFSTEDE.

Tot handhaving der rust en eensgezindheid en tot voorkoming van de verspreiding van valsche en rustverstoorende geruchten, geschiedde den 20 Maart 1788 deze Publicatie. (Vergelyk bl. 717.)

Ridderschap en Eigenerfdens, Staten der Landschap Drenthe, doen te weten: Dat wy met leedwezen en verontwaardiging, vernomen hebben, dat onze aangewende Lands-Vaderlyke pogingen, tot herstelling van de openbare ruste, eensgezindheid en onderling vertrouwen; en om zodanige onzer Ingezetenen, welke ongelukkig door misleiding en vervoering van anderen, in de gepasseerde troebelen mede hebben deel gehad, op een zagte en gematigde wyze, zelfs door het verlenen van gratie en amnestie, tot hunnen pligt als gehoorzame en getrouwe Ingezetenen, wederom te rug te brengen, nog by aanhoudendheid door halstarrige en wrevelmoedige twiststokers en onvergenoegde Volkberoerders, van tyd tot tyd worden gedwars-

ASSEM. *Public. tot rust en eensgezindheid enz.*

boomt, welke onder anderen door het verspreiden van schrikverwekkende dog van allen grond van waarheid ontblote gerugten, inzonderheid van het vyandelyk aannaderen van een Fransch Leger, volmaakt strydig met de, zo wel aan de Republiek, als aan andere Hoven, gemanifesteerde vredelievende gevoelens en verklaringen van Zyne Allerchristelykste Majesteit, en derhalven ten hoogsten honend voor dien Monarch zelve, niet alleen de goede, dog onkundige en ligtgelovende Ingezetenen, geduurige vreze zoeken aantejagen, maar ook anderen, gelyk uit de omstandigheden hoogstwaarschynlyk mag worden opgemaakt, door inductien, onderlinge afspraken en verbintenissen, van de ondertekening van het door Ons vastgestelde Declaratoir, behelzende de verklaring hunner gezindheid, om voortaan aan Ons en de tegenwoordige gevestigde Staats-Stadhouderlyke Regeeringsform gehouw en getrouw te zullen zyn, op een strafbare wyze, aftetrekken en terug te houden, waar door het vuur van tweedragt en verdeeldheid wederom van nieuws aangeblazen, Onze welmenende pogingen verydeld, en voor den Lande verderffelyke gevolgen berokkend worden.

Zo is het, dat wy hier tegens kragtdadig willende voorzien, verklaren de Ondertekenaars van het voorschrevene Declaratoir, welke wy beschouwen als zodanige Ingezetenen die door hunne afgegevene schriftelyke verzekering zig het vorige vertrouwen hunner Regeering hebben zoeken waardig te maken, en uit dien hoofde op derzelver bescherming een regtmatige aanspraak hebben, hier mede in onze byzondere protectie te nemen, ten strengsten verbiedende, dezelven, uit hoofde hunner gedane ondertekening, eenige de minste verwytingen te doen, ofte op eenige vorige afspraken of toezeggingen en verbintenissen, welken wy in gevalle dezelven mogten hebben plaats gehad, voor kragteloos, ongeoorloofd en

en ftrafbaar houden zouden, te beroepen, veel minder met woorden ofte daden te beledigen. Gelyk wy mede zeer nadrukkelyk verbieden het roekeloos verfpreiden van ongegronde geruchten, met oogmerk om daar door fchrik en vreeze te verwekken. Alles by pœne dat tegens de Overtreders van deze onze welmeeninge als tegens openbare rustverftoorders en oproermakers zal worden geprocedeert, en dezelve ten allerftrengften naar bevinding van zaken, zelfs aan den lyve geftraft. *Assen. Public. tot rust en eensgezindheid enz.*

Authorifeerende en verzoekende den Heere Drosfaard R. O., om de naauwkeurigfte informatien te doen nemen, ten einde de voorfchrevene oproerige twistftokers, verleiders en aanvoerders te ontdekken, en tegens dezelven te procedeeren;

Als mede om in 't byzonder een waakzaam oog te doen houden, op de zodanigen, welken zig, als Hoofdbeleiders en aanvoerders der laatfte onlusten en beroertens, ftrafschuldig hebben gemaakt, dog tegens welken den Heer Drost, met Ons goedvinden, voor als nog de Juftitie niet heeft doen werkzaam zyn, ten einde inmiddels te beproeven, of onze vorige politieke difpofitien zo veel invloed op hun gedrag zouden hebben gemaakt, dat dezelve zig inkomftig als ftille en gehoorzame Ingezetenen zouden gedragen, met verzoek om by de geringfte daad van wederftrevigheid of onbetamelykheid dier perfonen de provifioneel gefeponeerde Proceduren te doen voortgang hebben.

En op dat niemand hier van eenige onkunde moge voorwenden, zal deze door den druk gemeen gemaakt, en alomme in deze Landfchap van de Predikftoelen gepublicoert, en ter gewonelyke plaatfen geaffigeert worden.

Actum op den Landsdag te ASSEN den 20 Maart 1788.

Ter Ordonnantie van de Heeren voorfchr.

W. H. ERKENSWYK.

Ter

ASSEN. Ter Vergadering van de Staten dezer Landschap is ook dezen brief aan de Algemeene Staten, nopens den Eed, op de nader bevestigde constitutie den 20 Maart 1788 bepaald, en ook verzonden;

HOOG MOGENDE HEEREN!

De Heeren onze Drost en Gedeputeerden hebben ter dezer onze Staats-Vergadering Uwer Hoog Mogenden ingekomen geëerde Missive, gedateerd 's Hage den 18 Feb. jongstleden, en by gevoegde Resolutie van Hun Edele Groot Mogende de Heeren Staten van Holland en West Friesland, nopens den Eed ter nadere bevestiging van de vastgestelde Constitutie der Hoge Regeering en het Erfstadhouderschap in dato den 15 der voorsz. Maand, ter onze kennis gebragt, en derzelver voorlopige rescriptie by onze absentie op den 29 daaraan volgende afgezonden, gelyktydig voor ons open gelegt.

Wy hebben niet alleen geen oogenblik gehæsiteert, de voorschrevene provisioneele rescriptie, als in alle delen volmaakt overeenkomstig met onze meermalen gemanifesteerde denkwyze en bedoelingen, eenparig te aggreëeren, maar teffens, na gehoudene deliberatie over derzelver zeer gewigtige en allerheilzaamste inhoud vermeent ons te moeten spoeden, om by dezen onze nadere rescriptie, U Hoog Mog. en door Hoogstdezelven mede onze gezamentlyke Hoge Bondgenooten de gerustsellende verzekering te geven, dat, al hoewel by de laatste ongelukkige beroerten, waar door nog onlangs de grondvesten van het Staatsgebouw der Republiek zo deerlyk en geweldig werden geschokt, en de geheele sloping van de vastgestelde Constitutie en en Regeeringsvorm billyk gevreest wierd, het kwaad mede

fméde in deze Landschap heeft beginnen wortelen te schieten, nogthans de meerderheid onzer Staats-Vergadering, uit een volkomene overreeding, dat de Republiek in 't generaal en deze Lanschap in 't particulier, zonder van een Eminent Hoofd voorzien te zyn, onmogelyk kan bestaan, en dat de eenparige Staatsgewyze gedane en met duuren Eede bezwoorne Opdragten, en wederkeerige plegtige verbonden, heilig moeten worden nagekomen, steeds met allen yver en standvastige volharding waakzaam is geweest, ten einde deze Landschap by hare wettige Staats-Stadhouderlyke Regeeringsvorm wierde bewaart, met dit zeer gelukkig gevolg, dat onder den Goddelyken Zegen, de tegengestelde bedoelingen en verderfelyke maximes van eenige woelzieke en verandering zoekende personen zodanig zyn beteugeld, dat alhier geen onmiddelyke en dadelyke inbreuk op het wettige gedefereerde Erfstadhouderschap en daar aan verknogte Regten en Prærogativen zo en in diervoegen als het in den onzen is opgedragen en door den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder aanvaart, is te weeg gebragt.

April. *Brief van de Staten van Drenthe aan Hun Hoog Mog. wegens den Eed.*

Daar en boven hebben wy thans het genoegen, eenparig hier mede Staatsgewyze voor U Hoog Mog. en alle onze Hooge Bondgenooten met alle cordaatheid te betuigen, dat de gedeclareerde grondwaarheid, dat namentlyk het Erfstadhouderschap en daar aan verknogte regten en waardigheden, niet alleen als een essentieel deel van de heilzame Constitutie en Regeeringsvorm dezer Landschap, maar ook als het juiste middelpunt van vereeniging der Unie moet worden beschouwt, door niemand onzer eenigermaten in twyffel word getrokken, maar dat wy integendeel op dezelve grondbeginzelen, reeds vóór den ontvangst van U Hoog Mogenden aangename Missive, den tot dus verre gewoonlyken eed vóór alle de Staatsleden en verdere Amptenaaren dezer Landschap, conform aan de intentie van U Hoog Mog.

ASSEN. Mog. en bedoelinge van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland, volgens een formulier, waar van Copie aan U Hoog Mog. is toegezonden ter meerder weering van verdere verderflyke woelingen, hebben geamplieerd, en daar en boven zedert eenigen tyd by onderscheiden Staats-Resolutien, gelyk wy vertrouwen, herhaalde zeer duidelyke bewyzen van onze gemanifesteerde denkwyze en gevoelens, ter meerdere bevestiging der vastgestelde gezegende Constitutie, openlyk aan den dag gelegd, welke wy eenparig gezind zyn, in het vervolg met onwrikbaare standvastigheid onveranderlyk te blyven aankleeven, ten einde onder den Godlyken bystand, langs dien weg, den byzonderen voorspoed dezer Landschap te bereiken, en tevens ter algemeene bevordering van den nationaalen bloei en welvaart, zo veel in ons is mede te werken.

Brief van de Staten van Drenthe aan Hun Hoog Mog. wegens den Eed.

Wy schromen derhalven niet, om hier mede Staatswyze, eenparig, cordaat en onbewimpeld, voor U Hoog Mog. en onze Bondgenooten te verklaren, dat gelyk wy met duuren eede tot God Almagtig gezworen hebben, wy ook tragten zullen by alle voorkomende gelegenheden te bevestigen, dat wy het Stadhouderschap, zo als het zelve in de pointen van redres en verdere plegtige opdragt aan Zyne Hoogheid Willem den IV. in het Jaar 1749 eenparig is gedaan, en nader in 1766 aan den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder Prins Willem den V. op dienzelven voet is gedefereerd, in alle derzelver deelen zullen helpen conserveren en maintineren, zonder ons bevoegd te houden, immer elkander by meerderheid van dezen eed te kunnen ontslaan.

Met verdere verzekering van onze volkomen bereidvaardigheid om nevens de overige Bondgenooten tot de wyslyk geproponeerde onderlinge guarantie van het Erfstadhouder- Gouverneur- Kaptein en Admiraalschap Generaal, als een voor de rust en veilig-

heid

heid van den Lande onontbeerlyke grondwet van Staat mede te accedeeren, daar toe accedeerende mits dezen, met verdere offerte, om deswegens op de solemneelste wyze, zoen in diervoegen als by de gezamentlyke Leden van het Bondgenootschap nader mogte worden begrepen, de plegtigste verbindtenis aan te gaan.

Aestin.

Brief van de Staten van Drenthe aan Hun Hoog Mog. wegens den Eed.

Wy vertrouwen, dat deze rondborstige uitboezeming van onze opregte gevoelens, U Hoog Mog. en alle onze Bondgenooten, omtrent dit zo gewigtig en belangryk als hoogstnoodzaaklyk point, ten onzen opzigte volkomen zal kunnen gerustftellen, en houden ons verzekerd, dat Hoogstdezelve hier in eene vernieuwde proeve zullen ontdekken, beide van onze bestendige aangekleefdheid aan de tegenwoordige heilzame Regeerings-Constitutie, en van onze volvaardige bereidwilligheid ter volbrenging van alle die pligten, welke door onze toetreding tot het verbond der Unie op ons zyn gebragt.

En dit verschaft ons, by deze gepaste gelegentheid te gelyk de vrymoedigheid, om wederom by vernieuwing onder het verligte oog van U Hoog Mog. te brengen onze wederkeerige bevoegdheid, om met de overige Bondgenooten *æquo jure* te deelen in de Prerogativen en Voorrechten aan het Bondgenootschap verknogt, waar omtrent wy geen de minste bewustheid hebben, dat wy nog onze prædecesseuren immer verdient hebben, om daar van uitgesloten te worden.

U Hoog Mog. zullen derhalven, gelyk wy vermenen te mogen vertrouwen, in ons niet gelieven te wraken, maar veel meer billyken, dat, na een lydzaam en langduurig wagtend stilzwygen, 't geen wy opzettelyk, geduurende de gepasseerde troebles niet hebben willen afbreeken, deels om de allergewigtigste en dringendste Deliberatien van U Hoog Mog. in de allerhachlykste tydstippen niet te interromperen, en ook van zelfs den schyn te ontwyken, even als of wy zogten om de ongelukkig heerschende inwendige verdeeldheden voedzel te geven, of eenigzints in troebel water te visfen,

wy-

ASSEN. *Brief van de Staten van Drenthe aan Hun Hoog Mog wegens den Eed;*

wy thans na een zo algemeene als gelukkige herstelling der Constitutie, ook op de regtmatige herstellinge van onze Bondgenootschaplyke regten op eene allezints bescheiden en vrymoedig wyze ernstig aandringen, en zo wel op gronden in onze wydlopige en wel uitgewerkte gedrukte Deductien van de jaren 1618 en 1643 vervat, tot welkers gedetailleerden inhoud, met inhæsie van de aldaar aangevoerde argumenten, wy ons refereren, als uit hoofde van de toenmalige Resolutien en betuigingen van de onderscheidene Heeren Staten der Respective Provintien hier mede volkomen bevoegd agten, het alhoewel onbetwiste, nogthans niet finaal toegekende regt dezer Souveraine Landschap tot de readmissie ter Algemeene Staatsvergaderinge op het kragtigste te reclameeren, met zeer vriendelyk en instantelyk verzoek, dat U Hoog Mog. dien aangaande by de Hooge Bondgenooten, Hoogstderzelver veel vermogende invloed en goede Officien gelieven te verleenen, ten einde op voren geällegeerde gronden te effectueren, dat door een spoedige, favorable en vrugtbare Resolutie aan deze Landschap naar billykheid genoegen werde gegeven, en dezelve *æquo jure*, wederom als stemhebbend Lid, onder het Bondgenootschap, op den voet als van ouds, werde gereadmitteerd, en alle daartoe betrekkelyke voorregten en digniteiten wederom toegevoegd, waar toe wy op heden by Missive het veel vermogend Appui, van Zyne Doorl. Hoogheid, onzen Heer Erfstadhouder mede hebben verzogt. Hier mede eindigende,

HOOG MOGENDE HEEREN!

Beveelen wy U Hoog Mogende in Gods Heilige bescherming. Uit ASSEN, den 20 Maart 1788.

Uwer Hoog Mog. dienstwillige goede Vrienden, Ridderschap en Eigen-Erfdens, Staten der Landschap DRENTHE.

Ter Ordonnantie der Heeren voorsz.

(*Was getekent*) W. H. ERKENSWYK.

GE-

GENERALITEITS LANDEN.

's HERTOGENBOSCH.

In zeer veele steden en plaatsen dezer Landen, zyn de Vreugdebedryven op den 8 Maart, den Verjaardag van den Prinse Erfstadhouder, zeer groot geweest. Niet minder zal het voorstel van den Prinse Erfstadhouder in den Raad van State, tot eene algemeene Vergiffenis of Amnestie voor die geenen, welken in de Generaliteits Landen in de voorledene onlusten zyn betrokken geweest, indien dat voorstel van een gunstig besluit der Algemeene Staten gevolgd wordt, heugelyk zyn, en geschikt om de vrede, rust en eensgezindheid te herstellen. Hun Hoog Mogende hebben reeds dat voorstel aan den Raad en Leenhove van Braband gezonden, om daarop ten spoedigste te dienen van consideratien en advis, en een ontwerp van zodanig Placaat toe te zenden. 's HERTOGENBOSCH.

Van wege den Raad van State der Vereenigde Nederlanden, is den 10 April bekend gemaakt, „ dat alle de genen welken „ eenig recht van eigendom, actie of pre„ tensie hoe genaamd, op de Landen en „ Thienden van den Polder van Canisvliet „ en St. Anthonie, zo die door het gemee-

'S HERTOGENBOSCH.

„ ne Land herdykt is ten Jaare 1787, by „ het Sas van Gend in Staats-Vlaanderen, „ zouden vermeenen te hebben of te kunnen „ sustineeren, gehouden zullen zyn, om zich „ binnen den tyd van twaalf maanden na de „ bekendmakinge dezer, met behoorlyk be„ wys tot staving van hunne sustenuen, aan „ te geven aan den Raad van State der Ver„ eenigde Nederlanden voornoemd, met „ uitdrukking hoedanig dezelve Landen in „ nombers bekend gestaan hebben by de „ bedyking van den Jaare 1652."

Wy hebben reeds te voren onder 's HAGE deze bekendmaking geheel medegedeeld.

Aan den Lieutenant-Generaal *Van der Dussen*, Gouverneur van deze Hoofdstad, is van wege Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Prinse VAN ORANJE, den 13 April 1788 deze aanschryving gedaan:

Wy hebben nodig geacht U Ed. mits dezen aan te schryven, om aan de Wagtmeesters, Pauker, Trompetters, Corporaals en gemeene Ruiters, van de twee eerste Esquadrons van het Regiment Cavallerie van den Lieutenant-Generaal *Van Thuil van Serooskerken*, aan de Sergeanten, Corporaals, Tambours en Gemeenen, Grenadiers en Musquettiers, van de beide Battaillons van het Regiment van den Lieutenant-Generaal *Van Hardenbroek*, en van het eerste Battaillon van het Regiment van den Generaal-Major *Houstoun*, en aan de Bombardiers, Commandeurs, Tambours, Timmerlieden en Kanonniers van de Compagnien Artilleristen van den Lieutenant-Collonel *Geelink* en den Kaptein *Pickart*, welke door den Krygsraad van 's Her-

to-

togenbosch onschuldig zyn verklaard, aan de Plunderingen en desorders binnen 's Hertogenbosch, voorgevallen des nagts tusschen den 8 en 9, en tusschen den 9 en 10 November jongstleden, te doen voorhouden, dat Wy verwagten, dat zy zich zullen gedragen als ordentelyke lieden en brave Militairen, zonder zich immer of ooit te laten verleiden om eenige desorders te plegen of overlast te doen aan de goede Ingezetenen; dat in deze verwagting aan hun derzelver wapenen worden wederom gegeeven, en dat Wy goedvinden, dat gene reproches aan dezelven zullen worden gedaan, over het voorgevallene in 's Hertogenbosch, terwyl wy hun houden voor gezuiverd van alle blaam, door de straffe geoeffend aan die genen, welke schuldig bevonden zyn, en door het ontslag uit 's Lands dienst en het verzenden buiten het Territoir, van die Lieden, welke voor suspect werden gehouden, vermits zy hun onschuld niet hebben kunnen bewyzen; en zal U Ed. deze Missive moeten doen voorlezen aan de overige Regimenten en Corpsen van U Ed. onderhebbende Guarnisoen, en in het byzonder aan dezelve interdiceeren, om eenige reproches te doen aan de onschuldig verklaarde Manschappen van voorschreven Corpsen, over derzelver ontwapeninge, op poene van daar over rigoureuselyk te worden gestraft.

'S HERTOGENBOSCH. *Aanschr. van Zyne Hoogheid wegens onschuldige Krygslieden enz.*

Dergelyke aanschryving is ook door Zyne Doorl. Hoogheid gedaan aan den Generaal-Majoor Grave *Van Welderen*, Commandeur van Maastricht, met betrekking tot het Regiment van den Generaal-Majoor *Van Mönster*.

Den 10 April wierdt een getal van 95 der aldaar wegens plundering in hegtenis zitten-

's HER-TOGEN-BOSCH.

de manschap, de Hintumerpoort uitgebragt, om verder, als wel niet overtuigde, maar zeer verdagte persoonen, weggejaagd te worden.

MAASTRICHT.

Den 16 dezer maand April des avonds omtrend 11 uuren, kwam alhier een Staten Bode, met de *Patenten* voor het tweede Battaillon van het Regiment Zwitsers van den Generaal-Majoor *Hirzel*, om van hier uit te trekken naar Woerden, met bevel, om teffens een gedeelte der wegens plundering gevangene Soldaaten van 't Regiment van *Van Mönster* over te brengen naar Venlo, en aldaar verder de beveelen van den Staat uit te voeren. Dus zyn dan den 18 April des ochtends twee Compagnien van gemeld Battaillon uitgetrokken, mede nemende 55 gevangenen. Den 19 en den 21 trokken de vier overige Compagnien uit, medeneemende ieder dag een goed gedeelte van de plunderaars, om die buiten 't gebied van den Staat te brengen.

BERGEN OP DEN ZOOM.

In de Amsteldamsche Courant No. 48, leest men omtrend deze Stad dit berigt:

De Magistraat der Stad Bergen op den Zoom, met zo veel verwondering als verontwaardiging verneemende, dat alomme wordt verspreid zeker papier, getituleerd *le Courier de l'Escaut*, quasi, binnen de voorsz. Stad gedrukt, en ook geïnfor-meerd

meerd zynde, dat zulks van eenigen nadeeligen invloed voor ons, of onze Gemeente elders in de Republiek is geworden, vindt zig genoodzaakt, om ter voorkoming van verdere soupçons en nadeelige geruchten, die ter zaake voorsz. zouden kunnen resulteeren, het publiek te adverteeren, dat 'er binnen de Stad Bergen op den Zoom, geen eene Drukkery bekend is, noch ook geene presumptie op iemand der goede Burgery of Ingezetenen is, die zich aan de uitgaaf of verzending van dit schandelyk Geschrift zoude kunnen schuldig maken.

BERGEN OP DEN ZOOM.

Brief omtrend le Courier de l'Escaut.

Hoe zeer wy het altoos beneden ons rekenen, eenige reflexie te slaan op geschriften van dien aart, als het bovengemelde, dewelke, onder de benaming van Nieuwspapieren, voornamentlyk ingerigt worden, om, zonder agt te geven op waarheid, deugd en eerlykheid, den vuilsten laster uittebraken, over alles wat agting en eerbied waardig is in den Lande, doch welke papieren by alle kundige en brave Ingezetenen, van wat denkwyze ook, geene attentie verdienen, en dus ook geene wederlegging behoeven; zo hebben wy egter, op het verzoek van den voornoemden Magistraat van Bergen op den Zoom, niet willen nalaten het bovenstaande bericht, ter kennisse van het publiek te brengen, om daar uit te doen zien, wat vertrouwen men te stellen hebbe in alle die voor de hooge Regeering en de Justitie dezes Lands, zo honende uitstrooizels, welke de gemelde veragtelyke Schryver, zig zyn eigen oorsprong schamende, uit de schuilhoeken der duisternis onderneemt te verspreiden, met geen ander oogmerk, dan om de goede administratie van onze tegenwoordige Constitutioneele en wettige Regeering verdagt en hatelyk te maken, en de openbaare rust en tranquiliteit, zo het mogelyk kon zyn, weder te stooren, en nieuwe verwarringen, tot verderf van Land en Inwoonderen aan te rigten.

KORT AANHANGZEL VAN BUITENLANDSCHE ZAAKEN.

Geen land of volk bestaat alleen, maar steeds in verbintenis of betrekking tot andere volkeren, welke met sommigen nader is toegehaald, met andere wyder en flaauwer is. Het is hierom, dat men naauwlyks de geschiedenis van een volk kan kennen, ten zy men iets van den toestand, of de allergewigtigste gebeurtenissen, of uitstekende gedenkstukken ook van andere volkeren of landen wete. Wy hebben daarom geoordeeld aan ons werk, en aan het belang van deszelfs lezeren geen ondienst te doen, indien wy alleenlyk zomtyds nu en dan, wanneer ons zodanige aanmerkelyke stukken voorkwamen, dezelven agter onze Nieuwe Nederlandsche Jaarboeken als een kort aanhangzel mede deelden. Zodanig is het navolgend verslag, van den zogenaamde Pretendent, welke nu overleden is:

De zogenaamde Pretendent, Zoon van *Jacob III*, thans overleden zynde, is nu alle aanspraak van dit Huis op den Throon van Groot-Brittannien met zynen dood tot niet gelopen. De Moeder van dezen zwerveling, *Maria Clementina Sobieski*, een Zusters Dogter van de Keizerin *Eleonora*, bragt hem in 1720, op den 31 December, naar het gebruik in Engeland, in tegenwoordigheid van veele Cardinalen en Grooten, ter waereld. Zyne geboorte werd door het lossen van het Geschut op den Engelburg bekend gemaakt, welke plegtigheid geschiedde, door dien zyn Vader, in 1701, te St. Germain,

na

na het overlyden van zynen Vader *Jacob II*, plegtig tot Koning van Groot-Brittannien uitgeroepen, en door Spanjen, Frankryk en den Paus, als zodanig erkend werd. De Paus *Clemens XI*, was een byzonder Vriend van zynen Vader, en beval hem op zyn Sterfbed, den Cardinaalen ten sterksten aan. Het zelfde deed ook *Innocentius XIII*, welke hem eene wedde van 15000 Roomsche Dalers ter maand toelei, waar by hy nog 50000 Livres 's Maands van Frankryk, en niet minder van Spanjen trok. Deze beide Kroonen beproefden meer dan eens, om *Jacob III*, weêr op den Engelschen Troon te plaatsen; maar door de bekende Acte van opvolging van het Jaar 1701, werd hy voor altoos van de Troonopvolging uitgesloten, en alle gevoede hoop, daar toe nog meer afgesneden, toen Frankryk in 1713, den Vrede van Utrecht tekende, waar by het zelve beloofde, het Keurvorstelyk Huis van Hanover voor de regtmatige Troons-Erven te erkennen, en den Pretendent onder geen voorwendzel hoegenaamd eenige schuilplaats te geven; waar op *Jacob III*, zig naar Italië begaf, alzo in 1714, een Koninglyke Groot-Brittannische Proclamatie verscheen, waar by 5000 pond sterl. op zyn hoofd werd gezet. Van dien tyd af scheen *Jacob III*, zig te Romen met de Koninglyke Eere, en een genoegzaam inkomen te vreden te houden. Hy ging derhalven ook niet naar Engeland, toen in 1744 op nieuw beproefd werd, om den Koning *George II*, ten minsten Schotland te ontrukken, maar zond slegts zynen oudsten Zoon *Karel Eduard*, welke toen nog geen volle 24 Jaren bereikt had, derwaards. Deze stapte den 6 April des Jaars 1745, in de daad in Schotland aan Land, doch moest na den slag by *Colloden*, den 27 April 1746 uit Engeland vlugten. Hy ging van daar naar Parys, waar hy egter uit kragt van het gesloten Vrede-Tractaat van den 18 October 1748 niet mogt blyven. Zyn Vader overleed eindlyk den 1 January 1766, en werd op Pauslyk bevel in de *St. Pieters Kerk* met

Verslag nopens den Pretendent.

Verslag nopens den Pretendent.

Koninglyke eer begraven. Met zynen dood ging ook het Koninglyke aanzien van zynen Zoon *Karel Eduard* ten grave, en hy moest wegens deze Etiquette veele verdrietlykheden onder de onderscheiden Pauslyke Regeeringen ondergaan; weshalven hy zig ook meest in het Hertogdom Toskanen ophield, tot dat de tegenwoordige Paus hem naar Romen nodigde te komen, om zyne wedde in den Kerklyken staat te verteeren.

De 12000 Scudi, welke de overleden Pretendent tot eene wedde van de Apostolische Kamer trok, komen nu aan zynen Broeder den Cardinaal.

De uiterste wille van den Graaf *Van Albany*, welke van Florence naar Romen is gebragt, te Romen geopend zynde, bleek, dat de Hertogin *Van Albany*, dochter van den overledenen, tot deszelfs eenigen Erfgenaame is benoemd, door eene Acte, welke geregistreerd was in het Parlement van Parys op den 6 September 1784, met kennis en goedkeuring van den Koning van Frankryk, en van den Graaf *Van Vergennes*, staatsdienaar omtrend de buitenlandsche zaken.

Daar is ook nog eene Acte van *reservatie* of voorbehouding, door den Kardinaal Hertog *Van York* in 1784 gemaakt, met betrekking tot zyne aanspraak op de Kroon van Engeland, ingeval zyn broeder de Graaf *d'Albany* voor hem kwam te overlyden. Er is van deze Acte eene Copie gesteld geworden in handen van den Paus, en andere Copien in die van de vreemde Gezanten, Kardinalen enz.

Co-

Copia simplex instrumenti aperitionis folii declarationis Rogat. per Acta, Cataldi Carin Capitolinæ Notarii, die trigesima prima Januarii 1788.

Wy *Henry Maria Benedict Clement*, Cardinaal Hertog van *York*, Jongere Zoon van *Jacobus den III* Koning van Engeland, uit ontfangen berichten van Florence, van den 23 January dezes jaars, reden hebbende het verlies te wachten van onzen zeer waarden vollen Broeder, den Doorluchtigen *Carel Eduard*, wettigen Erfgenaam van *Jacobus den III* in de Koningryken van Engeland, Frankryk, Schotland, Ierland enz.; verklaaren en betuigen in een meest valliden form, met alle de vereischte plechtigheid, en in maniere als nuttigst en voordeeligst zal bevonden worden, in voldoening van het geen wy onze Koninglyke Persoon en ons Vaderland verschuldigd zyn, aan ons te herroepen het recht van opvolging, het geen ons toekomt op de Koningryken van Engeland enz., ingeval onze doorluchtige Broeder (dat God verhoede) komt te sterven; tegens welk recht geen letzel geschiedt, noch voor God, noch voor de menschen, uit hoofde van het geheiligd Bisschoppelyke caracter, waarmede wy bekleed zyn. *Acte van voorbehouding van den Pretendent.*

En nadien wy, uit aanmerking van de hachelyke omstandigheden van onze Koninglyke Familie, alle moeilykheden willen voorkomen, welke men ons zouden willen berokkenen, verstaan wy alsdan ons den tytel voort te behouden (daar dezelve anders ons niet meer zoude eigen zyn) van Hertog *Van York*, met alle de rechten daaraan verknocht; gelyk wy denzelven tot nu toe gevoerd hebben, en zulk als een tytel by wyze van incognito; herhalen ten dien einde alle betuiging en verklaaring des noods, op bovengemelde manier en met alle vereischte plechtigheid, van ons zelven niet te benadeelen, veel min van ooit ofte ooit afstand te doen van ons recht, door het behouden (gelyk wy uit eige beweeging

Acte van voorbehouding van den Pretendent.

en by wyze van incognito meenen te doen) van den tytel van Cardinaal Hertog van *York* in zodanige acten, het zy publiek of particulier, welken wy zouden mogen pasfeeren, na de verkryging van het bovengemelde recht van opvolging, en dat geene het welk wy hebben en altoos meenen te behouden op de bovengemelde Koningryken en op alles het geen ons toebehoort als den waren laatsten en wettigen Erfgenaam in onze Koninglyke Famillie, niettegenstaande den voorsz. tytel, welken wy meenen te voeren tot onze eige beweeging en by wyze van Incognito. Eindelyk verklaren wy uitdrukkelyk by deze tegenwoordige protestatie, onze begeerte te zyn, dat zodra de voorzienigheid over onze persoon zal beschikt hebben, het recht van opvolging aangaande de kroon van Engeland enz. in alle zyn kracht en werking zal verblyven aan den Prins, aan welke het zelve na rechten toekomt uit hoofde van Bloedverwantschap. Dit onze wil en begeerte zynde enz. Uit het Palys onzer residentie, den 27 January 1784.

HENRY, *Cardinaal enz.*

Deze acte is ten zelfden dage gesteld geweest, onder omslag en zegel, in handen van den Notaris *Cataldi*, om vervolgens geopend te worden op begeerte van zyne Eminentie, gelyk zulks geschied is den 31 January laatstleden, op welken dag deze verklaring erkend is geworden en gelezen.

Tot de buitenlandsche aanmerkelyke stukken behoort ook een brief van den gryzen, eerwaardigen, wysgeerigen, en staatkundigen *Franklin*, welke van het hoogste belang is, en door alle vaderlanders in alle landen, vooral in deze tyden en opwinding der geesten, dubbel verdiend gelezen en herlezen te worden.

In

In December van 't afgelopen jaar 1787 begaf zich de Conventie in Noord America te Philadelphia van die Staat, vergezeld van den President, Vice-President en Leden van den hogen uitvoerenden Raad, mitsgaders van ettelyke Leden van het Congres, de Faculteiten der Universiteit, den Magistraat en verscheiden militairen officieren dezer Stad, naar 't Raadhuis, alwaar de ratificatie of bevestiging der nieuwe Regeeringsform van de Vereenigde Staten wierdt gelezen onder de toejuichingen eener groote menigte Burgers.

By deze heuchelyke gelegenheid wierden 13 stukken geschut losgebrand en de klokken geluid. Vervolgens keerde de Conventie te rug naar 't Staatshuis en ondertekenden aldaar twee copien van de Ratificatie. Het gezelschap, mitsgaders een aantal burgers, kwam om drie uuren by een in de Herberg van Mr. *Epple*, alwaar het overige van den dag wierdt doorgebragt, in onderlinge gelukwenschingen over 't gelukkig vooruitzicht van nog eens orde, rechtvaardigheid en goede Regeering in de vereenigde Staten te zullen genieten.

De gryzen *Benjamin Franklin*, aan wien America zo veel verschuldigd is, gaf onmiddelyk voor, dat hy de voorgestelde nieuwe Constitutie tekende, aan zynen beroemden vriend den Generaal *Wasshington*, als President der Conventie, welke de nieuwe Constitutie heeft ontworpen, het volgend Adres over:

MYN HEER PRESIDENT!

Ik beken, dat ik voor het tegenwoordige deze Constitutie niet geheel goedkeure; doch, myn Heer! ik

Adres van Benjamin Franklin *aan den Generaal* Wasſhington.

ik ben niet zeker, dat ik het nooit doen zal. Want, lang geleefd hebbende, heb ik menig geval ondervonden, in 't welk ik, by betere onderrichting of nadere overweeging, verplicht ben geweest van gevoelen te veranderen, zelf over gewigtige zaken, die ik eerst recht oordeelde, doch anders bevond. Daarom, hoe ouder ik werde hoe meer ik geſchikt ben om aan myn eigen oordeel te twyffelen, en meer achting voor dat van anderen te betoonen. Inderdaad de meeſte Menſchen, zo wel als de meeste Secten in den Godsdienst, oordeelen zig in 't bezit van alle waarheid, en dat, waar ook anderen van hun verſchillen, zulks zo verre eene dooling is. *Steele*, een Proteſtant, verteld den Paus, in zekeren opdragt, dat het eenig verſchil tusſchen onze twee kerken, en hun gevoelen wegens de vastheid hunner Leere; daar in beſtaat dat de Roomſche Kerk onfeilbaar is, en de Engelſche Kerk nooit ongelyk heeft. Edoch, ſchoon menig Particulier, bykans even hoog van zyn eigene onfeilbaarheid gevoeld, als van die zyner Geloofsgezindheid, drukken weinige zulks zo natuurlyk uit, als zekere Franſche Dame: die, in een klein krakeel met haar Zuster, zeide: hoe het komt, weet ik niet, Zuster! maar ik ontmoet niemand, die altoos gelyk heeft buiten my zelf.

In die gevoelens, myn Heer! geef ik myne bewilliging tot deze Conſtitutie met al haar gebreken, indien dezelve zodanig zyn; vermits ik denk, dat een algemeene Regeering noodzaaklyk voor ons is; en 'er is geen Regeeringsform, of zy kan een zegen wezen voor 't Volk, indien zy wel werd bediend; ik geloove verder dat deze waarſchynlyk voor een aantal Jaaren wel bediend zal worden, en dan alleenlyk in een dispotismus zal eindigen, zo als andere Regeeringsformen voor het zelve hebben gedaan, *wanneer het Volk zo bedorven zal worden, dat het eene despotieke Regeering nodig heeft, onbekwaam zynde tot eenige andere.*

Ik twyffel ook of eenige andere Conventie, die wy erlangen mogten, in ſtaat zyn zou eene betere

Con-

Constitutie te maaken; want, wanneer Ge een aantal Menschen verzamelt, om het voordeel hunner vereenigde schranderheid te genieten, vergaderd Ge met die Menschen ook al hunne vooroordeelen, hunne verdoolde meeningen, hunne plaatselyke belangen, hunne zelf zoekende oogmerken. Kan 'er uit zulk eene Vergadering een volmaakt werk verwagt worden? Het verwondert my derhalven, myn Heer! dit Systema zo zeer aan de volkomenheid te zien naderen als het doet. Het zal ook, denk ik, onze Vyanden verbaazen, die in vertrouwen verwagten te hooren, dat onze Raads-Vergaderingen even zo verward zyn als die der Babelbouwers; en dat onze statuten op het punt zyn van lostebreeken, enkel om vervolgens weder by den anderen te komen met het oogmerk om ons onderling der strot te doorkerven.

Adres van Benjamin Franklin aan den Generaal Washington.

Ik geef dan, myn Heer! myne toestemming tot deze Constitutie, om dat ik niet zeker ben, dat ze niet de beste zy; een groot deel der sterkte en kragtdadigheid van eenigerlei Regeering in het verschaffen en verzekeren van 's Volks geluk, hangt af van het algemeen gevoelen over de goedheid van zodanige Regeering, zo wel als van de wysheid en oprechtheid van derzelver Regeerders. Ik hoop derhalven, dat wy om ons zelfs wille als een deel des Volks, en om de wille van ons Nageslacht, hartelyk en eenstemmiglyk handelen zullen om deze Constitutie te recommandeeren, waar onze invloed zig kan uitstrekken, en onze toekomende denkbeelden en pogingen zich zullen wenden tot de middelen om dezelve wel bestuurd te hebben

Over het geheel, myn Heer! kan ik niet nalaten eenen wensch uit te boezemen, dat elk Lid der Conventie, die 'er nog zwarigheden tegen moge hebben, met my een weinig aan zyn eigene onfeilbaarheid wil twyffelen, en, om onze samenstemming te doen blyken, zynen naam onder dit stuk gelieve te stellen.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

NYMEGEN. De Heer Mr. *Johan Brantsen*, Scheepen en Raad en regeerend Burgemeester alhier, een man van veel bekwaamheid van geest, van grondige rechtskennis, als ook van een edelmoedig en weldenkend hart, is in den bloei van zynen leeftyd, zynde naauwlyks 38 jaaren oud, tot groot leedwezen van alle Vaderlanders, by wien zyne deugden bekend waren, overleden.

DELFT. Den 2 April is alhier in den ouderdom van 31 Jaaren overleden den Heer Mr. *Ryklof Johan Tiquet*, onlangs verkoren tot Veertig Raad dezer Stad.

'sGRAVENHAGE. Wanneer een Raad-Pensionaris van Holland tevens is groot Zegelbewaarder, en deze ampten komen open te vallen, dan is het wel gebruikelyk, dat het laatstgemelde ampt werdt gegeeven aan den oudsten Heer van de Ridderschap, die Voorzitter is van 't Collegie van Heeren Gecommitteerde Raden, zo dat Jonkheer *Van Wassenaer*, Heer van Starrenburg enz. enz., volgens dat aloude gebruik scheen Groot-Zegelbewaarder te zullen worden, doch die Heer heeft daar van afgezien.

Den 1 April des nachts is na eene onpasselykheid van eenige dagen overleden Jonkheer *Wigbold Johan Theodoor van der Does*, Vryheer van beide de Noordwyken, beschreven in de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, en wegens dezelve zitting hebbende in het Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, Bailluw en Schout van 's Hage, Drossaard der Stad en Lande van Heusden, Bailluw en Dykgraaf van Rhynland, enz.

Hun Ed. Groot Mog. hebben op verkiezinge van Zyne Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder aangesteld:

Tot

Tot Baillùw en Dykgraaf van den Lande van Voorne, mitsgaders Bailluw en Schout van de Stad Brielle en van de Stede Goedereede, als mede tot Bailluw van Grysoort, (in plaats van wylen den Heer *Willem Lodewyk van Wassenaer*, Heer van beide de Katwyken en het Zand) Jonkheer WILLEM FREDERIK HENDRIK VAN WASSENAER, Heer van de Katwyken en het Zand.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Tot ordinaris Raad in de Kamer van Justitie te Vianen, in plaatze van den op deszelfs verzoek van die post ontslagen Heer Mr. *Petrus van der Meulen*, den Heer Mr. *Dionys Hendrik van Schuylenburgh*.

Tot Bailluw van Noordwykerhout, Hillegom, Lisse en Voorhout, in plaatze van Jonkheer *Willem Frederik Hendrik van Wassenaer*, Heer van Spanbroek, die van dien post zyn ontslag verzogt en bekomen heeft, den Heer Mr. PIETER WILLEM BOERS.

En tot Kastelein van den Huize van Muiden, mitsgaders Bailluw en Dykgraaf van Gooiland, in plaatze van den Heer Mr. *Nicolaas Warin* Anthonisz., Raad in de Vroedschap en Scheepen der Stad Amsteldam, dewelke op deszelfs verzoek zyn ontslag bekomen heeft, den Heer Mr. GERRIT CORVER HOOFT, Raad in de Vroedschap en Scheepen der Stad Amsteldam.

Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder heeft ook aangesteld tot Commandeur en Majoor van het Fort St. Andries, in plaatze van den uitgeweken Generaal-Majoor *Van Rysel*, den Collonel-Commandant van het Regiment van Zyne Vorstelyke Doorluchtigheid den Heer Lieutenant-Generaal Prins VAN BADEN, en tot Majoor-Commandant der Stad Arnhem OTTO LODEWYK VAN QUADT. Verders tot Groot-Majoor der Stad Arnhem, in plaatze van den evengemelden Collonel *Van Quadt*, den Collonel by het Regiment Ruitery van Zyne Vorstelyke Doorluchtigheid den Heer Lieutenant-Generaal Landgraaf *Van Hessen-Philipsthall* ADOLPH PIETER CAREL VAN SPAAN.

Nog

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Nog heeft Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Mr. RUDOLPH VAN OLDEN, aangesteld tot Thesaurier en Rentmeester-Generaal van Hoogstdeszelfs Domeinen, in plaatze van wylen den Heer Mr. *J. C. Reigersman.*

Jonkheer C. W. VAN BOETZELAAR, heeft voor Hun Hoog Mog. den Eed afgelegd als Ontvanger-Generaal van het verhoogde Last- en Veilgeld, in plaats van wylen den Heer Mr. *J. Patyn.*

Jonkheer ADRIAAN JAN VAN BORSSELE, heeft wegens de Provincie Zeeland in Hun Hoog Mog. Vergadering zitting genomen, zynde ingeleid door den Heer *Van Citters*, en zulks om den Heer Mr. *Iman Cau*, die zyn ontslag verzogt en bekomen hadt, in de Vergadering van de algemeene Staten wegens Zeeland te vervangen.

Voor de Ed. Mogende Heeren Gecommitteerde Raden van Hun Ed. Groot Mog. heeft de Heer *Joan Christoph Willem Diehne*, den Eed afgelegd als Solliciteur Militair, en is teffens door Zyne Vorstelyke Doorluchtigheid den regeerende Hertog van Brunswyk, benoemd geworden tot Hoogstdeszelfs Agent en Solliciteur der Brunswyksche Troupen, die in soldy van den Staat zyn overgegaan, en eerstdaags in hun bestemde plaats van Krygsbezetting, namelyk te Maastricht, verwagt worden.

LEYDEN. Den 13 April heeft de Heer *Sebaldus Fulco Johannes Rau* deszelfs Hoogleer-Amt in de Heilige Godgeleerdheid aan 's Lands Hooge School aanvaard, met het doen eener plegtige Redevoering: *De eo quod Jucundum est in Studio Theologico*: Dat is; *Over het aangename in de Studie der Godgeleerdheid.*

AMSTELDAM. Den 23 April overleedt alhier in den ouderdom van ruim 46 jaaren, na herhaalde toevallen, den Heer Mr. *Zacharias Henrik Alewyn*, Heer van Mynden en de beide Loosdrechten, oud voorzittend Scheepen en Raad dezer Stad.

ROT-

ROTTERDAM. Den 18 April is alhier aan eene Borstziekte, in den ouderdom van byna 47 jaaren overleden den Heer Mr. *Nicolaas Cornelis Bichon*, Secretaris van Vredemakers Kamer. VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Op den 29 April de gewoone tyd zynde tot de Jaarlyksche veranderinge van de Regeering dezer Stad, zyn uit de Ed. Groot Achtbaare Vroedschap Boonheeren geworden de Heeren Mr. *Jan Cornelis de Groot*, Mr. *Dirk Lodewyk van Cuttenburch*, Dr. *Henrik Vink*, *Johan Philip de Monté* en *Johan van den Honert*.

Vervolgens heeft Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, uit de door gemelde Boonheeren gemaakte Nominatie verkoren:

Tot Burgemeesteren de Heeren Mr. JACOB VAN DER HEIM, Mr. CLAUDIUS VAN DER STAAL, JOHAN FRANÇOIS VAN HOGENDORP en Mr. JOAN GERBRAND VAN MIEROP.

Tot Scheepenen de Heeren Mr. *Johannes Hoog*, *Abraham Verstolk*, *Ewout van Son*, *Adrianus Hagart*, *Barthold Suermond*, Mr. *Anthony van der Heim* A. L. M. & Phil. Doctor en *Adriaan Herbert Vermeulen*.

En tot Scheepenen-Commisfarissen van de Gemeenelands Middelen de Heeren *Abraham Verstolk*, Mr. *Anthony van der Heim* en *Adriaan Herbert Vermeulen*.

GORINCHEM. De Ed. Mog. Heeren Commisfarisfen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Erfstadhouder, hebben den 9 April alhier de Magistraats-Verandering volbragt en aangesteld:

Tot Vroedschappen Mr. *Willem Hendrik van Barnevelt*, Jr. *Simeon Petrus Collot d'Escury*, Heer van Sliedrecht en Naaldwyk, Mr. *Sebastiaan van Nooten*, Mr. *Johan Schildhouwer van Hoey*, Mr. *Abraham van Bleiswyk*, Vryheer van Eeten en Meeuwen, Heer van Babilonienbroek, *Adriaan Rompe*, Mr. *Dionys. Hendrik van Schuilenburch*, Dr. *Theodorus van Diepenbrugge*, *Matthys Snoeck Huibertsz.*, Mr. *Jan Ouwens*, *Hermanus Johan*

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

van Bercheyck (absent,) *Lamberts van Meerten*, *Thomas Dolegius Adriaan Verboom*, *Johan Hubert Gerard van Borcharen*, *Jan Snoeck* Gerritsz., *Johannes van Gennep*, Mr. *Servatius Gysbertus Brouwer* en *Nicolaas de Gyzelaar*, blyvende Secretarissen, doch zonder voorbeeld voor het vervolg; *Jacob van Dam*, *Christiaan Schuller*, Mr. *Gerard van Lom*, Mr. *Bruno Josias van der Does*, *Willem Hendrik van Barneveld* (absent,) en *Wouter van Eeten*.

De agt laatstgenoemden zyn nieuw aangesteld in plaatze van de Heeren *Adriaan Maarten Daey* en *Adriaan van Cruiskercken*, Raden en Oud-Burgemeesteren en *Adriaan Hagoort*, Raad in de Vroedschap, reeds in den Jaare 1787 op hun verzoek ontslagen; benevens den Heer Dr. *Nicolaas de Fremery*., 1787 overleden, en door de Ed. Mog. Heeren Commissarissen niet gecontinueerde Heeren Mr. *Lodewyk van Toulon*, Heer van Wulven, Mr. *Abraham van Thye Hannes*, *Engelbert de Gyzelaar* en *Anthony Jan van Doorn*.

Tot Burgemeesteren Mr. JOHAN SCHILDHOUWER VAN HOEY, tot primo January 1789; ADRIAAN POMPE en Dr. THEODORUS VAN DIEPENBRUGGE, tot primo January 1790.

Tot Schout blyft a n Mr. *Abraham van Bleiswyk*, Vryheer van Eeten en Meeuwen, Heere van Babilonienbroek.

Tot Scheepenen Mr. *Jan Ouwens*, *Jan Snoeck* Gerritsz., *Christiaan Schuller*, Mr. *Bruno Josias van der Does*, *Hendrik Martinus Pompe*, Heer van Lombardyen, *Justinus Cornelis van Meerten* en *Henri Chatelain*.

Tot Scheepenen-Commissarissen van 's Lands Middelen *Jan Snoeck* Gerritsz., *Bruno Josias van der Does* en *Hendrik Martinus Pompe*.

In Gecommitteerde Raden (by continuatie) *Thomas Dolegius Adriaan Verboom*.

Gecommitteerde in de Provinciaale Rekenkamer, met May 1788, Jr. *Simeon Petrus Collot d'Escury*, Heere van Sliedrecht en Naaldwyk.

Ge-

Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit op de Maze, (by continuatie tot November 1788,) Mr. *Sebastiaan van Nooten*, en dan tot November 1791, Mr. *Johan Schildhouwer van Hoey*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

Den 11 April is op aanpryzinge van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, door de Edele Groot Achtbaare Heeren van de Vroedschap tot derde Secretaris dezer Stad en den Lande van Arckel aangesteld den Heer *Willem Hendrik van Barsevelt Brouwer*, die den Eed heeft afgelegd, en in bezit van zyne bediening is gesteld.

BRIELLE. Door de Commissie van Zyne Doorluchtige Hoogheid, is de Regeeringsverandering in deze Stad aldus gedaan, en tot Vroedschappen aangesteld Mr. *Andreas van der Sluys*, Dr. *Adriaan de Mirell*, *Augustinus van der Crap*, Dr. *Cornelis van Dam van Aarden*, Mr. *Ocker Gevaerts* Heere Johansz., Mr. *Adriaan Mattheus de Wit*, *Jacobus Roest*, *Alexander Marius Cleyn*, *Adrianus Johannes Hogendyk van Domselaar*, *Asjuerus Bresser*, *Gabriel Leonard van Oosten*, *Adriaan de Mey*, *Pieter van Hoogwerff* Georgsz., Mr. *Pieter Hendrik Hoog*, *Jan Marcus Heeneman* en *Johannes van der Schilt*, (blyvende Substituut-Secretaris zonder gevolgtrekking voor 't vervolg) Mr. *Charles Christoffel Brender à Brandis*, Mr. *Willem Pieter van Alderwereld*, *Johannes van der Minne* en *Charles Gerard van Baerle*; tot Pensionaris Mr. *Jacob Camper*; tot Secretaris Mr. *Carel Willem Hogerwaard*; tot Substituut-Secretaris *Johannes van der Schilt*.

Zynde de thans in dienst wezende Burgemeesteren en Scheepenen aangebleven.

HOORN. Op goede Vrydag is alhier de Jaarlykfche Boongang geschied, en zyn door de negen Keurmannen tot Burgemeesteren gekoren, de Heeren Mr. PIETER SCHAGEN, Mr. JOAN VAN BREDENHOFF, Vryheer van Oosthuizen, Mr. ABRAHAM VAN STRALEN en ANTHONY CROMHOUT, in plaatse van de als toen afgaande Heeren Mrs. *Jacob*

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

cob van Hoolwerff, *Jan Jager* en *Jacob Berckhout*.

Voorts is door gemelde Keurmannen gemaakt een Nominatie van een driemaal zeven getal, dewelke aan Zyne Doorluchtige Hoogheid ter Electie is overgegeeven, en waar uit Hoogstdezelve tot Scheepenen heeft verkoren de Heeren Mr. *François Binkhorst*, *Mattheus Over 't Water Verboom*, *Jan Christiaan von der Vorm*, Mr. *Hendrik Carbasius* B. Z., Mr. *Herman Berckhout*, Dr. *Reinier Prins* en *Dirk de Feyffer*; en tot Scheepenen-Commissarissen van 's Lands Gemeene Middelen, de drie eerstgenoemden.

HEUSDEN. Den Heer J. Esdal, *A. L. M. en Phil. Doctor*, Burgemeester dezer Stad, is aangesteld tot Ontvanger van de Convoyen en Licenten, in plaats van den Heere Mr. . . . . *de Kock*, welke wegens de voorledene onlusten, in welke Hy niet hadt stil gezeten, naar Frankryk geweken is.

MIDDELBURG. Van wege Zyne Doorluchtige Hoogheid zyn door deszelfs Commissarissen tot nieuwe Raden aangesteld, de Heeren Mr. *Daniel Tuneken*, Heer van Melis- en Mariekerk, Mr. *Cornelis van den Helm Boddaert*, Mr. *Willem Arnoud van Citters*, *Daniel Steven Schorer*, Mr. *Zacharias Paspoort*, *Pieter Johan Rethaan Macaré*, Mr. *Gaspar Dignus Steengracht*, Heer van Mooiland en Thil, Mr. *Samuel Radermacher*, *Johan Pieter Landsheer*, *Hendrik Brouwer*, Mr. *Egbert Philip van Visvliet* en *Johan Asjuerus Becius*.

En zyn uit de Magistraats-Regeering verlaten, de Heeren *Pous* en *Visvliet*.

Vervolgens is den 12 April door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prinse van Orange en Nassau, tot Raad dezer Stad aangesteld, den Heer JOHAN DAVID HERKLOTS, in plaatze van den voorgemelde Heer Mr. *Egbert Philip van Visvliet*, die voor de aanstelling heeft bedankt.

De Ed. Mog. Heeren Staten van Zeeland hebben tot Raad-Pensionaris dezer Provincie aangesteld,

steld, den Heer Mr. WILLEM AARNOUT VAN CITTERS, Oud-Burgemeester, Scheepen en Raad der Stad Middelburg, in plaats van den Heer Raad-Pensionaris Mr. *Laurens Pieter van de Spiegel*.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

VLISSINGEN. De Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, den 31 Maart in deze Stad uit Middelburg zynde aangekomen, hebben alhier den 3 April de plegtige Magistraats-Verandering verricht, en zyn by die gelegenheid by Publicatie aangesteld:

Tot Bailluw Mr. *Apolonius Jan Cornelis Lampsins*.

Tot Burgemeesteren PIETER JACOB CLYVER en Mr. JOHANNES MAURITS.

Tot Scheepenen Dr. *Abraham Muller*, *Abraham Louysfen*, Mr. *Anthony Ewout van Dishoek*, Heer van Domburg, *Willem van Bronkhorst*, Mr. *Adriaan François Lammens*, Mr. *Willem van Rosenthal*, *Anthony de Zitter* J. Z., *Johan Teellink le Grand* en *Huybert van Delden Engelsen*.

Tot Raden Mr. *Evert Clyver*, Mr. *Wilhem Grave van Hogendorp*, Mr. *Anthony Pieter Lambrechtsen*, Heer van Ritthem, Mr. *Johannes Mauritz*, Mr. *Cornelis Caen*, *Pieter Jacob Clyver*, *Adriaan Kroeff*, Mr. *Cornelis Christiaan Bertling*, Mr. *Petrus Gulielmus Schorer*, Dr. *Abraham Muller*, Mr. *Anthony Ewout van Dishoek*, Heer van Domburg, Mr. *Abraham Sandra*, Mr. *Jacob van Dishoek*, Mr. *Abraham van Doorn*, *Johannes Asfuerus Schorer*, Mr. *François Reinier Radermacher*, *Abraham Louysfen*, Mr. *Nicolaas Johan van Hoorn*, Heer van Burght, *Benjamin Catteau* Junior, Mr. *Willem van Bronckhorst*, Mr. *Adriaan François Lammens*, *Alexander Hieronymus Wolrad*, *Hendrik van Dopff*, *Jan Adriaan Moens* en *Jan Reers*.

Tot Pensionarissen Mr. *Frederik Frans Lodewyk Pestel*, Jr. *Willem Zeelandus van Borssele*, *Johan Teellink le Grand*, *Johannes Louyssen* en *Benjamin Catteau*, de vier laatste Honorair.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

GOES. Den 8 April zyn de Edel Mogende Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, binnen deze Stad aangekomen, en hebben alhier den 9 April de plegtige Magistraats-Verandering verrigt, by welke gelegenheid zyn aangesteld:

Tot Bailluw Mr. *Johannes Po's.*

Tot Burgemeesteren Mr. DIGNUS CORNELIS KEETLAAR en Mr. WILLEM CANISIUS.

Tot Scheepenen *Zywert Diderik van der Bilt*, Heer van Cloetinge, *Cornelis van Citters van Brullis*, *Daniel de Meyer*, *Petrus Alexander Boreel de Mauregnault*, *Johannes Stokmans*, *Johan Hendrik Eversdyk*, *Laurens Jan van de Spiegel*, *Jan Dominicus* en *Martinus Slabber*.

Tot Raden Mr. *Johan Willem van Roseveld*, Mr. *Dignus Cornelis Keetlaar*, Mr. *Johan Adriaan van Dorth*, *Adolph Ossewaarde*, Mr. *Willem Canisius*, Mr. *Aarnout Wilhem van Citters*, Heer van 's Gravenpolder, Mr. *Anthoni Ossewaarde*, *Zywert Diderik van der Bilt*, Heer van Cloetinge, Mr. *Johan Jacob Leydekker de Bruin*, *Cornelis van Citters van Brullis*, *Petrus Alexander Boreel de Mauregnault*, *Daniel de Meyer*, *Johan Hendrik Eversdyk*, *Cornelis Pieter Keetlaar*, *Laurens Jan van de Spiegel*, *Michaël Constantyn van Dorth*, *Boudewyn Verselewel van der Bilt*, *Arnoldus van Tilburg* M. Z., *Martinus Slabber*, *Johannes Stokmans* en *Aarnout van Citters*.

Tot Pensionarissen Honorair Jr. *Dirk Welter* Baron *van Lynden*, Mr. *François Nicolaas Keetlaar* en Mr. *Johan Adriaan van Dorth*.

Tot Secretarissen Mr. *Aarnout Willem van Citters*, Heer van 's Gravenpolder, Mr. *Anthoni Ossewaarde*.

UTRECHT. Door de Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap dezer Stad, is tot Hoogleeraar in de H. Godgeleerdheid en Academie-Prediker alhier beroepen den Wel Eerwaarde en zeer Geleerde Heer *Hermanus Royaards*, S. S. Th. Doctor en Predikant in 's Hage, welke dit beroep heeft aangenomen.

WYK

WYK BY DUURSTEDE. De Grave *Van Rechteren*, Heere van Geerestein, beschreven in de Ridderschap en Edelen dezer Provincie, voor deszelfs amt als Hoofd-Officier dezer Stad bedankt hebbende, zo is door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, aangesteld Jonkheer VAN LYNDEN, Zoon van den Heer Baron *Van Lynden van Lunenburg*. VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

LEEUWARDEN. Den 12 April 1788, is alhier in den ouderdom van byna 50 Jaaren, na een ziekte van weinige dagen, overleden Jr. *Wilco Baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*, Grietman over Wonseradeel, Gedeputeerde Staat van Friesland, Dykgraaf van de vyfdeels Zeedyken, Meesterknaap van 't Jagt-Gerigte en Heere van Zeeberg &c. &c.

COUDUM. De Heer *Arent Julianus Carel de Beere*, Grietman over Hemelumer Oldephaart en Noordwolde, in de laatste onlusten de Staatsvergaderingen te Franeker mede bygewoond, en zig deswegen by de omwenteling van zaken, buiten de Republiek begeven hebbende, zo is daar door ingevolge Publicatie van de Ed. Mog. Heeren Staten dezer Provincie van den 10 October 1787, de Grietenye van Hemelumer Oldephaart en Noordwolde opengevallen. Ter welker vervullinge, na voorgaande uitschryvinge door de Edele Mogende Heeren Gedeputeerde Staten, by de Stemgerechtigden Ingezetenen van voorsz. Grietenye op den 29 Maart 1788 in Nominatie zyn gebragt de Heeren Mr. *Daniel Bonifacius van der Haar*, Heer van Campens Nieuland, *Harmen van Midlum* en *Douwe Fekkes Rinsa*.

Uit welke Nominatie door Zyne Doorluchtige Hoogheid by eenen brief van den 7 April 1788, wederom tot Grietman over gemelde Deele is verkoren den Heer *Harmen van Midlum*, die den 22 van die zelfde maand ter Vergaderinge der Edele Mog. Heeren Gedeputeerde Staten, in die qualiteit den Eed heeft afgelegd. GRO-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS ENZ.

GRONINGEN. Op St. Petri, den gewoonen dag der verandering van de Magistraat van deze Stad, zyn de Heeren van *Hoorn*, *Van Sysen*, *Siccama* en *Fockens* ontslagen.

WETZINGE. Alhier is overleden in den ouderdom van ruim 70 jaaren de Heer *Klaas Jans*, Ordinaris Gecommitteerde Raad der Ommelanden, tusschen de Eems en de Lauwers.

ASSEN. Door Zyne Doorl. Hoogh. zyn aangesteld tot gewoone Gedeput. der Staten dezer Landschap F. O. BARON VAN DORNBERG genaamd HEIDEN, en T. KYMMEL, als mede tot Rentmeester der Domynen Mr. J. H. P. VAN LIER, in plaats van den Gecommitteerden Jonker *Carel de Vos van Steenwyk tot de Havixhorst*. By Sententie is Mr. *H. J. Verschuur*, Scholtus van Sleen en Zwelo, van zynen post ontslagen, en onbekwaam verklaard in gemelde Landschap eenige bediening waar te nemen.

LYST DER PRYZEN VAN VERSCHEIDE PRODUCTEN ONZES LANDS.

Rotterdam den 14 April.			
			by de Z. Zak.
TARW Jarige Oude Zeeuws	20	a 22½	ß
—— nieuwe dito best	20	a 21	ß
—— dito Gemeen	17	a 19	ß
—— blaauwe	16	a 18	ß
—— Zomer	16	a 18	ß
ROGGE Zeeuws enz.	13	a 14½	ß
			by 't Last.
BOEKWEIT op 154	ß	a 24	£
GERST Winter	21	a 23½	£
—— Zomer	20	a 21	£

Rotterdam den 14 April.			
HAVER Zeeuws enz.	10	a 12	£
PAARDEBOONEN	16	a 18	£
KOOLZAAD	40	a 46	£
MOUTWYN	6	£ de 30 Vt.	
			by den Steen
VLAS Allerbest	53	a 66	ft.
—— Best.	42	a 52	ft.
—— Middelsoort	30	a 41	ft.
—— Gemeen	26	a 29	ft.
—— Allergemeenste	20	a 25	ft.

NIEUWE NEDERLANDSCHE JAARBOEKEN,

MAY. MDCCLXXXVIII.

De sorte, que si jamais de funestes malentendus venoient à troubler la concorde publique, cet tems même d'aveuglement & d'erreurs fussent marqués par des temoignages de moderation, d'estime reciproque, & d'un commun respect pour les Loix: presages & garans d'une reconciliation sincere & perpetuelle. ROUSSEAU sur l'Inegal, Dedicace p. XI.

GELDERLAND.

ARNHEM.

Omtrend het plan tot vermeerdering en verbetering van de Krygsmacht van den Staat, is den 21 Mey 1788 by de Staten van Gelderland dit besluit genomen: ARNHEM.

ARN-HEM.

EXTRACT *uit het Reçes des* LANDDAGS *in May* 1788, *Extraordinair binnen de Stad* NYMEGEN *gehouden*.

Woensdag den 21 *May* 1788.

Resolut. omtrend de Land macht.

Is gehoord het Rapport van *Zeno Diderich Walraad van Tengnagel*, Heer van Bronkhorst, Raad en Rekenmeester in Gelderland, en andere Hun Ed. Mog. Gecommitteerden *ad causas* benoemd, houdende, dat ingevolge en ter voldoeninge van Hun Ed. Mog. Resolutie Commisforiaal van den 14 dezer, hadden geëxamineerd een Missive van Hun Hoog Mog., geschreven in den Hage den 9 April laatstleden, houdende kennisgeving van de respective Bondgenooten, hoe dat by Resolutie van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland was geconsenteerd in het plan tot vermeerdering en verbetering van de Armée van den Staat, des dat door de verminderinge van de Comp. Cavallerie, Dragonders en Husfaaren met agt man en een geheel Regiment; mitsgaders door zodanige verdere besparinge, dewelke door Zyn Hoogheid en den Raad van State zal kunnen worden aan de hand gegeven, het meerder beloop der onkosten van het te adopteeren plan, daar onder gerekend de verhoging der foldyen, niet meerder zal bedragen dan circa elf en een halve tonne Gouds, en voorts onder de speciaale mits en conditie, dat een even gelyke somma van circa elf en een halve tonne Gouds, op den ordinairen staat van Oorlog zal worden gebragt voor de Oorlogs Marine van den Staat, en dat Zyne Doorluchtige Hoogheid als Admiraal-Generaal zal werden verzogt aan Hun Hoog Mog. een plan op te geven, volgens het welk het beste en nuttigste employ van dezelve somma zoude kunnen gemaakt worden; met byvoeging, dat dit een nadere deliberatie van Zyne Hoogheid en den Raad van State ge-

wor-

worden zynde, dewyl door de respective Provincien was overgenomen de Resolutie van de Heeren Staten van Holland hier boven gemeld; Hooggemelde Zyne Hoogheid en den Raad geoordeelt hadden, geen tyd te moeten verzuimen een andere voorslag ter kennisse van Hun Hoog Mog., en langs dien weg aan de respective Provincien te brengen, op dat deze materie spoedig ter conclusie zoude kunnen werden gebragt; waarom Zyn Hoogheid en den Raad met te meer aandrang moesten urgeeren, alzo daar van afhangt het vervullen van verscheide vacatures in diversche Regimenten thans exteerende, waar van de gevolgen by lange voortduringe, zeer præjudiciabel zouden zyn voor het nut der Armée; bestaande deze nadere voorslag in het provisioneel niet aanwerven van de twee Comp. by het Regiment Guardes te paard, en van een Comp. by het Regiment Guardes te voet, door het aflaten van een Officier by ieder Esquadron van het Regiment Guardes Dragonders, door de vermindering van agt man per Compagnie Cavallerie, Dragonders en Husfaaren, en van een Regiment Infanterie, waar door het beloop der onkosten van het te adopteeren plan, mede gereckend de verhoging der soldyen, niet meerder zoude bedragen dan circa elf en een halve tonne Gouds, volgens de berekening gevoegd by de voorsz. Missive, waar mede vertrouwd wierd, dat Hooggemelde Heeren Staten van Holland genoegen zouden nemen; en welk nader plan by Missive van den Raad van State aan Hun Hoog Mog. met eene bygaande berekening zynde ingezonden, Hoogstdezelve aan Hun Edele Mogende waren overzendende, in hoope en verwagting dat Hun Ed. Mog. zo veel hun aangaat, 't zelve met alle mogelyke spoed zouden adopteeren, om redenen daar by vermeld en met verder ernstig verzoek om serieuse reflexie te willen maken, op de conditie waar op de Heeren Staten van Holland by derzelver voorsz. Resolutie in de ver-

ARNHEM.

Resolut. omtrent de Landmacht.

ARN-HEM. *Resolut. omtrend de Land-macht.*

meerdering en verbetering der Militie geconsenteert hebben, en die Hun Hoog Mog. zoo billyk is voorkomende, dat zy zig vleyen, dat daar in by de Bondgenooten zal werden bewilligd, alzo tot vastigheid van de Unie het behoud der Republiek volstrekt nodig was, dat zo wel de defensie te water, als die te lande na evenredigheid bezorgt werde.

Mede verlezen de Resolutie van de Heeren Staten 's Lands van Utrecht, den 24 dezer ter Vergadering van Hun Hoog Mog. ingebragt, houdende den voet op welke Hoogstdezelve consenteeren in de beide plans tot betering der Troupen van den Staat, van den 24 February en 9 April dezes jaars, als mede in den voordragt, voorkomende in de Resolutie van de Heeren Staten van Holland, rakende het bragen van zekere som voor de Marine op den Staat van Oorlog.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, de Gecommitteerde van wegens de Provincie ter Generaliteit te authoriseeren, gelyk dezelve geauthoriseert worden by dezen, ter Vergadering van Hun Hoog Mogende te declareeren:

Dat Hun Ed. Mog. considereerende, dat de omstandigheden van Europa, en de gesteldheid van de Armée van den Staat allezints vorderen, dat hoe eerder hoe beter een afkomst van het voorsz. plan werde gemaakt, hun Gecommitteerde ter Generaliteit die een gevolge hadden geauthoriseert, om het zelve, zo als het thans volgens den laatsten voorslag van den Raad van State vermeerdert is, te amplecteeren, en daar in namens deze Provincie te consenteeren.

En dat belangende den voorslag van de Heeren Staten van Holland, om jaarlyks een vaste post voor de Marine op den Staat van Oorlog te plaatzen, Hun Ed. Mog. verthoenen aan haare Bondgenooten meermalen haare sentimenten omtrent het geen ter bevordering van 's Lands welvaaren te water zoude

be-

behoren werkstellig gemaakt te worden, te hebben te kennen gegeven. **ARNHEM.**

Dat zy al nog in dezelfde gevoelens zyn, en teffens bereid met hunne Bondgenooten daar in te concurreeren, en gezamentlyk zodanige mesures te helpen nemen, als men ten dien opzigten het convenabelst zal oordeelen. *Resolut. omtrend de Landmacht.*

Dat Hun Ed. Mog. met dit oogmerk successivelyk zo in den aanbouw van schepen van Oorlog, als in de geproponeerde Equipagien, wanneer die gevorderd en noodzakelyk bevonden worden, met alle volmaaktheid hebben bewilligt, en hare quotes, zo ver de bekrompen staat van hare Finantien toeliet, afbetaald.

Maar dat wat aangaat het plaatzen van een jaarlyksche vaste post tot Subsidien der Admiraliteiten of Marine op den staat van Oorlog, Hun Ed. Mog. het zelve altoos hebben beschouwd als devieerende van den ouden voet, en zynde na haar gedagten van verre uitzigten.

Dat Hun Ed. Mog. in tegendeel altoos vermeend hebben, dat wanneer de omstandigheden eenige Subsidie voor de Admiraliteiten of Oorlogs Marine mogten vereisschen, het zelve by Petitien moest worden gevonden, en zy als dan ook zodanige spoedige en toereikende Resolutie genomen hebben, als oordeelden dienstig en noodzakelyk te wezen.

Dat egter, wanneer tot herstel van het verval der Admiraliteiten geen ander middel voor handen werd gevonden, als de speciaale affectatie van een jaarlyks sufficient Fonds voor de kosten van de Marine, Hun Ed. Mog. niet ongenegen zullen bevonden worden, met hunne Bondgenooten te concurreeren tot het plaatzen van een vasten post op den Staat van Oorlog; zodanig egter dat Hun Ed. Mog., om gerustheid te mogen hebben, tot welken einden de penningen, die zy zelfs boven het vermogen van haare zo zeer bezwaarde Financien fourneeren, worden geëmployeerd, vermeenen alvorens te moe-

ARN-HEM.

Resolut. omtrend de Landmacht.

ten worden geïnformeerd, welk gebruik daar van zal worden gemaakt, en in die billyke verwagting zyn, dat tot redres der Admiraliteiten, tot het hebben en behouden van eene behoorlyke Zeemagt, zodanige verdere middelen en verbeteringen zullen worden te werk gesteld, als zullen bevonden worden te behooren.

Dat Hun Ed. Mog. over zulks gaarne willen concurreeren, om Zyne Doorluchtige Hoogheid, als Admiraal Generaal, door Hun Hoog Mog. te doen verzoeken, om een plan op te geven van de hoognodige Redresſen in de zaaken van de Zee; en tot welken einden de ſom voor de Oorlogs-Marine op den ſtaat van Oorlog te ſtellen, zou kunnen worden geëmployeerd, aan zig reſerveerende, om, dit plan gezien hebbende, daar op zodanige Reſolutie te nemen, als ten meeſten dienſte van den Lande zullen oordeelen te behooren, en zal mitsdien hier van Extract aan voornoemde Gecommitteerden worden gezonden, om daar van de vereischte opening te doen.

(Onder ſtond)

In fidem Extracti,

(Was geteekend)

J. IN DE BETOUW.

Omtrend de Staatsgeſteldheid van de Republiek, de hooge Regeering, en Eed op die Regeering, 't Erfſtadhouderſchap, en Gaarantie van 't zelve, is by de Staten van Gelderland op den 23 Mey aldus beſloten:

EX-

EXTRACT *uit het Reces des* LANDDAGS *in May* 1788, *Extraordinair binnen de Stad* NYMEGEN *gehouden.*

ARNHEM.

Vrydag den 23 *May* 1788.

Ontfangen een Misſive van Hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, geſchreven in 's Hage den 18 dezer, hebbende tot bylage eenige gedrukte Exemplaren van de Reſolutie, by de Heeren Staten van Holland en West-Friesland gearreſteerd, nopens den Eed op de Conſtitutie der hooge Regeering en het Erfſtadhouderſchap door allerlei Amptenaaren, zo politieke als burgerlyke en kerkelyke, van onderſcheiden Gezindheden en verdere daar by vermeld, in hunne Provincie te doen, en houdende wyders de redenen en gronden, waar op welgedagte Heeren Staten gemeend hebben van hunne genome Reſolutie aan Hun Hoog Mog. en door Hoogstdezelven aan de reſpective Bondgenooten opening te moeten geven, met ernſtige inſtantie, dat de Heeren Staten der andere Provincien, deze zaak in ſpoedige deliberatie gelieven te nemen, en met Hoogstdezelven mede te werken tot eenpaarige vastſtellinge van een point van zo veel aanbelang.

Dat Hun Hoog Mogende deze Propoſitie zo gewigtig, heilzaam en voordeelig voor het behoud der Republiek bevonden hadden, dat niet hadden kunnen afzyn daar van aan Hun Edel Mog., nevens de vyf overige Provincien, kennis te geven, met ſerieus en inſtantelyk verzoek, het zelve in ſpoedige deliberatie te willen leggen, en met welgedagte Heeren Staten van Holland en West-Friesland op de wyze, in Hoogstderzelver Reſolutie vervat, mede uit te werken tot eenpaarige vastſtelling van een point van zo veel aanbelang, dat het ſtaan of vallen van de Republiek daar van afhangt.

En hier op, ingevolge 's Landſchaps Marginaale

Reſolut. omtrend de Conſtitutie, Eed, Erfſtadhouderſchap, Guarantie enz.

Arnhem. Resolutie van den 27 February jongstleden, gehad hebbende de consideratien en advys van de Raden dezes Furstendoms en Graafschaps, vervat by derzelver Missive, geschreven te Arnhem den 8 dezer, en behelzende een naauwkeurig onderzoek van de drie onderscheiden voorwerpen, waar toe zich de Resolutie der Heeren Staten van Holland en West-Friesland en het geproponeerde door Hoogstderzelver Gedeputeerden ter Vergadering van Hun Hoog Mogende zich bepaald:

Resolut. omtrend de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie enz.

Als voor eerst, tot het geen Hooggemelde Heeren Staten goedgevonden hadden, tot vastftelling der Constitutie en Regeeringsform, te resolveren, omtrend het doen presteeren van een Eed door alle Leden en Ministers van de hooge Regeering en Collegien der Provincie van Holland en West-Friesland, zo in Politie als Justitie, en door allerlei Amptenaaren, zo politieke als burgerlyke en kerkelyke van onderscheide godsdienstige gezindheden, mitsgaders door Dekenen en Leden der Gilden en der Schutteryen, nu zynde of die namaals zouden worden aangesteld, en door de persoonen, die in 't vervolg tot Burgers zouden worden geadmitteert.

Ten tweeden tot een voorstel aan de respective Bondgenooten, om, even als hooggedagte Heeren Staten geresolveert hadden, op nieuws Staatsgewyze te verklaaren, dat zy het Erfstadhouder- Gouverneur- en Admiraalschap Generaal, erflyk in het Doorluchtige Huis van Oranje, zodanig als het zelve in Hun Edel Mogende Resolutie van den jaare 1747 is opgedragen, en door den tegenwoordigen Heere Erfstadhouder in 1766 aanvaard, kwamen te houden voor een essentieel deel der Constitutie en Regeeringsform der Provincie van Holland en West-Friesland en vastelyk gezind waren, het zelve niet minder dan de overige grondwetten, waar op den Staat en Regeering dezes Lands gevestigd is, te conserveeren en te maintineeren, een soortgelyke verklaaring tot onderlinge gerustheid te doen, dat

zy

zy het Erfstadhouder-, Kaptein- en Admiraalschap Generaal, zodanig als het zelve in den haren respectivelyk is opgedragen, en door den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder aanvaard, houden voor een essentieel deel van haare Constitutie en Regeeringsform.

ARNHEM.

Resolut. omtrend de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie enz.

En ten derden tot een gelyke voorstel, dat de Bondgenooten het zelve, als een Grondwet van Staat, onderling aan malkanderen zouden gelieven te guaranderen en aan te nemen, niet te zullen gedogen, dat in één der Provintien van het Bondgenootschap van deze heilzame, voor de rust en veiligheid van den Staat onontbeerlyke grondwet ooit of ooit werde afgeweken.

Zyde de voorschreven drie pointen breedvoerig in gemelde 's Hoves Missive gedetailleert en ondersogt in het byzonder, of het al of niet noodig, nuttig en oirbaar zoude zyn, om in deze Provincie het voorbeeld van de Provincie van Holland en West-Friesland, omtrent het doen presteren van een algemeenen Eed, als in die Provincie is goedgevonden, te volgen.

En waar omtrent welgemelde Raden nader en in het breeden, om reden daar by gededuceert, doen observeren, dat de omstandigheden, waar in de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland hebben geverseert, geheel verschillende zyn van die, waar in zig deze Provincie bevind, en dat mitsdien uit het geen in die Provincie tegenswoordig allernoodzaaklykst is geoordeeld, geen gevolg kan getrokken worden tot eene gelyke noodzaaklykheid in deze Provincie, hoewel het waar is, dat de Eed, welke in den Jare 1750 in deze Provincie is geintroduceert, zig alleen bepaald tot de Leden der Regeering, zo van de Ridderschap als Steden en tot Gemeenslieden, en dat hier in dus een onderscheid word gevonden met het geen in de Provincie van Holland is geresolveert, alwaar de prestatie van dien Eed is geëxtendeert tot allerlei Amptenaren,

ARN-HEM. *Resolut. omtrend de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie enz.*

ren, zo Politieke als Burgerlyke en Kerkelyke van onderscheiden Godsdienstige Gezindheden, mitsgaders tot Dekenen en Leden der Gildens en Schutteryen en tot die genen, welke in het vervolg tot Burgers mogten worden geadmitteert.

Gevende welgemelde Raden vervolgens, na een voorstel der menigvuldige abuizen en nalatigheden, welke zich omtrent de observantie van Hun Edel Mogendens Resolutie van den 17 October 1750 hebben gemanifesteert, by voorschreven 's Hoves Missive in het breede vervat, en welke zekerlyk van dien aart zyn, dat zy Hun Edel Mogendens voorziening ten hoogsten noodzaaklyk maken, verscheide Consideratien op, welke, na gedagten van welgemelde Raden, tot genoegsame motiven voor Hun Edel Mogenden zouden kunnen verstrekken, om Hoogstderzelver voor aangetogene Resolutie met nog eenige Pointen te amplieeren, alle strekkende ten einde aan het ware oogmerk van Hun Edel Mogende Resolutie van den 17 October 1750 behoorlyk werde voldaan, en dat Hun Edel Mogenden die gerustheid verkrygen, dat dezelve in alle hare leden en deelen, vooral in deze Provincie, op eene uniforme wyze, na de letter voortaan zal worden nagekomen, met byvoeging van verscheide bedenkingen op dat geene, waar mede de voorschreven Resolutie zoude kunnen of behooren te worden geämplieerd: Terwyl geene zwarigheden hun Raden toeschenen te resideren in het adopteren van de tweede en derde voorslag, by de Resolutie van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland vervat, concernerende het voorgestelde Declaratoir omtrent de tegenwoordige Forme, Constitutie van Regeering en het onderling presteren van eene Guarantie tusschen de Bondgenooten tot maintien van de Constitutie met het Erfstadhouder-, Kaptein- en Admiraalschap-Generaal, terwyl zo eene onderlinge Guarantie der Bondgenoten, tot meerder bevestiging van de Unie dooor middel van een Emi-

ment

nent Hoofd, schynt te zullen verstrekken en ten dien opzigte gedane Guarantie van twee vreemde Mogenheden, met welke dezen Staat eene Alliantie heeft aangegaan, zulks te meer aaneemlyk en natuurlyk doet voorkomen, alles invoegen met meerderen by de vooraangetogen 's Hoves Missive vervat.

ARNHEM. Resolut. omtrend de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie, enz.

Waarop gedelibereert zynde, hebben Hun Edel Mogenden in de eerste plaats met inhæsie van 's Landschaps-Resolutie van den 17 October 1750 verstaan, dat, gelet uit de ingenomen Informatien aan Hun Edel Mogende is gebleken, dat 's Landschaps-Resolutie van den 17 October 1750 met betrekking tot den daar by gepræscribeerden Eed overal niet na behooren en overeenkomstig Hun Edel Mogendens intentie word geobserveert het Formulier van Eed, zo voor Regenten en de respective Steden, als voor de Gemeenslieden, daar die gevonden mogten worden, mitsgaders voor de respective Ministers der Collegien van de Gedeputeerde Staten en Regeering, als nog ter plaatse, alwaar zulks niet reeds, conform de voorschreven Resolutie mogt zyn geschied, zal moeten worden geämpliceerd, met de navolgende Clausul:

„ Voorts beloove en zweere ik altoos te zullen „ maintineren en handhaven de tegenwoordige form „ en constitutie van de Regeering, zo en als dezel„ ve, ten aanzien van de Stadhouderlyke waardig„ heid en deszelfs Succesfie, zo wel in de Vrou„ welyke als Mannelyke Linien, by 's Landschaps„ Resolutie van den 12 January 1748 is vastge„ steld, gelyk ook belove en zweere, zo veel my „ aangaat, allerdings te zullen obferveren en na„ lezen het Reglement op de Regeering binnen „ dezen Furstendom en Graafschap by 's Lands„ schaps-Resolutie van den 17 October 1750 gear„ resteert;" en dat ten gevolge van dien, alle nieuwe aankomende Scheepenen, of Raden, Ministers en Gemeensluiden, daar die gevonden mogten

wor-

ARNHEM. Resolut. omtrend de Constitutie, Eed. Erfstadhouderschap, Guarantie enz.

worden, voor hunne admissie respective in de Vergadering der Collegien van de Gedeputeerde Staten, Magistraten van de Steden en de Gemeenten, gehouden zullen zyn den voorschreven alzo geämplieerden Eed corporeel af te leggen, terwyl voortaan niemand in eenige Vergaderinge, het zy van het Kwartier, het zy van de Magistraten in de Steden, of van de Gemeentens, daar die gevonden worden, zal mogen worden toegelaten, ten zy alvorens den voorschreven Eed in die Vergadering, alwaar hy zig ten fine van admissie mogt presenteeren, zal hebben afgelegd.

Dat wyders alle zodanige Leden van de Regeering, Ministers, of Gemeenslieden, welke den voorschreven Eed niet reeds werklyk mogten hebben gepresteert, verpligt zullen zyn denzelven als nog ten eersten af te leggen, en dat voor zo verre 'er eenige leden van de Regeering of Gemeenslieden zouden mogen gevonden worden, welke den voorschreven Eed wel mogten hebben afgelegd, dog verklaard mogten hebben zich daar van voor ontslagen te houden, of welke het mogt gebleken zyn, dat zig aan overtreding van dien Eed werklyk hebben schuldig gemaakt, verpligt zullen zyn den voorschreven Eed op nieuw te præsteren en in geene Vergadering, hoe ook genaamd, zullen mogen worden geadmitteert, dan na dat zy den Eed werklyk op nieuw zullen hebben afgelegd.

Voorts hebben Hun Edel Mogenden, ten einde de noodige gerustheid mogen verkrygen, dat aan derzelver intentie exactelyk voldaan en niet wederom eenige abuizen of nalatigheden daar omtrent gecommitteert werden, goedgevonden en verstaan, dat de respective Collegien der Gedeputeerde Staten en Magistraten van de Steden, gehouden zullen zyn, om binnen den tyd van veertien dagen, na dato van de deswegens door Hunne Edel Mogenden by deze op welgemelden Hove verleende Authorisatie ontfangen aanstelling, aan de respective Kwartie-

tieren over te zenden een authentique Copy van de in conformité van het gunt voorschreven geämpleer-de Formulier van Eed, zo voor de Regenten en Ministers in de gemelde Steden, als voor de Gemeenslieden, daar die gevonden worden, als mede een Certificaat van zodanige Leden van de Regeeringe, Ministers en Gemeenslieden, als den voorschreven Eed te voren niet gedaan, maar al nu werklyk afgelegd zullen hebben en om vervolgens telkens by de Admissie van yder nieuw aankomend Lid der Regeering, Ministers of Gemeensmannen insgelyks aan de kwartieren respective een Certificaat in te zenden, waar uit blyke, dat zodanig nieuw aangekomen Lid of Minister den gemelden Eed reëel heeft gepresteerd.

ARNHEM. *Resolut. omtrend de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarrantie enz.*

Gelyk Hun Edel Mogenden al wyders verklaren, dat het aan niemand, welke den voorschreven Eed reeds mogte hebben afgelegd, of nog verder zoude mogen afleggen, immer kan vry staan; maar als nog voor wel expresselyk verboden word gehouden, om, eigener authoriteit, zich op eenigerhande prætexten, welke die ook zoude mogen zyn, van de verpligting van den voorschreven Eed voor ontslagen te houden, by pœne, dat die genen, welke zulks zouden mogen ondernemen, daadlyk uit de Vergadering, waar van hy Lid zoude mogen zyn, zal worden uitgesloten, en in geene Vergadering, hoe ook genaamd, meer zal worden toegelaten, voor dat hy van dit eigenwillig ontslag gerefilieert en den voorschreven Eed op nieuw gedaan zal hebben.

Verstaande Hun Edel Mogenden al verder, dat alle de Leden van Hof en Rekenkamer, met en benevens alle derzelver respective Ministers, den voorschreven Eed insgelyks ten eersten zullen moeten præsteren, voor zo verre dien Eed in een of ander kwaliteit door dezelve niet mogte zyn gepræsteert geweest, ieder voor zyn Collegie, waar toe

de-

ARNHEM.

Resolut omtrend de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie enz.

dezelve zyn gehoorende, en dat zulks in het toekomende door alle nieuw aankomende Leden of Ministers van dezelve Collegien voor hunne admisfie mede zal moeten gefchieden, ten welken einde Hun Edel Mogenden hebben goedgevonden het Hof te authoriferen, gelyk gefchied by dezen, om den Eed, welke de voorfchreven Leden en Minifters gewoon zyn op hunne refpective Commisfien, die zy by het Hof van wegens de Lands Furftelyke Hoogheid ontfangen, af te leggen, met den voorfchreven Eed te ampliëren, waar van een Certificaat, wegens den gepresteerden Eed, door de tegenswoordige Leden en Ministers van Hun Edel Mog. zal worden ingezonden, maar om ook in het toekomende by de gewone kennisgeving aan Hun Edel Mogenden van die genen, welke by het Hof op aanftellinge van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Erfftadhouder commisfie ontfangen en Eed gedaan hebben, teffens in ieder geval, dat eenig nieuw Lid of Minifter van de voorfchreven Collegien zal zyn aangefteld, mentie te maken, dat den voorfchreven Eed door zodanig Lid of Minifter mede is gepresteerd.

Wyders hebben Hun Edel Mogende met betrekking tot de verdere Propofitie van de Heeren Staten van Holland en West-Friesland van den 15 January dezes Jaars vervat, en by de Misfive van Hun Hoog Mogenden den 18 daar aan volgende nader aangedrongen, goedgevonden derzelver Gecommitmitteerdens ter Generaliteit te authoriferen, gelyk geauthorifeerd worden by dezen, om ter Vergadering van Hun Hoog Mog. wegens deze Provincie te declareren, dat Hun Edel Mogenden niet dan met het hoogfte genoegen hebben gezien, de op nieuw gemanifesteerde gevoelens der Heeren Staten van Holland en West-Friesland omtrent de ware gronden van de Conftitutie en Regeeringsform dezer Vereenigde Gewesten.

Dat Hun Edel Mogende die gelukkige Regeeringsform,

form, zo als die thans gevestigd is, altyd als een van de wezenlykste belangens van den Staat en als het zekerste Bolwerk voor de bevestiging van deszelfs veiligheid en independentie hebben beschouwd en van de noodzaaklykheid van deszelfs handhaving zig zodanig overtuigd hebben gehouden, dat Hun Edel Mog. reeds in den Jare 1750, na dat het Stadhouder-, Kaptein- en Admiraalschap-Generaal Erflyk was verklaart in het Doorluchtig Huis van Orange en Nassau, en door Zyne Doorluchtige Hoogheid *Willem den Vierden*, Glorieuser Gedagtenis, was geformeert en door Hun Edel Mogenden eenparig geapprobeert en aangenomen een Reglement op de Regeering dezes Furstendoms en Graafschaps, bedagt zyn geweest op het introduceren en vaststellen van een specialen Eed, waar door zy alle de Leden van de Regeering der Provincie, mitsgaders de respective Gemeenslieden, daar die gevonden wierden, solemneel kwamen te verbinden om den tegenwoordigen form van Regeering zo en als dezelve ten aanzien van de Stadhouderlyke Waardigheden en deszelfs Successien, zo wel in de Vrouwelyke als Mannelyke Linie volgens Landschaps-Resolutie van den 12 January 1748 was vastgesteld, te zullen maintineren en handhaven; als mede om het Reglement op de Regeering van deze Furstendom en Graafschap punctueelyk te zullen naleven, welke Eed by continuatie in observantie is geweest en door Hun Edel Mogenden by de tegenwoordige gelegenheid nog wederom geïnhæreert en overeenkomstig de byzondere Constitutie van Hunner Edel Mogendens Provincie nader geamplieert is geworden.

ARNHEM. *Resolut. omtrent de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie enz.*

Dat Hun Edel Mogenden ook nimmer van die grondbeginselen zyn afgeweken en hunne zuivere gevoelens dien aangaande niet alleen by verscheide gelegenheden hebben geopenbaart en openlyk verklaart, maar in het byzonder by de ongelukkige verwarring en beroering, waar door dit Gemene-

 best

ARN-UEM. *Resolut. omtrend de Constitutie; Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie enz.*

best onlangs zo geweldig is geschokt en op den oever van haren ondergang is gebragt, door sprekende daden het voorbeeld aan hunne Bondgenooten, voor het oog van de geheele Natie en van geheel Europa hebben gegeven, van hunne onveranderlyke verkleefdheid aan de ware gronden van de gevestigde Constitutie en aan hunne onwrikbare standvastigheid en consequent gedrag, om dezelve met alle magt, die hun van God gegeven is, tegen alle ondernemingen en inbreuken op dezelven te handhaven, zonder dat ooit eenige pogingen van geweld of overheersching in staat zyn geweest, om hun daar in eenigzints te doen wankelen.

Dat, hoe zeer derhalven Hun Edel Mogenden het ten eenemaal overtollig voor hun zouden kunnen aanzien, om het zelve door nadere Deliberatien te bevestigen, Hun Edel Mogenden niettemin, considererende, dat de Heeren Staten van Holland en West-Friesland zelve zodanige Verklaringen, als ten overvloede gedaan wordende, hebben aangemerkt, geen de minste zwarigheid maken, om als nog en mede by herhalinge van vorige Verklaringen en alzo ten overvloede te declareren, dat Hun Edel Mogenden altoos van opinie zyn geweest en als nog zyn, dat tot het welzyn van de Constitutie dezer Republiek behoort, dat dezelve voorzien zy van een Eminent Hoofd, dat, daar sedert het Jaar 1747 en 1748 de Stadhouderlyke waardigheid in alle de Provincien wederom is gedefereert geworden aan Zyne Doorluchtige Hoogheid *Willem Karel Hendrik Friso*, Glorieuser Gedagtenis, en dat dezelve vervolgens Erflyk is, zo in de Vrouwelyke als Mannelyke Linie, Hun Edel Mogenden thans geene de minste zwarigheid maken opentlyk te verklaren, dat dezelve het Erfstadhouder-, Kaptein- en Admiraalschap Generaal met alle de Rechten en Privilegien daar aan verknogt, zo en op dien voet als het zelve in het Jaar 1748 is opgedragen en door den

te-

tegenwoordigen Heer Erfstadhouder in den Jare 1766 aanvaard, zo lange het aan dit Doorluchtige Huis aan geene wettige Descendenten ontbreke; het geen God geeve, dat nooit extere; te houden en te considereren als in de Constitutie der Regeering dezer Republiek geradiceert en als een wezenlyk gedeelte van dezelve uit te maken.

ARNHEM. Resolut. omtrend de Constitutie, Eed, Erfstadhouderschap, Guarantie enz.

Dat Hun Edel Mogenden vervolgens al mede vastlyk gezind zyn om die Constitutie en Regeeringsform, zo en in dier voegen, die met het Erfstadhouder-, Kaptein- en Admiraalschap Generaal thans is; als een Grondwet, waar op de Staat en Regering dezes Lands gevestigd is; te conserveren en te maintineren; en volkomen genegen en bereid zyn het zelve als zodanig niet alleen Bondgenootschaplyk te Guaranderen, en die Guarantie wederkeerig aan te nemen; maar ook het zelve tusschen de Provincien onderling te offereren en te accepteren, en niet zullen gedogen, dat in eene der Provincien van het Bondgenootschap, van deze heilzame en voor de rust en veiligheid van den Staat onontbeerlyke Grondwet, ooit of ooit worde afgeweken.

Alles egter met dien verstande, dat gelyk Hun Edel Mogende altyd betoond hebben zeer afkeerig te zyn van zich te willen inmengen in de inwendige beschikking of bestiering van zaken, in de byzondere Provincien, zo als ook de Heeren Staten van Holland en West-Friesland thans verklaren te wezen, Hun Edel Mogenden deze zo Bondgenootschaplyke als onderlinge Guarantie in geene andere zin opnemen en verstaan, dan dat dezelve tot niets anders betrekkelyk zal kunnen gemaakt worden, dan tot de bevestiging der Constitutie en Regeeringsform met het Erfstadhouder-, Kaptein en Admiraalschap Generaal, gelyk hier voren is gemeld, zonder dat daar door eenig het minste regt zoude gegeven worden aan de Bondgenooten of eenige der Provincien, om zich

ARNHEM. met de overige gedeeltens van de Conſtitutie en Regeeringsform binnen Hun Edel Mogendens Provincie te bemoeijen, of zich daar in, uit welken hoofde zulks ook zoude mogen zyn, te immisceren, gelyk Hun Edel Mogenden zulks ook wederkeerig beloven.

Bovenſtaande Reſolutie den 30 Mey ter Vergadering der Heeren Staten Generaal in 's Hage ingebragt zynde, hebben de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Holland en West-Friesland verklaard, de gemelde *Guarantie* van de Heeren Staten van Gelderland aan te nemen, en die aan Hoogstdezelven wederkeerig te zullen bewyzen; en vermits thans de Heeren Staten van alle de Provincien, zo wel als die van den Landſchap Drenthe zich op het voorſchreven onderwerp hebben verklaard, wierdt goedgevonden en verſtaan, dat eene gemeenſchaplyke Verbintenis tusſchen de Provincien tot wederkeerige *Guarantie* van het Erfſtadhouderſchap, Kaptein- en Admiaaalſchap Generaal, niet alleen als een wezenlyk deel van de Conſtitutie en Regeeringsform van elke Provincie, maar ook als een Grondwet van de zeven Vereenigde Provincien (welke volgens de Unie van Utrecht één lichaam van ſtaat uitmaken) zou worden aangegaan.

Het Provinciaal Hof van Juſtitie alhier heeft, in de zaken van de Inwooners van de Steden Hattem en Elburg, welken in de voorledene onlusten, als hoofden betrokken zyn,

zyn, uitgebragt en geslagen dusdanige Sen-tentie, welker inhoudt hier op t' huis komt. ARNHEM.

Uit Hattem. *Herbert van Westerveld*, Burgemeester en *J. H. van Dyck*, Gemeensman, vervallen van derzelver Burgerregt en bedieningen, voorts om met het zwaard over 't hoofd te worden gestraft en voor altyd gebannen op straffe van de dood. *F. van Meijers*, Lieutenant Collonel, vervallen van zyne Militaire bedieningen en voor altyd gebannen. *H. W. Daendels*, vervallen van zyn burgerregt, voorts om met het zwaard over 't hoofd gestraft te worden, en op straffe van de dood gebannen. *J. H. Appelius*, Predikant, in 50 zilveren ducatons verwezen, en tot het doen eener Boetpreek. *H. J. Tyverman*, cum suis, Gemeenslieden, vervallen verklaard van hunne bedieningen en voor 5 jaaren gebannen, de overigen in *f* 25 :-:- boeten, en voor een jaar de Stad en 't Scheependom ontzegt.

Uit Elburg. *J. H. Rauwenhoff*, *M. Sels*, *H. H. Vitringa* en *G. Hengeveld Willemsz.* vervallen van hun Burgerregt, voorts van hunne bedieningen, de eerste met 't zwaard gestraft, dat 'er de dood op volgt, en de andere drie hun leven lang gebannen, op straffe van de dood. *J. van Diermen* en *J. H. Heyn*, Predikanten, vervallen van hunne Predikamten, voorts om met het zwaard te worden gestraft, dat 'er de dood na volgt. *Claas van Diermen*, vervallen van zyn burgerregt, en voor altyd gebannen. *H. Weinen* cum suis, even als *Tyverman* te Hattem.

 Al-

ARNHEM. Allen zyn zy ook verwezen in de kosten. Geene van deze verwezenen bevinden zich binnen het bereik, van hunne Rechters; doch Hun Ed Mog. de Heeren Staten van Gelderland, aan zich behouden hebbende, het recht van de Sententien by de Hove van Gelderland, tegens de misdadigers van Hattem en Elburg te verzachten, hebben den verwezenen *gratie* verleend, zodanig echter, dat *J. H. Rauwenhof*, Burgemeester te Elburg, de twee Predikanten, die tot het zwaard verwezen waren, en de overigen, die dezelfde misdaden begaan hebben, voor hun leven lang gebannen zyn, op straffe van de dood. *Herbert Westervelt*, Burgemeester te Hattem, is gebannen voor 16 jaaren, en de Secretaris *Vitringa* voor zes jaaren, beiden op lyfstraffe, ingevalle zy binnen dien tyd in de Provincie komen.

HOLLAND.

DELFT.

Den 13 May is alhier een mansperfoon door den Rechter ter dood gebragt; wiens misdaad zekerlyk weinig voorbeeld heeft. Hy heeft zyn eenigen broeder om het leven gebragt, en dat op eene wyze, waar van de menschheid gruuwt. Aangedreven door geldzugt, was hy reeds twee jaren lang op middelen bedagt geweest, om zynen broeder van kant te helpen, ten einde hy deszelfs nalatenschap zoude kunnen erven; en hier toe meende hy, op den 13

Maart

Maart laatstleden, eene geschikte gelegenheid gevonden te hebben; want zyn broeder destyds op de hooizolder te slapen liggende, begaf hy zich derwaarts en bragt hem in koelen bloede, door hem de keel toe te nypen, om 't leven, verbergende het lyk onder het hooi, en hield zich voor het huisgezin zeer rustig. Dan des avonds toonde hy zich zeer ongerust en onvergenoegd, dat zyn broeder zoo laat uitbleef, en overreedde zyne zuster en de dienstmeid naar bed te gaan, onder voorwendzel van naar zyn broeder te zullen wagten. Zo dra zy zich te rust begeven hadden, ontkleedde hy het lyk, bragt het beneden en begroef het in een daar toe gedolven put op zyne werf. Vervolgens vernam hy naar hem aan man en magen, en plaatste zelfs een navraag in de Couranten, maar niemant wist eenig narigt te geven. Ondertusschen kon zekere Boedel, waar in hy met zyn broeder deelen moest, niet gescheiden worden, voor dat men een zeker berigt van het overlyden van den vermisten had; hierom ontgroef hy het lyk, bondt het in een koeyen kleed of dek, en bragt het des nagts op een kruiwagen aan de Maaskant in het water, alwaar het ras gevonden wierdt: doch tevens vermoeden op hem gevallen zynde, wierdt hy gevat, en in hegtenis gebragt zynde, beleedt hy het door hem gepleegde gruwelstuk. DELFT.

In ons voorgaand stukje hebben wy verhaald, wat omtrend de Delfsche Hollandsche

DELFT. Historische Courant is voorgevallen. Den 24 May kwam wederom een eerst Nummer van die Courant te voorschyn, echter niet van *Wybo Fynje*, maar door eenen anderen schryver geschreven, en wordende uitgegeven in deze Stad by *J. de Groot*, Stads Drukker en verder alom. De Heer Mr. *A. Ploos van Amstel*, voorheen Advocaat te Amsteldam wierdt voor den schryver van dit nu wederom nieuw dagblad gehouden, en het leedt niet lang, of men las onder aan het zelve: *Te Delft door* Mr. *A. Ploos van Amstel, J. Z. en wordt uitgegeven by J. de Groot P. Z. Stads Drukker, en verder alom.*

'S GRAVENHAGE.

Raadpleegt men de geschiedenissen en dagelyksche ondervinding, men is of wordt overtuigd, indien men zomtyds twyffelde, dat kleine Staten steeds door invloed of van deze of van geene machtiger Mogendheden bestierd worden. Wat invloed Frankryk in het opkomend Noord Amerika gehad heeft, is bekend; wat invloed dat zelfde Frankryk, (en vaak ook Groot-Brittanje en dikwyls voorheen, en ook nu zedert het jaar 1780, in ons land hadt, is niet duister. Twyffelt iemant aan deze ontwyffelbare zaak, hy leze een Fransch werkje onder den tytel van *Histoire secrette de la Cour de Berlin*, algemeen aan den bekenden Markgraaf DE MIRABEAU toegeschreven, alhans de vrucht van de pen van eenen uitgezondenen door de Staatsdienaars van Frank-

Frankryk te Berlyn, omtrend de laatste dagen van *Fredrik den Grooten* Koning van Pruissen, om alles aldaar gade te slaan, en met den Franschen Gezant alle pogingen in 't werk te stellen, om, by 't overlyden van dien grooten Monarch, dat Hof, van Groot-Brittannien aftetrekken, en in de belangens van het Fransche Hof overtebrengen: welke plan echter gemist is. 's GRAVENHAGE.

Men zie vooral dat genoemd werkje II. D. bl. 154. 157. 159. 160. 161. en doorgaans: Men leest onder anderen ook aldaar, dat die zendeling te Berlyn, aan den Franschen Staatsdienaar aldus schryft: *Mais encore une fois, ... finissez ces querelles Bourgeoises de la Hollande, qui aussi bien ne sont que des trecasseries, bonnes à ceux, qui ont leur fortune à faire, & non à ceux, qui out leur fortune faite.* Tom. I. Lettr. 17. omtrend het einde. En Lettr. 21. *Mais c'est la Hollande, cette Hollande convulsive, à la quelle il faudroit aviser. On est convaincu, que nous y pouvons tout: & bien que je ne croie pas cela aussi vrai qu'on le tient pour indubitable, je pense du moins, que si l'on disoit au parti, qui s'est tant avancé, probablement sur la conviction, que nous etions derriere lui pour le soutenir, (car comment se chargeroient ils sans sureté dans les futurs contingens d'une telle responsabilité?): arrêtez vous à un tèl point, on seroit obeï.* Verders aldaar pag. 79. *Encore une fois, prenez garde à la Hollande, ou la Legislation Angloise assure, par parenthese,*

 que

'S GRAVENHAGE. *que nous avons acheté la ville de Schiedam* (*), *que* Mr. *de Colonne nommement y prodigue l'or, & qu'en un mot, il est personellement le tison de la discorde.* Zie ook Tom. II. p. 159.

De laatste omwenteling in deze Republiek in 't afgelopen jaar, het deel van de Hoven van Groot-Brittannie en Pruisfen in die omwenteling was genoeg bekend, om te geloven, dat de voorlopende geruchten van aanstaande verbintenisfen van deze Republiek met beide die Hoven niet van grond ontbloot waren. Zy bevestigden zich ook spoedig, en omtrend den zelfden tyd, namenlyk het midden van de maand April, zyn die beide alleenlyk *Defensive Alliantien*, of verdedigende Verbintenisfen, tot stand gebragt. De Verbintenis van deze Republiek met den Koning van Pruisfen is te Berlyn getekend, op den 15 April 1788, en van deze woordelyken inhoud:

VERBINTENIS-VERDRAG, *tusschen Zyne Koninglyke Majesteit* VAN PRUISSEN *en de* STAATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN, *geteekend te* BERLYN *den* 15 *April* 1788.

Zy kennelyk aan een ieder, die het zoude kunnen aangaan.

Het Koninglyke Huis van Pruisfen en het Keurvorstelyke van Brandenburg, met de Vereenig-

(*) Zie NIEUWE NED. JAARB. 1787, bl. 277. en volgg. en 489 en volg.

nigde Nederlanden, zedert onheuglyke tyden, niet alleen een goede Buurschap, maar ook de naauwste banden van Vriendschap en Verbond onderhouden hebbende, en Zyne Majesteit den Koning van Pruissen, op nieuw geene dubbelzinnige blyken van Zyne genegenheid aan de Republiek gegeeven hebbende, door haar gewichtige en kragtdadige diensten, tot herstelling der inwendige rust, te bewyzen, is daar uit voortgesproten een onderling en wederzyds verlangen, om, tot welzyn der beide Partyen, en tot handhaving der algemeene en byzondere rust, door een Tractaat van Defensive Alliantie, die oude banden te vernieuwen en nader aan te haalen. Ter bereiking van zulk een heilzaam oogmerk, heeft Zyne Majesteit den Koning van Pruissen benoemd en gemagtigd, Zyne Staats- en Kabinets-Ministers *Karel Willem*, Graaf van Finckenstein, Ridder der Orde van den Zwarten Adelaar, en der Militaire van St Jean van Jerusalem, benevens Commandant van Schievelbein; als mede *Ewald Fredrik*, Graaf van Hertzberg, Ridder der Orde van den Zwarten Adelaar; gelyk Hunne Hoog Mog. de Staten Generaal benoemd en gemagtigd hebben Hunnen Envoyé Extraordinair en Minister Plenipotentiaris by Zyne Majesteit den Koning, *Arend Willem* Baron *Van Rhuede*, Collonel van de Infanterie en Aide de Kamp-Generaal van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse van Oranje en Nassau, welken, na zig onderling hunnen last informa te hebben medegedeeld en te zamen geconfereerd hebbende, omtrend de volgende artikels zyn overeengekomen.

'S GRAVENHAGE.

Verbond van de Republiek met Pruisen.

Art. I. 'Er zal eene oprechte en bestendige vriendschap en verbindtenis plaats hebben tusschen Zyne Pruissische Majesteit, deszelfs Erven en Opvolgers, en de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, zo dat de beide hooge contracteerende Partyen de grootste oplettenheid zullen in acht nemen, om onder zig, hunne Staten en Onderdaanen, die wederzydsche vriendschap en verstandhou-

'S GRAVENHAGE.

houding te handhaven, en zig verbinden, zo veel in hun is toe te brengen, om onderling de vrede en rust te bewaren en te beschermen.

Verbond van de Republiek met Pruissen.

II. Ingevolge van de verbindtenis, in het vorig artikel bepaald, zullen de beide hooge contracteerende Partyen de Concert werken, tot handhaving van den Vrede, en wanneer een hunner met een aanval gedreigd wierd, zal de andere terstond deszelfs goede diensten aanwenden, om vyandelykheden voor te komen, en de zaken op den weg van bemiddeling terug te brengen.

III. Dan, indien de gezegde goede Officien niet van het gewenschte effect waren, en een der hooge contracteerende Partyen door een Europasche Mogendheid, in eenig gedeelte harer Bezittingen, hoe genaamd ook, vyandelyk wierdt aangevallen, verbind zig de andere Party om haare Geallieerden te maintineeren in de bezitting van zyne Staten, Territoiren, Vryheden, Rechten, Domeinen, Steden en Plaatzen, die zy voor het aangaan der vyandelykheden respectivelyk bezaten; ten welken einde Zyne Majesteit den Koning van Pruissen aan de Republiek der Vereenigde Nederlanden, indien zy mogt aangevallen worden, zal geven een secours van 10000 man Infantery en 2000 Cavallerie, en indien Zyne Pruissische Majesteit aangevallen wordt, zullen Hun Hoog Mog. de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden hem een secours geven van 5000 man Infanterie en 1000 dito Cavallerie; welk secours, respectivelyk zal worden gefourneerd binnen den tyd van twee maanden na de requisitie door de aangevallen Party gedaan, en geduurende den Oorlog daar zy ingewikkeld is ter harer dispositie blyven. Dit secours zal door de Party daar het van gevorderd is, worden betaald en onderhouden, overal daar het de Geallieerde zal gebruiken, doch de eisschende Party zal het zelve van brood en voeragie moeten voorzien, op denzelfden voet als hare eigen Troupen.

IV.

IV. Indien Hun Hoog Mogende, de Staten Generaal zig bezwaard vonden in het leveren van het secours in Troupen aan Zyne Pruisfische Majesteit, zal het Hun vrystaan zulks in geld te doen, uitgezondert alleenlyk als Zyne Pruisfische Majesteit in Zyne Staten, gelegen tusschen de Wezer en Maas, wierd aangevallen, in welk geval Zyne Majesteit het in deszelfs keuze zal hebben, om het secours van de Republiek in Troupen of geld te vorderen; insgelyks zal Zyne Majesteit niet gehouden zyn het bepaalde secours in Troupen te geven, wanneer Hun Hoog Mog., door eene Europasche Mogendheid op Zee, of in Hunne Overzeesche Bezittingen aangetast wierden, maar het ter keuze hebben zulks in Geld of in Troupen te doen; eindelyk indien de hooge contracteerende Partyen het bepaald secours in geld geven, zal het berekend worden tegen 100000 guldens hollandsch, in een jaar voor 1000 mannen Infanterie en 120000 guldens voor 1000 mannen Cavallerie in het jaar of naar rato in de maand.

'S GRAVENHAGE. *Verbond van de Republiek met Pruisfen.*

V. Ingeval het bepaalde secours niet genoegzaam zoude zyn tot verdediging van de eisschende Mogendheid, zal de andere Mogendheid het zelve successivelyk, naar gelang van den nood zyner Geallieerden, de omstandigheden en de dan te maken overeenkomst vermeerderen.

VI. Zo wanneer de beide hooge contracteerende Partyen zig direct in een Oorlog tegen denzelfden Vyand bevinden, verbinden zy zig onderling, om de Wapens niet neder te leggen, als met gemeen overleg en geene voorstellen van Vrede of Verdrag te doen, als met wederzydsche toestemming der beide Partyen.

VII. Om de goede verstandhouding en vereeniging tusschen de beide Pruisfische en Hollandsche Natien des te vaster te maken, is 'er overeen gekomen, tot dat de hooge contracteerende Partyen onder zig een Tractaat van Commercie hebben ge-

maakt,

[illegible] Majesteit [illegible] wyze het Erfstadhouder[illegible] van Erf-Gouverneur [illegible], en het Doorluchtig Huis van [illegible] zelfs Rechten en Prærogativen [illegible] deel van de Constitutie der [illegible] uitmaakende, volgens de [illegible] Diplomaas van den jaare 1747 en [illegible] van welken de tegenwoordige Stad[illegible] in het bezit zyner waardigheden is [illegible] 1788 (*) in dezelven bevestigd [illegible] bindende zig om deze Regeering[illegible] aanvallen en ondernemingen, [illegible] van wat aart ook, te be[illegible].

X. Deze A[illegible] duuren, [illegible]

maand of zo veel eerder mooglyk, worden 's Gravenhage.
-gegeeven, te rekenen van den dag der tekening
-lit Tractaat.

-n blyke hier van hebben Wy Ondergeteken-
-voorzien met Volmagt van Zyne Majesteit den *Verbond van de Republiek met Pruissen.*
-ng van Pruissen en van Hunne Hoog Mog.
-aten Generaal der Vereenigde Nederlanden, in
-e namen dit Tractaat ondertekend en 'er Onze
-s onder gedrukt.

-daan te Berlyn den 15 April van den Jaare 1788.

-KAREL WILLEM, *Graaf van Finckenstein.*
-EWALD FREDRIK, *Graaf van Hertzberg*, en
-AREND WILLEM, *Baron van Rheede.*

-o den zelfden 15 April wierdt het Ver-
-t van het Hof van Groot-Brittanje met
- Republiek in deze Plaats geteekend,
-t welk de Heer *Jackson*, Secretaris van
-Engelschen Gezant Ridder *Harris*, om-
- het einde dezer maand de *Ratificatie*
-kragtiging uit Londen alhier terug bragt.
-it Verdrag guarandeert of vrywaart Zy-
-Groot-Brittannische Majesteit niet min-
- dan de Koning van Pruissen in voorge-
-d verdrag, het Erfstadhouderschap in
-Huis van Oranje. De bystand, welke
- beide Mogendheden elkander beloven,
- neer de eene of de andere mogt aange-
-n worden, zal bestaan aan den kant
- Engeland, in 8000 man Voetvolk,
-o man Ruitery, 12 Schepen van Li-
- en 8 Fregatten. Daar en tegen aan de
-e van de Staten Generaal in 5000 man

Voet-

's GRAVENHAGE.

maakt, dat de Onderdaanen der Republiek in de Pruisfische Staten, ten opzigte van de Commercie en Navigatie, als de meest begunstigde Natie zullen worden behandeld, het welk dan ook mede in de Vereenigde Nederlanden, met betrekking tot de Onderdaanen van Zyne Majesteit zal plaats hebben.

Verbond van de Republiek met Pruisfen.

VIII. Dewyl 'er tusfchen de beide hooge contracteerende Partyen eenig verfchil over de Limiten bestaat, zullen 'er Commisfarisfen benoemd worden, welke die verfchillen in der minne zullen tragten te vereffenen.

IX. Zyne Pruisfifche Majesteit guarandeert op de kragtdadigfte wyze het Erfstadhouderfchap, zo wel als de charge van Erf-Gouverneur van ieder Provincie, in het Doorluchtig Huis van Oranje, met alle deszelfs Rechten en Prærogativen, als een wezenlyk deel van de Constitutie der Vereenigde Nederlanden uitmaakende, volgens de Refolutien en Diplomaas van den jaare 1747 en 1748, uit kragte van welken de tegenwoordige Stadhouder in 1766, in het bezit zyner waardigheden is getreden, en in 1788 (*) in dezelven bevestigd geworden, verbindende zig om deze Regeeringsform tegen alle aanvallen en onderneemingen, direct of indirect en van wat aart ook, te handhaven.

X. Deze Alliantie zal den tyd van 20 Jaaren duuren, te rekenen van den dag der tekening van het Tractaat, en als dan zullen de hooge contracteerende Partyen nader tragten over een te komen.

XI. Het tegenwoordig Tractaat zal door Zyne Majesteit den Koning van Pruisfen en Hun Hoog Mogende de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, geratificeerd worden, zullende die Ratificatie in behoorlyke forma wederzydsch, binnen een

(*) Dit ziet op het befluit van de Staten van Holland en West-Friesland van den 15 February 1788. Zie bl. 245 en 250. 't welk van alle de andere Provincien gevolgd is. Zie ook hier te voren onder ARNHEM.

een maand of zo veel eerder mooglyk, worden overgegeeven, te rekenen van den dag der tekening van dit Tractaat.

Ten blyke hier van hebben Wy Ondergetekenden, voorzien met Volmagt van Zyne Majesteit den Koning van Pruisfen en van Hunne Hoog Mog. de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, in hunne namen dit Tractaat ondertekend en 'er Onze Zegels onder gedrukt.

'S GRAVENHAGE.

Verbond van de Repu. bliek met Pruisfen.

Gedaan te BERLYN den 15 April van den Jaare 1788.

KAREL WILLEM, *Graaf van Finckenstein.*
EWALD FREDRIK, *Graaf van Hertzberg*, en
AREND WILLEM, *Baron van Rheede.*

Op den zelfden 15 April wierdt het Verbond van het Hof van Groot-Brittanje met deze Republiek in deze Plaats geteekend, van 't welk de Heer *Jackson*, Secretaris van den Engelschen Gezant Ridder *Harris*, omtrend het einde dezer maand de *Ratificatie* of bekragtiging uit Londen alhier terug bragt. By dit Verdrag guarandeert of vrywaart Zyne Groot-Brittannische Majesteit niet minder, dan de Koning van Pruisfen in voorgemeld verdrag, het Erfstadhouderschap in het Huis van Oranje. De bystand, welke de beide Mogendheden elkander beloven, wanneer de eene of de andere mogt aangevallen worden, zal bestaan aan den kant van Engeland, in 8000 man Voetvolk, 2000 man Ruitery, 12 Schepen van Linie en 8 Fregatten. Daar en tegen aan de zyde van de Staten Generaal in 5000 man

Voet-

'sGRAVENHAGE.

Voetvolk, 1000 man Ruitery, 8 Schepen van Linie en 8 Fregatten; met wederzydsche beloften, ingeval van noodzaaklykheid, de een den ander met alle magt te zullen bystaan; zo nogthans, dat door Hun Hoog Mogende by zodanige onverhoopte noodzaaklykheid, niet meerder zal behoeven te worden gegeven dan 10000 man Voetvolk, 2000 man Ruitery, 16 Schepen van Linie en 16 Fregatten. Middelerwyl, dat de beide Mogendheden onderling een Verbond van Koophandel sluiten, zullen de Ingezetenen over en weder in elkanders Staten, als de meest begunstigde Natie, behandeld worden, zonder dat zich zulks egter zal uitstrekken tot eenige vermindering van inkomende rechten. Zyne Groot-Brittannische Majesteit ondertusschen verbindt zig, van met de Staten Generaal te zullen handelen over de teruggave van Negapatnam met deszelfs Onderhorigheden, tegen iets anders van gelyke waarde, onder verzekering aan de Republiek, van zeer wezenlyke nieuwe voordeelen van Koophandel in de Oost-Indiën te zullen toestaan, en eene nadere bepaaling van het 6 artikel van het Tractaat van Vrede, tusschen de beide Natien gesloten, betreffende de Scheepvaart der Britsche Onderdaanen in de Oost-Indiën enz. Zie hier dat Verdrag zelve van deze woordelyken inhoud:

VER-

VERDRAG *van verdeedigende Verbintenisse, tusschen Zyne Majesteit den Koning van* GROOT-BRITTANNIEN, *en Hunne Hoog Mogende de* STAATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN. 's GRAVENHAGE.

De onderlinge en oprechte vriendschap, welke zedert zo langen tyd heeft stand gegrepen tusschen Zyne Majesteit den Koning van Groot-Brittanje en de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op nieuws versterkt en bekragtigd zynde door het belang, het welk Zyne Groot-Brittannische Majesteit nog onlangs getoond heeft, voor de handhaving van de Onafhanglykheid, van de Republiek en deszelfs wettige Constitutie, zo hebben gemelde Zyne Majesteit en de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden besloten, ten einde op de allerzekerste en duurzaamste wyze de goede harmonie, het vertrouwen en verstandhouding te vestigen, eene altoosduurende Verbindtenis aan te gaan, door een defensief Tractaat van Alliantie tot welzyn der beide Partyen, ter handhaving van de algemeene en byzondere rust. *Verbond der Republiek met Groot-Brittannie.*

Ter bereiking van dit zo heilzaam oogmerk, heeft Zyne Majesteit den Koning van Groot-Brittanje benoemd en gemagtigd den Heer *James Harris*, Lid van zyn geheimen Raad, Ridder der Orde van het Bath, Lid van het Parlement van Groot-Brittanje en zyn Extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris by Hun Hoog Mog.; terwyl Hun Hoog Mog. de Staten Generaal der Vereenigde Provincien daar toe benoemd en gemagtigd hebben de Heeren Hunne Gedeputeerden tot de Buitenlandsche Zaaken.

'S GRAVENHAGE.

Verbond der Republiek met Groot-Brittannie.

Welke, na elkanderen derzelver Volmagten in de vereischte orde te hebben medegedeeld, en daar over met den anderen in onderhandeling geweest te zyn, omtrend de volgende Artikelen zyn over een gekomen:

Art. I. 'Er zal eene oprechte, vaste en bestendige vriendschap en vereeniging plaats hebben, tusschen Zyne Groot Brittannische Majesteit, deszelfs Erfgenamen en Opvolgers en de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden; zodanig dat de hooge Partyen Contractanten, de allergrootste attentie zullen vestigen om onder elkanderen, hunne Staten en Onderdanen, die vriendschap en wederzydsche verstandhouding te handhaven; verbindende zich zo veel in hun vermogen is, te zullen toebrengen, om zich onderling by de rust en vrede te conserveeren en wederzyds te beschermen.

II. Ingeval eene der contracteerende Partyen vyandelyk mogt aangevallen worden door eenige Europasche Mogendheid, in welk Waerelddeel het ook zoude mogen wezen, zo verbind zich de andere Partye Contractante, hare Bondgenoot te Land en ter Zee te zullen bystaan, tot wederzydsche bescherming en beveiliging der bezittingen van Staten, Landen, Steden, Plaatzen, Rechten en Vrydommen, welke haar respectivelyk voor het begin der vyandelykheden toebehoorden.

III. Zyne Brittannische Majesteit guarandeert op de kragtigste wyze het Erfstadhouderschap zo wel als het Erf-Gouverneurschap van iedere Provincie in het Doorluchtig Huis van Oranje, met alle deszelfs Ampten en Prærogativen, als zynde een wezenlyk deel van de Constitutie der Vereenigde Provincien, volgens de Resolutien en Diplomata der Jaaren 1747 en 1748, uit kragte van welke de tegenwoordige Stadhouder, in den Jaare 1766, is getreden in de possessie van die Ampten, en in wel-

welke hy in 1788 is herfteld, zich verbindende deze Regeeringsform te zullen handhaven tegen alle aanvallen en ondernemingen, direct of indirect, en van welke natuur dezelve ook mogten wezen.

'S GRAVENHAGE.

Verbond der Republiek met Groot-Brittannie.

IV. De byftand, in het II. artikel van dit Defenfive Tractaat van Alliantie gemeld, zal van de kant van Zyne Brittannifche Majefteit beftaan in 8000 man Voetvolk en 2000 man Ruitery, benevens 12 Schepen van Linie en 8 Fregatten; en van de zyde der Staten Generaal in 5000 man Voetvolk, 1000 man Ruitery, 8 Schepen van Linie en 8 Fregatten, welke refpective byftand zal geleverd worden binnen twee maanden, na dat de aangevallen party denzelven zal gevorderd hebben; en tot deszelfs difpofitie zal blyven, gedurende den Oorlog, in welke dezelve zich zal gewikkeld vinden, zullende dit fecours, (het zy in Schepen en Fregatten, het zy in Troupen) betaald en onderhouden worden door de Mogendheid, die het zelve geleverd heeft, overal daar het deszelfs Bondgenoot zal goedvinden te gebruiken.

V. Ingeval de bepaalde byftand niet genoeg mogt wezen ter verdediging van de Mogendheid, die het zelve gevorderd heeft, zal de andere Mogendheid het zelve van tyd tot tyd vermeerderen, naar gelang der behoeften van zyn Bondgenoot, en hem zelf, indien het de omftandigheden vorderen, met al zyn magt byftaan; doch is hier by uitdruklyk bedongen, dat in allen gevalle het aandeel der Heeren Staten Generaal niet zal gaan boven de 10000 man Voetvolk, 2000 Ruiters, 16 Schepen van Linie en 16 Fregatten.

VI. Dan dewyl het kan gebeuren (uit hoofde der afgelegenheid van verfcheiden Bezittingen der Partyen Contractanten), dat de voordeelen, welke zy wederzyds, uit de fluiting van dit tegenwoordig

'S GRAVENHAGE.

Verbond der Republiek met Groot-Brittannie.

dig Tractaat, moeten trekken, kunnen verydeld worden, by aldien men geene maatregelen tot onderlinge verdediging der gemelde Bezittingen kan nemen, voor dat derzelver respective Gouverneurs de nodige orders uit Europa daar toe ontfangen hadden, is bepaald en overeengekomen, dat ingeval een van dezelven vyandlyk aangetast, of gedreigd wierd vyandelyk aangevallen te zullen worden, door eene Europasche Mogendheid, in zyne Bezittingen, het zy in Afrika of in Asia, 'er aan de Gouverneurs van derzelver Bezittingen, in die beide Waerelddeelen, zal gelast worden om onderling te raadplegen over de te geven bystand, en in geval van nood dat secours aan de aangevallen party op de spoedigste en kragtdadigste wyze te verleenen; en dat de orders ten dien einde aan de gemelde Gouverneurs, terstond na het sluiten van het tegenwoordig Tractaat, zullen afgevaardigd worden; en ingeval de beide hooge Partyen Contractanten verpligt zullen zyn elkanderen het voorgemelde secours te leveren, zullen zy niet toelaten aan eenig Schip van Oorlog, van wat soort het ook zoude mogen wezen, toebehoorende aan de aanvallende Mogendheid in eenige van derzelver Havens binnen de gemelde Bezittingen in te loopen, tot tyd en wyle dat de Vrede tusschen de aanvallende party en den Bondgenoot van de Contracteerende Party zal hersteld zyn, ten ware dat zodanige Schepen mogten genoodzaakt zyn die Havens in te loopen, om het blyven of Schipbreuk lyden voor te komen.

VII. Indien het mogt gebeuren, dat de beide hooge Partyen Contractanten gelykelyk met een gemeenen vyand in Oorlog mogten geraken, beloven zy elkanderen wederzydsch van zich niet te zullen ontwapenen, dan volgens een gemeen accoord, en elkanderen in vertrouwen kennis te zul-

len

len geven, van de voorslagen die tot Vrede of Bestand mogten gedaan worden.

VIII. Wanneer de hooge Partyen Contractanten verkiezen derzelver secours in plaats van in Troupen in geld te geven, zal zulks van weêrskanten vry staan, en dan zal dat secours gerekend worden tegen 100000 guldens hollandsch Courant in 't Jaar, voor 1000 man Voetvolk, en tegen 120000 dito guldens voor 1000 man Ruitery, 's Jaars, of naar evenredigheid per maand.

IX. De Mogendheid, welke bystand gevorderd heeft, zal verpligt wezen, het zy dat de Schepen, Fregatten en Troupen, die aan dezelve geleverd zyn, lang of kort in hare Havens blyven, ze te voorzien van al het noodige tegen den prys, als of zy haar zelf toebehoorden. Het is wyders bepaald, dat de gemelde Troupen en Schepen, in geen geval hoe genaamd, zullen zyn ten lasten van de party, welke dezelven gevorderd heeft, en egter niet te min tot deszelfs dispositie zullen blyven, gedurende den gantschen loop van den Oorlog, waar in zy gewikkeld is. Het bedoelde secours, zal, met betrekking tot de Politie, staan onder de orders van den Chef, die het bevel over het zelve voert en niet afzonderlyk of anderzints gebruikt worden, als met overleg van den Chef, dan met betrekking tot de krygsverrigtingen zal het geheel en al onderworpen wezen aan de orders van den Opperbevelhebber dier Mogendheid, welke het zelve geëischt heeft.

X. Men is over een gekomen, in afwagting dat de beide Mogendheden een Tractaat van Commercie onderling zullen sluiten, dat de Onderdaanen van de Republiek, in de Koningryken van Groot-Brittanje en Yrland, zullen gehandeld worden, als de meest begunstigde Natie, en dat zulks insgelyks zal plaats hebben in de Vereenigde Provincien, omtrend de Onderdaanen van Zyne Groot-Brittannische

'sGRAVENHAGE.

Verbond der Republiek met Groot-Brittannie.

fche

'sGRAVENHAGE. sche Majesteit; egter met dien verstande, dat die artikel niet moet gehouden worden zich uit te strekken tot eene vermindering van inkomende Rechten, die van de Linnens geheven worden.

Verband der Republiek met Groot-Brittannie. XI. En dewyl Zyne Britsche Majesteit by het IV. artikel van het Vredens-Tractaat, getekend in de maand Juny 1784, zich verbonden heeft, om met de Heeren Staten Generaal in onderhandeling te treden over de teruggave van Negapatnam met deszelfs onderhorigheden, ingeval de gemelde Heeren Staten Generaal daar voor in 't vervolg een equivalent konden geven, en Hunne Hoog Mog. derzelver verlangen naar die restitutie vernieuwd hebben, gelyk ook om naauwkeurig te bepalen, den zin van het VI. artikel van gemelde Tractaat met betrekking tot de Zeevaart der Britsche Onderdanen in de Oost-Indische Zeeën, zo is Zyne Britsche Majesteit, ten bewyze van deszelfs toegenegenheid voor de Republiek, bereid om tot het verlangen van Hunne Hoog Mog. mede te werken, en zelf om aan de Republiek nieuwe en zeer wezenlyke voordeelen van Commercie in dat Waereldeel toe te staan, zo dra men anders maar zal overeengekomen wezen aangaande het Equivalent, waar voor Zyne Britsche Majesteit niets vordert, dan het geen tevens voor het wederzydsch belang en de veiligheid der beide Partyen Contractanten in de Indiën zal vorderlyk wezen: en ten einde die onderhandelingen geen beletzel zouden toebrengen aan de sluiting van dit tegenwoordig Tractaat, is men overeengekomen, dat die onderhandelingen ten spoedigsten begonnen, en ten einde gebragt zullen worden binnen den tyd van zes maanden na de tekening van dit tegenwoordig Tractaat; en dat de Conventie, welke men ten dien opzigte zal aangaan, dezelfde kragt zal hebben, als of die in dit Tractaat was geïnsereerd geworden.

XII. Het tegenwoordig Tractaat zal wederzydsch ge-

geratificeerd worden, en de uitwisseling der Ratificatien zal geschieden binnen den tyd van zes weken, of zo veel mooglyk eerder. 's GRAVENHAGE.

Gedaan in 's HAGE den 15 April 1788.

(*Was geteekend*)

(*Lager stond*)
JAMES HARRIS.
(*Lager stond*)
J. W. Graaf VAN WELDEREN.
(*Lager stond*)
W. F. H. VAN WASSENAER.
(*Lager stond*)
L. P. VAN DE SPIEGEL.
(*Lager stond*)
WILLEM VAN CITTERS.
(*Lager stond*)
W. N. PESTERS.
(*Lager stond*)
CHARLES BIGOT.
(*Lager stond*)
M. B. G. VAN VOERST VAN BORGEL.

Zo dra dit Verdrag op den 15 April 1788 alhier in 's Hage geteekend was, zonden de Algemeene Staten het zelve den volgende dag aan de Provincien ter bekragtiging by dezen brief:

EDELE MOGENDE HEEREN!

De onderhandeling, welke op voorstel van de Provincie van Utrecht, met concurrentie van de andere Provincien, zedert eenigen tyd op het tapyt is geweest over een Tractaat van Defensive Alliant

's GRAVENHAGE. liantie met Zyne Majesteit den Koning van Groot-Brittanje, is eindelyk zo verre gevorderd en gebragt, dat op gisteren het voorschreven Tractaat finalyk is gesloten en getekend.

Berigt en verzoek van bekragtiging van voorsz. Verbond. De Heeren Onze Gedeputeerden hebben heden aan Ons rapport gedaan, dat zy op gisteren in conferentie zyn geweest met den Heer Ridder *Harris*, Extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris van Zyne Majesteit den Koning van Groot-Brittanje; dat by de opening van die conferentie den Heer *Van Welderen*, eerste van onze Heeren Gedeputeerden, aan gemelden Heere Ridder *Harris* had voorgedragen, dat hem verzogt hadden tot deze conferentie te willen komen, om aan hem te communiceeren: „ dat rapport gedaan hebbende aan Hunne Hoog „ Mog. van het succes van de Negotiatie, die zy, „ ingevolge de Resolutie van Hunne Hoog Mog. „ met hem geëntameerd hadden, en ter deliberatie „ van Hunne Hoog Mog. gebragt hebbende het „ Project van een Tractaat door hem overgeleverd, „ Hunne Hoog Mog. hen Heeren Gedeputeerden „ geauthoriseerd hadden het zelve te sluiten en te „ tekenen:

„ Dat uit de faciliteit, waar mede Hunne Hoog „ Mog. afgegaan waren van Hunne eisschen, geoor„ deeld konde worden van derzelver hartelyk ver„ langen, om de oude Verbindtenissen van vriend„ schap met Zyne Groot-Brittannische Majesteit „ te vernieuwen, te gelyk met Hun vertrouwen in „ deszelfs verzekeringen.

„ Dat hy Heer Ridder *Harris* te zeer verlicht „ was, om niet volkomen onderrigt te zyn van de „ middelen, waar van de geen, die neidig zyn ge„ weest over het geluk der beide Natien, wanneer „ dezelven vereenigd zyn geweest, zich bediend „ hebben om jalousie en wantrouwen tusschen haar „ te verwekken, zo wel als van de hulpmiddelen, „ die met vrugt gebruikt kunnen worden, om de „ gevolgen daar van voor te komen.

„ Dat

„ Dat de grondbeginzels, die hy Heer Ridder 's GRA-
„ *Harris* altoos voor een regel had gehouden in de VENHA-
„ ongenoegens, die de gemoederen alhier hadden GE.
„ verwyderd, en de zorg door hem ſtandvastig
„ aangewend om dezelven tot hare waare belangens *Berigt en*
„ terug te brengen, zekere Waarborgen waren, *verzoek*
„ dat hy met denzelfden iever zoude aanhouden om *van be-*
„ het werk, door hem zo gelukkiglyk begonnen, *kragti-*
„ tot volkomenheid te brengen, met uit te werken, *ging van*
„ dat de ſchikkingen nog overig te maken, uit krag- *voorſz.*
„ te van het X. en XI. artikel van het tegenwoordig *Verbond.*
„ Tractaat, van zodanigen natuur mogen wezen,
„ dat niets in het toekomende de thans herſtelde
„ vriendſchap moge ontrusten; met betuiging van
„ de Heeren Hunner Hoog Mog. Gedeputeerden,
„ dat zy allen iever, ernst en goede trouwe daar
„ toe zullen toebrengen, die het gewigt der zake
„ vereischt."

Dat gemelde Ridder *Harris* daar op aan gemelde Heeren Gedeputeerden had geantwoord: „ dat hy „ met een uitnemend genoegen, vernam de reden „ waarom hy tot deze conferentie was verzogt.

„ Dat de Koning zyn Meeſter de Alliantie, die „ geſloten ſtond te worden, conſidereerde als een „ maatregel, welke den grondſlag van eene ſolide, „ ſysthematique en permanente Unie, tusſchen de „ twee Natien, zoude ſtellen; dat, conform aan „ die grondbeginzels, Zyne Majeſteit, in den loop „ dezer Negotiatie, getragt heeft, alle hindernis- „ ſen, die den uitſlag daar van hadden kunnen be- „ letten, uit den weg te ruimen.

„ Dat Hunne Hoog Mog. verzekerd konden „ wezen, dat zy dezelfde diſpoſitien en dezelfde „ voornemens ontwaar zullen worden in de ſchik- „ kingen, welke, volgens de ſtipulatien van het „ Tractaat, nog voorwerpen van discusſien zullen „ moeten uitleveren.

„ Dat de Koning met genoegen zal zien de Juſti- „ tie, die Hunne Hoog Mog. doen aan zyne ge-

'sGRAVENHAGE. Berigt en verzoek van bekragtiging van voorsz. Verbond.

„ voelens en het vertrouwen, het welk zy stellen „ in deszelfs verzekeringen; dat niets waarachtiger „ is als derzelver verlangen, om daar van de over„ tuigendste blyken te geven; dat hy Heer Ridder „ *Harris* konde verzekeren, dat die geen, die nei„ dig zyn over het geluk der beide Natien, zich „ niet minder in hunne oogmerken zullen verydeld „ vinden, door de maatregelen dezen morgen vast„ gesteld, en door de gevolgen daar uit te resul„ teeren.

„ Dat de manier, waar op hy ten zynen op„ zigte was behandeld, hem zeer vleyend was „ voorgekomen, en het getuigenis aan hem gegee„ ven, hem ten uiterste gevoelig was."

Na welke voorafgaande Aanspraak en Antwoord, voorgeleezen zynde onze Resolutie van den 12 April laatstleden, behelzende eene Procuratie op de Heeren Onze Gedeputeerden tot de Buitenlandsche Zaken, om het voorschreven Tractaat van Alliantie te sluiten en te tekenen, en door den Heer Ridder *Harris* geproduceert zynde het Pouvoir van Zyne Majesteit den Koning van Groot-Brittanje, in behoorlyke forma gedepecheerd, zy Heeren Gedeputeerden met den Heer Ridder *Harris* zyn geproce-deert, tot de teekening en signature van het voorschreven Tractaat, zodanig als het zelve door Hun Heeren Gedeputeerden daar nevens aan Ons is geexhibeert.

Op het voorschreven Rapport by Ons gedelibereerd zynde, hebben Wy, na alvorens gemelde Heeren Gedeputeerden voor derzelver genomene moeite bedankt te hebben, goedgevonden copy van het voorschreven gesloten en geteekend Tractaat aan U Edele Mogende, gelyk mede aan de Heeren Staten van de andere Provincien, toe te zenden, met verzoek derzelver Ratificatien daar in, binnen den bestemden tyd van zes weken, en, zo doenlyk, nog eerder, aan Ons te laten toekomen,

om

van hun verder zo beter de uitwisseling der Ratificatien te kunnen doen, 'S GRAVENHAGE,

Waar mede eindigende, bidden Wy God Almagtig, Edele Mogende Heeren! U Edele Mog. te willen houden in zyne heilige Protectie,

In den HAGE den 10 April 1788.

(Onder stond)

Uwer Edele Mogenhedens goede Vrienden,

DE STATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Het was den 7 en 8 May, dat de Groot-Brittannische Gezant Ridder *Harris*, met Heeren Gecommitteerden uit Hunne Hoog Mog. in gesprek was, en dat teffens, met de gebruikelyke omstandigheden, de Ratificatie of bekragtiging van het Verbond, tusschen Zyne Koninglyke Majesteit van Groot-Brittanje en den Staat geschiedde, en ook de Ratificatie van het Verbond met Zyne Koninglyke Majesteit van Pruisen wierdt naar Berlyn gezonden.

De Engelsche Gezant heeft by deze gelegenheid een kostbaar avondmaal en dans gegeeven, waar op de Stadhouderlyke Persoonen en veele lieden van aanzien verscheenen, en is kort daarop tot verrigtinge van eenige zyner huishoudelyke zaaken naar Londen vertrokken.

Onderwyl waren van het bovengemeld Verbond dezer Republick met Groot-Brittan-

'S GRAVENHAGE.

tannie, in de Engelsche Dagpapieren, zekere afschriften geplaatst, welken met het oorspronglyken niet naauwkeurig genoeg overeenstemden: 't welk gelegenheid schynt te hebben gegeeven, dat van wegen het Fransche Hof door den Heer *Caillard* (die de zaken van gemelde Hof hier waarnam, alzo, na het stil vertrek van den Franschen Gezant *de Verac*, in 't begin van September 1787, nog geen Gezant uit dat Koningryk herwaarts was aangekomen) eene Memorie aan de Algemeene Staten wierdt ingediend en daar by te kennen gegeeven:

„ Dat het Hof van Frankryk van ter zyde „ kennis gekregen hebbende, van de op „ handen zynde verbintenis, tusschen En„ geland en de Staat, by het inzien van „ deszelfs ontwerp inzonderheid deszelfs „ aandacht hadde gevestigd op het 6 Arti„ kel, waar by hoofdzakelyk overeenge„ komen, dat ingevalle een der hooge con„ tracteerende Mogendheden, door eene Eu„ ropasche Mogendheid vyandlyk aangetast of „ bedreigd wierde, het zy in Afrika of Asia, „ de Gouverneurs van derzelver Etablisse„ menten in die beide waerelddeelen zouden „ gelast worden, om, zonder orders uit Eu„ ropa af te wagten, de aangevallen of be„ dreigde party den spoedigsten en kragtda„ digsten bystand te verleenen, en dat de „ hooge partyen Contractanten niet zouden „ toelaten, dat eenig schip van oorlog van „ de aanvallende Mogendheid, in wat geval „ zulks ook zoude mogen zyn, in eenige

„ van

„ van de Havens der gemelde bezittingen 's GRAVENHAGE.
„ kwame.

„ Dat, zo men dit Artikel wel begreep,
„ het zelve scheen in te sluiten, dat de Hol-
„ landsche Bevelhebbers in de Indiën on-
„ der de orders van die van Engeland zouden
„ staan, en dat op een bloot voorgeeven van
„ de laatste, dat zy een vyandlyken aanval
„ van Frankryk te duchten hadden, de ge-
„ heele macht van alle de Hollandsche bezit-
„ tingen in deze waerelddelen ter hunner
„ dispositie zoude staan, zo dat zelfs de
„ Hollandsche Bevelhebbers noch het recht
„ zouden hebben, zich omtrent de waarheid
„ van diergelyke voorgevens te verzekeren,
„ noch de vryheid om orders te verwachten,
„ alvorens tegens een Bondgenoot der Re-
„ publiek vyandlyk te ageeren. Dat het
„ oogmerk en de gevaarlyke gevolgen van
„ zodanig een Artikel maar al te zichtbaar
„ waren. Dat om die reden Zyne Koning-
„ lyke Majesteit van Frankryk gaarn geloven
„ wilde, dat zodanig Artikel, hoe zeer het
„ in de Copien van het Tractaat, dewelke
„ publiek gemaakt zyn, voorkomt, in het
„ origineel niet gevonden word, en te veel
„ vertrouwen stelt in de wysheid van Hunne
„ Hoog Mog., om inzichten te kunnen voor-
„ onderstellen, die rechtdraads strydig zou-
„ den zyn met de verbintenis tusschen Zyne
„ Allerchristelykste Majesteit en de Repu-
„ bliek plaats hebbende. Dat Zyne Maje-
„ steit echter daar omtrent niet in onzeker-
„ heid verkoos te blyven, dewyl noch des-
„ zelfs

's GRAVENHAGE. „ zelfs grondbeginselen, noch Caracter toe„ lieten onzekere, dubbelzinnige en tegen„ strydige engagementen te hebben, wel„ ke Zyne Majesteit ook niet verwacht dat „ Hunne Hoog Mog. zouden aangaan."

Hunne Hoog Mogende gaven vervolgens op die Memorie ten Antwoord:

„ *Dat Zyne Koninglyke Majesteit aan Hun„ ne Hoog Mogende zekerlyk recht gedaan „ had door te vooronderstellen, dat het zesde „ Artikel van het Tractaat met Engeland „ inderdaad verschilt van dat, het welk in „ de publiek gemaakte Copyen te vinden is. „ Dat de confrontatie van dit Artikel, zo„ danig het in het origineel voorkomt, met „ die Copyen, Zyne Majesteit daar van zoude „ overtuigen, en daar uit zien zoude, dat de „ respective Gouverneurs der Afrikasche en „ Asiatische Etablissementen daar by niet ge„ authoriseerd zyn, om willekeurig en in al„ len gevalle zodanige prompte en efficacieuse „ bystand te doen, maar dat hetzelve zich „ alleen bepaald, om ingevalle van vyande„ lyke bedreigingen onderling te concerteren „ omtrent de hulp, die men op de spoedigste „ en meest kragtdadige wyze zoude kunnen „ toebrengen, in gevalle die bedreigingen „ met 'er daad een vyandelyken aanval ten „ gevolge hadden."*

Hunne Hoog Mogende voegden daar nog by: „ dat zy bereids dien zelfden stap, dien „ zy thans deden, by Zyne Majesteit zou„ den hebben gedaan, en denzelven den „ inhoud van het met Zyne Koninglyke Ma-

„ je-

„ jesteit van Groot-Brittannie gesloten Tractaat 'S GRA-
„ zouden hebben medegedeeld, ingevalle Hun VENHA-
„ Hoog Mog. niet hadden gemeend, de ratifi- GE.
„ catie van het zelve tractaat te moeten afwag
„ ten, ten einde het genoegen te hebben aan
„ Zyne Allerchristelykste Majesteit een com-
„ pleet en geconsommeerd stuk aan te bieden.
„ Dat die ratificatie egter binnen zeer weinig
„ dagen staande te volgen, en Zyne Maje-
„ steit alleen door eene Authentyke Copie
„ van het zelve in staat kunnende gesteld
„ worden, om over het verschil in questie
„ te oordeelen, Hun Hoog Mog. met em-
„ pressement van deze gelegenheid gebruik
„ maken, om eenige dagen te anticiperen op
„ de Communicatie, die zy van het zelve
„ voornemens waren aan Zyne Majesteit te
„ doen, dezelve verzoekende te reflecte-
„ ren op het onderscheid hier boven ver-
„ meld. Dat Hun Hoog Mog. 'er eg-
„ ter by moeten voegen, dat, zo men dit
„ zesde Artikel zelfs opnam in dien zin,
„ welken de depeche van den Grave *Mont-*
„ *morin* schynt te bedoelen, de gevolg-
„ trekking, daar uit by die zelfde depeche
„ gehaald, dan egter nog niet door zoude
„ gaan. Dat de verplichting uit het tractaat
„ voortvloeyende een over en weder ver-
„ bindende kragt hebbende en reciproque
„ zynde, gevolglyk de Gouverneurs van de
„ Hollandsche Etablissementen niet meer on-
„ der de orders van die der Engelschen zou-
„ den staan, dan de Engelsche onder de hun-
„ ne, en dat dus de magt en plaatsen der

„ Hol-

's GRAVENHAGE.

„ Hollanders in deze waerelddeelen niet meer „ van de Engelſche zouden afhangen, dan „ die van de Engelſchen dependent zouden „ zyn van de Republiek; geſteld, dat men „ al eens dien uitgeſtrekten zin aan dit Ar„ tikel zou willen geven, en dezelve daar „ van de ware uitleging waar. Dat Hun „ Hoog Mog. wel in dit detail hadden wil„ len treden, alleen om aan Zyne Majeſteit „ een herhaalde proeve te geven van die „ goede trouw, welke zy zich zelve als een „ onſchendbare wet in de nakoming hunner „ verbintenisſen hebben voorgeſteld, en aan „ Hoogstdezelve tevens op nieuw een blyk op „ te dragen, van de oprechte aankleving voor „ Zyne Majeſteits perſoon en van de begeer„ ten, die hun aanhoudend bezield, en waar „ van Hun Hoog Mog. zich verbeelden nog „ zeer onlangs een onſegenzeglyk bewys „ gegeven te hebben in hunne handelwyze „ omtrent de zaak der Franſche Kannon„ niers, welke in de laatſte troubles, die de „ Republiek zo fel geſchokt hebben, in „ dienst van de Provincie van Holland wa„ ren overgegaan. Dat hoe billyk ook hunne „ klagten op dit ſujet waren, Hun Hoog „ Mog. dezelve egter proviſioneel hadden „ opgeſchort, zo ras de Miniſters van Zyne „ Majeſteit hun hadden te kennen gegeven, „ dat het dezelve aangenaam zouden zyn „ die zaak niet te pousſeeren."

De Heer Mr. *H. Van Wyn*, welke als Raad-Penſionaris van Gouda zyn ontſlag verzogt hadt aan Hunne Hoog Mog., hebbende

te kennen gegeven: „ dat het Hoogstdezel- 's GRAVENHAGE.
„ ven by Resolutie van den 14 September
„ 1785, behaagd hadde hem mede te com-
„ mitteren tot het onderzoek van het Finan-
„ tie-Wezen van het Collegie ter Admirali-
„ teit in Friesland, van welke Commissie,
„ hy vertrouwde, zich ten dienste van den
„ Lande in der tyd naar behooren te hebben
„ geacquitteerd; dan dat zich tegenwoordig
„ verscheiden redenen op deden, uit hoofde
„ van welke de voorschreven Commissie niet
„ meerder was van zyne convenientie, ver-
„ zoekende derhalven, Hunne Hoog Mog.
„ hem ten goede geliefden te houden, wan-
„ neer hy de vryheid nam dezelve te rug te
„ brengen en neder te leggen in den schoot
„ van Hunne Hoog Mog., dankzeggende
„ voor het vertrouwen op hem dienaangaan-
„ gesteld, en voorts verzoekende als nu
„ van opgemelde Commissie te worden ont-
„ slagen;" welk verzoek Hunne Hoog Mog.,
by Resolutie hebben goedgevonden toe te
staan, met betuiging, dat Hunne Hoog Mog.
voldaan zyn geweest over de waarneming van
gemelde zyne Commissie.

De Heer *Henry Pye Rich* aan Hunne Hoog
Mog. by request te kennen gegeven hebben-
de, „ dat Zyne Groot-Brittannische Maje-
„ steit hem tot Hoogstdeszelfs Consul en
„ Agent te Amsterdam benoemd hadt, met
„ verzoek, dat Hunne Hoog Mog. hem
„ in die kwaliteit geliefden te erkennen,"
zo hebben Hoogstdezelven, by Resolutie in
dat verzoek bewilligd, „ doch onder de ge-

's GRAVENHAGE. „ wone *Clausule*, dat hy daar door niet zal „ wezen geëximeerd van de pligt van on„ derdanigheid, waar aan hy als onderdaan „ van de Heeren Staten van Holland en West„ Friesland is gesubjecteerd, speciaal ten „ opzigte van de betaling van alle ordinaris „ en extraordinaris schattingen, zo wel reëel „ als personeel, en ten opzigt van de Juris„ dictie over zyn persoon en familie in het „ crimineel en civil."

Zie hier een lyst van de verandering der bezettingen, onder het Krygsvolk van den Staat, met dit voorjaar.

Esquadrons.

3 en 4 *Hessen-Kassel*, uit Hoorn en Enkhuizen naar Leyden.

3 en 4 *Caribiniers*, uit Leiden naar Groningen.

3 en 4 *Stavenisse Pous*, uit Zutphen naar Hoorn.

3 en 4 *Van Stöcken*, uit Utrecht en Bommel naar 's Bosch.

1 en 2 *Thuil*, uit 's Boch naar Bommel.

3 en 4 *Van der Hoop*, uit Zutphen en Thiel naar Nymegen.

1 en 2 *Hessen-Philipsthal*, uit Delft naar Zutphen.

Bataillons.

1 en 2 *Van Dam*, uit Nymegen naar Doesburg, Deutinchem, Lochem en Grol.

2 *Plettenberg*, uit Doesburg naar Nymegen.

Prins,

1 *Prins Baden*, uit Breda, Steenbergen en Axel, naar Heusden. 's GRAVENHAGE.
2 *Byland*, uit Heusden naar Breda.
1 *Waldek*, 2de Regiment uit Thiel naar Breda.
1 en 2 *Stuart*, uit Breda naar de Willemstad en Steenbergen.
1 en 2 *Maillebois*, uit Friesland naar 's Bosch.
2 *Welderen*, uit Hasselt naar Zutphen.
2 *Westerlo*, uit Hattem naar Hasselt en Steenwyk.
2 *Pabst*, uit Delft naar Bergen op den Zoom.
2 *Onderwater*, uit Bergen op den Zoom naar Thiel.
1 en 2 *Hardenbroek*, uit 's Bosch naar Grave en Breda.
1 *Houston*, uit 's Boch naar Bergen op den Zoom.
2 *Grenier*, uit Bergen op den Zoom naar Sluis in Vlaanderen.

Ter Vergadering van Hun Hoog Mog. door de Provincie van Holland voorgesteld zynde, om voortaan een *Resident* by de Staten van Noord America te zenden, en den Heer *Van Berkel*, thans als Minister Plenipotentiaris aldaar zyn verblyf houdende, van daar te rug te roepen, hebben de Heeren Afgezondenen der overige Provincien in dit voorstel toegestemd; en is dienvolgens goedgevonden de brieven

'S GRAVENHAGE. van opontbod aan gemelden Minister toetezenden.

De Schutterye dezer plaatse, heeft den 13 Mei derzelver jaarlyksche Wapenoeffeningen in de Maliebaan verrigt. Het geheele Stadhouderlyke Hof was daar by tegenwoordig; ook was het getal der aanschouwers, die van alle kanten samengevloeid waren, menigvuldig. Des middags zyn Zyne Doorl. Hoogheid de Stadhouder, benevens de beide jonge Prinsen, als ook de officieren der Schuttery op de nieuwe Schutters-Doelen, door de Regeering ter maaltyd onthaald.

Den 14 Mei hebben de Schutters te Scheveningen insgelyks hunne Wapenoeffeningen voor het Stadhouderlyke Hof verrigt.

De Staten van Holland en West-Friesland hebben op den 16 Mei 1788 besloten, toetestemmen in de voortduuring der betalinge van 't Krygsvolk en andere lasten van het Bondgenootschap, zo als die vervat zyn in den laatst gemaakten gewonen staat van den jaare 1785, en in den buitengewonen staat van 1787, met eenige uitzonderingen. Zie hier dat besluit:

De Heeren van de Ridderschap en Edelen, mitsgaders de Gedeputeerdens van de respective Steden, hebben uit den naam en van wegens Burgemeesteren en Vroedschappen van derzelver Steden, geconsenteert en bewilligt, zo als Hun Ed. Gr. Mog. consenteren en bewilligen by dezen, in

de continuatie der betaling van de Militie en andere lasten van de Unie, zo als die begrepen zyn in den laatst geformeerden ordinairen staat van den jaare 1785, en in den extraordinairen staat over 1787, met uitzondering van zodanige Pensioenen van Officieren, welken zedert zyn overleden of uitkoop hebben genoten, en welken dus van den extraordinairen staat voor dezen jaare 1788 zouden moeten afgelaten worden, en daar tegens met byvoeging van die Officieren, welken in 1785 verzuimt hebben, een behoorlyke Attestatie van hun leven over te leggen, en daar door over 1786 niet zyn betaald.

'S GRAVENHAGE. *Besluit van Holland nopens de lasten van de Unie.*

Dat wyders met opzigt tot eenige Officieren, welke reeds Compagnien in dienst van den Staat bezitten, en in het een of ander van de nieuw opgeworpen en nu afgedankte Corpsen, met behoud van hunne Comp. als Hoofd-Officier zonder Comp. zyn geplaatst geweest, en met volle pensioenen tot die kwaliteit van Hoofd-Officier staande op den extraordinairen staat van Oorlog voor 1787 zyn gebragt, niet meer dan de helft van de Pensioen, zynde vier honderd vyf en twintig gulden, behoort betaalt te worden.

Dat belangende een Major by het vierde Bataillon Artillerie, vermits Zyn Hoogheid en den Raad van State deze post nodig oordeelen, Hun Ed. Gr. Mog. daar in ook met concurrentie van de overige Bondgenooten consenteeren.

Verders achten Hun Ed. Gr. Mog. zig in de onvermydelyke pligt, den aandagt van de Bondgenooten te moeten bepaalen tot eenige zeer gewigtige onderwerpen, welke alle tot de gemeene defensie van den Staat betrekking hebben.

Ten eersten, de zoo dikwyls vrugteloos herhaalde klagten over den veragterden Staat van de Financie van de Admiraliteits-Collegien, door de gebrekkige consenten en furnissementen van sommige Provincien, op de Petitie van de zaken tot de Zee, welke tegenwoordig tot die onvoorbeeldelyke hoogte ge-

'sGRAVENHAGE.

Besluit van Holland tot stopzetting der lasten van de Unie.

komen zyn, dat deze Provincie, wil zy niet het Zeewezen in een totaale verwarring zien vallen, zig genoodzaakt gevonden heeft den last van de Collegien in den haare residerende geheel en al op zig te neemen, en aan alle haare behoeftens te voldoen.

Ten tweeden, de eigendunkelyke afwyzing van zommige Provincien, welke niet alleen een goed gedeelte der Militie en andere posten op haare Repartitie gebragt, onbetaalt laten enz., met dat effect al wederom, dat tot voorkooming van confusie, de kas van de Generaliteit reeds dikwils hadt moeten byspringen, om voor te schieten, het geen een dier Provincien goedvond zig niet aan te trekken.

Ten derden, hoe zeer alle de Provincien hebben moeten overtuigd zyn, dat om zig in postuur te stellen tot het voeren van den Oorlog, noodzakelyk nieuwe Troepes hebben moeten aangeworven worden; dat die Troepes op Capitulatien moesten worden genoomen; dat na de reforme van die Capitulatie heeft moeten voldaan worden: nogthans, niettegenstaande de zekerheid en billykheid van dit alles, verscheide Provincien haar consent geweigert hebben, en in den critiekSten tyd van de Republiek het behoud van den Staat aan die weigering hebben gewaagt, indien niet in andere Provincien en met name Holland en West-Friesland middelen waren gevonden, om de ruïne van 't Gemeenebest voor te koomen.

Dat het even zo geleegen is met de Capitaalen, die genegotieert hebben moeten worden, tot voldoening van het geene aan Zyne Keizerlyke Majesteit, uit hoofde van 't geslooten tractaat verschuldigd is: aan het welk zommige Provincien zich zo weinig laten gelegen zyn; als of zy geen betrekking tot het Bondgenootschap hadden, zo dat de Generaliteits Cas, met de Intresse dier Capitale be-

bezwaard is gebleven, en waarschynelyk noch meer bezwaard zal moeten worden.

Dat Hun Ed. Gr. Mog. derhalven redenen hebben om van de billykheid der Bondgenooten te verwagten, dat de representatien aan dezelve gedaan, niet langer vrugteloos zullen zyn; dat, by aldien de gebrekkige Provincien belang stellen in het behoud van 't algemeen Vaderland, indien zy de orde prefereeren boven de verwarring, geene redenen te waereld sterk genoeg zyn om langer te verhinderen, dat de zaken teenemaal op een regelmatige voet worden gebragt; dat zelfs het onvermoogen der Finantien door zodanige Provincien aangevoerd als een reden van haare gebrekkige consenten-betalingen wel in staat is, om deze agterlykheid voor een korten tyd te doen excuseeren, maar nooit kan wettigen eene willekeurige afwyzing of onttrekking aan de gemeene defensie; en dat integendeel deeze finantieele omstandigheid, zodanige Provincien, als het grootste belang by haar eigen redding hebbende, behoord aan te sporen, om in de besoignes ten dien einde aangelegd, alle obstacles uit den weg te ruimen, en uit zig zelfs convenable en toerykende middelen aan de hand te geeven, waar door zy kunnen gered worden.

's GRAVENHAGE.

Besluit van Holland nopens de lasten van de Unie.

Dat des te meer, nu de Republiek, als door een wonderwerk van haaren naderenden val is behouden, nu zy haare wettige Regeering hersteld ziet; het Erfstadhouderschap op vaster gronden dan ooit te voren gevestigd is; met haare magtigde Nabuuren niet alleen in vrede, maar in defensive alliantie staat; nu al die voorregten haar door de Godlyke goedheid als een licht uit eene nog zo kort geleden duisternis zyn geschonken, Hun Ed. Gr. Mog. ook mogen verhopen, dat het inwendig bestuur van den Staat van zulke verderflyke wanorders, als zoeven opgenoemd zyn, zal worden gezuiverd, de verslapte banden der Unie versterkt, de order en eendragt

 her-

's Gravenhage. herboren zullen worden, en dat de Bondgenooten daar toe met elkanderen, onder de altyd gerede medewerking van Zyne Doorl. Hoogheid, de handen in een zullen slaan, op dat het voor een ieder kennelyk zy, hoe rust, veiligheid, regt en orde de gezegende vrugten van de omwending zyn.

Den zelfden 16 Mei, hebben de Staten van Holland en West Friesland een besluit genomen, omtrend de zaken van de West-Indische Maatschappy welk besluit wy hier na onder AMSTELDAM, de voorname zetel der beide, zo West- als Oost-Indische Maatschappyen, zullen mededeelen.

Wy hebben in ons stukje voor April 1788 een opmerkelyk antwoord medegedeeld, 't welk de Staten van Utrecht den 2 April 1788, aan de Staten van Holland en West-Friesland hebben toegezonden, omtrend zeker geleend geschut en andere oorlogsbehoeften. De Staten van Holland beantwoorden dat antwoord van de Staten van Utrecht, den 16 Mei 1788 op deze nadrukkelyke wyze.

EDELE MOGENDE HEEREN!

Wy hebben uit Uwer Edele Mog. Missive van den tweeden der laatstleden maand, in antwoord op de Onze van den 25 October 1787 vernomen, dat de reden, waarom U Ed. Mog. tot zo lang onbeantwoord gelaten hadden Onze bovengemelde Missive, inhoudende een verzoek, om restitutie van Geschut, Buspulver en andere Ammunitien van Oorlog, aan de Stad Utrecht ter leen verstrekt; daar in gelegen was, dat deze gementioneerde inhoud

's GRAVENHAGE. *Antw. van Holland aan Utrecht, omtrent geleend geschut enz.*

houd Uw Ed. Mog. hadt gesurpreneert en teffens innige aandoening by dezelve had verwekt, dewyl noch Uw Ed. Mog. noch de Regeerders der Stad Utrecht iets weten van een verzoek tot leening van zodanige Ammunitie aan Ons gedaan, of dat iets diergelyks van Ons zoude zyn onfangen; van welke onbewustheid de voornoemde Regeering van Utrecht eene uitdrukkelyke verklaring had gedaan.

Wy hadden waarlyk wel gewenscht, dat U Ed. Mog. Ons wat vroeger van derzelver fuprise en innige aandoening hadden gelieven te informeeren, wanneer wy in staat zouden geweest zyn, U Ed. Mog. daar van te ontheffen door eene eenvoudige herinnering van den toedragt dezer zaak; Wy oordeelen zulks nogthans, na zo veel tydsverloop, van minder noodzaaklykheid, dewyl Wy redenen hebben, om te vertrouwen, dat het aan U Ed. Mog. en aan de Regeering der Stad Utrecht thans zo onbekend niet meer is, dat, gedurende de laatste ongelukkige Troubles, eene aanzienelyke kwantiteit Geschut, Buskruit en andere Ammunitien van Oorlog uit de Magazynen dezer Provincien aan de Stad Utrecht is ter leen verstrekt. Wy mogen ons niet voorstellen, dat U Ed. Mog. onder voorwendzel van het schadelyk gebruik, dat van deze Ammunitien gemaakt is, zich zouden willen approprieëeren het geene niet aan de Usurpateurs, maar aan de Provincie van Holland en West-Friesland in wettigen eigendom toekomt; want hoe zeer deze geleende Ammunitien door de geenen, die de Regeering in de Stad Utrecht hadden geusurpeert, tot een verkeerd einde mogen gebruikt zyn, het is en blyft doch een waarheid, dat deze goederen waren geleend uit Magazynen van Holland, en dat Wy, die na de herstelling der desordres, de wettige Regeering dezer Provincie uitmaken, derzelver restitutie, van U Ed. Mog. als uitmakende de wettige Regeering der Provincie Utrecht, mogen vorderen en verwagten.

Het is maar al te veel bekend, dat in de laatste

's GRAVENHAGE.

Antw. van Holland aan Utrecht, omtrend geleend geschut enz.

turbulente tyden, daar de zugt tot nieuwigheden genoegzaam in alle de Staatsvergaderingen was ingedrongen, en waar van U Ed. Mog. Vergadering, zo weinig als de Onze, onbesmet gebleeven is, veele zaken zyn voorgevallen, die veel beter aan de vergetelheid waren opgeöfferd, dan dat iemand zich na de gelukkige herstelling, nog van die omstandigheden zoude willen prævaleren, en wy vertrouwen, dat U Ed. Mog. de uitwerksels van factie en overheersching, welke in deze Provincie zigtbaar geweest zyn, zo weinig aan de tegenwoordige wettige Regeering zouden willen imputeeren, als dat dezelve gaarn zouden zien, dat alle de Resolutien en verrigtingen van den beginne der onlusten of op naam der Heeren Staten van Utrecht, of door zommige van derzelver Leden genomen en gepleegd, (waar uit de Troubles al veel aanleiding hebben gekregen) op rekening van U Ed. Mog. wierden gesteld.

Wy herhalen derhalven Ons verzoek om restitutie der gemelde goederen op het ernstigste; en hoe zeer U Ed. Mog. ons gelieven te verzekeren, dat Hoogstdezelve een nuttig gebruik daar van verhopen te maken, zullen U Edele Mog. niet vreemd gelieven te vinden, dat dit nuttig gebruik worde gereguleerd door den wettigen Eigenaar, aan welken Wy vertrouwen, dat deze Goederen niet langer zullen worden onthouden, daar het Ons leed zoude doen, dat de verdere discussien over deze zaak somwylen aanleiding kwamen te geven tot verwydering tusschen Nabuuren en Bondgenoten, welke altoos, maar vooral na de pas herstelde Eendragt zorgvuldig behoren te worden vermyd.

Hier mede enz.

Geschreven in den HAGE 16 Mey 1788.

Den

Den 18 May ontving men alhier de tyding, dat Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Hertog *Lodewyk Ernst van Brunswyk Wolfenbuttel*, Generaal Veld-Maarschalk van het Roomsch Ryk, enz., den 12 dezer maand, aan eene beroerte te Eisenach overleden is, in den ouderdom van byna 70 Jaaren. 's GRAVENHAGE.

Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, heeft; zo aan Hun Hoog Mog., als aan den Raad van State kennis doen geven van het overlyden van gemelde Zyne Furstelyke Doorluchtigheid den Heer Veld-Maarschalk, Hertog van Brunswyk en Lunenburg, en het Stadhouderlyk Hof, heeft deswege den rouw aangenomen. By het kennisgeven van voorsz. overlyden wierdt door de Algemeene Staten den 19 Mei aldus besloten:

De Heer *Van Suchtelen* ter Vergaderinge præsideerende, heeft aan Hun Hoog Mog. voorgedragen en bekend gemaakt, dat de Heer *Van Heiden*, Kamerheer van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder by hem was geweest, en uit naam van Hoogstgedagte Zyne Hoogheid, hem gezegt had, dat Zyn Hoogheid geïnformeert zynde, dat het den Allerhoogsten behaagd had tot zich te roepen Zyne Furstelyke Doorluchtigheid den Heere Hertog *Lodewyk Ernst* van Brunswyk Lünenburg, het van zyn pligt hadde geagt, aan Hun Hoog Mog. kennis te doen geven van het overlyden van een Vorst tot wien Zyn Hoogheid zo een naauwe betrekking had gehad, en die zo lang in dienst van Hun Hoog Mog. den post van Veld-Maarschalk had bekleed, en geduurende deszelfs minderjarigheid voor hem hadt waargenomen, de waardigheid van Kaptein-Generaal, waar over Hun Hoog Mog. by meer dan eene gelegenheid Hoogstdes-

'S GRAVENHAGE.

Kennis van 't Overlyden van den Hertog Van Brunswyk *en Resolutie.*

deszelfs genoegen aan welgemelden Heer Hertog hadden betuigt.

Waar op gedelibereerd zynde is goedgevonden en verstaan, mits dezen te verzoeken, den Heer *Van Suchtelen* ter Vergadering præsideerende, om Zyn Hoogheid voor de communicatie, die hier van aan Hun Hoog Mog. heeft laten geven, te bedanken, met betuiging dat Hun Hoog Mog. over dit verlies zeer gevoelig zyn aangedaan, zo om de naauwe betrekkingen, die Zyne Hoogheid op dien Vorst heeft gehad, als om de voorname diensten door gemelde Heer Hertog, zo in qualiteit van Veld-Maarschalk, als geduurende Hoogstdeszelfs minderjarigheid waargenomen hebbende, de waardigheid van Kaptein-Generaal aan den Lande bewezen, welke by haar nooit nog ten eeuwigen dagen in vergetenis zullen blyven.

En aangezien op den 15 October van het Jaar 1784, ten tyde wanneer gemelde Heer Hertog by Missive alle Zyne Militaire Charges heeft geresigneert, een Besoigne is aangelegt met Heeren Gecommitteerden uit den Raad van State, welke Besoigne wegens tusschenkomende omstandigheden van tyd tot tyd is uitgesteld, dog als nu ten spoedigsten gehouden behoord te worden, is goedgevonden en verstaan, mits dezen te verzoeken de Heeren *Torck van Roosendaal*, en andere Hunner Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Militaire zaaken, om met en nevens eenige Heeren Gecommitteerden uit den Raad van State by Haar Ed. zelfs te nomineeren, het voorsz. point te examineeren en daar van alhier ter Vergadering rapport te doen.

De Heeren Gedeputeerde Predikanten van de Kerkelyke Vergaderingen of Synodes dezer Landen, zyn den 19 May des ochtends gezamenlyk ter Vergadering van de Heeren Staten Generaal verscheenen. De Wel Eer-

waar-

waarde Heer *James Gordon*, A. L. M. Phil. Doctor, Predikant te Lisse, deedt als Voorzitter van die bezending eene aanspraak, welke door den Heer *Van Suchtelen*, als voorzittend Lid van Hun Hoog Mog. wierdt beantwoord. Vervolgens wierden door Hun Hoog Mog. benoemd de Graaf *Van Randwyk* en den Heer *Van Idsinga*, om den 21 Mei met gemelde Heeren Predikanten in de Treveskamer na te zien de Autographa, of echte Handelingen van het Synode van Dordrecht; als ook om den 22 Mei des ochtends met dezelve Wel Eerw. Heeren in twee Jachten, naar Leyden te vertrekken, tot het nazien der laatste proeven van de nieuwe Overzettinge des Bybels, welke aldaar op het Stadhuis bewaard worden. 's GRAVENHAGE.

Den 22 dezer maand hebben ook de Staten van Zeeland, nopens de voortduuring van de betaling van 't Krygsvolk, en de overige lasten van het Bondgenootschap, als ook omtrend de bepaling en afdoening der Provinciaale *Quota's* verklaard:

Dat, ten aanzien van de verzogte continuatie van de betaling der Militie, en verdere lasten van de Unie, op den voet van den ordinairen staat over het Jaar 1787, Hun Ed. Mog. wel overtuigd zyn van de onmogelykheid, waar in de Raad van State zig in dit Jaar wegens verscheiden zamenloopende omstandigheden bevond, om de staaten van Oorlog zo ordinair als extraordinair te formeeren; doch dat tot hun leedwezen gewaar werden, dat een der voornaamste bygebragte redenen gelegen is in het niet

'S GRAVENHAGE.

Resolutie van Zeeland omtrend de lasten van de Unie, de Quote's enz.

niet afdoen van het werk der Provinciaale Quotes; dat Hun Ed. Mog. volmondig instemmende met de vraag, by de Missive van Hun Hoog Mog. gedaan: *zal het werk van de Quotes onder de Provincien nog blyven flotteeren*; de afdoening daar van die noodzaaklykheid vinden, dat dezelve, wil men verwarring en confusie voorkomen, niet genoeg kan aangedrongen worden.

Dat Hun Ed. Mog., om te toonen van welk aanbelang dit ten opzigte van hunne Provincie voor het gantsche Bondgenootschap is, aan hunne Mede-Bondgenooten representeeren, dat het met den gedelabreerden staat hunner Provinciaale Financien tot dien trap van laagte gekomen is, dat, willen zy zig voor God en de nakomelingschap onverantwoordelyk stellen, zy zig eindelyk in de onvermydelyke noodzaaklykheid bevinden, van te declareeren, dat, zo onverhoopt het werk der Provinciaale Quotes, geduurende den loop van dit Jaar niet gereguleerd kan worden, op eenen voet, geëvenredigd naar het waare vermogen hunner Provincie, zy van het volgende Jaar 1789 zullen afwyzen alle zodanige posten, op de ordinaire en extraordinaire staaten van Oorlog, als het vermogen hunner Finantien te boven gaande, waar van Hun Ed. Mog. aan den Raad van State de opgave zullen doen, ten einde zig in het formeeren van de volgende staaten van Oorlog daar naar te kunnen reguleeren, met den 1 October aanstaande, ten zy men voor gemelden tyd, op goede gronden, eene vrugtbaare afkomst van zaken konde verwagten.

Dat Hun Ed. Mog. nog dit Jaar zullen consenteeren op den voet van de laatst voorgaande Jaaren 1786 en 1787, in de betaling der Militie en verdere lasten van de Unie, begrepen in den laatst geformeerden staat van Oorlog, onder expresse inhæsie van de aanmerkingen by de laatst vorige Consenten gemaakt, voor zo verre die nog van applicatie zyn.

En

En betreffende den extraordinairen staat van Oorlog, dat Hun Ed. Mog. verklaren, in denzelven te consenteeren, volgens den geformeerden staat van 1787, in zo verre de posten daar op gebragt zyn, ingevolge van de Resolutie van Hun Hoog Mog. met volkomen concurrentie van de Provincie van Zeeland genomen. 's GRAVENHAGE.

De Provincie van Gelderland heeft ook toegestemd in het Plan tot vermeerdering en verbetering van de Krygsmacht van den Staat, op den voet van den laatsten voorslag van den Raad van Staten, namenlyk, dat de Compagnien Ruitery, Dragonders en Husfaren met agt man worden verminderd, en een geheel Regiment Voetvolk worde afgelaten van het Plan, welk het eerst door Zyne Hoogheid en den Raad van Staten aan Hun Hoog Mog. is voorgesteld, en daar by tevens heeft verklaard, met de overige Bondgenooten wel te willen medewerken, dat een vaste post op den jaarlykschen gewonen staat van Oorlog, voor het Zeewezen werde geplaatst. Zie hier te voren onder ARNHEM.

Ook heeft de Provincie van Overyssel omtrend het voorschreven plan en het brengen van een vaste post voor het Zee-Wezen van den Staat gunstig besloten, en ook bewilligd in het toestaan van belooningen aan de Officieren, dewelke in 1783 en 1784 op 'sLands Schepen, onder den Kaptein-Commandant *Van Braam* hebben gediend; als mede dat den Raad van State eene Petitie opmake, tot goedmaking der kosten voor die Officieren, die tot opneminge van den Militairen staat

tot

'sGRAVENHAGE. tot verdeediging van de bezittingen in de Oost-Indiën zullen worden gebruikt; en eindelyk dat het by Friesland afgewezen Krygsvolk, by voortduuring worde betaald uit de Kas van de Generaliteit.

De Algemeene Staten hebben by eenen brief van den 23 Mei 1788, de Bondgenooten aangemaand tot betaaling van een ieders aandeel in de Renten van de penningen, welken den Raad van State heeft vooruitgeschoten, voor de aanritsgelden der Brunswykſche, Anſpachſche en Mecklenburgſche Krygsbenden, als ook tot betaaling der aandeelen of Quota's, zo der Soldyen als der Subſidiegelden voor gemelde Krygsbenden, als mede op de buitengewoonen ſtaat van Oorlog ten deze opzichte geformeerd; zo hebben de Heeren Gedeputeerden der Provincie Utrecht den 23 dezer maand, ter algemeener Staatsvergadering ingebragt de Reſolutie dier Provincie, houdende:

Dat Hunne Ed. Mog. gezien hebbende de generaale repartitie voor die Troupen, niet konden nalaten te remarqueeren, dat hoe zeer ook deze manier allezints gewoonlyk is, ook nu zeer geſchikt zoude zyn om dezen last onder de Bondgenooten te verdeelen, Hun Ed. Mog. egter, uit hoofde van de fluctueerende Quotes, vrezen, dat in het præſente tydſtip de betalingen niet zullen volgen met die eenparigheid en promptitude als wel nodig is; dat de afwyzingen by de Provincie Friesland van diverſe Lasten van de Unie en de non-betaling van de Provincie Zeeland op andere Petitien doen vrezen, dat die Provincien wederom op dien voet, relatief dezen ex-

extraordinairen ſtaat van Oorlog, volgende, een 'sGRA-
gedeelte van hare Quotes hier door weder ten laste VENHA-
der Generaliteits Kasſe komen zal, het geen niet GE.
redelyk zyn zoude, en van deze bezwaarde Provincie niet te vergen haar volle Quote op te brengen, zo wanneer andere hier in nalatig mogten bevonden worden, waar uit aldus ook alhier een tragere, en in navolging van anderen, maar eene gedeeltelyke betaling volgende, een groot gedeelte der nieuwe last komen zoude op de Generaliteits Kasſe.

Dat Hunne Ed. Mogende daarom bereids hadden geproponeert, om alle deze kosten (immers by provisie) door den Raad van Staten te doen betalen uit de Generaliteits Kasſe, en de penningen daar toe nodig te negotieeren; dat de zwarigheden, hier tegen by den Raad van Staten gemoveert, Hun Ed. Mogende niet van dat gewigt waren voorgekomen, dat hier in verandering zoude behooren gemaakt te worden, nadien de vrees voor eene min rigtige voldoening der Intresſen by alle de Bondgenooten, niet meer den Raad ſchynt te moeten dehorteeren van zodanige betalingen uit de Generaliteits Kasſe, als de vrees voor eene geheele of gedeeltelyke non-betaling der uitgetrokken Quotes den voornoemden Raad daar toe zoude moeten aanſpooren: dat het ſucces op eene te doene Negotiatie al mede hier toe geene reden opleverd, aangezien den last by eene Repartitie gevonden wordende, dat ſucces by zommige Bondgenooten even zeer getendeert zal moeten worden, terwyl, wat deze Provincie aangaat, de verſchuldigde Penningen ter betaling, insgelyks door eene Negotiatie zullen moeten gevonden worden.

Dat Hunne Edele Mogende daarom nogmaals in bedenking geven, of niet, hangende de Beſoignes over de Provinciaale Quotes, het convenabelst zoude zyn, om al het verſchuldigde, wegens de overneming van meergemelde Troupen, over dit Jaar te doen betalen uit de Generaliteits Kasſe, en den Raad van State daar toe te verzoeken en te authoriſeeren,

 mits-

'S GRAVENHAGE.

mitsgaders hier toe zo veel te Negotieeren ten laste der Bondgenooten, als nodig zal geoordeeld worden, ten einde de Besoignes der Quotes afgeloopen en hier door een evenredigen voet van betaling geïntroduceert zynde, vervolgens daar van de Repartitie te doen, als wanneer deze Provincie mede gaarn haar Quote, in het een en ander, zal voldoen, en waar door dan inmiddels alle non- of latere betalingen en daar uit voortvloeijende verwarringen voorgekomen zullen worden.

Nog hebben de Heeren Gedeputeerden van de Provincie Zeeland ter Vergaderinge voorgedragen en bekend gemaakt, „ dat zy door „ de Heeren Staten hunne Principalen gelast „ waren, om ter Vergadering van Hun Hoog „ Mog. te declareeren, dat Hoogstdezelve „ niets yveriger wenschten, dan om met de „ overige Bondgenooten mede te werken, „ tot handhaving van de geëtablisseerde en „ gelukkige Regeeringsform der Vereenigde „ Gewesten, als mede om door gepaste mid„ delen, alle directe of indirecte onderne„ mingen tegen dezelve, zo als geduurende „ de laatste beroeringe in sommige Provin„ cien hebben plaats gehad, en waar door „ deze Republiek op het punt eener onher„ stelbaare scheuring en wissen ondergang „ gebragt was, voor het vervolg voor te „ komen.

„ Dat Hooggemelde Heeren Staten dien„ volgens overeenkomstig derzelver reeds „ dikwyls, en onder andere speciaal by Re„ solutie van den 16 October 1786, aan den „ dag gelegde gevoelens, gaarne nogmaals „ en

„ en ten overvloede wilden verklaaren, hartelyk gezind te zyn, tot maintien van 's Lands Wettige Constitutie, met de hooge waardigheden van Erfstadhouder, Gouverneur, Kaptein en Admiraal Generaal erffelyk in het Doorluchtig Huis van Orange, zodanig als dezelve door Hoogstdenzelve in den Jaare 1747 zyn opgedragen, en door den tegenwoordigen Heere Erfstadhouder in het Jaar 1766 aanvaard, en al het welke Hooggemelde Heeren Staten als een essentieel gedeelte dier Constitutie zouden blyven beschouwen en handhaven. 's GRAVENHAGE.

„ Dat Hoogstdezelve wyders, by examinatie van den door de Heeren Staten van Holland gearresteerden Eed, bevonden hebbende, dat de inhoud daar van, door alle welgezinde Regenten en Ingezetenen volkomen kan en behoord te worden ingestemd, en derhalven niet dan allezints nuttig is, dan ook besloten hadden, een gelyken Eed binnen hare Provincie voor nu en het vervolg te arresteeren.

„ Terwyl Hoogstdezelve eindelyk ook gaarne met de overige Bondgenooten in overleg willen komen, om met relatie tot de Generaliteits Landen, de abuizen, welke mede aldaar hebben plaats gehad, door een vast te stellen Eed, of zodanige andere meerdere middelen, als meest geschikt zouden worden geoordeelt, voor het vervolg voor te komen."

De Heeren Staten van Gelderland, hebben insgelyks besloten, de tegenwoordige vast-

'S GRAVENHAGE. gestelde Constitutie met alle de waardigheden van Erfstadhouder, Gouverneur, Kaptein en Admiraal Generaal erffelyk in het Doorluchtig Huis van Oranje, ingevolge het voorstel van de Heeren Staten van Holland, van den 18 February 1788, handhavente en te guarandeeren; zo dat deze zaak thans haar volkomen beslag heeft.

De Heeren Gedeputeerden der Provincie Utrecht, hebben van wege die Provincie ter Vergadering van de algemeene Staten verklaard, „dat Hun Ed. Mog. zeer wel begrypende, dat de redenen, om welke den Raad „ van State zedert 1785, geen ordinaire „ staat van Oorlog heeft kunnen indienen, „ en om de respective Bondgenooten te verzoeken de betalingen, conform den staat „ van Oorlog over 1785, en conform den „ extraordinairen staat voor 1787, over „ dezen Jaare te continueeren, nog steeds „ van dezelfde kragt zyn, en daarom genegen zyn allezints aan dit verzoek te voldoen; dat, in voldoening aan Hunner Hoog „ Mog. Missive, in dato den 1 February dezes Jaars, op het Adres van welgemelden „ Raad van State, aan de respective Bondgenooten afgezonden, Hun Ed. Mog. de „ Heeren ordinaris Gedeputeerden hebben „ geauthoriseert, om op dien voet de betaling te laten geschieden, in zo verre naamlyk in de posten, by deze twee staten van „ Oorlog vervat, door deze Provincie consent is gedragen geworden.

„ Dan, dat Hunne Ed. Mogende egter niet

„ lan-

„ langer kunnende verbergen, dat de rede- 's GRAVENHAGE.
„ nen, waarom zo dikwerf op eene nadere
„ en billyke verdeeling der Generaliteits las-
„ ten hunner zyds is aangedrongen, niet al-
„ leen dezelfde blyven, maar dat deze mo-
„ tiven, door de meerdere bezwaren zedert
„ op de Provinciaale Finantien gebragt, en
„ welke door de laatste oneenigheden, waar
„ van deze Provincie, meer dan andere ha-
„ rer Mede-Bondgenooten, de gevolgen heeft
„ moeten ondervinden, ten top gerezen zyn;
„ derwyze en zodanig zyn toegenomen, dat
„ deze Provincie niet langer op den voet van
„ haren ouden aanslag zal kunnen blyven
„ fourneeren, en aldus, by aldien eene bil-
„ lyke en geproportioneerde schikking der
„ Quotes, in dezen niet merkelyk den Pro-
„ vinciaalen aanslag komt te verminderen,
„ Hun Ed. Mogende zich genoodzaakt zul-
„ len zien, om, het voorbeeld der Provin-
„ cie Friesland volgende, ingevolge het uit-
„ drukkelyke als nu gedeclareerde by de Pro-
„ vincie Zeeland, ook zich zelve, evenredig
„ haar inkomen en den staat harer Provincie,
„ te verminderen.

„ Dan dat, in hope dat de aangevangen
„ Besoignes, over het redres der Quotes,
„ eerlang, immers voor het uiteinde van dit
„ Jaar, ten genoegzame maturiteit zullen zyn
„ gebragt, Hun Ed. Mogende nog wel heb-
„ ben willen doen een laatste effort, om meer-
„ dere verwarringen voor te komen, doch
„ tevens moeten declareeren, zo deze Be-
„ soignes onverhooptelyk in dezen Jaare zo

's GRAVENHAGE.

„ ver niet mogten gevorderd zyn, dat deze
„ Provincie als dan met den Jaare 1789 me-
„ de eenige posten zal moeten afwyzen, en
„ op dien voet hare Quotes ter Generaliteit
„ naar billykheid zelfs verminderen, en daar
„ van den Raad van State in tyds informee-
„ ren, ten einde daar op reflexie te slaan.

„ Dat Hun Ed. Mogende, hoe ongaarne
„ ook, egter genoodzaakt zyn dit Declara-
„ toir ter Generaliteit te doen, nadien deze
„ Provincie, welke nu bereids lange, in ver-
„ wagting van eene reguliere afkomst van
„ zaken, de betaling ter Generaliteit op den
„ ouden voet is blyven continueeren, doch
„ even door deze inschikkelykheid, de Fi-
„ nantien al meerder en meerder heeft moe-
„ ten belasten, niet langer als dit Jaar daar
„ in zal kunnen volharden."

Den 23 Mei geschiedden by Waasdorp de groote Krygsverrigtingen van de Haagsche Krygsbezetting, die zeer uitgestrekt waren; een gedeelte Zwitsers van het Regiment van den Generaal Majoor *Hirzel* was uit Delft gekomen, bezettede de Wagten en posten, en vertrok des avonds weder naar Delft.

Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heer Prinse Erfstadhouder, heeft den 28 Mei de Vergaderingen der hooge Collegien bygewoond, en by die gelegenheid kennis gegeven van Hoogstdeszelfs voornemen, om een keer naar het Loo te doen. Vervolgens is

Zy-

Zyne Doorluchtige Hoogheid nevens Haare Koninglyke Hoogheid en Vorstelyke Kinderen, den volgenden nagt derwaards vertrokken. 's GRAVENHAGE.

Jonkheer *Van Rheede*, Extraordinaris Envoyé en Plenipotentiaris van Hun Hoog Mog. aan het Hof van Zyne Pruisfische Majesteit, is van Berlyn alhier aangekomen. Die Heer heeft by gelegenheid van het tekenen van het laatst gesloten Verdrag van Verbintenis, tusschen gemelde Zyne Maj. en dezen Staat, van Hoogstdenzelven tot geschenk bekomen eenen gouden Snuifdoos met edele gesteentens omzet.

Ook kwam van Berlyn alhier aan de Courier *Dilliger*, medebrengende de Ratificatie of bekragtiging van gemeld Verbond.

By de Heeren Staten Generaal is eene plegtige Commisfie benoemd, om binnen eenige dagen naar Wezel te vertrekken en Zyne Majesteit den Koning van Pruisfen te begroeten over Hoogstdeszelfs komste in de nabuurschap der Republiek. Zy zal bestaan uit vier Heeren, door Bodens van Staat vergezeld: deze Heeren zyn de Baron *Torck*, Heer van Rosendaal, wegens Gelderland; de Raad-Pensionaris *Van de Spiegel*, wegens Holland; de Heer *Pesters*, wegens Utrecht; en de Baron *Van Aylva*, wegens Friesland; allen in Hun Hoog Mog. Vergadering zitting hebbende.

SCHEVENINGEN.

Den 14 Mei is alhier het nieuwe Vaandel,

SCHEVENINGEN. 't welk aan de vernieuwde Schutterye dezer Plaats door eenige Juffrouwen ten geschenke is gegeeven, aan den Grave *Van Bentinck*, Heere van Rhoon en Pendrecht, als Collonel derzelver Schutterye, aangeboden, die het zelve, na dat door de Schutters een kring gemaakt was, met een gepaste aanspraak aan den Vaandrig heeft overgegeeven, welke het met een korte dankbetuiging heeft aangenomen. Vervolgens heeft de gemelde Schutterye de Wapenoeffeningen verrigt enz.

LEYDEN.

Den 22 Mei zyn de Heeren Gecommitteerden van Hun Hoog Mog., O. Grave *Van Randwyk* en den Raadsheer *Van Idsinga*, beiden zitting hebbende in de Vergadering der algemeene Staten wegens Gelderland en Stad en Lande, met de Afgevaardigde Predikanten van de Synoden der Vereenigde Provincien herwaards gekomen, om alhier in het byzyn van de Heeren Burgemeesteren dezer Stad, ten Stadhuize na te zien de Autographa of oorsprongelyke Handschriften van de nieuwe Overzetting der Boeken des Ouden en Nieuwen Testaments, die hier worden bewaard.

AMSTELDAM.

Na dat de Pruisfische Generaal, Grave *Van Kalkreuth*, den 12 April, des ogtends om agt uuren de Leydsche Poort, welke zedert de over-

overgave dezer Stad aan de Pruisfischen, door dezelven bezet geweest was, aan het Krygsvolk van de Republiek hadt overgegeeven, hebben de Pruisfische Krygslieden, die nog omstreeks deze Stad waren, den terugtogt naar de Staten des Konings van Pruisfen aangenomen. De eerste verdeeling van 't Regiment van den Generaal *Von Woldeck*, was bereids den vorigen dag vertrokken. Den 6 Mei heeft de Agterhoede van het Pruisfische Leger, bestaande uit de twee Bataillons Grenadiers van *Schack* en *Droste*, mitsgaders uit het Detachement *Ebensche* Husfaaren, onder bevel van den Generaal Major *Van Romberg* het grondgebied der Republiek geheel ontruimd. AMSTELDAM.

De Graaf *Van Kalkreuth* voert by zyn vertrek met zig de hoogachting van alle Burgeren, die rust en orde beminnen: byzonder heeft die Generaal de algemeene erkentenisse verworven, door de stiptste krygstucht, die hy in zyn Krygsvolk heeft gehandhaafd.

Het Koninglyk Zweedsch Collegie van Koophandel te Stokholm, liet ingevolge het bevel Zyner Majesteit, gedagteekend den 12 dezer maand, aan de gezamenlyke Kooplieden en Consuls van dit Ryk weten: „ dat, „ vermits zodanige Transportschepen, wel„ ke Krygsvolk aan boord hebben, ingevol„ ge de zedert langen tyd gemaakte Contrac„ ten, mitsgaders de gronden in de Tracta„ ten van 1780 besloten, niet gereclameerd „ kunnen worden, wanneer die door een der

Oor-

AM-STEL-DAM.

„ Oorlogende Mogendheden mogt worden
„ opgebragt; en het Collegie vernomen heeft,
„ dat de Handelaars en Scheeps-Reders in
„ 't begrip ſtaan, Contracten, betrekkelyk
„ tot bevragtingen van dergelyke ſchepen
„ met Krygsvolk te ſluiten, het voornoemde
„ Collegie hier mede heeft willen bekend
„ maken, dat zulke Vaartuigen, aan *Zweed*-
„ *ſche* Onderdaanen toebehoorende, niet als
„ Transportſchepen, ten dienſte van Krygs-
„ Operatien mogen worden bevragt, als me-
„ de dat, wanneer eenige Contracten van
„ dien aart mogten zyn aangegaan, dezelve
„ zonder verzuim moeten vernietigd worden,
„ en zulks te meer, vermits de Koning zul-
„ ken *Zyner* Onderdaanen, die uit dezer
„ oorzake van de Turken, Barbaresken of
„ andere Mogendheden, mogten worden
„ aangetast, generlei beſcherming, in der-
„ gelyke onderneemingen, zou kunnen ver-
„ leenen."

De Schout by Nagt *Rietveld* heeft aan Hun Hoog Mog. by Request te kennen gegeeven, „ dat hy genoodzaakt was geworden Proces te voeren voor het Collegie ter Admiraliteit te Amſteldam, als beſchreven ter eenre, op ende jegens Mr. *Johan Cornelis van der Hoop*, Raad en Advocaat-Fiscaal, R. O., Eisſcher ter andere zyde, met dat gevolg, dat daar in by het gemelde Collegie was uitgebragt eene Sententie, in dato 25 February 1787, ten zynen nadeele, waar tegen hy van Hun

„ Hoog

„ Hoog Mog. had verzogt en geobtineert AM-
„ Mandament van Revisie, uit kragt van welk STEL-
„ vervolgens was voort geprocedeert, in zo DAM.
„ verre dat gemelde zaak, in cas van Revi-
„ sie, was voldongen, en daar in aan zyne
„ zyde, op den 16 April, en aan de zyde
„ van den voornoemden Fiscaal op den 30
„ daar aan volgende, was gediend van In-
„ ventaris en over zulks in staat gebragt, om
„ voor de Heeren Adjuncten en het Collegie
„ ter Admiraliteit te worden bepleit; verzoe-
„ kende derhalven, dat Hunne Hoog Mog.
„ geliefden te benoemen en te committeeren
„ het gewoon getal van Heeren Adjuncten
„ Reviseurs, om het voorgemelde Proces,
„ met en benevens het Collegie ter Admira-
„ liteit voorschreven te revideeren, en daar
„ in zodanig te Sententieeren als in goede
„ Justitie zal bevonden worden te behooren."

Aan den Boekverkoopers in deze Stad is het volgende rond gezonden:

„ Door order van myne Heeren van den
„ Gerechte, wordt aan alle Gildebroederen
„ ten allerernstigste aangezegd, zich te wag-
„ ten van het doen drukken, uitgeven of
„ verkoopen, van zekere blaadjes, genaamd
„ *de Hedendaagsche Prater*, *de Praatmoer*,
„ *de Praatvaar*, *de Nieuwsverteller*, *Louw*
„ *en Krelis*, *Grietje en Diewertje*, *de Snap-*
„ *ster*, *Jaap en Teunis*, *Hendrik en Cornelis*,
„ of andere dergelyke blaadjes, waar in eeni-
„ ge Kerkelyke of Politieke bedenkingen

„ voor-

AMSTELDAM. „ voorkomen, of Magistraats-Persoonen of „ Particulieren beledigd worden.

De Burgemeesteren RENDORP en BEELS hebben van de Vroedschap vergoeding verzogt van de schaden, by dezelven door het plunderen van hunne huizen op het laatst van Mei 1787 geleden. Men kan hier omtrend iets vinden in DE GROOT *Recht van Vrede en Oorlog*, *II. B.* 17. *D.* § 20. *n.* 1. BYNKERSH. in zyne *Verband van Staatszaken II. B.* 25. *D. q. X.* en *Holl. Consultat. V. D.* 169. *advys. bl.* 512.

Onder die geenen der Geconstitueerden, welken wegens de onlusten van de voorgaande tyden, byzonder van het Jaar 1787, ten Schouten Rolle zyn gedagvaard geworden, was ook de Heer *Dirk van Hogendorp*, Heer van St. Jans Steen, gewezen Secretaris dezer Stad. Deze Heer den 29 April verhoord zynde, en den 6 Mei wederom moetende verschynen, heeft *default* laten gaan, en is het Land uitgeweeken. Wanneer den Heer *Visser*, door den Krygsraad in het voorgaande Jaar in eene Vergadering, zonder de Collonellen gehouden, tot Kaptein der Burgery aangesteld, den 6 Mei ter Schouten Rolle verhoord wierdt, leverde hy een Patent in van de Collonellen *Meints* en *Basterd*, gedagteekend den 24 September, die hem zouden gemachtigd hebben, om de afleezing van de Publicatie der Staten van Holland en

West-

West-Friesland, ten einde zich tegen de Pruisfische Legermacht niet te verzetten, en tot oorlof om Oranje te dragen, niet toe te laten. AMSTELDAM.

Den 12 Mei, zynde Pinkfter Maandag en den 13 daar aan volgende, was het hier zeer onrustig. Een belhamel, verzeld van eenige jongens, was baldadig genoeg, een iegelyk op ftraat aan te vallen, en wegens de wyze van het dragen van Oranje, 't welk naar zyne zinnelykheid niet was, moeite aan te doen: zy rukten de zwarte lusfen van de hoeden, dezelven niet willende dulden, en voerden allerlye baldadigheden en geweldenaryen uit, zommigen flaande en deerlyk mishandelende. Het gevolg was, dat 'er Dingsdag den 13 twee van die knapen in de boeyen geraakten, en Donderdag nog drie, welken verfcheiden van hunne medepligtigen noemden, die daarop ook gevat wierden. Tot handhaving der openbare veiligheid en rust wierdt Vrydags het fchavot opgezet, en Saturdag den 17 Mei zes van die ftraatfchenders geftraft, welke ftraf nog twee anderen, die minder fchuldig waren, op het Schavot hebben moeten aanzien. Het Schavot wierdt niet, naar gewoonte, afgebroken, maar bleef agt dagen lang ftaan, tot vermaaning, welke ftraf hen boven het hoofd hing, die op gelyke wyze de rust zouden willen ondernemen te ftoren. Dit was van vry meerdere uitwerking, dan eenige Publicatie zou geweest zyn. De baldadigheid was in eens geftuit, en de rust en veiligheid terftond herfteld. Zo zeker is het, dat

AM-STEL-DAM.

dat de kragt der wetten in de uitvoering is gelegen, en dat slapheid in het straffen van misdadigen inderdaad wreedheid is, niet alleen omtrend de onschuldige slagtoffers, maar zelfs omtrend de schuldige misdadigers, welker getal doorgaans door straffeloosheid vermeerdert, zo dat daar door zelfs de noodzakelykheid van strafoeffening eindelyk vermenigvuldigt.

Een Italiaan, zeggende een Officier te zyn, wierdt Woensdag den 14 Mei van veel volk omringd, om dat hy geen Oranjeteeken hadt. Hy wierdt uit de handen van het gemeen gered en op het Stadhuis gebragt. De Regeering ontsloeg hem terstond in veiligheid, dog met vermaaning van zich naar het thans algemeen zynde gebruik van het Land, in een Oranje Lintje te dragen, te schikken. De vordering was billyk, volgends het oud Latynsch spreekwoord, het welk zo veel zegt, als het Nederduitsch, *'s Lands wyze, 's Lands eer*; of eigenlyk, *dat men te Romen zynde, zich naar de Romeinsche gewoonte moet schikken.* Ook is het dragen van een Lintje waarlyk eene kleinigheid, vooral voor eenen Vreemdeling, welke men mag veronderstellen, geheel onzydig te zyn. Maar CERVANTES heeft niet alle de Don Quichots denkbeelden door zyne geestryke Roman van den aardbodem kunnen vagen. Onze Held wilde zich de wet niet laten voorschryven, maar liever tegen het gedrocht, het welk hem zyne zinnelykheid betwistte, manmoedig de

wa-

wapens aangorden. Hy verscheen dan den volgenden dag wederom zonder Oranjelint, maar van twee geladen pistolen voorzien. Op nieuws omringd, trok hy een zyner pistolen, en wilde die op de menigte losbranden. Dog hy was aleer aangevallen en zyne pistool hem ontweldigd. Hy wierdt gelukkig wederom gered en op het Stadhuis gebragt. Men berispte hem al daar over zyn moedwillig en rustverstoorend gedrag, en zeide hem nu genoodzaakt te zyn, om hem de Stad binnen 24 uuren te ontzeggen. AMSTELDAM.

Zo zeer de Oost-Ind. Maatschappy van het grootst belang voor ons Gemeenebest is, zo zeer is het bekend, dat dat lichaam van zonderlingen Koophandel, welke in 't Jaar 1779 nog in zeer gunstigen toestand was, door den laatsten Oorlog met Groot-Brittannie op eenmaal zodanig heeft verloren en ten agteren is gegaan, dat het moeilyk zal zyn, het zelven staande te houden, en het aan zommige bedrevene Staatslieden al bedenkelyk begint toe te schynen, of het wel raadzaam zoude zyn zo veele schatten op te offeren, als aan het zelve benoodigd zyn; vooral die op te offeren zonder zekerheid, dat die opoffering nog eens het bedoeld einde zal doen bereiken. Wat hier van zy, daar was geld voor de Oost-Ind. Compagnie noodig, en terwyl daar over geraadpleegd en in de dagelyksche omgang veel gesproken wierdt, las men in een geacht dagpapier eene bedenking of raadgeving, welken wy zullen

 me-

AMSTELDAM.

mededeelen, dezelve echter in haare volle waarde latende: zie hier dezelve:

Ontworpen middel tot geld voor de Oost-Indische Compagnie.

Daar het bekend is, dat de Oost-Ind. Comp. tot nieuwe Geldleeningen zal moeten komen, daar het te gelyk, uit hoofde van verscheiden omstandigheden, moeilyk zal zyn om zulks anders dan op zeer schadelyke voorwaarden te effectuëren, is het my voorgekomen dat, als de Compagnie geauthoriseerd mogt worden om, in navolging van de Engelsche Oost-Ind. Comp., het origineele Kapitaal in Actien, zynde maar omtrent 6 en 1 halve Millioen te vermeerderen, by voorbeeld tot 12 Millioen, (zo dat 'er dan by de 2153 nog 1847 Actien à *f* 3000 Banco zoude komen,) en dezelve te stellen op 200 per Ct., met preferentie aan de tegenwoordige deelgenooten te geven, om de nieuwe Actien op dien voet te kunnen aanneemen, even als dat in Engeland geschied is; dit eenvoudig middel zou de Maatschappy uit deszelfs verlegenheid helpen en 10 à 12 Millioenen op min schadelyke voet, dan nu tweemaal, hoe zeer nog al bevoordeeld met zekere Guarantie van Hun Ed. Groot Mog., door middel van Lotery-Negotiatie gepractiseerd is, doen verkrygen.

Immers is 'er gegronde verwagting, dat verre het grootste gedeelte der tegenwoordige deelgenooten niet zouden hasiteren om de nieuwe Actien tot 200 per Ct. aan te nemen, het zy ten eigenen geldbelegging, het zy op speculatie om die met voordeel (by Transactie) over te doen, of wel dat 'er andere Liefhebbers ter deelneminge genoeg te vinden zullen zyn; inzonderheid, als by deze schikking de belastingen op de uitdeelinge der Actien ook verminderd, en in plaats van 100ste en 200ste penningen alleen het eerste betaald en dezelve van het laatste ontlast mogten worden, 't geen zonder nadeel van de Gemeenelands inkomsten konde geschieden, daar door het meerder getal van Actien, waar over de re-

repartitie zoude gaan, ook zo veel meerder zou in- AM-
komen als 'er dus verre van het minder getal gepro- STEL-
duceerd is; waaromtrent al mede gunstige resolu- DAM.
tien vooronderfteld kunnen worden, wyl de Heeren
Staten van Holland en West-Friesland, om de vo- *Ontwer-*
rige Negotiatien te faciliteren, der Compagnies Obli- *pen mid-*
gatien hebben vrygesteld van alle belastingen, en *del tot*
hier door zoude, al was het dan ook met evenredige *geld voor*
vermindering van de uitdeelingen, de Cours der *de Oost-*
Actien kunnen gesoutineert of waarschynlyk ver- *Indische*
hoogt worden; misschien zyn 'er gegronde tegenbe- *Compa-*
denkingen, te maken, om dit middel niet te doen *gnie.*
amplecteren, maar 't zy het al of niet in aanmerking
kome, het zelve werd ter overweging welmeenend
voorgesteld.

In de Vergadering van Zeventienen ter presidiale Kamer te Amsteldam, is door de Heeren Bewindhebberen goedgevonden, aan de deelgenoten in de Oost-Ind. Maatschappy dezer Lande, eene uitdeeling te doen van twaalf en een half ten honderd tegens den 28 July aanstaande.

Omtrend de zaken van de West-Indische Maatschappy is by de Staten van Holland en West Friesland op den 16 May 1788 aldus besloten.

RESOLUTIE *der Heeren Staten van* HOLLAND *en* WEST-FRIESLAND, *betrekkende het redres der zaken van de* WEST-INDISCHE COMPAGNIE, *in Hun Edele Groot Mogende Vergadering.*

genomen op Vrydag den 16 *Mey* 1788.

By resumptie gedelibereert zynde op het Rapport ter Vergadering uitgebragt den 19 April laatst-

AMSTELDAM. *Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie.*

leden, door de Heeren van de Ridderschap en verdere Hun Edel Groot Mog. Gecommitteerden tot het groot Besoigne, ingevolge en ter voldoening van Hun Ed. Gr. Mog. nadere Resolutie Commissoriaal van 17 January laatstleden, hebbende geëxamineert het Rapport den 19 Maart 1787 ter Generaliteit uitgebragt door de Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden, by Resolutie van den 27 October 1786 gecommitteerd om met de Gecommitteerde Bewindhebberen uit de Vergadering van Tienen te confereeren, over zaken de West Indische Compagnie betreffende.

Is goedgevonden en verstaan, ter Generaliteit te doen declareeren, dat Hun Ed. Gr. Mog. het met de gemelde Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden volmaakt ééns zyn, dat de Handel op de West-Indiën van het uiterste belang is voor de Republiek, en een van de aanzienlykste Takken van bestaan voor de Ingezetenen; dat dezelve, niet alleen vruchtbaar is voor de Provincien van Holland en Zeeland, door de Jaarlyksche circulatie van een Capitaal, op veele Millioenen begroot, maar dat deszelfs voordeelen zig verspreiden door de geheele Republiek, het zy door vertier van Producten van den Landbouw en Veewydery, Fabrieken en Trafiken, het zy door de kost te bezorgen aan duizende Huisgezinnen, door den aanbouw en reparatie van Schepen met alle haare benodigdheden; dat dezelve Handel vatbaar is voor een merkelyken toewas, en evenredige voordeelen voor den Staat in het gemeen, en inzonderheid voor de Commercie en Industrie; dat 'er niet yverig genoeg kan gezorgd worden voor het behoud van Colonien, die altyd een zekere markt voor Goederen uit alle de Waerelddeelen aanbieden, en van waar de kostbaarste Producten naar alle Oorden der bekende Waereld kunnen vervoerd worden; dat deze gelegenheid voor den Koophandel van des te meer

ge-

gewicht is geworden, naar maate de geest van Koophandel meer is opgewakkerd by de meeste Europische Mogendheden, en dezelve een groot gedeelte van de Zeevaart en Handel aan zich getrokken hebben, die wy in voorige tyden met zo veel voordeel gewoon waren te doen; dat Hun Ed. Gr. Mog. derhalven geen yver genoeg kunnen toonen, om dezen Handel voor te staan, noch te veel spoed, om de nodige middelen daar toe by de hand te nemen, en mitsdien van advis zyn: dat als een vasten grond en onwrikbaar beginzel diende aangenomen te worden, dat de Handel van de Colonien geheel in handen van de Ingezetenen van den Staat behoort te blyven, met zo weinig uitzonderingen, als de natuur van de zaak toelaat, zo dat de Producten van de Colonien geene andere markt hebben dan het Moederland, en alle de benodigdheden van de Colonisten, hun door de Ingezetenen moeten worden aangebragt, dat de administratie van de Colonien zo hier te Landen, als in dezelven naar deze regel behoort ingericht te zyn, en dat de authoriteit en activiteit der administratie zodanig behoort te wezen, dat aan dien regel geen atteinte kan worden toegebragt; dan, dat in aanmerking nemende, dat de Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden niet alleen twyffelagtig stellen, of het bestuur der Compagnie, „ waar, even „ als in andere zaamgestelde lichaamen, gebreken zyn ingeslopen, als natuurlyke gevolgen „ van haare Constitutie, bestaande uit vyf Kameren, tusschen welken geene genoegzame Correspondentie is, uit hoofde van derzelver zeldzame byeenkomsten, en by zommigen van welken slechts de schaduw van bestuur is overgebleven." Of die Compagnie wel in staat zy, om volgens het gestelde principe de zaken te administeeren, maar dat zy Heeren Gedeputeerden zelfs volmondig erkennen, „ dat het voor het „ al-

AMSTELDAM.

Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie.

AMSTELDAM. „ algemeen belang voordeeliger zyn zoude, by „ aldien alle de Colonien in de West-Indiën onder „ eene en dezelfde directie konden gebragt „ worden." Hun Ed. Gr. Mog. het dienvolgens ook bedenkelyk hebben gevonden, of het wel raadzaam zoude zyn permanente schikkingen te arresteeren; zo kort voor de expiratie van het Octrooy der Compagnie, en of dezelve niet behoorden provisioneel gemaakt te worden, in zo verre zy betrekking hebben tot de tegenwoordige directie, op dat de Souverain de handen moge vry houden, om naderhand de Regeering van de Colonien en den Handel op dezelven beter in te richten, en dat Hun Ed. Gr. Mog. zig tot het laatste hebben bepaald, maar nogthans oordeelen, dat deze provisioneele schikkingen met de meeste spoed met aandrang en kragt moeten worden ingevoerd; uit hoofde van den nood der Compagnie, reeds meer dan een Jaar geleden door de Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden voorspeld, indien men langer naliet de nodige hulpmiddelen aan te wenden, zo dat de confusie thans tot de uiterste hoogte is geklommen, dat de Compagnie noch geld, noch crediet heeft, de Regeeringe in de Colonien om ver geworpen zyn, en de Justitie onwerkzaam gehouden word, uit al het welk is voortgevloeid een openlyk getolereerde handel met Vreemdelingen, welken de voordeelen genieten die voor de Ingezetenen van den Staat alleen behoorden bewaard te worden, en dat het Moederland, indien de zaken langer op dien voet voortgaan, beter zoude doen de Colonien geheel te laten varen, en alle de onafmeetbaare voordeelen derzelve te missen, dan langer kosten aan dezelve te besteden, waar van de vruchten door anderen worden geplukt.

Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie.

Dat Hun Ed. Gr. Mog., na deeze voorafgaande consideratien, overgaande tot de talryke pointen van het meergemelden Rapport, op het eerste

ste Hoofddeel zullen remarqueeren, dat aangaande het eerste point van hetzelve, een accommodement tusschen de Provincien van Holland en Zeeland minder noodzaakelyk word, als men de schikkingen slechts provisioneel wil maken, en dat men zig eenvoudig aan het Reglement van 1772 zoude behooren te houden, ten welken opzigte Hun Edel Groot Mogende wel mogen lyden, dat een gepaste aanschryving worde gedaan tot stricte observantie van het zelve; op het tweede Point, aangaande de Fortificatien, dat het daar heenen zoude behooren gedirigeerd te worden, dat dezelven door de Generaliteit werden gemaakt, onder het opzigt van Persoonen, by Hun Hoog Mog. te dispiciëeren en te committeeren, alzo het eenvoudiger is, en meer aan het oogmerk zal voldoen, dat de Staat zelf de nodige kosten aan die Fortificatien besteede, dan dat de Penningen, door denzelven opgeschoten, eerst door middel van de Compagnie tot dit einde worden gebruikt.

AMSTELDAM. *Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie.*

Op het derde point, dat, hoewel het Plan eener Regeering voor Demerary en Essequebo niet geheel vry te spreeken is van gebreken, hetzelve, uit hoofde van den dringenden nood om eene Regeering, hoedanig dezelve ook zy, in te stellen, mede provisioneel zoude kunnen aangenomen worden, met deze byvoeging, dat de Colonie-Raden mede gehouden zullen zyn, de politique bevelen van de West-Indische Compagnie, gedurende den tyd van haar Octroy, naar te komen; terwyl aan de Planters en aan een iegelyk Ingezeten der Colonie word vrygelaten, hunne bezwaren aan de West-Indische Compagnie voor te dragen, en, indien dezelve aldaar niet wierden afgedaan, als dan dezelve bezwaaren in den boezem van Hun Hoog Mog. over te brengen, en dat uit aanmerking van de verregaande ongeregeldheden, op het voetspoor van het gebeurde hier te Lande ook in de

AMSTELDAM.

Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie.

Colonien verwekt, Zyne Doorluchtige Hoogheid, als Opperbewindhebber, zoude behooren verzocht en gequalificeerd te worden, om voor ditmaal, en zonder consequentie voor het vervolg, de Regeering direct aan te stellen, en des noods met de sterke hand te maintineeren en te doen respecteeren, als mede, dat de eed, in het Rapport voorgedragen, zal worden geämpliëerd met de getrouwheid aan hoogstgemelde Zyne Doorluchtige Hoogheid, als Opperbewindhebber. Dat op het vierde Point, aangaande de Hoofdgelden voor de Compagnie in de Colonien te heffen, Hun Ed. Gr. Mog. van oordeel zyn, dat de agterstallen moeten ingevorderd worden, op den voet in het Rapport, pag. 27, voorgedraagen, namelyk, die van 1784 met 1788, van 1785 met 1789, van 1786 met 1790 en van 1787 met 1791, dat dezelve Hoofdgelden, zo wel als de achterstallen, behoorden gesteld te worden op 2 gulden 10 stuivers voor de Compagnie, dat het Akker en Zegelrecht behoorden afgeschaft te blyven, en in de plaats één gulden Hoofdgeld meer geheven worden, te beginnen met het Jaar 1792, wanneer de achterstallen zullen afbetaald zyn. Dat op het vyfde Point het aldaar gemelde bericht, aangaande de communicatie tusschen Demerary en Essequebo, zal worden gerequireerd. Op het zesde Point, dat de voorslagen van de Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden tot het wegnemen van eenige misbruiken in de Regeeringen van Curacao en St. Eustatius provisioneel worden aangenomen, op dezelve wyze als het Plan van Regeering voor Demerary en Essequebo, doch dat de Instructien van de Fiscaals van Curacao en St. Eustatius behooren nagezien te worden; en eindelyk op het zevende Point, dat voor en al eer het Advis van de Nederlandsche Hoven van Justitie, op een Wetboek voor de Colonien in te neemen, kundige Lieden in de Colonien, ervaren in den aart van het Land en deszelfs Inwoonders, aangemoedigd

zouden moeten worden, om zodanige Concepten aan de hand te geven, welken vervolgens door de gemelde Hoven zouden kunnen worden geëxamineerd en gerectificeerd. AMSTELDAM.

Dat Hun Edele Groot Mog., met opzigt tot het tweede en derde Hoofddeel, aangaande den Negerhandel, en de Kust van Guinea, in het algemeen remarqueeren, dat 'er niets kan bygevoegd worden by het geen de Heeren Hun Mogende Gedeputeerden, over het gewicht van deze materie ter nederstellen, dat de voorspoed der Colonien buiten allen twyffel van den overvloedigen aanvoer van Negers afhangt; dat gevolgelyk alle middelen by de hand moeten genomen worden, om dien aanvoer evenredig met de benodigdheden der Colonien te doen zyn, dan dat Hun Edele Gr. Mog. het mede als eene grondwaarheid aanzien, dat de Negerhandel enkel en alleen door Ingezetenen behoort gedreven te worden, en dat het niet alleen gevaarlyk, maar allerverderflykst zoude zyn, denzelven aan Vreemdelingen toe te laten; dat uit hoofde van den dringenden nood der Planters, om een genoegzaam aantal Negers voor den Landbouw te bezittten, de geen die hun dezelve aanvoert doorgaans meester is van den handel der Colonien, en wil hy Producten in betaaling hebben, zo als als zekerlyk zyn belang medebrengt, denzelven hem niet kunnen geweigerd, maar in weervil van de zwaarste pœnaliteiten zullen geleverd worden; dat derhalven ten allerstrengsten behoort gewaakt te worden tegen den invoer van vreemde Negers, en jaar uit, jaar in, gewapende Vaartuigen in de Rivieren en langs de Kusten van de Colonien gestationeerd te zyn, om den Sluikhandel voor te komen; doch dat Hun Edele Groot Mogende aan den anderen kant wel overtuigd zyn, dat het gemis van Negers een doodslag voor de Planters is; dat de Nederlandsche Vaart op de Kust van Africa thans lang niet voldoende is, om de benodigdheden van de Colonien op verre na te vol- *Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie.*

AM-STEL-DAM.

Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie.

voldoen, zo dat de Planters om die rede als genoodzaakt drongen zyn, om de Negers, onder vreemde Vlaggen aangebragt, heimelyk te kopen, en eene stricte observantie der Prohibitive wetten de Plantagien waarschynlyk alreeds voor een gedeelte in woestenyen zoude veranderd hebben; dat Hun Ed. Gr. Mog. derhalven dit zo hoognodig verbod van invoer van Slaven in vreemde Schepen niet aanpryzen, zonder te gelyk kragtdadige middelen aan de hand te geven, waar door de Nederlandsche Vaart wel ras wederom tot dien bloei zal kunnen gebragt worden, welke vereischt wordt om de Colonien naar behooren met Negers te voorzien, en welke de stipte naarkoming van het verbod van den handel met vreemde Neger-Schepen, niet langer zal doen zyn eene ondragelyke hardigheid voor de Planters, die buiten het belang, dat het Moederland in derzelver behoud heeft, nog daar boven, als onderdanen van staat, eene regtmatige aanspraak op de bescherming van denzelven hebben; maar dit verbod veel meer, gelyk als het zelve by deszelfs oorsprong geweest is, tot eene wyze en billyke wet zullen doen strekken: door welke de onderlinge handel van de Colonien met het Moederland aan de Ingezetenen van den Staat verzekerd blyft, en de Planters niet belet worden om tot eene redelyk prys hunne benodigdheden aan te kopen, en zig van hunnen overvloed te ontlasten, maar alleen belet, om alle de voordeelen van den Handel, uit den boezem van het Moederland, in den handel van vreemdelingen over te brengen.

Dat de Negerhandel ook niet kan aangezien worden als een object daar provisioneele middelen te pas komen, om dat, hoedanig ook de Administratie der Colonien en van den geheelen handel op de West-Indiën, in het vervolg moge worden ingerigt, de Colonien, altyd zullen bestaan, en derzelver voorspoed altyd zal afhangen van den meer of minderen toevoer van Negers, gelyk de voordeelen van denzelven voor het Moederland wederom altyd grooter

of

of geringer zullen zyn, naar mate de Negerhandel uitsluitender wyze zal gedreven worden door Ingezetenen van den Staat; dat, wanneer men nagaat de omstandigheden, welken dien Handel zedert een geruimen tyd ter neder drukken, en in sommige steden, waar dezelve met vrugt gedreven wierd, tot niets hebben gebragt; deze drukkende omstandigheden gevoeglyk kunnen worden verdeeld in vier classen, 1. wat betreft de Rhederyen, 2. de lasten door de Compagnie opgelegd, 3. de handelwyze op de Kust van Guinea, 4. het bestuur in de Colonien; dat 1. onze Rhederyen veel hebben geleden door een ingeslopen misbruik, volgens welk de Schipper een gedeelte van de lading voor deszelfs rekening nam, de Boekhouders, zo men zegt, zig met hem verstonden, en de Rheders vervolgens alle de verliezen moesten dragen, terwyl de winsten voor de Schipper en den Boekhouder waren, dat onze Rhederyen vervolgens ook niet ondernemend genoeg waren, en maar één of twee Scheepjes uitrusteden, hoe zeer het voorbeeld der Engelschen, welke zo aanmerkelyke vorderingen in den Negerhandel gemaakt hebben, hen behoorde te overtuigen, dat het ongelyk meer voordeel aanbrengt, vier of vyf Schepen te gelyk in Zee te houden, welken elkander op de kust aflossen, en den handel jaar uit, jaar in, doen voortduuren, zo dat 'er altyd ten behoeve van de Schepen een behoorlyke toevoer van Negers naar Strand is, en voor de Rhederyen zelven het verlies van één Schip door de winsten van een ander rykelyk vergoed wordt; dat de gelukkige of ongelukkige uitslag eener reis ook veelal afhangt van de bekwaamheid van het Scheepsvolk, en voornamelyk van den Schipper, vermits 'er geen handel is, die zo veel kunde en ondervinding vereischt, om met voordeel gedaan te worden, als de Negerhandel, en dat inmiddels het getal van bekwame Handelaars, door het afnemen der Vaart, overhand vermindert; dat 2. de Compagnie, belast met zware

AM-STEL-DAM.

Resol. tot herstel der West-Indische Compagnie.

kos-

AM-STEL-DAM.

Resol. tot herstel der West-Ind. Compagnie:

kosten van onderhoud der Posfesfien op de Kust van Guinea, is genooddrongen geweest om denzelven goed te maken door even zware belastingen op de Schepen derwaards onderzeil gaande, als mede op de bedienden, aan welken zy den handel toelaat, dat de Compagnie in haren oorsprong de eenige Handelaar in Negers is geweest; dat zy toen uit de voordeelen van dien Handel de kosten van onderhoud heeft gevonden, dan dat zy naderhand gedeeltelyk, en zedert het Jaar 1734 geheel hebbende moeten afzien van alle Vaart hoegenaamd, uit onvermogen om dezelve voort te zetten, zy den Negerhandel heeft moeten openstellen, onder beding van zekere Recognitien, door haar bepaald naar evenredigheid van de nodige kosten met welken zy belast bleef; dat die Recognitien egter zodanig waren, dat een Schip van hier uitzeilende vier of vyf duizend gulden moet betaalen, een derde contant, en voor twee derden moet Borgstellen, op dat dezelven dan zelfs agtervolgen, wanneer de tyding komt dat het Schip vergaan is, al was het op de t'huis reis met Producten van de Colonien, of wanneer naar het gebruik hier te Lande een Schip gerekend word verloren te zyn, dat zo drukkende een belasting de Rheders afschrikt van eene onderneming, die altyd op zig zelve gevaarlyk, en in alle geval van langer duur is, en die zware Capitalen vereischt, van welken eerst na veele Maanden iets te regt komt; dat de Compagnie op denzelven grond, 8 Engels of twintig gulden, doet betalen aan haare bedienden op de Kust voor ieder Neger, dien zy verhandelen; dat dezelve bedienden de Negers, gelyk als ligt te begrypen is, zo veel duurder Verkopen; dat die belasting alzo wederom uit de Beurs van de Rheders word opgebragt, of zo men wil uit de Beurs van de Planters, aan wie de Neger eindelyk blyft, wordt gedragen, doch in allen geval, door de meerdere duurte van de Negers, dien handel drukt, en meer aanleiding tot

den

den Smokkelhandel geeft; dat 3. op de Kust van Africa de toevoer van Negers naar Strand veelal word tegengegaan door Compagnies bedienden, welken een Monopolie van den Handel maken; dat de meerderen onder dezelven dikwerf den Handel van de minderen, uit het zelfde beginzel, ftremmen; dat de Vrylieden geen deel aan denzelven mogen nemen, en alle Handel met Inboorlingen omftreeks de Nederlandfche Etablisfementen geheel verboden is, van alle welke prohibitien en overheerfchingen het natuurlyk gevolg is, dat de Concurrentie van de Verkopers, welke de ziel van een overvloedigen Markt is, geheel word weggenomen; dat 'er niet alleen weinige Negers zyn, en de Schepen zig langen tyd moeten ophouden eer zy eene lading binnen hebben, maar ook dat die weinige Negers nog ten allerduurften betaald moeten worden; dat vervolgens tot een aanmerkelyk bezwaar voor onze Handelaars ftrekt de vryheid aan Compagnies bedienden vergund, om hunne Negers ook aan vreemde Schepen te verhandelen, zo dat die Schepen of in Concurrentie komen met de onzen, of gelyk als dikwerf gebeurd is, eene volle lading mede flepen, kort voor de aankomst van een Nederlandsch Schip.

AMSTEL-DAM. *Resol. tot herftel der West-Ind. Compagnie.*

Dat eindelyk ten 4. In de Colonien zelven, wanneer de Negers 'er met zo veel moeite, en in weerwil van zo zware beletzelen gebragt zyn, de betaling niet altyd zeker is, en de Rheders, na dat hun Capitaal een zo geruimen tyd heeft uitgeftaan, en zy in de Wisfels van den Planter of Agendaris, die Negers van hen gekogt hebben, de reftitutie hunner verfchoten Penningen, met eene redelyker winst, meenden te vinden, veeltyds, door een protest van den Wisfelbrief, in lange en kostbare Procedures worden ingewikkeld, of op zyn best gelyk ftaan met andere Crediteuren van de Plantagie, en eerst na lange Jaren eene aflosfing van de fchuld kunnen te gemoet zien; dat Hun Ed. Gr. Mog., uit aanmerking van zo menigvuldige bezwaren;

AMSTELDAM. ren, aan welken de Negerhandel onderworpen is, van de mismoedigheid der Rheders uit dezelven gesproten, en van het diep verval van de Vaart op de Kust van Guinea, eenigermate hadden getwyffeld, of het gebrek van Negers in Nederlandsche Schepen aangebragt niet zoude noodzakelyk maken, dat de invoer van Negers onder vreemde Vlaggen voor eenen korten tyd in de Colonien werd toegelaten, dan dat zy nader inziende het gevaar van dien invoer, hoe kort ook, en onder hoedanige bepalingen, te wettigen, vernemende den afkeer van onze Guineavaarders om iets ter waereld in dat geval te ondernemen, en uit aanmerking eindelyk van de natuurlyke voorrechten van den Negerhandel hier te Lande, waar de voornaamste goederen, tot denzelven vereischt, door andere Natien zelfs worden opgekocht, van oordeel zyn, dat 'er genoegzame middelen overbleven om de Nederlandsche Vaart wel ras wederom in staat te stellen; de Colonien naar behooren te voorzien, en dat zy mitsdien wenschen, de zaak daar heen gedirigeert te zien, dat alle invoer van Negers met vreemde Schepen verboden blyve; dat het eenige middel om dit verbod kracht by te zetten behoorde by de hand genomen te worden, namelyk, het zenden van gewapende Vaartuigen, gecommandeerd door bekwame Officieren, en af te lossen van tyd tot tyd door nieuwe Schepen; dat teffens alles worde aangewend, om den Negerhandel schielyk uit te breiden, naar evenredigheid van de benodigdheden der Planters; dat deze benodigdheden kunnen begroot worden op circa 8000 Negers 's jaars; dat een Schip door den bank 300 Negers aanbrengt, en gemeenlyk kan gerekend worden binnen vyftien maanden uit en t'huis te vaaren; dat 'er gevolgelyk ruim 30 Schepen op de Kust moeten vaaren, om het behoorlyk aantal Negers gedurig aan te voeren; dat men derhalven noch vlyt, noch kosten behoort te spaaren, tot dat men het gemelde getal van ruim 30 Schepen in Zee had doen brengen, en dat de zaken, uit dit oog-

Resol. tot herstel der West Ind. Compagnie.

oogpunt beschouwd zynde, Hun Edele Groot Mog. in dezelfde orde, als zy de bezwaren van dien Handel hadden voorgesteld, de middelen van redres ook zullen voordragen, dat: 1. Aangaande de Rhederyen, dezelve behoren te zyn een object van de attentie van den Souverain, en eenige regels te worden voorgeschreven, naar welken de Rheders zich behoorden te gedragen, als dat de geheele lading van het Schip voor rekening van de gezamentlyke Rheders moet zyn; dat, met naame, noch de Schipper noch het verdere Scheepsvolk geen Handel voor eigen rekening mogen doen, en zelfs ter requisitie van den Boekhouder, of van eenen, of meer Rheders daar van verklaring zullen moeten doen; dat een zwaare pœnaliteit daar tegen gesteld worde, dat de Boekhouder, des gerequireerd zynde, zal moeten verifieeren de Factuur der medegegeven Goederen, dat de Schipper en verdere Equipagie een geëvenredigd deel aan de zuivere winst zullen hebben, het zy dezelven Maandgelden genieten, het zy gelyk in Zeeland, voor een *tantum percent* wierd geaccordeerd, zynde deze deelneming een van de scherpste prikkelen voor de Handelaars om zich wel te kwyten, en zodanig eene aansporing zeer nuttig by eenen Handel, waar zo veel aankomt op de bekwaamheid der genen, dien denzelven dryven, dat: 2. Aangaande de Lastgelden, door de Compagnie opgelegd, zo by het uitzeilen van een Schip naar de Kust, als by het verhandelen der Negers door Compagnies Bediendens, dezelve provisioneel voor den tyd van zes Jaaren behoorden vrygegeeven te worden, om dezelve Lastgelden door den Boekhouder of de Boekhouders der Schepen onder zyne of hunne Rhederyen te verdeelen, zo dat geene andere Lasten of Recognitien geduurende dien tyd, dan de gewoone 3 perCent uitgaande Rechten op de Guineavaarders zullen geheven worden, en dat wanneer die Vaart wederom zal bloeien, men echter, met het

AMSTELDAM.

Resolut. tot herstel der West-Indische Compagnie.

AM-STEL-DAM.

het opleggen van nieuwe Belastingen, langzamerhand, en naar redelykheid zal voortgaan.

Resolut. tot herstel der West-Indische Compagnie.

Dat ook, om den lust op te wekken, om zig tot de Vaart op de Kust van Guinea toe te leggen en bekwaam te maken, Præmien of Pensioenen behoorden te worden uitgeloofd aan ieder Scheeps-Officier, die een zeker getal van reizen, te rekenen na het nemen der Resolutie in die kwaliteit had gedaan, en met goede getuigschriften voorzien zynde van de Boekhouders, voor welke hy gevaren had, door ongemak of lichaamszwakheden buiten staat was om langer aan de Vaart te blyven, volgens een Plan, het welk nader zoude dienen te worden bepaald; dat: 3. Op de Kust van Guinea de nadeelige concurrentie van vreemde Schepen, en vooral de verboden Handel van de Portugeezen, door gewapende Vaartuigen, van tyd tot tyd af te lossen, worden voorgekomen, dat de heilzaame concurrentie van Verkopers van Negers bevorderd worde, zo door de reeds aangehaalde Vrygeving der agt Engels voor ieder Neger, als door de openstelling van den Handel aan den Vrylieden en Inboorlingen omstreeks de Nederlandsche Bezittingen; dat vervolgens een bekwaam Persoon, die het vertrouwen der Compagnie verdiende, en die, zo mogelyk, bemiddeld was of rykelyk betaald wierd, ten spoedigsten tot de vaceerende Post van Directeur-Generaal wierd benoemd, ten einde den geest dezer nieuwe instellingen over te brengen, en dadelyk aan onze Schepen die faciliteit in den handel te bezorgen, welke door deze instellingen bedoeld wordt; eindelyk 4. met betrekking tot de Colonien zelven, dat de nodige securiteit aan den Verkoper van Negers wierd gegeeven, dat gevolglyk, in geval de Wisfels in betaling ontfangen, wierden geprotesteerd, de Houder van dezelven zoude hebben een præferent recht op de Producten van de Plantagie, voor welke de Negers gekogt waren, en by gebrek van Producten,

een

een recht van reclamen op de verkogte Negers; dat vervolgens de Agendarisſen, mits daar toe, als mede tot den inkoop van Slaven, behoorlyk gequalificeert zynde door de Eigenaars der Plantagien of recht hebbende, zouden mogen Producten naar Europa verzenden, en dezelve consigneeren ter betaling van de Wisſels, die voor Negers in betaling waren gegeven, en dat van deze verzendingen zo tydig mogelyk Advis in Europa moet worden gegeven, ten einde voor de Asſurantien te kunnen zorgen; dat in diervoege, de Materie van den Negerhandel in het algemeen afgehandeld hebbende, verder ten aanzien van eenige pointen in het tweede en derde Hoofddeel van het Rapport van de Heeren Hun Hoog Mog. Gedeputeerden, welke eenige nadere opheldering mogten nodig hebben, Hun Edele Groot Mog. zig niet kunnen conformeeren met het eerſte point van het tweede Hoofddeel, maar veel meer oordeelen, dat de Vaart op de Kust van Afrika, met hier te Lande gebouwde Schepen moet geſchieden, behoudens het recht van ieder Ingezeten, om zig by Requeste in een ſingulier geval, aan Hun Hoog Mog. te addresſeeren, ingeval hy een Schip wilde uitrusten, het welk noch hier gebouwd, noch behoorende was onder de Reſolutie van 1 Juny 1786, op het tweede point, dat Hun Ed. Groot Mog. præfereeren, de remisſie van Lastgelden boven de Præmien, om dat de remisſie een ogenblikkelyk, en de Præmien daar tegen een verwyderd voordeel aan de Rheders toebrengen, weshalven de remisſie een meerder aanmoediging ſchynt te moeten geven, waar mede het gemanifeſteerd verlangen der Rheders, op wien het in deze aankomt, ook overeenſtemt; dat zy, op het derde point, van gedachten zyn, om het Advis van den Hoogen Raad op de authoriſatie aan de Collegien van Policie en Juſtitie in de Colonien tot het verleenen van Mandamenten, enz. voor af in te nemen, eer men iets dienaangaande kome te reſolveeren; op het achtſte point, dat de Conferentien met het Hof van Portugal niet wier-

AMSTELDAM.

Reſolut. tot herſtel der West-Indiſche Compagnie.

AMSTELDAM.

Resolut. tot herstel der West-Indische Compagnie.

den gereëntameerd, ten zy het zelve Hof zig van zelf daar toe genegen toonde, wanneer de verboden handel krachtdadig geweerd zal worden; en dat Hun Ed. Groot Mog. zig met alle de verdere pointen van dit en het volgende Hoofddeel conformeeren, in zo verre dezelve niet stryden met, of niet onnodig gemaakt worden door de middelen van redres by dezen voorgedragen.

Dat eindelyk op het point van subsidie, zo sterk door de Compagnie by onderscheiden gelegenheden aangedrongen, Hun Ed. Groot Mog. volkomen instemmen met de noodzaaklykheid, en ten allersterksten moeten insteeren, dat zo lang als de Compagnie bestaat, en de importante Colonien van den Staat van dezelve af hangen, zy ook moet ondersteund worden in Administratie van zaaken, en bygesprongen met gereede penningen, wanneer haare Kas niet toereikt tot het onderhoud der Overzeesche Bezittingen; dat de Compagnie vooral schadeloos moet gesteld worden, voor het gemis van de belastingen door dezelve tot goedmaking van haare onvermydelyke uitgaven, op de Commercie gelegt, en naderhand door den Souverain verminderd, of zelfs provisioneel vernietigd; dat mitsdien Hun Ed. Groot Mog. zig conformeeren met het Rapport der Heeren Hun Hoog Mog. Gecommitteerden, ten dien effecte, dat, in geval by Hun Hoog Mog. wordt geresolveerd, om voor rekening van den Lande te doen maken, zodanige Fortificatien op de Kust van *Guinea*, te *Curaçao*, *St. Eustatius*, *St. Martin*, *Essequebo* en *Demerary*, als ten meesten nutte en secuiteit der Colonien zullen vinden te behooren, als dan verder aan de West-Indische Compagnie, en wel ten spoedigsten behoord te worden geaccordeerd, een Subsidie uit de Generaliteits Kas van vyf tonnen Gouds, of authorisatie, om dezelve som onder guarantie van Hun Hoog Mog. te Negotieeren, ten einde de Compagnie daar door in staat te stellen tot gaande houding van haar bestuur, ter verzor-

zorging van de Kust van Guinea, en noodzakelyk onderhoud der andere Colonien onder haar Octroy; Dat tot betaaling der Intresfen mitsgaders tot suppletie van het apparent jaarlyks te kort, ten behoeve van dezelve Compagnie, op den staat van Oorlog worde gerepartitieerd een jaarlyks Subsidie van ƒ 250000 voor de Jaaren 1788, 1789, 1790 en 1791. Dat, hoe zeer Hun Ed. Groot Mog. wel vooruitzien, dat deze posten aan de Bondgenooten als zeer bezwaarende zullen voorkomen, zy nogthans verwagten, dat, aan de andere kant zullen worden geconsidereerd de groote voordeelen, welke de West-Indische Colonien aan alle de Provincien verschaffen, en dat het niet langer kan gevergd worden, dat de last van de Overzeesche Bezittingen van den Staat genoegzaam alleen op Holland nederkomt: Dat mitsdien, zo de Bondgenooten zich, tegen vermoeden, zouden willen onttrekken van het helpen dragen der Lasten van deeze Etablissementen, waar aan deeze Provincie reeds zo veel Millioenen heeft te koste gelegd, het dan ook niet vreemd zal kunnen gevonden worden, dat Hun Ed. Gr. Mog. door een betere verzeekering der vrugten van de Colonien zig schadeloos stellen voor deeze importante uitgaven.

AMSTELDAM.

Resolut. tot herstel der West-Indische Compagnie.

Accordeert met voorsz. Resolutien.

By myne Heeren van den Gerechte dezer Stad, zyn op den 21 dezer maand twee Keuren vastgesteld, en ten zelfden dage afgekondigd: de eerste betreft het Loten en stellen van de Kramen, op de vrye Jaarmarkten op de Westermarkt, en behelst negen artikels. De tweede raakt eene verhoogde belasting van Stads wege, voor alle Ingezetenen, rytuigen of rypaarden gebruikende, om daar

AM-STEL-DAM.

uit te vinden de onkosten en herstel van verderf, welk aan de Stads Straaten en Wegen, door allerlei soort van rytuigen en paarden wordt toegebragt.

Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen dezer Stad, hebben ook op den 16 dezer maand goedgevonden eene Geldlichting van twee Millioenen Guldens te openen, volgens plan en voorwaarde ter Thesaurie der Stad te bekomen, en tevens, voor den tyd van 25 Jaaren, de belasting van het Lantaarn-, Emmer- en Straatgeld, benevens het zuiveren der wateren binnen deze Stad, te verhoogen tot de helft der gewoone Verpondingen op de huizen, doch om redenen, de huizen buiten de Stad en binnen het Stads grondgebied daar van voor de eerstkomende vyf Jaaren te verschoonen.

De Notificatie deswege luidt *aldus*:

Alzo dezer Stede Finantien, zo door de zedert eenige jaaren steeds toegenomene reparatien aan de publieke Werken en Gebouwen, als door het nodig onderhoud van de telkens aangroeijende menigte der Armen en Wezen; doch wel voornamentlyk door de zo excesfive onkosten, in het afgelopen jaar, wegens de algemeene troubles en disordres, welke alomme en ook in deze Stad plaats gehad hebben, merkelyk zyn bezwaard geworden, zo hebben Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen, na rype deliberatie, noodzakelyk geoordeeld, en op den 16 dezer geresolveerd, tot styving en verbetering derzelve, niet alleen te openen eene Negotiatie van twee Millioenen Guldens, volgens de Conditien daar van ter Thesaurie ordinaris te bekomen, maar ook teffens de belasting van het Lan-

Lantaarn-, Emmer- en Straatgeld, mitsgaders het circuleeren en zuiveren der Wateren binnen deze Stad, te verhogen tot de helft van de ordinaire Verponding op de Huizen, en zulks wel gedurende den tyd van 25 Jaaren, de helft te betalen door de Verhuurders, en de wederhelft door de Huurders, doch in het geheel door de Verhuurders uit te schieten, waar van nogthans de Huizen buiten de Stad en binnen de Jurisdictie gelegen, geduurende de eerstkomende vyf jaaren, om redenen, werden verschoont: ten einde en om uit deze verhoogde Belasting, behalven de betaling der Intresten van het voorschreeve capitaal van twee Millioenen Guldens, nog eene jaarlyksche aflossing van het zelve te kunnen doen. AMSTELDAM. *Notificatie wegens verhooging van Lantaarngeld enz.*

En hebben Burgemeesteren, als daar toe door den Achtbaren Raad verzogt, nodig geoordeeld van de gemelde Resolutie aan de goede Burgerye en Ingezetenen dezer Stad kennis te geven, niet twyfelende of alle redelyke en brave Burgeren zullen gaarne willen medewerken tot soutien van Stads Finantien, en om dezelve by continuatie in staat te houden, zo tot de noodwendige alimentatie van Armen en Wezen, als tot het behoorlyk onderhoud der publieke Werken, Gebouwen en Etablissementen.

Actum AMSTERDAM den 26 May 1788.

Ter Ordonnantie van Haar Edele Groot Achtbaren.

W. HUYDECOPER.

NAARDEN.

Burgemeesters en Regeerders der Stad Naarden en Burgemeesters en Regenten van de

NAAR-DEN de Dorpen Laaren, Hilverſum, Huizen en Blaricum in Gooyland, reeds in den Jaare 1784 een Requeſt aan de Heeren Staten van Holland en West-Friesland hebbende ingediend, ſtrekkende in de eerſte plaats: „ ten einde de judicature van het Jagtgerigt en alle de zaken de Jagt en Houtvestery betreffende, die, van alle oude tyden af, aan den Præſident-Burgemeeſter van Naarden in der tyd, als Houtvester, en Scheepenen van Naarden, als Meeſterknapen, zoude toegekomen hebben, aan hun mogten worden wedergegeeven, en dezelven alzo herſteld in derzelver alonde en wettige posſesſie; mitsgaders dat aan alle In- en Opgezetenen van Gooyland, die recht hebben van Gemeente of Veldſlag, vergund mogte worden, om, gelyk van ouds, in dezelve Landen te mogen Jagen, conform aan de Keuren en Ordonnantien, door het voornoemde Gerecht, daar op van ouds gemaakt of nog te maken." En, in de tweede plaats, „ dat voor zo verre Hunne Ed. Groot Mog. daar omtrend mogten difficulteeren; dat ieder op zyn eigen Land alle Hazen, Konynen, Kraayen, Exters, en verdere ſchadelyke Gediertens zouden mogen vangen, dooden, ſchieten of verwoeſten, zonder daar in van wegen het Jagtgerecht te mogen bekeurd of daar in gemoleſteerd te worden, of dat eindelyk Hunne Ed. Groot Mog. omtrend alle deze objecten geliefden te doen zodanige voorziening als Hunne Ed. Groot Mog. zouden

„ oor-

„ oordeelen meest dienstig en toereikende te NAARDEN. „ zyn;" zo hebben de Staten van Holland en West-Friesland den 11 April laatstleden, goedgevonden en verstaan: „ die beide verzoe„ ken te wyzen van de hand, en de Sup„ plianten nogmaals te gelasten, om zich te „ onthouden van alle judicature van het „ Jagtgerecht, mitsgaders van alle zaken, „ de Jagt en Houtvestery in het Gooyland „ betreffende, en zich voorts te reguleeren „ naar de Placaaten en Ordonnantien op het „ stuk van de Jagt en het Jagtgerecht aldaar „ reeds gemaakt, of welke in het vervolg, „ met goedvinden van Zyne Doorluchtige „ Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, „ door het Collegie van Lieutenant-Hout„ vester en Meesterknapen zullen worden „ gearresteerd, en uit naam van gemelde „ Zyne Hoogheid zullen worden gepubli„ ceert."

NIEUWERSLUIS.

Den tweeden Mei 's morgens ten drie uuren is een Detachement Zwitzers, bestaande uit een Lieutenant en 30 Man, van Amsteldam, hier in Krygsbezetting gekomen, en ten 4 uuren, is de alhier gelegen hebbende Koninglyke Pruisfische Grenadier-Compagnie, van den Kaptein *Von Rentzel*, van 't Regiment *Jong Woldeck*, van hier naar Amersfoort getrokken, om verders hunnen weg naar de Koninglyke Pruisfische Landen voort te zetten. Gemelden Compagnie heeft by haar

NIEUWERSLUIS. vertrek, wegens hun goed gedrag, zo hier, als te Loenen en Breukelen, eenen grooten lof nagelaten; en des avonds te voren van 9 tot 's nagts half twee uuren, waren de Huizen der Inwooners, ter eere van den braven Kaptein *Von Rentzel* en zyne geheele Compagnie, alle verlicht.

ROTTERDAM.

Men ontvangt hier tydingen uit Frankryk, dat geheele menigten van Hollandsche Ambachtslieden, welke in de laatste onlusten betrokken, met de omwenteling naar Frankryk geweken waren, te St. Omer en elders zich niet zo wel bevinden nog dien onderstand genieten, welken zy zich hadden voorgesteld. Zy zyn wel gedeeltelyk aan arbeid met de kruiwagens of ook aan 's Konings werken geholpen, maar de meesten verlangen wederom liever in hun Vaderland hun gewoon ambacht te oeffenen, en ten dien einde terug te keeren.

Van wege het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelyke Wysbegeerte is het navolgende bekend gemaakt:

De Proeven, welke men tot hier toe met de *Stoom-Machine* gedaan heeft, geven aan een ieder, die dezelve gezien heeft en des kundig is, allen grond om te denken, dat dit Werktuig, in trein rakende, niet tegenstaande de kosten voor de Brandstoffen, zeer groote voordeelen boven de Watermolens

lens aan ons Land zal aanbrengen, in het droogmaken van Polders, uitgeveende Plassen en overstroomde Landen, uit hoofde namelyk van de groote quantiteit waters, die het zelve opbrengt, en van deszelfs aanhoudende werking, behoevende naar geen wind of ty te wagten. Edoch, nadien de Polders van Blydorp en Kool, die door de *Stoom-Machine* gelyk vorens berigt is, in zeer weinig dagen van eene aanmerkelyke hoogte waters ontlast en beneden peil gebragt zyn, waarschynlyk niet voor aanstaande Herfst deszelfs werking zullen nodig hebben, zal zy al dien tyd stil staan, ten ware eenige Hoogheemraad- of Waterschappen, die 'er belang in hadden, begeerden om dezelve te zien werken, in welk geval de Directeurs van het Bataafsch Genootschap gaarne de daar toe nodige kosten en moeite doen willen, byaldien zy tydig genoeg te voren 'er toe verzogt worden; gelyk zulks geschied is den 25 April laatstleden, wanneer de *Stoom Machine* voor het Hoogheemraadschap van Schieland, op deszelfs verzoek, van 's morgens ten 9 tot 12 uuren gewerkt heeft., en door de Wel Edele Geboren Heeren van dat Collegie met veel genoegen en bewondering beschouwd is; terwyl zy ook den volgenden dag 's morgens en 's middags, ten genoegen van eenige kundige en aanzienlyke Lieden gewerkt heeft,

ROTTERDAM.

Bekendmaking van 't Bat. Genootschap.

L. BICKER, *Secretaris.*

SCHOONHOVEN.

Na dat de drie Vaandels van dezer Stads Burgery (welke volgens vorig gebruik ter bewaring waren ten huize van den Collonel *Smidtman*;) door het Pruisische Krygsvolk in September 1787 verscheurd en verbroken waren, heeft onze Regeering goedge-

SCHOONHOVEN. gevonden, weder drie nieuwe Vaandels aan de drie nieuwe opgerichte Compagnien Schutters dezer Stad te schenken, waar van op den 26 February 1788, het Orange Vaandel, en op den 26 April daar aan volgende de witte en blaauwe Vaandels zyn overgegeeven. By deze overgave der Vaandels waren de Schutters onder die Vaandels behoorende, in de Wapenen, en trokken tot voor het Raadhuis dezer Stad, alwaar dezelven aan de Heeren Kapteins door de Regeering met eene gepaste aanspraak zyn ter hand gesteld, en door gemelde Heeren Kapteins met dankzegging en zegenwenschen van Hun Ed. Achtb. zyn overgenomen, en aan hunne Vaandrigs overhandigd. Vervolgens is door de Heeren Kapteins, na dat dezelve met de Vaandels van 't Raadhuis tot voor het front der Schutters gekomen waren, aan dezelve Schutters eene aanspraak gedaan, welken daarop met hunne nieuwe Vaandels naar de Stads Doelen trokken. Den eersten Mei heeft de Schuttery met de drie nieuwe Vaandels door de Stad getrokken, onder het speelen der klokken van *Wilhelmus van Nassauwen*, enz.

HEUSDEN.

Omtrend de Overdragten en Verpandingen van vaste Goederen, in de Dorpen van den Lande van Heusden gelegen, is by de Edele Mogende Heeren Gecommitteerde Raden den 22 Mei 1788 aldus voorzien.

De Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland, doen te weten: dat

dat ter Onzer kennisse is gebragt, dat eenige Secretarissen van zommige Dorpen in den Lande van Heusden gelegen, en vooral van die Dorpen, welke in deze Eeuw uit de Domeinen tot Ambachts-Heerlykheden zyn verkogt geworden, zedert eene korten tyd zig aanmatigen, om vaste Goederen onder hunne Ambachten gelegen te transporteeren en te hypothequeeren, niet tegenstaande zulks volgens de by de Stad Heusden gesustineerde Privilegien, Rechten, en Costumen, alleen voor den Gerechte der Stad Heusden voorn. moet geschieden, en ook altoos gedaan is geworden, en de voorn. Ambachtsheerlykheden ook verkogt zyn met insertie van die gewoonte in de Conditien van Verkooping.

En vermits zodanige handelwyze van voornoemde Secretarissen een volstrekte nieuwigheid is, welke Wy niet kunnen gedogen, dat ten zo merkelyke nadeele van de meergemelde Stad Heusden, en alleen ten particuliere voordeele van voornoemde Secretarissen zoude geintroduceert worden, te minder, vermits daar uit notoir veel verwarring en moeijelykheden in tyd en wylen voor de goede Ingezetenen ten platte Lande van Heusden zoude kunnen en moeten ontstaan; hebben Wy wel geresolveert op het daar toe gedaane Adres van voornoemde Secretarissen, het ontstaane different in *Judicio Contradictorio* te doen onderzoeken en decideeren, authoriseerende den Drossaard van denzelven Lande, om de Rechten der voornoemde Stede in dezen te maintineeren; maar hebben Wy teffens geresolveert, van voorgemelde differenten kennisse te geven aan de goede Ingezetenen, en dezelve door dezen te waarschouwen, om zig inmiddels door geene abusive informatien tot het plegen van nieuwigheden ten aanzien van het doen van Transporten en Hypothequeeringen van hunne vaste Goederen te laten induceeren, maar zig aan hunne gewoontens deswegens te houden, ten einde alle moeilykheden en verwarringen, welke uit eene tegengestelde handelwyze zouden

HEUSDEN.

Waarschouw. wegens Opdragt en Verpandingen enz.

HEUS-DEN

Waarschouw. wegens Opdragt en Verpandingen enz.

den kunnen ontstaan, voor zig en de hunne te prævenieeren en voor te komen.

En ten einde een ieder van deze Onze Waarschouwing behoorlyk onderregt moge worden, gelasten Wy den Drossaard 's Lands van Heusden deze te doen publiceeren, en wyders affigeeren in de Stad en Lande van Heusden, daar en zo zulks te geschieden gebruikelyk is.

Gedaan in den HAGE den 22 Mei 1788.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van de GECOMMITTEERDE RADEN.

(*Was geteekend*) A. J. ROYER.

ALKMAAR.

Ook hier is, even gelyk in andere Steden, den 24 Mei 1788, de Regeering veranderd. De Raden in de Vroedschap *G: M. du Tour*, *C. de Dieu*, en Mr. *P. Paludanus*, hadden reeds te voren hun ontslag verzogt. De Heeren Mr. *L. T. de Kempenaar* en Mr. *C. van Foreest*, Heer van Schoorl en Kamp, waren reeds uit hoofde van de Satisfactie van Mevrouwe de Prinsesse van Oranje, van hunne Regeeringsposten ontzet. Vyf Vroedschapsplaatsen zyn nog open gebleven. De Publicatie zelve luidt aldus:

Wy Willem by de gratie Gods, Prince van Oranje en Nassau &c. &c. &c.

Allen den geenen, die dezen zullen zien, of horen lezen Salut: Doen te weten, dat wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harten nemende, dan dat de respective steden dezer Provincie, onder

ons

ons Stadhouderschap sorterende, mogen worden gebragt in zodanige ordre en Regeering waar door derzelver rust en voorspoed worde gestabileert, en Ons, door de publieke notoriteit kennelyk zynde geworden, dat in de Stad Alkmaar tusschen de Regenten en Ingezetenen onderling zodanige diffidentie was ontstaan, waar door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maken van de auctorisatie by Resolutie van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staten van Holland en West-Friesland van dato 31 October 1787 op Ons verleend, en voorts uit het rapport van onze Commissarissen, Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Grave van Bentinck, Heer van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de order van Ridderschap en Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoog Heemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Meerens* Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland, welke Wy (om pressante affaires Ons personelyk in de voorsz. Stad niet kunnende laten vinden) derwaards hadden gezonden, van al het voorenstaande nader geïnformeert zynde, hebben goedgevonden *alle de jegenswoordige Regenten der voorsz. Stad (den Hoofd-Officier, Regeerende Scheepenen en de Secretarissen daar onder begreepen.) te ontslaan, gelyk wy dezelve ontslaan by dezen, van hunne respective functien en van de Eeden, daarop gedaan.* zodanig nogthans, dat de alzo ontslagen Regenten daar door niet zullen worden gekwetst of benadeeld in hunne goederen, naam en faam, veel min, dat dezelve daar uit zullen mogen worden gesuspicieert zich in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedragen te hebben: Interdiceerende wel striktelyk een iegelyk, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by dezen door Ons ontslagen Regenten daar over te berigten, veel min hunne Personen of goederen eenigzins te molesteeren, beschadigen of incommodeeren, dezelve gewezene Regenten, mitsgaders hunne Familien en goederen, ten dien einde in Onze speciaale Protec-

tie

ALKMAAR.

Publicter verandering der Regeering.

ALK-MAAR. tie en Sauveguarde nemende: alles ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog.

En wyders aanstellen, gelyk wy aanstellen by dezen;

Public. ter verandering der Regeering.

Tot Vroedschappen. Mr. *Willem Wender*, *Wigtbold Adriaan*, Grave van Nassau Woudenberg, Mr. *Pieter Binkhorst*, *Daniel Carel de Dieu*, Mr. *Adrianus van der Straaten* (bedankt;) Mr. *Hendrik Hop*, (absent;) Mr. *Dirk Rooleeuw l'Epie*, Mr. *Ysbrand de Kock*, C. F., Mr. *Isaac van Homrigh*; Mr. *Johannes Wilhelmus van Hanswyk*, Mr. *Jacob Hakfteen* Heer van Cadier en Blankenberg, *Huibert de Wit*, *Joost Veen*, *Nicolaas Dilhoff*, *Adrianus Ouburg*, *Carel van der Straten*, *Andries Adriaan van der Ley*, *Gabriel Adrianus de Saint G'lain*, Mr. *Willem Arnold Velingius*, en *Dirk Bootsman*. de Jonge.

Tot Hoofd-Officier, Mr. *Dirk Rooleeuw l'Epie*.

Tot Burgemeesteren, *Wigtbold Adriaan*, Grave van Nassau Woudenberg, Mr. *Pieter Binkhorst*, *Daniel Carel de Dieu* en Mr. *Adrianus van der Straaten*, (bedankt.)

Tot Scheepenen, Mr. *Isaac van Homrigh*, *Huybert de Witt*, *Joost Veen*, *Nicolaas Dilhoff*, *Carel van der Straaten*, *Andries Adriaan van der Ley* en *Gabriel Adrianus de Saint G'lain*.

Tot Scheepenen Commissarisen, *Huibert de Wit*, *Carel van der Straaten* en *Andries Adriaan van der Ley*.

Tot Gecommitterde in de Generaliteits-Rekenkamer, Mr. *Jacob Hakfteen*, Heer van Cadier en Blankenberg.

Tot Gecommitteerde Raad, tot January 1789. Mr. *Pieter Binkhorst*.

Tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit tot primo February 1789, *Wigtbold Adriaan*, Grave van Nassau Woudenberg.

Tot ordinaris Gedeputeerde ter Vergadering van Hun Ed. Gr. Mog. Mr. *Ysbrand de Kock*, C. F.

Tot

Tot Secretarisſen, Mr. *Iſaac Groen*, Mr. *Johan Pi ter Poppelman* en *Rutgerus Ouwent*. **ALK-MAAR.**

Tot Theſaurier, *Adrianus Ouburg*.

Tot Ontfanger der Verpondingen, *Dirk Boosman, de Jonge* *Public. ter verandering der Regeering.*

Voorbehoudende aan Ons, om de nog onvervulde, als mede, door het niet accepteeren van een of meer der voornoemde aangeſtelde Regenten, openblyvende Posten te vervullen.

Voorts gelasten Wy onze voornoemde Commisſarisſen, om in Onzen naam, de voorſchreve aangeſtelde Regenten en Miniſters, in dezelve reſpective kwaliteiten, af te nemen de gewone Eeden, als mede den Eed, by Reſolutie van Hun Ed. Gr. Mog. van dato den 15 February 1788, geärreſteert, luidende als volgt:

„ Wy beloven en zweren, gehouw en getrouw „ te zullen zyn aan de Conſtitutie en Regeerings- „ form van den Lande van Holland en West-Fries- „ land, beſtaande in de Hoogſte en Souveraine „ Overheid van Hun Ed. Gr. Mog. de Staten van „ denzelven Lande, met het Erfſtadhouder-, Gou- „ verneur-, Kaptein- en Admiraalſchap-Generaal, „ erflyk in het Doorluchtig Huis van Orange, zo- „ danig als hetzelve in hunner Ed. Gr. Mog. Re- „ ſolutien van den Jare 1747 is opgedragen, en by „ den tegenwoordigen Heer Erfſtadhouder in den „ Jare 1766 aanvaard."

En eindelyk nog om die genen der Vroedſchappen en Miniſters, welke die Ampten reeds op den 23 November 1787 bekleed hebben, en by deze wederom zyn aangeſteld, te doen afleggen den Eed, by hunner Ed. Gr. Mog. Reſolutie van den 23 November 1787 geordonneert, houdende:

„ Dat zy verklaren, dat zy aan de Acte van „ verbintenis, welke op den 8 Augustus 1786 tus- „ ſchen verſcheiden zich noemende Vaderlandlie- „ vende Regenten te Amſterdam aangegaan, en „ door dezelve en naderhand mede door veele an-

„ de-

ALK-MAAR. „ deze geteekend is, of geenerlei deel hebben ge-
„ had, direct, of indirect, of, by zo verre zy
„ daar aan eenig deel direct of indirect mogten ge-
Publicatie ter verandering der Regeering. „ had hebben, daar van te resilieeren, en zich ont-
„ slagen te houden van alle uit dien hoofde gecon-
„ tracteerde verplichting.

Wyders verklaren Wy Onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten (ook van de zodanigen onder hun, aan welker ouderdom, Poorterschap, of Poorterschaps-jaren ietwes ontbreekt) in manieren als voren gedaan in dit extraordinair geval alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorschreve Stad Alkmaar, en tot wegneeming van diffidentie en onlusten, aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjudicie, of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden, de voorschreve Stad en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve, competerende, die Wy verstaan dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

En dewyl Wy een byzonder belang stellen, om alles, wat in Ons is, te helpen toebrengen, om de rust, eendragt, het vertrouwen en de daaruit spruitende bloey van dit gezegend gewest, en van de voorschreve Stad Alkmaar, te doen herleven, hebben Wy goedgevonden alle de Kapteinen, Kapteinen-Lieutenants, Sous-Lieutenants, Vaandrigs en Adjudanten, benevens de Sergeanten, Corporaals en alle de Schutters der vier Vaandels of Compagnien Schutters, als mede den Majoor van de Stads Stille-Wagt te ontslaan uit de Eeden, die Zy in hunne respective voornoemde diensten en kwaliteiten, hebben gedaan, zonder dat nogthans iemand van hun daar door in deszelfs eer of goeden naam zal zyn verkort, of benadeelt, terwyl Wy aan Burgemeesteren en Regeerders der voorschreve Stad demandeeren, om in plaatze der alzo gedisfolveerde, het Plan van een nieuwen Krygsraad, en van de oprichting eener Nieuwe Schutte-

tery te formeeren, daarin observeerende de by Resolutie van 3 November 1747 gemanifesteerde ware intentie van den Souverain, en dezelve vervolgens Ons ter approbatie te presenteeren; gelyk wy mede den Hoofd-Officier, mitsgaders de Burgemeesteren der voorsz. Stad, ieder voor zo veel hun aangaat, bevelen by provisie een wakend oog te houden op de gedragingen van zodanige suspecte Personen, welke hunne onrustige en gevaarlyke sentimenten in andere Provintien of in steden dezer Provincie getoond hebbende, zich binnen de voorschreeve Stad hebben ter nedergezet, zo wel als op het aldaar komen wonen van meer diergelyken; en inzonderheid mede te letten, dat het vierde Artikel der zo evengemelde Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog. niet worde geëludeerd.

ALKMAAR. *Public. ter verandering der Regeering.*

Voorts reserveeren Wy aan ons, om zo spoedig mogelyk op de respective Addressen aan onze voornoemde Commissarissen gedaan, te disponeeren, en zodanige verdere ordres te stellen, als Wy ten meesten nutte zullen oordeelen te behooren.

Eindelyk vermanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorsz. Stad Alkmaar; dat zy *alle tot hier toe gesubsisteert hebbende partyschappen, en animositeiten, laten varen, het gepasseerde wederzydsch vergeven en vergeten*, en gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamt, voortaan in vrede en goede harmonie samen leven, *terwyl wy het betragten of nalaten van dezen plicht, van de zyde der genen, die professie maken van aanklevers te zyn van de belangen van Ons Huis*, zullen aanmerken als den *toetssteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.*

Verwachtende Wy voorts en des noods bevelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betrachten, al het gunt de plicht van gehoorzaamheid, en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op pœne dat die genen, welke bevonden zullen wor-

Mmm den

Alkmaar. Publicatie ter verandering der Regeering.

den tegen deze Onze serieuse wil en begeerte te hebben aangegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de Waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de bevelen van dezelve schuldig te maken, als verstoorders van de gemeene rust en veragters van Onze heilzame oogmerken en bevelen, naar exigentie van zaken, en volgens de Wetten van den Lande zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, zullen worden gestraft.

Aldus gedaan in 's GRAVENHAGE den 24 Mey 1788.

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

(*Onder stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

T. J. DE LARREY.

HOORN.

By de Edele Mogende Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland, in West-Friesland en den Noorder-Kwartiere is, den 25 April 1788, beraamd een gelyke Publicatie, als de Heeren Gecommitteerde Raden in 's Hage den 21 derzelver maand, omtrend den invoer van Rundvee, en de Præmien daar by bepaald, is geschied, welke Publicatie alomme in voor-

noem-

noemde Kwartier is afgekondigd en aange- plakt. Hoorn.

Den 27 Mei des avonds kwamen alhier de Heeren Commisfarisfen van Zyne Doorl. Hoogheid aan, tot het veranderen der Regeering. Zo dra Hun Edel Mog. de Stad binnen reden, wierden de paarden van de koets afgespannen en die door het volk voortgetrokken, terwyl een vlugge knaap zig, met vlag en wimpel, op den bok plaatste. Den 28 Mei, ten half vier uuren, geschiedde de Publicatie van Zyne Hoogheid, volgens welke nieuwe Regenten aangesteld, en daarna beëedigd zyn. Die Publicatie luidt aldus:

WY WILLEM, by de Gratie Gods, Prinse van Orange en Nassau, Grave van Catzenelnbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, Buuren, Leerdam en Culemborg, Marquis van Veere en Vlissingen, Baron van Breda, Diest, Beilstein, der Stad Grave en Lande van Cuyk, Ysfelstein, Cranendonk, Eindhoven en Liesveld, onafhankelyk Heer van de Vrye en Souveraine Erf-Heerlykheid Ameland, Heer van Borculo, Bredevoort, Lichtevoorde, het Loo, Geertruidenberg, de Clundert, Zevenbergen, de hooge en laage Zwaluwe, Naaldwyk, Polanen, St. Martensdyk, Soest, Baren en Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfoort, St. Vith, Butgenbach en Daasburg, Erf-Burggraaf van Antwerpen, Erf-Marschalk van Holland, Erf-stadhouder, Erf-Gouverneur, Erf-Kapitein en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Erf-Kapitein Generaal en Admiraal van de Unie, Ridder van de Kousseband en van den Zwarten Adelaar, &c. &c. &c.

Allen den genen, die deze zullen zien of horen le-

HOORN. lezen, ſalut, doen te weten; dat Wy in deze bekommerlyken tyden niets meer ter harten nemende, dan dat de reſpective ſteden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderſchap ſorterende, mogen worden gebragt in zodanige Ordre en Regeeringe, waar door derzelver rust en voorſpoed worden geſtabileerd; En Ons, zo door de publieke notoriteit, als door den voordragt van Gedeputeerden der Stad Hoorn, kennelyk zynde geworden, dat in dezelve Stad tusſchen de Regenten en Ingezetenen onderling zodanige deffidentie was ontſtaan, waar door Ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maken van de Authoriſatie, by Reſolutie van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West Friesland, van dato 31 October 1787, op Ons verleend; en voorts uit het rapport van Onze Commisſarisſen Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik* Grave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, beſchreven in de Orde van de Ridderſchap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoog Heemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Merens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland, welke Wy (om presſante affaires Ons perſoonelyk in de voorſchreven Stad niet kunnende laten vinden) derwaards hadden gezonden, van al het vorenſtaande nader geïnformeerd zynde; als mede dat Mr. *Jacob van Hoolwerff*, van deszelfs Vroedſchaps-Ampt in handen van welgemelde Onze Commisſarisſen had afſtand gedaan, hebben goedgevonden dien afſtand te approbeeren, en voorts alle zodanige Regenten der voorſz. Stad, dewelke niet vermeld ſtaan in de hier na geïnſereerde Lyst, te ontſlaan, gelyk Wy dezelven ontſlaan by deze van hunne reſpective Functien, zodanig nogthans, dat de alzo ontſlagen Regenten daar door niet zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naam en Faam, veel min, dat dezelve daar uit zullen

Public. ter verandering van de Regeering.

len mogen worden gesuspicieerd, zich in de Regeeringe van Land of Stad niet naar behoren gedragen te hebben: Interdicerende wel strictelyk eenen iegelyken, wie het zoude mogen zyn, de meergemelde by deze door Ons ontslagen Regenten daar over te betichten, veel min hunne Personen of Goederen eenigzints te molesteeren, beschadigen of incommoderen; dezelve, mitsgaders hunne Familien en Goederen, ten dien einde nemende in Onze speciale protectie en sauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hun Ed. Gr. Mog.

HOORN *Public. ter verandering van de Regeering.*

Gelyk Wy wyders ook hebben goedgevonden, de Personen op gemelde hier aanstonds volgende Lyste gesteld, welke tot nu toe gene Vroedschappen, Hoogschout, Regeerend Scheepen, Thesaurier der voorsz. Stad, of wegens dezelve thans niet in de daar by vermelde Commissien of Ampten zyn geweest, daar toe aan te stellen, gelyk Wy dezelve aanstellen by deze.

Vroedschappen, Mr. *Pieter Schagen*, Mr. *Joan van Bredehoff*, Vryheer van Oosthuyzen, enz., Mr. *Pieter Opperdoes*, *Jan Jager*, Mr. *Abraham van Stralen*, *Jacob Berckhout*, *Anthony Cromhout*, *Cornelis Christoffel van Akerlaken*, Mr. *Reep Verloren*, *Herman Berckhout*, *Dirk Jongemaats*, *Joan van Akerlaken*, *Hermanus de Hurt*, *Mattheus over 't Water Verboom*, Mr. *Henrik Carbasius*, Boudewynsz., Dr. *Jan Dirxs*, *Dirk de Feyter*, Mr. *Pieter van der Straten*, *Leonard Haverkamp*. *Matthys Groot*, Jacobsz.

Hoogschout, Mr. *Boudewyn François Carbasius*.

Burgemeesteren, Mr. *Pieter Schagen*, Mr. *Joan van Bredehoff*, Vryheer van Oosthuyzen, enz., Mr. *Abraham van Stralen* en *Anthony Cromhout*.

Scheepenen, Mr. *François Binkhorst*, *Mattheus over 't Water Verboom*, *Jan Christiaan van der Vorm*, Mr. *Herman Berckhout*, Dr. *Reinier Prins*, *Dirk*

HOORN. *Public. ter verandering van de Regeering.*

de Keyser, *Theodorus Rook*, de laatste in plaats van Mr. *Hendrik Corbasier*, Boudewynsz., die om wettige redenen, zyne demissie verzocht en bekomen heeft. De drie oudsten, Scheepenen Commissarissen.

Gecommitteerde ter Vergadering van de Staten Generaal, *Jan Jager*.

Gecommitteerde Raad, Mr. *Pieter Opperdoes*.

Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit, tot Mei 1789, *Jacob Berckhout*.

Gecommitteerde in de Provinciale Rekenkamer, *Hermanus de Hart*.

Thesaurier, Mr. *Reep Verloren*.

Pensionaris, Mr. *Meinard Merens*.

Secretarissen, Mr. *Nicolaas Brouwer Schagen*, Mr. *Meinard Merens*, Mr. *Christiaan Jan van de Blocquery*. Mr. *Johan Schagen*.

Voorbehoudende aan Ons, om, ingevalle dat één of meer der voorschreven Regenten voor de aanstelling mocht of mochten bedanken, de plaatsen, welke daar door zouden vaceeren, te vervullen.

Voorts gelasten Wy Onze voornoemde Commissarissen, om, in onzen naam, de voorschreven nieuw aangestelde Vroedschappen, Hoogschout, Scheepenen en Thesaurier in derzelver respective kwaliteiten, de gewone Eeden af te nemen, als mede alle de voorschreeven Vroedschappen, Scheepenen en derzelver Ministers af te nemen den Eed, by Resolutie van Hun Edele Groot Mogende van dato den 15 February 1788 gearresteerd, luidende als volgt:

„ Wy beloven en zweren gehouw en getrouw
„ te zullen zyn aan de Constitutie en Regeeringsform
„ van den Lande van Holland en West-
„ Friesland, bestaande in de hoogste en Souveraine
„ Overheid van Hun Edele Groot Mogende de
„ Staten van denzelven Lande, met het Erfstad-

„ hou-

„ houder- Gouverneur- Kaptein- en Admiraalschap
„ Generaal, erflyk in het Doorluchtig Huis van
„ Oranje, zodanig als het zelve in Hunner Edel
„ Groot Mogende Resolutien van den Jare 1747
„ is opgedragen en by den tegenwoordigen Heer
„ Erfstadhouder in 1766 is aanvaard."

Hoorn, Public. ter verandering van de Regeering.

En eindelyk nog om de Vroedschappen en Ministers, welke op den 23 November 1787, reeds in functie waren, en daar in volgens de voorschreven Lyste zyn gebleven, te doen præsteeren den Eed by Hunner Edele Groot Mogende Resolutie van den 23 November 1787 geordonneert, houdende:

„ Dat zy verklaren, dat zy aan de Acte van
„ verbindtenis, welke op den 8 Augustus 1786,
„ tusschen verscheidene, zich noemende Vaderland-
„ lievende Regenten, te Amsterdam aangegaan en
„ door dezelve, en naderhand mede door vele an-
„ dere getekend is, of geenerlei deel hebben gehad
„ direct of indirect, of by zo verre zy daar aan
„ eenig deel direct of indirect gehad mochten heb-
„ ben, daar van te resilieren, en zich ontslagen te
„ houden van alle uit dien hoofde gecontracteerde
„ verplichting."

Wyders verklaren Wy Onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde nieuwe Regenten, (ook van de zodanigen onder hen, aan welker Poorterschaps Jaren ietwes zoude mogen ontbreken) in maniere als voren gedaan, in dit extraordinair geval, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorsz. Stad Hoorn, en tot wegneming van diffidentie en onlusten, aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjudicie of consequentie voor het toekomende ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden, de voorsz. Stad en de goede Burgeren of Ingezetenen derzelve Competerende, die Wy verstaan, dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

HOORN. *Public. ter veranderin van de Regeering.*

En dewyl Wy een byzonder belang stellen om alles, wat in Ons is, te helpen toebrengen om de rust, eendracht, het vertrouwen en den daar uit spruitenden bloey van dit gezegend gewest, en van de voorschreven Stad Hoorn te doen herleven, reserveren Wy aan Ons om (zo spoedig mogelyk) op de respective addresfen en verzoeken, aan Onze voorn. Commisfarisfen gedaan, te disponeeren, en verder zodanige ordres te stellen, als Wy tot meeste rust en dienst van den Lande in het gemeen, en van de voorsz. Stad in het byzonder zullen oordelen te behoren.

Eindelyk vermanen Wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorsz. Stad Hoorn, dat zy alle tot hier toe gesubsisteerd hebbende partyschappen en animositeiten laten varen, het gepasfeerde wederzyds vergeven en vergeten, en, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamd, voortaan in vrede en goede harmonie zamen leven; terwyl Wy het betrachten of nalaten van dezen plicht, van de zyde der genen, die profesfie maken van aanklevers te zyn van de belangens van ons Huis, zullen aanmerken als den toetssteen van de oprechtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwachtende Wy voorts, en des noods bevelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen en een iegelyk van hun voortaan in het generaal zullen betrachten al het gunt de plicht van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vorderd; op pœne, dat de genen, welke bevonden zullen worden tegens deze Onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zich aan eenig wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de bevelen van dezelve schuldig te maken, als verstoorders van de gemene rust, en verachters van Onze heilzame oogmerken bevelen, naar exigentie van zaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige

eon-

conniventie, andereren ten exempel, zullen worden gestraft. HOORN.

Aldus gedaan in 's GRAVENHAGE den 24 Mei 1788.

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANJE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

T. J. DE LARREY.

Wy zullen hier op laten volgen het Reglement voor de Schutterye der Stad Hoorn, van dezen inhoud:

WY WILLEM, by de gratie Gods, Prince van Orange en Nassau, &c. &c. &c.

Doen te weten, alzo Ons door Jonker *Willem Gustaaf Frederik*, Grave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, Beschreeven in de Ordre van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoog Heemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Meerens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Vriesland, welke Wy, ingevolge de aan Ons verleende authorisatie van de Edele Groot Mogende Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787, naar de Stad Hoorn gecommitteerd hadden, ter voldoening aan den inhoud en het oogmerk der voorsz. authorisatie, is gerapporteerd, dat zy geïnformeerd waren, dat de Krygsraad en Schutterye der voorsz. Stad, reeds ingevolge de Resolutie van hun Edele Groot Mog. van

HOORN. den 3 November 1787, genoegzaam waren gezuiverd van zodanige Officieren en Schutters, welke tot het Genootschap van Wapenhandel of tot eenig Burger Legertje behoord hadden; dat Hun Commissarissen door Burgemeesteren en Regeerders der voorsz. Stad was gepræsenteerd, een Concept-Reglement voor de Schutterye aldaar, het geene op den 14 en 15 April dezes Jaars door Burgemeesteren en Capiteinen van de Burgerye was geprojecteerd, met verzoek, dat het zelve by Ons mogte worden geapprobeerd; luidende het voorschreven Reglement als volgt:

Nieuw Reglem. voor de de Schutterye.

Reglement voor de Schutterye der Stad Hoorn. Generale Inrichting.

Art. I. Nimmer zal 'er eenig ander Burger-Corps, onder wat benaming het ook zoude mogen zyn, binnen deze Stad mogen worden opgericht, buiten de alleen wettige Stads Schutterye of Burgerwacht, op poene, dat de verzoekers daar toe, en veel meer de instellers of deelgenoten van of in eenig ander gewapend Corps, als verstoorders der Publieke Rust zullen worden aangemerkt, en als zodanigen naar exigentie van zaken gestraft.

II. De Schutterye dezer Stad zal bestaan uit acht Compagnien, ieder ten minsten van 100 Man, behalven de Opper- en Onderofficieren, over welke de Regeerende Burgemeesteren in der tyd Collonellen zullen zyn: in ieder Compagnie zullen zyn een Kapitein, een Lieutenant, een Sous-Lieutenant, een Vaandrig, vier Sergeants en vier Rotmeesters.

III. Ook zullen by ieder Compagnie zyn twee Tambours en een Pyper, (door den Kapitein aan te stellen) welke hunne Trommen en Pypen, altoos in hunne Huizen by de hand zullen moeten hebben, doch dezelve niet dan op order van hun Commandeerende Officier mogen gebruiken; en voorts zullen

len de Tambours verplicht zyn, op de Wachten alle dienst te doen, welke hun door de Officieren zullen bevolen worden.

IV. Ieder Compagnie zal verdeeld zyn in vier Rots of Divisien, om volgens dezelve de ordinaire Nachtwachten waar te neemen.

V. De algemeene plicht der geheele Schutterye zal zyn de Stad Hoorn, Regeering, en alle derzelver Burgeren en Inwoonderen van dien, te helpen beschermen, tegen alle geweld en aanvallen van binnen en van buiten, alles tot verzekerheid, Rust en vrede van de Stad en deszelfs Inwoonderen, en zich hier in moeten gedragen aan de orders der Commanderende Officieren, aan wien zy verplicht zullen zyn, alle gehoorzaamheid te betoonen.

VI. De Schutterye zal gekoren worden alleen uit Burgeren dezer Stad, en zodanige Poorters, welke alhier hun vaste woonplaats houden, den ouderdom van 18 Jaren bereikt hebbende, en daar in moeten continueeren tot haar 60ste Jaar toe.

Hoorn. Nieuw Reglem. voor de Schutterye.

Vrydom, Uitkoop en Contributien.

Art. I. Van de Schutterye zullen vry zyn alle zodanige Personen als tot hier toe uit hoofde van hunne qualiteiten of bedieningen van de Schutters diensten zyn geëxcuseerd geworden.

II. De Doopsgezinden zullen de keuze hebben, of zy Schutterlyke diensten willen doen, of een Jaarlyksche Contributie aan de Doelens Cassa betalen.

III. Die genen, die volgens Articul 6. tot den Schutterlyken dienst geroepen zynde, mogten vermeenen daar toe uit hoofde van Lichaamsgebreken of om andere redenen, ongeschikt te zyn, zal op derzelver voordracht daar over by Kapiteinen naar bevind van zaken worden geoordeeld, of gemelde Personen in 't geheel, dan wel tegen betalinge ee-

HOORN. eener Jaarlyksche Contributie behooren vry gelaten te worden.

Nieuw Reglem. voor de Schutterye.

IV. De Kapiteinen, Lieutenants, Sous-Lieutenants, Vaandrigs, Sergeanten, Rotmeesters en Schutters, welke ingevolge de Vroedschaps Resolutie van 14 November 1787, zyn gedimitteerd, zullen Jaarlyks tot hun 60ste Jaar toe aan de Doelens Cassa Contribueeren ieder drie Guldens, de Officieren in eens en de Onderofficieren 's Maands vyf stuivers.

Aanstelling van Officieren.

Art. I. De Kapiteinen zullen verkoren worden als van ouds en daar toe by Kapiteinen Nominatien worden geformeerd, en aan Heeren Burgemeesteren dezer Stad gepræsenteerd.

II. Die genen, welke tot Kapiteinen zullen genomineerd worden, zullen den ouderdom van 35 Jaren moeten bereikt hebben, en zullen verkoren zynde vier Jaren moeten fungeeren, doch zullen, na dat zy zyn afgegaan, verplicht zyn tot haar 60ste Jaar aan de Doelens Cassa de somma van drie Guldens Jaarlyks te betalen.

III. De aanstelling van Opper- en Onderofficieren, zal door het Collegie van Kapiteinen geschieden, op voordragt van den Kapitein, in wiens Compagnie een vacature is gevallen.

Wapening der Schutterye.

Art. I. De Opperofficieren zullen by de Exercitien met Espontons en Degens gewapend zyn, en een Orange Escharpe over de schouder hebben, doch in alle andere gevallen zonder Espontons.

II. De Sergeanten zullen met Hellebaarden en Degens gewapend zyn, en de Orange Escharpe om 't Lyf hebbende, de Rotmeesters met een Houwer en Piek.

III. Ieder Schutter zal zyne Wapenrusting bestaan

ſtaan in een Snaphaan van gelyk Caliber, met een Roode Leere Cordonsriem en Banjonet, een korte Sabel, mitsgaders een Patroontas met een witte Bandelier en een dito Port Epée met een glad Slot, zullende de Scheede van de Sabel en Banjonet van Geel Leer moeten zyn.

HOORN. *Nieuw Reglem. voor de Schutteryc.*

IV. Die geene der Schutters, welke zich zelve van geene Wapenrustinge voorzien, zal zulks door Kapiteinen van Stads wegen bezorgd worden, zullende de Schoving van een zodanig Schutter worden ingehouden, tot dat de Wapenrusting ten vollen zal zyn betaald, ook zal door denzelven voor den ontfangst der Wapenrustinge een Recipis moeten worden getekend.

V. Ieder Schutter zal de door hem ontfangene Wapenrustinge, zorgvuldig en op eigen kosten moeten bewaren en onderhouden, doch onder het Exerceeren in præſentie van Officieren eenig ongemak daar aan veroorzaakt wordende, zal zulks buiten zyn lasten of kosten worden gerepareerd.

VI. Ieder Schutter zal zyne Wapenrustinge behoorlyk van roest en vuiligheid moeten zuiver houden en dezelve zo dikwils ter viſitatie geven als de Kapitein van zyn Compagnie zulks goedvind, en voor elk ſtuk, dat niet zindelyk of eenig defect aan bevonden word, betalen 10 ſtuivers.

VII. Ieder Schutter zal de aan hem bezorgde Wapenrusting by alle voorvallende gelegenheden zelve moeten gebruiken en dezelve niet aan of van een anderen mogen leenen op een boete van een Gulden.

VIII. Niemand zal vermogen zyne ontfangene Wapenrustinge te verkopen, veranderen of beleenen op een boete van drie Guldens en daar en boven de kosten tot aankoping van het vermiste moeten voldoen.

IX. Geene der van Stads wegen of van de Doelens gegevene Wapenrusting zal tot iets anders dan in

HOORN. in Schutters dienften mogen gebruikt worden, op een boete van drie Guldens.

Nieuw Reglem. voor de Schutterye. X. Ieder Schutter van een Wapenrustinge als voren voorzien zynde, naderhand uit de Schutterye gaande zal dezelve tegen intrekking van de recipis in goede order moeten te rug bezorgen binnen den tyd van acht dagen, op een boete van drie Gulden, en zulks in 't geheel niet doende zal de Wapenrustinge moeten vergoed worden, (waar by het geene, dat op zodanige Wapenrustinge reeds is betaald, in afflag zal komen,) gelyk ook de Erven van een overleedene Schutter op bovengem. voet de Wapenrustinge zullen moeten te rug bezorgen.

Van de Wacht.

Art. I. Ieder Nacht zal door een Rot of Devisie onder derzelver daar toe behoorende Officieren de Hoofdwacht betrokken worden, zullende zo Officieren als Schutters met hun volle wapenrustinge ter wacht komen en een ieder zyn eigen wacht moeten waarnemen.

II. De Opperofficieren, Onderofficieren en Schutters de wacht hebbende, zullen des avonds ten half tien uuren op de Hoofdwacht moeten komen, en quartier voor tien uuren de Cedul gelezen worden en door de Tambours de Taptoe geslagen, als wanneer de Geweeren zullen gevifiteerd worden.

III. Iemand niet præfent zynde by het leezen van de Cedul, of op de wacht komende na dezelve afgelezen is, zal als abfent worden gerekent, en verpligt zyn de boeten te betalen, te weten een Kapitein 20 ftuivers, een Lieutenant, Sous-Lieutenant en Vaandrig 12 ftuivers, een Sergeant 10 ftuivers, een Rotmeester 8 ftuivers en een Schutter 6 ftuivers, en zo Officieren als Schutters eens abfent geweest zynde buiten indispofitie of uit de Stad zynde, zich meermalen abfenteerende, zullen vervallen in

in een dubbelde boete, welke verpligt zal zyn te betalen tot weder terwacht verschynt, zullende deze nu verminderde boetens, by dit Articul bepaald, op die voet blyven, zo lange het niet komt te geblyken, dat de respective Officieren en Schutters daar door in hunne prysselyken iever om dezelve in Persoon de wachten waartenemen, verflauwen.

Hoorn. Nieuw Reglem. voor de Schutterye.

IV. Ingevallen van ziekte of uit de Stad zynde, zal alleen voor de eerste invallende Wacht de boeten betaald worden, doch zal daar van aan den Opper Officier, die de Wacht heeft, kennis moeten gegeven worden.

V. Geduurende de Maanden May, Juny, July en Augustus zal de Wagt tot 's morgens ten drie uuren, geduurende de Maanden Maart, April, September en October tot vier uuren, en geduurende de Maanden November, December, January en February tot vyf uuren by den anderen blyven.

VI. Doch ingeval van Brand of andere ongeregeldheden, zullen de Officiers en Schutters verplicht zyn terstond weder op de Wagt te komen, en dus haar Wagt niet voor afgelopen gehouden worden voor dat dezelven door een ander Rot worden vervangen.

VII. Direct na het leezen der Naamcedul zal des Zomers door 8, en des Winters door 6 Schutters worden geloot, welke Poorten en Boomen ieder zal hebben te sluiten, waar omtrent by ieder Rot tourbeurten zullen worden gehouden, en zullen door de overige Schutters de Schildposten en Rondes worden waargenomen; zullende in ieder Nagt ten minsten tweemaal gerond worden.

VIII. De Sluiters zullen de Maanden May, Juny, July en Augustus tot Elf uuren by de Poorten moeten blyven, en verpligt zyn, zo dra de Poorten in de voornoemde Maanden ten Elf uuren en in de andere Maanden ten Tien uuren zyn gesloten, zich terstond naar de Wagt te begeven zonder zich ergens op te houden, en aanstonds, zo ras haar bekend

HOORN. *Nieuw Reglem. voor de Schutterye.*

kend gemaakt word, dat eenige Lieden in of uit de Stad moeten, gehouden zyn de Poorten te openen, zonder zich ergens op te houden, op de boete van 20 stuivers, en op dat de Reizigers met de Nachtschuit niet lang zullen behoeven te wagten, zullen de Sluiters verpligt zyn een half uur voor het arriveren der Nachtschuit naar de Westerpoort te gaan, om by aankomst van gemelde Schuit de Reizigers terstond binnen te laten, kunnende voor het openen der Poort hun intrek by den Poortier nemen, zullende zy wyders iemand in of buiten de Stad latende, verplicht zyn aanstonds na behooren de Poorten weder te sluiten op de boete van 30 stuivers, en terstond wederkomen op de Wagt, en de Sleutels moeten overhandigen, en aan de Officier rapport doen.

IX. Zoo iemand bevonden word op zyn Schilderpost niet na behooren te passen, zal verbeuren 10 stuivers.

X. De Schildwagt zal verpligt zyn nauwkeurig te letten, of door den Trompetter op den toorn wel word geblazen, en daar van by de verwisseling aan den Onderofficier rapport te doen.

XI. De Schildwagt vernemende, dat hem iemand wil bekruipen, zal ten eersten de zodanigen driemaal moeten toeroepen, dat hy blyve staan, tot dat een Officier zal zyn uitgekomen, en zo die Persoon hem des niet tegenstaande kwam te naderen, zal hy dezelve mogen afweeren zonder deswegens te verbeuren, schoon dezelve Persoon by de afweering mocht worden gekwetst.

XII. De Rondes zullen geleid worden door Onder-Officieren, die 't Woord hebben, op een boete van 20 stuivers, te verbeuren by den Commandeerende Officier, zullende de Rondes in cas van baldadigen aanval zulks mede na vereisch mogen afweeren.

b XIII. De

XIII. De geene, welke nalaatig bevonden word in het doen der Rondes en in het nakomen der orders door den Officier wordende gegeven, zal verbeuren 10 stuivers: ook zullen de Rondes binnen een uur wederom op de Wagt moeten zyn op de boete van 6 stuivers voor ieder Persoon, ook zal een ieder, die zich by het doen der Rondes niet stil en ordentlyk gedraagt, zo met woorden als daden, mede verbeuren 10 stuivers. HOORN. *Nieuw Reglem. voor de Schutterye.*

XIV. Na bezette Wacht zullen de Rondens verpligt zyn, de Personen hun ontmoetende en suspect voorkomende, na hunne naamen en woonplaats te vragen, en die niet voldoende antwoorden, te brengen onder de Hoofdwacht, om by den Commandeerende Officier nader ondervraagd, en voorts gehandeld te worden, zo als bevonden zal worden, te behooren, en ook na gesteldheid der zaken den Heer Hoofd-Officier kennisse te geven.

XV. Iemand, het woord vergetende, zal verbeuren 6 stuivers, en die overtuigd word het zelve op iets hem toevertrouwt, aan een ander te hebben bekend gemaakt, zal verbeuren drie Guldens.

XVI. Wanneer de Wacht, van iemand, die in zyn huis of op straat eenig overlast is lydende, tot hulp verzocht word, zal denzelven zodanigen ten spoedigsten bystand bieden.

XVII. Alle de Schutters zullen verplicht zyn, de Officieren van de Wacht zonder eenige tegenzegginge te gehoorzamen op pœne van 20 stuivers, en na bevind van zaken te worden gecorrigeerd.

XVIII. Niemand zal vermogen dronken op de Wacht te komen, of zig aldaar dronken drinken, op de boete van 20 stuivers.

XIX. Een ieder zal verplicht zyn, zig stil en zeedig te houden, zonder de minsten moedwil te bedryven, op een boete van drie Guldens; en die feitelykheden begaat, met vloeken, slaan en kwetzen, zal verbeuren zes Guldens, en arbitraire correctie.

HOORN. XX. Tot voorkominge van alle onordentlykheden op de Wacht, zullen zo by Officieren als Schutters, gene tractementen gegeven mogen worden.

Nieuw Reglem. voor de Schuttery.]

XXI. Al de geenen, welken de Wacht hebben, zullen niet vermogen na huis of van de Wacht te gaan, voor dat de Poorten en Boomen behoorlyk zullen zyn geopend, en verplicht zyn, na de opening derzelve, terstond wederom onder de Wacht te komen, en van daar niet mogen gaan, voor dat de Cedul zal zyn geleezen, op een boete van 20 stuivers, ten zy om merkelyke ongelegenheden, het Hoofd van de Wacht zulks aan iemand permitteerde.

XXII. De Schutters zullen zo in het komen op de Wacht, als in het aftrekken van dezelve, geene Snaphaan mogen laden of lossen, dan op ordre van den Commandeerenden Officier, op een boeten van twee Guldens telken reize te verbeuren, zullende by het betrekken en afgaan der Wacht, de geweeren door de Onder-Officieren worden gevisiteerd, of zo dikwils de Officier zulks goedvind.

XXIII. De Officier, welke de Wacht gehad heeft, indien daar iets mocht zyn voorgevallen, zal de volgende morgen voor tien uuren verplicht zyn aan zyn Kapitein kennisse te geven, ten einde zyn Ed. daar omtrent zodanige ordre stelle, als zal oordeelen te behoren, zullende by afweezigheid van den Kapitein, de eerst volgende Officier deszelfs plaats in alle gevallen vervullen.

XXIV. Zo een Officier bevonden word geen behoorlyke order op zyn Wacht te houden, zal verbeuren drie Guldens.

Van de Exercitien.

Art. I. De Exercitien zullen in de Maanden Juny en July gehouden worden, zullende Jaarlyks, in eene daar toe voor af te houdene Krygsraad de pre-

precise tyd en het geene by dezelve plaats moet hebben, bepaald worden.

HOORN. Nieuw Reglem. voor de Schutterye.

II. Een Officier op de tyd tot de Exercitie bepaald, absent blyvende, zal verbeuren 20 stuivers, een Onder-Officier 12 stuivers en een Schutter 8 stuivers, en zig meermaalen absenteerende, zullende deze boetens eens verdubbeld worden, en dan zo lange dus worden betaald tot weder by de Exercitien verschynd, doch ziek of uit de Stad zynde, zullen geen boetens plaats hebben, mits behoorlyk kennis aan den Kapitein word gegeven, en bewys van indispositie vertoond.

III. Iemand komende na het leezen der Cedul, of zonder behoorlyke Wapenrustinge, zal verbeuren een Officier 6 stuivers, een Schutter 3 stuivers, doch een half uur na het leezen der Cedul komenmende, zal voor absent gehouden worden, en de volle boeten moeten betalen, en zig niet in het gelid mogen vervoegen, dan met voorkennisse van den Kapitein, op een boete van 4 stuivers.

IV. De Onder-Officieren en Schutters zullen by alle gelegenheden het Commando en de correctie van de Officiëren moeten opvolgen en nakomen op een boete van 10 stuivers telken reize.

V. Eenmaal des Jaars na de ordinaire Exercitien zal een generaale Wapenschouw geschieden, waar op de Wapenen van alle de Schutters zullen worden geïnspecteerd en gevisiteerd, zullende de tyd daar toe by den Krygsraad ieder Jaar bepaald worden, en iemand zo Officieren als Schutters by de Wapenschouw absent zynde, zal verplicht zyn de dubbelde boeten, op de absentie by de Exercitien vastgesteld, te betalen.

VI. Niemand zal zig, dronken zynde, by eenige Exercitien of Wapenschouw mogen vervoegen, op een boete van 25 stuivers; ook zal in de geleederen geen Tabak mogen gerookt worden.

VII. Niemand, wie het ook zy, zal by de Exercitien of andere byeenkomsten in de Doelens de

HOORN. *Nieuw Reglem. voor de Schuttetye.*

Boomen, of Gebouwen mogen beschadigen of iemand onheus bejeegenen, slaan of met scherp aanvallen, alles op de boetens van zes Guldens.

VIII. Ieder tot de Exercitien gerequireerd, zal in ordentelyke kleeding daar by moeten compareeren.

IX. De Geweeren, die by het vuuren op de Exercitien mogten geweigerd hebben, zullen terstond moeten worden afgetrokken, en de overgehoudene Patroonen by het eindigen der Exercitien aan de Officieren moeten worden overgegeven, op een boete van drie Guldens, by elke Schutter te verbeuren, die hier in nalatig bevonden word.

Van Brand en andere Ongelegentheid.

Art. I. By voorval van Brand binnen deze Stad, deszelfs voorsteden of bannen van dien, zullen de Officieren en Schutters van die Compagnien, welke als dan volgens hun tourbeurt op de Brandwacht liggen, op de eerste trommelslag zonder het minste tydverzuim in hunne volle Wapenrustinge moeten komen op de Generaale Rendevous of verzamelplaats, op de Roodesteen, die der Oude-Doelen, voor de Waag, en die der Nieuw Doelen voor 't Collegie van Heeren Gecommitteerde Raaden om van daar met den Kapitein of mindere Officieren, die als dan præsent zyn, te gaan, om de vereischte dienst te doen, zullende de wachtaanzeggers gehouden zyn, aan de Kapiteinen, Lieutenants, Sous-Lieutenants en Vaandrigen, Lysten te overhandigen, van die Officieren en Schutters, welke tot voorschreeve Compagnien behooren, en niet verplicht zyn, aan de Brandspuiten te arbeiden.

II. De Tambours van voornoemde Compagnien, zo zy verneemen dat 'er Brand is ontstaan, zullen aanstonds op het kleppen der Brand of andere Klokken zig in tweeën verdeelen, en zullen de oudste van dezelve zig begeven ieder onder zyn eigen Vaan-

Vaandel op de verzamelplaats boven gemeld, en de jongste de trommel roeren in en door de wyken van hunne Respective Compagnien, slaande ieder afzonderlyk in zyn wyk, zullende in cas van Brand by Nacht, de Tambours van de Hoofdwacht, zonder eenige tydverzuim een aanvang maken met het roeren der trom, in de voorschreeve wyken, en daar mede continueeren, tot dat ieder derzelve door een der Tambours van die wyken zal zyn afgelost, in welk geval dezelve aanstonds naar de Hoofdwacht moeten wederkeeren, en de Tambours van die wyken, dezelve rondgeslagen hebbende, zig immediaat vervoegen by hunne Compagnien, by de Brand de Wachthoudende; zullende in cas de laastgemelde Tambours de Wacht mochten hebben, derzelver post op de Wacht, door twee Tambours der twee Compagnien, die volgens tourbeurt het eerste op de Brandwacht staan te komen, moeten worden waargenomen

HOORN. *Nieuw Reglem. voor de Schutterye.*

III. De Officier der Hoofdwacht zal op het eerste gerugt van Brand terstond (door iemand daar toe goedvindende) aan de Officieren op Brandwacht liggende daar van kennisse geven, gelyk ook aan de Wachtaanzeggers en Tambours.

IV. De Commandeerende Officiers zullen by de Brand komende, terstond de toegangen derwaards als mede de plaatzen daar het water gepompt word, bezetten, het onnutte volk afkeeren, en zullen de Schutters niemand door laten, dan die met een Brandpenning voorzien is, echter zullen de vrienden of goede bekenden der geenen, die in de Brand gezeten zyn, en van dienst kunnen wezen, ter discretie van den Commandeerenden Officier, worden door gelaten.

V. Ook zullen de Schutters geene, dan welbekende Perzoonen, met goederen (ter berging) van den Brand komende, zonder permisfie van een der Officieren laten door pasfeeren.

Hoorn. Nieuw Reglem. voor de Schutterye.

VI. Niemand zal zyn post gedurende de brand mogen verlaten, nog zig begeven in eenige kroegen of herbergen, onder wat voorwendzel het ook zoude mogen wezen, op een boete van 20 stuivers.

VII. Iemand zig in voorschreve cas geheel absenterende, zal verbeuren een Officier drie guldens, een Onder-Officier twee guldens, en een Schutter dertig stuivers, ten ware zyn absentie uit de Stad of indispositie behoorlyk konde aantonen.

VIII. De brand gedaan zynde, zal de Cedul worden gelegen, ter plaatse daar het den Commanderenden Officier zal goedvinden, en zal die geene, het zy Officier of Schutter, welke als dan (zonder speciale last of consent) niet præsent bevonden word, of schoon gedurende de brand tegenwoordig geweest zynde, vervallen in een boete by het 7 Articul bepaald.

IX. Alles wat hier boven Art. 1. 2. 3. 6. 7. en 8. in cas van brand is gestatueerd, zal ook plaatse hebben, wanneer onverhooptelyk eenige ongelegenheid ofte rustverstorende bewegingen binnen deze Stad mogten ontstaan, en de boetens by Art. 7. gesteld, in voorschreven geval dubbeld moeten worden betaald, en iemand in zodanig geval zig absenterende en overtuigd wordende zig op straat en onder de menigte bevonden te hebben, zal boven eene drie dubbelde boeten na bevind van zaken gecorrigeerd worden.

X. De Kapiteinen of Officieren met hunne Manschap ter plaatse, daar zamenrottinge is, gekomen zynde, zal hy de Huizen, die gedreigd of waar aan insultes geplcegd worden, doen bezetten, de t'zamen gekomen menigte nadrukkelyk en ernstig vermanen, zich van moedwil te onthouden, uit den anderen en naar hunne huizen te gaan, of by weigering uit een te dryven, die zich brutaal mochten gedragen, aanhouden en aan de Justitie overgeven, en zo de voorn. menigte zich mocht verstouten om resistentie te bieden of de Schutterye feitelyk te attac-

tacqueren, als dan geweld met geweld te keren, en voorts aan de Justitie in alles de sterke hand lenen; doch alles op de orde van de Heeren Burgemeesteren dezer Stad.

HOORN. Nieuw Reglem. voor de Schutterye.

XI. Vermits by bovengemelde gevallen zeer veel gelegen is, aan het behoorlyk uitvoeren der gegeven ordres, zullen zo Officieren als Schutters (schoon daar toe altoos verplicht) inzonderheid by evengemelde gelegenheden de bevelen en ordres van den Commanderenden Officier stiptelyk gehoorzamen en uitvoeren op een boeten van 3 guldens.

XII. Aan alle de Opper- en Onder-Officieren van de respective Compagnien, zal in cas van nood een bepaald getal losse en scherpe patronen worden ter hand gesteld.

XIII. Niet alleen, wanneer eenige onbehoorlyke of rustverstorende bewegingen ontstaan, maar zelfs wanneer dezelve met eenige grond te duchten zyn, zullen alle de Officieren van de Schutterye in de Stad en by der hand moeten blyven, ten einde zodanige ordres te executeren, als door Heeren Burgemeesteren naar tyds omstandigheden mochten worden gegeven.

XIV. Indien by voorval van brand te gelyk eenige onbehoorlyke of rustverstorende beweegingen mochten ontstaan, zullen op de ordre van Burgemeesteren terstond op den eersten Tromslag alle de overige Compagnien gewapend op de Rodesteen, als de gewone Loopplaats, Compareeren om de vereischte dienst te doen op de boetens als boven zyn gemeld.

XV. Zo by brand als andere ongelegenheden, zullen de naaste en overgeburen van de Huizen der genen, welke met brand of andere onheilen bezocht of gedreigd worden, van hunne Schutterlyken dienst in dezen vry zyn.

HOORN.

Nieuw Reglem. voor de Schutterye.

Van den Krygsraad.

Art. I. De Vergadering van Kapiteinen zal als voorheen, regulier de eerste Woensdag in ieder Maand des morgens ten elf uuren gehouden worden, voorts zo dikwils als den Præsident zulks nodig zal oordeelen; alles volgens de wetten en ordres by dat Collegie subsisterende.

II. Door dezelve zullen alle de Schutters worden aangenomen en onder den Eed gebracht, en die hunne tyd hebben uitgediend ontslagen worden, mitsgaders de uitkopen met de Wagtvryen gemaakt.

III. Aan de Kapiteinen zal de Huishoudelyke directie als voorheen alleen blyven gedemandeerd.

Van den Grooten Krygsraad.

Art. I. De grote Krygsraad zal als van ouds bestaan uit Heeren Burgemeesteren als Collonellen, de agt Kapteinen, Lieutenants, Sous-Lieutenants en Vaandrigs; en zal dezelve Krygsraad geadsisteert worden door een der Stads-Secretarissen, door wien de Notulen zullen gehouden worden, en de extensien der Resolutien gemaakt, en zo van het eene als andere aan Kapiteinen Copie gesuppediteerd.

II. Zullende den genen, welke in de voornoemde Krygsraads-Vergadering niet Compareerd, ten behoeve van de Doelens Cas verbeuren 20 stuivers, en te laat of een kwartier uurs na de gepræfigeerde tyd komende, elf stuivers, en zo iemand weg gaat, voor dat de Vergadering door het resumeren der Notulen behoorlyk is gesloten, zal mede verbeuren 11 stuivers, doch iemand ziek of uit de Stad zynde zullen voor die, geene boetens plaats hebben.

III. Alle zaken in voornoemde Krygsraad voorvallende, zullen by meerderheid van stemmen worden afgedaan, en zal een ieder Lid verplicht zyn, zich aan het geen alzo by meerderheid geconcludeert is te gedragen.

Van de Boetens.

Art. I. De Boetens zo wegens absentie op de Wacht als

als by de Exercitien voorvallende, zullen door de Wachtaanzeggers direct worden opgehaalt, en aan den Kapitein, by wien dien behooren, door dezelve ter hand gesteld, de Exercitie boetens terstond na de ontfangst, en de Wacht boetens zo dra de geheele Compagnie waar in die vallen zal hebben afgewaakt. *HOORN. Nieuw Reglem. voor de Schutterye.*

II. Alle de boetens by dit Reglement bepaald (uitgenomen die, welke by het houden van den grooten Krygsraad komen te vallen) zullen zyn ten behoeve van de Compagnien, waar onder dezelve behoren, om in der tyd weder te worden uitgekeert na aftrek van het geene, dat altoos ten behoeve van de Doelens Cas, als anders van Wacht en andere boetens is afgetrokken.

III. Aan ieder der Opper- en Onder-Officieren zal een Exemplaar van dit Reglement worden ter hand gesteld: ook zullen 'er altyd eenige op Wacht liggen, ten dienste van de Officieren en Schutters.

Formulier van den Eed voor de Schutterye.

„ Ik belove en zwere, gehouw en getrouw
„ te zullen zyn aan de Constitutie en Regeerings-
„ form van den Lande van Holland en West-Fries-
„ land, bestaande in de Hoogste en Souveraine
„ Overheid van Hun Ed. Gr. Mog. de Staten van
„ denzelven Lande, met het Erfstadhouder-, Gou-
„ verneur-, Kaptein- en Admiraalschap Generaal,
„ erflyk in het Doorluchtig Huis van Orange, zo-
„ danig als hetzelve in hunner Ed. Gr. Mog. Re-
„ solutien van den Jare 1747 is opgedragen, en by
„ den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder in den
„ Jare 1766 aanvaard." Voorts aan de Edele Groot Achtbare Heeren Burgemeesteren en Collonellen dezer Stad, derzelver bevelen te zullen gehoorzamen en achtervolgen, mitsgaders aan de Respective Kapiteinen van de Burgerye, en wel specialyk den Kapitein onder wiens Compagnie ik zal behoren, alle overlast, geweld en ongehoorzaamheid te helpen we-

HOORN. *Nieuw Reglem. voor de Schutterye.*

weren, de Privilegien en geregtigheden dezer Stad, voor zo verre dezelve nog in observantie of gebruik zyn, en niet inlopen tegens de tegenwoordige hier voorgenoemde Constitutie en Regeeringsform, in alle manieren voor te staan, en verder te doen dat een goed en getrouw Schutter schuldig is en behoord te doen.

Zo is 't, dat wy het voorenstaande in overweging nemende, na ingenomen advis van onze voorn. Commissarissen, hebben goedgevonden het voorschreven Reglement in alle deszelfs delen te approberen en welgem. onze Commissarissen te gelasten, om het zelve in train te brengen en de Officieren, Onder Officieren en Schutters den daar by vermelden Eed af te nemen.

Gegeven in 's GRAVENHAGE den 24 Mei 1788.

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekent*)

T. J. DE LARREY.

P U R M E R E N D E.

Den 27 dezer maand is door de Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorl. Hoogheid, de verandering onzer Regeering in dezer voege verrigt: dat als Vroedschappen zyn ontslagen, de Heeren *Simon Appel*, *Jan van der Voorn*, Dr. *A. J. Menger*, *Adam*

Lug-

Lugtig, *Albert Louwe*, *B. Sudema*, *Sybr. van der Burgh* en *Klaas Schoorn*, zynde de Heer *Kool* overleden. De aangebleven zyn de Heeren *Pereboom*, *Ryming Tambour*, *Jan Peert*, *Wormer* en *Van Goor Hinlopen*. De nieuw aangestelde, de Heeren *Van Slype*, *M. Beudeker*, *Jan Breek*, *Jan van Balen*, *Corn. van Ginkel* en *Van der Kolk*, zynde de drie plaatsen onvervuld gebleven. Voorts zyn aangesteld tot Burgemeesteren de Heeren *Jan Peert*, *Wormer*, *Van Slype* en *M. Beudeker* Tot Scheepenen de Heeren *Jan Breek*, *Van Balen*, *Corn. van Ginkel*, *H. van der Kolk*, *M. Koning*, *Corn. Pereboom* en *Corn. Kort*. Als Gecommitteerden Raad tot Mei 1791, de Heer *Pereboom* in plaats van den Heer *Appel*. In de Admiraliteit in het Noorder-Kwartier de Heer *Van Goor Hinlopen*. Tot Ontvanger van de Verponding, in plaats van den Heer *Menger*, den Heer *Jan Peert*. Tot Thesaurier, in plaats van den Heer *Lugtig*, den Heer *Wormer*. Tot Heemraden van de Purmer de Heeren *Enge Wormer* en *Jan Breek*. En als Pensionaris ter dagvaart de Heer Mr. *Martinus Copius Pereboom*. PURMERENDE.

MEDEMBLIK.

In de dagpapieren was deze bekendmaking geplaatst.

Word by dezen geadverteerd, dat het Vaar-Water de Gammels, strekkende van 't Zuid einde van het Vlaacq, na de Haven der Stad Medemblik, ten dienste der Navigatie dezer Landen, op den 30 April,

MEDEMBLIK. April, dezes Jaars, is Betond en Bebakend, aan de Westzyde van gemelde Vaar-Water, met drie witte Tonnen, en de Oostzyde, met drie Bakens, leggende de eerste Ton, van 't Vlaacq af op 14 voeten, de Tweede op 13½ voet, en de Derde op 16 voeten, en 't Eerste Baken, van het Vlaacq af op 16½, de Tweede op 15½ en het Derde op 17 voeten Water diepte, zynde de Wind by de Bebaking N. O. en 't Gety half van vloed.

ZEELAND.

MIDDELBURG.

Door de Staten van deze Provincie, de waardigheid van eerste Edele van Zeeland aan Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Prinse Erfstadhouder en derzelver Afkomelingen erffelyk zynde aangeboden, is door Zyne Hoogheid aangenomen, zo als blykt uit dit

EXTRACT *uit het Register van de Resolutien der Heeren Staten van* ZEELAND.

Den 1 *Mei* 1788.

Is gelezen een Missive van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heer Prins van Orange, geschreven in 's Hage den 21 Maart jongstleden, waar by in antwoord op Hunner Ed. Mog. Missive van den 18 January dezes Jaars, accepteert de aan Hoogstdenzelven gedane offerte, tot het Erflyk verklaren van den staat en kwaliteit van eersten Edele dezer Provincie, in de wettige descendenten van het Huis van Orange: Waarop zynde gedelibereerd, is met eenparige bewilliging van alle de Leden, deze Verga-

gadering Composerende, goedgevonden en verstaan, dat, uit Contemplatie van de Hooge Geboorten, notabelen diensten en zonderlinge hoedanigheden, die het kenmerk zyn van het Huis van Orange, den staat en kwaliteit van Eersten Edele van deze Provincie, even als zulks ten opzigte van Zyne Hoogheid den Heer Prins *Willem den III.* heeft plaats gehad, ook met betrekking tot Zyne Hoogheid den Heer Prins *Willem den V.* by ampliatie van vorige opdragt aan Hoogstdezelve, als nu Erflyk zal worden verklaard, gelyk Hun Ed. Mog. zulks verklaren by deze, in die wettige afstammelingen van deszelfs Huis, aan welken het Stadhouder-, Kaptein-Generaal- en Admiraalschap van deze Provincie, den 30 November 1747, door Hun Ed. Mog. mede Erflyk is opgedragen; dat nogthans deze delatie geschiedt onder inhæsie van vorige gedane verklaringen, en onder dezelfde bepalingen, in der tyd, als vermeld zyn in de Resolutie van den 1 November 1751, waar by aan den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder den gemelden staat en kwaliteit van Eersten Edelen is gedefereerd. En zal van deze perpetuëele opdragt, acte in behoorlyke forme, onder het groot Zegel van de Provincie, ten behoeve van Zyne Hoogheid den Heer Prins *Willem den V.*, en deszelfs wettige descendenten worden gedepecheerd.

MIDDELBURG.

De post van Eerste Edele aan Zyne Hoogh. erffelyk opgedragen.

Hun Ed. Mogende de Heeren Staten van Zeeland, hebben den 15 Mei, eene gewone ligting van een millioen Guldens tot drie ten honderd vastgesteld, zullende daarin kunnen worden gegeven schuldbrieven van verschillende ligtingen, à twee ten honderd met een derde, en à twee en een half ten honderd met de helft, die der Loteryen uitgezonderd.

De

MIDDELBURG.

De Heeren Staten dezer Provincie hebben ter Vergaderinge der Algemeene Staten aangedrongen, op het afdoen van het werk der Provinciaale Quota's, zeggende in derzelver verklaring deswege: „ Dat Hun Ed. Mog., „ om te toonen, van welk aanbelang dit ten opzigte van hunne Provincie en voor het gantsche Bondgenootschap is, aan hunne Mede-Bondgenooten representeeren, dat het met den gedelabreerden staat hunner Provinciaale financien tot dien trap van laagte gekomen is, dat, willen zy zig voor God en de nakomelingschap onverantwoordelyk stellen, zy zig eindelyk in de onvermydelyke noodzaaklykheid bevinden, van te declareeren: dat, zo onverhoopt het werk der provinciaale Quota's, geduurende den loop van dit jaar niet gereguleerd kan worden, op eenen voet, geëvenredigd naar het ware vermogen hunner Provincie, zy van het volgende Jaar 1789 zullen afwyzen alle zodanige posten, op de ordinaire en extraordinaire staten van oorlog, als het vermogen hunner financien te boven gaan, waar van Hun Ed. Mog. aan den Raad van State de opgave zullen doen, ten einde zich in het formeeren van de volgende staten van oorlog daar na te kunnen reguleeren, met den 1 October aanstaande, ten zy men voor gemelden tyd, op goede gronden, eene vruchtbare afkomst van zaken konde verwachten."

UTRECHT.

U T R E C H T.

U T R E C H T.

Den 29 der voorgaande maand April, wierdt alhier wegens het dragen van Oranje deze Publicatie afgekondigd: U-TRECHT.

Schout, Burgemeesteren en die van den Gerechte der Stad Utrecht met veel misnoegen vernemende, dat, niet tegenstaande de ernstigste vermaninge, dezen aangaande by Publicatie van den 14 December 1787 gedaan, echter verscheidene onbedachtzame of kwalykgezinde lieden langs de publieke straten en wegen zich vertoonen, mitsgaders zich in herbergen en kroegen begeven, zonder van eenig zichtbaar Orangeversiersel voorzien te zyn, waardoor telkens gelegenheid gegeven wordt tot allerlei rustverstorende moeilykheden, hebben, ter voorkominge van de onaangename gevolgen, welke uit zulk eene eigendunkelyke versmadinge van den welmenende raad van Myne Heeren van den Gerechte, en welke versmadinge Hun Ed. Achtb. over 't algemeen, niet anders dan als eene opzettelyke leuze van verderflyke partyschap konnen beschouwen, dagelyks meer en meer te duchten staan, goedgevonden, gelyk Hun Ed. Achtb. goedvinden by deze, op speciaal verzoek van de Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap dezer Stad, vervat by Resolutien van den 28 dezer, allen en een iegelyk wel scherpelyk te verbieden, zich langs 's Heeren straten of wegen, of ook in eenige publieke plaatsen, binnen deze Stad of derzelver Vryheid te begeven, zonder van een zichtbaar Orangeteken, 't zy eene Kokarde of Strik op den Hoed, 't zyn een Lint op de Borst, voorzien te zyn, op poene van telkens, by nalatigheid hieromtrent, te zullen verbeuren eene boete van twee Zilveren Ducatons;

 waar

U-TRECHT.

Public. tot het dragen van een Oranje-teken.

waar van de eene helfte zal komen ten profyte van de Aalmoesenierskamer dezer Stad, en de wederhelfte ten behoeve van den geene, die de calange doen zal; en worden tot het bekeuren deswegens geauthoriseerd de Substitut-Schout, nevens den Deurwaarder van den Heere Hoofd-Officier, mitsgaders de verdere dezer Stads Deurwaarders, Letterdienaars, Boden en Dienaars van de Justitie.

Blyvende niettemin alle vorige Publicatien tegen het voeden en voordzetten van partyschappen, het daartoe aanrichten en bywoonen van schadelyke Conventiculen, het schimpen, smaden, schelden, en het plegen van feitelykheden aan iemands Persoon, huis of goederen, op de straffen daar by bepaald, in hare volkomene kracht.

En op dat niemand hier van onkundig zy, zal deze worden afgekondigt, gedrukt en aangeplakt, naar behooren.

Aldus gearresteerd by Myne Heeren van den Gerechte voorn., den 29 April 1788.

In kennisse van my,

C. A. V. WACHENDORFF.

En, ten zelfden dage, van den Stadhuize alhier gepubliceerd, by my ondergeschreven Deurwaarder,

(*more solito*)

CORN. BOR.

Op den 1 Mei zyn de vier Compagnien Pruissisch Voetvolk, welken te Woerden krygsbezetting hebben gehouden, benevens alle de nog hier te lande overig zynde Ebensche Husfaren, 's middags voor

de-

deze Stad gekomen. Dezelven betrokken voor dien dag hunne kwartieren in de Voorsteden, en zetteden den volgenden ochtend vroeg, hunnen tocht verder voort over Amerongen. 't Pruisfiesch Krygsvolk, 't welk te Amsteldam, zedert de maand October des verleden jaars, de Leidsche Stadspoort hadt bezet gehouden, en reeds den 29 April was afgetrokken, is over de Bildt getrokken, gelyk ook de bezetting van Nieuwersluis, allen naar Kleefsland. Utrecht.

Den 5 Mei is in den grooten Kerkenraad van Predikanten, Onderlingen en Diakonen, eene Resolutie van de Vroedschap dezer Stad voorgelezen, waar by Hun Ed. Gr. Achtb. verzoeken, by de aanstaande verandering van den Kerkenraad geen Ouderlingen of Diakonen te verkiezen, die in de dagen der verledene onlusten hadden medegewerkt tot ondermyning van de wettige *Constitutie.*

Het is eene provinciale wet, dat geene Ontvangers van 's Lands middelen, wanneer die teffens Regeeringsleden, zyn, in deze laatste betrekking ter Staatsvergaderinge kunnen verschynen, nadien zy zelve onmiddelyk in dienst van Hun Edele Mogende zyn. Het was ook uit kracht dezer Resolutie, dat de Staten, wegens den tweespalt te Amersfoort vergaderd, wanneer in den verleden jaare alhier eene zogenaamde Staatsvergadering wierdt aangelegd, ten opzichten van den Heer *Van*

U-TRECHT. *Boetzelaar* aanmerkten, dat die Heer onmooglyk het Lid van de Ridderschap konde verbeelden, mogende hy, als Ontvanger zynde, niet eens ter vergadering van Staat verschynen. Het was derhalven een groot gebrek, daar men de wapens tot verbeteringe der misbruiken op nam, zelve zich aan misbruik schuldig te maken. Deze uitsluiting van Ontvangers uit de vergadering der Staten, scheen door gewoonte ook toepasselyk gemaakt te zyn op de Stads Vergadering, alwaar de gemelde Ontvangers niet verscheenen, ten zy ze teffens leden van Stads bestuur waren. Doch door Hun Ed. Gr. Achtb. de wetten en placaten van den Lande nagezien en bevonden zynde, dat 'er geene was, welke zulks verboodt, en tevens in aanmerking zynde genomen, dat de Gecommitteerdens uit de Vroedschap tot de openbare verkopingen, en ook die tot de invordering van de gemeene middelen, wel ter Stadsvergadering worden toegelaten, zo is nu by Resolutie van Hun Ed. Gr. Achtb. voortaan den Ontvangers van 's Lands middelen, tevens leden van de Vroedschap zynde, de bevoegdheid toegekend, om in de laastgemelde betrekking in den Raad zitting te hebben.

In de voorgaande maand April hebben wy gezien, hoe de Staten van Utrecht die van Holland, den 2 April, geantwoord hadden, omtrend de vordering van geschut en ander oorlogstuig. De Staten van Holland bleven niet in gebreken, en zonden dien van Utrecht den

den 16. Mei een wederantwoord toe, het welk wy hier te voren onder 's GRAVENHAGE hebben medegedeeld.

De Stadhouderlyke perfonen zyn met derzelver gevolg, den 29 Mei des morgens ten zeven uuren, in deze Stad gekomen, en hebben, na het ontbyt genomen te hebben by Mevrouw *Godin van Boelestein*, zonder langer oponthoud, de reis naar 't Loo verder voortgezet.

F R I E S L A N D.

LEEUWARDEN.

Den 6 Mei was den dag, op welken het gefchenk van twintig koperen trommen, door 't Collegie der Ed. Mog. Heeren Gedeputeerde Staten, uit naam der Ed. Mog. Heeren Staten dezer Provincie, aan de Schutterye van Leeuwarden, uit hoofde van hare betoonde yver en vredensgezind gedrag in de dagen der algemeene onlusten, byzonder in het laatst verlopen jaar betoond, gedaan, aan dezelve plechtig wierdt overgegeven.

's Namiddags ten twee uuren vergaderden tot dien einde alle de Espels voor hun vaandels, trokken van daar met flaande trom en vliegend vaandel naar het Tournoiveld; het bataillon aldaar gemaakt zynde, trok men in die orde naar de lange Piep. Daar gekomen zynde, wierden de oude trommen gebragt op

LEEU-WAR-DEN. de Stads-Waag, van waar de nieuwen wierden afgehaald en voor het front gesteld; waar op een kring gemaakt zynde, uit naam van de Staten gemeld geschenk, met een aanspraak door den Collonel, aan de schutterye wierdt overgegeven.

Vervolgens trok de Schuttery in orde af langs de St. Jacobstraat, de Orange-Ewal, door de Koningsstraat tot voorby 't Collegie, op welks Bordes zich bevonden de Ed. Mog. Heeren Gedeputeerde Staten, wordende met sponton en vaandel plechtig begroet. Voorts nam zy den marsch langs de Oosteren Peperstraat over de Lange Piep door de Weert voor by 't Stadshuis, op welke den Wel Ed. Achtb. Magistraat dezer Stad vergaderd zynde, mede op gelyke wyze wierdt begroet. Eindelyk nam men den tocht weder tot op de Lange Piep, van waar ieder Espel met zyn vaandel aftrok, en de schutterye, welke alle fraai was uitgedoscht, door hunne officieren vriendelyk wierden bedankt.

Hoe verre de onlusten ook in deze Provincie in 't afgelopen jaar geklommen waren, is op zynen tyd gebleken. Wanneer eenige personen, te Franeker, Staten vergadering hielden, hebben verscheidene persoonen aanmerkelyke rollen gespeeld, van welken sommigen met de omwenteling zyn uitgeweken, anderen gevat en in hegtenis gebragt. Na de omkeering van zaken, zyn door den Procureur-Generaal voor het Hof van Justitie, tegen verscheidene personen lyfstraffelyk rechts-

ge-

gedingen aangevangen, en dus zyn verschei- LEEU-
dene voorgemelden Hove gedagvaard: gelyk WAR-
als *Hajo Tuynhout*, *Pieter Fontein*, *Pau-* DEN.
lus Cornelis Scheltema, *Adrianus Alma* en *Johannes Lambertus Huber*. De Dagvaarding of *Citatie* tegen *Hajo Tuinhout*, Advocaat te Franeker, is gedagtekend den 7 Mei 1788, en van dezen inhoud:

Willem by der Gratie Gods Prince van Orange en Nassau &c. &c. &c. Erfstadhouder Kaptein-Generaal en Admiraal; Mitsgaders de Raden geordonneert in Vriesland, *Thys Cootstra* Deurwaarder van dezen Hove, Salut; Alzo de Procureur-Generaal dezer Landschappe Rat. Off. Ons by Requeste heeft te kennen gegeven, hoe dat Dr. *Hajo Tuinhout* woonagtig te Franeker, was geweest een voornaam aanhanger van de Rebellie, door welke deze Provincie in het gepasseerde Jaar, wanneer eenige Personen op eigen authoriteit een afzonderlyke Vergaderinge te Franeker hadden belegd, en zig de kwaliteit van Staten dezer Provincie aangematigd, zeer was geschokt, en tot aan den oever van deszelfs ondergang gebragt geweest: Dat gedagte *Hajo Tuinhout* benevens meer anderen in naam van de Officieren, onder Officieren en verdere dienstdoende en Honoraire Leden, van het genootschap van Wapenhandel te Franeker, als daartoe speciaal geauthoriseerd, mede op den 26 Augustus 1787 had ondertekend, een Adres of Request aan de Edele Mogende Heeren Staten van Friesland. Dat teffens door een menigte andere Lieden meest alle Officieren van de toen aanwezende Vry-Corpsen, Adressen, zo gedrukt als geschreven, alle van denzelfden inhoud als het gemelde was ondertekend, en, gelyk mede het gemelde door gedagten *Hajo Tuinhout* ondertekend, gelyktydig ter Staatsvergaderinge waren ingegeven, strydig met het Placaat van

LEEU-WAR-DEN.

Citatie tegen Hajo Tuinhout.

den 25 September 1786, gelyk de ondertekenaars zelve in hunne Adresſen erkenden; dat *Hajo Tuinhout* en de verdere Ondertekenaars, door het gelyktydig inleveren van hunne Adresſen, dezelve daar door, als behelzende de Stemme der Natie, hadden willen doen gelden, en doorgaan; Dat dezelve in de beledigendſte bewoordigen, in gedagte Adres de intrekking van gemelde Placaat hadden verzogt, als mede van het tweede Placaat, van denzelfden 25 September 1786 breder in gedagte Adres vermeld, gelyk mede ook de intrekking van het Verbod van invoer van Krygsvoorraad, en van het Manœuvreren met het Kanon. Dat dezelve zig in gedagte Adres ten hoogſten beklaagden, over de Edele Mogende Heeren Staten, om dat dezelve hadden kunnen reſolveren om zeker Protest in 's Lands Reſolutieboeken den 26 July 1787 aangetekend, in handen van den Suppliant te ſtellen, om het regt der Heerlykheid dien te neffens waar te nemen, dat gedagte *Hajo Tuinhout cum ſoc.* in hun Adres verklaarden: Dat zy volledige kennis droegen van het Protest, en den aankleve van dien, en het zelve woordelyk voor hunne rekening namen, als hunne Eigene waarachtige gevoelens behelzende: Dat gemelde protest tegens de wettige genomen Staats-Reſolutien was vervat in de honendſte bewoordingen zo tegens de Souveraine Vergaderinge van Hooggedagte Heeren Staten, als tegens den Perſoon van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heere Prince Erfſtadhouder, direct geſchikt, om de goede Ingegezetenen te misleiden en tegens de Regeering op te zetten. Dat dezelve op een zeer lædeerende wyze inſteerden, om gedagte Reſolutie in te trekken, en verklaarden: dat gelyk alle Staatsleden van hunne Committenten by de procuratie verkregen hadden belofte en toezegginge van ſchadeloosſtellinge, zo wanneer hunne procuratien niet te buiten gaande, hun iets deswegens mogte overkomen, desgelyks de meeſte hunner alle hulp en onderſteuning reeds

voor langen tyd hadden toegezegd aan gemelde Staats-Leden, wanneer zy in het employ van regtmatige middelen ten behoeve van de belangens dezer Provincie mogten worden geïncommodeert. Dat *Hajo Tuinhout* benevens de andere Ondertekenaars, die hulp en onderſteuninge op gelyken voet aan dezelve Staatsleden, en aan alle andere brave Regenten (waar door zy Regenten van die zelfde party verſtonden) by herhalinge toezeiden en aanboden. Dat gedagte *Hajo Tuinhout* was geweest, een Lid van het Defenſie-Wezen, te Franeker, mede de Vergaderingen van dat Defenſie-Wezen aldaar in de maanden Auguſtus en September 1787 had by gewoond, ook terwyl gearreſteerde Perſonen wierden verhoord, onder anderen de Ammunitie Meeſter dezer Provincie over zyn last van de Edele Mogende Heeren Gedeputeerden Staten ontfangen, en over zaken zyn Ampt betreffende aldaar wierde ondervraagd en geëxamineerd. Dat gedagte *Hajo Tuinhout* als Lid van gedagte Defenſie-Wezen mede de Stad Franeker van Ammunitie van Oorlog had doen voorzien, Auxiliairen ingenomen, en de Stad door het aanleggen van Batteryen, en het plaatſen van Kanon op dezelve had in ſtaat van Defenſie doen ſtellen. Dat dezelve insgelyks op den 27 Auguſtus 1787, zittende in de Vergaderinge van gedagte Defenſie-Wezen, niet alleen had geweigerd, het tegens de Placaten van den Lande ingevoerde Kanon, en Ammunitie van Oorlog, aan de Deurwaarders door de Edele Mogende Heeren Gedeputeerde Staten van Friesland na Franeker gezonden, om het zelve van daar naar Leeuwarden te transporteeren, te laten volgen, maar dat dezelve mede in de Vergaderinge had geconcludeert, om Alarm te laten ſlaan, 't welk dan ook ten gevolge had gehad, dat die Alarm-Trom wierde geroerd, en alle gewapende zig naar hunne Loopplaats hadden begeven, en de Deurwaarders benevens de Dienaren van de Crimineele Juſtitie, onverrigter zake

LEEUWARDEN.

Citatie tegen Hajo Tuinhout.

LEEU-WARDEN.

Citatie tegen Hajo Tuinhout.

hadde moeten vertrekken. Dat *Hajo Tuinhout* op den 5 September 1787, op een zeer onwettige en oproerige wyze te Franeker was verkoren tot Raad in de Vroedschap aldaar, in plaats van Jr. *Lamoraal Joachim Johan Kengers*, die op een gelyke onwettige en oproerige wyze uit de Regeering aldaar mede door gedagte *Tuinhout* was geremoveerd. Dat *Hajo Tuinhout* zig voornoemde verkiezinge tot Raad in de Vroedschap had laten welgevallen en daar op den Eed, als Raad in de Vroedschap had gedaan en in die kwaliteit gefungeerd: Dat *Hajo Tuinhout*, schoon twee maal by open Acte geciteert, om op den 3 en 7 September 1787 in 's Hofs Vertrekkamer te compareeren, egter daar aan niet had geöbedieert. Dat dezelve, schoon als Advocaat voor dezen Hove onder Solemneelen Eede beloofd had, de tegenwoordige staat van Regeeringe getrouw te wezen, en te zullen openbaren, het geen hy bevinden zouden by iemant daar tegen geattenteert te worden, tegens dezen Eed zig niet had ontzien; op den 6 September 1787 te Franeker mede in naam van het Genootschap aldaar te ondertekenen een zeer oproerig Declaratoir aan de prætense Staten te Franeker vergadert, behelzende vooreerst een klagte over eene onlydelyke overheersching van een Staats-Regeeringe, alleen geschikt om de vryheid te onderdrukken, het welk dan verders met de hatelykste Couleuren tegens de wettige Overheden dezer Lande wierd afgeschildert; Dat verders de prætense Staten te Franeker wegens hare oproerige ondernemingen, niet alleen in gedagte Declaratoir zeer wierden geprezen, en tot het voortzetten daar van aangemoedigd, maar dat gedagte Dr. *Tuinhout* mede in de naam van voornoemde Genoootschap daar in zeiden; Dat zy zworen geen andere Overheden te kennen, dan gedagte pretense Staten te Franeker, die zig zo manmoedig voor de belangens van een getrapt, en getergd volk in de bresse hadden durven stellen; Dat zy zwoeren, de orders van de prætense Sta-

Staten heilig te zullen opvolgen; Dat zy zwoeren malkanderen trouwe, en nimmer uit malkanderen te zullen gaan, voor en aleer zy de goede zaak hadden doen triumpheeren, en gedagte Staten; die zy daar hunne wettige overheid noemden, in vrede en rust zouden zien regeren; zwoeren eindelyk de Persfonen en Goederen van gedagte prætense Staten in hunne protectie te zullen nemen, en in al het ongemak dezelve deswegens over komende, met hun te zullen delen, met belofte en aanneeminge, om niet te zullen rusten, voor dat alles vier dubbeld op de bewerkers van het kwaad zoude zyn verhaald en gewroken; Dat gedage *Hajo Tuinhout*, op den 25 September 1787, in de Vergaderinge van gedagte Defensie-Wezen te Franeker, mede had ondertekend en verzonden ééne Missive aan den Heere Grietman *Johannes Casparus Bergsma*, als eerste Heer van het Mindergetal, waar van teffens eenige Copien aan veele Leden van de Regeeringe in deze Provincie waren gezonden, waar in dezelve benevens de Leden van het Defensie-Wezen zig eenparig hadden schuldig gemaakt aan de verfoeyelykste lasteringen, en gruwelykste bedreigingen aan eenige Regenten, om het op hunne Personen te zullen verhalen, en derzelver bezittingen te zullen verwoesten, en alles wat van hun was in vuur en vlam te zetten, en het geheele Land te zullen inunderen; Dat gedagte Dr. *Tuinhout* was geweest Officier onder het Vry-Corps of Exercitie-Genootschap te Franeker; dat dezelve, na dat by Placaat van den 4 September 1787, alle Vry-Corpsen en Exercitie-Genootschappen in deze Provincie waren gedissolveerd, met verbod aan dezelve, en aan de particuliere Leden van dien, om gewapend op straten of wegen te komen, egter in de Wapenen met gedagte Exercitie-Genootschap van Franeker was gebleven, en in de oproerige bewegingen in de Maand Sept. 1787, te Franeker niet alleen als Officier had gefungeert, maar dat dezelve ook in die Maand te Stiens

LEEUWARDEN.

Citatie tegen Hajo Tuinhout.

de

LEEUWARDEN.

Citatie tegen Hajo Tuinhout.

de Commando had gevoerd over eene menigte Gewapende Manſchappen, die zig van Franeker, en uit eenige omliggende plaatſen aldaar hadden te zamen gevoegd; Stiens in bezitting genomen, en door het aanleggen van eene Batterye, en het maken van Borstweeringen en verdere Verſchanzingen, als mede door het opbreeken van Bruggen en doorgraven van Publieke wegen verſterkt, en ook aan de aannaderende Militie van dezen ſtaat onder Commando van den Heere Prince *Van Waldeck* eenige Reſiſtentie met het Kanon gedaan; dog zeer ſpoedig met agterlatinge van het Kanon de vlugt hadden genomen. Vermits nu door al het voorn. gedagte *Hajo Tuinhout*, zig aan een aller gevaarlykst Gewapend oproer tegens de Staten des Lands en hare Regenten had ſchuldig gemaakt, en zig thans door den vlugt buiten deze Provincie had geabſenteert; en het Hof na bekomene Præparatoire Informatien Priſe de Corps tegens gedagten *Hajo Tuinhout* had verleend, en na zulks den Suppliant gelast denzelven ex Officio Criminaliter te Actioneeren, en hetzelve waren zaken van zeer kwaden gevolgen, anderen ten exempel, ten hoogſten ſtrafbaar, zo verzogt de Suppliant zeer gedienſtig, tegens gedagten *Hajo Tuinhout* woonagtig te Franeker, dog nu extra Provinciam zig ophoudende, Onzer proviſie van Citatie by Edict in forma, om ten dage dienende in Perſoon op de criminele rolle van den Hove van Friesland te compareeren, omme als dan daar toe des Suppliants en Klagers eisch en concluſie zo ten principalen als nopens de proviſie te aanhooren, Q. F. &c. waar op by Ons op den 2 Mei 1788 is verleend, Fiat Citatie by Edict in forma. Zo is 't, dat wy U Ordonneeren en belasten, daar toe committeerende by dezen, dat gy U transporteert op de uiterſten Palen van dezen Provincie, naast aan de plaats, alwaar meer gedagte *Hajo Tuinhout* zig ophouden mogte, dog anderzints te Franeker in deze Provincie woonagtig, en denzelven Citeert en ver-

verdagvaart, omme in Persoon voor Ons in de Cancellarye binnen Leeuwarden te compareren, op al zulke en gelegen dage als gy hun voor den eersten, tweden, derden, en eindelyken Peremptoiren Regtdag benoemen zult, omme te aanhooren zodanigen eisch en conclusie, als de Supplt. en Klager als dan zal willen doen nemen en gebruiken, daar tegens te zeggen voorts procederen, en in de zake zien ordonneeren zo na rechten behoren zal, met Intimatie indien hy komt, ofte niet, dat wy evenwel in de zake zullen laten geschieden dat recht is, des dat gy gehouden zyt, na gedane Citatie by Edict aan meer gedagten *Hajo Tuinhout*, by U Missive een Copia van dezen onder uw hand gecollationeerd over te zenden, ten einde hy in toekomende tyden dezen aangaande geene ignorantie hebbe te prætendeeren: welken Exploict by U alzo gedaan, Wy van zulken waarde zullen houden, als of 't zelve by U in Persoon ware gedaan, Ons U wedervaren pertinentelyk relaterende. Gegeven in de Cancellarye binnen Leeuwarden, onder het Secreet Signet 't welk men in dezen Hove gebruikende is.

LEEUWARDEN.

Citatie tegen Hajo Tuinhout.

Actum den 7 May 1788.

Ter Ordonnantie van den Hove.

S. FABER.

Van dezelfde dagtekening was de navolgende *Citatie* tegen *Pieter Fontein*.

Willem by der Gratie Gods Prince van Orange en Nassau &c. &c. &c. Erfstadhouder Capitein-Generaal en Admiraal; mitsgaders de Raaden Geordonneert in Vriesland, *Jan Hendrik van Hateren* Deurwaarder van dezen Hove, Salut: Alzo de Procureur-Generaal dezer Landschappe Rat. Off:

LEEUWARDEN.

Citatie tegen P. Fontein.

Off. Ons by Requeste heeft te kennen gegeven, hoe dat *Pieter Fontein*, woonagtig onder de Klokslag of Jurisdictie van Franeker, was geweest een voornaam aanhanger van de Rebellie, door welke deze Provintie onlangs, en wel voornamentlyk in de Maanden Augustus, en September 1787, wanneer eenige Persoonen op eigen authoriteit tot Franeker eene afzonderlyke byeenkomst hebben opgerigt, en zig onwettig gequalificeert als Staaten dezer Provintie, zo ongelukkig was geschokt, en aan den Oever van haar ondergang gebragt geweest. Dat gedagte *Pieter Fontein* benevens de geweezen Grietman *Arend Julianus Carel de Beere*, op den 30 Augustus 1787, op order van het Defensie-Wezen te Franeker, den Lands Ammunitie-Meester *Ennius Harmen Bergsma*, die op speciale order van de Edele Mogende Heeren Gedeputeerden Staaten dezer Provincie naar Harlingen was geweest, en om de laagen van gedagte Defensie-Wezen te ontgaan, zyn terug reize over Makkum hadde genomen; beide met Pistolen gewapend, op de Publique weg, tusschen Wons en Witmaarsum, hadden genoodzaakt zyn Rytuig te verlaten, en by hun in de Wagen over te gaan, en den zelven alzo gevangen naar Franeker had gevoerd, en aan het Defensie-Wezen aldaar hadden overgegeven, terwyl ook een weinig van die plaatze op gedagte weg een Detachement gewapende Manschappen van Vry-Corporisten van Wonseradeel zig ten gelyken einde by hun had vervoegt; dat *Adrianus Alma*, en *Pieter Fontein* gelast om uit naam van gedagte prætense Staten te Franeker, de Lands Collect-Penningen te Sneek op te haalen, zig ten dien einde ook derwaards hadden begeeven, en op den 16 September 1787 aan het Defensie-Wezen te Sneek, kennisse van hun last hadden gegeven, en van het zelve adsistentie van eenige gewapende Manschappen hadden verzogt, en bekomen. Dat *Pieter Fontein* en *Adrianus Alma*, toen des avond en in den

den nagt tusschen den 16 en 17 September 1787, met assistentie van een detachement gewapende Manschappen, onder commando van één Officier, zig naar de Huizen van de Collecteurs van 's Lands Middelen en Impositien, te Sneek hadden begeeven, het detachement voor de Huizen der Collecteurs doen plaatsen en de Collect-Penningen van de Collecteurs, op voorschr. geweldige wyze, zelfs van eenige onder zwaare bedreigingen uit naam van gedagte prætense Staaten hadden afgeëischt, genoomen, of ontvangen. Dat dezelve, op voorschr. wyze des avonds ongeveer ten 10 uuren zyn gekomen aan het Huis van den Vroedsman en Collecteur *Loris Olivier*, en van denzelven als Collecteur van het Gemaal de Collect-Penningen hadden afgeëischt, dog niets konden bekomen, denzelven hadden doen beloven geene Collect-Penningen naar Leeuwarden te zullen zenden. Dat dezelve, op gelyke wyze op dien avond waren gekomen ten Huize van den Collecteur *Goykema* aldaar, en de Collect-Penningen van deszelfs Vrouw hadden afgeëischt, dog wegens absentie van deszelfs Man niets bekomen. Maar dat dezelve, op voorschr. geweldige wyze van de navolgende Collecteurs te Sneek, onder Acte van guarand en quitantien, in dien nagt gepasseerd, uit naam van gedagte prætense Staaten te Franeker hadden opgeëischt, ontvangen, of genomen, de navolgende Collect-Penningen, van den Collecteur *J. van der Meulen* 978 Carolie Guldens en 4 stuiv. Van den Collecteur *Ysack Vlink* 2980 Carolie Guldens, 17 stuiv. en 8 penn. Van den Collecteur *Wyger Reinders* 1269 Carolie Guldens. Van den Collecteur *Jan Reinstra* 1000 Carolie Guldens. Van den Collecteur G. *Wiersma* 1676 Carolie Guldens. En van den Collecteur *Arent Bouma* 300 Carolie Guldens. Van den Collecteur *Oneides* 8970 Carolie Guldens, 4 stuiv. en 8 Penn. Dat gedagte *Pieter Fontein* en *A. Alma*, die Collect-Penningen in een Kist ge-

LEEUWARDEN.

Citatie tegen P. Fontein.

fle-

Leeu-warden. floten hadden doen brengen in een Herberg te Sneek. En van daar onder geleide van een gewapend detachement naar Bolswaard hadden getransporteert. Van waar die Collecte-Penningen vervolgens ook onder geleide van een gewapend detachement, naar Franeker aan de prætense Staaten zyn overgebragt. Dat *Pieter Fontein*, zig alzo uit naam van de prætense Staaten te Franeker vergaderd, van 's Lands Penningen had meester gemaakt, en alzo aan een allergevaarlykst gewapend Oproer tegens de Staaten des Lands en Haare Regenten had schuldig gemaakt, en zig thans door de Vlugt buiten deze Provincie had geabsenteert; en het Hof na bekomene Præparatoire Informatien Prise de Corps tegens gedagte *Pieter Fontein* had verleend, en na zulks den Suppliant gelast, denzelven ex Officio Criminaliter te actioneren, en vermits hetzelve waren zaken van zeer kwaden gevolge, anderen ten exempel ten hoogsten strafbaar; zo verzogte de Suppliante en Klager zeer eerbiedig, tegens gedagten *Pieter Fontein*, woonagtig onder Franeker, dog nu extra Provinciam zig ophoudende, Onze provisie van Citatie, by Edict in forma, omme ten dage dienende, in Persoon op de Crimineele Rolle van den Hove van Friesland te compareeren, omme als dan daar toe des Suppliants Eisch en Conclusie, zo ten principaalen als nopens de provisie te aanhooren, q. f. &c. Waar op by Ons op den 29 April 1788. is verleend, Fiat Citatie, by Edict in forma. Zoo is 't, dat Wy U ordonneeren en belasten, daar toe committeerende by dezen, dat gy U transporteert op de uiterste paalen van deze Provincie, naast aan de plaatse, alwaar meer gedagten *Pieter Fontein* zig ophouden mogte, dog anders onder de Klokslag of Jurisdictie van Franeker in deze Provincie, woonagtig; en denzelven Citeert en Verdagvaart, omme in Persoon, voor Ons in de Cancellarye binnen Leeuwarden te compareeren, op al zulken geleegen daage, als gy hun

Citatie tegen P. Fontein.

hun voor den 1, 2, 3, en eindelyk Peremptoiren Regtdag benoemen zult omme te aanhooren zodanigen Eisch en Conclusie als de Suppliant en Klager als dan zal willen doen, neemen en gebruiken, daar tegens te zeggen; voorts Procedeeren, en in de zaake zien ordonneeren zo na Rechten behooren zal, met inthimatie, indien hy komt, ofte niet, dat wy evenwel in de zaake zullen laten geschieden dat Recht is; des dat gy gehouden zyt, na gedaane Citatie, by Edict, aan meer gedagten *Pieter Fontein*, by U Missive een Copia van dezen, onder U hand gecollationeerd, overtezenden, ten einde hy, in toekomende tyden dezen aangaande, geene ignorantie hebbe te pretendeeren; welke Exploit by U alzo gedaan, Wy van zulken waarde zullen houden, als ofte het zelve by U in Persoon ware gedaan, Ons U wedervaren pertinentelyk relateerende. Gegeven in de Cancellarye binnen Leeuwarden, onder 't Secreet Signet, 't welk men in den Hove gebruikende is. Actum den 7de May 1788.

LEEUWARDEN. *Citatie, tegen P. Fontein.*

Ter Ordonnantie van den Hove,

S. FABER.

Insgelyks is den 28 Mei 1788, *Albertus Lycklama à Nyeholt*, aldus gedagvaard:

Willem by der Gratie Gods Prince van Orange en Nassau &c. &c. &c. Erfstadhouder Kapitein Generaal en Admiraal; mitsgaders de Raaden Geordonneert in Friesland, *Wybe de Vries*, Deurwaarder van dezen Hove, Salut: Alzo de Procureur Generaal dezer Landschappe Rat. Off.; Ons by Requeste heeft te kennen gegeven, hoe dat *Albertus*

LEEUWARDEN. *tus Lycklama à Nyeholt*, woonende te Bolsward, was geweest Lieutenant onder de Vrywillige Schutteryen te Bolsward, dat dezelve, na dat de Vry-Corpsen en Vrywillige Schutteryen in deze Provincie, by Placaat van den 4 September 1787, waren gedisfolveert en vernietigd, met verbod aan dezelve, en aan de byzondere Leden daar van, om zich gewapend op de Publicque Wegen of Straaten te vertoonen, veel minder om iemand aldaar eenig leed aan te doen, of in zyne Vryheid te verhinderen, zich niet had ontzien, zich te voegen by de gewapende oproerige Manschappen te Franeker; en zich in de maand September 1787 te laten gebruiken, om als Lieutenant, met een detachement Vry-Corpsen onder Commando van *Bernardus Jelgerhuis* van Franeker te trekken naar de Lemmer, en gedagte Dorp op den 13 September 1787, in bezetting te neemen en eenige dagen mede in bezetting te houden. Dat *Albertus Lycklama à Nyeholt* op een zeker dag in de maand September 1787, met eenige gewapende Manschappen onder zyn Commando met een Schip van de Lemmer was gekomen te Slooten, dat dezelve in de Stad gekomen zynde, terstond, zonder kennisse van de Regeering, de Bruggen had laten ophaalen en de Stads Poorten en Boomen had laten sluiten, teffens door eenige gewapende Manschappen zich meester maakende van elf Stukken Canon, op de Stads wal leggende; dat dezelve intusschen was gegaan naar het Huis van den Secretaris *Johannes van de Moer*, aan dezelve zeggende, gelast te zyn door *Jelgerhuis*, Commandeerende in de Lemmer, om in naam van het Defensie-Weezen te Franeker het Canon en verdere Ammunitie van Oorlog, van Slooten naar de Lemmer te transporteeren, en in geval van weigering hetzelve met geweld te nemen. Dat *Lycklama* van daar was gegaan naar den Presideerende Burgemeester *Arjen Harmens de Jong*. Dat *Lycklama* aan denzelven het voorschr. insgelyks

Citatie tegen A. Lyckla ma à Nyeholt.

lyks gezegd hadt, de Burgemeester verklaard had in zyn verzoek niet te kunnen accordeeren, maar terstond Vergaderinge van de Magistraat en Vroedschap belegd had; dat *Lycklam* in die Vergadering binnen gestaan zynde, aan de Regeering verzoek had gedaan tot overgave van het Canon, om hetzelve naar de Lemmer te transporteeren, het geen door de Regeering geweigerd zynde, had *Lycklama* gedeclareerd, dat hy dan gelast was hetzelve met geweld te neemen, en dat hy die last ook zoude uitvoeren, al zou geen Man van het Detachement onder zyn Commando ooit wederom in de Lemmer komen. Dat dezelve ook terstond zonder Consent van de Regeeringe het Canon benevens alle Ammunitie van Oorlog, die in het Stads Magazyn gevonden wierdt, te Scheep van daar naar de Lemmer had doen transporteeren, teffens met zyn gewapende Manschappen van Sloten naar de Lemmer vertrekkende: Dat eenen *Pieter Wolters*, op den 25 September 1787 met eenige gewapende Manschappen ten huize ven *Cornelis Witteveen* Collecteur van de vyf Specien in de Lemmer gekomen was, en namens de pretense Staaten te Franeker Vergadert de Collecte-Penningen van denzelven eisschende, gedagte *Witteveen* de overgave daar van had geweigert, en zig naar gedagten *Jelgerhuis* als Commandant, in de Lemmer had begeeven en over het gebeurde met denzelven had gesproken, terwyl intusschen *Pieter Wolters*, met de gewapende Manschap onder zyn Commando ten huize van *Witteveen* was gebleeven; dat *Jelgerhuis* gedeclareerd had, niets in dezen te kunnen verrigten, dog dat hy de zaak met zyn Officieren zoude overleggen, en na zulks daar van gedagten *C. Witteveen* kennisse geven. Dat daarop *Albertus Lycklama à Nyeholt*, ten huize van gedagten *Cornelis Witteveen* was gekomen, en aan denzelven gezegd had, dat *Witteveen* alle Lands Penningen, die hy hadde, aan hun heden moest overgeven, en dat hy aan hun veilig on-

LEEUWARDEN.

Citatie tegen A. Lycklama à Nyeholt.

LEEUWARDEN.

Citatie tegen A. Lycklama à Nyeholt.

onder quitantie konde betaalen; dat *Albertus Lycklama à Nyeholt* benevens gedagte *Pieter Wolters*, toen gedagten *Cornelis Witteveen* met geweld de Collect-Penningen hadden afgedwongen. Dat *Witteveen* twee duizend negen honderd agt en dertig Carolie Guldens en zes stuivers, Collect-Penningen op den tafel had gezet; dat *A. Lycklama* en *Pieter Wolters*, toen dat geld van de tafel hadden genomen; dat *Albertus Lycklama à Nyeholt* als Lieutenant, en als daar toe last hebbende van de pretense Staten tot Franeker vergadert, een geblyk of quitantie van voornoemde Somma aan *C. Witteveen* in qualiteit als Collecteur Generaal der vyf Specien, in Lemsterland ingegaan primo Mai 1786 had gepasseerd; dat dezelve benevens *Wolters* toen dat geld in hunne magt hadden, met de gewapende Manschap van daar waren gemarcheerd. Dat *Albertus Lycklama à Nyeholt* alzo was geweest een voornaam aanhanger van een allergevaarlykst gewapend oproer, tegens de Staaten dezes Lands en haare Regenten ondernomen. Vermits nu hetzelve waren zaken van zeer kwaden gevolge anderen ten exempel ten hoogsten strafbaar, en het Hof na bekomen preparatoire informatien prise de Corps tegens gedagten *Albertus Lycklama à Nyeholt* had verleend, hetwelk gedagte *Lycklama* egter door zyn vlugt buiten deze Provincie had weeten te eludeeren; en de Suppliant na zulks door Ons gelast was, denzelven ex Officio Criminaliter te Actioneeren, zo verzogt de Suppliant en Klager zeer gedienstig tegens gedagten *Albertus Lycklama à Nyeholt*, woonagtig te Bolsward, dog tegenwoordig extra Provinciam zig ophoudende, Onze provisie van Citatie by Edict in forma, omme ten dage dienende, in Persoon op de Crimineele Rolle van den Hove van Friesland te compareeren, omme als dan daar toe des Suppliants en Klagers eisch en conclusie zo ten principaalen als nopens de provisie te aanhooren, q. f. &c. Waar op door ons is verleend,

leend, volgens appoint, van den 27 Mey 1788 Fiat Citatie, by Edict in forma. Zo is 't, dat Wy U ordonneeren en belasten, daar toe committeerende by dezen, dat Gy U transporteert op de uiterste paalen van deze Provincie, naast aan de plaatse, alwaar meergedagten *Albertus Lycklama à Nyeholt* zig ophouden mogte, dog anderfints te Bolsward, in deze Provincie, woonagtig; en denzelven Citeert en Verdagvaart, omme in Persoon, voor Ons in de Cancellarye binnen Leeuwarden te compareeren, op alzulken geleegen daage, als gy hun voor den 1, 2, 3, en eindelyken preremptoire Regtdag benoemen zult, omme te aanhooren zodanigen eisch en conclusie als de Suppliant en Klager als dan zal willen doen neemen en gebruiken, daar tegens te zeggen, voorts te procedeeren, en in de zaake zien ordonneeren zoo na Rechten behooren zal, met inthimatie, indien hy komt ofte niet, dat Wy evenwel in de zaake zullen laten geschieden dat Recht is; des dat gy gehouden zyt na gedane Citatie, by Edict, aan meergemelden *Albertus Lycklama à Nyeholt*, by U Missive een Copia van dezen, onder U hand gecollationeerd, overtezenden, ten einde hy, in toekomende tyden dezen aangaande, geene ignorantie hebbe te pretendeeren; welke Exploict by U alzo gedaan, Wy van zulken waarde zullen houden, als ofte hetzelve by U in Persoon ware gedaan, Ons U wedervaaren pertinentelyk relateerende. Gegeven in de Cancellarye binnen Leeuwarden, onder 't Secreet Signet, 't welk men in den Hove gebruikende is. Actum den 28 May 1788.

LEEUWARDEN. *Citatie tegen* A. Lycklama à Nyeholt.

Ter Ordonnantie van den Hove,

S. FABER.

Diergelyken Dagvaarding is nog tegen *Leeuwen Rochers*, geboortig van Hallum uitgegeven.

OVER-YSSEL.

O V E R Y S S E L.

Omtrend de krygsmacht van deze Republiek, is by de Staten dezer Provincie den 19 Mei 1788 aldus besloten:

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van Ridderschap en Steden, de Staten van* OVERYSSEL.

Den 19 *Mei* 1788.

De Heeren Drost van Zalland, en andere Hunner Edele Mogende Gecommitteerden tot de zaken van Finantie, ingevolge en ter voldoening van derzelver Resolutie Commissoriaal van den 16 dezer, hebbende geëxamineerd de Missive van Hun Hoog Mog. van den 9 April 1788, en het daar by gevoegde Plan van Zyne Hoogheid en den Raad van State, tot verbetering van de Armée, nevens de Conditie, waar op de Heeren Staten van Holland en West-Friesland by hunne daar omtrent genomen Resolutie van den 28 Maart laatstleden, ingevolge van gem. Missive van Hun Hoog Mog. in de vermeerdering en verbetering van de Militie hebben geconsenteerd, welke Hun Hoog Mog. zo redelyk en billyk voorkomen, die zig vleiden, dat de Bondgenoten geen zwarigheid zouden maken, daar in te bewiligen, alzo tot vastigheid van de Unie, en behoud van de gansche Republiek volstrekt nodig is, dat zo wel de defensie te water als die te lande, naar evenredigheid betragt worde; hebben ter Vergadering gerapporteerd, dat van advise zouden wezen, dat de Heeren Gecommitteerden van wegens deze Provincie ter Generaliteit zouden behoren te worden geauthoriseerd, om op het eene en andere

met

met concurentie van de overige Bondgenooten, op het welbehagen van Ridderschap en Steden zodanige arrangementen te helpen maken, als ten meesten dienste en nutte van de Republiek zal worden bevonden te behoren. Waarop gedelibereerd zynde, hebben Ridderschap en Steden zig met het voorschreven Rapport geconformeerd.

OVERYSSEL. *Resol. omtrend de Krygsmacht van den Staat.*

(*Was geteekent*)

DERK DUMBAR.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

NYMEGEN. Op zyne reis uit den Haag over Rotterdam naar Nymegen, is by Ysselmonde in zyne koets door eene beroerte overvallen, en kort daarop overleden, Jonkheer *Otto Frederick van Lynden*, Heer van Nederhemert en de Voorst, Burggraaf van Nymegen, enz.; in wiens plaats door Zyne Hoogheid den Prins Erfstadhouder, wederom tot Burggraaf is benoemd deszelfs oudste Broeder Jonkheer JAN ELIAS VAN LYNDEN, thans Burgemeester van Nymegen.

HAARLEM. Den 3 Mei heeft den Heer Mr. *Joost Huyghens*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester dezer Stad, by de Ed. Achtb. Vroedschap in de eerstgemelde post zyn ontslag verzocht en bekomen.

'sGRAVENHAGE. Met het begin der maand Mei, hebben de nagenoemde Heeren in 's Lands Vergaderingen of Collegien, wegens de daar by vermelde Steden of Provincien, zitting genomen, namelyk:

VERAN-DERING ONDER DE HOO-GE EN LAGE AMPTE-NAARS, ENZ.

In de Gecommitteerde Raden Mr. *Gaspar de Roo*, Heer van Rosenburg, Raad in de Vroedschap en Oud Burgemeester der Stad Delft; Mr. *Jan Louis van der Burch*, Oud-Scheepen der Stad Leyden; en *Cornelis Jacobus van den Bosch*, Oud-Burgemeester der Stad Schoonhoven.

In de Provinciaale Rekenkamer van Holland en West-Friesland Mr. *Leonard Kuysten van Hoesen*, Scheepen der Stad Amsteldam; Jonkheer *Simeon Petrus Baron Colot d'Escury*, Heer van Sliedrecht en Naaldwyk, Erf-Watergraaf in den Neder-Alblasserwaard, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester der Stad Gorinchem; *Daniël Pichot*, Raad in de Vroedschap der Stad Schiedam; Mr. *Adriaan Matthias de Wit*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester der Stad Brielle; *Hermanus de Hart*, Raad in de Vroedschap der Stad Hoorn; Mr. *Abel van der Willigen*, Raad in de Vroedschap der Stad Enkhuizen; en Dr. *Jacob van Waart*, Oud-Burgemeester der Stad Edam.

In de Staten Generaal, wegens Holland, de drie voorgemelde Heeren uit Gecommitteerde Raden; zynde ingeleid door Jonkheer *van Wassenaer*, Heer van Starrenburg; wegens Zeeland, Mr. *Leonardus van Ysselsteyn*, Raad der Stad Zierikzee, ingeleid door Jonkheer *A. J. van Borssele*; wegens Friesland, Mr. *Martinus van Scheltinga* Cornelisz., Grietman over Collumerland, Jr. *W. A. Sirtema Baron van Grovestins*, en Jr. *Pieter Uco Baron Bangert*, allen ingeleid door den Baron *Bigot*; en wegens Groningen, de Raadsheer *B. D. van Idzinga*, ingeleid door den Heer *Lewe*.

In den Raad van State wegens Holland, Mr. *Pieter Chavonnes*, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester der Stad Leyden, ingeleid door den Heere *Aylva*, en

In de Generaliteits Rekenkamer wegens Gelderland, Mr. *David Nysinck*, Scheepen en Raad der

Stad

Stad Groenlo, door den *Baron van Heeckeren* tot Zuideras; wegens Holland Mr. *Jan Noortbergh*, Heer van Bleskensgrave, Raad in de Vroedschap en Oud-Burgemeester der Stad Gouda, door den Heer *Twent*; en wegens Utrecht *Hendrik Grave van Rechteren*, Heer van Geerestein, door den *Baron van Heeckeren*, Heer van Brantsenburg.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS ENZ.

Den Heer Mr. NICOLAAS JACOB GALLÉ, in plaats van den op zyn verzoek ontslagen Heer *R. Valerburgh*, aangesteld zynde tot Procureur van Hun Hoog. Mog., heeft in die hoedanigheid ter evengemelde Vergadering den Eed afgelegd.

Men ontving alhier ook tyding, dat te Eisenach, aan eene Kramp in de ingewanden en beroerte, in den ouderdom van byna 70 Jaeren, overleden is Zyne Vorstelyke Doorluchtigheid den Heer *Lodewyk Ernst* Hertog *van Brunswyk* en *Lunenburg*, Roomsch Keizerlyke en Ryks-Generaal-Veld-Maarschalk enz.

Ter Vergadering van de Algemeene Staten door de Provincie van Holland voorgeslagen zynde, om voortaan een Resident by de Staten van Noord-Amerika te zenden, en den Heer *Van Berckel*, thans Minister Plenipotentiaris terug te roepen, hebben Heeren Gedeputeerden der overige Provincien in dit voorstel toegestemd; en is dienvolgens goedgevonden de brieven van opontbod aan gemelden Gezant over te zenden.

ROTTERDAM. Den Heer Mr. ISAAC VAN TEYLINGEN, Raad in de Vroedschap dezer Stad, en Adjunct Commies-Generaal van de Convoyen en Licenten, door Hun Hoog. Mog. (in plaats van den ontslagen Raad-Fiscaal Mr. *Pieter Paulus*,) aangesteld zynde tot Raad en Advocaat-Fiscaal van het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteit op de Maze, heeft ter Vergadering van de Staten Generaal den Eed afgelegd.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

In wiens plaats wederom als Adjunct-Commies Generaal door de Algemeene Staten, onder de Admiraliteit van de Maaze, is aangesteld den Heer Mr. HENDRIK HERMAN VAN HEES, Vryheer van den Tempel.

Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, heeft uit eene overgeleverde Naamlyst tot Burgemeesteren dezer Stad verkoren; de Heeren Mr. JACOB VAN DER HEIM, Mr. CLAUDIUS VAN DER STAAL, JOHAN FRANÇOIS VAN HOGENDORP en Mr. JOAN GERBRAND VAN MIEROP; tot Scheepenen de Heeren *Johannes Hoog*, *Abraham Verstolk*, *Ewout van Son*, *Adrianus Havart*, *Barthold Suermond*, Mr. *Anthony van der Heim* A. L. M. & Phil. Doctor en *Adriaan Herbert Vermeulen*; en tot Scheepenen-Commissarissen van des Gemeenelands Middelen de Heeren *Abraham Verstolk*, Mr. *Anthony van der Heim* en *Adriaan Herbert Vermeulen*.

Den 29 Mei is door de Vroedschap dezer Stad aangesteld, tot Secretaris van Vredemakers Kamer; den Heer Mr. *Isaac Nicolaas Johan van Mierop*.

SCHIEDAM. Uit eene overgeleverde Nominatie zyn op den 1 Mei door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder verkoren tot Burgemeesteren dezer Stad, de Heeren Mr. *Carel Jan Boschaart*, Mr. *Thomas Joannes Pi[illegible]* en Mr. *Willem van Walwyk*; tot Scheepenen de Heeren *Adriaan van Schaik*, *Daniël Pietermaat*, *Jan van Wyk*, *Jan van der Valk*, *Cornelis Ruyghart*, *Ruth Verboon* en *Carel van Erpecum*; tot Scheepenen-Commissarissen van des Gemeenelands Middelen, de Heeren *Daniël Pietermaat*, *Jan van Wyk* en *Jan van der Valk*, en tot Vroedschap den Heer *Carel van Erpecum*.

Voorts zyn van wegens deze Stad benoemd, ten einde met den eersten dezer maand zitting te nemen, den

den Heere *Nanning de Greeve*, Raad en Oud-Burgemeester dezer Stad, in het Collegie ter Admiraliteit op de Maze, en den Heer *Daniël Pichot*, mede Raad en Oud-Burgemeester dezer Stad in de Provinciaale Rekenkamer van Holland en West-Friesland, beide voor den tyd van drie Jaaren.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

VLAARDINGEN. MR. ALBERTUS HENRICUS ENGELBERT VAN BANCHEM, is den 28 Mei 1788 by voorraad aangesteld tot Bailluw der Stede Vlaardingen en Vlaardinger-Ambagt, en heeft by de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden den Eed afgelegd; in plaats van wylen den Heer *Pieter Cornelis van Leyden*, Heere der Stede Vlaardingen en Vlaardinger-Ambagt.

VIANEN. Hun Ed. Groot Mog. hebben op verkiezinge van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder aangesteld tot gewoon Raad in de Kamer van Justitie te Vianen, den Heer Mr. *Otto Braat*, Raad in de Vroedschap der Stad Schoonhoven, die ter Vergadering van Hun Ed. Groot Mog. den Eed heeft afgelegd.

OUDEWATER. Uit eene overgeleverde Nominatie zyn door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder tot Scheepenen van deze Stad verkozen de Heeren *A. Verwy*, Præsident; *A. van Oudenallen*, *J. van Lexmondt*, *G. van der Lee*, *J. van Wyngaarden*, *J. Meyma* en *P. van Veen*: En daar uit tot Scheepenen Commissarissen; *J. van Lexmondt*, *G. van der Lee* en *J. Meyma*.

PURMERENDE. De Ed. Mog. Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Prins Erfstadhouder, den 26 Mei in deze Stad aangekomen zynde, hebben op den 27 Mei de plechtige

Ma-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Magistraats - Verandering verricht, en zyn by Publicatie van Zyne Hoogheid aangesteld:

Tot Raden in de Vroedschap Mr. *Laurens Peereboom*, *Wigboldus Ryninh*, *Hermanus Tamboer*, *Jan Peert*, *Jakob Wormer*, Mr. *J. van Goor Hinlopen*, *Hendrik van Slype*, *Meyndert Beudeker*, *Jan Breek*, *Bernardus Arnoldus van Baalen*, *Hendrikus van der Kolk* en *Cornelis van Ginkel*.

Tot Burgemeesteren JAN PEERT, JAKOB WORMER, HENDRIK VAN SLYPE en MEYNDERT BEUDEKER.

Tot Scheepenen *Jan Breek*, *Bernardus Arnoldus van Balen*, *Henrikus van der Kolk*, *Cornelis van Ginkel*, *Marten Kening*, *Cornelis Kort* en *Cornelis Peereboom*.

Tot Scheepenen - Commissarissen *Jan Breek*, *Bernardus Arnoldus van Balen* en *Cornelis Peereboom*.

Tot Gecommitteerde Raad tot 1 Mei 1789, Mr. *Laurens Peereboom*.

Tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit in Friesland (by continuatie) tot 1 Mei 1789, Mr. *Jan van Goor Hinloopen*.

Tot Ontvanger der Ordinaris en Extraordinaris Verponding *Jan Peert*.

Tot Thesaurier *Jacob Wormer*.

Tot Secretarissen (by continuatie) Mr. *Martin Copius Peereboom* en *Nicolaas Peereboom*.

De niet aanblyvende Raden zyn *Simon Appel*, *Jacobus van der Vooren*, Dr. *Anthony Jan Menger*, *Adam Lugtig*, *Albert Louwen*, *Berend Suidema*, *Syvert van der Burgh* en *Klaas Schoerl*; zynde den Heer *Cornelis Koel* overleden. Dus zyn nog drie plaatzen open gebleven.

MIDDELBURG. Den 3 Mei is door de Edele Achtb. Heeren Burgemeesteren, Scheepenen en Raden dezer Stad, de Brief van verkiezing van den Prinse Stadhouder geopend zynde, bevonden, dat uit eene overgeleverde Nominatie door Zyne Doorluch-

luchtige Hoogheid den Heere Prinse van Orange, tot Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Zeeland, is verkozen den Heer Mr. HUYBREGT DE HAZE BOMME, regeerend Burgemeester, en zulks in plaats van wylen den Heer Mr. *Steven Matthys Snouck Hurgronje.* VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Te Zierikzee is overleden den Heer Mr. *A. J. de Ruever*, Oud-Secretaris der Provinciaale Rekenkamer van Zeeland.

Door Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, is aangesteld, wegens den Eersten Edelen, in het Collegie van de Staten en breede Geërfdens van Walcheren, den Heer W. A. KIEN VAN CITTERS, en zulks in plaats en vermits den vrywilligen afstand van den Heer Mr. *W. A. van Citters.*

THOLEN. Den 13 Mei zyn door Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, tot Burgemeesteren dezer Stad verkooren de Heeren Mr. JOAN VAN DER BURCHT VAN LICHTENBERGH en DIEDERIK VLEUGELS; tot Scheepenen de Heeren *Adriaan van der Schoor*, *Martinus Anthony Catshoek*, Mr. *Daniel de Bruyn*, *Michiel Carel Johan van der Burcht van Lichtenbergh*, Mr. *Willem Anthony de Haze Bomme*, *Anthonie Vareyck van Bommel*, *Marinus Gerard van Stapels* en *Pieter Kryger.* Dog de Heer *Adriaan van der Schoor* heeft voor deszelfs verkiezing als Scheepen bedankt.

UTRECHT. Den Heer *Thomas Adriaan de Joncheere*, Raad in de Vroedschap dezer Stad, heeft aan Zyne Doorl. Hoogheid en den Raad ontslag uit zyn post verzocht; maar nu maandag den 5 dezer van wegens Hooggemelde Zyne Doorl. Hoogheid betrekkelyk dit verzoek nog geen antwoord zynde ingekomen, heeft den Heer *Joncheere* zich andermaal by eenen brief aan den Raad vervoegd, en om zyn ontslag aangehouden, het welk dan ook is toege-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

gestaan, terwyl alle pogingen zo door de Leden van de Vroedschap als door de Burgery gedaan om hem als Raad te behouden, vruchteloos geweest zyn.

BERGEN OP DEN ZOOM. By den Raad van State is aangesteld tot Ontvanger van de Gemeene Middelen over de Stad en Markgraafschap van Bergen op den Zoom, en Stad en Lande van Steenbergen, mitsgaders den XX en XL Penning over laatstgemelde Stad en 't Prinsenland, den Heer CORNELIS REINIER DE VREE, en zulks in plaats en vermits den vrywilligen afstand van den Heer *A. R. Baron van Hekeren* tot Zuideras.

LYST DER PRYZEN VAN VERSCHEIDE PRODUCTEN ONZES LANDS.

Rotterdam den 19 Mei.

			by de Z. Zak.	
TARW Jarige Oude Zeeuws	20	a	23	ß
—— nieuwe dito best	20	a	22	ß
—— dito Gemeen	18	a	19	ß
—— blauwe	17	a	19	ß
—— Zomer	16	a	19	ß
ROGGE Zeeuws enz.	13	a	15	ß
			by 't Last.	
BOEKWEIT op 154	℔	a	23	£
GERST Winter	22½	a	25	£
—— Zomer	21	a	22½	£

Rotterdam den 19 Mei.

HAVER Zeeuws enz.	10	a	12	£
PAARDEBOONEN	15	a	16	£
KOOLZAAD	40	a	44	£
MOUTWYN	6 £ de 30 Vt.			
	by den Steen			
VLAS Allerbest	53	a	66	ft.
—— Best	42	a	52	ft.
—— Middelsoort	30	a	41	ft.
—— Gemeen	26	a	29	ft.
—— Allergemeenst	20	a	25	ft.

NIEUWE NEDERLANDSCHE JAARBOEKEN,

JUNY.

MDCCLXXXVIII.

GELDERLAND.

NYMEGEN.

Zyne Doorluchtige Hoogheid, de Prins-Erfstadhouder, is den 24 Juny des morgens vroeg van het Loo herwaards gekomen, en heeft het nieuw Anspachs Krygsvolk, het welk hier Krygsbezetting houdt, bezigtigd. NYMEGEN.

De Heeren Staten van Gelderland hebben ter vergadering van Hun. Hoog Mog. in 's Hage verklaard, dat zy volkomenlyk instemden in het voorstel van de Heeren Staten van Holland van den 18 February, en besloten hadden de tegenwoordige vastgestelde Constitutie of Staatsgesteldheid, met alle de waardigheden van Erfstadhouder, Gou-

NYMEGEN. verneur, Kaptein en Admiraal Generaal erflyk in het Doorluchtig Huis van Oranje te zullen handhaven en guarandeeren of vrywaren.

'T LOO.

Daar de Koning van Pruisſen omtrend het midden dezer maand Juny op het Loo verwagt wierdt, om Hoogstdeszelfs zuster, Mevrouwe de Prinſesſe van Oranje, en de verdere vorſtelyke Perſonaadjen te bezoeken; was (zo als wy te voren gemeld hebben) door de Algemeene Staten eene commisſie benoemd, om den Koning, omtrend de grenzen van deze Republiek, te begroeten, beſtaande uit de Heeren Jr. *Torck* van Rozendaal, Raadpenſionaris *Van de Spiegel*, *Pesters* en *Aylva*. Deze commisſie vertrok den 6 Juny uit 's Hage, kwam den 8 Juny te Wezel aan, en wierdt den negende ter gehoor by den Koning toegelaten. De Baron *Van Torck*, Heer van Rozendaal, deedt aan den Koning uit naam van Hun Hoog Mog. eene aanſpraak, welke door Zyne Majeſteit op de minzaamſte wyze wierdt beantwoord: gemelde aanſpraak was deze;

SIRE!

De Hoog Mogende Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, die ten allen tyde zich beyverd hebben aan de roemruchtige Voorzaten van Uwe Koninglyke Majeſteit hunne hoogachting te betuigen, hebben Ons gelast, Uwe Majeſteit, by der-

derzelver aankomst aan de grenzen der Republiek, van hun eerbiedig attachement te komen verzekeren. *'T Loo. Aanspr. aan den Koning van Pruissen.*
De Credentiaalen, met welk Hun Hoog Mogende Ons hebben gelieven te voorzien, en die Wy de Eer hebben aan Uwe Majesteit te presenteeren, doen Ons ten levendigste gevoelen het luisterryke voor ons van de keuze van Hun Hoog Mog. op onze Persoonen gevallen, om Uwe Majesteit van de gevoelens onzer Meesters te mogen komen verzekeren.

Nimmer, Sire! hebben Hun Hoog Mog. billyker en sterker redenen gehad, om zich van dezen plicht te kwyten, dan in de tegenwoordige tydsomstandigheden.

De Eer van in Onze Republiek te mogen bezitten eene Prinses, welker talenten, deugden, standvastigheid en grootheid van ziel de kenmerken dragen van het bloed van Uwe Koninglyke Majesteit.

De hulp, die het Uwe Koninglyke Majesteit behaagd heeft, zo glorieryk, toe te brengen aan de verdrukte zaak van het Huis van Oranje, die tefsens die van de Republiek was, en van derzelver, byna geheel om ver geworpene Constitutie.

Het voordeel van eene Alliantie, die Hun Hoog Mogende met Uwe Koninglyke Majesteit het geluk gehad hebben aan te gaan, en door welke het dezelve behaagd heeft te hernieuwen de oude verbintenissen, welke Uwe Koninglyke Majesteits Doorluchtige Predecesseuren met dezen Staat gemaakt hebben.

Dit alles, Sire! leverd zo veel beweegredenen op, welke de gevoelens van Hun Hoog Mog. en derzelver oprechte wenschen verlevendigen voor den Bloei van uw Ryk, en derzelver wenschen voor eene Regeering, onder zodanige glorieryke beginselen een aanvang genomen hebbende, en bekroond door de gelukkigste gevolgen; gevolgen waardig aan den navolger en mededinger van een groot Monarch, die Europa beven deedt, en wiens verheven Geest, roemruchtige heldendaden, wysheid en weldadigheid

's Laa. het voorbeeld gegeeven hebben aan de volgende Eeuwen, gelyk dezelve uitsteekende hoedanigheden de verwondering en eerbiediging van de Onze mededragen

Aanspr. aan den Koning van Pruissen.

Mogt het de Goddelyke Voorzienigheid behagen hoe langer hoe meerder die banden vast te knopen, die beide Natien verbinden, dat dezelve waakzaam zy, voor de behoudenis van Uw Koninglyke Majesteits dierbaar leven, en de langdurigheid van Haare Regeering bekroone met het welvaren van een gelukkig en dankbaar Volk.

Deze zyn de wenschen, Sire! die Hun Hoog Mog. voor Uwe Majesteit uitstorten, en waar by wy de Eer hebben, de Onze te voegen; Deze zyn de oprechte verzekering van Hoogachting en Eerbied, welke Wy in Hunnen naam Uwe Majesteit smeken, wel te willen ontfangen.

Het zy Ons geoorloofd, Sire! na ons van deze aangename plicht uit naame van Onze hooge Committenten, gekweten te hebben, in ons particulier de verzekering van Onze diepe Eerbied aan derzelver voeten neder te leggen.

De Koning beantwoordde die aanspraak in dezer voege:

Ik bedank de Heeren Staten Generaal voor Hunne oplettendheid Mywaarts: Ik ben verheugd, dat het geval, waarin Ik My gevonden heb, om de Eer van Myn Bloed te handhaven, teffens iets toegedragen heeft om de rust van de Republiek te herstellen. Ik zal alle gelegenheden waarnemen, om de Heeren Staten Generaal het deel en interest, dat Ik in het geluk der Republiek en het maintien van derzelver Constitutie stelle, te betonen Ik wensche, dat dezelve van tyd tot tyd meerder mag bevestigd worden, en in het byzonder, is het My aangenaam, kennisse met U Myn Heeren, te heb-

ben

ben gemaakt, die in allen tyde zo veel yver voor 't Loo.
de goede zaak betoond, en ter dier gelegenheid zo
veel onbillyke wederwaardigheden geleden hebt.

De bovengemelde commissie heeft vervolgens aan 's Konings tafel te Wezel gespysd, vertrok den 10 weder naar Rozendaal en vervolgens den 11 Juny naar het Loo. Te Wezel was het vol eerepoorten en vreugdebedryven. Reeds den 6 Juny waren de *Guardes du Corps* uit den Haag op 't Loo aangekomen, en kampeerde hier in Tenten.

Maandag den 9 Juny kwamen des avonds om half zes uuren Zyne Doorl. Hoogheid, den Heere Prinse Erfstadhouder, Haare Koninglyke Hoogheid, deszelfs Doorluchtige Gemalinne, de twee Prinsen, en Mevrouw de Prinsesse *Louisa*, van Biljoen, het buitengoed van Jr. *Van Spaan*, by Arnhem gelegen, te Kleef aan, hun intrek nemende by Mevrouw de Baronnesse *Van Spaan*. De vrouwen van den Adel en aanzien wierden verzogt den volgenden dag het ontbyt op de plaats van Mevrouw *Van Spaan* te komen neemen. Zeer veele aanzienlyke personen en leden van regeering, bevonden zich op den aankomst van Zyne Doorl. en Haare Koninglyke Hoogheden aldaar, om hunne opwachting te maken.

Den volgenden dag den 10 was des morgens ten agt uuren reeds alles op de been, uit vreze van door den komst des Konings, die men tegens 11 uuren bepaalde, voorgekomen te worden, vooral wegens de spoedige wyze van reizen van Zyne Majesteit, die gemeen-

'r Loo. lyk een weg van 8 uuren in 2 en een kwartier uurs aflegt. De Koning kwam ten 10 uuren. De aandrang van het volk, om de eerste ontmoeting van deze Doorluchtige personaadjen te zien, was ongemeen.

Maandag, den 9de Juny, 's morgens was Zyne Koninglyke Majesteit, benevens de Heer Kroon-Prins, te Wezel aangekomen, welke Stad met eerpoorten vercierd was. Een Corps Burger-Ruitery, reedt den Monarch, twee uuren ver, te gemoet, en geleidde Hoogstdenzelven Stedewaards. Oogenbliklyk na den aankomst, zette Zyne Majesteit zich te paard, bezigtigde de Stad en Vestingen, gaf vervolgens gehoor aan de Heeren Afgevaardigden van Hun Hoog Mog., den Pausselyken Nuntius te Keulen. de Landstenden van Kleef, Meurs en Gelderland, en andere voorname Personen, en spysde toen aan eene tafel van 30 Borden. De aanspraak van de Commissie der Republiek hebben wy reeds te voren medegedeeld.

Dien avond, van 9 tot 12 uuren, was de Stad verlicht, terwyl op een der markten een vuurwerk afgestoken wierdt.

Dingsdag den 10den, 's morgens ten 10 uuren, kwam de Koning te Kleef aan.

Haare Koninglyke Hoogheid, reeds tweemaalen buiten gekomen zynde, op een valsch gerucht van de aannaderig van Zyne Majesteit, hadt eindelyk het genoegen dit zoo lang gewenscht oogenblik te zien. De koets van verre ziende, ging Haare Ko-

ninglyke Hoogheid dezelve met verhaasting 'T Loo.
te gemoet. Naauwlyks kreeg de Koning zyn zuster in het oog, of hy verliet zyn rytuig en kwam Haar te gemoet; en Mevrouwe de Prinsesse eenige beweeging ziende maken, van zich te bukken om de hand van Zyne Majesteit te kussen, belette dezelve zulks, door de hand der Prinsesse te vatten, Haar te omhelzen, en op beide de wangen te kussen. De aandoening deedt de Prinses een oogenblik verbleken; doch schielyk wierdt dit vervangen door eenen sterken blos, welke zich op het aanzicht verspreidde, terwyl men wederzydsch eenige traanen van aandoening, gevoeligheid en vreugde het oog ontslippen zag. Terstond daar op naderde Zyne Doorl. Hoogheid, en vervolgens Mevrouw de Prinsesse *Louisa*, welke Zyne Majesteit mede omhelsde. De beide Prinsen vervolgens mede naderende, reikte de Koning hun met eene gulhartige vriendelykheid de hand, waar na Dezelve zyn plaats nam tusschen Haare Koninglyke Hoogheid en de Baronesse *Van Spaan*; Zyne Doorl. Hoogheid plaatste zich naast laatstgemelde Vrouw. Vervolgens zettede zich ook de Prinsesse *Louisa* en de verdere aanwezig zynde vrouwen: de twee Prinsen met den Heer *Euler*, bleeven achter den stoel des Konnings staan.

Gedurende het ontbyt kwam Zyne Koninglyke Hoogheid de Erfprins van Pruissen aan, die door den Heere Erfprins van Oranje en Nassau en deszelfs Heer broeder by het uitstappen uit het rytuig ontvangen, en vervolgens

 in

'T LOO. in het groen Salon, alwaar het gezelschap was, geleid wierdt.

Na het ontbyt nam de Koning Zyne zuster, Haare Koninglyke Hoogheid, onder den arm, en deedt eene wandeling in de laanen der lustplaats. De Kroonprins verzelde op gelyke wyze Mevrouw de Prinses *Louisa*, terwyl Zyne Doorl. Hoogheid, de Prinsen en het verder aanzienlyk gezelschap volgden.

Na eene wandeling van ruim twee uuren stapte de Koning in zyne koets en reedt de stad in, en tradt aan het Prinsenhof af, alwaar een middagmaal bereid stondt, en wierdt kort daarna door Haare Koninglyke Hoogheid en Mevrouwe de Prinsesse *Louisa* gevolgd, gelyk ook weinig tyds daarna door Zyne Doorl. Hoogh. en de twee jonge Prinsen.

Terstond na het middagmaal vertrokken de Stadhouderlyke personaadjen naar het Loo: terwyl de Koning vervolgens aan de Landstenden gehoor gaf, gedurende welke de Kroonprins eene wandeling door de Stad en Diergaarde doende, aan een groot getal inwooners en vreemdelingen het genoegen gaf, van door hun gezien te kunnen worden. Des avonds was 'er groot gezelschap by Mevrouw *Van Spaan*, welke Zyne Koninglyke Majesteit terstond na de verrichting zyner zaken, met derzelver tegenwoordigheid vereerde, en alwaar dezelve by de twee uuren verbleef, zonder een tochtje door de stad of diergaarde te doen.

Den 11 Juny 's morgens ten 6 uuren vertrok de Koning naar het Loo, alwaar de toevloed van

van menschen, van alle gewesten, zeer groot 'T LOO.
was, die op den aankomst van den Koning wagtten. Het was omtrend den middag, wanneer den Monarch, verzeld van Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Erfstadhouder, en begeleid door de *Gardes du Corps*, een weinig daarna insgelyks Haare Koninglyke Hoogheid, benevens de Jonge Prinses, vervolgens de Kroon-Prins, verzeld van de beide Erf-Prinsen, op 't Loo aankwamen. De Koning met het Stadhouderlyk Hof het middagmaal genomen hebbende, vertoonde zig aan de menigte van aanschouwers, die hun genoegen uitten door het veelvuldig geroep van *Oranje boven* en *Lang leeve de Koning!* onder het speelen van een fraai muziek, en begaf zig daarna met de Stadhouderlyke personen, den Ridder *Harris*, en andere Lieden van aanzien, naar de Opera. De Koning is op dezen dag ook van wege de Staten van Gelderland verwelkomd op hun Ed. Mog. grondgebied, door deze aanspraak van den Graaf *van Randwyk*.

S I R E!

De Staten van Gelderland, onze Souverain, hebben Ons benoemd, om de Eer te hebben aan Uwe Majesteit te komen betuigen, hoe gevoelig zy zyn aan het geluk, van dezelve op hun grondgebied te mogen zien: niets zal hun aangenamer zyn, dan iets te mogen toebrengen tot het genoegen van Uwe Majesteit, geduurende derzelver verblyf alhier.

Het

'T LOO. *Aanspr. van den Graaf* Van Rand-wyk *aan den Koning.*

Het zy Ons vergund, Sire! van deze heuchelyke omstandigheid gebruik te maken, om Uwe Majesteit te verzekeren, hoe zeer Wy Ons gelukwenschen met de Alliantie, onlangs tusschen Uwe Majesteit en de Republiek gesloten: eene Alliantie die zekerlyk alles toebrengen moet voor het welzyn en geluk der beide Vereenigde Mogendheden. De naauwe verbintenissen tusschen deze twee Mogendheden gesloten, en de gelukkige harmonie, die altoos tusschen dezelve plaats gehad heeft, strekken Ons tot zekere onderpanden van derzelver onschendbaare duurzaamheid.

Onze Republiek, Sire! heeft dikwyls in de critiekste omstandigheden ondervonden, hoe zeer de hulp en appui van het Vorstelyk Huis van Brandenburg voor haar nuttig en noodzakelyk is geweest, en het is vooral in dezen laatste tyden, dat Wy daarvan de heilzaamste ondervinding hebben mogen erlangen.

Eene verfoeielyke Cabale, voor welke niets geheiligd was, had het doemwaardig oogmerk de vastgestelde Constitutie om ver te werpen, en het Huis van Oranje, waar aan de Republiek, haar aanwezen, en grootheid verschuldigd is, van haar wettige rechten en privilegien te versteeken. De Staten dezer Provincie, altoos getrouw aan hunne Eeden, hebben by aanhoudendheid hunnen yver voor de bewaaring van de rechten en prerogativen van dit Doorluchtig Huis gemanifesteerd, maar ondanks alle hunne poogingen zouden zy waarschynlyk hebben moeten bezwyken, zo Uwe Majesteit, met reden gebelgd over den hoon aan hoogstderzelver Vrouwe Zuster, eene Prinses, niet minder door Haare uitmuntende verdiensten en Haare deugden, die boven alle lof verheeven zyn, als door Haare hooge geboorte verheeven, zo zegge ik, Uwe Majesteit niet eene zo billyke als eclatante Satisfactie gevorderd hadde, van de onderneeming, tegens Haare geheiligde persoon gedaan.

De

'De hardnekkige weigering om dezen hoon te herstellen, deed U besluiten, Sire! om herwaards te zenden Oorlogsbenden, gewoon te overwinnen, gecommandeerd door eenen Held, wiens naam alleen de plaats van de roemrykste lofspreuk vervangt, ten einde op die wyze eene voldoening te erlangen, die men weigerde te geeven. Dit was, Sire, het tydstip onzer verlossing. Ja, Groote Koning! het zal Ons altoos een genoegen zyn te erkennen, dat het van Uwe Majesteit alleen is, dat wy het behoud van de Constitutie verschuldigd zyn aan eene Regeeringsform, die thans op de alleronwrikbaarste grondzuilen gevestigd, en door de vermogendste Bondgenooten geallieerd is.' 'T Loo. *Aanspr. van den Graaf* Van Randwyk *aan den Koning.*

Wy durven Uwe Majesteit verzoeken, dat dezelve uit hoofde van de nabuurlyke Vriendschap en verbintenissen tusschen beide Staten plaats hebbende, Ons altoos die zelfde gevoelens van Vriendschap en welmeenendheid, voor onze Republiek in het algemeen, en voor onze Provincie in het byzonder, te continueeren. Wy zullen Ons bevlytigen die te verdienen, en nimmer ophouden, om de vuurigste wenschen uittestorten, voor het welzyn van Uwe Majesteit en den bloei van een Ryk, welks eerste beginselen voor Uwe Majesteit zo glorieryk, en voor de Republiek zo heuchelyk zyn geweest.

Donderdag morgen den 12 Juny, nam de Koning in eenen Chineeschen Tent het ontbyt, vertoonde zich aldaar aan de vergaderde menigte, en ging door dezelve, om de Fonteinen en Grotwerken te bezigtigen.

's Avonds van denzelfden dag, was het Gebouw van 't Loo, van agter de gantsche Tuin, en de Eetzaal prachtig verlicht. De laatste, waarin Zyne Majesteit met zeer veel

'T LOO. veel Lieden van den eersten rang het avondmaal nam, verbeelde een Amphitheater.

Eenige der Amsteldamsche Scheeps-Timmerlieden waren by die gelegenheid ook op 't Loo, en hebben hun bekenden Deun voor de Vorstelyke Personaadjen opgezongen.

Dagelyks zyn op het Kasteel alhier zeer drukke gesprekken en onderhandelingen geweest tusschen den Koning, *Z. D.* en Haare Koninglyke Hoogheden, den Heer Prins en Mevrouwe de Prinsesse van Oranje, den Gezant van Groot-Brittannie Ridder *Harris*, den Heer Extr. Envoyé van *Alvensleben*, en den Raad-Pensionaris *van de Spiegel*: ook is het by voorraad gemaakt verdedigingsverbond, tusschen de Koningen van Groot-Brittannie en Pruisschen, alhier op het Loo, den 13 Juny, door den Heer *James Harris*, Ridder der Orde van het Bath en Zyner Majesteits Extraordinaris Ambassadeur en Plenipotentiaris by de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, en door den Heer *van Alvensleben*, Zyner Pruissische Majesteits Extraordinaris Envoyé by Hunne Hoog Mogenden, als daar toe beiden gemagtigd zynde, getekend.

By den komst van Zyne Majesteit, den 11 Juny op 's Prinsen Lusthuis 't Loo, bevonden zig aldaar verscheiden Heeren Afgevaardigden der nabuurige Steden, om hunne opwachting by den Monarch te maken; als mede de Graaf *de Maillebois*, en een aantal andere Generaals en Officieren van rang,

aan

aan welken de Koning den volgende dag gehoor verleende, gelyk ook aan meer andere lieden van aanzien. 'T LOO.

Zyne Majesteit Hoogstdeszelfs te rug reize naar *Zyne* Staten, op den avond van den 13 dezer bepaald hebbende, nam by het avondmaal, van Zyne Doorluchtige Hoogheid en de Vorstelyke Familie afscheid, en begaf zich vervolgens naar het vertrek van Haare Koninglyke Hoogheid, alwaar dezelve ruim een half uur verbleef, en eindelyk zich met moeite, na het tederste en aandoenlykste vaarwel zeggen, van eene beminde Zuster verwyderde. Vervolgens een ogenblik in zyn vertrek gaande, om van kleeding te veranderen, scheen Zyne Majesteit voornemens te zyn, zich aan het ontroeren van een nader afscheid te willen onttrekken; dan hier in door Zyne Doorl. Hoogheid voorgekomen zynde, nam hy in de groote Zaal van Haare Koninglyke Hoogheid, voor de tweedemaal afscheid. Mevrouw de Prinses was sterk aangedaan, en men kon zien, dat Haare Koninglyke Hoogheid zich moeite gaf, om de opwellende traanen te verbergen. De beide Prinsen waren niet minder bewogen, en Mevrouw de Prinsesse *Louisa*, nederknielende om de Hand van Haaren Koninglyke Oom te kussen, wierd daarin door zyne Majesteit belet, die Haar op het minzaamste omhelsde. *Zyne* Majesteit ontrukte zich eindelyk aan de tederheid der Vorstelyke Familie, en stapte, ten half twaalf uuren in deszelfs rytuig,

't Loo. tuig, alleen verzeld van den Heer *Geusan*, zynen Adjudant. De koets wierdt door eenige *Guardes du Corps* begeleid. De Kroon-Prins van Pruisfen bleef nog hier met voornemen, om, verzeld van de twee Jonge Prinsen van Oranje en van deszelfs Gouverneur den Graaf *Van Bruhl*, een tochtje naar Amsteldam te doen.

Vervolgens ontvingen Hun Hoog Mogende de Algemeene Staten in den Haag vergaderende, van den Koning van Pruisfen, na deszelfs te rugkomst te Berlyn, dezen Brief:

HOOG MOGENDE HEEREN, BYZONDERE LIEVE VRIENDEN EN NABUUREN.

De Heeren Gedeputeerden, welke Uw Hoog Mogende aan My naar Wezel hebben afgevaardigd, om My van derzelver Vriendschappelyke gevoelens te verzekeren, hebben zig van dien last tot Myne grootste te vredenheid gekweeten.

Ik erkenne de attentie My daar door beweezen, met de verpligtendste dankbaarheid, en even gelyk Ik aan de Heeren Gedeputeerden by hun vertrek Myne Vriendschappelyke gevoelens voor Uwe Hoog Mog. en derzelver Republiek bereids te kennen heb gegeven; zo strekt het my ook thans nog tot een vergenoegen, Uwe Hoog Mogende zelven te verzekeren, dat Ik, als een getrouw Bondgenoot, van deze myne gevoelens aan Uw Hoog Mog. en de geheele Republiek by ieder gelegenheid kragtdadige blyken zal geven, en alles zal toebrengen om de naauwe verstandhouding en de goede Nabuurschap, tusschen de beide Staten subsisteerende, niet alleen te onderhouden, maar ook altoos meer en meer te bevestigen, en in het gene-

raal

raal te betuigen, dat Ik met ware vriendschap en 'T LOO.
toegenegenheid ben

Uwer HOOG MOG. GOEDWILLIGE
VRIEND EN NABUUR.

(Was geteekend)

FR. WILHELM.

(geconsigneerd)

FINKENSTEIN, HERTZBERG.

BERLYN den 18 JUNY 1788.

HOLLAND.

DORDRECHT.

In deze Stad is by den Ed. Achtb. Gerechte eene Publicatie vastgesteld, en den 24 Juny afgekondigd tegen het dragen van eenige tekenen van partyschappen, strydig met 's Lands bezworen constitutie, en byzonderlyk van zogenaamde Keeshondjes, met verbod van die te maken en te verkopen, op straffe naar omstandigheid en zelfs naar bevind van zaken op lyfstraffe. Zie hier die Publicatie van dezen woordelyken inhoud:

Alhoewel Myn Ed. Heeren van den Gerechte der Stad Dordrecht, door hunne genomene maatregelen tot conservatie van de rust binnen deze Stad, het genoegen hebben gehad, dat dezelve, onder den Godlyken zegen, tot dus verre zo wensche-

 lyk

DORDRECHT. Publicatie tegen tekens van partyschap, enz.

lyk bewaard is gebleven; zo hebben Hun Ed. Groot Achtbare niet dan met grievend leedwezen en veel verontwaardiging ondervonden, dat eenige rustverstorende en kwalyk geïntentioneerde lieden zich thans niet ontzien, alle middelen in het werk te stellen, om de zo gewenschte rust te storen, door verschillende tekenen van Partyschap en speciaal zoogenaamde Keeshondjes te dragen; en hier in zo veel mooglyk willende voorzien, zo hebben Hun Ed. Groot Achtb., na voorgaande deliberatie, goedgevonden en verstaan, gelyk goedgevonden en verstaan word by dezen, elk en een iegelyk op het serieuste te gelasten, van zich stiptelyk te gedragen naar de Publicatien van Hun Ed. Groot Mog., gelyk ook naar die van Heeren Commissarissen van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder dezer Provincie, van dato den 29 Maart dezes Jaars; en zich wyders te onthouden van het dragen van eenige tekenen van Partyschap, strydig met 's Lands gezegende en bezworen Constitutie, en speciaal van zogenaamde Keeshondjes, als mede het maken en verkopen van dezelven, op poene van arbitraire correctie en zelfs na bevind van zaken aan den Lyve te zullen worden gestraft.

Aldus gedaan en gearresteerd en van den Raadhuize dezer Stad gepubliceerd den 24 Juny 1788.

In kennisse van my Secretaris,

P. GEVAERTS.

Het konde niet anders zyn, of met de omwenteling van zaaken in September 1787, vlugtten zeer veele Nederlanders van hier uit den Lande naar elders; de meesten naar plaatsen aan het Fransche Gebied onderhoorig; anderen naar Braband, voor al naar Brus-

Brussel en Antwerpen: verscheiden ook naar Zwitserland of naar eenige plaatsen in Duitschland. De beweegredenen dezer uitwyking waren ook verschillende: van dezen, omdat zy merkelyk in de voorledene onlusten medegewerkt hebbende, of in rechten wierden vervolgd, of die vervolging duchtten; van geenen, om dat zy, schoon geene zodanige rechtsgedingen vreezenden, echter niet meer verkoozen in een Land te woonen, in 't welk hunne party den nederlaag hadt gekregen. Onder de uitgeweekenen waren veele voornaame, en aanzienlyke persoonen, ook minder aanzienlyke en ook geringe. Men telt onder de eerste en tweede rangen Jonkheer *van de Capellen tot den Marsch*, Jonkheer *van Pallandt tot Zuithem*: de Heeren *Hooft*, *Abbema*, *Hogendorp van Hofwegen*, *Bicker*, *van der Hoop*, *Geelvinck*, *van Castricum*, *Beyma*, *Potty Turcq*, *van Spaan*, *Gevaerts*, *Valkenaer*, *Huber*, *Lith de Jeude*, *Lith de Jeude* Junior, *Fr. Raat*, *Mappa*, *Blok*, *van Hoey*, en eene menigte anderen, te veel om op te tellen. Deze optelling is omtrent den derden rang nog veel moeilyker, en geheel onnodig. Buiten de aanzienlyke en ryke vlugtelingen, die naar Parys, Brussel, en Zwitzerland, of elders zich begaven, waar zy meenden hun geld het genoeglykst te kunnen verteeren, zo hadden veelen van goeden staat, en genoegzaam alle de geringere Lieden, de wyk naar St. Omer, Gravelines, Bethune, Duinkerken en andere Fransche plaatsen genomen. In Decem- Dordrecht.

DORDRECHT. ber 1787 schreef de Graaf *St. Priest*, Staatsdienaar van den Koning van Frankryk, uit Parys aan Jonkheer *Van der Capellen tot den Marsch*, dat een geschikt persoon, naar St. Omer in 't Graafschap Artois moest gezonden worden, om in die wykplaats voor de Hollandsche Vlugtelingen te zorgen. Deze brief wierdt door den Heer *Van der Capellen* te Brussel aan de Heeren *Van Beyma* en *Hogendorp* medegedeeld; en de Heer *Beyma* als Commissaris, met den gewezen Hoogleeraar *Valkenaer* als zynen Secretaris, van Brussel derwaards gezonden. Te Brussel waren de Heeren *Gevaerts* voorheen Burgemeester te Dordrecht, en *Potty Turcq*, wel eer Raadsheer in den Hoogen Raade in 's Hage, door den Graaf *de St. Priest*, met de zorg voor de Hollanders, voor reekening van den Koning van Frankryk, belast, de eerste voor de Krygslieden, en de laatste voor de Burgers.

In January 1788 kreeg de Heer *Potty Turcq* last, om de Vlugtelingen, die nog te Brussel waren, met het noodig reisgeld naar St. Omer te zenden; en de Heer *Gevaerts*, om de Officieren naar Bethune te doen vertrekken. Te St. Omer wierden de Vlugtelingen ontvangen door den Heer *Calllignon*, Fransche Krygscommisfaris; welke hen in de casernen en Paviljoenen des Konings plaatste, en het noodige huisraad voor hen uit Stads Magazynen huurde; zy, die niet in de casernen konden geplaatst worden, moesten, voor 24 Livres of meer by de maand, eene kamer voor

zich

zich huuren. In 't midden van January 1788 kwamen aldaar omtrend 500 Hollanders aan, gelyk ook op den 28 January de Heeren *Beyma* en *Valkenaer*. Dit trok nog veele andere Hollanders van elders naar St. Omer, ook Vrouwen en Kinderen, zo dat hun getal vry ſterk toenam. Zy wierden van de Societeiten der gegoedſte Vlugtelingen, die zich te Bruſſel, Antwerpen, Gend enz. ophielden, met brieven van aanpryzing aan den Heer *van Beyma*, en het noodig reisgeld voorzien, en te St. Omer gekomen zynde, van den Heere *Beyma*, als Hollandſche Vlugtelingen ontvangen en opgeteekend, en hen een zeker weekelyks onderſtand, naar de omſtandigheden, van 's Konings wege toegelegd. Op raad van den Heere *Valkenaer* zyn de Vlugtelingen te St. Omer in February 1788 door den Heere *Beyma*, in zo veele en zodanige ſmaldeelen verdeeld, als 'er Provincien en Steden zyn, tot welken zy hadden behoord, en uit ieder ſmaldeel, wierdt een of meer perſonen gekozen, als opzichters over zodanig ſmaldeel; 't welk de last van bezorging en beſtier zeer verligtte: ook werden zekere wetten ontworpen en goedgekeurd, en van alles door de gemelde opzichters aanteekeningen gehouden, en hen ook eenen Secretaris toegevoegd. Zy namen ook de nodige kondſchappen omtrend de geſchillen, die onder de vlugtelingen van tyd tot tyd ontſtonden; zy maakten eenen lyst van de perſonen onder ieder ſmaldeel, van zynen naam, ſtand, huis- DORDRECHT.

DORDRECHT gezin, en toelagen, enz. en deelden de onderstandgelden weekelyks uit. Het getal der vlugtelingen zo zeer toegenomen zynde, dat zy niet alleen in de Casernen te St. Omer konden geplaatst worden, is een goed gedeelte van hen ruim half February 1788 met den Heere *Lith de Jeude* Junior naar Gravelines gezonden, tot dat op den 20 Maart, bevel kwam, om geen Lieden meer naar St. Omer te zenden. De Heer *Valkenaer* leidde ook binnen korten tyd, zyn Secretariaat neder; waarop de Heeren *J. L. Huber*, uit Friesland, en *Fr. Rant*, van Heusden, den Heer *Boyma* hulp boden.

In het laatst van February 1788, beliep het getal der vlugtelingen te St. Omer en Gravelines die onderstand genoten, 1025, van welken 714 onder de 10 Fransche Livres 's weeks; 237 van 10 tot 20; en 74 boven de 20 Livres trokken: onder de twee laatste getallen waren 80 Vrouwen en 107 kinderen. Echter klaagde de Fransche Regeering over de al te groote uitgaven en beval derzelver vermindering, gelyk dan ook de eenlopende personen van 10 op 8, van 12 op 10, van 14 op 12, van 25 op 20, van 30 op 24 Livres 's weeks gebragt wierden; 't welk eene vermindering van ruim 700 Livres te wege bragt. De Opzichters over de smaldeelen, behielden uit hoofde van hunne moeite en kosten van papier als anderzints hunne geheele toelagen, behalven een, die van 45 op 40 Livres gebragt wierdt.

In dezen toestand beproefde men ook, om

de

de vlugtelingen aan arbeid te helpen; dog zulks vondt groote zwarigheid, zo in het gebrek van kennis der Fransche taal, als voornamelyk in de Gildens, die daar tegen opkwamen. Men liet egter de Schoenmakers schoenen maken voor het eigen gebruik der Hollanders, dog ook dit verviel, om dat men de Fransche schoenen beter koop kon bekomen als het Hollandsch gemaakt werk. Den 2 Maart kwam bevel om tien stuivers van ieder persoon in te houden voor de waarde van huisraad, het welk in de Casernen vermist was, terwyl de huur van het zelve van wege den Koning betaald wierdt. In deze maand wierdt ook een gedeelte der vlugtelingen aan de Vestingwerken te St. Omer, met schop en kruiwagen te werk gesteld. 't Was ook ten dien tyde, dat de Graaf de *St. Priest* aanstalte maakte, om als Gezant van den Koning naar Holland te vertrekken, en dus door den Markgraaf *d'Osmond* in de eerste zorg voor de Hollandsche Vlugtelingen wordende opgevolgd, hier van aan den Heer *Bayma* te St. Omer kennis gaf, en te gelyk vorderde, dat de vlugtelingen zouden verdeeld worden in Compagnien of *Corps Franc*, even als zy in de Republiek geweest waren: 't welk egter heeft moeten agter blyven. Op den 20 Maart 1788 kwam ook last, om geen meerdere vlugtelingen te St. Omer aan te nemen, van 't welk aan de Hollandsche Societeiten te Brussel, Antwerpen Gend enz. wierdt kennis gegeven, met verzoek, om zulks ook in de Republiek bekend

DORDRECHT.

DORDRECHT. te maken, gelyk 'er dan ook na den laatften Maart 1788 geen meer toegelaten zyn. Den 15 April bezogt de Markgraaf *d'Osmond* de Hollandfche Vlugtelingen te Bethune, Gravelines en St. Omer, en beval vier klasfen te maken, in welken de vlugtelingen volgens hunne fmaldeelen moeften worden opgeteekend, namelyk 1 Regenten en Edellieden. 2 Renteniers en Officiers. 3 Meefters in handwerken, en 4 Dagloners. Hy vermaande ook, om alle de vlugtelingen naar hun Vaderland te doen wederkeeren, die in de Amneftien van de Staten der Provincien in 't vereenigd Nederland begrepen waren, en hen reisgeld toe te leggen, berekend iederen dag tegen 15 Franfche ftuivers, dat is 7 ftuivers Hollands daags. Hier door wierdt het getal, 't welk tot laste van de Franfche Regeering was, merkelyk verminderd. Vergelyk bl. 625 en volg. Men ftelde verders ruim 90 vlugtelingen aan het uitdiepen van de Vaart, tusfchen St. Omer en Aire, digt by Arcq, over welken twee Hollandfche Opzichters wierden aangefteld, maar veelen tot zodanig werk niet opgeleid, wierden ziek, of verlieten dien arbeid, zo dat 'er op den 3 Mei 1788 reeds 45 man te kort kwam, die men weder tragtte op te zoeken, en, door de vermindering van hun weekelykfche toelagen of de geheele inhouding, tot dien arbeid te noodzaken. Dit bragt te wege, dat ook veelen paspoorten verzogten en naar een goed heenkomen omzagen. Aan den anderen kant klaagden de Paruikemakers van St. Omer,

aan

aan de Regeering, dat de Hollandsche Parui- kemakers hunne kostwinning benadeelden. DORDRECHT.

Ook na den laatsten Maart 1788 kwamen nog veele vlugtelingen uit de vereenigde Gewesten naar St. Omer, vooral vrouwen en kinderen, die hunne mans en vaders kwamen opzoeken: dit vermeerderde de bekrompenheid der omstandigheden der vlugtelingen, aan welke voor 14 dagen een ogenblikkelyke hulp wierdt toegebragt. Dit heeft van 23 April tot 10 Mei 1788 slegts belopen voor 65 hoofden de som van 868 Livres. De nood drong dan de Opzichters der smaldeelen, zich op den 10 Mei 1788, by eene Memorie tot den Heer *d'Osmond* te vervoegen. Inmiddels kortte men een stuiver per Livres op de andere vlugtelingen, en voorzag daar mede in de nood van de nieuw aangekomenen, die wegens bevel van den 20 Maart 1788 niet hadden mogen aangenomen worden. Dog dit was op den duur niet toereikende, voor al niet tot onderstand der zieken, omtrend welke door de Fransche Regeering niet voorzien was. Omtrend de klederen was ook eenig geld vergund, dog het welk met den 13 Mei 1788 wierdt ingetrokken. Eenige Hollandsche Zee-Officieren, die zich te Bethune bevonden, en daar op pensioen waren gesteld, zyn ook van daar naar onderscheidene Zeehavens gezonden, en op 's Konings schepen geplaatst: anderen, Land-Officieren, ten getale van 39, wierden van die pensioenen verstoken, en onder de Hollandsche Burgers te St. Omer geplaatst; anderen ten getalle van

DORDRECHT 120 wierden *gebrevetteerd* op dien rang, die zy voor 1787 in den Hollandschen dienst gehad hadden: anderen, namelyk 110, kregen reisgeld om te vertrekken, met nog veele vrouwen en kinderen. Hier omtrend wierdt eene Memorie voor de Hollanders opgesteld, en besloten, die door twee Commissarissen, met en benevens de Heeren *Blok*, voorheen Secretaris van Gecommitteerde Raden in 't Noorder-Kwartier, en *Van Hoey*, eertyds Advocaat en Geneesheer in 's Hage, als Gecommitteerden van Brussel te Parys, aan den Graaf *de Montmorin* in te leveren. Men meende ook de vlugtelingen allen by een te vergaderen, en eene Acte van Qualificatie op de Heeren te Parys te doen teekenen, dog zulks kwam niet tot stand, gelyk ook niet het inleveren van de Memorie te Parys, en zelfs viel daar omtrend vry wat voor, en de oneenigheden klommen tusschen de hoofden der Hollandsche Vlugtelingen vry hoog, vooral tusschen den Heere *Van Beyma*, en den Hoogleeraar *Valkenaer*, waar in de Heer Markgraaf *d'Osmond*, Staatsdienaar van Frankryk, gemengd wierdt. Dit is het geen ons uit eene egte en onpartydige hand, tot dus verre wegens de Hollandsche Vlugtelingen in Frankryk gemeld is.

HAARLEM.

Vermits de Heeren Mr. *Theodorus Koek*, Mr. *Herman Gerlings*, Mr. *Jacob Helmolt* en Dr. *Martinus van Marum*, den 18 February dezes jaars, als Vroedschappen dezer Stad

Stad bedankt hadden, en die vier Vroedschapsplaatsen tot hiertoe onvervuld waren; zo heeft Zyne Doorl. Hoogheid, uit kracht der Volmagt, door de Heeren Staten dezer Provincie aan Zyne Hoogheid opgedragen, by eenen brief aan den Heer President-Burgemeester, gedagtekend van het Loo den 29 Mei laatstleden, die plaatsen vervuld, en tot dezelven benoemd de Heeren Mr. *Pierre Jean van Lelyvelt*, *Paul Christiaan Fuchs*, Vryheer van Haringcarspel en Dirkshorn, *Abraham Matthews Cornelis van Bommel* en *Pieter Jezias Moens*, met volmacht, om dezelve in naam zyner Hoogheid in hunne posten te stellen en te beëedigen. HAARLEM.

Zyne Doorluchtige Hoogheid heeft ook den Krygsraad en Schuttery dezer Stad, welke zedert den 27 April 1787 heeft stand gegrepen, geheel vernietigd, zo als blykt uit deze Notificatie van den 4 Juny 1788.

Burgemeesteren en Regeerders der Stad Haarlem, notificeeren by deze, dat Hun Edele Groot Achtb. hebben ontfangen, eene Missive van Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prinse van Orange en Nassau, geschreven in 's Hage, den 28 der voorleden Maand, daar by overzendende Hoogstdeszelfs dispositie, by Publicatie van den 18 February dezes Jaars aan zich voorbehouden, onder anderen op een request aan Heeren Commissarissen, welke door Hoogstdezelve, ingevolge de Authorisatie van Hun Ed. Groot Mog. van den 31 October 1787, na deze Stad zyn gezonden, om de goede order te herstellen, overgegeven; tenderende, om redenen daar by vermeld, dat Zyne Hoogheid zoude gelieven te verklâren, dat de gedissolveerde Krygsraad en Schuttery, welke sedert den 27 April 1787 had geexsteerd, en na de gelukkige omwenteling van zaken bin-

HAARLEM.

Vernietiging van den Krygsraad en Schuttery.

binnen deze Republiek, door de toenmalige Regeering dezer Stad was vernietigd, zouden moeten worden gehouden voor zodanig te zyn vernietigd, als of dezelve nimmer eenig bestaan of aanwezen had gehad, en dus vervallen te zyn van alle voorrechten en vrydommen daar aan anders gehecht;

Terwyl Zyne Hoogheid, na den inhoud der voorsz. Requeste rypelyk overwogen, en daarop ingenomen te hebben de consideratien van Hoogstdeszelfs Heeren Commissarissen, heeft goedgevonden te verklaren: ,, Dat de voorsz. gedissolveerde Krygsraad en ,, Schuttery zullen worden gehouden voor zodanig ,, vernietigd, als of dezelve nooit in wezen waren ,, geweest, ten effecte, dat een iegelyk die daar ,, door iets heeft verkreegen, 't geen hy te voren ,, niet had, of van iets is ontheven geworden, waar- ,, aan hy te voren onderworpen was, word verstaan ,, en gehouden tot zynen vorigen staat te zyn we- ,, dergekeerd, en voortaan niet meer zal genieten de ,, voorrechten welke daar door verkregen, noch vry ,, zyn van de lasten, welke daar door gecesseerd ,, waren;" enz.

Den 17 dezer maand hebben de Ed. Achtb. Heeren van den Gerechte dezer Stad, de kooplieden onder de Firma *Usellino en Comp.* winkel doende in de groote houtstraat binnen deze stad, bevolen hunnen winkel te sluiten voor den tyd van zes weeken, ter oorzaake, dat dezelve zich niet ontzien hadden zekere oproerleuzen in het openbaar te verkoopen, bestaande in witte zyde linten, beschilderd met lelien, panaches, en andere tekens van partyschap; welke ook greetig by veele lieden gekogt wierden.

Ook hebben Hun Ed. Achtb. eenen *Angele Mariæ Patroane*, zynde de knegt van

ge-

gemelde kooplieden, die de oproerleuzen by de winkeliers hadt rond gebragt en aangeboden, voor den tyd van zes weeken de stad ontzegd; van verscheiden winkeliers die nog in voorraad zynde oproerleuze doen ophalen, en het verkopen derzelve of diergelyke scherpelyk verboden. HAARLEM.

Den 23 Juny is Zyne Koninglyke Hoogheid de Kroonprins van Pruissen, onder den naam van Graaf *Van Lingen* met deszelfs gevolg in deze stad aangekomen, en, na by den Heer eerste Burgemeester Mr. *Pieter Vermeulen* het ontbyt genomen te hebben, de groote Kerk, het Fundatiehuis van *Teyler's* en het nieuw gebouw van den Heere *Hope* in den Haarlemmer-Hout gaan bezichtigen; waarna *Z. K.* Hoogh. in een Jacht naar Leiden vertrok.

'S GRAVENHAGE.

De Bisschop van Trier heeft aan Hun Hoog Mogende eenen brief geschreven, by welke Hy den vryen doormarsch, onder de gewone doorzoeking, toestaat van 1400 man, welke de Mark-Graaf van Anspach Bayreüth aan Hun Hoog Mog. overlaat. By die gelegenheid geeft gemelde Bisschop kennis van deszelfs vriendschaplyke gevoelens voor Hun Hoog Mogenden, en bekragtigd de verzekering, dat hy altoos bereidwillig zal blyven aan Hun Hoog Mogenden vriendnabuurlyke diensten te bewyzen.

Den

'S GRAVENHAGE.

Den 2 Juny zyn de Gardes du Corps van Zyne Doorl. Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder naar het Loo vertrokken, alwaar het Stadhouderlyke Hof is aangekomen, om toebreidzelen te doen maken tot de opwagting, en ontvangst van den Koning van Pruisſen en den Kroonprins.

Den derden dezer maand Juny ontvingen Hunne Hoog Mogende eenen brief van Zyne Doorluchtige Hoogheid, den Heer Prins Erfſtadhouder, geſchreven op 't Loo, den tweeden Juny, houdende: „ dat Hoogst-„ dezelve, ter voldoening aan de Reſolutie „ van Hun Hoog Mogende, den 15 laatstleden genomen, en by Misſive, van den zelf-„ den datum, aan Zyne Hoogheid toegezonden, Hoogstgedagte Zyne Hoogh. niet nage-„ laten hadt, deszelfs gedagten te laten gaan, „ over het benoemen van eenige Commisſa-„ risſen, kundig in het ſtuk van Commer-„ cie, en in de zaken van de Oost-Indiſche „ Compagnie, welke met den Heer Ridder „ *Harris*, of met den geenen, die Zyne „ Majeſteit den Koning van Groot-Brittan-„ nie daar toe zoude despicieeren, in con-„ ferentie zouden treden, om, volgens het „ X. Artikel van het laatstgeſloten Tractaat „ van Alliantie met Hoogstgemelde Zyne „ Majeſteit, de zaken in de Oost-Indiën op „ een vasten voet te reguleeren, en ook om „ over een Tractaat van Commercie te handedelen; dat Hoogstgemelde Zyne Hoog-„ heid vermeend hadt, dat tot die gewig-„ tige poincten zeer geſchikt zouden zyn,

„ de

" de Heeren *Jan van de Poll*, Burgemeester, 's GRAV-
" *Jan Graafland* Pietersz., Oud-Scheepen VENHA-
" en Raad der Stad Amsterdam; *Nicolaas* GE.
" *Steengragt*, Raad en Advocaat-Fiscaal van
" de Admiraliteit in Zeeland, en Jr. *Duco*
" *van Haren*, Grietman van 't Bildt, welke
" Heeren Hoogstgemelde Zyne Hoogheid dan
" ook ingevolge van Hun Hoog Mogendens
" verzoek, in derzelver voorsz. Resolutie
" vervat, daar toe aan Hunne Hoog Mogenden
" was voordragende; waarop, by Hoogst-
" dezelven gedelibereerd zynde, is goedge-
" vonden en verstaan: gemelde Heeren tot
" het gemelden einde te verzoeken en te
" committeren, met authorisatie, om van
" de Oost- en West-Indische Compagnien
" en verdere Societeiten van Commercie,
" zodanige informatien in te nemen, als
" tot bereiking van het bovengemelden
" oogmerk, zullen oordeelen te behoo-
" ren."

De Markgraaf *De St. Priest*, Gezant des Konings van Frankryk, is den 1 Juny alhier aangekomen, en heeft met den Heer voorzitter van de Algemeene Staten den 2 Juny een mondgesprek gehad, en deszelfs Credentialen of geloofsbrieven overgeleverd. Des middags wierdt die Gezant door gemelden Heer voorzitter, met zes bodens van staat, aan zyne wooning, uit naam van Hun Hoog Mogende, verwelkomd.

Hunne Hoog Mogenden ontvongen den

2 Ju-

's GRAVENHAGE. 2 Juny den volgenden brief van Zyne Koninglyke Majesteit den Koning van Frankryk.

ZEER WAARDE GROOTE VRIENDEN, GEALLIEERDEN EN GECONFEDEREERDEN!

Brief van den Koning van Frankryk.

Dewyl wy steeds verlangen om met uwe Republiek de volmaaktste Verstandhouding te onderhouden, is het met dat oogmerk, dat wy hebben verkozen om by U lieden te doen resideren, in kwaliteit van onzen Ambassadeur, den Graaf *de St. Priest*, Maréchal des Camps van onze Armeën.

De blyken, welke hy ons reeds gegeven heeft van zynen yver en van zyne bekwaamheden in de verschillende Gezantschappen, welke wy hem hebben toevertrouwd, laten ons niet toe te twyffelen, of hy zal deze gelyklyk tot ons volkomen genoegen bekleden. Wy verwagten van uwe denkwyze jegens ons, dat Gy lieden volkomen geloof zult geven aan al het geen hy U lieden van onzentwegen zal zeggen, en vooral, wanneer hy U lieden zal vernieuwen onze opregte vriendschap, welke wy U lieden toedragen, gelyk ook het belang, het welk wy nemen in al het geen den voorspoed van Uwe Republiek kan bevorderen. Waar op wy God bidden, dat hy U lieden, zeer waarde groote Vrienden, Geallieërden en Geconfedereerden in zyne heilige en hoge Bescherming neme.

Geschreven te VERSAILLES den 14 Mei 1788.

UWE GOEDEN VRIEND, GEALLIEERDE EN GECONFEDEREERDE.

(*Was geteekend*) LOUIS.

(*Lager stond*) L. C. MONTMORIN.

Gem.

Gem. Fransche Gezant heeft den 3 Juny aan de Algemeene Staten, deze Memorie ingediend: 's GRAVENHAGE.

De Ondergeteekende Ambassadeur van Zyne Allerchristelykste Majesteit, beeft de Eer aan U Hoog Mog. te representeeren, dat by de communicatie, die de Ambassadeur van deze Republiek aan den Koning zyn Meester heeft gedaan, van het Tractaat van Alliantie, onlangs tusschen dezelve en de Kroon van Groot-Brittannien aangegaan, voorgekomen is, dat het zesde artikel van het zelve in zich bevat dispositien, die direct strydig zyn met de gewenschte Alliantie, die tusschen Frankryk en U Hoog Mog. stand grypt. *Memorie van Frankr. wegens Verbond met Groot-Brittanje.*

Byzonder komt het aan op de macht, die volgens het zelfde zesde artikel aan de Gouverneurs der Hollandsche Etablissementen in de Indiën gegeeven is, om in het geval, dat Groot-Brittanje door eenige Mogendheid vyandelyk geattacqueerd wierdt, zich met de Gouverneurs der Colonien van het zelve Ryk te verstaan, omtrend de nodige maatregelen, dienende tot mutueele bescherming van de respective bezittingen van beide Mogendheden. Een artikel van dien aart bedoeld niets minder, dan de Gouverneurs der Hollandsche Etablissementen in de West-Indiën tot Rechters te stellen van de wettigheid van zodanige vyandelyke aanvallen, waar van zy zeer waarschynelyk de redenen en motiven niet kunnen demeleeren.

Uit dien hoofde heeft de Ondergeteekende Ambassadeur orde van zyn Meester, om by U Hoog Mog. te insteeren, ten einde het zesde artikel van hun Tractaat met Groot-Brittanje niet moge worden geratificeerd, of (voor zo verre dit geen plaats kon hebben) dat als dan, by wege van eene alternative, even dezelve bedingen het onderwerp mogten worden van eene nadere Conventie tusschen het

's Gravenhage.

Memorie van Frankr. wegens Verbond met Groot-Brittanje.

Hof van Frankryk en U Hoog Mog., en een Suplement van de Alliantie, die zo gelukkig tusschen Frankryk en deze Staat subsisteerd. De Ondergeteekende Ambassadeur is van wegens zyn Meester geauthoriseerd, om niet alleen daar over te handelen, maar ook finaal tot consistentie te brengen eene diergelyke uitbreiding van dit Tractaat, die teven dienen kan tot vermeerdering der voordeelen eener Verbintenis, die met het interest van beide Mogendheden zo zeer over een komt.

(*Was geteekend*)

De Graaf DE ST. PRIEST.

's Gravenhage den 3 Juny 1788.

De Fransche Gezant heeft, zo dra hy hier aankwam, aan zyne huisbediendens bevel gegeven, van geen Oranjelint of teken te dragen. Dit gevoegd by de gesteldheid der gemoederen met de omwenteling van zaken, omtrend Frankryk, welk men voor de voornaamste oorzaak der voorledene onlusten hieldt, baarde niet alleen veel opziens, maar gaf dadelyk gelegenheid tot beweegingen, en verzameling van volk voor de wooning van den Franschen Gezant, die den 3 Juny aan de Algemeene Staten deze Memorie inleverde:

HOOG MOGENDE HEEREN!

De ondergeteekende Ambassadeur heeft de eer U Hoog Mog. te onderrigten, dat 'er gisteren avond ten 8 uuren voor de deur van zyn Hôtel een attroupement heeft plaats gehad, het welk geduurd heeft tot des morgens ten een uur, en dat men geduu-

duurende het zelve gehoord heeft scheldwoorden en een oproerig geschreeuw, het welk door de Regeering van deze Stad verboden was. De Ambassadeur meent grond te hebben om van U Hoog Mog. te reclameeren de veiligheid, die aan zyn caracter en al wat 'er aan behoord toekomt, gelyk ook het straffen der daar aan schuldigen en van die Bedienden der Justitie, welke die wanorde niet verhinderd hebben. Hy twyffelt niet aan de vigilantie, met welke hier in zal voorzien worden, gelyk in al het geen 'er behoord tot de voorrechten van een publiek caracter, en tot de goede harmonie, die zo gelukkiglyk plaats heeft tusschen zyn Hof en U Hoog Mogende.

's GRAVENHAGE.

Klagten van den Franschen Gezant.

(*Was geteekend*)

De Graaf DE ST. PRIEST.

'sHAGE den 3 Juny 1788.

Hunne Hoog Mog. over den inhoud dier Memorie raadplegende, wierden Hoogstdezelven door de Heeren Gedeputeerden van Holland en West-Friesland verwittigd van de voorzieningen, die 'er reeds omtrent het voorgevallene, door Heeren Gecommitteerde Raden, gedaan waren.

Dan Vrydag avond den 6 Juny viel 'er weder iets voor, het welk eene geweldige opschudding veroorzaakte. Een Jager van den gemelden Franschen Ambassadeur, zonder Orangeteken, maar in tegendeel met een witte kokarde over de Turfmarkt en het Spuy komende, kreeg een hoop volks agter zich, het welk hem na schreeuwde, doch op de Nieu-

'sGRAVENHAGE. we Haven gekomen zynde en het volk hem nog gestadig volgende, trok hy zyn Sabel uit, en gaf twee jongens eenen houw, den eenen in den arm en den anderen in den schouder, en vlugtte vervolgens in het woonhuis van den Gezant van Frankryk. De jongens, inmiddels by een Chirurgyn ingebragt en verbonden zynde, wierden in een koets naar huis gebragt, gevolgd door honderden van menschen, waar door eene groote beweeging veroorzaakt wierdt. Daarop verzamelde 'er zich zo veel volks voor het huis van den Gezant, dat de Regeering geraden vondt een wagt van Ruiters en Voetvolk derwaarts te zenden, terwyl de gewone wagten verdubbeld en sterke rondens wierden uitgezonden, het welk den geheelen nagt duurde.

Saturdag morgen ten 10 uuren zyn Hunne Hoog Mog., den Raad van State en Gecommitteerde Raden, over dit voorval, buitengewoon vergaderd geweest, wanneer van wegens den Franschen Gezant wederom een Memorie inkwam, van dezen inhoud:

De Ambassadeur van Frankryk heeft de eer aan U Hoog Mog. te representeeren, dat wel verre dat de orders, die U Hoog Mog. gesteld hebben, tot beveiliging van zyn persoon en domestieken zouden hebben gediend, integendeel de beledigingen van dag tot dag toeneemen.

De Jager van den Ambassadeur van Frankryk is door een baldadige menigte aangerand, die hem van boven van de brug de Burgwal genaamd, over de Comedie, in het water hebben willen smyten. De Domestick heeft tot beveiliging van zyn leven zyn

sa-

sabel getrokken, en in het geval geweest eenige van de woedendste uit den hoop te kwetsen.

'S GRAVENHAGE.

Nadere klagten van den Franschen Gezant.

De Ambassadeur van Frankryk verwacht, dat men dezen man beschuldigen zal het eerst geweld te hebben gebruikt, maar het geen voorheen gebeurd is, doedt klaar genoeg het tegendeel zien. Daar en boven is het zeer onwaarschynelyk, dat één man alleen eene menigte razende menschen aanvallen zou.

De Ambassadeur van Frankryk eischt ernstiglyk van U Hoog Mog., dat deze zich aan deze excessen schuldig gemaakt hebbende persoonen, exemplaar gestraft worden. Hy zal van het gebeurde aan Zyn Hof kennis geeven, en twyffelt niet, of hy zal binnen kort in staat zyn het zelve te informeeren, dat U Hoog Mog. Hem een rechtmatige Satisfactie dienaangaande gegeeven hebben.

(*Was geteekend*)

De Graaf DE ST. PRIEST.

'S GRAVENHAGE den 6 Juny 1788.

De Algemeene Staten besloten hierop aldus:

Die Saturni 7 Junii 1788.

De Heer *Van Heeckeren* van Zuyderas, ter Vergaderinge presideerende, heeft aan Hun Hoog Mog. voorgedragen en bekend gemaakt, dat hy gisteren avond om tien uuren onder een enkel Couvert van den Heer Grave *de St. Priest*, Ambassadeur van Frankryk, ontvangen hadt een Memorie, zodanig als dezelven aan het einde dezes is geïnsereerd, dat schoon dezelve niet in forme als gewoonlyk was ingerigt, nog ook op de gewoone wyze aan hem was ter hand gekomen, hy den inhoud daar van zodanig hadt gevonden, dat hy zig verpligt hadt gereekend,

'S GRAVENHAGE.

de Vergadering van Hun Hoog Mog. daar op extraordinaris by een te moeten roepen, en heeft vervolgens de voorsz. Memorie geëxhibeert en laten lezen.

Resol. daarop.

Waarop gedelibereerd zynde is goedgevonden en verstaan, dat zonder op de informaliteit van de voorsz. Memorie te letten, Copie van dezelve te gelyk met de Memorie van den 2 dezer aan Hun Hoog Mog. gepresenteerd, gezonden zal worden aan de Heeren Staten van Holland en West Friesland, of by absentie aan derzelver Gecommitteerde Raden, met verzoek om zig omtrend al het gepasseerde exactelyk te laten informeeren, en aan Hun Hoog. Mog. van derzelver bevinding kennis te willen geven, ten einde daar op verder na behoren te kunnen resolveeren, en inmiddels voort te gaan, met de precautien, welke de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Holland en West-Friesland Hun Hoog Mog. verzekerd hebben, dat reeds in den haaren zyn genomen tot zekerheid en veiligheid van 't Caracter van gemelden Heer Ambasfadeur, en die daar aan gehooren.

Waarop Hun Hoog Mog. aan gemelden Ambassadeur het volgend antwoord hebben gegeeven:

Dat Hun Hoog Mog. redenen hebbende, om te denken, dat door het onvoorzigtig gedrag der Bediendens van den Heer Ambassadeur (zonder twyffel tegens deszelfs intentie) tot de onaängename gevallen, waar over hy geklaagd heeft, is aanleiding gegeeven, het Ministerie van Frankryk daar van reeds door derzelver Ambassadeur aan het Hof van Frankryk hebben laten preveniceren, met intentie om daar van door de bewyzen, welke daar van worden ingewonnen, nader te doen blyken.

Dat Hun Hoog Mog. niet zullen nalaten, die be-

bewyzen bekomen hebbende, dezelven insgelyks aan hem Heer Ambasſadeur te laten communiceeren, en dat inmiddels gemelde Heer Ambasſadeur verzekerd kan zyn, dat voor de ſecuriteit en veiligheid van zyn perſoon en caracter, en van zyn bedienden alle mogelyke zorg is gedragen. *'s Gravenhage. Antw. aan den Franſchen Gezant.*

Dat Hun Hoog Mog. voor het overige niet kunnen pasſeeren om aan hem Heer Ambasſadeur te doen obſerveeren, derzelver begeerten om al wat mogelyk is in deze onaangename zaak, tot deszelfs gerustheid toe te brengen, niet tegenſtaande de wyze, op welke het voorgevallen op gisteren ter kennis van den præſideerende Heer is gebragt, geheel afwykt van de gewoone form, welke in diergelyke gelegendheden plaats heeft.

De Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden, hebben vervolgens door den Ed. Hove van Juſtitie, en Myne Heeren van den Gerechte dezer Plaatſe, navorſchingen doen nemen nopens het gebeurde, en dezelven ter tafel van de Algemeene Staten gebragt. Het bericht van het Hof van Juſtitie over Holland, Zeeland en Friesland, aan de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden, de Staten by afwezen van de Gedeputeerden ter dagvaart vertoonende, was van dezen inhoud:

EDELE MOGENDE HEEREN!

Wy hebben ontvangen U Ed. Mog. Misſive van den 7 dezer maand, waar by U Ed. Mog. aan ons hebben toegezonden een Copie van een Misſive, door de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden aan U Ed. Mog. geſchreven, benevens Copien van twee Memorien door den

 Heer

'S GRAVENHAGE.

Bericht van 't Hof nopens klagten van den Franschen Gezant.

Heer Ambasſadeur van Frankryk aan den Præſident van Hun Hoog Mog. gezonden, en waar by U Ed. Mog. verzoeken, dat Wy Ons nopens de klachten, door voorn. Heere Ambasſadeur aan Hun Hoog Mog. gedaan, als mede het geval in deszelfs tweede Memorie vermeld, met al het geen daar toe aanleiding zoude mogen hebben gegeeven, ten naauwkeurigſte zouden informeeren, en U Ed. Mog. omtrent dat alles ten allerſpoedigſten berichten.

Om aan dit U Ed. Mog. verzoek te voldoen, hebben wy de eer U Ed. Mog. te rescribeeren, dat de informatien, ten overſtaan van onze Commisſarisſen genomen, met betrekking tot het geval in de Memorie van den Heer Ambasſadeur van den 4 Juny gebuteerd, medebrengen.

Dat op Zondag avond den 3 dezer maand des avonds tusſchen acht en half negen uuren, zich eenige menſchen hebben gevonden in het Nieuw Voorhout alhier, voor het Hôtel van den gemelden Ambasſadeur, en onder dezelven een arm Joodsch Meisje van omtrent 15 jaren, dewelke aldaar op de ſchuinte van het wandelpad tegens de Balie van het Nieuw Voorhout ſtaande, het bekende Lied, *Wilhelmus* &c. heeft gezongen, waar voor zy van deze en geene der omſtanders eenig geld heeft ontvangen.

Dat de Drosſaard van den Hove daar op gekomen zynde en gezien hebbende, dat de menigte grooter wierdt, ten einde het vermeerderen voor te komen, aan het zelve Joodsch Meisje bevolen heeft, dat zingen natelaten, en van daar te gaan.

Dat het gemelde Meisje ook door een Dienaar der Juſtitie tot zwygen aangemaand, en daar aan gehoorzamende, door eenige Domeſticquen van gemelden Heer Ambaſadeur, dewelke voor het Hôtel ſtonden, eerst uitgejouwd en nageſchreeuwd is, waar op het Meisje heen gaande zong: *toch Orange! toch Orange! toch Orange boven*, waar op zy immediaat door dezelve Domeſticquen, nagelopen, by den

hals

hals, hairen en armen gegreepen, en na den kant van het gem. Hôtel te rug gesleept is.

Dat als toen eene menigte menschen zynde toegeschooten, om dat meisje te ontzetten, en onder anderen ook de gemelde Drosfaard van den Hove, dewelke aan een dier Domesticquen de reden gevraagd hebbende, waarom zy dat meisje aangreepen, tot antwoord heeft bekomen, dat zulks op ordre van den Ambassadeur geschiedde: dat de gemelde Drosfaard daar op gezegd hebbende zulks niet te gelooven, dat meisje door de gemelde Domesticquen losgelaten, en vervolgens heen gegaan is, om wegens het geen haar overkomen was, zich by den Procureur-Generaal te gaan beklagen.

Dat vermits zich eene menigte menschen aldaar noch bleef ophouden, gemelde Drosfaard van den Hove voor het gemelde Hôtel is gebleeven tot omtrent ten half elf uuren, wanneer dezelve, ziende, dat 'er zeer weinig menschen meer waren, van daar is gegaan na den Procureur-Generaal, ten einde van het gebeurde rapport te doen, latende aldaar twee Dienaars van de Justitie en twee Wakers, met last om alle desordres tegentegaan, en van het minste, dat 'er mogte voorvallen, of ingevallen de menigte weder grooter mogte worden, aanstonds rapport te doen, terwyl een Sergeant van de Hollandsche Guardes, dewelke reeds bevorens met eenige manschap, ter versterking van de Wacht, aan de dicht by zynde middelste Bosbrug van de Hoofdwacht gezonden was, en ordre had, om ook des noods, alle de disordres te helpen weeren, en de justitie de nodige adsistentie te verleenen, by aanhoudendheid in het gemelde Nieuw Voorhout, voor het gemelde Hôtel, heen en weder wandelde.

Dat een kwartier voor twaalf uuren een ieder zich van daar geretireerd hadt, en geen mensch meerder gevonden wierd, behalven te passanten.

Dat de Dienaars der Justitie, welke aldaar verder tot het aankomen van den dag de wacht gehou-

'S GRAVENHAGE.

Bericht van 't Hof nopens klagten van den Franschen Gezant.

'S GRAVENHAGE.

den hebben, geene perfonen, dan eenige pasfanten gezien hebben.

Bericht van 't Hof nopens klagten van den Franschen Gezant.

En hier mede komende tot het geval van Vrydag den 6 Juny, kunnen Wy U Ed. Mog. berichten, dat de informatien mede omtrent het zelve ten overftaan van Onze Commisfarisfen ingewonnen, behelzen: dat de Jager van den Heer Ambasfadeur (van welken een der getuigen verklaard heeft, dat hy op den 2 dezer maand Juny in de Kanonftraat, terwyl de Heer Ambasfader aldaar was ten huize van den Heer Prefident van Hun Hoog Mog., op de hoek van gem. ftraat ftaande, een Orange lintje uit zyn zak gehaald, het zelve op de grond geworpen, en daar op met voeten getreeden heeft) op Vrydag den 6 dezer is komen gaan, achter zich hebbende op eene zekere diftantie eenige kleine jongens, zynde vervolgens, toen hy op de hoek van den Turfmarkt gekomen was, onder een groot gejoel, eenmaal gehoord het roepen: *de hul uit.*

Dat de Jager tot omtrent by den Turfmarkt gekomen zynde, even na dat twee luiden hem voor by gaande, na een groote witte Cocarde, die op zyn hoed was, gezien hadden, een grooten Sabel getrokken, en daar mede in het ronde gezwaaid en gedraaid heeft.

Dat hy met dien Sabel, bloot in de hand, de Turfmarkt is opgegaan tot by de Brouwery *de Oyevaar*, (terwyl inmiddels eene kleine jongen met een klein wit kalkfteentje na hem gegooid hadt, het welk benevens het lyf van hem is nedergevallen) denzelven daar in de fcheede geftoken, doch by of omtrent den brug, by het flop van den *Hollandschen Roemer* (zynde een klein ftraatje van het begin der Nieuwenhaven na een Linnenbleek loopende) wederom, op vermaning van een hem daar ontmoetende Franschman, welke zo gezegd wierd, hem had aangemaand, om Orange aan te doen, heeft uitgetrokken.

Dat dezelve Jager, altyd door eene menigte, zo

van jongens, als van volwasſene perſoonen, op eene zekere diſtantie gevolgd wordende, dat ſlop of ſtraatje ingegaan zynde, na dat een ſteen tegens zyn rug was geworpen (zo als een der getuigen zegt) met dien Sabel in het ronde geſlagen, na differente perſonen gehouwen en eindelyk twee jongetjes een by na 14 en het andere by de 15 jaren oud, dewelke onder den hoop mede gelopen waren, en hem geene de minſte belediging noch met woorden, noch met daden hadden aangedaan, en waar van het eene door den aandrang der menſchen, dewelke zich voor de Sabelſlagen wilden bergen, was onder de voet gelopen, terwyl het in de eene hand een kommetje en in de andere een fleſje had, allerdeerlykst heeft gehouwen en gekwetst.

'S GRAVENHAGE. *Bericht van 't Hof nopens klagten van den Franschen Gezant.*

Dat hy vervolgens na men toen, volgens het zeggen van andere getuigen met ſteenen na hem begon te werpen, met een verhaaste pas, den Bleek over, en naar het Franſche Hôtel is gelopen.

De Heer Ambasſadeur aan Ons hebbende doen kennis geeven, dat zekere twee perſonen, dicht by het voorn. ſlop, ten huize van Vrouw *Bonjour* wonende, eenige informatien van het laatstgemelde geval zouden kunnen opgeven, hebben Onze Commisſarisſen die perſonen voor hun ontboden, en na het geen zy daar van zouden mogen weten, gevraagd, doch beiden hebben gedeclareerd, den Jager dien avond niet gezien te hebben, noch iets van het gegebeurde te weten, als alleen: dat zy in het huis van Vrouw *Bonjour* zynde, veele menſchen hebben zien lopen, en hooren roepen, *daar zyn Kinderen dood geſlagen*, dat zy niet hebben hooren ſchelden noch met ſteenen werpen, en dat zy twee jongetjes zwaar gekwetst en ſterk bloedende hadden zien wegdragen en by een Chirurgyn brengen.

Dit is het, Edele Mogende Heeren! het geen Wy uit de informatien kortelyk hebben opgezameld: Wy refereeren Ons voorts tot die informatien, welke Wy om de kortheid des tyds, in originalie, hier ne-

nevens voegen, en na gebruik ten dienste der ... tie, zo ras mogelyk, te rug verzoeken.

'S GRAVENHAGE.

Bericht van 't Hof nopens klagten van den Franschen Gezant.

Uw Edele Mogende zullen uit dezelve ... zien, dat de getuigen niet hebben gekend de ... nen welke zich zo aan het verboden roepen ... *Hal uit*, als aan het misdadig werpen van ... hebben schuldig gemaakt.

Wy hadden wel gewenscht, dat Wy ... dien opzichte informatien hadden kunnen bekomen, doch (gelyk gemeld is) geene der getuigen, *ut zelve die niet, welke Ons door den Heer Ambassadeur, zyn opgegeeven*, hebben ons daar in eenig ligt gegeven. Wy blyven nochtans actief daar omtrent alle mogelyk onderzoek te doen.

En kunnen inmiddels niet nalaten, om aan U Ed. Mog. voor te dragen, dat de Procureur-Generaal van den Hove, tegens den gemelden Jager eene provisie van Justitie heeft verzogt, en U Ed. Mog. in consideratie te geven, of U Ed. Mog. niet zouden gelieven goed te vinden, ter Vergaderinge van Hun Hoog Mog. te proponeeren, dat van wegens Hun Hoog Mog. by den gemelden Ambassadeur wierde geëffectueert, dat dezelve den gemelden Jager aan de Justitie overgeeve, of uit zynen dienst dimitteere, ten einde de Justitie in haare werkzaamheid omtrent denzelven Jager niet verhinderd worde.

Hier mede, Edel Mogende Heeren! bidden Wy God Almachtig, U Ed. Mog. lang te conserveeren in voorspoedige regeeringe.

Geschreven in den HAGE den 11 Juny 1788.

U Edel Mogende Dienstwillige Vrienden,

DE PRESIDENT EN DE RAADEN OVER HOLLAND EN VRIESLAND.

Ter Ordonnantie van dezelve,

(Was geteekend) ADRIAAN BODT.

'*t Be-*

'S GRAVENHAGE.

't Bericht van de Ed. Achtbaare Heeren Schout, Burgemeesteren en Scheepenen van 's Gravenhage, mede aan de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden overgegeeven, was aldus ingerigt:

EDELE MOGENDE HEEREN!

Wy hebben op den 7 dezer wel ontfangen U Ed. Mog. Misſive van denzelven datum, hebbende tot Bylagen Copie eener Misſive door de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, aan U Ed. Mog. geſchreeeven, mitsgaders Copien van twee Memorien door den Heer Ambasſadeur van Frankryk aan Hooggemelde Haar Hoog Mog. gepreſenteerd, in dato 2 en 6 Juny 1788, en wordende by voorn. U Ed. Mog. Misſive gerequireerd Ons Bericht, met naauwkeurige informatien nopens de klachten door voorn. Heer Ambasſadeur aan Haar Hoog Mog. gedaan, als mede omtrent het geval in deszelfs tweede Memorie vermeld, met al het geen daar toe aanleiding zoude mogen hebben gegeeven.

Wat de eerſte Memorie en de klachten daar by, gedaan betreft, kunnen Wy alleen U Ed. Mog. informeeren, dat zo dra, korten tyd na den aankomst van gemelden Heer Ambasſadeur, ter onzer kennisſe gekomen is, dat voor deszelfs Hôtel zich eenige toevloed van volk vertoonde, en onder het zelve eenige beweeging beſpeurd wierd, de Juſtitie dadelyk alle behoorlyke activiteit heeft te werk geſteld, om alle ongeregeldheden te keeren, en dat de genomene maatregelen ook dat effect gehad hebben, dat de securiteit, verſchuldigd aan het Caracter van een buitenlandsch Gezant, volkomen is geconſerveert gebleeven, hoe zeer Ons echter eene omſtandigheid is té voorengekomen, die wel licht gevolgen van wanorde hadde kunnen veroorzaken, daar in beſtaande, dat,

'S GRAVENHAGE.

Bericht van den Magistraat op voorsz. zaak.

dat, wanneer door een klein Meisje, in de nabyheid van het Hôtel gezongen wierd, eenige knechts van gemelden Heer Ambassadeur hebben kunnen goedvinden, dat Meisje op de publieke straat te achtervolgen en aantehouden, tot dat het speciaal door de tusschenkomst van den Drossaard van den Hove ontzet is; hebbende voorts het Hof naar de precise omstandigheden van dit voorval geïnquireerd, tot welke informatien, waar van U Ed. Mog. zekerlyk naricht bekomen zullen, Wy Ons dienvolgends refereeren.

Ten opzichte wyders van het geval in de tweede Memorie bedoeld, kunnen wy U Ed. Mog. berichten, dat, zo dra hetzelve geval even gebeurd was, door den Hoog Ed. Heer Bailluw dezer Stad de nodige maatregelen, zo door de Bediendens der Justitie in activiteit te houden, als door de adsistentie van de Militie, genomen zyn; ten einde voortekomen, dat de verbittering, die het volk, dat zich in groote menigte op straat bevond, over het gedrag van den Jager van den Heer Ambassadeur had opgevat, niet in eenige ex-cessen aan het Hôtel van gemelden Heer Ambassadeur mogte uitbarsten.

Des avonds laat zyn Wy daar op noch by elkander vergaderd geweest, ten einde nopens al het geen tot conservatie der securiteit van gemelden Heer Ambassadeur nodig mogte zyn, tedelibereer en en te resolveeren, mitsgaders ten einde ook door de Justitie naar de omstandigheden van dit voorval met allen spoed en exactitude wierde geïnformeerd.

Dat laatste is dan ook daags daar aan volgende geschied, en zyn als toen, ten overstaan van Scheepenen tot die Enqueste gecommitteerd, ingewonnen de informatien, welke wy de eer hebben, als Bylagen by dit Ons bericht te voegen, uit welk, gevoegd by de informatien, die door het Hof nopens deze zelfde zaak met onze concurrentie genomen zyn, byzonderlyk ook ten aanzien van den aart en kwaliteit der toegebragte wonden, op eene voldoende wyze zal kunnen blyken. Uit

Uit dezelve zullen U Ed. Mog. kunnen zien, dat het voorsz. geval in substantie hier op nederkomt, dat een Jager van den Heer Ambassadeur van Frankryk, hebbende een witte Kocarde en Pluim op den hoed, gepasseerde Vrydag avond den 6 dezer tusschen agt en half negen uuren passeerende over het Spuy, en gevolgd wordende door een groote troep Volk, door sommige van welke geroepen zoude zyn, *de hal uit*, zyn Sabel getrokken heeft; dat hy dien op de Turfmarkt weder heeft opgestoken; dat hy vervolgens voortgegaan zynde, tot in het slop van den *Frisschen Roemer*, aldaar met den Sabel aan twee kinderen, geen van beide veertien jaren oud zynde, ieder een zwaaren houw in den linker arm heeft toegebragt, en zo verre, dat by den een het opperarmbeen geheel is doorgeklieft, waarna voorn. Jager is voortgelopen.

'S GRAVENHAGE.

Bericht van den Magistraat op voorsz. zaak.

Wy nemen de Vryheid ten opzichte van dit voorval wyders aantemerken, dat uit de voorn. informatien ten klaarste blykbaar is, dat het verhaal, zodanig als hetzelve by de Memorie van den Heer Ambassadeur gedaan word, en waarschynelyk uit het opgemeld Rapport van gem. Jager zal zyn overgenomen, in allen opzichte is onnaauwkeurig, en geenzins met de waarheid overeenkomstig.

Voor eerst, is Ons by het neemen der informatien in het geheel niet te voorengekomen, dat de troep Volk, die den gemelden Jager vergezelde, het zy met woorden, het zy met begonne dadelykheden, getoond zoude hebben den Jager van een brug in het water te willen werpen.

Ten tweeden; dat in het voorn. voorval is een handtastelyke *Error in loco*, daar het zelve gebeurd is niet *en face de la Comedie*, welke van de plaats van dit voorval door verscheidene Straaten is geëloigneerd.

Ten derden: dat die Jager zyn Sabel niet heeft behoeven te trekken, veel min naar iemand te houwen en te hakken, tot verdeediging van zyn eigen leven, aangezien uit de voorsz. genomene informatien blykt, dat buiten het geroep door den een of an-

's GRAVENHAGE.

Bericht van den Magistraat op voorsz. zaak.

ander persoon van *de hal uit*, geen eigentlyk gezegde feitelykheid gepleegd, of zelfs getendeerd zoude zyn, waar door hy na de grond van het algemeen Recht, zich eenigzins bevoegd konde rekenen van het *moderamen inculpatae tutela* gebruik te mogen maken.

En eindelyk, ten vierden, dat wel verre dat hy gewond zoude hebben iemand, die tegens hem verhit zynde, hem eenig leed met woorden of daden had toegebragt, (*un des plus acharnés* door den Heer Ambassadeur genoemd) integendeel hy gewond heeft, en dat wel op eene violente manier, twee weerlooze Kinderen, van welke noch uit de informatien, noch zelfs uit geruchten consteerd, dat zy aan voorn. Jager de minste belediging gedaan zouden hebben.

Wat nu de aanleidende oorzaak van dit voorval betreft, zo zullen U Ed. Mog. uit het voorenstaande, vergeleken met de bygevoegde informatien zelve, lichtelyk kunnen nagaan, dat ten opzichte van den gemelden Jager, de meer dan gewoone toevloed van Volk, en het roepen door eenige uit de zelve *van de hal uit*, hem in een drift schynen gebragt te hebben, waar door hy zich een stap veroorloofd heeft, die wel verre van een gepermitteerde defensie van zich zelve te zyn, integendeel in een gantsch ongeoorloofde, en naar alle Wetten strafbaare vindicte, en feitelyk attacque degenereerd, dan dat teffens, wanneer men de sourçe van het geval aan de zyde van het Volk beschouwt, hoe zeer wy verre afzyn, om eenige ongeregeldheden van dien aart in het minste te willen coloreeren, met grond gezegd kan worden, dat het in het publiek paroisseeren der Bediendens van meergem. Heer Ambassadeur, met witte Cocardes op den hoed, en zonder met eenig Orangeteken vercierd te zyn, by een, voor bezadigde redenecring dikwerf te weinig vatbaar gemeen, een hitte en verbittering in de gemoederen heeft veroorzaakt, die de sourçe is van eenige smadelyke buitensporigheid.

Hier

Hier mede bevelen Wy U Ed. Mog. in de dierbaare befcherming des Allerhoogften, en blyven, 's GRAVENHAGE.

EDELE MOGENDE HEEREN!

U Ed. Mog. Dienstwillige,

SCHOUT, BURGEMEESTEREN EN SCHEEPENEN VAN 's GRAVENHAGE.

Ter Ordonnantie van dezelve,

(*Was geteekend*)

J. P. VAN DER HAAR.

's GRAVENHAGE den 9 July 1788.

By deze twee brieven was nog een groot getal van 38 ftukken Bylagen gevoegd, beftaande in verklaringen, zo by den Hove, als by den Gerechte, nopens het voorgevallene en deszelfs omftandigheden, ingewonnen: welke te wydlopig zyn om hier mede te deelen.

Deze ftukken ingekomen zynde, befloten de Algemeene Staten, nog een nader antwoord aan den Franfchen Gezant op zyne klagten te geven, en alle de ftukken en berigten met de nodige bevelen aan den Gezant van den Staat by den Koning van Frankryk toe te zenden, om het nodig gebruik daar van te maken en de gepaste vertoogen te doen, zo als blykt uit dit befluit van Hun Hoog Mogende, genomen den 11 Juny 1788.

s' GRAVENHAGE.

Nader antw. aan den Franschen Gezant enz.

Is gehoord het Rapport van de Heeren *Van de Steen* en andere Hun Hog. Gedeputeerden tot de buitenlandsche zaken, hebbende ingevolge en tot voldoeninge van derzelver Resolutien Commissoriaal van den 3 en 7 dezer geëxamineert twee Memorien van den Heer Grave *de St. Priest*, Ambassadeur van Zyne Majesteit den Koning van Frankryk, houdende klagten over eenige beweegingen, welke by zyn Hôtel zouden hebben plaats gehad, en over een voorval zedert aan zyn Jager ontmoet, breeder in de voorsz. Memorien en in de Notulen van den 3 en 7 dezer vermeld, als mede ingevolge van Hun Hoog Mog. Resolutie van heden, geëxamineert hebbende een Missive van Heeren Gecommitterde Raden van den Hove van Holland en de Magistraat van 's Hage met de verificatoire Stukken, daar toe behoorende, door gem. Gecommitteerde Raden gerequireert en bekomen, ter voldoeninge aan Hun Hoog Mog. Missive en Resolutie van den 7 dezer.

Waarop gedelibereert zynde, is goedgevonden en verstaan, dat aan gem. Heer Grave *de St. Priest* tot antwoord op de voorsz. Memorie zal worden toegevoegt, dat, zo haast als de klagten van hem Heer Ambassadeur over de beweegingen van het gemeen, voor de deur van zyn Hôtel ter kennis van Hun Hoog Mog. zyn gekomen, zy alle de nodige maatregelen hebben genomen om daar tegen te voorzien, en, terwyl de ongeregeldheden, waar over gemelde Heer Grave *de St. Priest* geklaagt hadde, ten eenemaal hadden opgehouden, Hun Hoog Mog. zig gevleid hadden, dat de zaak daar by gebleeven zoude zyn en niets verders daar omtrent zouden zyn voorgevallen.

Dat Hun Hoog Mog. zig genoegzaam verzekert hielden, dat de wysheid en voorzigtigheid van hem Heer Ambassadeur, gepaard met de verrigtingen van Hun Hoog Mog., de voorzorgen by de Provincie van Holland genomen, en de waakzaamheid by de Politie volkomen in staat zouden zyn geweest om alle

ver-

verdere onaangenaamheden voor te komen. Dat het met 't alleruiterste leedwezen is, dat Hun Hoog Mog. het tegendeel hebben vernomen uit de nadere Memorie, die haar den 7 dezer van wegens hem Heer Ambasfadeur is ter hand gesteld.

'S GRAVENHAGE. *Nader antw. aan den Franschen Gezant enz.*

Dat Hun Hoog Mog., die de hoogste prys stellen op de agting, en genegentheid van Zyne Aller-Christelykste Majesteit, geen gelegendheid hebben laten voorby gaan, daar van blyken te geven, en zich in het byzonder ten allen tyden een wet hebben gemaakt, voor het caracter van den Ambasfadeur van Zyne Majesteit alle de egards te toonen, die aan hetzelve zyn verschuldigd, en ook op de klagten van hem Heer Grave *de St. Priest* de grootste oplettendheid hebben getoond.

Dat zy niets meer ter harten nemende, als de vriendschap van den Koning te behouden, in hunne deliberatien over de laatste Memorie van hem Heer Ambasfadeur, met die vlyt en yver zyn te werk gegaan, welke de natuur der zaak, en hun verlangen om zorgvuldig alles te vermyden, het geen eenigzints strydig zoude kunnen zyn met de goede harmonie en intelligentie, zo gelukkiglyk tusschen beide Mogendheden subsisteerende, van hun hebben gevorderd.

Dat ten dien einde Hun Hoog Mog. zonder te letten op de informaliteit van de laatste Memorie van gemelde Heer Ambasfadeur, nog op de ongewoone wyze, waar op de Memorie in handen van den Heer Presideerende is gekomen, ten zelven dage hebben goedgevonden de Heeren Staten van Holland, en, in derzelver absentie, derzelver Heeren Gecommitteerde Raden, te verzoeken, om zig omtrent al het gepasseerde exactelyk te laten informeeren, en aan Hun Hoog Mog. van derzelver bevinding kennis te willen geven: Dat die informatien met de grootste naauwkeurigheid, en na ryp onderzoek genomen, thans gebragt zyn ter kennis van Hun Hoog Mog. en dat het nu ten klaarsten blykt, zo als Hun Hoog Mog.

'S GRAVENHAGE.

Nader antw. aan den Franschen Gezanten enz.

het reeds vermoed hadden, dat het onvoorzigtig en onbezonnen gedrag van eenige Bedienden van hem Heer Ambasſadeur de voornaamſte oorzaak is geweest van de ongelukkige gebeurtenisſen, onlangs voorgevallen; Dat Hun Hoog Mog. geen ogenblik hebben willen verzuimen, deze ingekomene informatien ter kennisſe van hem Heer Ambasſadeur te brengen, zig te zeer verzekert houdende van deszelfs doorzigt en onpartydigheid, om te kunnen twyfelen, of hy Heer Ambasſadeur, als nu zelfs overtuigt zynde van de waarheid der poſitiven in de voorſchreeven berigten vervat, wel zal willen defereeren aan Hun Hoog Mog. billyk verlangen, om de geen, die deze desordres veroorzaakt heeft, en welke, het reſpectabel Caracter van zyn Meester misbruikende, het Territoir van den Staat heeft geviolleert en weerlooze Ingezetenen heeft gekwetst, om zig zelve een vermeende Juſtitie te verſchaffen, behoorlyk te ſtraffen: Dat Hun Hoog Mog. verwagten, dat hy Heer Ambasſadeur, zo wel als zy zelve verlangende, om alles wat mogelyk is aan te wenden, tot onderhouding en bevordering van de goede verſtandhouding tusſchen Zyne Majeſteit en de Republiek, en thans beter onderrigt zynde van de ongegrondheid der informatien door zyne Bedienden aan hem gegeeven; (welke informatien in den eerſten opſlag de zaak moogelyk in een ander dagligt aan hem hebben doen beſchouwen:) geen zwarigheid zal maken, om door zyne goede officien en meest kragtige devoiren te appuyeeren de ernſtigſte klagten, welke Hun Hoog Mog. derzelver Ambasſadeur aan het Hof van Frankryk gelast hebben van haarentweege over het gepasſeerde te doen, en dieswegens behoorlyke ſatisfactie te verzoeken.

Zullende Extract van deze Hun Hoog Mog. Reſolutie door den Agent *Slicher* aan hem Heer Grave *de St. Priest* worden ter hand geſteld.

En zal voorts Extract van deze Hun Hoog Mog. met Copie van de voorſchreeve Misſive, met de

daar

'S GRAVENHAGE.

Nader Antw. aan den Franschen Gezant enz.

daar nevens gevoegde Berigten en Instructien gezonden worden aan den Heere *Lestevenon van Berkenrode*, Hun Hoog Mog. Ambassadeur aan het Hof van Frankryk, en denzelven daar nevens aangeschreeven, zulks en daar hy het van vrugt zal oordeelen, daar van het nodige gebruik te maken, om te doen zien, hoe zeer Hun Hoog Mog. bezorgt zyn geweest om het Caracter van den Heer Ambassadeur van Frankryk allezins te doen respecteeren en voorzieningen te doen, dat geene de minste molest nog aan hem zelve, nog aan eenige van deszelfs aanhoorigen mogt worden gedaan, offchoon het niet vreemd is, in eenig Land en zelfs niet in Frankryk het gemeene Volk ongeregeltheden te zien bedryven, welke niet als met de grootste moeite gestuit kunnen worden; vooral wanneer die ongeregeltheden voortspruiten uit een gedrag, het welk strydig is, met de heerschende begrippen van een geheele Natie, en dat de zorg door Hun Hoog Mog. aangewend, waarschynelyk het gewenschte effect zoude hebben gehad, indien de onvoorzigtigheid en onbezonnen gedrag van een zyner Bedienden zelfs geen aanleiding tot de verdere onaangenaamheden had gegeven, gelyk uit de ingewonnen informatien en bewyzen ten klaarsten zal blyken, weshalven Hun Hoog Mog. hem Heer *Van Berkenrode* gelasten, Hun Hoog Mog. ernstige klagten dieswegens aan het Ministerie van Zyne Maj. in te brengen, en te insteeren, dat aan den Autheur van deze desordres, welke misbruik makende van het Caracter van zyn meester, het Territoir van den Staat heeft gevioleert, en zig zelfs pretenselyk regt zullende doen, eenige onweerbaare Ingezetenen op een onbetaamelyke wyze gekwetst, de vereischte straf moge worden aangedaan, en dieswegens behoorlyke satisfactie aan Hun Hoog Mog. gegeeven moge worden.

Het is zeker, dat die Jager over welke deze klagten zyn gevallen, de zelfde persoon

 is,

'S GRAVENHAGE. is, die onder den Rhyngraaf *Van Salm* gediend heeft, en van den zelven dikwyls in de voorledene tyden tot verschillende eindens is gebruikt geweest.

Men vernam welhaast, dat de Heer *Lestevenon van Berkenrode*, Gezant van den Staat in Frankryk, op den ontvangst van de bevelen van Hun Hoog Mog. zich terstond by den Graaf *De Montmorin* begaf, en aan den zelven verzekerde: „ dat Hunne Hoog Mogen„ de met leedwezen vernomen hadden, dat „ niettegenstaande de voorzorgen, by de „ Provincie van Holland, tot securiteit en „ veiligheid van het Karakter van gemelden „ Heer Ambassadeur genomen, egter op „ nieuws eenige bewegingen waren ontstaan „ tegen één van deszelfs bedienden; dat Hun„ ne Hoog Mogende, binnen korten tyd, „ naauwkeurige informatien van al het geen „ by het geval, waar over gemelden Heer „ Ambassadeur zich beklaagd had, aan hem „ Heer *Lestevenon* zouden toezenden, dewyl „ het reeds aan Hunne Hoog Mogenden voor„ loopig was voorgekomen reden te hebben „ te vermoeden, dat de voorschreven onaan„ genaamheden aan het onvoorzigtig gedrag „ van eenige bedienden van den Heer *de St.* „ *Priest* moesten worden geattribuëert."

Dat gemelde Minister daar op aan den Ambassadeur hadt ten antwoord gegeven: „ dat „ hy dien zelfden morgen, door den Cou„ rier van den Heer *de St. Priest*, van het „ voorgevallene was geïnformeerd geworden;

„ dat

„ dat hy, dien avond, onder het oog van 's GRAVENHA-
„ den Koning zoude brengen het relaas, aan GE.
„ hem wegens het voorgevallene, door den
„ Heer *de St. Priest*, toegezonden als
„ mede het geen hem de Heer *Van Berkenrode*, van wegen Hunne Hoog Mog.
„ medegedeeld hadt; daar by voegende:
„ dat hy niet wist, hoe dit voorval door den
„ Koning zoude worden opgenomen, daar
„ Hoogstdeszelfs digniteit gecompromitteert was, en Zyne Majesteits Ambassadeur
„ het huis hielt tot des Konings nadere orders,
„ om zich aan geene verdere onaangenaamheden bloot te stellen, en wenschte, dat
„ deze zaak schielyk een einde mogt nemen;
„ dat voor het overige diergelyke gevallen
„ meermalen plaats zouden kunnen hebben,
„ zo lang de Souverain geen order stelde ter
„ afschaffing van het dragen der Oranjekleur."

Op welk antwoord de Heer *Van Berkenrode* verzogt, dat deze zaak met geene verhaasting mogt behandeld, maar alvorens afgewagt worden de verdere informatien, welke hem door Hunne Hoog Mog. zouden worden toegezonden.

Den 5 Juny vroeg, kwam de Ridder *Harris* Gezant van Zyne Groot Brittannische Majesteit alhier van Londen terug, en was dienzelfden dag met den Heer voorzittende ter Vergadering van Hun Hoog Mog. in gesprek. Waar na gemeld voorzittend Lid van Hun Hoog Mog. een tegenbezoek by den Gezant

's GRAVENHAGE. met de gewoone plegtigheden afleiden, om denzelven uit naam van Hun Hoog Mog. te begroeten. Den volgenden dag vertok de Ridder *Harris* weder van hier naar het Loo.

Het Placaat van Amnestie of vergiffenis, 't welk de Algemeene Staten den 5 dezer maand Juny beraamd hebben, behelst eene kwytschelding van 't geen mogt zyn misdreven door zodanige Ingezetenen en Bewooners van de Landen van de Generaliteit, welke door onkunde, onvoorzichtigheid en verleiding, zig hebben ingelaaten en deel genomen in de rampspoedige verdeeldheden, welke den geheelen Staat beroerd, en tot op den oever van zyn bederf gebragt hebben; doch van die vergiffenis zyn uitgezondert:

1. Alle zodanige Regenten, Leden of Ministers der Regeering, zo in Policie als Justitie, welke andere minkundige Ingezetenen door verleiding met geld, beloften of bedreigingen hebben aangezet, om mede te werken tot eene omkeering in 's Lands Constitutie en Regeerinsform.

2. Alle die geenen, welke door ongeoorloofde Correspondentien, het zy binnen, het zy buiten 's Lands, geconspireerd en geïntrigueerd hebben, om tot zulk een verfoeilyk einde vreemd Krygsvolk in het Land te brengen.

3. Die geenen, welke na dato van Hun Hoog Mog. Publicatie van 13 Augustus des voorleden jaars, waar by het verder oprichten van eenige Genootschappen, Gezelschappen

pen of Byeenkomsten van Wapenöeffening of Wapenhandel afzonderlyk van de Schutteryen, en het uittrekken der Ingezetenen van de Generaliteit naar een der Provincien, met dadelyk inzicht om aldaar ter Schutterlyke of Militaire diensten geëmploijeerd te worden, is verboden, en van Hun Hoog Mog. nadere Resolutie van 3 October laatstleden, by welke het Burger-Corps, uit de vier byzondere Boogaarden of Schutteryen in de Stad 's Hertogenbosch verzameld, is gedissolveerd, en voorts alle Genootschappen van Wapenhandel, welke in de Meyerye zouden mogen exsteeren, mede zyn gedissolveerd en geordonneerd te ontwapenen, in vilipendie van de voorsz. Publicatie en Resolutie, zig als Hoofden of Aanvoerders van zodanige Genootschappen of Gezelschappen van Wapenhandel mogten hebben gedragen. In het byzonder, welke na dato van gemelde Publicatie en Resolutie mogten hebben gecommandeerd zodanige Corpsen, welke uit de Generaliteit naar deze of geene Provincie mogten zyn uitgetrokken, en aldaar de Wapenen hebben gevoerd tegen den wettigen Souverain dier Provincie, of de Militie van den Staat. 's GRAVENHAGE.

4. De zodanigen, welken als Gecommitteerdens van Societeiten of Genootschappen van Wapenhandel, binnen de Generaliteit opgericht, zyn gecompareerd in de zogenaamde Provinciaale Vergaderingen van gewapende Burger-Corpsen in andere Provincien, en aldaar propositien of verzoeken om adsistentie

'sGRAVENHAGE. hebben gedaan, tot feitelyke wederstreving van onze Souveraine bevelen.

5. Die Predikanten en Geestelyken van andere Godsdienstige Gezindheden, welke verzakende de plichten van hunne bedieningen, als exerceerende leden van Genootschappen van Wapenhandel zyn uitgetrokken.

En eindelyk de zodanigen, die zig aan doodslag en openbaare daden van geweld, tegens hunne Medeburgers of andere zwaare excesfen van dien aart, hebben schuldig gemaakt.

Dog zie hier dat Placaat zelve:

De Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden; alle de geenen, die deze zullen zien of hooren, salut: Alzo Zyne Hoogheid op den 11 Maart laatstleden in den Raad van State der Vereenigde Nederlanden verscheenen zynde, aan dezelve by eene schriftelyke Propositie heeft in bedenking gegeeven, om aan Ons voor te stellen het verleenen van eene generaale Amnestie en Vergiffenis van het geene zoude mogen zyn misdreeven door zodanige Ingezetenen en Bewoonders van het resfort van de Generaliteit, welke door onkunde, onvoorzichtigheid en verleiding zig hebben ingelaaten, en deel genomen in de rampspoedige Verdeeldheden, welke den geheele Staat beroerd, en tot op den oever van zyn verderf gebragt hebben, onder zodanige voorwaarden, uitzonderingen en bepalingen nogthans, als Wy ten meesten nutte van den Lande noodzaaklyk zouden oordeelen.

Zo is 't, dat Wy by deliberatie van welgemelde Raad van State der Vereenigde Nederlanden; mitsgaders na ingenoomen Consideratien en Advys van Onzen Raade en Leenhove van Braband, en Lande van Overmaze, Ons conformeerende met de

voorsz.

voorsz. Propositie van Zyne Hoogheid, als ten hoogsten billyk en gefondeert, by deze uit Onze rechte wetenschap, en Souveraine Magt aan alle de geene, welke zig in de voorgenoemde beweegingen, zonder een opzettelyk en kwaadaardig oogmerk door inductie of dwang, uit onkunde of onvoorzigtigheid, hebben geïmmisceert, verleenen eene volkomene Amnestie en Vergiffenis van het gunt ter zake voorsz. door hun is gedaan en misdreeven, niet willende, dat iemand van de zodanige Onze In- en Opgezetenen binnen Onze Landen van de Generaliteit daar over in Rechten, of daar buiten zal worden vervolgt.

's GRAVENHAGE.

Placaat van Amnestie voor de Generaliteit.

Edoch gemerkt, dat hoe zeer Wy, conform het voorstel van hoogstgemelde Zyne Hoogheid, het effect van deeze Onze gratie wel zo verre mogelyk willen extendeeren, egter de bewaaring van Rust en goede Order vorderd, dat daar van blyven uitgesloten die geene, welke op eene meer gesignaleerde wyze blyken hebben gegeeven van een boos en kwaadaardig opzet, en uit dien hoofde moeten gehouden worden voor de Bewerkers en aanvoerders van dezelve Beroertens, voor zo verre die binnen Onze Generaliteits Landen hebben plaats gehad; zo willen Wy, dat van deze Onze Amnestie zullen zyn uitgezonderd:

1. Alle zodanige Regenten, Leden, of Ministers der Regeering, zo in Politie als Justitie, welke andere minkundige Ingezetenen door verleiding met geld, beloften of bedreigingen hebben aangezet, om mede te werken tot eene omkeering in 's Lands Constitutie en Regeeringsform.

2. Alle die geene, welke door ongeoorloofde correspondenten, het zy binnen, het zy buiten Lands geconspireert en geïntrigueerd hebben, om tot zulk een verfoeijelyk einde vreemd Krygsvolk in het Land te brengen.

3. Die geene, welke na dato van Onze Publicatie van 13 Augustus des voorleeden jaars, waar by het verder opregten van eenige Genootschappen,

'S GRAVENHAGE. 5. *Placaat van Amnestie voor de Generaliteit.*

pen, gezelschappen, of byeenkomsten van Wapen-oeffening, of Wapenhandel afzonderlyk van de Schutteryen, en het uittrekken der Ingezetenen van de Generaliteit naar een der Provincien, met dadelyk inzigt om aldaar tot Schutterlyke of Militaire diensten geëmployeerd te worden, is verboden, en van Onze nadere Resolutie van 3 October laatstleden, by welke het Burger-Corps uit de vier byzondere Bogaarden of Schutteryen in de Stad 's Hertogenbosch verzameld, is gedisfolveert, en voorts alle Genootschappen van Wapenhandel, welke in de Meyerye zouden mogen exerceeren, mede zyn gedisfolveert, en geordonneert te ontwapenen, in vilipendie van Onze voorsz. Publicatie en Resolutie, zig als Hoofden of Aanvoerders van zodanige Genootschappen of Gezelschappen van Wapenhandel mogten hebben gedragen. In het byzonder, welke na dato van gemelde Publicatie en Resolutie mogten hebben gecommandeerd zodanig Corpsen, welke uit de Generaliteit naar deeze of geene Provincie mogten zyn uitgetrokken, en aldaar de Wapenen hebben gevoerd tegen den wettigen Souverain dier Provincie, of de Militie van den Staat.

4. De zodanige, welke als Gecommitteerdens van Societeiten of Genootschappen van Wapenhandel binnen de Generaliteit opgerigt, zyn gecompareert in de zogenaamde Provinciaale Vergaderingen van Gewapende Burger-Corpsen in andere Provincien, en aldaar Propositien of Verzoeken om adsistentie hebben gedaan, tot feitelyke wederstreeving van Onze Souveraine Bevelen.

5. Die Predikanten en Geestelyke van andere Godsdienstige Gezindheden, welke verzakende de pligten van hunne Bedieningen, als exerceerende Leden van Genootschappen van Wapenhandel zyn uitgetrokken.

En eindelyk de zodanige, die zig aan Doodslag en openbaare daaden van Geweld tegens hunne

Me-

Medeburgers, of andere zwaare excesfen van dien aart hebben fchuldig gemaakt.

'sGRAVENHAGE.

Placaat van Amnestie voor de Generaliteit.

Tegen welken invoegen voorfz. uitgezonderde Perfoonen Wy begeeren, dat geprocedeert, en eene prompte en met 's Lands Wetten overeenkomftige Juftitie geadminiftreert zal worden, zodanig, dat in dit geval de Actien uit dien hoofde door de daar toe competente Crimineele Officieren binnen den tyd van drie maanden na de Publicatien dezes, en wanneer zulks niet gefchied mogt zyn, in zodanige gevallen alwaar een Fiscaal of Momboir uit hoofde van verjaaring van Delicten vermag te procedeeren, binnen andere drie maanden daar na zullen moeten worden geëntameert, ten dien effecte, dat na verloop van dezelve zes maanden geen Actie geïnftitueert zynde, dezelve zal worden gehouden voor vervallen, en de daar by geconcerneerde Perfoonen het effect van deze Amneftie ruftelyk en vreedelyk zullen genieten, en van alle verdere aanfpraak deswegens bevryd.

Doch zal het onverminderd deze uitzonderingen aan een ieder, welke met bekentenis van fchuld, en betooning van berouw en leedweezen zig aan Onze Clementie wilde fubmitteeren, of welke met reden konde twyffelen, of de daad door hem gepleegd in expresfe termen in dit Placaat was bedoeld, en dus op zig zelve befchouwd, en niet uit hoofde van verfchooning door de bykomende omftandigheden, van dien aart was, dat dezelve onder de bovengemelde uitzonderingen was begreepen, vry ftaan zig binnen den tyd van drie maanden na Publicatie dezes aan Ons te addresfeeren, waar omtrent Wy als dan na examinatie en bevind van zaaken zullen difponeeren, terwyl die geene, welke mogten vermeenen, dat hunne gepleegde daad door de bykomende omftandigheden verfchooning meriteert, zig ten dien einde niet aan Ons moeten addresfeeren, maar hunne redenen allegueeren by den Regter, voor welke de

's GRAVENHAGE.

Placaat van Amnestie voor de Generaliteit.

Gelasten en bevelen derhalven Onzen Advocaat en Procureur-Generaal van Braband en de Landen van Overmaaze, mitsgaders den Advocaat-Fiscaal van Vlaanderen en den Momboir van het Hof geordonneert in het Overquartier van Gelderland te Venlo, en alle hooge en verdere Crimineele Officieren in en over het Resſort van de Generaliteit, en generalyk alle Regenten, Magiſtraaten, Geregten en Onderzaten, tegenwoordige en toekomende, zig naar den inhoud dezer te reguleeren, en een iegelyk (buiten de voorſz. uitgezonderden) het effect en gevolg van deze Onze Amnestie rustelyk en vredelyk te laaten genieten; hun verbiedende tegens iemand ter oorzaak, of over iet, dat daar toe betrekkelyk is, eenige de minſte recherche, veel meer eenige beſchuldiging of actie aan te ſtellen, of bereids begonnen zynde, verder te vervolgen, nademaal Wy verſtaan, dat alle dezelve uit kragte van deze Onze Amnestie kwytgeſcholden en ontoegereekend blyven, mitsgaders in eeuwige vergeetenheid zullen worden geſteld; behoudens nogthans zodanige Civiele Actien aan die Onzer beſchadigde Onderzaten, als tot herſtelling van de toegebragte ſchadens hun in Regten zullen competeeren.

Des zal een iegelyk, die uit vreeze voor de vervolging van de Juſtitie uit het Land geweeken was, en nu van deze Onze gratie zal willen profiteeren, gehouden zyn binnen den tyd van drie maanden naar het publiceeren dezer, tot zyne voorige Woonplaats terug te keeren, op pœne van het effect van dezelve gratie te verliezen; ten waare hy naderhand wettige redenen konde allegeeren, waarom de wederkomst binnen den gemelde tyd niet mogelyk is geweest, waar over de Magiſtraat van zyn Woonplaats zal oordeelen.

Ver-

Vermaanende voor het overige alle en een iegelyk Onzer onderzaten, tot verzaking niet alleen van de pernicieuse drift ter onderneeming of bewerking van nieuwigheden, maar ook van alle losbandigheid, aanstootelyke gedraagingen, gedisfipeerde en ongeregelde levenswyze, en generalyk van allen redenloozen handel en wandel, waar toe de meergedagte troubles eene meer dan gemeene aanleiding hebben gegeven; en dat een iegelyk zig bevlytige, om de daar door grootelyks veroorzaakte verwaarloozing van Godsdienstige en Burgerlyke pligten, met een tegenovergesteld gedrag en wandel te boeten en te beteren, op dat alzo een iegelyk deelgenoot zyn moge van den als dan over Land en Volk billyk te verwagten Zegen des Allerhoogsten; voorts om by alle gelegenheden en in allen opzigten elkanderen heusschelyk te bejeegenen, en in goede verstandhouding te leeven, zonder zig door verschillende benoemingen of afgezonderde byëenkomsten van anderen te willen onderscheiden; en alzo een ieder, zo veel in hem is, het zyne tot herstel van de onderlinge harmonie en eensgezindheid te helpen toebrengen, en zig omtrent Ons, als Hooge Overheid, jegens Zyne Doorlugtige Hoogheid den Heere Erfstadhouder, mitsgaders omtrent hunne respective Regenten, Magistraaten, en alle anderen, die in Hoogheid over hun gesteld zyn, met betaamelyk ontzag, eerbied, gehoorzaamheid en onderwerping te gedraagen; en generalyk in, en omtrent alles, te leeven en te handelen, zo als vreedelievende, getrouwe, en gehoorzaame Onderzaaten en Burgers betaamd.

's GRAVENHAGE.

Placaat van Amnestie voor de Generaliteit.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendeere, zo lasten en begeeren Wy, dat deze alomme zal worden gepubliceerd en geaffigeerd daar zulks behoord en te geschieden gebruiklyk is.

Aldus gedaan en gearresteert ter Vergadering van de hooggemelde Heeren Staten Generaal in den Hage, onder het Cachet van den Staat, de Paraphure

'S GRAVENHAGE. van den Heer præsideerende in Onze Vergaderinge, en de Signature van Onze Griffier, op den 5 Juny 1788. Was geparapheert, *A. R. van Heeckeren, van Suideras*, vt. Onder stond, ter ordonnantie van de hooggemelde Heeren Staten Generaal. Geteekent, *H. Fagel.* Zynde op het Spatium gedrukt het Cachet van haar Hoog Mog. op een rooden Ouwel, overdekt met een papieren Ruyte.

De Heeren afgevaardigde Bewindhebberen der O. I. Comp. benevens den uit de O. Indiën te rug gekomen Heer Raad van Nederlands Indiën, *Boe ses*, hebben den 13 Juny ter Vergadering van de Heeren Staten Generaal het gewoon verslag gedaan van den staat van zaaken in dat Waereld-deel, in welk verslag de Advocaat der O. I. Maatschappy de Heer *Nederburgh*, het woord gevoerd heeft.

De Staten van Friesland hebben by Resolutie van den 8 Juny, goedgevonden derzelver Afgevaardigden ter vergaderinge der Algemeene Staten te gelasten om te verklaaren, gelyk dezelven dan ook verklaard hebben: „ dat Hun Ed. Mog. bereids by de eerste „ deliberatie over het Plan, raakende de Ar- „ mée, zich by Resolutie van den 15 Maart „ dezes Jaars faciel hebbende betoond tot „ Consent in de introductie der voorge- „ slagen verbeeteringen en veranderingen, „ voor zo verre de tegenwoordige in 's Lands „ dienst zynde Troupes betreft, alleenlyk „ omtrent de aanneeming van nieuwe Trou- „ pes zwarigheid maakende, finaale delibe-

„ ra-

„ ratien tot consent aan te leggen, voor en 's GRA-
„ aleer het reguleeren der respective quotes VENHA-
„ tusschen de Bondgenooten zyn volle beslag GE
„ bekoomen had.

„ Dat die beschroomdheid al nog zeer
„ zwaar weegende by Hun Ed. Mog. is, en
„ dezelve wel diende over te haalen, om hun
„ Consent, op dat stuk, voor en aleer die
„ onzekerheid ware weggenoomen, geen-
„ zints te extendeeren, zo niet de welstand
„ van 's Lands zaaken, en de meer en meer
„ in verwarring raakende staat van de Armée,
„ Hun Ed. Mog. als het ware onwillens drong
„ om een stap verder te gaan.

„ Dat Hun Ed. Mog. uit consideratie van
„ de pressance, die zich opdoet, om van
„ dat plan op een andere wyze een goede en
„ spoedige afkomst te maaken, zal immer de
„ Militie tot 's Lands dienst met vrugt ge-
„ ëmployeert kunnen worden, nog een laat-
„ ste pooging zullen doen, om zelfs verre
„ boven hunne vermoogens met de respecti-
„ ve Bondgenoten tot deze aanmerkelyke
„ uitgaven te concurreeren.

„ Dat Hun Ed. Mog. over zulks in voorsz.
„ nader Plan, zo als het thans volgens de
„ laatste opgave van Zyne Hoogheid en den
„ Raad van State is verminderd; consentee-
„ ren, mits de quote dezer Provincie geree-
„ kend werde tegens *f* 8 - 13 - 3 in het hon-
„ derd.

„ Dan dat, daar dat Consent 't uiterste
„ effort is, waar toe de Provinciaale Finan-
„ tien by eenige mogelykheid in staat zyn,

Vvv 2 „ Hun

'S GRAVENHAGE.

„ Hun Ed. Mog. daar toe niet koomen, dan
„ in het vast vooruitzigt en de zekere ver-
„ wagting, dat de zaaken en bepaalingen der
„ respective quotes binnen zeer korten tyd
„ zullen zyn getermineert en geredresseert,
„ op billyke voor deze Provincie aannemely-
„ ke gronden, Hun Ed. Mog. daar van ook
„ even stellig by dit hun Consent verklaa-
„ ren, dat by ontstentenis dies, in haar quo-
„ te de Contributie van deze zo zeer vermeer-
„ derde uitgaven aan 's Lands Militie niet
„ zullen contribueeren.

„ Dat wat verder belangt den voorslag by
„ de Heeren Staten van Holland gedaan, om
„ een vasten post op den staat van Oorlog
„ Jaarlyks te plaatzen voor de Marine, Hun
„ Ed. Mog niet alleen even zo zeer als wel-
„ gemelde Heeren Staten, van de allerdrin-
„ gendste noodzakelykheid gepenetreert
„ zyn, dat de Marine van deze Republiek
„ (zal 't Vaderland ooit bloeijen blyven) on-
„ ontbeerlyk is, en daarom steeds in behoor-
„ lyke staat moet worden gehouden, maar
„ door de considerable geldsommen, zints
„ weinige Jaaren van wegens deze Provincie
„ tot het Zee-Wezen verstrekt, en welke
„ veele furnissementen, door Friesland ze-
„ dert de jongste ontstaane Troubles gedaan,
„ aanmerkelyk meerder bedraagen dan de
„ importante somme van zes Millioenen Gul-
„ dens, met de daad betoond hebben, hoe
„ zeer 's Lands Zeemagt Hun Ed. Mog. ter
„ harte gaat, en dezelve tot in staatbrengin-
„ ge en in standhouding van dezelve alle

„ hun-

„ hunne vermogens gewilliglyk, en verre 's GRA-
„ boven veele hunner Bondgenooten heb- VENHA-
„ ben ingespannen. GE.

„ Dat Hun Ed Mog. dien volgens ten vol-
„ len geneegen zyn en blyven, om tot de
„ Marine het noodige te contribueeren, en
„ niet liever zien zouden, dan dat daar toe
„ een vaste post op den staat van Oorlog
„ Jaarlyks geplaatst wierdt.

„ Dat dezelve egter, ten einde dit op een
„ convenable en aan het oogmerk beantwoor-
„ dende wyze kunne geschieden, vermee-
„ nen, dat by de Bondgenooten vooraf be-
„ paalinge diende gemaakt te werden, waar
„ toe eigentlyk de Jaarlyksche somme zoude
„ worden geëmployeerd, en dat wyders, ten
„ einde de Republiek op den duur in de
„ mogelykheid zyn zoude, om een behoor-
„ lyke Marine te houden en daar voor de
„ kosten te vinden, vooraf Zyne Hoogheid
„ als Admiraal Generaal door Hun Hoog
„ Mog. behoorde te worden verzogt, om
„ met en nevens de Commissie uit de Bond-
„ genooten over de defensie van de Repu-
„ bliek thans in 's Hage zittende, te willen
„ opgeeven een Plan van redres, zo omtrent
„ de Admiraliteiten en het geheele Zee-
„ Weezen, als omtrent het employ der te
„ bepaalen Jaarlyksche somme voor de Ma-
„ rine op den staat van Oorlog, ten einde
„ op het een en ander dan zodanige spoedi-
„ ge en heilzame resolutien door de Bond-
„ genooten zouden kunnen werden geno-

 „ men,

'S GRAVENHAGE.

„ men, als 's Lands welzyn, deszelfs bloey „ en Commercie allesints komen te vorde„ ren."

De Graaf *de Merode*, Gezant van den Keizer by den Staat, gaf den 16 dezer maand aan de Algemeene Staten deze Memorie over.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Een onderwerp van weinig gewigt, doch waar by Uwe Justitie, zo wel als de beledigde eigendom van een der Keizerlyke Onderdanen, belang heeft, vordert de tusschenkomst van U Hoog Mogenden by de Magistraat van Dordrecht, welke de Auteur is van het bezwaar, het welk ik de eer heb voor U open te leggen.

Zekere *Koyen*, een Inwoner van Neder-Geruchten in Oostenryksch Gelderland, deet, in de maand July 1787, voor zyn rekening, van Amsterdam komen twee Stukken Brandewyn, gemerkt met de letters van zyn naam *P. K.*, en het dezelve adresseren aan de Factoors *Quack* en *Markenhof* te Nymegen, om ze van daar aan hem toe te zenden: gedurende de reis van Gouda naar Nymegen, wierd *Kloris van Soest*, Schipper op de Beurtman tusschen de beide Steden, geärresteerd by Dordrecht en door zekeren *Pieter George Knops*, zich noemende Kaptein van het Vaartuig, het welk als toen op de Rivier geposteerd was, gelast by te draayen en hem de lyst van zyne lading over te leveren. De Schipper, het een en ander gedaan hebbende, doch geen reden van deze handelwys kunnende begrypen, bragt daar over zyne klagten in by de Regerende Burgemeesteren van Dordrecht.

Dan dit had geen gevolg, en verscheiden andere pogingen daar toe aangewend waren even vrugteloos,

loos, tot dat men hem eindlyk berigte, dat de zaak ter kennisse van de Commissie van Defensie, te Woerden residerende, was gebragt, welke Heeren vervolgens besloten, dat gemelde Stukken Brandewyn, een gedeelte der Lading uitmakende, niet naar Gelderland mogten gevoerd worden, en dat daarom alleen de Kaptein gemagtigd was dezelven aan te houden, welke order maar al te wel wierd uitgevoerd, en dus wierd zonder eenige billyke reden de eigendom van *Jan Pieter Roosen* aangeslagen: alle de pogingen, welke sedert gedaan zyn, hebben niet anders ten gevolge gehad als de overtuiging, dat hy by hoger hand vergoeding moest zoeken van de schade, welke men hem scheen te willen doen lyden.

'S GRAVENHAGE.

Memorie van den Gezant des Keizers.

Verdrietig over de zo dikwyls herhaalde en ongegronde weigering, heeft hy zich aan het Gouvernement Generaal van Zyne Majesteit beklaagd, en ik ben gelast geworden, om alle deze omstandigheden onder het oog van Uw Hoog Mog. te brengen, van uwe Justitie verwagtende, dat op de spoedigste wyze voorzien zal worden in de geheele schadeloosstelling van dien particulier, welke zo toevallig betrokken is geweest in de willekeurige handelwyze van dien tyd.

Gedaan in 's HAGE den 16 Juny 1788.

Graaf VAN MERODE.

Door de Heeren Afgevaardigden van de Provincie Zeeland, is ter Vergadering van Hunne Hoog Mogende ingebragt de Resolutie van de Heeren Staten dier Provincie, waar by Hoogstdezelven ondersteunen den inhoud van den brief van de Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie ter Vergadering van Zeventienen, den 29 Maart,

 laatst-

'sGRAVENHAGE. laatstleden ter Vergadering van Hunne Hoog Mogenden ingekomen, (zie ons Stukje voor Maart bl. 508-514.) aandringende op toereikende middelen voor den Staat van verdeediging van derzelver Bezittingen, tevens met verklaring, dat, met betrekking tot de kosten der Officieren in de Militaire Commissie zullende worden benoemd, den Bewindhebberen van de Oost-Indische Compagnie ter Vergaderinge van Zeventienen zoude behooren te worden aangeschreven, om, hangende de Deliberatien over eene te maaken Petitie, de voorschreven kosten voor te schieten. Waar op Hunne Mog. na voorgaande Deliberatie hebben goedgevonden en verstaan: ,, Den Raad van Sta-
,, te te verzoeken om, voorbehoudens de
,, Deliberatien der respective Provincien,
,, eene Petitie ten voorschreven einde te
,, willen formeeren en aan Hunne Hoog Mog.
,, te laten toekomen; en dat voorts den Be-
,, windhebberen van de Oost-Indische Com-
,, pagnie ter Vergadering van Zeventienen
,, zal worden aangeschreven en gelast, om,
,, hangende de Deliberatien over de voor-
,, schrevene te formeeren Petitie, de kosten,
,, tot de voorschrevene Militaire Inspectie
,, benoodigd, uit derzelver generale Kas
,, voor te schieten."

Daar thans alle de zeven Provincien, mitsgaders het Landschap Drenthe zig verklaard hebben, nopens het voorstel der Heeren Staten van Holland en West-Friesland, ,, dat,
,, het

„ het Erfstadhouder-, Gouverneur-, Kap- 's Gra-
„ tein- en Admiraalschap-Generaal, erflyk venha-
„ in het Doorluchtig Huis van Oranje, zo- ge.
„ danig als het in den jaare 1747 daar aan
„ is opgedragen, en in den jaare 1766 door
„ den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder is
„ aanvaard, door de Gezamenlyke Bondge-
„ genooten als een grondwet onderling ge-
„ guarandeerd zoude worden; „ is by de Heeren Staten Generaal goedgevonden en verstaan „ dat eene gemeenschaplyke verbin-
„ tenis tusschen de respective Provinciën, tot
„ mutueele Guarantie van het Erfstadhou-
„ derschap, Kaptein- en Admiraalschap-
„ Generaal niet alleen als een essentieel deel
„ van de Constitutie en Regeeringsform van
„ elke Provincie, maar ook als een grond-
„ wet van de zeven vereenigde Provinciën,
„ welke volgens de Unie van Utrecht een
„ lichaam van Staat uitmaken, zal wor-
„ den aangegaan."

Zyne Koniglyke Hoogheid, de Heer Kroonprins van Pruissen kwam den 23 Juny des avonds in dezen hofplaats aan, onder den naam van Graaf *Van Lingen*. Die jonge vorst wierdt by het aankomen ontvangen door Zyne Doorl. Hoogheid de Heer Prins *Frederik* van Oranje en Nassau en naar het Stadhouderlyk kwartier geleid. Den 24 Juny des morgens bezigtigde Zyne Koninglyke Hoogheid de verzameling van Schilderyen en de Boekery van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heer Prins Erfstadhouder, en vervolgens de

grof

'S GRAVENHAGE. grof Geschut-Gietery, en andere merkwaardigheden dezer Hofplaats, als ook te Delft, Helvoetsluis, Rotterdam enz.

De Fransche Gezant heeft den 25 Juny wederom een gesprek met den Heer Voorzitter van de Algemeene Staten gehad, en eene Memorie overgeleverd, welke hoofdzakelyk behelst kennisgeving, dat de Courier uit Frankryk by hem aangekomen, medebragt, dat het Ministerie in Frankryk verwonderd was, dat men de beide gevallen, waarover de Gezant by zyne Memorien klachtig was gevallen, met den anderen scheen te vermengen; dat, ten opzichte van het voorgevallene op den 4 Juny het zeker was, dat men zich hadt te buiten gegaan, in het zingen van zeer beledigende liedjes, en dat het Hof van Frankryk aandrong, dat van dit geval voldoening gegeven wierde; dat, wat dat van den Jager aanging, men de door Hun Hoog Mog. overgezonden bewyzen met oplettendheid zou onderzoeken, en dat, zo daar uit bleek, dat aan Hoogstdenzelven eenige beledigiging gegeven was, men daar omtrent mede eene gepaste voldoening zou geven.

De Fransche Gezant de Graaf *De St. Priest*, heeft den 28 Juny aan den Engelschen Gezant den Ridder *Harris* een bezoek gegeeven, en met dezelven in een zeer lang gesprek geweest. Men heeft opgemerkt, dat de Huisbedienden van gemelden Franschen Gezant, schoon tot nog toe zich niet schikkende naar

het

het algemeen gebruik, echter, eenig gering 's GRAVENHAGE.
Oranje-teeken vertoonen, wanneer zy buiten
hunne bekende kleedingen in het openbaar
verschynen.

De Prins Bisschop van Luik heeft op den 24 Mai laatstleden op de spoedigste en regtmatigste wyze aan de Heeren Staten van Holland en West-Friesland voldoening gegeven wegens eene wedereisching, betreffende een verkregen *arrest* op wapenen en Krygstuig, aan Hun Ed. Gr. Mog. toebehorende; welk *arrest*, op gezag van Scheepenen is gedaan door den Heer *Beauregard* (te voren Kaptein in het Regiment *Wallons* van den Generaal Majoor *Grenier*, en thans Officier onder het Corps *Royal Liegeois*) als zynde door de Collonels *Van der Pol* en *Amandruz* tot het werven gebruikt geweest. Ingevolge hier van heeft de Bisschop van Luik verklaard, „ dat hy met „ leedwezen de gepleegde excessen vernomen „ heeft van gemelden *Beauregard* en zyn „ Procureur *Anfiaux*, door de arresten, „ door hun op wapenen en Krygsb. hoeften, „ behorende aan Hun Ed. Gr. Mog. de Hee„ ren Staten van Holland en West Friesland, „ geregtlyk gelegd, en door de insinuatie, „ welken zy hebben onderstaan 'er by te voe„ gen tegen Hun Ed. Gr. Mog. in den per„ soon van Hunnen Raadpensionaris, den „ Heer *Van de Spiegel*; dat Zyn Doorl. zo„ danige handelwys ten hoogste heeft afge„ keurd, als strydig met het regt der Vol-

„ ken,

'sGRAVENHAGE.

„ ken, en tegen den eerbied, welken men
„ aan de Souveraine Staten verschuldigd is;
„ dat na de gemelden *Beauregard* en *Ansiaux* waren gehoord in zynen geheimen
„ raad, Zyne Doorl. hen veroordeeld, en
„ de gemelde arresten en insinuatie voor
„ nul verklaard en vernietigd heeft; met
„ byvoeging van eene strenge bestraffing der
„ schuldigen (gelyk in de stukken by de gemelde Memorie gevoegd, omstandig is
„ gedetailleerd) voegende Zyne Doorl. 'er
„ by, dat de zaken dus tot genoegen van gemelde Hun Ed. Gr. Mog. hersteld zynde,
„ dezelve alle reden hadt van te hopen, 'dat
„ Hoogstdezelven daar in een nieuw bewys
„ zouden vinden van zyne liefde voor het
„ regt, en genegenheid voor Hun Ed. Gr.
„ Mog.

Het is nu zeker bekend, dat het lot der Hollandsche Officieren, die uit hoofde der voorledene onlusten en de party, die zy daar in gekozen hadden, naar Frankryk waren gevlugt, aldaar beslist is. Ruim honderd van dezelven zyn op Fransch pensioen gesteld; en den overigen, een getal van omtrend twee honderd uitmakende, (waaronder de geenen zyn, welke by de Provincie van Holland, gedurende de onlusten, in dienst genomen waren) worden zes kroonen reisgeld gegeeven. Zie ook hier te voren onder DORDRECHT.

Den

Den 26 Juny 1788 heeft de Fransche Gezant, Graaf *De St. Priest*, wederom aan de Algemeene Staten, deze Memorie overgegeven: 's GRAVENHAGE.

HOOG MOGENDE HEEREN!

De ondergetekende Ambassadeur van Z. A. C. Maj. heeft niet nagelaten, aan den Koning, zynen Meester, rekenschap te geven van de beide Nota's, welken hy aan U H. Mog. den 2 en 6 dezer maand heeft overgegeven, van Hun antwoord van den 12, en van de stukken, welken hem successivelyk van hunnentwegen zyn ter hand gesteld.

De Koning zo van deze Stukken, als van de Nota den 17 van deze maand door den Heer *van Berkenrode* overgegeven, kennis genomen hebbende, heeft den ondergetekende gelast, U. H. Mog. voor te dragen, dat Z. Maj. niet zonder de grootste verwondering heeft kunnen zien, dat dezelven op de klagten, welken zyn Ambassadeur genooddrongen is geweest te doen, niets hebben gestatueerd; dat U. H. Mog. in plaats van zig te haasten om by die gelegenheid een blyk van Hunne gevoelens te geven voor een Bondgenoot van de Republiek en van Hunne egards voor het onschendbaar karakter van zynen Ambassadeur, zig alleen bepaald hebben tot de beschuldiging van eenen bedienden van den ondergetekenden, en tot het naspeuren van bewyzen om het ongelyk, welk men hem ten laste heeft gelegd, te sterken, en zyne overlevering te vorderen.

De Koning, Hoog Mog. Heeren! kan in dezen buitenregeligen stap niets anders vinden, dan een voornemen om door eene ontydige wederbeschuldiging de satisfactie te ontwyken, welke aan U H. Mog. gevraagd is. Maar, daar zyne Majesteit zig verzekerd houd, dat H. H. Mog. zulks alleen volgens

'S GRAVENHAGE.

Memorie van den Graaf de St. Priest.

gens de onnauwkeurige berigten op die wyze gedirigeerd hebben, en dat dezelven geen voornemen hebben, om af te wyken van de wyze van handelingen, welken de Souverainen wederzyds in agt nemen, en van dewelke men zig in een beschaafd Land niet veroorlooft af te wyken, heeft Z. Majesteit den ondergetekenden gelast, om op de klagten in zyne Memorie vervat, te insteren, en te verklaren, dat, zo dra de Koning deswegens satisfactie zal bekomen hebben, gelyk hy regt heeft, van de billykheid en wysheid van U H. Mog. te verwagten, Z. Majesteit ook met de zorgvuldigste onzydigheid de daaden, welke men den Jager van den ondergetekenden te laste heeft gelegd, zal doen onderzoeken, en, zo wanneer dezelven door wettige en onverdagte bewyzen gestaafd worden, aan Hun Hoog Mog. zodanige satisfactie geven als dezelven regt hebben van den Koning te verwagten.

(*Was geteekend*) De Graaf DE ST. PRIEST.

'S HAGE, den 26 Juny 1788.

Op deze opmerkelyke Memorie, hebben de Algemeene Staten beleefdelyk, maar mannelyk, en met dien toon, welken Souvereinen past, geantwoord; zo als kan gezien worden uit het navolgend

EXTRACT *uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren.* STAATEN GENERAAL *der* VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Lunae den 30 Juny.

Is gehoord het Rapport van de Heeren *van Heeckeren van Suideras*, en andere Haar Hoog Mog. Ge-

Gedeputeerdens tot de buitenlandsche zaken, hebbende ingevolgen en ter voldoening van derzelver Resolutie Commissoriaal van den 26 dezer geëxamineerd eene Memorie van den Heer Grave *de St. Priest* Ambassadeur van Frankryk, dienende tot antwoord op Haar Hoog Mog. Resolutie van den 12 daar te voren, met de stukken aan hem ter hand gesteld wegens de klachten, by twee vorige Memorien door hem gedaan, breeder in de Notulen van den 26 vermeld.

's GRAVENHAGE. *Antw. van de Staten Generaal aan den Franschen Gezant.*

Waarop gedelibereerd zynde is goedgevonden en verstaan, dat aan gemelden Heere Grave *de St. Priest*, tot antwoord op de voorn. Memorie zal worden toegevoegd.

Dat Haar Hoog Mogende nooit gedacht hadden, dat hunne oogmerken en inzichten in een zo verkeerd daglicht aan zyn Aller-Christelykste Majesteit hadden kunnen voorgesteld worden, als zulks uit de laatste Memorie van den Heer Ambassadeur blykt geschied te zyn: dat Haar Hoog Mog. uit den inhoud van die Memorie gezien hebben, dat de Koning, om aan dezelve niet directelyk te attribueeren, van door eene verhaaste tegenbeschuldiging gezogt te hebben de Satisfactie, die Hun gevraagd wierd, te ontwyken, het gedrag in dezen door Haar Hoog Mog. gehouden toeschryft aan een gebrek van nauwkeurigheid in de berichten, die aan dezelve zyn toegekomen, maar dat Haar Hoog Mog. zich van geen diergelyke verschooning willen bedienen, als geen ander richtsnoer in den loop van deze zaak gevolgd hebbende dan de exacte regels van eene onpartydige Justitie, en de zuiverste gevoelens van hoogachting voor Zyne Majesteit, en deszelfs Ambassadeur, zoo als zy verhoopen, dat het den Koning ten klaarsten blyken zal, uit het geen zy de Eer zullen hebben onder Hoogstdeszelfs oog te brengen

Dat het wel waar is, dat Haar Hoog Mog. in derzelver antwoord op de twee vorige Memorien van

's GRAVENHAGE.

Antw. van de Staten Generaal aan den Franschen Gezant.

den Heer Grave *de St. Priest* zich niet lang opgehouden hebben met het gebeurde op den 1 dezer maand, en dat zy goedgevonden hebben hunne klagten te bepaalen by het geval van den Jager, het welk aanleiding had gegeven tot de tweede Memorie van den Heer Ambassadeur; dan dat Haar Hoog Mog. tevens zorg hadden gedragen van zo wel aan het Ministerie van Zyne Majesteit als aan den Heer *de St. Priest* te doen toekomen de Berichten en Justificatoire Stukken, welke een ampel Verhaal behelzen van de beweegingen op den 1 Juny voorgevallen, en dat Haar Hoog Mogende zich gevleid hadden, dat men in de omstandigheden van dit Verhaal wellicht zoude ontdekt hebben de beweegredenen van het gedrag door Haar Hoog Mogende in dezen gehouden: dewyl die omstandigheden van zo een aart waren, dat dezelve aan Haar Hoog Mogende een even zo gegronde stof tot klagten gaven, als de onbezonne Conduite van den Jager: dat deze Stukken ten klaarsten beweezen, dat het Territoir van den Staat op eene even geweldadige wyze was gevioleerd, en het ongenoegen van het gemeen, onder het welk reeds veel gisting was, op eene ongehoorde manier was opgewekt door het gedrag van de Domesticquen van den Heer Ambassadeur: Dat Haar Hoog Mog. dus, indien zy alleen hunne regtmatige verontwaardiging geraadpleegt hadden, over dit geval, ten minsten even serieuse klagten hadden moeten doen, als over dat van den Jager, dan dat zy daar van te rug gehouden zyn door eene enkele consideratie, dat de persoon van den Heer Ambassadeur zelve in deze discusie meer of min gecompromitteert was, zo als zulks te zien is uit den inhoud van de twee Berichten van den Hove van Holland, en van de Magistraat van 's Hage, en dat deze reflexie genoegzaam is geweest, om Haar Hoog Mog. een diep stilzwygen te doen houden, over al het gepasseerde van den 1 Juny. Dat Haar Hoog Mog., door het onaangeroerd laaten van de recht-

rechtmatigste klagten; uit hoofde van hunne eguards voor het Caracter van den Heer Ambassadeur van Frankryk, vermeenen het allersterkste bewys, en een ontwyfelbaare blyk gegeven te hebben van hunne Eerbied, Hoogachting en attachement voor de persoon van een Koning, hunnen Nabuur en Bondgenoot, wiens Vriendschap en toegenegentheid zy vuuriglyk wenschen te onderhouden en te cultiveeren; dat zy zich verzekerd houden, dat Zyne Majesteit, onderricht van hunne ware oogmerken, niet langer zal blyven staan op eene Satisfactie, die Haar Hoog Mogende recht hadden gehad om voor zich zelve te vragen, en die het dezelve daar en boven onmogelyk is aan Hoogstdezelven te geven, dewyl zy, geen bekende misdadigen tot voorwerp hebbende, van zelve vervalt, en dat Haar Hoog Mogende, in een vast vertrouwen op de wysheid, en onpartydigheid van Zyne Majesteit zullen afwagten het besluit, dat het Hoogstdenzelven behagen zal te neemen, op de ernstigste klagten, die zy de Vryheid genomen hebben aan Zyne Majesteit te doen worden, omtrent het gepleegde door den Jager van den Heer Grave *de St. Priest*.

'S GRAVENHAGE.

Antw. van de Staten Generaal aan den Franschen Gezant.

En zal Extract van deze Haar Hoog Mogende Resolutie door den Directeur van de buitenlandsche Correspondentie *Tinne*, uit hoofde van de Resolutie voorleeden Vrydag genomen, ten opzichte van den Agent *Slicher*, gesteld worden in handen van gemelden Heere Grave *de St. Priest*, Ambassadeur van Frankryk.

En zal gelyk Extract van deze Haar Hoog Mogende Resolutie gezonden worden, aan den Heer *Lestevenon van Berkenrode*, Haar Hoog Mogende Ambassadeur aan het Hof van Frankryk, om te strekken tot zyn naricht.

Accordeert met voorsz. Register.

AM-
STEL-
DAM.

AMSTELDAM.

Veel hoofden veel zinnen, zegt het oude ſpreekwoord, en deszelfs waarheid heeft menigmalen doen gevoelen de moeilykheid om het allen naar genoegen te maaken. De Schuttery was zekerlyk voor eenige jaren van eene minguntige gedaante, dan nu. De tyden en veranderde wyze van denken brengen veranderingen in de gewoontens, en maaken ook zekere veranderingen in gebruiken volſtrekt noodzakelyk. Wie zou zich niet belachelyk maaken, die zich nu in kleeding, voor twee of drie honderd jaaren niet meer gebruiklyk, wilde vertoonen? Een groot gedeelte van de burgers van de Comp. van Kaptein *Wendorp*, op 't Bickers-Eiland, was zo wars van de patroontasſen, die algemeen in de plaats van de kokers, reeds voor zes jaren zyn ingevoerd, dat zy die volſtrekt weigerden te gebruiken; zy zouden zich by den Prins in den Haag vervoegen; die zou hun wel recht doen enz. Doch, daar hun hoofd ſtootende, is het ſlot van dit belachelyk toneel geweest, dat sommigen der halſtarrigſten uit de Compagnie zyn ontſlagen, en anderen, wyzer geworden zynde, zich aan het thans algemeen en door den Krygsraad goedgekeurd gebruik, hebben onderworpen. Zy hadden zich in hunne weigeringen ten ſterkſte beroepen op hunne Vryheid, en dat koſtelyk pand geoordeeld niet minder in gevaar te zyn door het gebruiken van patroontasſen, als wel eer de Muscoviten door het ſcheeren van hunnen baard.

Da-

Dagelyks komen geschriften uit, die den ouden wrok kenmerken; en welken de Regeering niet ten onrechte oordeelt, geschikt te zyn om de tweespalt, welke gesmoord moet worden, meer en meer te doen ontvlammen of ten minsten steeds levendig te houden. Onder die geschriften, welken menigvuldig zyn, worden byzonder genoemd: *De voogd bedrieger en bedrogen*; en een Fransch werkje, aan den bekenden *Mirabeau* toegeschreven, welks tytel is: *Aux Bataves sur le stadhouderat.* Dit een en ander heeft de Heeren van den Gerechte dezer Stad bewogen om, behalven voorschreven boekjens, te doen verbieden het drukken, uitgeven en verkoopen van zekere blaadjes, genaamd *de Hedendaagsche Praater*, *de Praatmoer*, *de Praatvaar*, *de Nieuwsvertelder*, *Louw en Krelis*, *Grietje en Diewertje*, *de Snapster*, *Jaap en Teunis*, *Hendrik en Cornelis*, en diergelyken, waarin eenige kerkelyke of politieke bedenkingen voorkomen, of Magistraatspersonen of byzondere lieden beledigd worden: van welke geschriften egter zommigen vervolgens weder geoorloofd zyn. AMSTELDAM.

Den gewezen Hoogleeraar der Godgeleerdheid op de Utrechtsche Hoogeschool *Van Hamelsveld*, welke geen gering deel in de gebeurtenissen te Utrecht gehad heeft, en in dien bekenden nacht van den 16 September 1787 die stad heeft verlaten, heeft getracht alhier zyne inwooning te bekomen: dog zulks heeft hem niet kunnende gelukken.

Ook is den gewezen Predikant van Diemen,

 men,

AM-STEL-DAM. men, *Bernardus Bosch*, bekend door zeker gedicht *De Eigenbaat*, de inwooning op den 10 Juny geweigerd, gelyk ook aan eenen *Montauban van Zwyndrecht*, die zich van Rotterdam herwaarts ter woon hadt begeven.

Nopens die geenen, welken in de voorledene onlusten byzonder zyn betrokken geweest, en thans deswege in rechten worden vervolgd, heeft men ons nog dit berigt toegezonden.

Men gaat hier voort, met tegens de hoofden en voornaamste aanleggers van de Ons Land en in het byzonder deze Stad beroerd hebbende beweegingen, de Justitie werkzaam te doen zyn. Tegens Mr. *Balthasar Elias Abbema*, gewezen Raad in de Vroedschap dezer Stad, is aan den Wel Ed. Gestr. Heer Hoofd-Officier R. O. den 13 Juny *adjournement personeel* verleend, over diverse oproerige daden, waar aan hy zich schuldig gemaakt heeft, en speciaal over het geeven van een ordre om de Zeedyk door te steken.

De voornaamste, tegens welken bereids *prise de Corps* verleend is, en tegen welke vervolgens, uit hoofde van hunne non-comparitie crimineel word geprocedeerd, zyn:

Mr. *Diederik Johan van Hogendorp*: ter zake dedezelve op den 21 April 1787 is present geweest en mede gadsisteerd heeft by het inleveren op een oproerige wyze, van zeker declaratoir, inhoudende de pretense remotie van negen Heeren uit den Achtbaaren Raad dezer Stad, na dat de persoonen van sommige derzelver feitelyk het afgaan van het Raadhuis was belet, en vervolgens mede uit zyn naam op den 27 derzelver maand door den Notaris *Dominicus Gonieus*, in presentie van getuigen, aan negen

gen Heeren hadde doen exploicteeren zekere Insinuatie, met inhereering van hetzelve declaratoir, inhoudende verscheide oproerige expressien en bedreigingen, en dat hy Mr. *Diederik Johan van Hogendorp* alzo dadelyk is geweest mede Autheur en aanvoerder van de afzetting van negen wettige Regenten, alhier ter Stede op den 21 April 1787 plaats gehad hebbende, mitsgaders noch van de afzetting van tweè wettige Burgemeesteren dezer Stad, hier ter Stede den 22 Juny 1787 geschied.

AMSTELDAM. *Berigt nopens gedagvaarde personen enz.*

Mr. *Ernestus Ebeling*, *Hendrik van Blomberg*, *Jacobus d'Amour*, *Pieter Wismond*, en *Jacob van Staphorst*: over en ter zake, dat dezelven zyn present geweest en mede geadsisteerd hebben by het inleveren op een oproerige wyze van zeker declaratoir, inhoudende de pretense remotie van negen Heeren uit den Achtb. Raad dezer Stad, na dat de persoonen van zommige derzelver feitelyk het afgaan van het Raadhuis was belet, en vervolgens mede uit hun naam op den 27 derzelve maand aan de voorn. negen Heeren Raden hebben doen exploicteeren zekere Insinuatie, met inhereering van hetzelve declaratoir, inhoudende verscheide oproerige expressien en bedreigingen, en dus dadelyk zyn geweest mede Autheuren en aanvoerders van de afzetting van twee wettige Burgemeesteren, hier ter Stede den 22 Juny 1787 geschied, mitsgaders van den wettigen Hoofd-Officier, alhier voorgevallen den 26 Juny 1787.

Mr. *Cornelis Henricus van Bekenstein Roket*; over en ter zake dezelve heeft gefungeerd als Secretaris van een Burgerlegertje, het geen onder anderen in de maand September 1787 heeft gesubsisteerd.

Dominicus Genlets, Notaris: ter zake dezelve van zich heeft kunnen verkrygen. als Notaris den 27 April 1787 aan negen Heeren Leden van den Achtbaaren Raad dezer Stad, uit name van diverse leden van den Krygsraad, en eenige persoonen, zich noe-

AM-STEL-DAM.

Berigt nopens dedag-vaarde persoonen enz.

mende gekwalificeerdens van veele duizend Ingezetenen alhier, in presentie van Mr. *Johannes Christiaan Hespe* en *Jacobus Kok*, als getuigen, te exploiteeren zekere Insinuatie, betreffende de pretense remotie van de gedachte Heeren Raden, en behelzende diverse oproerige expressien en bedreigingen, zonder zelfs ten opzichte van diversen der Insinuanten daartoe verzogt te zyn, of eenige ordre gehad te hebben.

Mr. *Johannes Christiaan Hespe*; over en ter zake, dat dezelve van zich hadde kunnen verkrygen op den 21 April 1787 den Heer Mr. *Nicolaas Calkoen*, Raad in de Vroedschap dezer Stad komende by het scheiden van den Raad uit den Raadkamer, wanneer dezelve tot dicht aan of op den grooten trap genaderd was, aantegrypen, en dus het afgaan van het Stadhuis hem feitelyk te beletten, met dat gevolg, dat dezelve Heer Mr. *Nicolaas Calkoen* door de aldaar vergaderde menigte weder met geweld de Justitie Kamer is ingedrongen.

. . . *Bode*: over en ter zake dezelve op Zondag, geweest zynde den 3 Mei 1787, des namiddags, tusschen een en twee uuren, een Soldaat binnen deze Stad guarnizoen houdende, zoo allergeweldigst heeft helpen mishandelen, dat dezelve in die nademiddag is overleeden. (*)

De Italiaan, van welken wy in ons voorgaand stukje hebben gesproken en aan wien de stad was ontzegd, hadt de onvoorzichtigheid van in weerwil van dat gebod met de Nachtschuit in de Stad te komen. Welhaast ontdekt zynde, is hy door 's Heeren dienaars den 9 Juny opgeligt en in het gevangenhuis gebragt.

De Leden van de Vaderlandsche Societeit hebben in 't begin van deze maand hun gebouw

(*) Zie NIEUWE NED. JAARB. 1787, onder AMSTELDAM.

bouw in de kalverstraat weder ingekogt, om aldaar een Letterkundig Genootschap, onder den tytel van *Doctrina et amicitia*, te houden. AMSTELDAM.

De Burger-Societeit heeft haar aanwezen gepoogd te doen blyven, en daar toe een bordjen voor haar huis geplaatst, met deze woorden, *De Vriendschap*: daar is van de Regeering bevel gekomen, om dat bordjen in te trekken, en alleen verlof vergund om eene algemeene hart te houden, en geen gesloten gezelschap.

Den 19 Juny kwam Zyne Koninglyk Hoogheid, de Kroon Prins van Pruissen, onder den naam van Heer *Van Lingen*, in deze Stad, met het Admiraliteits Binnen-Jagt, van Utrecht, verzeld van den Graaf *Van Bruhl*, den Heer Pruisfische Envoyé *Van Alvensleben*, en Jonkheer *Van Rheede*, onzen Gezant aan het Hof van Berlin, benevens den Generaal *Dopff*. Zo dra de Ingezetenen dezer Sad vernamen, dat het Jagt naderde, zag men eene groote menigte naar den Amstel snellen. De Amstel was vol met kleine vaartuigen, en het geroep op dezelven, zo wel als van hun, die op het land stonden, van *Oranje boven! Vivat de Koning van Pruissen*, was zonder ophouden. De Kroon-Prins nam Zyn nachtverblyf in het groot Admiraliteits Jagt, liggende in 's Lands Dok. Den volgenden dag des morgens ten 8 uuren, bezichtigde Zyne Koninglyke Hoogheid het Kweek-School voor den Zeedienst, de

AM-
STEL-
DAM.

Compagnies Werf, het Nieuwe Werkhuis en andere openbare gebouwen, als mede de Beurs. Namiddag ten 4 uuren liepen op 's Lands Werf twee Nieuw Nagels van Stapel, een Schip van 36 Stukken en een kleiner Vaartuig, met eene Pruisfische Geus. Na dit gezien te hebben, ging Zyne Koninglyke Hoogheid naar het Stadhuis, en van daar naar het Fransch Schouwburg, op het Leidsche Plein, vervolgens heeft de jonge Prins de verzameling van schoone schilderyen van den Heer *Hope* bezigtigd, een rytogtje in de Meer gedaan, als ook een zeiltogtje over het Y enz. De Kroon-Prins is den 23 Juny naar Haarlem vertrokken, en verders van daar over Leyden naar den Haag.

Aan alle Zeevaarende is bekend gemaakt, „ dat het Vaarwater genaamd *de Holle Poort*, „ in 't Zeegat tusschen Vlieland en ter Schel- „ ling, zedert weinigen tyd geheel te on- „ bruik is geraakt, en de Tonnen uit de „ voornoemde Holle Poort zyn weggenoo- „ men, doch dat daar tegen *het Rusmans* „ *Gat*, mede in het voornoemde Zeegat, van „ tyd tot tyd beter en vaarbaarer wordt."

AMSTELVEEN.

Het schynt, dat het ongeval, den vier Ambachts-Polders overgekomen, de oplettendheid der Bestierders van Polders en Droogmakeryen heeft tot zich getrokken, ten einde hunne Dyken te verhoogen en te verzwaa-

ren,

ren, om de overstromingen en derzelver droevige gevolgen voor te komen: ten minsten met dat oogmerk schynt ingericht, en in de Bailluage van Amstelveen afgekondigd en aangeplakt te zyn eene Publicatie, „Waar by „Dykgraaf en Hoogheemraaden ter Nieuwer-„Amstel, met voorkennisse van Hun Ed. „Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren der „Stad Amsteldam, als Ambachtsheeren van „Nieuwer-Amstel, en met Advys van Schout „en Scheepenen van Amstelveen, alle Dyk-„pligten by dezen serieuselyk, en ten ernstig-„sten aanmaanen en gelasten, om de voorsz. „hunne Dyken en Kransen te brengen, tot die „hoogte als by Notificatie van 7 Mey 1779 „is bepaald, namentlyk de Dyk of Ryweg „tot vyf en een half duimen, en de Krans „of Waterkeering tot 33 duimen boven het „Amsteldamsche Pyl, dat alomme met een „yzeren kram is aangeweezen, en wel zo „verre een Dyk of Ryweg aangaat, met „drooge steenachtige stygeraarde en grof „dykgent; en wat de Krans betreft, met „geen andere specie dan met drooge klei „of stygeraarde, en dat uiterlyk voor den 16 „Augustus dezes Jaars, wanneer by eene, „daar toe op den 23 van dezelve maand „Augustus expresselyk te beleggene Schouw, „voorsz. Dyk en Kranssen zullen worden „opgenomen, en het niet gemaakte of kwa-„lyk gemaakte, ten kosten van de nalatigen „of gebrekigen, ten overstaan van de Ed. „Achtb. Gerechte van Amstelveen publiek

„zal

AMSTELVEEN.

AMSTELVEEN. „ zal worden aanbesteed, op Dykregten „ en dubbeld gewin, en dat zonder eenige „ oogluiking of consideratie, ten einde aan „ het heilzaam oogmerk van Dykgraaf en „ Heemraaden, en aan de intentie dezer „ Publicatie voor den aanstaanden Winter in „ allen opzichten voldaan zy."

ROTTERDAM.

Wegens de voorledene onlusten, en het deelnemen in dezelven in deze Stad, zyn onder meerdere andere crimineel voor het Hof van Justitie in 's Hage gedagvaard, de Heer *Hubert*, Oud-Scheepen dezer Stad, en *Montauban van Zwyndrecht*.

VLAARDINGEN.

Zekere *Johannes Baden* Junior, hadt hier als Secretaris van de nu vernietigde Vaderlandsche Societeit gediend, en zich aan het hoofd laten zien in de voorledene Onlusten. Hy is deswege by vonnisse van Heeren Scheepenen alhier, uit hoofde van contumacie verwezen, in eene uitbanning ten eeuwige dage uit Holland en West-Friesland, en in de kosten van 't rechtsgeding.

Vervolgens zyn den 16 Juny alhier voor de eerstemaal crimineel by Edict *ad valvas curiæ* gedagvaard, *Abraham van der Linden van den Heuvel*, Dr. *Cornelis Wilhelmus van*

van den Heuvel, *Lambertus Vriens*, *Arent van den Berg* en *Dirk Speelveld*, „allen zig genoemd hebbende Geconstitueerdens van een notabel aantal Burgeren, en inwoonderen der Steede Vlaardingen, mitsgaders geweest zynde de Autheurs en aanvoerders van de feitelyke afzetting van eenige Wettige Regenten der gemelde Stede, omme te compareeren, in Persoon, op Vrydag den 4 July eerstkomende." VLAARDINGEN.

Den 29 July des Zondags avonds kwam de eerste Jager te Vlaardingen aan, medebrengende tien tonnen Haring, welke verkogt is voor 500 guldens de ton.

HOORN.

Na dat alhier wegens de Gereformeerde Gemeente aan de Edele Mogende Heeren Gecommitteerden van den Heere Prinse Erfstadhouder, (welke voor de tweede reis, den 27 Mey, alhier waren aangekomen) de belangens van den Kerkenraad waren ingebragt, en het den 1 Juny juist de tyd was, om voor de afgaande Leden van den Kerkenraad anderen in derzelver plaatzen te verkiezen, wierdt verder uit naam van de Heeren Burgemeesteren van den dienst in den Kerkenraad alhier ontslagen, alle de geenen die zich in de vorige onlusten gemengd hadden, en wierden vervolgens verkoren, tot Ouderlingen, Mr. *Pieter Opperdoes*, Mr.

Ger-

HOORN. *Gerbrand de Vicq*, Mr. *François Binkhorst*, Mr *Pieter Verloren*, *Mattheus Over 't Water Verboom*, *Theodorus Reek*, *Klaas Krootjes*: tot Diaconen *Simon Riedemaker*, *Willem Boonacker*, *Cornelis Swart*, *Reyer Tuynman*, *Evert Genis*, *Gerrit Bosch*, *Pieter Maas* Willemsz., *Lambertus Kempen*, *Jacob de Veth*, *Gerrit Zeeman*.

In dienst bleven, *Wynand van Nieustad*, *Jan Ruurhoff*, *Willem Breebaart*, *Jan Schuurman*, Junior, *Reinier Jongemaats*.

ENKHUIZEN.

De Haringbuisen, ten getalle van ruim 60 schepen, thans binnen de havens alhier gereed liggende, om op den 14 en 15 dezer maand, des Voor- en Namiddags Zee te kiezen, is door de Regeering dezer Stad bevolen het houden van een Buisen-Biddag, op den 13 dezer, Nadenmiddag.

PURMERENDE.

De Verandering der Regeering in deze Stad, door den Prinse Erfstadhouder, volgens goedvinden van de Staten van Holland, van den 31 October 1787, blykt uit de navolgende Publicatie, gedagteekend den 24 der voorledene maand, en van dezen inhoud:

WY WILLEM, by de gratie Gods, Prince van Orange en Nassau, &c. &c. &c.

Al-

Allen den genen, die dezen zullen zien of hooren leezen, salut; doen te weten: dat wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harten neemende, dan dat de respective Steden dezer Provintie, onder ons Stadhouderschap sorteerende, mogen worden ingebragt in zodanige Ordre en Regeering, waar door derzelver Rust en Voorspoed worden gestabileert; en ons zo door de publieke notoriteit, als door de voordragt van Gedeputeerden der Stad Purmerende kennelyk zynde geworden, dat in diezelve Stad, tusschen de Regenten en Ingezetenen onderling zodanige diffidentie was ontstaan, waar door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, zonder gebruik te maken van de authorisatie, by Resolutie van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West-Friesland, van dato 31 October 1787, op ons verleend, en voorts uit 't rapport van onze Commissarissen, Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Graave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, beschreeven in de Orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Merens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en West-Friesland; welke wy (om pressante redenen ons personelyk in de voorschreeve Stad niet kunnende laten vinden) derwaards hadden gezonden, van al het voorenstaande nader geïnformeerd zynde, als mede, dat Mr. *Lauwers Peereboom*, *Wigboldus Ryniuk*, Dr. *Anthony Jan Menger*, *Adam Lugtig*, *Hermanus Tamboer*, *Jan Peert*, *Jacob Wormer*, *Albert Louwen*, en Mr. *Jan van Goor Hinloopen*, Vroedschappen, mitsgaders Mr. *Martin Conius Peereboom* en *Nicolaas Peereboom*, Secretarissen der voorschreeve Stad, hadden gedeclareert, ter bevordering van ons voorschreeve goed oogmerk geneigd te zyn hunne voorschreeve respective Bedieningen ter onzer dispositie neer te leggen, hebben goedgevonden de voorschreeve meni-

PURMERENDE. *Public. nopens de verandering van de Regering.*

PURMERENDE.

Public. nopens de verandering van de Regeering.

ninge en intentie der voornoemde negen Vroedschappen, en twee Secretarissen, met onze approbatie te secondeeren; dienvolgends houden wy mits dezen dezelven ontlast van hunne voorschreeve functien, hen lieden bedankende voor den dienst aan de Stad Purmerende tot nu toe gepræsteert; gelyk wy mede hebben goedgevonden alle de verdere Vroedschappen der voorzeide Stad te ontslaan, gelyk wy dezelven ontslaan by deze van hunne voorschreeve functien, zodanig nogthans, dat de voornoemde zo ontlasten als ontslagen Regenten, daar door niet zullen worden gekwetst, of benadeelt in hunnen goeden naam en faam, veel min, dat dezelven daar uit zullen mogen worden gesuspecteert, zig in de Regeering van Land of Stad niet naar behooren gedraagen te hebben: Interdiceerende wel striktelyk eenen iegelyke, wie hy zoude mogen zyn, de meergemelde geweezene Regenten daarover te betigten, veel min hunne Persoonen of Goederen eenigzints te molesteeren, beschadigen of incommodeeren, dezelven mitsgaders hunne Familien en Goederen, ten dien einde nemende in onze speciaale Protectie en Sauvegarde; alles ingevolge de bovengemelde Resolutie van Hun Edele Groot Mogende.

Gelyk wy wyders hebben goedgevonden aan te stellen, gelyk wy aanstellen by dezen: tot Vroedschappen, Mr. *Laurens Peereboom*, *Wigboldus Ryn ink*, *Hermanus Tamboer*, *Jan Peert*, *Jacob Wormer*, Mr. *Jan van Goor Hinlopen*, *Hendrick van Slype*, *Meindert Beudeker*, *Jan Breek*, *Bernardus Arnoldus van Balen*, *Hendricus van der Kolk* en *Cornelis van Ginkel*.

En vermits de tyd der gewoone jaarlyksche Magistraatsbestelling reeds voorby is, en dus ook de Scheepenen hebben gedefungeert, zo hebben wy goedgevonden voor het lopend Jaar 1788. aan te stellen, gelyk wy aanstellen by dezen:

Tot

Tot Burgemeesteren, *Jan Peert*, *Jacob Wormer*, *Hendrick van Slype* en *Meindert Beudeker*.

Tot Scheepenen, *Jan Breek*, *Bernardus Arnoldus van Balen*, *Hendricus van der Kolk*, *Cornelis van Onkel*, *Maarten Koning*, *Cornelis Kort* en *Cornelis Peereboom*.

En tot Scheepenen Commissarissen, *Jan Breek*, *Bernardus Arnoldus van Balen* en *Cornelis Peereboom*.

Als mede tot het bekleeden der Commissie van Gecommitteerde Raad tot May 1789, Mr. *Laurens Peereboom*: tot Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit in Friesland (by continuatie) tot Primo May 1789, Mr. *Jan van Goor Hinloopen*: tot Ontvanger van de Ordinaris en Extraordinaris Verponding *Jan Peert*: tot Thesaurier *Jacob Wormer*: tot Heemraad van de Purmer, als mede van de Enge Wormer tot Primo May 1790, *Jan Breek*: tot Heemraaden van de Wyde Wormer, tot Primo May 1790, Mr. *Jan van Goor Hinloopen* en *Bernardus Arnoldus van Balen*: tot Secretarissen, (by continuatie) Mr. *Martin Copius Peereboom* en *Nicolaas Peereboom*.

PURMERENDE.

Publicatie nopens de verandering van de Regeering.

Voorbehoudende aan ons, om de nog onvervulde, als mede de, door het niet accepteeren van een of meer der voornoemde aangestelde Regenten, openblyvende Plaatsen te vervullen.

Voorts gelasten wy onze voornoemde Commissarissen, om, in onzen naame, de voorschreevene aangestelde Regenten, en de Ministers in derzelver respective qualiteiten de gewoone Eeden af te neemen, als mede den Eed by de Resolutie van Hun Edele Groot Mogende van dato 15 February 1788 gearresteert, luidende als volgt:

„ Wy belooven en zweeren gehouw en getrouw
„ te zullen zyn aan de Constitutie en Regeerings-
„ form van den Lande van Holland en West-Fries-
„ land, bestaande in de Hoogste en Souveraine

PURME-RENDE.

Public. nopens de verandering van de Regeering.

„ Overheid van Hun Edele Groot Mogende, „ de Staten van denzelven Lande, met het Erf- „ stadhouder-, Gouverneur-, Capitein- en Ad- „ miraalschap Generaal, erflyk in het Doorlug- „ tig Huis van Orange, zodanig als het zelve „ in Hunne Edele Groot Mogende Resolutie van „ den Jaare 1747 is opgedraagen, en by den te- „ genwoordigen Heer Erfstadhouder in 1766 is „ aanvaard."

En eindelyk nog alle Vroedschappen en Ministers, welke die Ampten op den 23 November 1787 bekleed hebben, en by deze wederom zyn aangesteld, te doen præsteeren den Eed by Hunner Edele Groot Mogende Resolutie van den 23 November 1787 geordonneert, houdende:

„ Dat zy verklaaren, dat zy aan de Acte van „ Verbindtenis, welke op den 8 Augustus 1786 „ tusschen verscheidene zig noemende Vaderland- „ lievende Regenten te Amsterdam aangegaan, en „ door dezelve, en naderhand mede door veele an- „ dere geteekend is, of geenerlei deel hebben ge- „ had direct of indirect, of by zo verre zy daar „ aan eenig deel direct of indirect gehad mogten „ hebben, daar van te resilieeren, en zig ontslagen „ te houden van alle uit dien hoofde gecontracteer- „ de verpligting."

Wyders verklaaren wy onze intentie te zyn, dat het verkiezen van de voornoemde Regenten (ook van de zodanigen onder hen, welken niet zyn gebooren binnen de voorschreeve Stad) in maniere als vooren gedaan, in dit extraordinair geval alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorschreeve Stad Purmerende, en tot wegneeming van diffidentie, en onlusten aldaar ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegiën, Vryheden, of Geregtigheden der voorschreeve Stad, en de goede Burgeren en Ingezetenen derzelver compe-

peteerenden, die wy verstaan, dat in haar oude kragt en vigeur blyven zullen.

PURMERENDE.

Public. nopens de verandering van de Regeering.

En dewyl wy een byzonder belang stellen in alles, wat in ons is, te helpen toebrengen, om de Rust, Eendragt, het Vertrouwen, en de daar uit spruitende bloei van dit gezegend Gewest en van de voorschreeve Stad Purmerende te doen herleven, reserveeren wy aan ons, om (zo spoedig mogelyk) op de respective Adressen en Verzoeken, aan onze voornoemde Commisarissen gedaan, te disponeeren, en verder zodanige orders te stellen, als wy tot de voorschreeve Stad in 't byzonder, zullen oordeelen te behooren.

Eindelyk vermaanen wy alle Regenten, Burgers en Ingezetenen der voorschreeve Stad Purmerende; dat zy alle tot hier toe gesubsisteert hebbende partyschappen, en animositeiten laaten vaaren, het gepasseerde wederzydsch vergeven en vergeten, gelyk het goede Burgers en Ingezetenen betaamt, voortaan in vrede en goede harmonie zamen leven; terwyl wy het betragten of nalaaten van dezen pligt, van de genen, die professie maaken van aanklevers te zyn van de belangens van ons Huis, zullen aanmerken als den toetsteen van de opregtheid van derzelver gevoelens en bedoelingen.

Verwagtende wy voorts, en des noods bevelende, dat alle de Burgers en Ingezetenen, en een iegelyk van hun, voortaan in het generaal zullen betragten al het gunt de pligt van gehoorzaamheid en onderwerping aan hunne wettige Overheid vordert, op poene, dat de genen, welke bevonden zullen worden tegen deze onze serieuse wil en begeerte te hebben ingegaan, en zig aan wanbedryf tegen de waardigheid van de Regeering of ongehoorzaamheid aan de bevelen van dezelve schuldig te maken, als Verstoorders van de gemeene rust en veragters van onze heilzaame oogmerken en bevelen, naar exigentie van zaken, en

PURMERENDE. volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel zullen worden gestraft.

Aldus gedaan in 's GRAVENHAGE den 24 Mei 1788.

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANJE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

T. J. DE LARREY.

Omtrend de Schuttery is deze Publicatie op den zelfden 24 Mei 1788 gedaan:

WY WILLEM by de gratie Gods Prince van Oranje en Nassau, &c. &c. &c.

Doen te weten; alzo ons door Jonkheer *Willem Gustaaf Frederik*, Graave van Bentinck, Heere van Rhoon en Pendrecht, beschreven in de Orde van de Ridderschap en Edelen van Holland en West-Friesland, Bailluw en Schout van 's Gravenhage, Hoogheemraad van Rhynland, en Mr. *Dirk Meerens*, Raad in den Hove van Holland, Zeeland en Friesland; welke wy, ingevolge de aan ons verleende authorisatie van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West-Friesland van dato 31 October 1787, naar de Stad Purmerende gecommitteerd hadden, ter voldoening aan den inhoud en het oogmerk der voorschreeve authorisatie is gerapporteert, dat zy geïnformeert waren, dat de Krygs-

raad

raad en Schuttery der voorschreeve Stad reeds, ingevolge de Resolutie van Hun Edele Groot Mogende van den 3 November 1787, genoegzaam waren gezuiverd van zodanige Officieren en Schutters, welke tot het Genootschap van Wapenhandel, of tot eenig Burger-Legertje behoord hadden; dat daarenboven de jegenswoordige Leden van den Krygsraad hun Commissarissen hadden verklaard bereid te zyn, ter bevordering van ons goed oogmerk, derzelver respective Krygsraads Functien te stellen tot onze dispositie, en te gelyk gepræsenteert een Concept-Reglement voor de Krygsraad en Schutterye der voorschreeve Stad, met verzoek, dat het zelve door ons mogt werden geäpprobeert, en door onze authoriteit in train gebragt, en beëedigd:

PURMERENDE.

Public. nopens de Schuttery.

Zo is 't, dat wy, al het voorenstaande in overweging nemende, met advis van welgemelde onze Commissarissen, hebben goedgevonden de voorschreeve mening en intentie der voornoemde Krygsraads-Leden met onze approbatie te secondeeren, diensvolgend houden wy mits dezen dezelven voor ontlast van hunne voorschreeve respective functien, hen lieden bedankende voor den dienst daar in tot nu toe aan de voorschreeve Stad gedaan, zonder dat nogthans iemand van hun daar door in deszelfs eer of goeden naam zal zyn verkort, of benadeelt; en aantestellen, gelyk wy aanstellen by dezen:

Tot Capiteinen, Mr. *Jan van Goor Hinloopen*, *Nicolaas Peereboom* en *Hendrick van Slype*.

Tot Lieutenants, *Jan Breek*, *Bernardus Arnoldus van Balen* en *Hendricus van der Kolk*.

Tot Vaandrigs, *Jan Vels*, *Adam van der Kolk* en *Dirk Schotsman*.

Tot Adjudanten, *Jurriaan Beets*, *Arie van Harlingen* en *Maarten Koning*.

Tot Sergeanten, *Jan Gerard Peereloom*, *Jochem van 't Sant*, *Gerrit Verweel*, *Pieter Looman*, *Cornelis Kort* en *Michiel de Graaf*.

Tot Corporaals, *Pieter Prins*, *Adrianus de Graaff*,

PURMERENDE. Public. nopens de Schuttery.

Dirk Vels, Hendrik van Daalen, Jan Brugman en *Jan Schotsman*: tot Secretaris *Pieter Pet*.

Gelyk wy mede hebben goedgevonden het voorschreeve Reglement in alle deszelfs leden en deelen te approbeeren, gelyk wy het zelve approbeeren by deze, en is het zelve Reglement van den volgende inhoud:

Reglement voor de Krygsraad en Schutterye der Stad Purmerende.

Art. 1. Dat nimmer eenig ander gewapend Burger-Corps, onder wat benaming het ook zoude mogen wezen, binnen deze Stad zal mogen werden opgerigt, buiten de alleen wettige Stads Schutterye of Burgerwagt, op pœne dat de Verzoekers en veel meer de Instellers of Deelgenooten van of tot eenig ander gewapend corps, als verstoorders der publieke rust zullen werden aangemerkt, en als zodanige naar exigentie van zaken gestraft.

2. De Schuttery dezer Stad zal bestaan uit drie Vaandels, te weten, het Orange, Witte en blauwe vaandel.

3. Het Collegie van de Krygsraad zal bestaan uit één Collonel, welke Collonel zal zyn de Præsident, of een der Regeerende Burgemeesteren, drie Capiteins, drie Lieutenants, drie Vaandrigs, drie Adjudanten, zes Sergeanten, zes Corporaals en een Secretaris.

4. Ieder Vaandel zal tot Capitein en Lieutenant hebben, twee Leden van de Vroedschap of Secretarissen, welke daar toe door de Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen zullen aangesteld worden, welke Heeren Capiteinen na rang zullen opklimmen, van het Blauwe na het Witte, en van het Witte na het Orange Vaandel, en de Lieutenant van het Orange Vaandel by vacature tot Capitein van het Blauwe Vaandel aangesteld zynde, zo ook de Heeren Lieutenants opklimmen als boven; alle welke Hee-

Heeren die posten, hun leven lang, zullen bekleeden, ten waare zy, om gewigtige redenen, hunne dimisfien verzogten, en die by Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen wierde verleend. *PUR-RENDE Public. nopens de Schuttery.*

5. Na of onder den Capitein zullen de Officieren van ieder Vaandel bestaan in een Lieutenant, een Vaandrig, een Adjudant, twee Sergeanten en twee Corporaals.

6. De aanstelling van Vaandrigs, Adjudanten, Sergeanten, Corporaals en Secretaris, zal geschieden door de Leden van den Burger-Krygsraad.

7. De Adjudanten, die uit de Sergeanten, en de Sergeanten, die uit de Corporaals zullen aangesteld worden, zullen na rang van de Vaandels opklimmen van de oudste af, en de Corporaals ook van de oudste af in de Vaandels opgeklommen zynde, zullen uit de oudste Adelborsten nieuwe Corporaals verkooren worden.

8. De Leden van gemelden Krygsraad, betrekkelyk de Opper en Onder-Officieren, zullen moeten zyn toegedaan de waare Gereformeerde Religie, en zullen dierhalven geene buiten dien eenige sessie mogen hebben in de Krygsraad, nog admisfibel daar toe kunnen zyn.

9. Tot Schutters zullen niet mogen worden aangesteld dan Poorters en Burgers van 18 tot 60 jaaren oud, en zullen daar onder niet mogen aangenomen worden eenige geälimenteerde hoe genaamt.

10. Tot Adelborsten zullen by de Leden van den Krygsraad werden aangesteld, zo veel mogelyk, de aanzienelykste, gegoedste, gequalificeerdste en bekwaamste uit de drie Vaandels, en vervolgens, na rang van de Vaandels, opklimmen om verkoren te worden, als Art. 7. is gestatueert.

11. De Capiteinen zullen by hunne aanstelling gehouden zyn om te doen den navolgenden Eed:

„ Ik beloove en zweere de Staten van Holland

PURMERENDE. Publie. nopens de Schuttery.

„ en West-Friesland, zynde onze Hooge en Sou„ veraine Overigheid, mitsgaders zyne Doorlugti„ ge Hoogheid, den Heere Prince van Orange en
„ Nassau, onzen Erfstadhouder, Capitein-Gene„ raal &c. &c. &c. de Stede Purmerende, en Ma„ gistraaten van dien gehoorzaam, gehouw en ge„ trouw te zyn, tegens alle Vyanden, na uiterste
„ vermogen, Hoogstdezelve te helpen maintinee„ ren in haar Vryheden en Geregtigheden, en van
„ myne Medeburgers af te weeren alle Tyranye,
„ Moord en Brand, die dezelve t'eeniger tyd mog„ te overkomen,

„ *Zo waarlyk helpe my God Almagtig.*"

De Lieutenants, de Vaandrigs, den Secretaris, zullen by hunnen aanstelling gehouden zyn om te doen de navolgenden Eed;

„ Ik beloove en zweere de Staten van Holland
„ en West-Friesland, zynde onze Hooge en Sou„ veraine Overigheid, mitsgaders zyne Doorlug„ tige Hoogheid, den Heere Prince van Orange
„ en Nassau, onzen Erfstadhouder, Capitein-Ge„ neraal &c. &c. &c. de Stede Purmerende, en
„ Magistraaten van dien, onder het beleid van my„ ne Capitein, en verdere Bevelhebberen, gehoor„ zaam, gehouw en getrouw te zyn, tegens alle
„ Vyanden, na uiterste vermogen, Hoogstdezelve
„ te helpen maintineeren in haare Vryheden en Ge„ regtigheden, en van myne Mede-Burgeren af te
„ weeren alle Tyranye, Moord en Brand, die de„ zelve t'eeniger tyd mogte overkomen.

„ *Zo waarlyk helpe my God Almagtig.*"

De verdere Onder-Officieren en Schutters zullen gehouden zyn, by hunne aanstelling, om te doen de navolgenden Eed;

„ Ik beloove en zweere de Heeren Staten van
„ Holland en West Friesland, zynde onze Hooge
„ en Souveraine Overigheid, zyne Hoogheid den
„ Heere Prince van Orange en Nassau, &c. &c. &c.

„ als

„ als Stadhouder, Capitein-Generaal en Admiraal, de Stad Purmerende, de Magistraten, en Regeerders van dien, onder het beleid van mynen Capitein en verdere Bevelhebberen, gehoorzaam, gehouw en getrouw te zyn tegens alle haare Vyanden; dat waar denzelven, ofte eenige van hun, my voortreeden, ik volgen zal: voorts dat ik Hooggemelde Heeren Staten van Holland en West-Friesland, zyne Hoogheid, den Heere Prince van Orange en Nassau, &c. &c. &c. als Stadhouder, Capitein-Generaal en Admiraal; de goede Stad Purmerende, en de Magistraat van dien zal helpen, naar myn uiterste vermogen, maintineeren in haare Vryheden en Geregtigheden, en van myne Medeburgers afweeren alle geweld en overlast, mitsgaders haar tegens alle Vyanden des gemeene Lands, met lyf en goed beschermen zal.

PURMERENDE.

Publicatie wegens de Schuttery.

„ *Zo waarlyk helpe my God Almagtig.*"

Mitsgaders den Eed by Resolutie van Haar Edele Groot Mogende in dato 15 February 1788 gearresteert, by alle Opper- en Onder-Officieren en Schutters te doen, luidende als volgt:

„ Ik beloove en zweere gehouw en getrouw te zullen zyn aan de Constitutie en Regeeringsform van den Lande van Holland en West-Friesland, bestaande in de Hoogste en Souveraine Overheid van Hunne Edele Groot Mogende de Staten van dezelve Lande met het Erfstadhouder-, Capitein- en Admiraalschap Generaal, Erffelyk in het Doorlugtig Huis van Orange, zodanig als het zelve in Hunne Edele Groot Mogende Resolutie van den Jaare 1747 is opgedraagen, en by den tegenwoordigen Heer Erfstadhouder in het Jaar 1766 aanvaard.

„ *Zo waarlyk helpe my God Almagtig.*"

12. Die tot Schutters worden aangesteld, en ongeneegen of weigeragtig zyn den bovengemelden

PERMANENDE. Eed dadelyk afteleggen, zullen 's jaarlyks moeten betalen een contributie van 6 tot 10 Guldens na goedvinden van de Krygsraad, en ten behoeven van

Public. gemelde Kas.

nopens de Schuttery. 13. Indien by Burgemeesteren en Vroedschappen dezer Stad nodig mogt worden geoordeeld een Dag- of Nagtwagt te houden, zo zullen de Officieren en Onder-Officieren en ieder Schutter, op den Eed by hen gedaan, zig daar in behoorlyk moeten kwyten, en zyne beurten in het waaken en op 't Schildwagt staan, zonder tegenzeggen, waarnemen, en zig van de Wagt niet mogen verwyderen, op een boete ter discretie van den Krygsraad.

14. By Brand als anderzints, zullen de Schutters, welken niet aan de Brandspuit zyn, zig ogenblikkelyk op Trommelslag, in volle Wapenrusting laten vinden, ter plaatse waar hunne Capiteinen zulks zullen vorderen. Dog zal geen Lid van den Krygsraad of Schuttery, verpligt zyn uit te trekken buiten de Jurisdictie dezer Stad, dan onder geleiden van een Regeerend of Oud-Burgemeester.

15. Alle die genen, welke tot de Schuttery behooren, zullen tweemaal in ieder jaar, ten dage en uuren door den Krygsraad vooraf bepaald, en veertien dagen te voren aangezegt, ter generaale Wapenschouw moeten opkomen in volle Wapenrusting, op een boeten van twee Guldens voor de Capiteinen, Lieutenants, Vaandrigs en Adjudanten, die niet present zyn; voor de Onder-Officieren dertig Stuivers, voor de Adelborsten twaalf Stuivers, en voor de Schutters zes Stuivers, ten behoeven van de Krygsraads-Kasse, ten waare wettige redenen, by ziekten, of ongelegenheden hier in mogen verhinderen.

Wyders gelasten wy onze voornoemde Commissarissen, om het zelve in train te brengen, en de door

door ons nieuw aangestelde Kryggraad; benevens de Schutters, de daar by vermelden Eeden af te nemen, en hun dus in derzelver respective functien te stellen. PURMERENDE.

Aldus gedaan in 's GRAVENHAGE den 24 Mei 1788.

(*Was geteekend*)

WILLEM PRINS VAN ORANGE.

(*Lager stond*)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

(*Was geteekend*)

T. J. DE LARREY.

U T R E C H T.

UTRECHT.

Twee Vrouwspersoonen hier in de Stad hielden zich zedert eenigen tyd bezig met het maken van witte Kokarden; sommige met en sommige zonder Leliën. Den 7 Juny wierdt dit toevallig ontdekt door iemand, die by haar kwam en door haar wierdt aangezien voor een voorstander der Nieuwstaatsgezindheid en die gevolgelyk hun vertrouwen verdiende. Zy vertoonden dan dien persoon hun werk en vertelden, dat zy die fraaijigheden in vooraad gereed maakten, om

by

U-TRECHT. by zekere gelegenheid te gebruiken. Het Gerecht hier van kennis gekreegen hebbende, wierden de beide kokardenmaaksters gevat, met hun werk, het geen de eene in drie doozen onder den arm droeg, naar het Stadhuis geleid: zy zyn genaamd *Geertruy* en *Maria*, en zyn den 21 Juny naar het Tuighuis gebragt, en verwezen om aldaar, geduurende zes jaaren, met haare handen de kost te winnen; en vervolgens voor altyd gebannen uit de stad, derzelver vryheid en de Hooge Heerlykheid *Vreeswyk*, anders genaamd *De Vaart*. Terwyl zy naar het Tuighuis wierden overgebragt, hadden zy ieder een bordje voor, met het opschrift *Rustverstoorster*.

Dewyl de plaats van Hoogleeraar in de Rechtsgeleerdheid, welke de Heer *Voorda* aan onze Academie eertyds bekleed heeft, nog moest veryuld worden, en de Heer Mr. *H. C. Cras*, Professor aan het Athenaeum Illustre te Amsteldam, voor het aanbod van beroep daar toe hadt bedankt; hebben Burgemeesteren en Raden in de Vroedschap op den 19 dezer maand beroepen den Heere Mr. *Henr. Jo. Antzenius*, thans Hoogleeraar in de Rechten te Groningen, van wiens kunde en naam, nevens den arbeid, vlyt en geleerdheid, der andere Hoogleeraaren alhier, men grond heeft om de wederoprigting van den ouden luister dezer Academie te verwagten.

FRIES-

FRIESLAND.

LEEUWARDEN.

By sententie van den Hove is den 11 Juny 1788 in het Landschaps Tugt- en Werkhuis voor den tyd van vyf jaaren verwezen, de gevangen *Matthys Akringa*, van Sneek, ter zake, dat hy gevangen met een gewapende bende Auxilairen hadt post gevat voor de huizen der *Collecteurs* van 's Lands middelen te Sneek, wanneer aldaar de Collectpenningen door *Alma* en *Fontein*, op naam der zogenaamde Staten te Franeker vergaderd, geligt wierden. LEEUWARDEN.

De Staten dezer Provincie hebben omtrend den buitengewonen staat van oorlog voor dezen jaaren 1788, betrekkelyk het Brunswyksche, Anspachsche en Meklenburgsche krygsvolk, volgens overkoming van den 22 February, 6 en 27 Maart, en 5 Mei laatstleden in dienst van de Republiek overgenomen, een besluit beraamd, welke vervolgens ter vergaderinge der Algemeene Staten is ingebragt, en door ons reeds te voren onder 's GRAVENHAGE medegedeeld. Zie bl. 988 en volgg.

Omtrend de veranderingen in de ordonnantie op 't stuk van de *Impositien*, is den 4 Juny dit Placaat door de Staten vastgesteld.

LEEUWARDEN. De Staten van Friesland, allen den genen, die dezen zullen zien ofte hooren lezen, Salut; Doen te weeten: Dat Wy, na deliberatien op het Rapport, door de Heeren Onze Gecommitteerdens tot de revisie van de Ordonnantien op het Stuk der Impositien ter Vergaderinge uitgebragt, en na daar op ingenomen te hebben de hoogwyze Consideratien van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, hebben goedgevonden en verstaan te statueeren, gelyk Wy statueeren by dezen, dat in de

Placaat omtrent de Impositien.

Generale Ordonnantie.

Pag. 16. Art. 18. Reg. 2. worden geroyeert de woorden *in het Schip.*

Pag. 19. Art. 24. worde gesteld *valsch cedul* in plaats van *valsche cedulen.*

Pag. 29. Art. 50. word geamplieerd door agteraanvoeginge der woorden „ ook zullen de Collecteurs verpligt zyn hunne Collectboeken met behoorlyke Recapitulatien van den Opbreng te voorzien."

Pag. 40. Art. 77. word geroyeert en op nieuw aldus gesteld. „ De Collecteurs van het gemaal, Beestiaal, Turf en Brandhout, en het Passagegeld, zullen Jaarlyks voor den 1 July hunne afreekeningen moeten doen, met den Commis van het Distrikt voor Commissaris van hun Gerechte, waar by de Hoofd-Commis of deszelfs Agent ook zal worden geadmitteert."

Pag. 88. Art. 164. worden geroyeert de woorden: „ Of zo Waaren binnen deze Provincie kopen, daar van een ordentelyk kortingcedul aan de Verkoper ter hand stellen binnen drie weken na het eindigen van ieder vierendeel 's Jaars," en wederom in plaats gesteld: „ of zo Waaren binnen deze Provincie koopen, daar van tydig een ordentelyk kortingcedul aan den Verkooper ter hand stellen, die het

zel-

zelve binnen drie weken na 't eindigen van ieder viercendeel 's Jaars aan den Collecteur van het Middel moet bezorgen." LEEUWARDEN.

Lakenen en Krameryen.

Placaat omtrend de Imposition.

Pag. 92. Art. 4. word in de bovenste regel in plaats van één *Opzigter* gesteld *twee Opzigters*, en in de volgende Regel in plaats van *zal* gezet *zullen*.

Wyders de 8 Regel en volgende in plaats van: „ aan den zelven Collecteur, en alleen de verbeteringe aangeven, om daar van den Impost te betalen, en het Wapen te laten afligten," gesteld, „ aan de Opzigters, en, hen het Wapen laten afligten, en voorts alleen de verbetering aangeven, om daar van den Impost te betalen."

Zoete Waaren &c.

Pag. 112. No. 7. word dus gesteld en geampliëerd: „ Ter onderscheidinge van de Uit- en Inlandsche Zeep, zullen de Vaten, waar in de Inlandsche Zeep word geslagen, onder en boven moeten gebrand wezen met het Stads-Merk, en de Uitlandsche Zeepvaten zullen by het inkomen na gedaane aangave op de Haven insgelyks onder en boven met 's Lands Wapen, moeten gebrand worden."

Pag. 114. Art. 16. word agter aangevoegd: „ en zal dezelfde Tarra by den Uitvoer der boven gemelde Vaten, Kisten en Tonnen plaats hebben, welke by den Invoer genooten is."

Verhooging.

Pag. 123 en volgende, worden geroyeerd. Art. 10. 11. 12. 13 en 14. en op nieuws aldus gesteld.

„ 1. Be-

LEEUWARDEN.

Placaat omtrend de Impositien.

„ 1. Boven den vorengenoemden Impost zal nog betaald worden zes guldens en twaalf stuivers van ieder Oxhoofd Wyn, die ten tappe gesleeten of geconsumeerd word in Logementen of Herbergen, Doelen, Gilde-Huizen en anderen, alwaar gelagen gezet worden, zo wel buiten gewoon op Markten en Boelgoederen, als waar dagelyks getapt word.

2. Die Wyn van buiten in deze Provincie komende wil opslaan, zal dezelve by dage moeten laten inbrengen door de gewoone Bierdragers of Wynwerkers, by pœne van vyf en zeventig guldens.

3. Alle Wynverkopers zullen de Wyn, door hun ingevoerd en op de Havenen aangegeven, nopens deze Verhoginge moeten verantwoorden en daar van den voornoemden Impost betalen, ten waare door verklaringe, mede vertekend door de gezworene Bierdragers of Wynwerkers, welke dezelve verwerkt hebben, bewyzen, dat dezelve Wynen hebben uitgezet aan Ingezetenen, die geene Tappers nog deze verhoginge subject zyn.

4. De Wynverkopers zullen in de verklaringen de kwantiteit van de uitgezette Wyn in woorden, den Persoon aan wien, en den Datum moeten zetten, en alzo by ieder uitzettinge aan de Bierdragers of Wynwerkers overgeven

5. De Bierdragers of Wynwerkers zullen bovengemelde verklaringen, na dat de Wyn verwerkt te hebben direct moeten vertekenen, indien met de kwantiteit overeenkomen, voorts aantekenen in een Boek, onder hun berustende, met meldinge der namen van hun die deze Wyn verwerkt hebben, en na zulks de verklaringen aan den uitzetter te rug brengen.

6. De Bierdragers of Wynwerkers zullen zig zorgvuldig wagten om eene verklaringe van Wyn, uitgezet aan Particulieren, te verteekenen, die zy niet

niet wezentlyk verwerkt hebben, by pœne van cassatie. LEEUWARDEN.

7. De Wynverkopers zullen t'elkens binnen drie weken na het verloop van ieder vierendeel 's Jaars deze verklaringen moeten bezorgen aan den Collecteur van de Wynen en verhoginge ter plaatse, om den Wynkoper te laten korten.

Placaat omtrend de Impositien.

8. De Commisen, Collecteurs, en Opsigters zullen ten allen tyde visie mogen nemen, van het Bierdragers of Wynwerkers Boek.

9. De Bierdragers of Wynwerkers bevonden wordende tegen deze Ordonnantie gehandelt te hebben, zullen deswegens ernstig worden gestraft.

10. Alle Wynverkopers in deze Provincie zullen aan de Collecteurs van de Verhoginge der Wynen, betalen een halve stuiver voor ieder Verklaringe of Korting-cedul en uitrekeningen van dien."

Thee en Coffy.

Pag. 129. Art. 3. worden geroyeert de woorden *en indien by visitatie* enz.; tot het einde van dat Articul.

Tabak.

Pag. 134. Art. 2. worden insgelyks geroyeert de woorden, ,, als mede drie percent voor de touwen, waar mede de Carotten omwonden zyn:" en in de plaats gevoegd. ,, De Tarra der Vaten, waar mede de Snuif-tabak en Carotten worden ingevoerd, zal worden gereekend op tien per cent, waar en boven op ieder hondert pond zal worden gekort drie pond voor de touwen, waar mede de Carotten omwonden zyn."

Klein Zegel.

Pag. 178. word Art. 30 geroyeert.

LEEUWARDEN.

Placcaat omtrend de Impositien.

Pag. 179. Art. 32. worden uitgenomen de woorden, ,, welke vervolgens hunne ontvangene Penningen van drie Maanden tot drie Maanden moeten overbrengen aan den Collecteur - Generaal."

Pag. 179. Art. 33. werd geroyeert, dus gesteld en geämplieerd. ,, De Stempels tot dit Middel behorende, zullen by deze Zegelslager worden bewaard, welke ook geene andere Stempels zal mogen gebruiken, dan daar toe reeds geordonneerd zyn, of geordonneerd zullen worden, en door 't Collegie uitgegeven; voorts geslagen moeten worden op Papier van deugdzaam caliber."

Pag. 182 en 183. word Art. 39 geroyeert.

Voorts word agter deze Ordonnantie gesteld.

,, De Collecteur van dit Middel te Leeuwarden, zal van de drie, vier, zes, twaalf- en vier en twintig Guldens Zegels moeten geven twee ingevulde en vertekende Blanches, waar van één by den Zegelslager, en één by den Contrarolleur zal moeten bewaard worden.

Dog van de Stuivers Zegels zal door hem maar een ingevuld en vertekende Blanche gegeven en by den Zegelslager bewaard worden.

Geen Zegel zal voor valide aangenomen worden, ten zy 't zelve door den Contrarolleur van dit Middel getekend zy.

En zullen de Zegels op den zelfden dag, op welke de Blanches afgegeven zyn, moeten geslagen en door den Contrarolleur vertekend worden.

De Contrarolleur van dit Middel, zal dagelyks in de Contrarolle pertinente aantekeninge moeten doen van de Prys en Natuur der Zegels by hem vertekend.

De Generale en Particuliere Collecteurs van dit Middel te Leeuwarden zullen binnen vier weken na het omkomen van ieder vierendeel 's Jaars hunne gecollecteerde Penningen moeten overbrengen op 's Lands Comptoir by poene van parate Executie."

Waag-

Waagrecht.

LEEUWARDEN.

Placaat omtrend de Impostien.

Pag. 187. Art. 10. word geamplieert met de woorden. „ Welke aangevinge ook voor den opslag zal moeten geschieden."

Turf en Brandhout.

Pag. 244. Art. 1. word by gevoegd. „ Insgelyks zal van de Schotse en Steenkolen, welke door Particulieren tot brandinge worden Opgeslagen, dezen Impost van Sestehalve Stuiver van een Daalder van de koopprys moeten betaald en dezelve voor den Opslag alzo ten Collecte aangegeven worden."

Doch de Kolen, welke door de Fabricqueurs en Handwerkslieden tot hunne Fabricquen en Handwerken worden gebruikt, blyven van deze belastinge bevryd, des dat zy geene zodanige Koolen verkopen, of op eenige andere wyze aan Particulieren overdoen, by pœne Art. 165 van de Generale Ordonnantie bepaald.

Pag. 245. Art. 3. word geamplieert met de woorden, „ voorts zullen de Aangevers van Turf en Hout, in dit Art. gemeld, verpligt zyn, het aangegevene binnen drie weken, na de aangave, ten Collecte op te slaan."

Aldus geresolveerd en gearresteerd op het Landschaps-Huis binnen Leeuwarden, den 4 Juny 1788.

C. VAN BURMANIA, Vt.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

A. J. VAN SMINIA.

FRANEKER.

FRANEKER.

De Hoog Eerw. Hoog Gel. Heeren *Joannes van Voorst* S. S. Theol. Dr. Ejusdemque Facult. et Hist. Eccl. Professor; *Laurentius Meyer* S. S. Theol. Dr. et Professor et Concionator Academicus, en *Joannes Adamus Nodel* Histor. et Eloq. Professor, hebben aan de Universiteit alhier, op Maandag den 2 Juny, hunne Inwyings-Redenvoeringen plegtig gedaan: de eerste *De Temporum nostrorum ad promovendam Religionis caussam, opportunitate;* en de tweede: *De avertendo, quod Religionum diversitas efficere possit, damno.* De derde Hoogleeraar zeide een Latynsche gedicht op, tot lof van Friesland. Hier op is den zelfden dag het bestier der Hooge Schoole met gewoone plegtigheid door den Hoog Geleerde Heer *A. Ypey* A. L. M. Phil. & Med. Dr. Anat. & Chemiæ Professor ord. neêrgelegd en overgedragen op den Hoog Gel. Heer *J. H. Verschuir* Ling. Orient & Antiqq. Hebr. Professor ord. Het nog openstaand Hoogleeraars ampt in de rechten is thans vervuld geworden door het beroep van den Heer Mr. *Nicolaas Smallenburg* J. U. D. en Advocaat voor 't Provinciaale Hof te Utrecht. Nog is de Heer Mr. *Jacobus Pierson Tholen* aangesteld tot *Lector Mathesios et architecturæ militaris*, in plaats van den Heer *Ypey*, die zulks met de professie in de Chimie heeft verwisseld.

STAD

STAD EN LANDEN.

GRONINGEN.

De Heeren Afgevaardigden van deze Provincie, hebben den 21 der afgelopene maand Mei, ter Vergaderinge van Hunne Hoog Mog. de Algemeene Staten ingebragt de Resolutie van de Heeren Staten van Stad en Lande, by welke zy gemachtigd zyn ter hooggemelde Staatsvergadering te verklaaren: „ dat, „ Hunne Edele Mogende het Erfstadhouder-, „ Gouverneur-, Kaptein- en Admiraalschap „ Generaal, zodanig als hetzelve in de Pro- „ vincie van Stad en Lande is opgedragen „ en door den tegenwoordigen Heer Erfstad- „ houder, in den Jaare 1766, aanvaard, „ houden voor een Essentieel deel van de „ Constitutie en Regeeringsvorm van den „ Staat, en met genoegen zullen zien, dat „ de Bondgenooten hetzelve mede als een „ Grondwet van den Staat onderling aan el- „ kanderen guaranderen en aannemen, en „ niet zullen gedogen, dat, in eene der Pro- „ vincien, van het Bondgenootschap, van „ deze heilzame, en voor de rust en veilig- „ heid van den Staat, onontbeerlyke Grond- „ wet ooit of ooit werde afgeweken, daar „ in voor als nu consenterende, hetzelve „ aannemende en guaranderende, terwyl ge- „ lyke guarantie van het Bondgenootschap „ word gewagt." GRONINGEN.

Deze Resolutie ter Vergadering van Hunne

GRONINGEN. Hoog Mog., ingebragt en daar op geraadpleegd zynde, verklaarden de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Holland en West-Friesland: „de gemelde *Guarantie* „van de Heeren Staaten van Stad en Lande „aan te nemen en dezelve aan gemelde Hee„ren Staaten reciproquelyk te zullen praesteren." Terwyl de Heeren Gedeputeerden der Provincie Zeeland, Friesland en Overyssel volharden by de Resolutien van de Heeren Staaten, op het voornoemde onderwerp, den 9 Maart en 7 April ter hooggemelde Vergadering ingebragt.

De Ed. Moogende Heeren Burgemeesters en Raad, by Plakaat van den 20sten December van 't voorleden Jaar, (zie NIEUWE NEDERL. JAARB. 1787. bl. 6025.) een ieder vermaand hebbende tot het dragen van *Oranje*, hebben, met misnoegen bemerkende: „dat de geest van tweedragt en partyschap „in ons midden nog zodanig heerscht, „en door menschen, dien zulks het minste „betaamd, word aangevuurd, dat veelen „zich op publieke Straaten zonder *Oranje* „vertoonen, 't welk moet beschouwd wor„den als een opzettelyke leuze van verderf„lyke partyschap, en blyk van onvernoegd„heid over 't mislukken hunner aanslagen," goedgevonden, by Plakaat van den 23sten Mei laatstleden op nieuws een iegelyk scherpelyk te verbieden, längs Heeren Straaten of Wegen zonder een zichtbaar *Oranjeteken* te verschynen; het dragen van een teken

ken van een ander dan *Oranje couleur*; 't plaatsen, schimpen, schelden, 't plegen van geweld en dadelykheden aan iemands Persoon, Huis of goederen; dreigende de uitvinders, voorgangers en dryvers van deze of andere maatschappy beroerende kunstgrepen, anderen ten voorbeeld, ten strengsten te zullen straffen: zie hier dat *Plakaat* zelven, den 23 Mei afgekondigd: GRONINGEN.

Burgemeesters en de Raad in Groningen, doen te weten: hoe Wy by Ons Plakaat van den 20 December 1787, allen en een iegelyk ernstig hebben aangemaand en aangeraden, ,,om zich by aan-,, houdenheid van een Orange-Teken, het zy Co-,, carde, Lint of Strik, als een blyk van ware ge-,, zindheid, om thans de rust in deze Stad niet we-,, der gestoord te hebben, uiterlyk te voorzien en ,, het zelve openlyk te dragen tot Ons wederzeg-,, gen; zullende de zodanige, dewelke, door het ,, nalaten van aan deze Onze aanmaning te voldoen, ,, of door het dragen van teeken van onderscheid ,, van eene andere couleur, zich komen te onder-,, scheiden, of zich ophouden met hunne Mede-,, burgers, door valsche en verdigte tydingen van ,, buiten ingeloopen, tegens allen schyn van waar-,, heid te misleiden, en daar door hunne onrusti-,, ge, woelzieke en tweedragt zoekende gevoelens ,, ten toon spreiden, door Ons als Uitvinders van ,, dezelve en Verstoorders der publieke rust wor-,, den beschouwd en behandeld."

Hoe Wy wel met genoegen hebben bespeurd, dat verre het grootste gedeelte Onzer Burgers en Ingezetenen zich overeenkomstig deze Onze welmeening hebben gedragen; maar ook thans met misnoegen bemerken, dat de geest van tweedragt en partyschap nog zodanig in het midden onzer heerscht en door menschen, die zulks het allerminst betaam-

GRONINGEN.

Placaat tot het dragen van Oranje.

de, somtyds word aangevuurd, dat vele van Onze Burgers en Ingezetenen, in plaats van ons wederzeggen af te wagten, zich niet ontzien, om langs publieke straaten en wegen zich te vertoonen, zonder van eenig zichtbaar Orange-Teeken of Verziersel voorzien te zyn, waar door dikwyls gelegenheid gegeven word tot allerlei rustverstorende moeilykheden.

Hebben Wy, ter voorkoming van de onaangename gevolgen, welke uit zulke eigendunklyke versmading van Onze welmeenenden raad tot Ons wederzeggen aan Onze Burgers en Ingezetenen, bekend gemaakt, die toch, als een vriendlyk bevel behoorden te worden aangemerkt, en welke versmading Wy over het algemeen niet anders, dan als eene opzettelyke leuze van verderflyke Partyschap, en een blyk van onvernoegdheid over het mislukken hunner aanslagen kunnen beschouwen, meer en meer te dugten staan, goedgevonden, gelyk Wy goedvinden by dezen, naar het doorgaand en aanhoudend gebruik in andere Steden en Plaatsen van dit Gemeenebest, aan een iegelyk wel scherpelyk te verbieden, zich langs Heeren straaten of wegen, of ook in andere publieke Plaatsen te begeven, zonder van een zigtbaar Orange-Teken, het zy een Cocarde of Strik op den hoed, het zy een Lint op de borst, voorzien te zyn; op straf van telkens by nalatigheid door den Stads Advocaat-Fiscaal, als verstoorders der publike ruste te worden geactioneert, en naar vereisch van zaken en omstandigheden gestraft. Blyvende niet te min alle Onze vorige Plakaten tegens het dragen van Teekenen van onderscheid van eene andere couleur als de Orange; het verspreiden van tydingen van buiten ingeloopen tegens allen schyn van waarheid, en tegens de aan den Staat verklaarde gevoelens van vriendschap en deelneming in de rust, bloei, voorspoed en welvaart van dit gemeenebest; het voeden en voortzetten van Partyschappen, het daar toe aanrechten en bywonen van Societeiten, beslotene Gezelschappen, of andere Zamenkomsten, onder wat naam

ook,

ook; het schimpen, smaden, schelden, en het plegen van geweld en daadlykheden aan iemands Persoon, Huis of Goederen, op straffen, daar by bepaald, in hunne volle kragt. Wordende, ingevalle daar by niet genoegzaam mogte zyn bepaald, den Stads Advocaat-Fiscaal gelast tegens de overtreders van deze Onze Orders te procederen, zo als naar vereisch van zaken bevonden mogt worden te behooren. **GRONINGEN.** *Placaat tot het dragen van Oranje.*

Verklarende wy ernstig gezind te zyn, om, daar de tweedragt en Partyschap uit de andere Provincien van Ons Vaderland zyn verbannen, of tot zwygen gebragt, niet langer te zullen gedogen, dat Onze Stad en Zamenleving door rustverstorende, en eigen grootheid zoekende, doch voor het Vaderland kwalyk gezinde menschen, werden beroerd; maar de Uitvinders, Voorgangers en Dryvers van die Maatschappy beroerende kunstgreepen, zonder eenige oogluikingen, anderen ten voorbeelde, ten strengsten zullen straffen.

Thans is ook in openbaren druk verscheenen een bondel brieven, te samen 74 bladzyden in folio uitmakende, betrekkelyk het ontstaan geschil tusschen de beide Staatsleden der Provincie Groningen, te weten: Burgemeesteren Oud en Nieuw, Sampt Taalmannen en Gezworen Meente in Groningen ter eenre; en Jonkeren, Hovelingen, Eigen-Erfden en Volmagten van de Ommelanden, tusschen de Eems en de Lauwers, ter andere zyde. Zie NIEUWE NEDERL. JAARB. 1787. bl 6021. en volgende.

Den 30 Mei laatstleden is by de Burgemeesteren en Raad dit besluit genomen:

Ten gevolge der resolutie van den 26 dezer, op hezynde gedelibereerd over de zake van den

 Heer

Groningen.

Reſolut. nopens den Predikant Th. Brunsveld de Blau.

Heer Predikant *T. R. de Blau*, dewelke den 2den dezer maand in de Vertrek-kamer van den Raad aan den Secretaris, by zyn Eerw. gecommitteerd om te vragen, of zyn Eerw. op 't Raadhuis was gekomen om te voldoen aan 's Lands reſolutie van den 28 April daar bevoorens, en alzo het daar in vermelde Declaratoir, houdende: *Ik betuige, dat my van herten leed is het ongenoegen, het welk ik aan de Ed. Mog. H. Heeren Burgemeesteren en Raad dezer Stad hebbe gegeven door de onvoorzichtige en ongemeſureerde uitdrukkingen in myne jongst gedane Biddags-rede, waar over ik van Hun Ed. Mog. ootmoedig verſchooninge verzoeke*, eerst mondeling wilde doen, en dan het zelve vertekend overgeven: waar op de Heer *de Blau* geantwoord hadde; *zo naby mogelyk, in allen opzichte is het my niet doenlyk; doch ben gekomen om zo na my immer mogelyk daar aan te voldoen, en zulk dan ſchriftelyk over te geven*; en op nader order door den Secretaris zynde gecommuniceerd des Raads welmeninge te zyn, dat zyn Eerw. ſtiptelyk aan de Reſolutie voldoende, zonder daar iets by te doen of af te laten, zyn Eerwaarde hebbende geantwoord in dezer voege volgens rapport van den Secretaris: „daar kan ik niet aan vol-„doen, ik kan geene valſche getuigenis geven, door „te verklaaren my iets leed te zyn, daar niet wete, „waar over het leedwezen zoude hebben, zal dan „moeten afwagten, wat my verders zal overko-„men;" zynde op die verklaaring uit het Raadhuis gegaan; hebben de H. Heeren Burgemeesteren en Raad na ernſtige gehoudene Deliberatie, en in agting genomen zynde, dat hun Ed. Mog. om te zien, of zyn Eerw. door nadere tyd en gelegenheid te geven aan 's Raads zagte en gematigde begeerte voldeed, tot heden toe vergeefs hadden gewagt, en door zyn Eerwaarde daar aan noch geobtempereerd en voldaan, noch zich deswegens aan hun Ed. Mog. geaddresſeerd, goedgevonden en verſtaan, ter maintien van hun Ed. Mog. gezag, den Heere *Theodo-*

rus

van Brunsveld de Blau den dienst als Leeraar in deze Gemeente op te zeggen, en alzo het Leeraar-Ambt van denzelven vakant te verklaren, gelyk hun Ed. Mog. den Heer *de Blau* het zelve op zeggen, en het Leeraar-Ambt van dezelven vacant verklaaren by dezen, wordende voorts gemelde Heer *Theodorus Brunsveld de Blau* verboden om in deze Stad en derzelver Jurisdictien den dienst als Leeraar waar te nemen. En zal extract dezes aan den Heer *T. B. de Blau* worden ter hand gesteld; als mede aan den Grooten Kerkenraad dezer Stad, en het Classis van de Stad en Gerecht, benevens die van het Oldambt en Westerwolde, om te strekken tot hun naricht, als mede aan den Rentmeester der Predikanten Goederen, voor zo verre denzelven aangaat.

GRONINGEN. *Resolut. hopens dikant* Th. Brunsveld de Blau.

Coll. Accord.

Daar de Regeeringen in de meeste plaatsen van ons Vaderland, na de omwenteling, genoodzaakt zyn geweest om door sterke Plakaten en eene waakzame Justitie de personen en goederen der Nieuwstaatsgezinden te beschermen tegen den haat der Oudstaatsgezinden, is het in deze Stad gansch anders gelegen en heeft het tegengestelde plaats, zo dat de Regeering dezer Stad, om de voorstanders der oude staatsgesteldheid tegen de herhaalde beledigingen der anderen party te beveiligen, genoodzaakt is geweest het volgend streng Plakaat den 16 Juny te doen afkondigen:

Burgemeesteren en den Raad in Groningen, doen te weten: Hoe Wy met de uiterste verontwaardiging en hartgrondig leedwezen hebben moeten ondervinden, dat Onze goede Burgers en Ingezetenen door sommige rustverstoorders en oproermakers wederom op nieuws in hunne persoonen, huizen en zittingen worden ontrust en derzelver goederen vernield;

GRONINGEN. Publicq tegen onaenigheid, geweld enz.

nield, gelyk op eene verregaande wyze gisteren en eergisteren heeft plaats gehad, en zich niet meer ontzien opentlyk hunne godloze voornemens te kennen te geven, niet tegestaande onze daar tegens geëmaneerde Placaten en wel inzonderheid dat van den 30 October jongstleden, gisteren op nieuws aangeslagen, en dat Zyne Doorl. Hoogh. by eene Misſive, aan 't guarnizoen voorgelezen, en by andere gelegenheden, Hoogstdeszelfs rechtmatig ongenoegen over dusdane ongeregeldheden heeft te kennen gegeven.

Zo is 't, dat Wy Onze goede Burgers en Ingezetenen tegens alle zulke en diergelyke, de banden der Maatſchappy verwoeſtende daden willende beveiligen en door ſterker maatregelen voorkomen, het welk Wy tot Onze droefheid bemerken, dat door zagte niet kan worden uitgewerkt, hebben goedgevonden en verſtaan, gelyk doen by dezen, het Placaat van den 30 October jongstleden vernieuwende, zo oprichtelyk de geſtelde Præmie van honderd Zilveren Ducatons aan de opbrengers, als anders, dat de daders of aanſtokers van dusdane wanbedryven, verregaande losbandigheden en plunderingen daar van overtuigd, dadelyk, zonder form van Proces anderen ten voorbeelden en met de Koorde zullen worden geſtraft, dat 'er de dood na volgt, zonder eenig onderſcheid van wat ſtand, 't zy Burger, Inwoner of Militair.

Gelastende ten dien einde alle Onze ſtadsbedienden, hier op naauwkeurig agt te geven en deze onze ernſtige welmeening uit te voeren en de ſchuldige terſtond op te brengen; ten einde dezelve tot afſchrik van andere en tot voorkominge dat niet de ganſche Maatſchappy werde verwoest, de welverdiende ſtraffe onderga.

Nog is by Burgemeeſteren en Raad de volgende Reſolutie genomen;

ETRACT *uit het Reſolutie-Boek der Stad* GRONINGEN.

Lunæ den 23 *Juny* 1788.

De ad interim geduurende de vacature aangeſtelde Stads Advocaat Fiscaal der Vergadering binnen ſtaan-

ſtaande, heeft voorgelezen de informatien door hem genomen, conform Raads-Acte van den 26 Mei laatstleden; houdende, dat de Heer Secretaris *R. B. Gockinga* (tegenwoordig Gecommitteerde tot het reguleren der Quotes) op Zondag den 25 Mei jongstleden aan twee Schouten Dienaars, ſtaande by de Stads Waage te lezen het Placaat van Burgemeeſteren en Raad, opzigtelyk het dragen van een Orangeteken hadde toegevoegd, ,, heeden is het ,, heilzame Placaat tegen het Vloeken, Zweeren, ,, en Sabath ſchenden afgelezen; daar word niets ,, aan gedaan; ik wil myn hoofd verliezen, zo 'er ,, deze dag één Herberg is geviſiteerd: maar op de ,, ſ.... t, Oranje Lintjes moet gepast worden, ,, als of daar aan het Welzyn van het Land ,, vast is."

GRONINGEN. *Reſolut. omtrend den Secretaris Gockinga.*

Waar over gedelibereerd, hebben de Heeren Burgemeeſteren en Raad en Secretaris gecommitteerd om uit naam van den Raad deszelfs ongenoegen te kennen te geven aan den Heer *R. B. Gockinga*, over deszelfs onbedagtzaam en temerair gedrag in voorſz. zaak, waardoor zig ongeacht het Carakter door hem bekleed wordende in zo verre heeft geëmancipeerd, dat zig met Schouten Dienaars compromitteerende, voorſz. onbetamelyke reflexien aan dezelve heeft gecommunieerd; en voorts daar by te voegen, dat Hun Edele Mog. verwagten, zo als ſerieus aan Zyn Ed. recommandeeren, dat zig, door eene verkeerde yver vervoerd, nooit wederom aan dusdane daad ſchuldig make, op dat niet Hun Edele Mogende genecesſiteerd worden op eene ſterkere manier tot hun leedwezen te disponeeren.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

NYMEGEN. De Heer *Prinſe*, Notaris en Procureur in deze Stad, is door Zyne Doorluchtige Hoog-

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Hoogheid den Heere Prinse van Oranje aangesteld tot Landschryver van den Lande van Kuyk, welke post hy met den gewoonen eed voor den Domeinraad heeft aanvaard.

HARDERWYK. Den 10 Juny heeft den Hooggeleerde Heer *R. Forsten*, Med. Dr. Ejusd. Facult. ut et Medicin. Legal. Prof. ord., het Rectoraat dezer Academie met eene plechtige Oratie: *pro legum providentia in homine, nondum nato, etiam extincta matre, servando*, overgedragen aan den Hooggel. Heer *B. Nieuwhoff* Philosophiæ et Matheseos Professor; verders is tot Secretaris van den Academischen Senaat, in plaats van den Heer Professor *J. H. Schacht*, aangesteld de Heer Professor *M. van Geuns*.

'sGRAVENHAGE. Den 1 dezer maand Juny overleedt alhier aan eene beroerte, de Heer Mr. *Dirk Bouwens*, Ruard, Baillum en Opper Dykgraaf van den Lande van Putten, en Commissaris van de Hollandsche Posteryen.

Den 18 dezer maand is alhier, in den ouderdom van 79 Jaren, overleden en den 21 daaraanvolgende op de Begraafplaats *Ter Navolging*, by Scheveningen, ter aarde besteld, de Hooggeleerden Heer *Nicolaus Barkey*, S. S. Theol. Doctor en Professor, mitsgaders *Emeritus* Predikant in de Gereformeerde Hoogduitsche Gemeente alhier.

LEYDEN. Den 7 Juny is alhier in den ouderdom van 51 Jaren en eenige maanden aan eene langduurige ziekte overleden de Heer Mr. *Matthys Snoek*, Oud-Raad en Scheepen dezer Stad.

VLAARDINGEN. De Heer Mr. *Albertus Henricus Engelberth van Banchem*, is aangesteld tot Baillum, *ad interim*, der Stede Vlaardingen en Vladingen Ambagt, en heeft by Heeren Gecommitteer-

de

de Raden in 't Collegie van Hun Ed. Mog. den Eed afgelegd, in plaatse van wylen den Heer *Pieter Cornelis van Leyden*, Heere der Stede Vlaardingen en Vlaardinger-Ambagt.

ALKMAAR, HOORN, PURMERENDE. De Regeeringsveranderingen, door Commissarissen van den Prins Erfstadhouder, in deze Steden verrigt, hebben wy op zyn tyd, in ons voorgaand stukje, onder die steden, vermeld.

MIDDELBURG. Den 14 Juny is door de Edele Achtbare Heeren Burgemeesters, Scheepenen en Raden dezer Stad, tot Professor Philosophiæ in primis Physicæ Experimentalis, aan 't Illustre School alhier aangesteld, de Predikant *Christophorus Henricus Didericus Ballot.*

GOES. Uit eene overgeleverde Nominatie zyn, door Zyne Doorl. Hoogheid den Heere Prinse Erfstadhouder, aangesteld tot Burgemeesters, de Heeren Mr. W. CANISIUS en Mr. J. A. VAN DORTH; en tot Scheepenen: de Heeren *C. van Citters van Bruëlis*, Mr. *A. Ostewaarde*, *B. K. van der Bilt*, *J. H. Eversdyk*, *A. van Tilburgh* M. Z., *L. J. van de Spiegel*, *Jan Dominicus*, *M. Slabber* en *P. Kestlaer*.

WONSERADEEL. Deze Grietenenye door de dood van Jonkheer *Willo Baron Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* opengevallen zynde, zyn ter vervullinge van dezelve na voorgaande uitschryvinge, door Commissarien uit het Collegie der Ed. Mog. Heeren Gedeputeerde Staten, by de Stem Gerechtigde Ingezetenen van voorsz. Grietenye op den 13 Mei 1788 wederom in Nominatie gebragt de volgende Heeren.

Jr. *Hans Willem* Baron *van Aylva*, Grietman over Baarderadeel; Jr. *Wilco Holdinga Tjalling Camstra*, Ba-

VERANDERINGEN ONDER DE HOOGE EN LAGE AMTENAARS, ENZ.

VERANDERING ONDER DE HOOGE EN LAGE AMPTENAARS, ENZ.

Baron *Thoe Schwartzenberg* en *Hohenlansberg*, Volmagt wegens Baarderadeel; *Tinco Martinus Lycklama à Nyeholt*, Volmagt wegens Uttingeradeel.

Uit welke Nominatie door Zyne Doorl. Hoogh. tot Grietman over gemelden deele is verkozen Jr. *Weiko Holdinga Tjalling Camstra Baron Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg*, die den 4 Juny 1788 ter Vergaderinge der Ed. Mog. Heeren Gedeputeerde Staten in die hoedanigheid den Eed heeft afgelegd.

BREDA. Den 3 dezer maand is alhier even buiten deze Stad op den zogenaamden Dyk, in een goeden Ouderdom aan een uitteerende ziekte ontslapen, de Heer *Hamels*, Opper-Jagermeester en Groot Provoost dezer Stad en onderhorigheden.

LYST DER PRYZEN VAN VERSCHEIDE PRODUCTEN ONZES LANDS.

Rotterdam den 16. Juny		
	by de Z. Zak.	
TARW Jarige Oude Zeeuws	20 a 22	ß
—— nieuwe dito best	19 a 21	ß
—— dito Gemeen	17 a 18	ß
—— blauwe	16 a 18½	ß
—— Zomer	16 a 19	ß
ROGGE Zeeuws enz.	13 a 15	ß
	by 't Last.	
BOEKWEIT op 154	18 a 23	£
GERST Winter	22 a 25	£
—— Zomer	21 a 22	£

Rotterdam den 16 Juny		
HAVER Zeeuws enz.	10 a 12	£
PAARDEBOONEN	16 a 18	£
KOOLZAAD	38 a 42	£
MOUTWYN	6½	£ de 30 Vt.
		by den Steen
VLAS Allerbest	48 a 60	ft.
—— Best	39 a 47	ft.
—— Middelsoort	29 a 37	ft.
—— Gemeen	24 a 28	ft.
—— Allergemeenst	18 a 23	ft.